

Ion Popa

Eugenia Laura Tudor

LIMBA ROMÂNĂ

**Teste-grilă pentru admiterea la
Academia de Poliție și la școlile postliceale
de poliție și de jandarmi**

- **gramatică, fonetică, vocabular, ortoepie,
ortografie, punctuație**
- **peste 3000 de itemi cu rezolvări și cu explicații**

~ REZOLVĂRI ~

NICULESCU

Această variantă electronică cu rezolvările testelor-grilă de limba română însoțește lucrarea

Limba română : teste-grilă pentru admiterea la academia de poliție și la școlile postliceale de poliție și de jandarmi : gramatică, fonetică, vocabular, ortoepie, ortografie, punctuație, peste 3000 de itemi cu rezolvări și explicații (ISBN: 978-606-38-0260-7)

© Editura NICULESCU, 2019

Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România

Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 312 97 83

E-mail: editura@niculescu.ro

Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro

Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro

Comenzi telefonice: 0724 505 385, 021 312 97 82

Redactor: Renata Roșu

Tehnoredactor: Șerban-Alexandru Popină

Coperta: Carmen Lucaci

ISBN 978-606-38-0260-7

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.

Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial OXFORD UNIVERSITY PRESS în România.

E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

REZOLVĂRI TESTE-GRILĂ

PARTEA ÎNTÂI

A. FONETICĂ

A.1. SUNETE. CONSOANE. VOCALE

1. c) Notează semivocală în cuvintele *ieșea, iau, mei*.

2. d) Ca semivocală, litera *i* intră în alcătuirea cuvintelor *iute* și *voiau*, iar în celelalte cuvinte are valoare de vocală.

3. b) Litera *i* are valoare de semivocală în *iarnă, iarbă, iepure, iederă*, iar în cuvintele *școlari* și *coli* este *i* scurt.

4. a)

5. a) Literele *e* și *i* nu se realizează fonetic în cuvintele *ceată* și *surghiun*.

6. d) Litera *e* este vocală în *dovlecel*, semivocala *e* în *verdeață*, semivocala *i* în *ea* și diftongul *ie* în *eram*.

7. b) Numărul vocalelor dintr-un cuvânt este egal cu numărul silabelor.

8. b)

9. d) Acest cuvânt se desparte în silabe: *ge-o-chi-mi-e*, numărul vocalelor fiind egal cu numărul silabelor.

10. b) Aceste cuvinte se transcriu fonetic astfel: [egzamen], [g'ețar], [čork'ine], [unk'], [k'enia], [čas].

11. a) Semivocala se află în diftongul *ii*: *geam-gi-ii*, iar *e* din silaba *geam* este numai literă ajutătoare.

12. c) Litera *h* din grupurile *che, chi, ghe, ghi* este întotdeauna literă ajutătoare.

13. a)

14. b)

15. b) În silaba cu *a* și *â* sau cu *e, i* nu poate fi decât semivocală, iar în diftongul *iu, u* este vocală deoarece se pronunță accentuat.

16. d) Apare de două ori ca vocală în cuvântul *proprii*, unde are și o valoare de semivocală. În cuvântul *mei* este semivocală și numai literă ajutătoare în substantivul *ochi*.

17. b) *E* și *i* din cuvintele variantei **b** sunt numai litere ajutătoare deoarece în silabă cu ele există deja o vocală.

18. b) Litera *i* este și literă ajutătoare și vocală a silabei respective.

19. b) *H* este numai literă ajutătoare, iar cuvântul are două silabe, deci două vocale.

20. c) *H* este numai literă ajutătoare, iar *i* și *e* sunt și vocale în silabele din care fac parte.

21. a) Având trei silabe, cuvântul dat are trei vocale, iar diftongul final *ii* conține și o semivocală.

22. d) *H* din grupurile de litere *che, chi, ghe, ghi* este numai literă ajutătoare, fără valoare fonetică.

23. b) În cuvântul *perdea* există un diftong, deci și o semivocală.

24. b) Litera *e* este doar literă ajutătoare.

25. a) Despărțind cuvintele în silabe puteți constata faptul că în *cooptare* și *aortă* există două hiat-uri, iar în celelalte două cuvinte se află diftongul *oa*.

- 26. b)** Litera *x* redă două sunete *cs* sau *gz*, deci numărul sunetelor este mai mare cu unu.
- 27. c)** Litera *e* notează în cuvintele *țeapă* și *treabă* semivocala *e*, în cuvântul *ieपुरi* este vocală, iar în ultimul cuvânt este vocală aflată în hiat.
- 28. a)** Grupurile de litere *chi* și *gi* redau un singur sunet, literele *h* și *i* din alcătuirea lor fiind doar litere ajutatoare: [k'ulanğoaică].
- 29. b)** *E* nu este decât literă ajutatoare, deci numărul sunetelor este cu unu mai mic.
- 30. b)** Trifongul este *oai*, cu vocala *a* la mijloc, precedată și urmată de semivocalele *o* și *i*.
- 31. a)**
- 32. c)** Sunetul este un fenomen acustic, ceea ce se aude la citirea semnelor grafice (a literelor).
- 33. a)**

A.2. DIFTONG. TRIFTONG. HIAT

- 1. a)** În cuvintele *mescioară* și *trăgeau* literele *i* și *e* sunt doar litere ajutatoare, iar în cuvântul *ghiocei* litera *e* este vocală a silabei, fiind și accentuată.
- 2. b)**
- 3. b)**
- 4. a)** În cuvântul *urecheai* litera *e* nu are valoare fonetică, fiind doar literă ajutatoare.
- 5. a)** Cuvântul *eu* conține trifongul *ieu*, în funcție de pronunția lui: [ieu].
- 6. a)** Cuvântul *el* se pronunță cu un *e* diftongat [iel], iar în cuvântul *munceau*, *e* este numai literă ajutatoare, fără valoare fonetică.
- 7. c)** În cuvântul *miau* există trifongul *iau*, iar în cuvântul *asemenea*, *ea* este diftong ascendent. Verbul *mergea* nu conține diftong deoarece *e* nu are valoare fonetică, fiind doar literă ajutatoare.
- 8. c)** Cuvintele care conțin diftongi ascendenți sunt: *soare*, *canion*, *baie*, *jaguar*.
- 9. b)** Alte cuvinte care conțin cuvinte în hiat sunt: *geamie* și *rochie*.
- 10. c)** Conțin diftongi cuvintele: *Se-aprind*, *gutui*, *trandafirii* și *lampioane*.
- 11. a)** În celelalte serii nu conțin hiat cuvintele: *deasupra*, *fotoliu*, *gheară*.
- 12. b)**
- 13. b)** Conțin diftongi cuvintele *cernoziom*, *cercei* și *gheizer*. Cuvintele *leandru*, *împrieteni*, *machiaj*, *lealitate* conțin vocale în hiat, iar în cuvântul *caraghios*, litera *i* este doar literă ajutatoare.
- 14. c)**
- 15. b)**
- 16. c)** Conțin vocale în hiat cuvintele: *laureat*, *eventual*, *eurocent*, *mobilier*, *patriot*.
- 17. c)**
- 18. a)** În structurile *de-oi* și *i-oi* trifongii sunt formați din sunete aparținând unor cuvinte diferite. În cuvintele din seria **b)** litera *i* este doar literă ajutatoare, fără valoare fonetică.
- 19. b)** În cuvântul *cioară*, *i* este literă ajutatoare și se transcrie fonetic [çoară].
- 20. d)** Cuvântul *chiar* se transcrie fonetic [k'ar].
- 21. d)** Hiatalul din cuvântul *poliției* se realizează între vocala *i* și vocala *e* aparținând diftongului descendent *ei*.
- 22. a)** Diftongul este *ie*, iar trifongul este *oai*.
- 23. c)** În cuvintele *cheamă* și *ceas* litera *e* este literă ajutatoare, fără valoare fonetică.
- 24. c)**
- 25. a)** Pronumele personal *ei* se pronunță *iei*.
- 26. d)** Mai conține diftong și cuvântul *roi*.
- 27. c)** Trifongi mai conțin cuvintele: *pleoapă*, *suiai*, *ploioasă*, *ei*.
- 28. c)** Mai conțin hiat cuvintele: *aerian*, *crea*, *zootehnie*, *perpetuez*, *poem*, *ființă*, *ideal*, *alee*.
- 29. a)** *Acuarelă* și *aghiotant* se despart astfel în silabe: *a-cua-re-lă*, *a-ghio-tant*.
- 30. a)** Hiat mai conțin și cuvintele: *ființă*, *alee*, *coerență*, *auzi*.
- 31. d)** Nu conțin trifongi cuvintele: *amărui*, *noi*, *alee*, *vii*.

32. b) Trifongul este *ioa*, un trifong progresiv (cu vocala la sfârșit).

33. a) Litera *e* din cuvântul *ceasornicar* este numai literă ajutătoare, fără valoare fonetică (nu este sunet), în transcriere fonetică fiind [časornicar].

34. b) Nu conțin diftongi cuvintele: *respectuos*, *tăciune*, *coabita*, *aer*, *eu*. Cuvântul *eu* transcrie trifongul *ieu*; *respectuos* și *coabita* conțin hiat; în cuvântul *tăciune*, litera *i* nu are valoare fonetică, fiind doar literă ajutătoare.

35. b) Mai conțin hiat cuvintele: *conștiincios*, *evlavios*, *aidoma*, *eliziune*, *terțiar*, *hermeneutică*. Celelalte conțin diftongi, cu excepția lui *litigiu*.

36. b) În această serie, în cuvântul *vegheau* este numai diftongul *au* deoarece *e* este doar literă ajutătoare; în *el* există diftong întrucât se pronunță [iel], iar cuvântul *respectuos* conține hiat.

37. a) Conțin trifongi cuvintele *zmeoaică* și *suiau*, diftongi cuvintele *bou* și *copii*, iar în cuvântul *aur* există hiat.

38. a) Nu există hiat în cuvintele: *iată*, *Mioara*, *ouă*, *erau*.

39. b)

40. d) În celelalte serii nu se încadrează în cerință cuvintele *picioare*, *mergeau*, *fugeau*, *șchioapă* în care *e* și *i* sunt doar litere ajutătoare fără valoare fonetică și *mioară*, *vioară*, în care, prin despărțirea în silabe, se obține doar diftongul *oa* precedat de vocala *i*.

41. a) Nu se încadrează cerinței cuvintele *iarnă*, *ploaie*, *oameni*, *iepure*, *noapte* care conțin diftongi ascendenți (terminați în vocală).

42. c) Conțin vocale în hiat cuvintele: *laureat*, *eventual*, *eurocent*, *mobilier*, *patriot*.

43. d) Un trifong (cel progresiv) poate avea vocala și la sfârșit: *creioane*.

44. b)

A.3. LITERA X

1. d) Litera *X* se citește *cs* în cuvintele: *explicație*, *exonera*, *excepție*, *excavator*.

2. d) Litera *X* se citește *cs* în cuvintele: *axă*, *pix*, *prolix*.

3. b) Litera *X* se citește *cs* în cuvintele: *extras*, *excursie*, *explorare*, *expresie*.

4. d) Litera *X* se citește *cs* în cuvintele: *exprimare*, *exuberant*, *maxim*, *asfixia*.

5. b) Litera *X* se mai pronunță *gz* și în cuvintele: *examen*, *exercițiu*, *exulta*, *exil*.

6. a) 8 litere, 9 sunete

7. c) Litera *X* se pronunță *gz* în cuvintele: *anexă*, *aproximație*, *asfixia*, *ax*, *exod*.

A.4. DESPĂRȚIREA ÎN SILABE

1. a)

2. c)

3. b) Celelalte cuvinte despărțite greșit se despart corect astfel: *i-na-dec-vat*, *drep-tunghi* / *drept-unghi*, *a-u-di-ți-e*, *pri-begi*.

4. b) Celelalte cuvinte despărțite greșit se despart corect astfel: *co-niac*, *a-u-tum-nal*, *con-struc-tor*, *mau-so-leu*, *pros-pec-ti-vă*, iar cuvintele *analfabet* și *inegal* se despart prin două modalități: *a-nal-fa-bet* / *an-al-fa-bet*, *i-ne-gal* / *in-e-gal*.

5. a)

6. d) Cuvintele despărțite incorect în silabe se despart corect astfel: *in-ter-ce-si-u-ne*, *in-jonc-ți-u-ne*, *de-li-be-ra-ți-e*, *în-du-ple-că-tor*.

7. b)

8. a)

9. a) Cuvintele despărțite greșit în silabe se despart corect astfel: *be-a-ti-tu-di-ne*, *ia-nu-a-ri-e*, *ghei-șă*, *seif* (este monosilabic), *ma-chia-ve-lic*.

10. d) Celelalte cuvinte au, în ordine, patru, două și cinci silabe.

11. d) Nu sunt monosilabice cuvintele: *dori*, *crește*, *nouă*, *acru*.

12. a) La celelalte cuvinte este corectă doar prima formă.

13. d) Dintre celelalte cuvinte, mai sunt corect despărțite în silabe: *canion*, *axă*, *despre*. Ultimul cuvânt se poate despărți și *de-spre*. La celelalte, despărțirea corectă este: *păs-trăv*, *de-ze-chi-li-bra* / *dez-e-chi-li-bra*, *toa-le-tă*, *ca-u-ți-u-ne*, *leoar-că*, *lu-ciu*.

14. c)

15. c) Celelalte cuvinte se despart corect astfel: *de-lin-cvent*, *i-no-rog*, *dis-co-gra-fic*.

16. a)

17. a)

18. b) Cuvântul despărțit greșit în silabe este *îndrăzneală*.

19. a) 20. c) 21. a) 22. b)

A.5. ACCENTUL

1. b) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *incognito*, *alătăieri*; *decădeți*, *diasporă*; *ajungem*, *antiglonț*.

2. c) 3. d) 4. a)

5. c) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *grena*, *halou*, *prevedere*, *radio*, *lila*, *nutria*, *miros*, *călugărișă*, *musacaua*, *fenomen*, *sever*, *ianuarie*.

6. b) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *inductor*, *partaj*, *astfel*, *inexact*, *lacăt*, *predecesor*, *apret*, *șanțoș*, *mascul*, *diplomă*.

7. a) *fenomen*, *discipol*, *capitol*, *monitor*, *omogen*, *acuzat*, *ciocârlie*, *rebut*, *simbol*.

8. b) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *tămăie*, *veverișă*, *echivoc*, *ogor*, *decor*, *gînere*, *regizor*, *bivol*, *simbol*.

9. c) Cuvântul *posturi* accentuat astfel are sensul de funcție, slujbă sau restricție de a mânca anumite alimente. În enunțul dat trebuie accentuat corect *posturi* cu sensul de stare sau situație în care se află cineva.

10. c) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *răsputere*, *dibrometan*, *balistician*, *diopsid*, *izvorător*, *debreiere*, *multiplicator*, *gropnișă*, *prezidiu*, *protuberanșă*, *scriptomanie*, *pavlovism*.

11. b) Cuvintele *darnic* și *verde* se accentuează pe prima silabă, iar cuvântul *urmare* are accentul pe a doua silabă.

12. b) Primele forme ale verbelor date sunt la indicativ prezent, iar celelalte forme la indicativ perfect simplu.

13. b) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *dușman*, *cumul*, *avarie*, *caracter*, *scrupul*, *regizor*.

14. c) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *testare*, *colectivitate*.

15. a) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *discreditare*, *liturghie*.

A.6. OMOFONE

1. c) Omofonele se pronunță la fel dar se scriu diferit.

Niciun băiat n-a câștigat concursul. Nu costă nici un leu, nici doi lei, ci zece.

A cules flori de tei. Te-i duce, probabil, și tu acolo.

Fetele sar coarda. S-ar duce dacă l-ar invita.

L-a chemat la școală.

2. d) Omografele omofone se scriu și se pronunță la fel.

A.7. OMOGRAFE

1. a) Omografele se scriu la fel, dar se pronunță diferit prin accent, în funcție de sensul lor:

Nu știu unde am pus **acele**. (ace de cusut) **Acele** fete sunt colegele mele. (fetele acelea)

Gospodina **albi** rufelee la râu. (a face să fie albe) El poartă ciorapi **albi**. (de culoare albă)

Are o **haină** nouă. (obiect de îmbrăcăminte) Întotdeauna a fost o **haină**. (rea la inimă)

Făcea parte din **compania** a treia. (subunitate militară) Îi făcea plăcere **compania** lui. (însoțire, prezență) Lucrează la o **companie** străină. (mare întreprindere)

2. c) Ca omografe, *boi* este verb și substantiv, *veselă* – adjectiv și substantiv, *candida* – verb, substantiv și adjectiv, de fiecare dată cu un alt înțeles.

Se **boi** pe față. Cumpărase niște **boi**.

Fata este **veselă**. Mama cumpărase **veselă**.

Va **candida** la actualele alegeri. Făcuse o infecție cu **candida**. **Candida** copilă îi fascinase pe toți.

A.8. ALFABETUL

1. c) Urmăriți ordinea alfabetică la mai multe litere, nu numai la primele două.

2. b)

3. d)

B. VOCABULAR

B.1. VOCABULARUL FUNDAMENTAL. MASA VOCABULARULUI

1. c) Cuvintele care fac parte din vocabularul fundamental (fondul principal lexical) au anumite note caracteristice, printre care: au cea mai mare frecvență în vorbire, sunt cunoscute de toți vorbitorii, au cea mai mare stabilitate în limbă, intră în alcătuirea unor locuțiuni și expresii, au putere de compunere și derivare, se caracterizează prin polisemie, exprimă noțiuni fundamentale (părți ale corpului omenesc, grade de rudenie, nume de pomi și fructele lor, obiecte casnice, lunile anului, zilele săptămânii etc.). Masei vocabularului îi aparțin arhaismele, regionalismele, neologismele, termenii tehnici și științifici, elementele de jargon și termenii argotici. În celelalte variante există cuvinte derivate (*românesc, auriu*), cuvinte compuse (*floarea-soarelui*), arhaisme (*boier*) și neologisme (*suspect, avion, clasă, categorie*).

2. c) Toate cuvintele din această variantă sunt neologisme și de aceea aparțin masei vocabularului. În celelalte variante sunt și cuvinte care aparțin vocabularului fundamental (*pădure, pământ, munte, luni, lună, grădină*).

3. a) Nu aparțin vocabularului fundamental cuvintele *matale* (regionalism), *madam* (element de jargon), *mouse* și *cip* (neologisme).

4. c) Această serie conține regionalismul *perjă*, arhaismele *polcovnic* și *pehlivan*, iar *birău* este atât regionalism, cât și arhaism. În celelalte variante există și cuvinte aparținând vocabularului fundamental: *sări, jos, munte, casă, joi, lună, floare*.

5. c) Celelalte serii conțin și cuvinte care aparțin masei vocabularului: *stilou, amic, colțun, colțuc, bicicletă, poem, crepuscul*.

6. a) Nu fac parte din vocabularul fundamental: *păpușoi* (regionalism); *comestibil, mașină, cameră* (neologisme); *armaș* (arhaism).

7. c) Cuvintele date sunt împrumuturi vechi din ucraineană și rusă, maghiară, bulgară și din slava veche.

8. b) Celelalte cuvinte provin din slavă (*boier, (a) dăru, drag*), din bulgară (*grijă, grădină*), din albaneză sau cu etimologie necunoscută (*brad, strugure, brâu*), din maghiară (*ban, vamă, belșug*) și din turcă (*chibrit*).

9. b) Celelalte serii conțin și arhaisme, regionalisme, neologisme și cuvinte derivate.

10. b) Celelalte serii conțin și arhaisme, regionalisme, neologisme și cuvinte derivate.

11. c) Celelalte serii conțin și neologisme.

12. b) Seria **b** conține numai neologisme; în celelalte serii se află și cuvinte din vocabularul fundamental, printre care: *pom, copil, aur* ș.a.

13. b) În seria **b** substantivile date aparțin vocabularului fundamental deoarece denumesc grade de rudenie. În celelalte serii se află neologisme, termeni științifici și arhaisme.

14. b) Celelalte serii conțin și regionalisme și neologisme.

15. c) Nu se încadrează cerinței cuvintele: *mișto, reconstituire, medalie, divan*.

16. c) În celelalte serii există și cuvinte din vocabularul fundamental, arhaisme sau neologisme, precum sunt: *chip, jilav, voievod, rigă, alert*.

17. c) În celelalte serii nu se încadrează cerinței cuvintele: *cucuruz, vornic, butelie, furnizor etern*.

18. a) În celelalte serii există și cuvinte care aparțin vocabularului fundamental: *iesle, uliță, armăsar, potecă*.

19. b) Celelalte serii mai conțin neologisme (*a contesta, convoi, energie, crater*) sau cuvinte populare și regionalisme (*alean, matale*).

20. c) Este arhaism gramatical, și anume morfologic, deoarece *învechită* este doar forma de plural a acestui substantiv, cu desinența *uri*, în loc de *e*, nu și sensul cuvântului.

21. c) Celelalte cuvinte cu excepția lui *soare* sunt împrumutate din diferite limbi.

22. c) Cuvintele *condur, zăpis, mișto* nu aparțin vocabularului fundamental.

23. a) Seria **a** conține un neologism și două arhaisme, unul dintre acestea (*megieș*) fiind și regionalism.

24. a)

25. b) *Megieș* este atât regionalism (cu sensul *vecin*), cât și arhaism (cu sensul *țaran aservit stăpânului feudal din Moldova medievală*), iar *nonșalant* este neologism.

26. b) Mai aparțin vocabularului fundamental: *apă, ulei, mama, copac, frate, opt*. Celelalte cuvinte sunt arhaisme, neologisme și termeni științifici.

B.2. ÎMPRUMUTURI. NEOLOGISME

1. a) În celelalte serii nu sunt neologisme: *ființă, avere, vitregie*.

2. b) Neologismele sunt: *opțiunea, implică, afirmarea, calităților*.

3. b) Celelalte neologismele au sensurile: *a prescurta*, respectiv, *a face să-și piardă sau a-și pierde înșușirile morale, a deveni sau a face să devină insensibil, asemănător cu un animal sau o brută*, iar *aglutina* înseamnă *alipirea prin adeziune a diferitelor particule și elemente ale unor materiale sau ale limbii*.

4. d) *Cerere* este sinonim cu *solicitare*, iar *solitudine* înseamnă *sinurătate, izolare*. *Solicitudine* mai este sinonim și cu *afecțiune, bunăvoință, atenție, amabilitate, prietenie*.

5. a)

6. c) Cuvintele scrise corect sunt: *businessman, cash, job, ketchup, outsider, twist*. Celelalte două au formele corecte *paparazzo* și *rummy*.

7. d) *Imanent și intrinsec* înseamnă *care constituie partea lăuntrică, proprie și esențială a unui lucru, care există prin sine însuși (independent de relațiile sale cu un alt lucru)*. *Ineluctabil și inevitabil* sunt sinonime între ele, având sensul *care nu se poate evita, de neînălțurat, de neocolit, fatal*, iar *excelent* înseamnă *care excelează, deosebit, admirabil, minunat, excepțional*.

8. b) *Veros* mai este sinonim cu *suspect, bazat pe speculații imorale, dubios*. *Respingător* este sinonim cu *scârbos, grețos, hidos, oribil, abject, odios*; *morocânos* este sinonim cu *ursuz, posomorât, posac, tăcut*, iar *malițios* este sinonim cu *răutăcios, caustic*.

9. b) *Perisabil* înseamnă *care se strică, se alterează ușor, supus stricăciunii, alterării, dispariției*; *incompatibil* înseamnă *care nu poate exista simultan cu altcineva sau cu ceva*, iar *verosimil* *care pare real, cu aparență de adevăr, posibil, plauzibil*.

10. d)

11. d) Neologismele din textul dat sunt *artist, te pasionezi, varietatea, expresivitatea, au creat, experiențe*.

12. d) Cuvintele date mai au și alte sensuri/sinonime: *cupid* – lacom, hrăpăreț; *vorace* – mândcios, lacom, gurmand; *infatuat* – îngâmfat, înfumurat; *grandoman* – megaloman; *sarcastic* – batjocoritor, caustic, usturător; *malițios* – răutăcios, caustic; *oțios* – de prisos, inutil, nefolositor; *parcimonios* – zgârcit.

13. a) Cuvântul *standby* se poate scrie și fără cratimă, iar cuvintele *flash, job, jogging* sunt scrise corect astfel.

14. a) *Inavuabil* înseamnă *care nu poate fi mărturisit, rușinos, nedemn*.

15. a) Antonimele neologice ale cuvântului dat sunt *fictiv, ireal, neverosimil*. *Născocit, plăsmuit, scornit* nu sunt neologisme, iar cuvântul *inventiv* pentru a fi antonim trebuie să aibă forma *inventat*. *Autentic* este sinonim cu termenul dat.

16. c) Forma corectă a cuvântului *finala* este *finalul*.

17. b) Nu sunt neologisme cuvintele: *a dezvinovăți, suflet, inimă, repezit, obraznic*.

18. b) În celelalte variante sunt neologisme cuvintele: *management, creditor, euforie, platitudine solitar, lucrativ, infantil*.

19. c) Celelalte cuvinte sunt sinonime cu *leneș, obraznic, perfid, viclean*.

20. d) În celelalte variante există și cuvinte care nu sunt neologisme: *carne, acaret, buzunar, ac, pace*.

21. b) În celelalte serii mai sunt sinonime neologice: *ager, perspicace, agitat, nervos, abrupt, cavernos*.

22. b) *A abroga* are sensul de *a anula, a desființa, a declara lipsit de valabilitate o lege*. *A promulga* înseamnă *a da caracter executoriu unei legi*, iar *a ratifica* înseamnă *a-și manifesta printr-un act acordul de a fi parte la un tratat, la o convenție*.

23. b)

24. c) În celelalte variante nu sunt neologisme *vătaf* și *copârșeu*, care sunt arhaism și regionalism.

25. b)

26. b)

27. b) *Fascicul* are sensul de *grup de elemente de același fel așezate sub formă de mănunchi*; *fascicula* este *un fragment, o parte dintr-o lucrare tipărită*; varianta *fascicol* nu este înregistrată în DOOM2, 2005.

28. a) Singurul neologism din cele trei sinonime este *a sista*.

29. a) Este singura serie în care există numai neologisme.

30. b) *Mâncăcios* este sinonim și cu ceilalți termeni: *pofticios, nesățul*, care nu sunt neologisme, dar și cu neologismul *gurmand* – cu sensul de persoană căreia îi plac mâncărurile bune, bine gătite, amatoare de astfel de mâncăruri.

31. a)

32. d)

B.3. DERIVAREA. RĂDĂCINA

1. b) Cuvintele derivate cu prefixul **ne** sunt: *nelegiuit, neîntemeiat, neîntrerupt, neînsemnat, neîndemânatic*.

2. c) În celelalte serii există și cuvinte nederivate: *binevoitor, trist, uliță, cuprinde, credul*.

3. a) În celelalte serii mai sunt derivate diminutivale cuvintele: *crenguță, drăguță, prostuț, rățușcă, cărușă*. Cuvântul *roiniță* cu sensul de *plantă erbacee* este derivat, dar nu este un derivat diminutival, iar cu sensul de *stup* nu figurează în DEX ca derivat.

4. b) Cele două derivate se formează de la bazele *rob* și *juca*.

5. c) Din celelalte serii nu sunt derivate: *afluent, pieton, răsad, culcat*, iar altele dintre ele sunt derivate și cu prefixe sau numai cu prefixe (*dezăpezi, îngândurat, străvechi, răsuflare, neatent, impropriu, neadevrat, răsfoi*).

6. c) Dacă înlăturăm prefixul *des-* și sufixele *-inț(ă), -a* și *-re*, obținem rădăcina **fi**, etapele derivative fiind: **a fi** → *ființă* → *ființa* → *desființa* → *desființare*.

7. d) Sufixoidul **fil** are sensul *prieten, iubitor*.

8. d) Cuvintele formate prin derivare sunt *počet* și *submina* de la cuvintele de bază *počni* și *mina*. Celelalte cuvinte figurează în DEX ca împrumuturi.

9. a) Din celelalte serii mai este derivat parasintetic doar *postmodernist*.

10. a) Cele două perechi de antonime formate cu prefix sunt *a lega – a dezlega, cinstit – necinstit*.

11. c) Nu fac parte din aceeași familie lexicală formele flexionare ale aceluiași cuvânt și nici neologismele chiar dacă se înrudesc ca înțeles cu celelalte cuvinte. Părțile de vorbire se includ în familia lexicală cu forma lor din dicționar. În schimb, în familia lexicală sunt incluse nu numai cuvintele derivate (formate cu ajutorul sufixelor și al prefixelor), ci și cuvintele compuse sau formate prin conversiune de la cuvântul de bază.

12. d) În cazul în care în rădăcină au loc anumite alternanțe fonetice (schimbări de sunete), se consideră rădăcină cea de la cuvântul de bază, în cazul nostru *verde*.

13. b) În celelalte serii nu sunt derivate parasintetice: *dezvolta, răcoros, rezemătoare, înotător, analfabet*.

14. d) Cuvintele derivate au următoarele cuvinte de bază: *dor, pas, folos, martor*. Cuvântul *decât* este format prin compunere iar *călare* și *îngust* provin din lat. *caballaris, -em*, respectiv lat. *angustus*.

15. a) Cuvântul *fiindcă* are în alcătuire verbul *a fi*, dar este compus, nu derivat.

16. c) Mai sunt derivate numai cu prefixe și cuvintele: *hipertensiune, rechema, dizarmonie*. Celelalte cuvinte sunt derivate fie numai cu sufix (*amăgitor, spornic*), fie cu sufix și cu prefix (*neîndoielnic, încunoștințare, dezamăgire, inexactitate, colocatar, dezarticulare*). Cuvântul *telecomandă* este compus cu element de compunere.

17. a) Cuvintele din seria **a** sunt derivate de la bazele *a copleși, zdrangăn, a costisi, mult*. În celelalte serii există și cuvinte nederivate (*medicină, sănătos*), compuse cu elemente de compunere (*dermatolog, vermicid*) sau derivate cu sufix și prefix (*împlini, îndrepta, concetățean*). Mai sunt derivate numai cu sufix: *vedere, depărtare, bucuros, verziu și plutitor*.

18. d) Înlăturând prefixul *în-* și sufixele *-ește, -a și -at*, ne rămâne rădăcina *frumus*, cuvântul de bază fiind *frumos*: *frumos → frumusește → înfrumuseța → înfrumusețat*.

19. c) Nu toate cuvintele care încep cu aceleași sunete sunt derivate, deoarece nu au un cuvânt de bază cu care să se înrudească în privința sensului. De pildă, *încet* nu este un cuvânt derivat deși începe cu *în* ca și *înnorat, înnoit* etc., pentru că nu poate fi format de la cuvântul de bază *cet*, care nu există în limba română, pe când celelalte cuvinte au bazele *nor, nou* cu care se înrudec ca înțeles.

20. b) Din celelalte serii doar *răz bunare* mai este derivat cu prefixul *răz-*.

21. d) Cuvintele *bolovan* și *poli candru* nu sunt derivate, iar substantivul *rățoi* este derivat cu sufix moțional.

22. b) Prefixul *extra-* are sensul de *foarte*, dar și de *în afară*. Cu aceste sensuri el se adaugă bazelor: *ordinar, terestru, plat, galactic, dur*.

23. b) Ca diminutive apar în cuvinte ca *pătuc, cățeluș, fetiță*, dar pot să apară și în alte cuvinte derivate ca *uituc, urcuș, crăiță*, unde nu mai sunt sufixe diminutive.

24. d) Derivatele parasintetice sunt *înnoi* și *îmbogăți* deoarece primesc simultan prefixul *în-/îm-* și sufixul *-a*. Celelalte cuvinte au în structura lor numai sufixe.

25. d) În celelalte variante nu se încadrează cerinței cuvintele *frunzuliță* și *căscioară* care sunt diminutive, *vrăbioi*, unde sufixul *-oi* poate fi și moțional, și augmentativ, *mesean*, derivat cu sufixul *-ean* care exprimă participarea și *zăvoi* care nu este derivat.

26. c) Cuvintele date sunt derivate cu prefixele *pre-, stră-, hipo-, re-*, cu sensurile: „înainte, dinainte”, „vechi”, „mai puțin, sub”, „din nou”.

27. a) Cuvintele *castor, praznic, a preceda* nu sunt derivate; *tetraedru, hidrofil, anglofob, erbicid* sunt compuse cu elemente de compunere; *reda, desface* sunt derivate cu prefixe.

28. d) Prin înlăturarea prefixelor *re-, îm-* și a sufixelor *-i* și *-re* se obține rădăcina *pădur*.

29. a) Nu sunt derivate parasintetice: *țărăncuță, strănepot, așteptare, imperturbabil, impresionant*.

30. d) Celelalte cuvinte nu sunt derivate în interiorul limbii române, ci împrumutate cu forma respectivă.

31. d) Nu sunt derivate cuvintele *drumul, drumurile, drumului, drumuri*, deoarece nu sunt cuvinte noi, ci doar forme flexionare sau articulate ale cuvântului *drum*.

32. d) Nu aparțin familiilor lexicale respective neologismele *uman, melifer, ocular*, chiar dacă sunt înrudite ca sens cu celelalte cuvinte, deoarece nu sunt derivate în interiorul limbii române, ci împrumutate.

33. d) Primele două cuvinte sunt deja derivate, iar *a vedea* este cuvântul de bază.

34. d) Cuvântul *înlemnit* are structura prefixul *în-*, rădăcina/cuvântul de bază *lemn* și sufixul *-it*. Cuvintele *realmente* și *frăție* sunt derivate cu sufixele *-mente* și *-ie*, iar *rebarbativ* nu este derivat, ci împrumutat cu această formă.

35. b) Sunt derivate de la bazele *fag, brad, face, uș* (interjecție).

36. c) De exemplu: *brădet, făget, tineret, mulțime, studențime, școlărimă* etc.

37. a) Mai sunt derivate cu sufix: *tocător, osos, pătuț, măturică, floricică*. Celelalte cuvinte sunt compuse cu elemente de compunere.

38. b) În celelalte variante există cel puțin un cuvânt care nu se încadrează cerinței, cum ar fi, de pildă, *deznădejde* sau *prezidențial*.

39. c) În celelalte variante există cuvinte derivate sau compuse.

40. a) În celelalte serii nu se încadrează cerinței cuvintele: *răzbunare, metrou, înflorit*.

41. a) Înlăturând prefixul *pre-* și sufixul *-i*, obținem rădăcina *cumpăn*, *cumpână* fiind cuvântul de bază.

42. c) Înlăturând prefixele *ne-* și *pre-* și sufixele *-a* și *-re*, obținem rădăcina *lucr*.

43. c) La cuvintele din celelalte serii, înlăturând secvența *sub*, nu obținem un cuvânt de bază.

44. b) În celelalte serii există și cuvinte derivate numai cu sufixe sau cu prefixe: *brașovean, muncitor, băiețel, supradoză, dezechilibru*, ca să ilustrăm prin acelea mai ușor de observat.

45. a) Cu sufixele date se formează cuvinte care se referă la cel care efectuează o lucrare sau exercită o meserie, la agentul acțiunii (sunt sufixe de agent): *fierar, muncitor, florăreasă, camionagiu*.

46. c) Cu sufixele date se formează cuvinte ce formează masculinul de la feminin și invers: *rățoi, găscan, mireasă, țărancă, rusoaică*. Acestea se numesc sufixe motionale, iar procedeul se numește **moțiune**.

B.4. NUME DE LOCUITORI

1. c)

2. b) Sufixul care exprimă originea se scrie corect *-ean*, când rădăcina se termină în consoană.

3. a)

4. c) Formele corecte sunt *lugojean* (nu *lugojan*), *timیșean* (nu *timیșorean*, care se formează de la *Timیșoara*), *hușean* (nu *hușan*), *giurgiuvean* (nu *giurgean*), *polonez* (nu *polon*). Pentru locuitorii din *Peru* există două forme: *peruan / peruvian*.

5. b) Pentru locuitorii din *Africa de Sud* există două forme: *sud-african / african*.

6. d)

B.5. COMPUNEREA

1. b) În celelalte variante există și cuvinte derivate sau părți de vorbire simple: *afară, dezordine, tocmai, sărăntoc, cumiņtenie, extraordinar, avariție, nemaivăzut, floretă*.

2. c) Trei din cele patru cuvinte sunt compuse cu elemente de compunere (*geometru, vermifug, caligrafie*), iar în celelalte variante există și cuvinte derivate sau părți de vorbire simple (*antilopă, conlucrare, dezinteres*).

3. a)

4. d) În celelalte variante există și cuvinte care nu sunt compuse: *protoierie, drumeag, vârstnic, înștiințare, claritate*.

5. a) În celelalte variante există și cuvinte care nu sunt compuse: *ostaș, științific, reface*.

6. c) În celelalte variante există și cuvinte care nu sunt compuse: *hipotensiv, omenește, disjunctiv, preșcolar, copilandru, descentraliza, ținere de minte* (locuțiune substantivală).

7. a) În celelalte variante există și cuvinte care nu sunt compuse: *singurăitate, calitate, a escalada, tristețe*.

8. c) Prefixoidul *epi-* înseamnă *deasupra, de deasupra, pe...*

9. c) Doar *bună-credință* trebuie scris cu cratimă.

10. a) Dintre cuvintele care conțin elementul *para* doar *parasolar* este compus.

11. a) În celelalte variante există și cuvinte care nu sunt compuse: (*a*) *desface, (a) relua, inadecvat, nepotrivit, în fața* (locuțiune prepozițională).

12. d) În celelalte variante există și cuvinte care nu sunt compuse: *reexaminare, anticristianism, confrate, cazier, avion, caustic*.

13. a)

14. a) Cuvintele *preșcolar* și *bunicuță* sunt derivate, iar cuvântul *carte* este substantiv simplu.

15. a) Cuvintele *prevăzător* și *strămoș* nu sunt compuse, ci derivate.

16. a) Cuvintele *înarmat* și *refacere* nu sunt compuse, ci derivate.

17. a)

18. c) Cuvintele *regândit, desărat, inegal, dezechilibru, neinteresant, anormal* nu sunt compuse, ci derivate.

19. c)

B.6. CONVERSIUNEA

1. c) Cuvintele obținute prin conversiune sunt *toate* și *câțiva* (adjective pronominale nehotărâte), *primite* (adjectiv participial), *mei* (adjectiv pronominal posesiv).

2. b) *Un bine* este substantiv obținut din adverb.

3. d) Cuvintele obținute prin conversiune sunt *un da* și *un nu* (substantive), urmate de câte un adjectiv.

4. d) Cuvintele obținute prin conversiune sunt: *spusele, sinea, un urgisit* (substantive); *sale, noastră* (adjective pronominale posesive); *puternic* (adverb).

5. c) Cuvântul *copilărește* este un adverb format prin derivare cu sufixul *-ește*.

6. a) Celelalte adjective (*apos, umbros, gros*) sunt adjective propriu-zise, primele două fiind obținute prin derivare cu sufixe.

7. d) Cuvântul obținut prin conversiune este adjectivul pronominal posesiv *ta*. De fapt, toate cele șapte feluri de adjective pronominale sunt obținute prin conversiune din pronumele corespunzătoare.

8. d) Cuvintele obținute prin conversiune sunt *săracul, sa, șaptele, acest*.

9. b) Este format prin conversiune adjectivul participial *împrumutată*.

10. a) Cuvintele obținute prin conversiune sunt substantivele *binele* și *răul* provenite din adverbe.

11. a) Cuvintele obținute sunt substantivul *tânărul*, adverbul *corect* și adjectivul participial *dată*.

12. c) Cuvântul *vara* este substantiv când are un determinant adjectival sau are funcție sintactică de subiect.

B.7. FAMILIA LEXICALĂ

1. d) Fiind neologism, cuvântul *manufactură* nu s-a format în interiorul limbii române.

2. c) Nu se încadrează acestei familii lexicale cuvintele: *făcăleț, factor, factual, fațetios, factive*.

3. b) Nu se încadrează familiei lexicale respective arhaismul *jude* cu sensul de *judcător, demnitar* cu atribuții *judcătorești*.

4. c) Cuvântul *copilit* înseamnă *tăiere a lăstarilor nepurtători de rod*.

5. d) Nu se încadrează familiilor lexicale respective cuvintele *floră, florilegiu, manual, moarat*.

6. b) Nu se încadrează familiilor lexicale respective cuvintele *florilegiu, fratern, fraternitate, frater-niza, paricid*.

7. c) Nu fac parte din familiile lexicale respective: *manual, manualitate, florilegiu, optim, (a) opta, octogenar*.

8. b) *Tineret, apicol* și *satelit* sunt cuvintele care nu se încadrează familiilor lexicale respective.

9. c) *Florilegiu, floricultură, floretă, floră* sunt cuvintele care nu se încadrează familiei lexicale a cuvântului *floare*.

10. c)

11. d) Cuvintele *floretă, florentin* nu aparțin familiei lexicale a cuvântului *floare*.

12. c) Cuvintele *inflorescență, fratricid, fratern* nu se încadrează în familiile lexicale ale cuvintelor *floare* și *frate*.

13. b) Derivatele din această serie sunt formate de la cuvântul de bază *pădure*.

B.8. SENSUL CUVINTELOR. MONOSEMIE. POLISEMIE

1. d) După numărul de sensuri, cuvintele sunt monosemantice și polisemantice. De obicei, sunt polisemantice cuvintele care fac parte din vocabularul fundamental, deoarece prin îndelungata lor folosire își diversifică și își nuanțează sensul. Dimpotrivă, arhaismele, regionalismele, termenii științifici și tehnici se caracterizează prin monosemie, din cauza folosirii lor limitate sau a strictei specializări.

Cuvintele polisemantice se confundă cu omonimele deoarece și unele și altele au o singură formă și mai multe sensuri, dar se deosebesc prin aceea că omonimele au sensuri foarte îndepărtate, putând să aibă și valori morfologice diferite, pe când cuvintele polisemantice au sensuri apropiate, înrudite, derivate din sensul de bază și nu își schimbă valoarea morfologică.

Există însă și situații în care aceleași cuvinte pot fi atât omonime, cât și polisemantice, așa cum sunt cele din varianta **d**. Ca omonime au următoarele sensuri: **masă** (*mobilier / mulțime, aglomerare*), **cap** (*parte a corpului omenesc / conducător / promontoriu*), **baie** (*încăpere pentru scăldat / mină*), **bandă** (*fâșie / grup de persoane*). Aceste cuvinte sunt însă și polisemantice cu unul sau cu două dintre sensurile lor. (Vezi DEX, 2009)

2. c) În celelalte serii apare și câte un omonim (*con, box*) și un cuvânt polisemantic (*fibră*).

3. d) Făcând parte din vocabularul fundamental, aceste cuvinte se caracterizează prin polisemie.

4. c) Dintre cuvintele acestei serii, *masă, baie, cap* și *coardă*, pot fi și omonime, având sens total diferit. În celelalte serii nu sunt polisemantice cuvintele *permisie, sintaxă* și *substantiv*. De asemenea, acolo există și unele omonime (*cap, bandă, liliac, corp, sol*), unele dintre ele putând fi și polisemantice.

5. c) Sensul cuvântului *focurile* din enunțul **c** se stabilește prin analogie cu cel de la **a**, având element comun de sens, *flacăra vizibilă la capul țevii*.

6. a) Din celelalte serii nu sunt polisemantice: *cireașă, cardiac, competență*.

7. b) Fiind folosit cu sens secundar, sensul cuvântului *picior* din acest enunț se stabilește prin analogie cu cel din enunțul **a**, având ca element de sens comun faptul că reprezintă *o parte a unui obiect care seamănă cu piciorul și servește ca suport, ca element de susținere, de fixare*.

8. b) Cuvântul *tremurau* este folosit cu sens figurat, cu valoare stilistică de personificare, deoarece i se atribuie o acțiune tipic omenească unui element inanimat.

B.9. SINONIME (SENSURI)

1. c)

2. d) *Partizan* și *aderent* sunt sinonime.

3. a)

4. a) Expresia latină „*modus vivendi*” se referă la o învoială, o înțelegere reciprocă și are două sensuri: *mod de viață* și *compromis*.

5. b) Cuvintele *locuitor* și *locatar* sunt sinonime, iar *locutor* are sensul de vorbitor.

6. d) A nu se confunda cu *cabalin*, care se referă la cai.

7. c) A nu se confunda cu neologismul *comprehensibil* (care se poate înțelege ușor; clar, inteligibil, limpede).

8. b) *A abrevia* înseamnă a prescurta, *a abrutiza* = a dezumaniza, iar *a aglutina* = a lipi un element de altul.

9. d) Cuvântul *bizar* mai este sinonim, dintre cuvintele date, și cu *excentric*, *straniu*. Celelalte cuvinte date care nu sunt sinonime cu *aberație* și *bizar*, au următoarele sinonime: *cotidian* = zilnic; *afirmație* = părere; *altercație* = ceartă, dispută.

10. b) Celelalte unități frazeologice au următoarele sensuri: *a o lua la goană* = a o lua la fugă; *a da cu căciula în câini* = a fi beat, a se comporta fără a ține seama de normele sociale; *a-l scoate din pâine* = a da pe cineva afară din serviciu, a concedia.

11. d)

12. a) Celelalte cuvinte au sensul de: *a exorciza* = a izgoni, *a osifica* = a căpăta consistența osului; *a exonera* = a scuti de o datorie.

13. c)

14. b) Sinonime mai sunt și cuvintele: *a se decava* – *a se ruina*; *elucubrație* – *divagație*; *cutumă* – *consuetudine*. Cuvintele *fortuit* / *forțat* sunt paronime.

15. b)

16. a) Sensul cuvântului *facies* este de aspect al feței în timpul unei boli; *fizionomie*, aspect exterior.

17. a) Expresia *arca lui Noe* are sensul de îngrămădire eterogenă, aglomerare de făpturi de mare diversitate, refugiu al vieții în timpul unui cataclism; speranța în mântuire, de loc al salvării prin credință. Expresia latină *modus vivendi* se referă la o învoială, o înțelegere reciprocă (compromis) și la un mod de viață.

18. b) Sinonimul perifrizei de la **2** este *referendum*, iar celei de la **3** îi corespunde termenul *scrutin*. *Moțiunea* reprezintă o decizie a unei adunări, aprobată prin vot, prin care se exprimă o atitudine, o doleanță sau anumite revendicări într-o problemă de actualitate sau un procedeu lingvistic care constă în formarea femininului de la masculin și invers cu ajutorul sufixelor moționale.

19. c)

20. c) Nu se încadrează relației de sinonimie cu celelalte cuvinte *aspru* și *scorțos* în **a**; în **b** cuvântul *râmă*; iar în **d** cuvântul *mândru*, care este sinonim și cu *frumos*.

21. d)

22. a) Termenul *terrorist* se referă la terorism, de teroare; cuvântul *terrorizat* înseamnă îngrozit, înfricoșat, înspăimântat, iar *teribil* = care inspiră groază, îngrozitor.

23. c) Adjectivul *libertin* înseamnă ușuratic, desfrânat, indecent.

24. d) *Ad hoc* înseamnă într-adins, pentru un scop determinat. Se folosește în structuri ca *divanurile ad hoc*; *întâlnire ad hoc*.

25. a) Corespunde paronimului *flagrant* (*delict flagrant*) cu sensul de evident, incontestabil, izbitor.

26. d) În celelalte variante mai sunt sinonime *a indigni* – *a zăgăzui*, *sfătuitoare* – *călăuzitor*, celelalte perechi de cuvinte rămânând în afara raportului semantic de sinonimie.

27. c) Unitatea frazeologică este *oameni de stat* care se referă la oficialități, reprezentanți ai unor state, participanți la întâlniri.

28. b) Expresia latinească *expressis verbis* înseamnă *în termeni expliciți*. (Prezentare *expressis verbis*.)

29. a) *Specios* mai are sinonime amăgitor, înșelător, iar *hazard* pe întâmplare neprevăzută, risc, accident.

30. b) 31. a) 32. a) 33. c) 34. a)

35. b) Cuvântul *exhaustiv* înseamnă care epuizează un subiect, în mod complet.

36. a) În **b** există antonime, iar în **c** și **d** paronime.

37. c) *Haos* și *harababură* sunt sinonime.

38. d) Cuvântul *alienabil* înseamnă care poate fi înstrăinat prin vânzare (bun *alienabil*).

39. d) Această expresie este înregistrată în DEX cu sensul *a nu-și da seama de realitate, a acționa pe negândite*.

40. d) Sensul cuvântului *afabil* este *cordial, binevoitor, primitor*.

41. b) Acest cuvânt este sinonim cu *foarte încurcat și complicat, de neînțeles, de nelămurit*.

42. c)

43. c) Expresia *mărul discordiei* se referă la un motiv de ceartă, cauza neînțelegerii sau al dușmăniei dintre mai multe persoane.

44. a)

45. d) În a și b există antonime, iar în c *petrolier/ petrolifer* sunt paronime.

46. c) Sensul cuvântului *vindicativ* este răzbunător, care nu iartă, iar paronimul său este *vindecător*.

47. a) 48. b) 49. b)

50. b) Alte serii sinonimice mai sunt: *mediat – mijlocit, daună – prejudiciu, efemer – peren, a ameliora – a optimiza, angoasă – anxietate*. Seria *flagrant – fragrant* conține paronime, *efemer – peren* antonime, iar celelalte nu realizează niciun tip de raport semantic.

51. c) Expresia *a face arșice* are sensul de a face fărăme/țândări; a distruge; *a face de răs pe cineva* înseamnă a compromite; *a face troacă de porci* se referă la a certa (pe cineva) foarte tare, a batjocori cu vorbe grele.

52. c) *Inorogul* este un animal fabulos cu corp de cal și corn în frunte; unicorn, rinocer.

53. b) A clarifica, a limpezi este sensul lui *a elucida*, paronimul lui *a eluda*.

54. d) *Aval* este termenul ce denumește josul unui râu.

55. c) Celelalte cuvinte au următoarele sinonime: *guzgan = șobolan; horn = coș; sfadă* (regionalism) = *ceartă; cătană* (reg.) = *soldat, ostaș; călău = gâde; pită = pâine*.

56. c) 57. b) 58. b) 59. c)

60. a) 61. c) 62. b)

63. b) Sensul expresiei *ad litteram* este cuvânt cu cuvânt, literă cu literă; întocmai, literal, textual. (A reprodus *ad litteram* ceea ce învățase.)

64. c) A nu se confunda cu paronimul *concesie* care înseamnă *compromis*.

65. a)

66. c) A nu se confunda cu paronimul *forțat* care înseamnă *obligat*.

67. a)

68. a) Sensul cuvântului *nunțiu* este reprezentant diplomatic permanent al Vaticanului într-o țară străină, asimilat ca rang ambasadiorilor.

69. c) A nu se confunda cu paronimul *a exalta* care înseamnă *a glorifica, a slăvi, a lăuda*.

70. c) A nu se confunda cu paronimul *fastuos* care înseamnă *măreț, somptuos, splendid*.

71. b)

72. a) Celelalte serii de sinonime sunt: *exil = surghiun; caustic = răutăcios*. Serii *friabil = puternic* și *a dejuca = a plănui* sunt antonime.

73. b)

B.10. ANTONIME

1. a) Antonimele neologice ale cuvântului dat sunt *fictiv, ireal, neverosimil*. *Născocit, plăsmuit, scor-nit* nu sunt neologisme, *autentic* este sinonim cu *adevărat*, iar *inventiv* ar fi trebuit să aibă forma *inventat* pentru a fi antonim.

2. a) Nu se încadrează raportului semantic de antonimie cuvintele: *a dormi – a adormi; lizibil – citeț; a merge – a alerga*.

3. a) Nu se încadrează raportului semantic de antonimie cuvintele: *sută – mie, bărbat – femeie, a luneca – a aluneca, a enerva – a inerva, a citi – a scrie*.

4. d) Cuvântul *opulent* este antonim cu oricare dintre termeni, dar *zbir* este numai cu *îngăduitor*.

5. a) *Cacofonie* înseamnă *asociație neplăcută de sunete*, iar *eufonie* înseamnă *succesiune armonioasă de sunete*.

6. a) Nu se încadrează în categoria antonimelor cuvintele: *dezgustat* – *îngustat*, *a întreba* – *a iscodi*, *traducere* – *tălmăcire*, *insolubil* – *insalubru*; *aproape* – *devreme*, *feciorelnic* – *fetid*. Primele două cuvinte pot fi antonime cu *încântat*, *lățit*, *a întreba* – *a iscodi*, *traducere* – *tălmăcire* sunt sinonime, *aproape* este antonim cu *departe*, *insolubil* înseamnă *care nu se poate dizolva într-un lichid*, *insalubru* este sinonim cu *nesănătos*, iar *fetid* înseamnă *cu miros neplăcut*.

7. b) Cele două expresii (locuțiuni adjectivale) au sensul de *distrat*, respectiv *realist*, cu simțul realității.

8. c)

9. b) *Parcimonios* este sinonim cu *zgârcit*, iar *generos* cu *darnic*.

10. a) *A defăima* și *a ponegri* sunt sinonime cu *a blama*, iar *a lărgi* nu realizează nicio relație semantică raportat la *a blama*.

11. b) Cele două cuvinte sunt sinonime cu *vorbăreț* și *tăcut*.

12. c) 13. b) 14. b)

15. b) *Incasabil* înseamnă *care nu se sparge*, iar *friabil* are sensul *a se sparge ușor*. Celelalte două neologisme (*fezabil* și *fiabil*) au sensurile *care se poate face* și *care prezintă siguranță în funcționare*.

16. a) Celelalte serii conțin sinonime.

17. c) *Prolix* are sensul de *confuz*, *complicat*, *exprimat prin prea multe cuvinte*, iar *concis* înseamnă *scurt*, *concentrat*, *laconic*, *în puține cuvinte*. Cuvântul *prolix* realizează raport de paronimie cu *prolific* care înseamnă *se înmulțește foarte repede*.

18. a) Deși cel mai des este asociat cu sinonimul *necinstit*, acest cuvânt are și sensurile *împovăritor*, *apăsător*, *neprofitabil*, fiind antonim cu *lucrativ* (aducător de profit).

19. c) Substantivul *complezență* are sinonimul *amabilitate* și antonimul *dușmănie*, *ostilitate*, iar *opulență* este sinonim cu *bogăție*, *lux* și antonim cu *pauperitate*.

20. c) Cuvântul *licențios* este sinonim cu *indecent*.

21. a) Expresia *a trage un perdaf* este sinonimă cu *a certa*, *a muștrului pe cineva*.

B.11. OMONIME

1. b) Deși nu figurează în două articole diferite, *soluție* este omonim datorită celor două sensuri ale sale depărtate semantic: *amestec compus din două sau mai multe substanțe*, respectiv, *modalitate de a rezolva o problemă, o dificultate, de a ieși dintr-un impas*. Celelalte omonime au sensurile: *toc de la încălțăminte / cutie sau suport pentru arme pentru ochelari / ustensilă pentru scris / cadru în care se fixează ferestrele și ușile*; interjecția *toc / verbul a toca*; *mină / referitor la îmbăiere; îngrămadire de zăpadă / care aparține Troiei*.

2. a) Omografele se scriu la fel, dar diferă ca pronunție prin accent, în funcție de sensul lor: **acele** (de cusut), **acele** (fete), (a) **albi** (rufe), (ciorapi) **albi**, **haină** nouă (îmbrăcămintă), **haină** (rea la inimă), **companie** (militară), **companie** (internațională), **companie** (plăcută).

3. b) Omonimele parțiale au aceeași formă (se scriu la fel), dar au sensul total diferit, având la plural terminații diferite pentru fiecare sens: *bande* (de răufăcători) / *benzi* (de circulație), *centre* (comerciale) / *centri* (nervoși), *arce* (de cerc) / *arcuri* (de la canapea), *elani* (animal) / *elanuri* (avânt), *cornuri* (de mâncat) / *coarne* (de cerb) / *corni* (de suflat) / *corni* (înfloriți).

4. d) *Masă* și *bandă* sunt polisemantice cu ambele sensuri (obiect de mobilă / mulțime; fâșie / grup de persoane), iar *cap* și *baie* numai cu unul dintre sensuri (extremitate și îmbăiere). *Ban*, *bun*, *lilic*, *leu* sunt numai omonime, nu și polisemantice.

5. c) Nu sunt omonime *dinte* și *atlas*, iar celelalte au următoarele sensuri: *capră* (animal / instrument folosit în diferite scopuri / joc), *acru* (unitate de măsură a suprafeței / gustul oțetului), *avar* (popor / zgârcit). Celelalte cuvinte sunt toate omonime: *corn* (aliment / instrument muzical / arbust / parte a corpului unor animale), *șah* (joc / titlu purtat de suveranul Iranului), *banc* (glumă / îngrămadire de nisip, pietriș, nămol de pești, de scoici / postament sau suport pentru diferite mașini-unelte), *spor* (organ microscopic al organismelor vegetale servind la înmulțire sau la răspândire / progres,

randament), *para* (monedă / flăcără / a evita, a opri o lovitură), *somn* (pește / stare de odihnă), *golf* (joc sportiv / parte a unui ocean, a unei mări sau a unui lac), *bor* (element chimic / margine a pălării), *sol* (pământ / notă muzicală / mesager / unitate monetară în Peru / soluție coloidală), *troian* (referitor la Troia / grămadă de zăpadă), *liliac* (arbust / animal mamifer insectivor), *mină* (expresie a feței / veche monedă grecească / loc subteran de exploatare a unor zăcămintे / armă de luptă), *bancă* (scaun / instituție financiară), *a acorda* (a oferi, a atribui / a stabili acordul).

6. b) Sensurile acestor cuvinte sunt: *companie* (subunitate militară) / *companie* (întreprindere mare, însoțire), *mozaic* (lucrare de tehnică decorativă) / *mozaic* (care ține de mozaism), *țarină* (soția țarului) / *țarină* (câmp cultivat, ogor, arătură). În celelalte serii mai sunt dublete lexicale diferențiate semantic *folie*, *director* și *episcop*: *folie* (foaie subțire de material plastic) / *folie* (veselie zgomotoasă, nebulnie), *director* (care reglează direcția, care dirijează sau conduce ceva) / *director* (persoană care conduce o întreprindere, o instituție), *episcop* (rang bisericesc) / *episcop* (aparatură pentru proiecție).

7. c) Aceste cuvinte omonime au următoarele sensuri: *legat* (dispoziție testamentară / reprezentant diplomatic al unui papă / imobilizat printr-o legătură etc.), *pupila* (fată minoră și orfană sub conducerea unui tutore / orificiu central, rotund, al irisului, prin care razele luminoase sunt dirijate spre retină), *sinus* (funcție trigonometrică / cavitate neregulată situată în grosimea unui os cranian), *smirnă* (rășină extrasă din scoarța unui arbore exotic / a sta în poziție de drepti, nemișcat, țeapăn), *mandarin* (arbust / demnitar indigen din Indochina, funcționar public din China feudală). În celelalte variante mai sunt omonime: *liliac*, *pol*, *somn*, *rasă*, *pompă*, *mucenic*, *mină*, iar cuvintele *adagiu*, *capitel*, *monah*, *depoziție* și *iminent* au paronimele *adagio*, *capitol*, *monarh*, *dispoziție* și *eminent*.

8. b) Omonimele totale sunt cuvintele care au aceeași formă și înțeles diferit, având totodată la plural aceeași terminație, indiferent de sens: *tocuri*, *bancuri*, *lacuri*, *cozi*. Cuvintele *dor* și *mor* sunt omonime lexico-gramaticale, iar *lin* și *bandă* sunt omonime parțiale, având la plural două terminații în funcție de sens: *lini* / *linuri*, *bande* / *benzi*. Cuvintele din varianta **c** sunt omografe, fiind identice ca formă, dar diferite prin accent și sens.

9. a) În celelalte variante mai sunt omonime cuvintele *liliac*, *ban*, *acru*, *masă*, *scaun*, *mână*, *cer*, *leu*, iar *petrolier*, *adagio* și *afabil* pot avea paronime.

10. c) În celelalte variante mai sunt omonime *liliac*, *pol*, *somn*, *rasă*, *pompă*, *râs*, *rug*, *val*, iar cuvintele *adagio*, *capitel*, *monah* și *atlas* au paronimele *adagio*, *capitol*, *monarh* și *atlas*.

11. a) Omonimele din varianta **a** au următoarele sensuri: *carieră* (profesiune, domeniu de activitate / exploatare minieră), *falangă* (oasele mici ale degetelor / corp de soldați în Grecia antică / sul de lemn), *mi* (formă neaccentuată a pronumelui personal și reflexiv / notă muzicală), *vară* (anotimp / grad de rudenie). În celelalte serii mai există omonimele: *truc*, *bursă*, *lamă*, *ham*, *roșie*, *aport*, *bor*, *buf*, *cer*. Cuvintele *libret* și *jantă* au paronimele *livret* și *geantă*.

12. a) Omonimele din varianta **a** au următoarele sensuri: *roman* (specie literară epică / care aparține Romei), *bob* (plantă leguminoasă / sport / sanie / sămânță de cereale / grăunte / instalație pentru ridicarea materialelor de construcție), *avar* (popor / zgârcit), *box* (rasă de câini / piele de bovine prelucrată / sport / armă mică de atac).

13. c) Omonimele date au următoarele sensuri: *basc* (beretă / locuitor al Țării Basculor), *trac* (emoție / locuitor al Traciei), *lin* (pește / vas în care se strâng și se storc strugurii).

14. d) Omonimele din seria **d** au sensurile: *liră* (unitate monetară / instrument muzical), *mandarin* (arbust / demnitar indigen din Indochina, funcționar public din China feudală), *galic* (care aparține galilor sau Galiei / acid organic aromatic), *capitală* (oraș de reședință / importantă, hotărâtoare). În celelalte variante mai sunt omonime *ban*, *box*, *avar*, *dogi*, *vie*, *arie*, iar cuvântul *haină* poate fi omograf.

B.12. PARONIME

1. d) Formele corecte sunt *privire glacială* (rece, distantă, lipsită de amabilitate), *călătorie pe spezele statului* (pe cheltuiala statului), *rochie de atlas* (țesătură de mătase lucioasă), *vedere temporară* (de scurtă durată).

2. a) Cuvântul *petrolifer* are sensul de *conține petrol* și, în această situație, se asociază cu substanțele *zonă, regiune, strat, bazin*, iar *petrolier* se referă la produse *care țin de petrol, care provin din petrol, privitor la extragerea, prelucrarea și transportul petrolului*.

3. c) Paronimele din varianta **c** au sensurile: *flagrant* – care sare în ochi, evident, izbitor, infracțiune descoperită în momentul desfășurării ei sau înainte de a-și produce efectele; *fragrant* – mirositor, parfumat; *a exalta* – a lăuda, a slăvi, a glorifica, a proslăvi, a se entuziasma, a se inflăcăra peste măsură; *a exulta* – a simți o mare bucurie, a fi fericit; *albastru* – culoare albastră; *alabastru* – varietate de ghips cu aspect de marmură albă.

4. b) Paronimele date au sensurile: *campanie* – totalitatea unor operațiuni militare sau unor acțiuni în vederea realizării unei sarcini politice, sociale etc.; *companie* – subunitate militară; *albastru* – culoare albastră; *alabastru* – varietate de ghips cu aspect de marmură albă; *justițiar* – care face dreptate, care urmărește să se facă dreptate; *justițial* – referitor la justiție, al justiției, de justiție, propriu justiției; *a refuza* – a respinge, a nu accepta ceea ce i se oferă; *a recuza* – a nu recunoaște competența sau autoritatea unui judecător sau a unui martor. Cuvântul *companie* cu variantele accentuale *companie* / **companion** este și omograf.

5. c) *A releva* are sensul de a pune în lumină, de a scoate în relief, a evidenția, a remarca, iar paronimul său *a revela* are sensul de a se face cunoscut, știut, a se dezvălui, a se destăinui. *Pe spezele* este forma corectă pentru sensul pe cheltuiala, *a recuza* înseamnă a nu recunoaște competența sau autoritatea unui judecător sau a unui martor, iar *a-și apropria* are sensul de a-și însuși bunurile altuia.

6. c) Ca antonim *mare* – mic, ca sinonim *mare* – întins, vast, renumit etc. și ca paronim *mare* – marea.

7. a) Forma corectă a enunțurilor date este: *Părinții au venit fortuit la școală, nefiind înștiințați de profesori. Întâlnirea fortuită (întâmplătoare) cu prietenii l-a bucurat mult.*

8. b) Paronimele date au sensurile: *campanie* – totalitatea unor operațiuni militare sau unor acțiuni în vederea realizării unei sarcini politice, sociale etc.; *companie* – subunitate militară; *deferentă* – respect, stimă, considerație deosebită, condescendență; *diferență* – deosebire, nepotrivire, rest; *livret* – act cuprinzând situația militară a unei persoane; *libret* – textul unei opere muzicale (operă, operetă, oratoriu etc.).

9. c) Aceste paronime au sensurile: *anual* – care are loc o dată pe an, care durează un an; *anuar* – publicație periodică anuală care conține relatări și informații despre o instituție, întreprindere etc. sau conține studii științifice.

10. b) *A gera* înseamnă a administra o instituție sau o întreprindere în locul altcuiva, iar paronimul său *a gira* înseamnă a garanta pentru cinstea și corectitudinea cuiva. În celelalte două variante paronimele corecte sunt *atlas* și *adagiu*.

11. b) Cuvântul *investeai* are sensul de a pune pe cineva într-o funcție, iar paronimul său *a investi* înseamnă a plasa, a aloca, a cheltui un fond, un capital, mijloace materiale într-o întreprindere, într-o afacere. Paronimele corecte din celelalte variante sunt *petrolifere* și *sfară* (fum) (pop.).

12. d) Paronimele date au, în ordine, sensurile: care se impune în mod imperios – care strânge sau contractă ținuturile organice; a-și încorda auzul pentru a auzi ceva – a asculta cu urechea sau cu stetoscopul zgomotele inimii și ale plămânilor pentru a stabili un diagnostic; împrejurare – ipoteză, supoziție; situația de a fi dependent de ceva sau de cineva, stare de subordonare, de supunere – anexă, încăpere accesorie a unei case de locuit; a administra o instituție sau o întreprindere în locul altcuiva – a garanta pentru cinstea și corectitudinea cuiva; lucrare care conține hărți, planșe, stampe sau desene folosite ca material ilustrativ într-un anumit domeniu – țesătură de mătase, lucioasă pe o singură față; care prezintă siguranță în funcționare – care se sfărâmă, se sparge ușor, casabil; scurtă

cuvântare – mod de a exprima gândirea prin cuvinte; nepotrivit pentru o anumită slujbă, pentru o anumită sarcină – prost, stupid, tâmpit; formă specială de salt folosită în anumite sporturi – aparat electric, sub formă de spirală, folosit la încălzirea apei, a altor lichide, în scurt timp; privitor la cauză, de cauză – care are caracter întâmplător, depinzând de împrejurări, accidental, care arată cazul gramatical, înlăturarea vocalei finale din cuvânt – evitarea, ocolirea sau ignorarea intenționată a unor aspecte.

B.13. PLEONASMUL

1. d) Cuvintele din primele trei variante realizează pleonasm fiind sinonime între ele și exprimând același sens. La cel de-al doilea, sinonimia se realizează între elementul de compunere *auto* și adjectivul *personal*.

2. d) *Dunele* nu sunt decât de *nisip*, *infantil* se referă la *copil*, iar *rupestre* înseamnă referitor la stâncă. Construcția corectă este **d** întrucât *finalul* poate fi vesel, trist, comic etc.

3. d) *Orchestra* este alcătuită din instrumente și instrumentiști, *alocuțiunea* este obligatoriu scurtă, *laborios* se referă la multă muncă, făcută cu efort și încordare. *Intoxicația* nu este numai alimentară, ci se poate face cu diferite substanțe.

4. b) Enunțul dat conține un anacolut deoarece nu se mai realizează acordul din cauza unei intercalări, forma corectă fiind: *Era un infractor periculos a cărui prindere era necesară*. sau: *Era un infractor a cărui prindere era necesară, fiind periculos (deoarece era periculos)*.

5. a) În celelalte variante există pleonasmul *o lungă perioadă de timp*, *conducerea de management* și *suprasolicitare peste măsură*, în ultimul enunț pleonasmul realizându-se între prefixul *supra-* și locuțiunea adverbială *peste măsură*.

6. d) Pleonasmul este *contrabandă ilegală*.

7. a) Pleonasmul este *alocuțiune scurtă* fiindcă *alocuțiune* înseamnă chiar cuvântarea scurtă, ocazională.

8. d) Seriile date sunt pleonasm întrucât unul dintre termeni repetă inutil sensul celui de-al doilea, de exemplu: *a aniversa* = a sărbători împlinirea unui număr de ani de la data la care s-a petrecut un eveniment; *hit* = cântec de succes, șlagăr; *iluzie* = amăgire; *temelie* = bază, fundament.

9. c) Seriile date sunt pleonasm întrucât unul dintre termeni repetă inutil sensul celui de-al doilea, de exemplu: *drept* = pentru care; *mass-media* = mijloace de comunicare în masă; *în jur de* = aproximativ; *site* = spațiu în care sunt situate informații pe rețeaua de internet. Alte pleonasm: *pubelă* (recipient pentru gunoiul menajer) *de gunoi*; *poate fi posibil* (posibil = se poate întâmpla), *averse* (ploaie torențială de scurtă durată) *de ploaie*; *summit* (întâlnire la nivel înalt) *de vârf*; *ospiciu* (instituție medicală pentru tratarea afecțiunilor psihice) *de nebuni*; *topografia* (descrierea amănunțită a unui loc) *locului*; *omletă* (mâncare din ouă bătute) *de ouă*; *propria* (părerea sa personală) *sa părere*; *procent* (sumă, parte din sută)... *la mie*.

10. a) Celelalte pleonasm sunt: *să avansați înainte* (a avansa = a merge înainte); *hemoragie de sânge* (hemoragie = scurgere abundentă de sânge); *Au conlucrat împreună* (a conlucra = a lucra împreună).

11. c) *Vernisajul* înseamnă deschiderea oficială a unei expoziții de artă; *filé* este termenul pentru denumirea cărnii fără os, a mușchiului; *masă* înseamnă adunare de oameni.

12. b) „Averse” este folosit cu sens adverbial și include ideea de scurtă durată, repede, abundentă, bruscă, referindu-se la *Ploaia cădea abundent, repede*. Pleonastică este construcția *Averse de ploaie* întrucât se reia inutil termenul *averse* prin sinonimul său.

13. a) *Memoriul* este expunere scrisă, amănunțită și documentată, asupra unei probleme, unei situații; *mahalaua* reprezintă zona mărginașă a unei localități, periferia; *noxa* este agent cu acțiune dăunătoare asupra organismului.

14. c) Construcțiile pleonastice sunt: *altercație* (schimb violent de cuvinte) *verbală*; *summit* (întâlnire la nivel înalt) *la vârf*; *noblețe* (aristocrație, distincție, eleganță) *aristocratică*.

15. a) Tautologia există în structura *vorba* (subiect)-*i vorbă* (nume predicativ) și constă în reluarea aceleiași cuvânt, dar cu funcție sintactică diferită.

B.14. CLIȘEE LINGVISTICE

1. c) 2. c) 3. a)

C. MORFOLOGIE

C.1. VERBUL

1. a) Verbele de conjugarea I se termină la infinitiv prezent în *a*.

2. a) Verbul *a avea* din structura verbului *am merge* este auxiliar deoarece ajută la formarea modului condițional-optativ prezent, iar verbele *a merge*, *a putea* și *a pleca* sunt verbe predicative având înțeles de sine stătător și putând să aibă funcție sintactică de predicat verbal.

3. b) Verbul *părea* este copulativ deoarece este personal și formează alături de numele predicativ *neatent* predicatul nominal. Verbul *era* este verb predicativ impersonal, iar *să se lovească* este un verb predicativ personal, la modul conjunctiv.

4. a) Verbele *ai proceda*, *ar putea* sunt la modul condițional-optativ, timp prezent și sunt alcătuite din auxiliarul verbului *a avea* (*aș*, *ai*, *ar*, *am*, *ați*, *ar*) și infinitivul verbului de conjugat (*a*) *proceda*. Verbul *ai promis* la modul indicativ, timp perfect compus este alcătuit din auxiliarul verbului *a avea* (*am*, *ai*, *a*, *am*, *ați*, *au*) și participiul verbului de conjugat. Verbul *mulțumi* este la modul infinitiv, timp prezent, cu prepoziția *a* subînțeleasă.

5. b) Verbele predicative sunt: *se pare*; *va pleca*; *a-și îndeplini*, având înțeles de sine stătător și putând să aibă funcție sintactică de predicat verbal. Verbul *era* este copulativ, deci nepredicativ.

6. c) În *are să vină*, verbul *a avea* este auxiliar deoarece ajută la formarea viitorului popular al verbului *a veni*. În a doua situație, verbul *va avea* este predicativ deoarece are înțeles de sine stătător (*va dispune de timp*), aflându-se la modul indicativ, timpul viitor.

7. a) Verbul *era* este predicativ impersonal deoarece are sensul de *se întâmpla*.

8. c) Verbul *a avea* este predicativ atunci când are înțeles de sine stătător, fiind sinonim cu *a posesia*, *a deține* și auxiliar când ajută la formarea modului condițional-optativ prezent și perfect cu formele *aș*, *ai*, *ar*, *am*, *ați*, *ar*, a indicativului perfect compus cu formele *am*, *ai*, *a*, *am*, *ați*, *au* sau a viitorului popular cu formele *am*, *ai*, *are*, *avem*, *aveți*, *au* urmate de un conjunctiv (*am să vin*, *are să vină* etc.).

9. c)

10. b) Verbele la mod nepersonal sunt: *a cădea*, *a defini* (infinitiv); *știind* (gerunziu); *de făcut* (supin).

11. a) Verbul la gerunziu *dormind* determină substantivul *umerii*, răspunde la întrebarea *ce fel de?* și are funcție sintactică de atribut verbal.

12. b) Verbul la modul supin nu poate avea valoare adjectivală și de aceea nu poate fi atribut adjectival.

13. d) Verbul la supin *de dorit* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ impersonal e cu care formează o expresie verbală impersonală.

14. a) Verbul la supin *de pierdut* determină substantivul *timp* , răspunde la întrebarea *ce fel de?* și are funcție sintactică de atribut verbal.

15. c) Verbele date se conjugă după modelul verbului *a lucra* și la rădăcina lor (*cre-*, *agre-*, *înfățiș-*, *încuraj-*) se adaugă terminațiile verbului *a lucra* cu rădăcina *lucr-* (*lucr-am*, *-ai*, *-a*, *-am*, *-ați*, *-au*).

16. b) Verbul *are să apuce* este la timpul viitor popular, modul indicativ, alcătuit din verbul auxiliar *a avea* și verbul predicativ *a apuca* la conjunctiv prezent.

17. b) În *E vară* verbul este predicativ impersonal și substantivul *vară* este subiect. Verbul *sunt trase* este la diateza pasivă cu verbul *sunt* auxiliar și verbul de conjugat *trase*. Structura *Este greu* constă din expresie verbală impersonală în care verbul *a fi* este copulativ. Verbul *fi* din *Să fi trecut* este auxiliar deoarece ajută verbul *a trece* să formeze timpul perfect de la modul conjunctiv.

18. c) Verbul copulativ este *sunt* (*bătrân*), iar verbele predicative sunt *pare*, *am trăit*, *vei fi murit*.

19. d) Verbele predicative sunt *neafând*, *nebuzuind*, *a se bate*, *se puse*, *a blestema*, *curgea*, indiferent de modul la care se află, iar verbul nepredicativ este verbul copulativ *este* (vinovatul).

20. b) Se scriu cu doi *n* verbele formate prin derivare cu prefixul *în-* urmat de o rădăcină care începe cu *n*: *în + noapte = înnoptă*; *în + nou = a înnoi*;

21. b) Verbele la imperativ sunt alcătuite la forma negativă de singular din adverbul negativ *nu* și forma de infinitiv a verbului de conjugat, de aceea formele corecte sunt: *nu duce!*, *nu face!*, *nu zice!*.

22. d) Celelalte verbe erau corecte: *eu agreez* (după modelul *eu lucrez*), *eu venii* (forma de perfect simplu la persoana I singular primește desinența *-i* pe lângă forma de infinitiv a verbului de conjugat: *a veni + i = eu venii*); *să aibă*.

23. c) Modul condițional-optativ se formează adăugându-i auxiliarului *a avea* cu formele *aș*, *ai*, *ar*, *am*, *ați*, *ar* forma de infinitiv prezent eliptică de prepoziția *a*: *ar + (a) plăcea = ar plăcea*.

24. b) Verbul la infinitiv *a merge* are funcție sintactică de complement direct întrucât determină verbul tranzitiv *putea* și răspunde la întrebarea *ce?*

25. a) În enunțul *El este pictor*, verbul *a fi* este copulativ și formează predicatul nominal împreună cu numele predicativ *pictor*. În celelalte enunțuri, verbul *a fi* este predicativ deoarece are înțeles de sine stătător: *costă*, *se află*, *provine*.

26. b) Verbul *a fost* este predicativ întrucât are sensul de *există*, *se află*, iar substantivul *un împărat* are funcție sintactică de subiect.

27. b) Nu toate verbele însoțite de forme neaccentuate ale pronumelor reflexive sunt la diateza reflexivă. Când formele neaccentuate respective au funcție sintactică proprie, verbele sunt la diateza activă pronominală. Formele neaccentuate ale pronumelui reflexiv au funcție sintactică atunci când se pot înlocui cu o formă accentuată (*Lui își cumpărase lucruri noi.*), când forma neaccentuată este în dativ posesiv (*Își spală mașina sa*) ori exprimă reciprocitatea (*Ei își vorbesc lor, între ei*). Singura variantă cu pronume reflexiv fără funcție sintactică proprie este **b** și de aceea verbul este la diateza reflexivă.

28. a) Verbul *a fi* din *nu este obligat* și din *nu este iertat* are valoare morfologică de verb auxiliar întrucât ajută la formarea diatezei pasive a verbelor de conjugat *a obliga* și *a ierta*.

29. c) Verbul *a fi* apare de două ori ca verb auxiliar: în *să fi fost* ajută la formarea timpului perfect de la modul conjunctiv, iar în *am fost așteptați* ajută la formarea diatezei pasive împreună cu verbul de conjugat *a aștepta*.

30. b) Verbul la modul infinitiv, timp perfect – *a fi fost chemat* – este la diateza pasivă, deoarece se subînțelege complementul de agent (*a fost chemat de către cineva*) și îndeplinește funcția sintactică de subiect întrucât răspunde la întrebarea *cine?* adresată predicatului *era un chin*.

31. c) În **1** și **3** verbul *a se face* este predicativ impersonal fiindcă are sensul de *merită*, respectiv *mi se părea*. În **2** este verb predicativ reflexiv, cu sensul *s-au produs*, *au avut loc*, iar în **4** este verb copulativ, având sensul de *să devină*.

32. c) Verbul la infinitiv *fi clintit* este verb predicativ la diateza pasivă, infinitiv prezent, deoarece se subînțelege pe lângă el complementul de agent *de cineva*. Pentru că determină verbul tranzitiv *poate* și răspunde la întrebarea *ce?* are funcție sintactică de complement direct.

33. b) Verbul *a fi fost contactat* este la modul infinitiv, timp perfect, la diateza pasivă, deoarece este urmat de complementul de agent *de Mafie*. Deoarece determină participiul *bănuiește* și răspunde la întrebarea *de ce?* îndeplinește funcția sintactică de complement indirect.

34. c) Verbele la diateza reflexivă sunt *se gândește* și *și-a imaginat*, deoarece pronumele reflexive care le însoțesc nu au funcție sintactică, neputând fi înlocuite cu o formă accentuată (**se gândește pe sine*; **își imaginează sieși*). Verbele *se șterge* și *se îmbracă* sunt la diateza activă pronominală, deoarece pronumele reflexive care le însoțesc au funcție sintactică proprie de complement direct: *se îmbracă pe sine*, *îl îmbracă pe copil*; *se șterge pe sine*, *îl șterge pe copil*.

35. c) Verbele copulative sunt *-s (praf)*; *-i* (predicativ nominal incomplet, este urmat de o subordonată predicativă); *este (cum)*; *(ca dânsa) suntem*.

36. c) Forma *dormire-ai* este forma inversă a condiționalului-optativ prezent *ai dormi*, iar forma *să dormi* este la conjunctiv prezent, fiind precedat de conjuncția *să*.

37. d) Expresia *a-și înghiți lacrimile* înseamnă *a-și stăpâni plânsul*; *a reprima izbucnirea unui sentiment*.

38. c) Verbe predicative la moduri nepredicative sunt *a se lovi* și *a plânge*, aflate la modurile gerunziu și infinitiv. În celelalte enunțuri este câte un verb la moduri nepredicative: *fi, ajunge* (la infinitiv), *de necrezut* (la supin), dintre care *a fi* este copulativ.

39. a) Verbele auxiliare sunt *a fi* și *a avea* (**ar fi** *bătut*, **ar fi** *izgonit*, **aș fi** *rămas*, **a** *luat*), copulativ este verbul *a rămâne* (*aș fi rămas umilit*), predicative sunt: *a bate, a izgoni, a luat* (*ar fi bătut, ar fi izgonit, a luat*).

40. c) Sintagma *nu mi-a fost dat* este verbul predicativ impersonal *a da* la diateza pasivă, deoarece se subînțelege complementul de agent (*i-a fost de către cineva*).

41. a) Verbe nepredicative sunt cele copulative și cele auxiliare. Verbul *înseamnă* este copulativ (deci nepredicativ), formând predicat nominal cu numele predicativ *a munci* și este la modul indicativ (mod predicativ). Verbe nepredicative mai sunt și în celelalte enunțuri: *a deveni* (copulativ) și (*a*) *fi* (auxiliar), dar sunt la un mod nepredicativ (la infinitiv).

42. c) Verbele de la **c** se pot întâlni în contexte precum: *ii acordă atenție / acordează vioara, toți concură la realizarea spectacolului / concurează pentru obținerea unui post, reflectează la cele auzite / arta reflectă realitatea*. Dintre celelalte verbe, au două forme *a șchiopăta, a învăța, a se strădui*, dar fără diferențiere semantică, iar *a evapora, a absolvi, a năzări* și *a triumfa* au o singură formă: *evaporă, absolvă, năzare, triumfă*. Dintre verbele date mai sunt perechi de verbe diferențiate semantic și *toarnă / turnează* (*toarnă în pahar / turnează un film*), *îndoiaie / îndoiește* (*îndoiaie fierul / (se) îndoiește de adevăr*).

43. a) Pentru a forma condiționalul optativ prezent auxiliarului *ar* i se adaugă forma de infinitiv, eliptică de prepoziția *a*: *a plăcea – ar plăcea; a tăcea – ar tăcea* etc.

44. b) Verbele de mișcare, de stare, copulative și impersonale sunt intransitive.

45. d) Imperativul negativ singular se formează prin adăugarea adverbului de negație *nu* la forma de infinitiv prezent: *a face – nu face!, a pune – nu pune!, a duce – nu duce!, a fi – nu fi!* etc.

46. a) După noul DOOM forma corectă este *absolvă*.

47. c)

48. a) Verbul *a rămâne* este copulativ (nepredicativ) și este la modul infinitiv prezent (mod nepredicativ).

49. a) Celelalte verbe sunt corecte: *se contractează* (se molipsește); *manifestează* (a demonstra, a participa la o manifestație); *reflectă* (a răsfrânge direcția de propagare a luminii).

50. c) Verbul la modul supin este *de plecat*, format din prepoziția *de* + participiul verbului de conjugat *plecat*. În celelalte variante există prepoziții + substantive *la cântatul, de spălatul* urmate de câte un atribut și locuțiunea adverbială *pe săturate*. Participiul care intră în alcătuirea supinului trebuie să aibă formă de masculin singular (terminat în *t* sau *s*).

51. c) Acestea sunt singurele forme corecte ale verbelor date.

52. a) Verbul *o să merg* la modul indicativ, timp viitor este alcătuit din particula invariabilă *o* cu valoarea verbului auxiliar *a avea* și forma de conjunctiv prezent a verbului de conjugat *să merg*.

53. b) Verbul *a fi* este predicativ deoarece poate fi înlocuit cu *ne aflam*. În celelalte variante este copulativ (*ai fi fost fericit*) și auxiliar (*eram uluiți, aș fi mâncat*).

54. d) Verbul la diateza pasivă *erau deschise* se recunoaște după complementul de agent *de paznici*.

55. b) Locuțiunea verbală *a trage pe sfoară* înlocuiește verbul *a înșela* (*pe cineva*).

56. c) Verbul *a fi* este de conjugarea a IV-a, iar verbul *a prevedea* este de conjugarea a II-a. Verbele de conjugarea a IV-a se termină la infinitiv prezent în *-î* sau *-i*, iar cele de conjugarea a II-a în *-ea*.

57. a) Verbul *gândindu-se* este predicativ, deoarece are înțeles de sine stătător și poate îndeplini funcția de predicat verbal când se află la un mod predicativ și este la diateza reflexivă, fiind însoțit de pronumele reflexiv *-se* care nu are funcție sintactică și este doar marcă a diatezei reflexive.

58. a) Verbul *a însemna* este predicativ, cu sensul de *a nota*, se află la modul infinitiv, timp prezent, având marcă prepoziția *a* și este subiect al expresiei verbale impersonale *ar fi ușor*.

59. a) Predicatele sunt exprimate prin locuțiunile verbale *i-a ieșit înainte (l-a întâmpinat)*; *să-i dea ajutor (să-i ajute)*.

60. c) Celelalte verbe intransitive sunt: *a se bucura, a fi, a pleca, a se frământa*.

61. b) Verbele auxiliare *a (va fi, nu va fi)* sunt auxiliarele *a avea* și formează timpul viitor.

62. b) Verbul *se află* este la modul indicativ, timp prezent, iar *se* este pronume reflexiv, nu conjuncție, de aceea nu trebuie confundat cu verbul la modul conjunctiv.

63. c) Verbul la diateza pasivă *am fost ajutat* se recunoaște după complementul de agent *de familie*.

64. a) Verbul *a fi* este copulativ în *Tu ești inteligent* întrucât alături de numele predicativ *inteligent* arată o trăsătură a subiectului. În celelalte enunțuri este predicativ în **a** și **d**, cu sensurile *mă aflu și costă*, și auxiliar în **b** în structura condiționalului-optativ perfect *aș fi aflat*.

65. d)

66. c)

67. c) Verbul predicativ *fiind chemat* este la diateza pasivă datorită complementului de agent care se subînțelege (*fiind chemat la poliție de către cineva*) și are funcție sintactică de complement circumstanțial de cauză, arătând care este cauza acțiunii de a pleca mai devreme.

68. d) Verbul *desprins* este la diateza activă pronominală, deoarece pronumele reflexiv *își* stă în cazul dativ posesiv și are funcție sintactică proprie de atribut pronominal pe lângă substantivul determinat *mâna (își desprins mâna sa)*.

69. b) Locuțiuni verbale mai sunt și: *a sta de veghe, a băga de seamă, a da roade*. Celelalte locuțiuni sunt pronominală nehotărâtă (*cine știe cine*) și adverbiale predicative (*fără doar și poate, de bună seamă*).

70. c) În *de-i veni* există verbul auxiliar *vei (a vrea)* cu forma *-i (dacă vei veni)* care ajută la formarea viitorului popular. În **a** este pronume personal cu valoare neutră, iar în **b** este pronume personal în dativul posesiv (*fața sa*).

71. b) În primele două situații verbul *a fi* este copulativ: mai întâi are funcție sintactică de predicat nominal incomplet, fiind urmat de o predicativă, iar apoi formează predicat nominal cu adverbul relativ *cum*. În a treia situație este verb predicativ impersonal sinonim cu *se întâmplă*, iar în ultima situație este verb predicativ personal care arată existența.

72. a)

73. b) Verbul *i (este)* în structuri cu substantive care arată diviziuni ale timpului (*dimineață, seară, luni, marți, ianuarie, toamnă, primăvară* etc.), este predicativ întrucât arată existența, iar substantivul care îi urmează este subiect.

74. a) Verbul *a fost pus* este la diateza pasivă întrucât se subînțelege complementul de agent (*a fost pus de către cineva*). Verbul la diateza reflexivă este *să se gândească*, deoarece este însoțit de un pronume reflexiv care n-are funcție sintactică proprie, fiind marcă a diatezei reflexive.

75. a) Sunt intransitive, printre altele, verbele copulative și cele la diateza reflexivă, așa cum sunt cele din varianta **a**.

76. a) Verbele predicative *face* și *de învățat* sunt la modurile nepredicative infinitiv și supin. Verbe predicative la moduri nepredicative mai există și în seriile **c** (*surâzând*) și **d** (*de preferat*), la gerunziu și la supin, dar numai într-unul dintre enunțuri.

77. a) Valoarea morfologică a cuvântului subliniat este de verb copulativ, deoarece formează predicat nominal cu numele predicativ *grele*, arătând o caracteristică a subiectului (nu *sunt grele*).

C.2. SUBSTANTIVUL

1. a) Sunt defective de singular substantivele din varianta **a**, cu rezervă asupra cuvântului *artificii* – care figurează în DOOM2, 2005, și cu forma de singular *artificiu*, fără a se preciza ceva în legătură cu sensul lui. Substantive defective de singular mai apar și în celelalte variante: *spaghete, zori, plete, ochelari*.

2. b) Substantivul *părinții* este complement de agent întrucât determină participiul cu valoare pasivă *cumpărată* și răspunde la întrebarea *de către cine?* În celelalte variante, substantivul *părinți* are funcții sintactice de complement indirect (**a**), atribut substantival prepozițional (**c**), subiect (**d**).

3. a) Fiind complement indirect răspunde la întrebarea *de cine?* și determină expresia verbală unipersonală intransitivă *mi-e teamă*, care se referă la o stare sufletească. În celelalte variante, substantivul *fratele* este complement de agent (**b**), atribut substantival prepozițional (**c**), complement circumstanțial de timp (**d**).

4. c) Substantivul *casei* este în cazul dativ întrucât răspunde la întrebarea *cui?*

5. a) Substantivele din această serie se numără cu *un – două*.

6. a) Substantivul *înghețata* este subiectul verbului impersonal *place* deoarece răspunde la întrebarea *ce?/cine?*

7. c) Substantivele proprii de genul masculin și cele de genul feminin, mai noi, neterminale în *a*, primesc la G.-D. articolul hotărât proclitic *lui (lui Mihai)*. La substantivele comune de genul feminin, se adaugă articolul hotărât *i* la forma de G.-D. singular nearticulat, identică celei de plural nearticulat (*o grădină – acestei grădini / două grădini – grădinii; o scântie – acestei scântei / două scântei – scântei; seară – acestei seri / două seri – serii*). La femininele terminate în *i/e* în hiat, articolul hotărât *-i* pentru G-D singular se adaugă direct la forma de N.-Ac. singular nearticulat (*câmpie – câmpiei*).

8. d) Cazurile substantivului se recunosc în primul rând cu ajutorul prepozițiilor și al locuțiunilor prepoziționale. Prepozițiile și locuțiunile prepoziționale care precedă substantivele din enunțul dat sunt specifice acuzativului (*în legătură cu*), genitivului (*în fața*) și dativului (*grație*).

9. a) Substantivele mobile se formează cu ajutorul sufixelor moționale care ajută la formarea masculinului de la feminin și invers: *gâscă – găscan, șarpe – șerpoaică* etc.

10. b) Substantivele epicene au aceeași formă atât pentru masculin, cât și pentru feminin.

11. a) Substantivul *pace* determină verbul predicativ *să fie*, răspunde la întrebarea *ce?/cine?* și are funcția de subiect.

12. c) Substantivul *coniță* nu are funcție sintactică deoarece stă în cazul vocativ.

13. a) Locuțiunea substantivală *aduceri-aminte* determină verbul predicativ *or troieni*, răspunde la întrebarea *ce?/cine?* și are funcție sintactică de subiect.

14. b) Substantivele în cazul acuzativ *de frumusețea și de răcoarea* au funcția sintactică de complement indirecte, deoarece determină verbul reflexiv *se bucura* și răspund la întrebarea *de ce?*

15. a) Două dintre substantive sunt formate prin derivare (*prăfăraie, frunziș*), iar unu este nederivat (*stol*). În celelalte serii nu sunt substantive colective: *suiș, zecime, piepțiș*.

16. a) Substantivul *cot* are forma de plural *coturi* pentru colț, tub, cotitură, forma *coate* pentru parte a brațului și *coți* pentru unitate de măsură. Mai au forme multiple de plural *corn (carne, cornuri, corni)* și *nivel (nivele, niveluri)*.

17. a) Pentru celelalte valori are formele: *înzecit, tuszecece (câteșezece), câte zece*.

18. c) Locuțiunea substantivală *părerii de rău* este provenită prin conversiune din locuțiunea verbală *a-i părea rău* și este sinonimă cu *regrete*.

19. a) În celelalte variante mai sunt epicene *libelulă, lăcustă, panteră*.

20. c) Sunt articulate hotărât substantivele *fluturii și codrii*. Formele articulate ale substantivelor nearticulate sunt *poeziile, viile, copiii, șaua, basmaua*.

21. c) Substantivul *o lipsă* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e* cu care formează un predicat nominal.

22. b) Substantivele *frunze, flori* determină verbul tranzitiv *duce* și răspund la întrebarea *ce?*, având funcție de complement direct. Substantivul *cu murmur* este însoțit de o prepoziție specifică acuzativului și determină același verb însă răspunde la întrebarea *cu ce?* și are funcție de complement indirect. Substantivele *zefir, frunză și floare* sunt în cazul nominativ și au funcție sintactică de nume predicativ.

23. c) Locuțiunile *bătaie de cap, părere de rău, aducere-aminte* sunt substantivele provenite prin conversiune din locuțiunile verbale *a-și bate capul, a-i părea rău, a-și aduce aminte*.

24. b) Substantivul *călfă* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ la modul participiu *ajuns*, sinonim cu *a devenit*.

25. a) Se scriu cu majusculă la toate părțile componente substantivele proprii compuse care denumesc evenimente istorice majore, mari epoci istorice, entități geografice sau administrativ teritoriale, instituții și organe ale statului.

26. c) Articolul nehotărât *unei* pentru G.-D. feminin singular se adaugă fără excepție la forma de plural nearticulat identică celei de G.-D. singular nearticulat: *o azalee – două azalee (acestei azalee) – unei azalee; o scânteie – două scânteii (acestei scânteii) – unei scânteii* etc.

27. a) Nu are formă diferită pentru feminin.

28. d) Genul neutru conține substantive care denumesc: sporturi, simțuri, puncte cardinale.

29. d) Substantivele în cazul dativ sunt: *fraților, lui Andrei* (complemente indirecte), *locului* (complement circumstanțial de loc, dativul locativ), *conform așteptărilor* (complement circumstanțial de mod).

30. b) Aceste substantive au următoarele forme articulate hotărât: *consiliile, familiile, lăleaua, pășărelele*.

31. b) Substantivul *Blanca* stă în cazul vocativ întrucât exprimă o adresare; *din leagăn* este în acuzativ datorită prepoziției *în* de care este precedat; substantivul *domnul* este subiectul predicatului nominal *este mire*, iar *mire* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *este*. De aceea, ultimele două substantive sunt în cazul nominativ.

32. d) Locuțiunile substantivele respective provin prin conversiune din locuțiunile verbale: *a-i părea rău, a da seama, a lua aminte, a-și bate joc*. În celelalte variante, locuțiuni substantivele mai sunt: *nebăgare de seamă* (neatenție), *aducere aminte* (amintire), *tragere de inimă* (zel, râvnă, ardoare), *turn de fildes* (izolare). Celelalte sunt locuțiuni adverbiale (*cu noaptea în cap, pe de rost, din loc în loc, la candelă grecești*) sau adjectivale (*cu scaun la cap, de bani gata, în rândul lumii, cu dare de mână*).

33. d) Au aceeași formă și pentru feminin și de aceea sunt epicene.

34. a) Substantivul *olimpiilor* determină substantivul articular enclitic (*acordarea*) căruia îi urmează un atribut nearticulat (*de premii*) și răspunde la întrebarea *cui?*; de aceea este atribut substantival în cazul dativ.

35. d) Cuvântul *vara* are valoare morfologică de substantiv deoarece este determinat de adjectivul pronominal demonstrativ *aceasta* și are funcție sintactică de complement circumstanțial de timp în cazul acuzativ fiindcă răspunde la întrebarea *când?* și se subînțelege prepoziția *în*.

36. d) Cele două substantive sunt în cazul vocativ. Substantivul *prietene* exprimă o adresare și nu are funcție sintactică. Substantivul propriu *loane*, aflat tot în vocativ, aduce o explicație, face o precizare referitoare la substantivul *prieten* pe care îl determină și are pe lângă el funcție sintactică de atribut substantival opozițional.

37. b) Formele corecte de G.-D. ale celorlalte substantive sunt următoarele: *lămâii, poeziei, lui Carmen, disciplinei, Ancăi, remorcii, remarcii, chitarei*.

38. c) Vezi explicația de la exercițiul 26.

39. a) Substantivele invariabile au aceeași desinență atât la singular, cât și la plural.

40. b) Substantivul *profesor* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ la modul supin *de ajuns* și este în cazul nominativ.

41. d) Substantivul nearticulat *stăpân* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ subînțeles *e*. (Stăpânul *e stăpân*). Elipsa verbului copulativ este marcată prin virgulă.

42. d) Celelalte substantive defective de singular sunt: *ochelari, câlți*.

43. d) Substantivul *foame* face parte dintr-o structură care se referă la stări fiziologice și în această situație verbul *a fi* are funcție sintactică de predicat verbal, iar substantivul care-i urmează este în cazul nominativ și are funcție sintactică de subiect.

44. d) Masculinul *rățoi s-a* forma cu sufixul moțional *-oi* de la femininul *rață*.

45. b) Fiind epicene, aceste substantive au aceeași formă și pentru feminin, și pentru masculin.

46. c) Locuțiunile substantivale provin prin conversiune din locuțiunile verbale: *a-și aduce aminte, a lua aminte, a ține minte, a părea rău* și țin locul unui substantiv: *amintire, atenție, memorie, regret*. Cu locuțiunile substantivale se pot confunda substantivele compuse de tipul: *gură-cască, zgârie-brânză, drum-de-fier, pasăre-liră*. Locuțiune substantivală mai este *facere de bine*, iar celelalte sunt locuțiune pronominală nehotărâtă (*cine știe cine*), adverb compus (*dis-de-diminează*), locuțiune adverbială (*din când în când*) și locuțiuni adjectivale (*de folos, de toată isprava, cu scaun la cap, de treabă*).

47. c) 48. c)

49. c) Cuvântul *noaptea* are valoare morfologică de substantiv, deoarece este determinat de adjectivul pronominal nehotărât *toată* și are funcție sintactică de complement circumstanțial de timp în cazul acuzativ fiindcă răspunde la întrebarea *când?*

50. c) Dintre celelalte cuvinte au forme de plural: *grâu, porumb, gem*.

51. a) Substantivul *așteptărilor* precedat de prepoziția specifică dativului *conform* determină substantivul *decizia*, răspunde la întrebarea *care?* și de aceea are funcție sintactică de atribut substantival prepozițional.

52. a)

53. b) Cuvântul *un tot* este substantiv comun provenit prin conversiune din pronumele nehotărât *tot* cu ajutorul articolului nehotărât *un*. Are funcția sintactică de subiect în cazul nominativ pe lângă verbul reflexiv impersonal *s-a alcătuit*.

54. b) Substantivul subliniat este în dativ locativ, determină verbul predicativ *stai* și răspunde la întrebarea *unde?*, având astfel funcție sintactică de complement circumstanțial de loc.

55. a) Mai sunt defective de plural *mass-media* și *martie*, cele de la **c** sunt defective de singular, *gură-cască* are aceeași formă la singular și la plural, iar *ochelari* este defectiv de singular.

56. c) Aduce o explicație, face o precizare referitoare la termenul regent *sora*, îndeplinind pe lângă acesta funcția sintactică de atribut apozițional. Este în cazul nominativ deoarece nu are prepoziție și nici forma *loanei Andrei*.

57. b) Substantivul *locului* este în D. locativ, determină verbul predicativ *șezi*, răspunde la întrebarea *unde?* și de aceea are funcție sintactică de complement circumstanțial de loc. Substantivul *muncii* este atribut substantival în dativ întrucât determină substantivul *imn* și răspunde la întrebarea *cui?* Cuvântul *locului* determină substantivul comun *oamenii* și răspunde la întrebarea *ai cui?* și de aceea are funcție sintactică de atribut substantival genitival.

58. a) Se pot alcătui formele de feminin *româncă, turcoaică, grecoaică*, obținute prin derivare cu sufixe moționale.

59. c)

60. a) De exemplu: *prevedere, previziune, prezicere, preîntâmpinare* etc.

61. a) Substantivul *bunului-simț* este în cazul dativ și are funcție sintactică de complement indirect pe lângă adjectivul *contrare*, răspunzând la întrebarea *cui?*

62. d) Toate sunt derivate cu sufixul *-iș* de la *tufă, alun, piatră, carpen*.

C.3. ARTICOLUL

1. b) Numele proprii de genul masculin și unele substantive feminine (*Angi, Jeni, Cici* etc.) formează G.-D. cu articolul hotărât în formă proclitică (*Lui Andrei*). La substantivele comune, articolul hotărât apare enclitic (*caietului*). În celelalte variante, cuvântul *lui* este pronume personal în cazul genitiv.

2. c) În celelalte variante, soluțiile corecte erau *casa al cărei acoperiș, parcul ai cărui copaci, cartea ale cărei pagini*, deoarece articolul genitival se acordă cu obiectul posedat (*ale* – fem., pl.; *pagini* – fem., pl.).

3. b) Există un articol hotărât proclitic – *Lui (lonel)*; două articole hotărât enclitice – *fratele, ziuă* și un articol demonstrativ – *cel*. În situația dată, cuvântul *un* este numeral deoarece arată numărul și este pus în legătură cu numeralul *două*.

4. d) În text există articole hotărât enclitice: *fata, moșneagului, Vioricăi, nopților, copilăriei*. Cuvintele *cea, cel* sunt articole adjectivale, iar *o* este articol nehotărât proclitic.

5. c) Cuvântul *vizitii* se scrie cu trei *i* deoarece ultimul *i*, care este articol hotărât enclitic, se adaugă la forma de plural a cuvântului un *vizitiu* – doi *vizitii*, iar primul *i* face parte din rădăcina cuvântului *vizitiu*. În cuvântul *arbitru*, primul *i* este desinența de plural și ultimul *i* este articol hotărât enclitic. În cuvintele *ouăle* și *lalelele*, articolul hotărât enclitic *le* este așezat la forma de plural a cuvântului un **ou** – două **ouă**, respectiv o **lalea** – două **lalele**.

6. d) Substantivul *prieteni* este nearticulat, este doar precedat de prepoziția specifică acuzativului *pe*.

7. a) Cuvântul *al* este articol posesiv genitival, însoțește substantivul în genitiv *mândruței*.

8. c) Articolul posesiv se acordă în gen și număr cu obiectul posedat, de aceea este corect *gândurile de plecare ale băiatului*. Celelalte variante corecte erau: *aparate de investigare a corpului omenesc; copacul ale cărui frunze; părerile multor oameni*.

9. b) Întrucât însoțește un substantiv, *lui* este articol hotărât proclitic. Ca orice articol, nu are funcție sintactică.

10. d) Articolul nehotărât este întotdeauna proclitic, individualizează obiectul denumit de substantiv, dar arată că acesta este mai puțin cunoscut vorbitorului.

11. a) Când determină substantive proprii de genul masculin (*lui Mihai, lui Cristi*) și pe cele de genul feminin neterminate în *a* (*lui Carmen, lui Jeni, lui Mimi*), articolul hotărât stă în fața acestora (este proclitic). În toate celelalte variante este pronume personal în genitiv (**c**) și dativ (**b**), (**d**).

12. c) Deoarece în secvența *vacanța elevilor* substantivul în genitiv stă imediat lângă obiectul posedat artikulat hotărât nu trebuie folosit articolul posesiv (genitival), dar în celelalte structuri – *a studenților și a profesorilor* – folosirea articolului posesiv (genitival) *a* este obligatorie ca un substitut al obiectului posedat.

13. d) Când determină substantive proprii de genul masculin (*lui Mihai, lui Cristi*) și de genul feminin neterminate în *a* (*lui Carmen, lui Jeni, lui Mimi*), articolul hotărât stă în fața acestora (proclitic).

C.4. ADJECTIVUL

1. d) Adjectivul *demn* determină verbul copulativ *a fi* și răspunde la întrebarea *cum este?* și de aceea are funcția sintactică de nume predicativ.

2. d) Pentru că răspunde la întrebările *care? ce fel de?*, adjectivul *dragul* îndeplinește funcția sintactică de atribut și se află în cazul vocativ fiindcă se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *copil* (masculin, singular, V.).

3. a) Nu acceptă grade de comparație adjectivele din limbajul cult, în general, din domeniul tehnic și științific: *primordial, principal, antebelic, pecuniar* ori acelea care au un înțeles ce nu permite comparația: *viu, nocturn*. Fără grade de comparație sunt și adjectivele care sunt deja la grade de comparație în limba din care provin: *superior, inferior, exterior, optim, minim, ultim, suprem* etc.

4. a) Tot la gradul superlativ absolut sunt și adjectivele: *tare cuminte, extrem de interesantă, foarte activă, extraordinar de ordonată, din cale afară de obraznică*. Adjectivele *cea mai frumoasă* și *cea mai veselă* sunt la gradul superlativ relativ. Adjectivele *mai atentă* și *mai cochetă* sunt la gradul comparativ de superioritate, iar adjectivele *uriașă, colosală, perfectă* nu au grade de comparație.

5. b) Adjectivul *tristă* are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ (*a*) *fi* aflat la infinitiv prezent. Numele predicative exprimate prin adjectiv nu pot sta decât în cazul nominal.

6. b) Adjectivul *de bolnavă* are funcție sintactică de complement circumstanțial de cauză fiindcă răspunde la întrebările *din ce cauză? din ce pricină?*. În **a** adjectivul *pline* are funcție sintactică de nume predicativ, în **c** *înalt* are funcție sintactică de nume predicativ, iar *masiv* este complement circumstanțial de mod comparativ. În **d** adjectivul *luminoase* îndeplinește funcție sintactică de atribut adjectival.

7. c) Vezi explicația de la **1. d.**

8. a)

9. c) Adjectivul *dragă* determină substantivul *copilă* (feminin, singular, V.) cu care se acordă în gen, număr și caz, de aceea se află și el în cazul vocativ și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

10. d) Adjectivele *excelent*, *perfect* și *mat* nu au grade de comparație fiindcă au un înțeles ce nu permite comparația.

11. d) Vezi explicația de la **1. d.**

12. c) Cuvântul *de mic* are funcția sintactică de complement circumstanțial de timp fiindcă răspunde la întrebarea *de cât timp?*

13. a) Alt adjectiv invariabil prezent în variantele de răspuns este *vernii*.

14. d)

15. b) În celelalte variante, adjectivele *optim*, *enorm*, *splendid*, *maxim*, *unică*, *major* și *superior* nu au grade de comparație.

16. b) Adjectivele *mare*, *bună*, *caldă!* sunt la gradul superlativ absolut datorită adverbului relativ *ce* (cu sensul *cât de*), ele apărând într-o structură exclamativă.

17. a) Adjectivele invariabile sunt: *sadea*, *ditamai* (provin din adjective cu iz arhaic); *atroce*, *locvace*, *propice*, *perspicace*, *feroce*, *vivace* (provin din adjective neologice terminate în *-ce*); *bej*, *gri*, *grena*, *crem*, *vernii*, *bleu* (adjective care denumesc culori mai noi). Restul adjectivelor sunt variabile: *colosal*, *imens*, *pletoric*, *sordid*, *prolix*, *lax*. Deși sunt adjective neologice terminate în *-ce*, *tenace*, *sagace*, *novice*, *rapace*, *vorace* sunt variabile.

18. d) **19. c)**

20. c) Adjectivele la gradul superlativ absolut sunt: *Bună* (treabă), *nemaipomenit de frumos*, *un mare*, *mare* (blat). Adjectivul *mare* din structura *Cea mai mare* (dezamăgire) este la gradul superlativ relativ de superioritate.

21. d) Adjectivele în cazul vocativ sunt *scump*, *dulcea* și *mea* deoarece determină substantivul *lumină* aflat în cazul vocativ, cu care se acordă în gen, număr și caz.

22. b) Nu acceptă grade de comparație adjectivele din limbajul cult, în general, din domeniul tehnic și științific: *brut*, *inițial*, *metalic* ori acelea care au un înțeles ce nu permite comparația: *unic*. Fără grade de comparație sunt și adjectivele care sunt deja la grade de comparație în limba din care provin: *optim* etc. Adjectivele cu grad de comparație rămân *rar* și *gelos*.

23. a) Celelalte adjective fără grad de comparație sunt: *extraordinar* (are sens superlativ); *optim* (sunt deja la grade de comparație în limba din care provin); *asemenea* (adjective invariabile provenite din adverbe); *pulmonar* (termen științific).

24. a) Sensul adjectivului *sagace* este *care pricepe ușor și repede ceva*, *perspicace*, *ager*, *pătrunzător*, de aceea este corect contextual utilizat în *copil sagace*.

25. a) Adjectivul *tăcut* are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *era* și în această situație adjectivul nu stă decât în cazul nominativ. Celelalte adjective, fie propriu-zise, fie pronominale, au cazurile substantivelor pe care le determină: *niciunui*, *cumsecade*; *acestui*, *deștept* (dativ); *promisă* (acuzativ).

26. b) Adjectivele invariabile (nu își schimbă forma) din celelalte variante sunt: *ferice*, *roz*.

27. a) Primele trei adjective scrise cu cratimă au sensurile *cuvincios*, *politicos*, *educat*, *celebru* și *oportun*, *agreat*, dar ele se pot scrie și în cuvinte separate cu sensurile *dezvoltat bine*, *știut bine* și *sosit cu bine*. În această ultimă situație nu mai sunt adjective, ci îmbinări libere de cuvinte.

28. c) Adjectivul *cea mai frumoasă din câte am văzut* este la gradul superlativ relativ. Celelalte forme ale adjectivului *frumoasă* sunt la gradul superlativ absolut format prin procedee expresive.

29. d) La adjectivele compuse care se scriu într-un singur cuvânt flexionează finalul (*clarvăzători*, *răuvoitori*). Adjectivul *nou-născuți* este compus din adverbul (parte de vorbire invariabilă) *nou* și adjectivul *născut* și de aceea flexionează doar adjectivul.

30. a) Adjectivele invariabile (nu își schimbă forma) din celelalte variante sunt adjectivele neologice care descriu culori *bleumarin, crem, gri, bleu, maro, grenă, bej, lila, vernil* sau *perspicace, motrice*. Variabile sunt *mare, verde și limpede*, care au la plural formele *mari, verzi, limpezi*.

31. d) Adjectivele invariabile (nu își schimbă forma) din celelalte variante sunt adjectivele neologice care descriu culori *vernil, gri, vernil* sau *atroce*. Variabile sunt *mare, albastru, mic, frumos*.

32. d) Adverbul *foarte* atașat adjectivului *limpede* formează gradul superlativ absolut de superioritate.

33. a) Adjectivul *frumoasă* la gradul pozitiv are funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *este*. Un alt nume predicativ există și în **d**, dar este exprimat prin substantivul *actor*.

34. a) Celelalte adjective fără grad de comparație sunt: *optim* (reprezintă forma de comparativ latinesc); *pulmonar* (termen științific); *desăvârșit* (care au înțeles superlativ). Pot avea grade de comparație *suspicios, darnic, aglomerat, abil*.

35. a) Adjectivele invariabile (nu își schimbă forma) din celelalte variante sunt adjectivele neologice care descriu culori *kaki, bleumarin*, adjectivele provenite din adverbe *asemenea, așa* sau cele neologice terminate în *-ce: propice*. În celelalte variante sunt variabile: *tenace, sagace, verde*.

36. a) Adjectivul la gradul superlativ relativ de superioritate *Cel mai mic* devine prin conversiune substantiv, răspunde la întrebarea *cine?* și îndeplinește funcția sintactică de subiect.

37. b) Adjectivul *frumoasă* este variabil cu patru forme flexionare (toate formele de singular și plural la toate cazurile *frumos/frumoasă/frumoși/frumoase*) și două terminații (*frumos/frumoasă* – terminație diferită pentru feminin și masculin singular), este la gradul superlativ absolut prin alăturarea locuțiunii adverbial *cât de*, stă în nominativ deoarece se acordă în gen, număr și caz cu substantivul propriu *Spânul* și îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e*.

38. a) Alte locuțiuni adjectivale sunt și *cu scaun la cap* (înțeles); *de aur* (valoros). În celelalte variante există locuțiuni prepoziționale (*prin dreptul, din fața, în afară de, de-a latul* – care este și adverbială), adverbiale (*în fond*) și verbale (*a face fițe*).

39. b) Adjectivul *năruit* provine prin conversiune din participiu, se acordă în gen, număr și caz cu subiectul *sufletul* (neutru, singular, nominativ) și îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *este*.

40. a) Fără grad de comparație sunt și adjectivele: *oblic, drept, identic*. În schimb, au grade de comparație *cuminte și silitor*.

41. a) În celelalte variante este variabil adjectivul *sagace*, iar *perspicace, atroce, lovace și ferice* sunt adjective invariabile.

42. c) Adjectivul *verde* în acuzativ precedat de prepoziția *din* îndeplinește funcția sintactică de complement indirect întrucât răspunde la întrebarea *din ce?* adresată verbului *a devenit*.

43. c) Celelalte adjective fără grad de comparație sunt: *imens, principal, uriaș, viu, veșnic, optim*. Pot avea grade de comparație adjectivele: *fericit, curat, gălăgios, vesel, trist*.

44. c) Adjectivul propriu-zis *ciudată* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *pare*.

45. d) Adjectivul calificativ *viteaz* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *nu-i* și stă în cazul nominativ. Se află la gradul superlativ absolut cu ajutorul adverbului *tare*.

46. c) Numele predicativ este exprimat prin adjectivul *ușoare* la gradul superlativ absolut pe care îl formează împreună cu locuțiunea adverbială *extraordinar de*.

C.5. PRONUMELE

C.5.1. PRONUMELE PERSONAL

1. a) Pronumele *lui* îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal prepozițional, deoarece determină substantivul *eleva* și este precedat de locuțiunea prepozițională *din fața*. *-Ți* este forma neaccentuată a pronumelui personal *ție*, în cazul D., posesiv, precedat de prepoziția *contra* și îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ deoarece determină verbul copulativ *pare*.

2. c) Pronumele subliniată în enunțul *Mă bazez pe tine* are funcția sintactică de complement indirect deoarece determină verbul reflexiv-in tranzitiv *a se baza*.

3. c) Cuvântul *dumnealui* este pronume personal de politețe, *oricine* și *cineva* sunt pronume nehotărâte, în timp ce *Domnia Sa* este locuțiune pronominală de politețe.

4. d) *Domnule* este un substantiv comun. Nu trebuie confundat cu pronumele de politețe *dumnealui*.

5. c) În structura *Unii oameni*, *unii* este adjectiv pronominal nehotărât deoarece determină substantivul *oameni*, cu care se acordă în gen, număr și caz.

6. c) *Ei* este pronume personal și se află în cazul genitiv deoarece răspunde la întrebarea *a cui?*. Nu trebuie confundat cu pronumele și adjectival posesiv (*a sa*).

7. d) *Asupra-* este forma învechită a prepoziției pentru cazul genitiv, *asupra*, iar *-mi* este forma neaccentuată a pronumelui personal *mie*, în cazul D posesiv. Aceasta este una dintre cele două excepții referitoare la prepoziția și locuțiunea prepozițională cu regim de genitiv.

8. c) Forma neaccentuată *-ne* este pronume personal deoarece persoana pronumelui nu coincide cu persoana verbului (cu subiectul): *ea deschide nouă*. Este în cazul dativ posesiv, substituindu-se cu *a noastră (lume)* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal datival.

9. c) Formele pronominal neaccentuate *te, ne, ne* sunt în cazurile Ac., D., D. deoarece răspund la întrebările *pe cine?*, respectiv *cui?*. De fapt, formele neaccentuate ale pronumelui personal și reflexiv nu se întâlnesc decât la aceste cazuri. Pronumele negativ *nimeni* și substantivul *frate* sunt în cazul Ac., având funcția sintactică de subiect, respectiv nume predicativ pe lângă verbul copulativ *ești*.

10. a) Substantivul *măicuță* este în cazul V. exprimând o strigare, iar adjectivul pronominal posesiv *mea*, prin acord cu substantivul determinat cartea este în cazul N. Formele neaccentuate ale pronumelui personal *mi, te* sunt în cazurile D. etic și Ac.

11. b) Forma neaccentuată *îți* este în cazul dativ, răspunde la întrebarea *cui?* și are funcție sintactică de complement indirect.

12. b) Forma neaccentuată *-ți* este pronume personal. Este în cazul dativ, deoarece se înlocuiește cu forma accentuată *ție*, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu adjectivul pronominal posesiv *a ta* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

13. a) Pronumele personal *lui* este precedat de prepoziția specifică genitivului *deasupra*, determină verbul *se lumina* și răspunde la întrebarea *unde?*. De aceea are funcție sintactică de complement circumstanțial de loc.

14. a) Pronumele personal *cu mine* în acuzativ formează subiectul multiplu împreună cu pronumele personal *tu* și răspund la întrebarea *cine?*

15. c) Cuvântul *lui* este pronume personal în cazul genitiv, determină substantivul *notele* și răspunde la întrebarea *ale cui?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal. De asemenea, pronumele personal de persoana a III-a în genitiv (*ei, lui, lor*) nu trebuie confundat cu pronumele și adjectivele posesive care au formele (al) *său, (a) sa, (ai) săi, (ale) sale*.

16. b) Forma neaccentuată *-i* este pronume personal. Este în cazul dativ, deoarece se înlocuiește cu forma accentuată *lui*, chiar dacă este precedat de locuțiunea prepozițională *în fața* pentru genitiv. Răspunde la întrebarea *unde?* și are funcție sintactică de complement circumstanțial de loc. În text mai este adjectivul pronominal negativ *niciun*.

17. b) Cuvântul *o* este pronume personal, formă neaccentuată în cazul acuzativ deoarece se înlocuiește cu forma accentuată *pe ea*.

18. c) Pronumele personale sunt *-i*, forma neaccentuată a pronumelui *ei* (persoana a III-a, singular) și *te*, forma neaccentuată a pronumelui în acuzativ *pe tine*. În **a** există pronumele personal *noi*, în **b** pronumele demonstrativ de diferențiere *ceilalți*, și în **d** pronumele personal *mă*.

19. b) Pronumele personal *-mi* este în dativ deoarece se poate înlocui cu forma accentuată *mie* și îndeplinește funcția sintactică de complement indirect, fiindcă determină verbul *nu spui* și răspunde la întrebarea *cui?*. Pronumele *te, -l și te-* sunt în cazul acuzativ.

20. b) Pronumele personale sunt *despre tine* (formă accentuată, acuzativ) și *nu-ți rămâne* (formă neaccentuată, dativ). Pronumele *te* (să te supui) este reflexiv întrucât persoana pronumelui coincide cu persoana verbului, iar *sale* este un adjectiv posesiv.

21. d) Cele patru pronume personale sunt *-mă, vă, vă, mi-*, iar pronumele negativ este *nimic*. Cuvântul *tot* este adverb.

22. b) Cuvântul *o* este pronume personal cu valoare neutră, deoarece nu se referă la un anumit obiect și de aceea nici nu are funcție sintactică.

23. a) Cuvântul *o* este pronume personal cu valoare neutră, deoarece nu ține locul unui substantiv și de aceea nici nu are funcție sintactică.

24. b) Sintagma subliniată are valoare morfologică de pronume personal în cazul G., precedat de articolul posesiv (genitival) și are funcție sintactică de atribut pronominal genitival, întrucât răspunde la întrebarea *ai cui?* adresată substantivului *prieteni*. A nu se confunda cu pronumele și adjectivul posesiv de persoana a III-a care are formele (al) *său*, (a) *sa*, (ai) *săi*, (ale) *sale*.

25. b) *Dânșii* este pronume personal obișnuit, nu de politețe, compus din prepoziția *de* și forma veche *însul*. Pronumele de politețe sunt *dumneata, dumnealui, dumneavoastră* etc.

26. a) Pronumele personal *lor* se află în cazul genitiv fiindcă răspunde la întrebarea *a cui?* și are funcție sintactică de atribut pronominal genitival deoarece determină substantivul *păreră*. Pronumele posesiv în genitiv ar fi avut forma *alor săi*.

27. b) Forma neaccentuată *-i* este pronume personal. Este în cazul dativ, deoarece se înlocuiește cu forma accentuată *ei*, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu *al său* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

28. c) Forma neaccentuată *-mi* este pronume personal. Este în cazul dativ, deoarece se înlocuiește cu forma accentuată *mie*, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu *al meu* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

29. c) Pronumele personal *lor* este precedat de prepoziția specifică genitivului *împrejurul*, determină verbul predicativ *se află* și răspunde la întrebarea *unde?*; de aceea are funcție sintactică de complement circumstanțial de loc.

C.5.2. PRONUMELE REFLEXIV

1. b) În structurile indicate **2, 4, 8**, pronumele reflexive sunt identice în persoană și număr cu verbul: **tu te-ai deplasat; tu îți amintești; voi vă echipați**. În structurile **5 și 7**, pronumele reflexive au forme specifice (*s-*, *-și*) deoarece sunt la persoana a III-a.

2. b) Forma neaccentuată *-și* este pronume reflexiv. Este în cazul dativ, deoarece se înlocuiește cu forma accentuată *sieși*, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu *sale* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

3. b) Pronumele *îmi* este reflexiv întrucât persoana pronumelui coincide cu persoana verbului (persoana I singular – *eu îmi*) și are funcția sintactică de complement indirect fiindcă determină verbul *voi cumpăra* și răspunde la întrebarea *cui?*

4. a) Pronumele reflexiv *mi* este identic cu persoana verbului (**eu mi-am uitat**), este în cazul dativ întrucât se înlocuiește cu forma accentuată *mie*, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu adjectivul posesiv *al meu (pașaportul meu)* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

5. c) Pronumele *ne* este reflexiv întrucât persoana pronumelui coincide cu persoana verbului: **noi ne dăm seama**. Este în cazul dativ, forma accentuată fiind *nouă: nouă ne dăm seama*. În celelalte exemple pronumele *ne* este personal, în dativ (în **a**) și în acuzativ (în **b** și **d**).

6. c) Pronumele reflexiv nu are funcție sintactică în exemplele date fiindcă este marcă a diatezei reflexive. În celelalte variante îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal în D. posesiv (în **2**) și complement indirect (în **3**).

7. b) Pronumele reflexiv *și* este în cazul dativ, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu *a sa* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

8. b) Pronumele reflexiv *își* este în cazul dativ, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu *ai săi* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

9. c) Pronumele reflexiv *s-* nu are funcție sintactică fiindcă este marcă a diatezei reflexive și nu se poate substitui printr-o formă accentuată. În celelalte variante îndeplinește funcția sintactică de complement indirect (**a**) și atribut pronominal în D. posesiv (*ghiozdanul meu* – în **b**).

10. c) Pronumele reflexiv *ți* este în cazul dativ întrucât se înlocuiește cu forma accentuată *ție*, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu *a ta* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

C.5.3. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL DE ÎNTĂRIRE

1. b) Pentru a stabili forma corectă a adjectivelor pronominale de întărire, acestea trebuie să se acorde în gen, număr și caz cu pronumele sau substantivele pe care le determină. Trebuie să ținem seama că genul, numărul și cazul adjectivelor pronominale de întărire sunt indicate de prima parte componentă, respectiv formele vechi ale pronumelor personale: *însu* (masculin, toate cazurile), *însă* (feminin, nominativ, acuzativ), *înse* (feminin, singular, G.-D. și forme pentru toate cazurile), *înși* (masculin, plural, toate cazurile), iar persoana și numărul sunt indicate de a doua parte componentă, respectiv formele neaccentuate ale pronumelor reflexive în cazul dativ (*mi, ți, și / ne, vă, și*). La feminin plural, la persoana a III-a, se poate adăuga și pronumele personal *le*.

2. c) Forma corectă este *înseși prietenele tale*, deoarece prima parte componentă (*înse*) a acestui adjectiv pronominal trebuie să fie, prin acord, la feminin plural, provenind din pronumele personal *dânsele*. Acesteia i se adaugă pronumele reflexiv *și* de persoana a III-a.

3. b) Adjectivul de întărire *înseși* de pe lângă substantivul *mamei* trebuie să fie în cazul dativ, singular, feminin, prima parte provenind din (*d*)*înse(i)* la care se adaugă forma neaccentuată a pronumelui reflexiv de persoana a III-a singular *și*. Al doilea adjectiv de întărire realizează acordul cu substantivul *fetele* (feminin, plural, N.-Ac.), trebuie să aibă forma (*d*)*înse(le)/și, le*. Adjectivul de întărire *înseși* se acordă cu substantivul determinat *fetele*, de aceea *înse* indică numărul plural, cazul dativ, iar *și* indică persoana a III-a, plural.

4. c) Forma corectă este *Ele înseși*, deoarece prima parte componentă *înse* a acestui adjectiv pronominal trebuie să fie la feminin plural, provenind din pronumele personal *dânsele*, iar *și* indică persoana a III-a, plural.

5. b) 6. a) 7. d) 8. c) 9. c)

C.5.4. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL POSESIV

1. a) Grupul de cuvinte *în jurul* este o locuțiune prepozițională provenită din locuțiunea adverbială *în jur* prin articularea substantivului, iar cuvântul *mi* este un pronume personal, formă neaccentuată în cazul dativ posesiv cu funcție sintactică de atribut pronominal prepozițional, precedat de locuțiune prepozițională, având termen regent substantivul *oamenii*. *Contra mea* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ deoarece stă pe lângă verbul copulativ *păreau*, fiind exprimat prin adjectivul pronominal posesiv în cazul acuzativ precedat de o prepoziție cu regim de genitiv.

2. b) *Din mijlocul* este o locuțiune prepozițională specifică genitivului și împreună cu substantivul *câmpului* îndeplinește funcția sintactică de atribut substantival prepozițional pe lângă substantivului determinat *casa*. *În fața* este o locuțiune prepozițională provenită din locuțiunea adverbială *în fața* prin articularea substantivului, iar cuvântul *noastră* este un adjectiv pronominal posesiv deoarece îi lipsește articolul posesiv genitival. Acesta este în cazul Ac., întrucât la G.-D. are forma *noastre* (*cărții noastre*). Împreună, cuvintele date au funcție sintactică de complement circumstanțial de loc.

3. a) *Alor săi* este pronume posesiv în genitiv, dovadă fiind prezența articolului posesiv (genitival) cu forma *alor*, precedat de o prepoziție cu regim de genitiv și îndeplinește funcție sintactică de atribut pronominal prepozițional având termen regent substantivul *alee*. Pronumele relativ *care* este în cazul dativ, cu funcție de complement indirect, deoarece răspunde la întrebarea *cui?* adresată verbului *voi da*.

4. b) *Înainte* este prepoziție cu regim de genitiv urmată de adjectivul posesiv *mea* în cazul acuzativ. Acesta este adjectiv posesiv deoarece nu este însoțit de articol posesiv (genitiv) și este în cazul acuzativ (pe cartea *mea*), deoarece la genitiv are forma *mele* (coperta cărții *mele*).

5. a) În primele trei situații – *Sora aceasta a mea*, *O soră a mea*, *A mea soră* – cuvântul *a mea* este adjectiv pronominal posesiv deoarece se acordă în gen, număr și caz cu obiectul posedat *Sora* (feminin, singular, nominativ). În ultima propoziție, cuvântul *a mea* este pronume posesiv în cazul nominativ deoarece nu mai stă lângă obiectul posedat și îndeplinește funcția sintactică de subiect pentru verbul *patinează*.

6. a) Pronumele posesiv *ai noștri* determină substantivul *reprezentanți* cu care se acordă în gen, număr și caz (masculin, plural, nominativ), devenind astfel adjectiv pronominal posesiv și, ca orice adjectiv pronominal care stă pe lângă un substantiv, îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

7. b) Cuvântul *a voastră* este pronume posesiv în cazul nominativ deoarece formele sale pentru genitiv-dativ sunt *alor voastre*. Îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ fiindcă stă pe lângă verbul copulativ *a rămas*.

8. c) *Mele* este adjectiv posesiv deoarece stă lângă obiectul posedat *prietenei* cu care se acordă în gen, număr și caz (feminin, singular, genitiv) și nu este însoțit de articol posesiv (genitiv).

9. c) Pronumele posesiv *a voastră* precedat de prepoziția specifică acuzativului *ca* determină substantivul *o invitație* și răspunde la întrebarea *care?*, de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal prepozițional.

10. c) Pronumele posesiv *ai săi* precedat de prepoziția pentru acuzativ *de* are funcție sintactică de complement de agent pe lângă predicatul verbal exprimat prin verbul la diateza pasivă (*fiind*) *impulsionat* și răspunde la întrebarea *de către cine?*

11. b) Cuvântul *înainte* este o prepoziție specifică genitivului, iar cuvântul *voastră* este adjectiv posesiv deoarece îi lipsește articolul posesiv genitiv și stă în cazul acuzativ fiindcă la genitiv-dativ are forma *voastre* (*casei voastre*).

12. b) În structura *casa mea*, cuvântul *a mea* este adjectiv pronominal posesiv deoarece se acordă în gen, număr și caz cu obiectul posedat *casa* (feminin, singular, N.) și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

13. a) Pronumele posesiv *alor săi* determină verbul tranzitiv *dă*, răspunde la întrebarea *cui?* și are funcție sintactică de complement indirect, în cazul dativ.

14. c) În structura *afirmațiile mele* există adjectiv pronominal posesiv deoarece pronumele posesiv *mele* se acordă în gen, număr și caz cu obiectul posedat *afirmațiile* (feminin, plural, N.) și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival. În celelalte variante, *ai voștri* este pronume posesiv în nominativ, iar *ai lor* și *lui* sunt pronume personale în genitiv.

15. d) *Din cauza* este o locuțiune prepozițională cu regim de genitiv, iar cuvântul *ta* este un adjectiv pronominal posesiv deoarece îi lipsește articolul posesiv genitiv. Acesta este în cazul acuzativ, întrucât la genitiv-dativ are forma *tale* (*casei tale*). Împreună, cuvintele date au funcție sintactică de complement circumstanțial de cauză.

16. a) Articolul posesiv (genitiv) *al* se acordă cu obiectul posedat *prieten*, nu cu pronumele posesiv care îl însoțește. În construcția cu prepoziția *de* + pronume posesiv, norma actuală admite atât pluralul, cât și singularul.

17. b) *Ai noștri* este un pronume posesiv precedat de prepoziția pentru acuzativ *spre* și are funcție sintactică de complement circumstanțial de loc deoarece determină verbul *s-au îndreptat* și răspunde la întrebarea *unde?*

18. c) Pronumele posesiv *ai noștri* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat (obiectul posedat) *tineri* (masculin, plural, nominativ), devenind adjectiv posesiv și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

19. c) Structura *din pricina* este o locuțiune prepozițională specifică genitivului, iar *alor tăi* este un pronume posesiv în cazul G., care îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de cauză pe lângă verbul determinat *nu vin*.

20. d) Pronumele personal *lui* determină substantivul *diata*, răspunde la întrebarea *a cui?* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal în cazul genitiv. Pronumele posesiv *ta* devine adjectiv pronominal deoarece se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *moștenirea* (feminin, singular, nominativ); de aceea are funcție sintactică de atribut adjectival în cazul nominativ.

21. c) Pronumele posesiv *noastră* devine adjectiv pronominal posesiv deoarece se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *mâna* (feminin, singular, acuzativ); de aceea are funcție sintactică de atribut adjectival în cazul acuzativ.

C.5.5. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL DEMONSTRATIV

1. d) În structura *acestui copil / copilului acestuia*, cuvântul *acestuia* este adjectiv pronominal demonstrativ deoarece determină substantivul *copil* și se acordă cu el în gen, număr și caz (masculin, singular, dativ), indiferent de locul pe care îl ocupă față de substantiv. De aceea, *acestui* are funcția sintactică de atribut adjectival. În structura *nu-i plac jucăriile altora*, pronumele nehotărât *altora* este în cazul genitiv și nu se mai acordă cu substantivul determinat *jucăriile* aflat în nominativ. De aceea, pronumele are funcția sintactică de atribut pronominal genitiv.

2. b) Țineți cont de următoarele reguli ortografice ale *pronumelor și adjectivelor pronominale demonstrative*:

- pronumele și adjectivele pronominale demonstrative de identitate se scriu și se pronunță cu *i* final;
- pronumele și adjectivele pronominale demonstrative de identitate și de depărtare se scriu la N.-Ac. feminin, singular, cu *-ee-*, la iar N.-Ac. masculin, plural, cu *-ei-*: (fata) *aceea, aceeași* (fată); (oamenii) *aceia, aceiași* (oameni);
- tot cu *-ei-* se scriu la G.-D. singular pronumele și adjectivele pronominale demonstrative de identitate de genul feminin: (fetei) *aceleia, aceleiași* (fete).

3. c) Locuțiunea prepozițională *în vederea* se construiește cu genitivul, fiind terminată într-o parte de vorbire articulată hotărât; răspunde la întrebarea *cu ce scop?* adresată verbului *a citit*, are funcție sintactică de complement circumstanțial de scop.

4. a) Cuvântul *aceia* nu mai realizează acordul în caz cu substantivul determinat *sultan* și de aceea este pronume demonstrativ în acuzativ, cu funcție sintactică de atribut pronominal prepozițional pe lângă substantivul menționat. În schimb, *vreo* este adjectiv pronominal nehotărât provenit din pronumele nehotărât *vreuna*. Ca orice adjectiv pronominal, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat (*peste ... limbă*) și are o singură funcție sintactică – atribut adjectival.

5. a) În celelalte variante mai apar alte forme ale pronumelui demonstrativ (*cealaltă; ăstuilalt, acelorași, aceasta, ceștilalți*), pronumele și adjectivele nehotărâte *unora, toate, alde, niscaiva, tot, tuturor*, precum și pronumele relative/interogative *cine, care*.

6. b) Pronumele demonstrativ *acestor* devine adjectiv demonstrativ fiindcă se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *motive* (neutru, plural, genitiv), răspunde la întrebarea *care?* și are funcția sintactică de atribut adjectival.

7. c) Cuvântul *cei* este pronume demonstrativ formă scurtă întrucât poate fi înlocuit cu *aceia* și este termen regent pentru atributiva care îi urmează.

8. a) Forma pronumelui demonstrativ de depărtare pentru persoana a III-a plural, masculin este *aceia*, ci nu *aceea* – care este formă pentru feminin, singular, N.-Ac.

9. c) Cuvântul *celor (acelora)* este pronume demonstrativ formă scurtă în cazul genitiv deoarece răspunde la întrebarea *ale cui?* și îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal genitiv pe lângă substantivul determinat *părerile*.

10. c) Pronumele demonstrativ *cea (aceea)* răspunde la întrebarea *cine?* adresată predicatului *este prietena* și de aceea are funcția sintactică de subiect.

C.5.6. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL NEHOTĂRĂT

1. d) Cuvântul *toate* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *întrebările* pe care îl determină, astfel devine adjectiv pronominal nehotărât și are funcția sintactică de atribut adjectival.

2. b) Cuvântul *ceva* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *timp* pe care îl determină, astfel devine adjectiv pronominal nehotărât și are funcția sintactică de atribut adjectival.

3. c) Pronumele nehotărât *pe alții* determină verbul intransitiv *a conta* și chiar dacă răspunde la întrebarea *pe cine?* este complement indirect.

4. d) În celelalte serii, nu se încadrează cerinței *niște, oricum și altă, niște și altă* fiind adjective pronominale nehotărâte.

5. b) Cuvântul *un* este adjectiv pronominal nehotărât întrucât se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *băiat* (masculin, singular, nominativ) și se află în context cu pronumele nehotărât *altul*. Are funcție sintactică de atribut adjectival.

6. d) Cuvântul *toți* este pronume nehotărât deoarece ține locul unui substantiv asupra căruia nu dă o indicație precisă. Este în cazul nominativ și are funcție sintactică de subiect.

7. a) Cuvântul *niște* are două valori morfologice: de adjectiv pronominal nehotărât când este urmat de substantiv la numărul singular (*niște lapte, niște zahăr*) și de articol nehotărât când este urmat de un substantiv la numărul plural (*niște copii*).

8. a) Cuvântul *orice* este adjectiv pronominal nehotărât întrucât se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *om* (masculin, singular, nominativ) și de aceea are funcție sintactică de atribut adjectival.

9. a)

10. a) Cuvântul *niște* are aici valoare de adjectiv pronominal nehotărât deoarece este urmat de un substantiv la numărul singular (*niște cafea, niște lapte, niște zahăr*).

11. a) Ambele pronume nehotărâte (*altul, alții*) îndeplinesc funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ este *Sufletul tău este altul. / Ochii tăi sunt alții*.

12. b) În **a** pronumele nehotărât *oricui* determină verbul *spunea*, răspunde la întrebarea *cui?* și îndeplinește funcția sintactică de *complement indirect*, iar în **b** este subiect pe lângă predicatul verbal *asculta: cine îl asculta? → îl asculta oricui (fi povestea)*.

C.5.7. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL INTEROGATIV

1. c) Pronumele interogativ se află în cazul acuzativ datorită faptului că este precedat de prepoziția compusă *de către*.

2. d) Deoarece apare într-o propoziție interogativă și este urmat de substantivul *lucru*, cu care se acordă în gen număr și caz (neutru, singular, nominativ), cuvântul *ce* este adjectiv pronominal interogativ, cu funcție sintactică de atribut adjectival. El nu mai ține locul unui substantiv.

3. d) Dând răspuns la propozițiile interogative indirecte conținute de această frază (**Ce** *ți-am spus eu?* → *Eu* *ți-am spus ceva*; **Ce-ai** *făcut tu* → *Tu ai făcut altceva*), observăm că pronumele interogative au fost înlocuite cu pronumele nehotărâte *ceva* și *altceva* cu funcție sintactică de complemente directe. Aceeași funcție sintactică au și pronumele interogative înlocuite de acestea.

4. b) Dând răspuns la întrebarea conținută de această propoziție interogativă (*Noul tău coleg de bancă este el*), cuvântul *el* – care înlocuiește pronumele interogativ *care* – este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *este*. Așadar, pronumele interogativ *care* are și el aceeași funcție sintactică de nume predicativ.

5. c) Deoarece apare într-o propoziție interogativă și este urmat de substantivul *băiat* cu care se acordă în gen număr și caz (masculin, singular, nominativ), cuvântul *care* este adjectiv pronominal interogativ, cu funcție sintactică de atribut adjectival. *Care* nu mai ține locul unui substantiv.

6. a) Deoarece apare într-o propoziție interogativă și este urmat de substantivul *profesie* cu care se acordă în gen număr și caz (feminin, singular, acuzativ), cuvântul *ce* este adjectiv pronominal interogativ, cu funcție sintactică de atribut adjectival. *Ce* nu mai ține locul unui substantiv.

7. b) În răspunsul dat propoziției interogative *Pe ce te bazezi în afirmațiile tale?* → *În afirmațiile mele mă bazez pe argumente*, cuvântul *argumente* ține locul pronumelui interogativ *ce* și este complement indirect pe lângă verbul reflexiv intransitiv *mă bazez*. Aceeași funcție sintactică are și pronumele relativ *ce*.

8. b) În răspunsul dat frazei interogative **Ce crezi că-i place?** → **Cred că-i place ceva / cineva**, cuvântul *ceva/cineva* ține locul pronumelui interogativ *ce* și are funcție sintactică de subiect pe lângă verbul impersonal determinat *place*. Pronumele interogativ *ce* va avea și el aceeași funcție sintactică de subiect.

9. a) În răspunsul dat propoziției interogative **Pe cine susții?** → **Susțin pe cineva**, cuvântul *pe cineva* ține locul pronumelui interogativ *pe cine* și este complement direct pe lângă verbul tranzitiv determinat *susțin*. Pronumele interogativ *pe cine* are și el funcție sintactică de complement direct în acuzativ.

10. a) Deoarece apare într-o propoziție interogativă și este urmat de substantivul *fructe* cu care se acordă în gen număr și caz (neutru, plural, acuzativ), cuvântul *ce* este adjectiv pronominal interogativ, cu funcție sintactică de atribut adjectival. Ce nu mai ține locul unui substantiv.

11. c) Verbul la gerunziu *intrând* determină verbul tranzitiv *simțea*, răspunde la întrebarea *ce?* și are funcție sintactică de complement direct. Pronumele interogativ *al cui* este nume predicativ în cazul genitiv pe lângă verbul copulativ *ești*: **A cui ești?** → **Ești / sunt al fetei**.

C.5.8. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL RELATIV

1. d) Acordul pronumelui relativ *care* în cazul G. se face astfel: articolul posesiv (genitival) se acordă în gen și număr cu obiectul posedat (ultimul în structură), iar pronumele relativ se acordă în gen și număr cu posesorul (primul în structură). Între ele se va realiza un acord încrucișat. Formele articolului posesiv genitival sunt: *al* (masculin și neutru singular), *a* (feminin, singular), *ai* (masculin, plural), *ale* (feminin și neutru plural); formele pronumelui relativ *care* în genitiv sunt: *cărui* (masculin și neutru singular), *cărei* (feminin, singular), *cărora* (masculin, feminin și neutru plural). Formele corecte din cele variante sunt: a) *fata ale cărei păreri*; b) *tabloul a cărui ramă*; c) *oameni ale căror idealuri*.

2. b) Pentru a stabili funcția sintactică a pronumelui relativ, se transformă propoziția subordonată care conține pronumele relativ în propoziție interogativă și se dă răspunsul la întrebare.

Nu știi¹ / care va fi părerea sa.² / Care va fi părerea sa? Părerea sa va fi aceasta (care).

Pronumele relativ *care* este înlocuit de pronumele *acesta* și are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *va fi*.

3. d) În subordonata *care nu se văd*, pronumele relativ *care* introduce o atributivă și de aceea ține locul substantivului determinat din regentă *ochii*. Înlocuind cei doi termeni, se observă că amândoi au funcție sintactică de subiect pe lângă verbul reflexiv impersonal *se văd*: **Care nu se văd? Ochii nu se văd.**

4. c) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal relativ în varianta **c**, deoarece apare în frază și este urmat de substantivul *carte* cu care se acordă în gen, număr și caz (feminin, singular, acuzativ). Ca orice adjectiv pronominal *care* stă lângă substantivul cu care se acordă, are funcție sintactică de atribut adjectival. În celelalte variante, cuvântul *ce* are, în ordine, următoarele valori morfologice: adverb relativ (**a** și **d**), deoarece se înlocuiește cu *cât (de)* și pronume relativ (**b**).

5. d) Pronume relativ se află în variantele **a**, **b** și **d**, iar în varianta **c** este adjectiv relativ pe lângă substantivul *carte*. Pronumele relative sunt în cazul genitiv doar în variantele **b** și **d**, în prima situație fiind precedat și de prepoziția *asupra*. Ele vor putea să aibă funcție sintactică de atribut pe lângă un substantiv din aceeași propoziție (din subordonată), respectiv *discuții* și *mașină*.

Procedând ca mai sus (la exercițiile **2** și **4**), vom constata că în ultimul enunț pronumele relativ are funcție sintactică de atribut pronominal genitival:

Nu s-a aflat¹ / a cui mașină a fost furată ieri.² / A cui mașină a fost furată ieri? Ieri a fost furată mașina vecinului (a cui?).

6. a) Așa cum am precizat, în general, pronumele relativ trebuie să aibă termenul regent în aceeași propoziție. Ca atribut trebuie să determine un substantiv din aceeași propoziție cu el, în cazul nostru substantivul *pană* din propoziția *a cărui pană a știut*.

7. b) În anumite situații, pronumele relativ poate să aibă funcție sintactică și în altă subordonată decât în cea pe care o leagă, ceea ce se numește împletire a regentei cu subordonata. Dând răspuns structurii *ce trebuie să fac (trebuie să fac ceva)*, vom constata că pronumele relativ *ce* este înlocuit de complementul direct *ceva* în cazul Ac.

Pronumele relativ *ce* nu poate avea funcție sintactică de subiect pe lângă verbul *trebuie*, deoarece acesta este urmat de o subiectivă și nu poate avea și subiect și propoziție subiectivă (subiectiva înlocuiește subiectul și regenta ei nu mai are subiect).

8. b) Vezi explicația de la exercițiul 1.

9. b) Cuvântul *de ce*, chiar dacă este în acuzativ precedat de prepoziția *de*, are funcția sintactică de subiect deoarece răspunde la întrebările *cine ți-e scris? ce ți-e scris?* adresate verbului pasiv impersonal *e scris*. Prezența prepoziției *de* se datorează faptului că acest pronume relativ introduce o complementivă indirectă, lucru ușor vizibil dacă așezăm propozițiile frazei în topică normală: *Nu poți scăpa¹ / de ce ți-e scris.²*

10. b) Cuvântul *cui* are funcția sintactică de subiect în cazul genitiv datorită formei specifice de dativ și deoarece răspunde la întrebarea *cine (să admire)?* → (*să te admire*) **a cui** (*vorbă te îmbată*) adresată verbului *să admire*.

11. c) Cuvântul *care* este adjectiv pronominal relativ deoarece apare în frază unde este urmat de substantivul *elev* cu care se acordă în gen, număr și caz. Transformând subordonata în propoziție interogativă și dând răspuns acesteia, se poate constata valoarea de adjectiv pronominal relativ în nominativ a cuvântului *care*: *care elev a fost chemat?* / *A fost chemat elevul care* (*elevul* – N., *care* – N.). Ca orice adjectiv pronominal, *care* îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

12. d) Transformând propoziția subordonată *Ce vrei de la mine* în propoziție interogativă și dând apoi răspuns întrebării conținute de aceasta (*De la mine vrei ceva*), veți observa că pronumele relativ *ce* este înlocuit de cuvântul *ceva* cu funcția sintactică de complement direct în acuzativ, fiindcă răspunde la întrebarea *ce?* adresată verbului *vrei*.

13. b) Transformând propoziția subordonată *cărei persoane i-ai transmis mesajul* în propoziție interogativă și dând apoi răspuns întrebării conținute de aceasta, veți constata că pronumele relativ *cărei* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat, devenind astfel adjectiv pronominal relativ în cazul dativ: *I-am transmis mesajul persoanei căreia* (*persoanei* – feminin, singular, D.; *cărei* – feminin, singular, D.). Devenind adjectiv pronominal relativ, acesta îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival în cazul dativ.

14. a) Pronumele relativ *din ce* din prima frază este complement direct pe lângă verbul *a făcut* (**Ce a făcut?** → *A făcut ceva.*), iar în al doilea enunț este subiect pe lângă verbul reflexiv impersonal *se știe* (**Ce se știe?** → *Se știe ceva.*).

15. c) Pronumele relativ *al cui* în cazul genitiv are funcție sintactică de subiect pe lângă predicatul *a sosit*: *cine a sosit?* → (*A sosit*) *al cui* (este locul).

16. b) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal relativ deoarece apare în frază urmat de substantivul *cărți*, cu care se acordă în gen, număr și caz (feminin, plural, acuzativ), având pe lângă acesta funcție sintactică de atribut adjectival.

17. a) Cuvântul *ce* este pronume relativ deoarece apare în frază unde leagă o subordonată de regenta ei. Nu există posibilitatea de a deveni adjectiv pronominal relativ deoarece în enunț nu se află niciun substantiv. El are funcție sintactică de subiect pe lângă verbul predicativ impersonal *a fi* cu sensul de *a se întâmpla*: **Ce-o fi** (*s-o întâmpla*)? → *O fi* (*s-o întâmpla*) **ceva**.

18. d) Locuțiunea pronominală relativă *care pe care* se referă la cine e mai puternic.

19. c) Articolul posesiv (genitiv) *al* se acordă în gen și număr cu obiectul posedat *efect* (neutru, singular), iar pronumele relativ *căror* se acordă cu posesorul *acțiuni* (feminin, plural).

20. c) Cuvântul *de* este pronume relativ, deoarece se înlocuiește cu *pe care*; forma este utilizată în limbajul popular.

21. c) Cuvântul *căruia* este pronume relativ precedat de locuțiunea prepozițională *în urma* specifică genitivului. Introducând o atributivă, el se înlocuiește cu substantivul determinat din regentă *grupul* (*în urma grupului* au sosit). Acum, în această structură, se vede clar că are funcție sintactică de complement circumstanțial de timp: *Când au sosit?* → *Au sosit în urma grupului / în urma căruia*.

22. a) Cuvântul *cu care* este pronume relativ precedat de prepoziția pentru acuzativ *cu*. Introducând o atributivă, el se înlocuiește cu substantivul determinat din regentă: *atenție (cu atenție mă ascultți)*. Acum, în această structură, se vede clar că are funcție sintactică de complement circumstanțial de mod: *Cum mă ascultți? Cu atenție/ cu care te ascult.*

23. a) Articolul posesiv (genitiv) *al* se acordă în gen și număr cu obiectul posedat *prieten* (masculin, singular), iar pronumele relativ *cărei* se acordă cu posesorul *fata* (feminin, singular).

24. b) Pronumele relativ *cui* în cazul dativ este element de relație în subordonata *cui nu apreciază*. Are funcție sintactică de subiect pe lângă predicatul *apreciază*: *Cine nu apreciază? (Nu apreciază) cui (i-ai mărturisit secretul).*

25. c) *Ceea ce* este întotdeauna pronume relativ și nu devine adjectiv pronominal relativ. Transformând structura *ceea ce trebuie să facă* în structură interogativă (*Ceea ce trebuie să facă?* și dând răspunsul *trebuie să facă ceva*, observăm că pronumele relativ *ceea ce* a fost înlocuit cu *ceva* – care este în cazul acuzativ și are funcție sintactică de complement direct al verbului *să facă*. Aceasta este și funcția sintactică a pronomului relativ compus *ceea ce*.

26. b) Transformând propoziția subordonată *ai cui sunt banii* în propoziție interogativă și dând apoi răspuns întrebării conținute de aceasta (*Banii sunt ai fetei*), veți observa că pronumele relativ *ai cui* este înlocuit de cuvântul *ai fetei*, cu funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *sunt*.

27. b) Pronumele relativ *care* în cazul genitiv precedat de prepoziția *deasupra* introduce subordonata atributivă *deasupra căruia sunt montate antene* și substituie cuvântul determinat din regentă *imobil*: *deasupra imobilului sunt montate*. Acum, în această structură, se vede clar că are funcție sintactică de complement circumstanțial de loc: *Unde sunt montate? → Sunt montate deasupra imobilului / deasupra căruia.*

28. c) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal relativ deoarece apare în frază și este urmat de substantivul *carte* cu care se acordă în gen, număr și caz (feminin, singular, Ac.). Cu această valoare morfologică nu poate avea decât funcție sintactică de atribut adjectival.

29. a) Transformând propoziția subordonată *al cui era romanul* în propoziție interogativă și dând apoi răspuns întrebării conținute de aceasta (*Romanul era al fetei*), veți observa că pronumele relativ *al cui* în genitiv este înlocuit de cuvântul *al fetei* cu funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *era*. Deci și pronumele relativ *al cui* are aceeași funcție sintactică.

30. c) Pronumele relativ *care* în cazul acuzativ precedat de prepoziția *pe* introduce subordonata atributivă *pe care îți place* și substituie cuvântul determinat din regentă *cărțile*: *pe cărți îți place să le citești*. Acum, în această structură, se vede clar că are funcție sintactică de complement direct: *pe cine (ce) îți place să le citești? → Pe cărți (cărțile) / pe care îmi place să le citeșc.*

C.5.9. PRONUMELE ȘI ADJECTIVUL NEGATIV

1. a) Pronumele negative sunt *niciunul*, *nimic* și *nimeni*. Dintre acestea numai cel compus (*niciunul*) devine adjectiv pronominal negativ când este urmat de un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz. Pronumele negative sunt *nimic* în **1** și *nimeni* în **4**. În **2** există adjectivul pronominal negativ *Niciunui* care se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *copil* (masculin, singular, dativ), iar în **3** *nimicuri* este substantiv provenit prin conversiune din pronumele negativ *nimic*.

2. a) Pronumele negative *niciunul*, *niciuna* devin adjective pronominale negative când sunt urmate de un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz.

C.6. NUMERALUL

1. d) *Al doilea* este numeral ordinal cu valoare adjectivală întrucât determină substantivul *copil*, cu care se acordă în gen, număr și caz (masculin, singular, N.). Numeralul adverbial *de trei ori* determină verbul *a citit* și arată de câte ori se repetă acțiunea.

2. c) Deoarece intră în relație cu numeralul *trei*, cuvântul *un* este numeral cardinal cu valoare adjectivală, se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *caiet* (neutru, singular, Ac.). În **a** este adjectiv pronominal negativ, iar în **b** și **d** este articol nehotărât.

3. c) Numeralul cardinal *ca de treizeci și șase* are valoare substantivală, determină substantivul *om* și răspunde la întrebarea *ce fel de?* și de aceea are funcție sintactică de atribut substantival prepozițional.

4. a) Numeralul adverbial *de trei ori* determină verbul *a făcut* și răspunde la întrebarea *de câte ori?*; de aceea are funcție sintactică de complement circumstanțial de mod. Numeralul multiplicativ *întreită* are valoare adjectivală deoarece se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *putere* (feminin, singular, acuzativ) și de aceea are funcție sintactică de atribut adjectival.

5. d) Deoarece intră în relație cu numeralul *două*, cuvântul *un* este numeral cardinal cu valoare adjectivală și se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *cojoc* (masculin, singular, nominativ). În această situație *nici* este conjuncție coordonatoare copulativă, nu adverb. În celelalte variante *un* este parte componentă a adjectivului pronominal negativ *niciun* (în **a**), adjectiv pronominal negativ în **b** și articol nehotărât în **c**. În **b**, **c** și **d** *nici* este conjuncție coordonatoare pentru că se repetă la ambii termeni.

6. c) Numeralesle adverbiale sau de repetiție sunt *o dată*, *de două ori*. În celelalte variante există articol nehotărât + substantiv comun (*o dată*), adverb de timp (*odată* cu sensul *odinioară*) și adjectiv pronominal negativ + substantiv comun *nicio dată*.

7. d) Numeralul cardinal apare în *o foaie albă și două roșii*. În prima propoziție este articol nehotărât, în a doua este interjecție, iar în ultima este adjectiv pronominal nehotărât în context cu pronumele nehotărât *alta*.

8. d) *Triplu* este numeral multiplicativ neologic fiindcă arată în ce proporție crește câștigul. Are valoare adjectivală și determină substantivul *câștig*.

9. b) Numeralul cardinal *o* apare în *doar o scrisoare*; *o carte*; *doar o țintă*, fiindcă sunt determinate de adverbul restrictiv *doar* (**1** și **4**), intră în relație cu alt numeral (**3**). În **2** este articol nehotărât.

10. d) În afara celor de la **d**, celelalte forme corecte sunt *șaisprezece*, *al douămiilea*, *șaptesprezece*, *a douăzecea*, *optsprezece*, iar *amântrei* nu există ca numeral, nici cu altă valoare morfologică.

11. d) 12. a)

13. d) În **1** și **3**, *nouă* este numeral cu valoare adjectivală întrucât se acordă în gen, număr și caz cu substantivele determinate *ani* și *automobile al căror număr îl arată*. În **2** este pronume personal în dativ, iar în **4** este substantiv comun provenit prin conversiune din numeral cardinal.

14. d) Numeralul adverbial prima oară provine de la data aceasta din numeral ordinal. În celelalte variante există numeral ordinal (*întâia*), adverb de timp (*odată*), numeral multiplicativ cu valoare adverbială (*înzecit*).

15. c) Numeralul ordinal *al cincilea* are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *a ieșit* (*a devenit*).

16. d) Cuvântul *o* este numeral cardinal cu valoare adjectivală deoarece se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *floare* (are sens de *doar o singură floare*), răspunde la întrebarea *ce fel de?* și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

17. d) Numeralul *însutit* este multiplicativ și are valoare adverbială fiindcă determină verbul predicativ *să câștige*.

18. a) Cealaltă formă este corectă astfel: *optsprezece*.

19. a) Numeralul ordinal *al doilea* determină adjectivul *bun* și răspunde la întrebarea *cum?*; de aceea are funcție sintactică de complement circumstanțial de mod.

20. b) Numeralul cardinal propriu-zis *2019* are valoare substantivală întrucât nu mai realizează acordul cu substantivul determinat *anul*, este în cazul nominativ și are funcție sintactică de atribut substantival a pozițional, aducând o explicație asupra substantivului determinat.

21. b) Numeralul adverbial *de trei ori* determină substantivul *propunerea*, răspunde la întrebarea *care?* și îndeplinește funcția sintactică de atribut adverbial.

22. b) Numeralul este întrebuințat adverbial în enunțul *Întâi a muncit, apoi s-a relaxat* întrucât determină verbul predicativ *a muncit*. În **a**, numeralul *întâi* este numeral ordinal cu valoare adjectivală, iar în **c** și **d** are valoare substantivală.

23. b) Numeralul colectiv *amândurora* are valoare substantivală întrucât poate fi substituit cu un substantiv (*copiii lor le-ar conveni*), pe când numeralul multiplicativ *însutite* are valoare adjectivală pe lângă substantivul *câștigurile*.

24. d) Celelalte numerale au formele corecte: *paisprezece, nouăsprezece, al doilea, treisprezece, al optulea, al nouălea, cincisprezece, al treilea*.

25. b)

26. b) Ambele cuvinte au valoare morfologică de numeral cardinal, deoarece sunt precedate de adverbele restrictive *decât, măcar* și arată numărul.

27. d) Cuvântul *un* are valoare morfologică de numeral cardinal deoarece este precedat de adverbul restrictiv *doar* și arată numărul. Valoarea adjectivală îi este dată de faptul că se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *pachet* (neutru, singular, Ac.).

28. d) Structura *de două ori* este numeral adverbial fiindcă arată în ce raport numeric se află calitatea *mare* a unui obiect (*casa ta*) față de aceeași calitate a altui obiect (*casa noastră*).

29. b) Numeralul cardinal *zece* are valoare adjectivală fiindcă se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *zile* (feminin, plural, N.). Răspunde la întrebarea *câte?* și are funcție sintactică de atribut adjectival.

30. b) Numeralul cardinal *doi* și numeralul cardinal *al treilea* au valoare substantivală, răspund la întrebarea *cine?* și de aceea îndeplinesc funcția sintactică de subiect.

31. b) Numeralul *înzecit* este multiplicativ întrucât arată în ce proporție crește o cantitate și are valoare adverbială determinând verbul *am învățat*.

32. c)

C.7. ADVERBUL

1. d) Adverbele predicative sunt urmate de o subordonată subiectivă introdusă prin conjuncția subordonatoare *că* și îndeplinesc funcția sintactică de predicat verbal.

2. c) Adverbul *de acolo* îndeplinește funcție sintactică de atribut adverbial, fiind exprimat prin adverb de loc precedat de prepoziție și având termen regent pronumele demonstrativ *cea (aceea)*.

3. b) Construcția *de bună seamă* este locuțiunea adverbială predicativă fiindcă se poate substitui cu un adverb predicativ *sigur, desigur, firește, bineînțeles*; este sinonimă și cu locuțiunile adverbiale *fără îndoială, cu siguranță, cu certitudine*.

4. b) În **b**, *tot* este adverb deoarece are sensul *mereu*, este invariabil și determină adjectivul *greu*. Totodată, poate fi înlocuit și cu locuțiune adverbială *din ce în ce*. În **a**, *tot* este adjectiv pronominal nehotărât pe lângă substantivul determinat *ajutorul*, în **c** este pronume nehotărât, iar în **d** este substantiv comun obținut prin conversiunea pronumelui nehotărât.

5. c) Adverbele sunt: *-ncet, apoi, și* (este adverb de întărire deoarece are sensul de *chiar*).

6. a) În **a**, cuvântul *cât* este adverb deoarece este invariabil și datorită sensului său (*foarte*) ajută la formarea gradului superlativ absolut de superioritate al adverbului *frumos*. În **b** este adjectiv pronominal interogativ, iar în **c** este adjectiv pronominal relativ datorită faptului că se acordă cu substantivele *timp*, respectiv *grâu*. În **d** este substantiv comun, obținut prin conversiunea pronumelui relativ în substantiv.

7. a) Adverbele predicative sunt urmate de o subordonată subiectivă și au funcție sintactică de predicat verbal: *poate, desigur, firește, negreșit, neapărat, probabil, bineînțeles, aproape, mai, pesemne*.

8. b) Cuvântul *și* este adverb de mod, respectiv de întărire, putând fi înlocuit cu adverbul *chiar*.

9. d) *Înăuntru* este adverb și *în fața* este locuțiune adverbială, însă atunci când apar articulate *înăuntrul* este prepoziție și *în fața* este locuțiune prepozițională, ambele specifice genitivului.

10. d) În **a**, *niciun* este adjectiv pronominal negativ (și se scrie împreună!) deoarece determină substantivul *om* cu care se acordă în gen, număr și caz. În **b**, *nici* este conjuncție, iar *un* este adjectiv pronominal nehotărât. În **c**, *nici* este conjuncție și *un* este articol nehotărât.

11. c) Cuvântul *cel mai mult* este adverb fiindcă arată o trăsătură a verbului *pot* și are funcție sintactică de complement circumstanțial de mod deoarece răspunde la întrebarea *cum (pot vorbi)?*. Adjectivul *copleșitoare* este tot la gradul superlativ relativ de superioritate ca și adverbul *mult*, dar are funcție sintactică de atribut adjectival pe lângă substantivul *dovezi*.

12. b) Structura *de ieri, de azi este* o locuțiune adverbială cu sensul *de curând* care răspunde la întrebarea *de cât timp?* și are funcție sintactică de complement circumstanțial de timp.

13. a) Cuvintele date au valoare adverbială când și se poate înlocui cu adverbul *chiar (Și/Chiar Mihai a venit cu noi.)*, iar pronumele relativ *ce* are sensul de *(de) cât (Ce/Cât de frumos e afară!)*; adjectivele *deschis, răspicat, urât* devin adverbe când determină un verb predicativ (*Vorbește deschis, răspicat, urât.*); cuvântul *așadar* este adverb când are sensul *astfel (Așadar/Astfel i s-a împlinit dorința.)* și este conjuncție conclusivă când are sensul *prin urmare, deci (Așadar/Deci, putem încheia discuția.)*.

14. a) În primul exemplu, *destul* este urmat de conjuncția subordonatoare *că*, de aceea are valoare morfologică de adverb predicativ îndeplinind funcția sintactică de predicat verbal. În al doilea exemplu, *destul* este un adverb care face parte, alături de verbul copulativ *e*, din expresia verbal impersonală *este destul* și îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ.

15. b) Cuvântul *și* are valoare morfologică de adverb întrucât se poate înlocui cu adverbul *chiar (Și/Chiar Mihai a venit cu noi.)*.

16. d) Cuvântul *mai* este adverb deoarece intră în alcătuirea gradului comparativ de superioritate al adjectivului *discutabil*.

17. d) Adverbul predicativ *desigur* se recunoaște după subordonata subiectivă *că voi ajunge* introdusă prin conjuncția subordonatoare *că* și îndeplinește funcția sintactică de predicat verbal. În **b** există locuțiunea adverbială predicativă *cu siguranță*; în **a** *poate* este verb predicativ (*se poate*, iar în **c** este adjectiv propriu-zis, cu funcție sintactică de nume predicativ).

18. c) Cuvântul *ce* are sensul locuțiunii adverbiale *cât de*, de aceea este adverb relativ.

19. c) În celelalte variante există locuțiunile adverbiale *de jur-împrejur*; *de-a binelea*; *zi de zi*; *de-a dura*; *în afară*. Totodată, mai sunt și locuțiuni prepoziționale (*în scopul, în vederea, în afară de*), locuțiuni conjuncționale coordonatoare (*așa că*), subordonatoare (*în caz că, chiar dacă*), iar *talmeș-balmeș* este substantiv.

20. c) Cuvântul *ce* are sensul locuțiunii adverbiale *cât de*, de aceea este adverb de mod și îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de mod pe lângă adjectivul propriu-zis *puternic*.

21. c) Cuvântul *negreșit* este urmat de conjuncția subordonatoare *că*, de aceea are valoare morfologică de adverb predicativ, îndeplinind funcția sintactică de predicat verbal. În celelalte variante este adverb de mod și are funcția sintactică de complement circumstanțial de mod.

22. c) Întrucât cuvântul *ce* are sensul locuțiunii adverbiale *cât de*, capătă valoare morfologică de adverb care ajută la formarea gradului superlativ absolut.

23. c) Cuvântul *tot* se poate substitui locuțiunii adverbiale *din ce în ce*, de aceea are valoare morfologică de adverb.

24. b) Structura *cine știe când* se poate substitui adverbului *cândva*, de aceea este locuțiune adverbială. Atenție la aceste locuțiuni adverbiale care au în alcătuire verbele *a ști și se mira* la modul indicativ: *cine știe când, cine știe cum, cine știe unde, nu știu când, nu știu cum, nu știu unde, te miri când, te miri cum, te miri unde*, care se pot confunda și cu locuțiunile pronominale nehotărâte: *cine știe cine, cine știe ce, nu știu cine, nu știu ce, te miri cine, te miri ce*. Se deosebesc după partea lor finală: cele adverbiale se termină în adverb, iar cele pronominale în pronume relativ.

25. c) Adverbul de loc *de acasă* determină substantivul *scrisoarea* și răspunde la întrebarea *care?*. De aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut adverbial.

26. c) Adverbul de loc *înainte* determină substantivul *saltul* și răspunde la întrebarea *care?*. De aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut adverbial.

27. c) Adverbele sunt: *nu, mai, repede, ca*. *Ca* este adverb deoarece se poate înlocui cu *la fel ca*. (Vezi DOOM2, 2005.)

28. b) Structura *din toată inima* se poate substitui adverbului *profund*, de aceea este locuțiune adverbială și are funcție sintactică de complement circumstanțial de mod, întrucât determină verbul *felicît* și răspunde la întrebarea *cum?*

29. b) Adverbele corelative se găsesc în regenta unei circumstanțiale și au rolul de a marca suplimentar relația dintre cele două propoziții, clarificând felul propoziției subordonate. În exemplul dat, adverbul *tot* este corelativ pentru subordonata concesivă.

30. a) Cer propoziție subiectivă numai adverbele predicative *firește, pesemne, negreșit, probabil* urmate de conjuncție subordonatoare *că, să*.

31. b) Structura *din când în când* se poate substitui adverbelor *câteodată, uneori, rareori* și de aceea este locuțiune adverbială și are funcție sintactică de atribut adverbial întrucât determină substantivul *mersul*.

32. a) Adverbul relativ *cum* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *va fi* (*viața de student va fi ușoară*).

33. a) În **1**, cuvântul *desigur* este urmat de conjuncția subordonatoare *că*, de aceea are valoare morfologică de adverb predicativ, îndeplinind funcția sintactică de predicat verbal, iar în **3** este adverb de mod, fără funcție sintactică. Adverbul *bine* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e*, împreună alcătuiind un predicat nominal exprimat prin expresie verbală impersonală.

34. c) Sintagmele *pe neașteptate, la Paștele cailor, din loc în loc* sunt locuțiuni adverbiale întrucât pot fi înlocuite cu adverbele *brusc, niciodată, rar*, determină verbele *s-a așternut, va reuși, plantase* și răspund la întrebările *cum? când? unde?*. De aceea au funcții sintactice de componente circumstanțiale de mod, de timp și de loc.

35. b) Cuvântul *probabil* are valoare morfologică de adverb de mod și îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de mod deoarece determină verbul *ne vom mai vedea* și răspunde la întrebarea *cum?*

36. b) Întrucât cuvântul *ce* are sensul locuțiunii adverbiale *cât de*, capătă valoare morfologică de adverb care intră în alcătuirea gradului superlativ absolut format prin procedee expresive.

37. d) Și în celelalte variante există locuțiunea adverbială *cu siguranță că*, substantivul *talmeș-balmeș*, adverbul *dis-de-dimineață*, locuțiunile prepoziționale *în afară de, de-a lungul*, locuțiunile substantivale *păreră de rău, luare aminte*, adjectivale *cu scaun la cap* și verbale *a băga de seamă*.

38. b) Locuțiunea adverbială *de bună seamă* este predicativă (are funcție sintactică de predicat verbal) și este termen regent pentru subiectivă.

39. c) Adverbul relativ *unde* îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de loc în propoziția subordonată pe care o leagă, pe lângă verbul *ai promis*.

C.8. PREPOZIȚIA

1. a) Cuvântul *a* este prepoziție cu regim de acuzativ și leagă substantivul *tei* de verbul *miroase*, înlocuindu-se prin *ca* sau *precum*. Tot prepoziție este *când* însoțește un verb la modul infinitiv (*a merge*) sau un numeral cardinal în cazul G. (*cărțile a doi dintre ei*).

2. b) Prepozițiile sunt *a și la*. În celelalte variante, mai apar prepozițiile *la și pe*. Cuvintele *de (dacă), până, până ce, până când, să și că* sunt conjuncții subordonatoare fiindcă introduc propoziții subordonate iar *deasupra* este adverb pentru că poate fi înlocuit cu alt adverb (*sus*).

3. a) Alte prepoziții specifice cazului genitiv aflate în celelalte serii sunt: *înaintea, deasupra, în-lăuntru* și locuțiunea prepozițională *de-a latul*. Celelalte prepoziții au regim de dativ: *contrar, conform, grație, datorită, mulțumită*.

4. b) Cuvântul *împotriva* este o prepoziție cu regim de genitiv provenită prin articularea unui adverb, iar cuvântul *noastră* este adjectiv posesiv deoarece îi lipsește articolul posesiv-genitival. Acesta stă în cazul acuzativ fiindcă la genitiv-dativ are forma *noastre (cărții noastre)*.

Această situație constituie una dintre cele două excepții ale prepoziției și locuțiunii prepoziționale cu regim de genitiv care pot fi urmate și de un adjectiv pronominal posesiv în acuzativ (ca în cazul de față) sau de forma neaccentuată a pronumelui personal în cazul dativ posesiv (*împotriva-ți*).

5. a) Cuvântul *a* este prepoziție cu regim de acuzativ și leagă substantivele *iarbă* și *ghiontuială* de verbul *miroase*, înlocuindu-se prin *ca* sau *precum*.

6. c) Cuvântul *a* este prepoziție care însoțește numeralul cardinal în genitiv.

7. b) Locuțiunile prepoziționale cu regim de acuzativ se termină într-o prepoziție specifică acestui caz: *în loc de*, *referitor la*, *înainte de*, *față de* etc. În **a** este o prepoziție compusă *de pe*, în **c** locuțiunea prepozițională *de-a lungul* specifică genitivului și care poate fi și locuțiune adverbială, iar în **d** este prepoziția compusă *de după*. Pentru a deosebi prepozițiile compuse de locuțiunile prepoziționale rețineți că prepozițiile compuse sunt alcătuite numai din prepoziții, iar locuțiunile prepoziționale au și alte părți de vorbire afară de prepoziții.

8. c) Cuvântul *a* este prepoziție care însoțește numeralul cardinal *doi* în genitiv.

9. b) Prepozițiile *deasupra*, *asupra*, *împotriva* sunt specifice genitivului. Însă acestea pot introduce și pronume personale, forme neaccentuate în dativ posesiv (*înaintea-ți*), sau adjective posesive în cazul acuzativ (*împotriva noastră*). Cuvântul *noastră* este un adjectiv pronominal posesiv deoarece îi lipsește articolul posesiv genitival și este în cazul Ac., întrucât la G.-D. are forma *noastre* (*cărții noastre*).

10. b) În celelalte variante mai există locuțiunea prepozițională *dincolo de*, adverbul compus *târâș-grăpiș*, prepoziția compusă *de pe*, conjuncția subordonatoare compusă *ca să*, locuțiunea conjuncțională subordonatoare *chit că* și cea adverbială *din când în când*.

11. c) În afara locuțiunilor prepoziționale în variantele de răspuns mai există și locuțiunile adverbiale *în față*, *în spate*, *în vârf*, *de-a curmezișul* (care este și prepozițională).

12. a) Prepozițiile de la **a** sunt specifice genitivului. În celelalte serii prepozițiile *contrar*, *conform* și *potrivit* sunt specifice dativului, iar *asupra*, *împotriva* și *contra* cer cazul genitiv, deoarece se termină în articolul *a*.

13. c) Locuțiunile prepoziționale de la **c** se construiesc fie cu acuzativul (*de față cu*, *aproape de*), fie cu genitivul (*în spatele*, *din cauza*). În celelalte variante apar prepoziții compuse și locuțiuni prepoziționale pentru acuzativ (*de pe*, *de față cu*, *de lângă*, *aproape de*), prepoziții și locuțiuni prepoziționale pentru genitiv (*înapoia*, *împrejurul*, *în fața*, *deasupra*), precum și locuțiuni conjuncționale *din moment ce*, *din cauză că*.

C.9. CONJUNCȚIA

1. d) Conjuncțiile coordonatoare leagă două părți de propoziție sau două propoziții de același fel. În variantele **a** și **b** conjuncțiile *dacă*, *să*, *încât* sunt subordonatoare, iar în varianta **c** cuvântul *mai* este adverb.

2. d) Conjuncțiile subordonatoare *cum* se întâlnesc numai în frază și leagă o propoziție subordonată de regenta ei. În varianta **a**, *ci* este conjuncție coordonatoare, iar în varianta **c**, *or* și *deci* sunt coordonatoare, se pronume reflexiv și *ce* pronume relativ, iar în varianta **b** *după* este prepoziție, iar *cum* este adverb.

3. c) Cuvântul *de* are valoare conjuncțională deoarece poate fi înlocuit cu o conjuncție: *Vino de (ca să) mă ajuți*. În varianta **a** este prepoziție pentru verbul la supin *de rezolvat*, în varianta **b** este pronume relativ (formă populară) deoarece se înlocuiește cu *pe care*, iar în varianta **d** este interjecție.

4. a) Singura conjuncție coordonatoare este *și* (*le-au urat*). *Iar* (*le-au dat să se spele*) este adverb pentru că are sensul de *din nou*, *iarăși*, iar *și* din structura (*le-au pus*) *și* (*-n traistă*) este adverb de întărire, înlocuindu-se cu *chiar*.

5. a) Conjuncțiile coordonatoare disjunctive exclud una dintre variante: **Fie** *vii*, **fie** *pleci*. În varianta **b** există numai conjuncții coordonatoare adversative care opun o situație, dar nu o exclud: *Vin, dar nu stau mult*. În variantele **c** și **d** cuvintele: *și*, *nici* sunt conjuncții coordonatoare copulative; *însă*, *iar* sunt conjuncții coordonatoare adversative; *așadar* este conjuncție coordonatoare conclusivă, iar *de* este conjuncție subordonatoare, putând să aibă și alte valori morfologice. Vezi exercițiul 3.

6. d) Când se înlocuiește cu locuțiune conjuncțională *îndată ce*, *imediat ce* sau cu conjuncția ori cu locuțiunea conjuncțională *deoarece*, *fiindcă*, *întrucât*, *din cauză că*, etc., cuvântul *cum* își schimbă valoarea morfologică în conjuncție subordonatoare.

7. b) Coordonarea adversativă opune o situație, dar nu o exclude: *Vin, dar nu stau mult*. În această situație conjuncția *dar* se înțelege, coordonarea realizându-se prin juxtapunere.

8. a) Conjuncțiile coordonatoare copulative implică ideea de asociere a unor acțiuni. Aici se subînțelege conjuncția coordonatoare *și*, iar în lipsa ei coordonarea se realizează prin juxtapunere.

9. d) În exemplele date, cuvântul *cum* are valoarea morfologică de conjuncție subordonatoare, respectiv de locuțiune conjuncțională deoarece în prima frază introduce o propoziție circumstanțială de cauză și poate fi înlocuit cu conjuncția *fiindcă*, iar în a doua frază introduce o propoziție circumstanțială condițională și poate fi înlocuit cu conjuncția subordonatoare *dacă* sau cu locuțiunea conjuncțională *în caz că*.

10. a) În exemplul dat, există locuțiunea conjuncțională subordonatoare *după ce că* specifică subordonatei circumstanțiale de excepție. Structura *cine știe ce* este locuțiune pronominală nehotărâtă.

11. b) Conjuncția coordonatoare adversativă este *ci*, care coordonează două propoziții principale.

12. b) Locuțiunea conjuncțională *pentru că* are sensul de *fiindcă*. Mai apare conjuncția compusă *ca să*, conjuncția simplă *că* și locuțiunea prepozițională *din cauza*.

13. b) Adverbul relativ *cum* devine prin conversiune conjuncție subordonatoare cauzală întrucât poate fi substituită conjuncției cauzale *fiindcă*. Ca orice conjuncție, nu are funcție sintactică.

14. d) Cuvântul *de* poate fi înlocuit cu conjuncția compusă *ca să* și de aceea *de* este conjuncție subordonatoare care introduce o finală.

15. b) Subordonata completivă directă este introdusă prin conjuncția subordonatoare *să*.

16. b) Adverbul relativ *unde* devine prin conversiune conjuncție subordonatoare întrucât poate fi substituită conjuncției cauzale *fiindcă*. Ca orice conjuncție, nu are funcție sintactică.

17. a) În celelalte variante mai apar locuțiunile conjuncționale: *pe lângă că*, *înainte să*, *în loc să*, *ca și când*, *din pricină că*, *decât să* și conjuncțiile subordonatoare: *întrucât*, *deoarece*, *ca ... să*.

18. c) Celelalte sunt conjuncții coordonatoare copulative: *și*, adversative: *dar*, *iar*, *însă*, disjunctive: *sau*, conclusive: *decî*. *Încît* este conjuncție subordonatoare, iar *cînd* este adverb relativ-interogativ de timp.

C.10. INTERECȚIA

1. d) Interjecția *fuști!* îndeplinește funcția sintactică de predicat verbal deoarece este interjecție predicativă, având valoarea unui verb (a sărit, a țâșnit), iar în propoziție nu se află alt predicat. În varianta **a**, interjecția *vai* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e*; în **b**, *lipa-lipa* îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de mod iar în **c**, interjecția *cip-cirip* este subiect pe lângă verbul reflexiv impersonal *s-a auzit*.

2. a) Interjecția *fuști!* îndeplinește funcția sintactică de predicat verbal având valoarea unui verb. În variantele **b** și **d**, interjecțiile *tropa! tropa!*, respectiv *băldăbac!* îndeplinesc funcția sintactică de complement circumstanțial de mod.

3. c) Cuvântul *ei* este singura interjecție. Să nu se confunde forma de imperativ a verbului *fă* (a face) din **b** cu interjecția adresativă *fă*.

4. c) Interjecția predicativă *haideți* îndeplinește funcția de predicat verbal în propoziția dată. Se poate confunda cu un verb la imperativ datorită formei flexionare asemănătoare unui verb.

5. a) Interjecția onomatopeică *pleosc* determină verbul *a căzut*, răspunde la întrebarea *cum?* și îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de mod.

6. a) *Măi* este o interjecție adresativă și nu are funcție sintactică. Interjecția *vai* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e*. Interjecția *halal* determină substantivul *bunătațe*, răspunde la întrebarea *ce fel de?*, de aceea are funcție sintactică de atribut.

7. c) Interjecția predicativă *tiva* îndeplinește funcția de predicat verbal în propoziția *și tiva (fuga) la mama acasă!*

C.11. VALORI MORFOLOGICE

1. d) Singura serie care conține numai locuțiuni (prepozițională/adverbială, prepozițională, substantivală) este **d**. În celelalte serii există și părți de vorbire compuse care se pot confunda cu locuțiunile (*zi-muncă, lacto-vegetarian, înainte-mergător, înadins*).

2. b) Locuțiunile sunt cu *luare-aminte* (locuțiune substantivală), *fără să* (locuțiune conjuncțională subordonatoare), *să-și dea seama* (locuțiune verbală).

3. d) În *mijlocul* este o locuțiune prepozițională cu regim de genitiv pentru că se termină într-o parte de vorbire articulată hotărât și îi urmează substantivul *ogrăzii* în genitiv. Întrucât determină verbul *se așezase* și se substituie unui adverb (*jos, sus*), *în mijloc* este o locuțiune adverbială. În poziția *și-a încins mijlocul*, ultimul cuvânt este substantiv comun articulată hotărât.

4. c) Cuvântul *de* este pronume relativ, deoarece se înlocuiește cu *care*. Această formă este utilizată în limbajul popular. Cuvântul *de* mai poate fi conjuncție (**De** *vrei, vino!*), prepoziție (*carte de poezii*) sau interjecție (**De**, *ce să-i faci!*)

5. c) Valoarea morfologică a cuvântului *însurat* este de participiu al verbului *a însura* din cadrul diazelei pasive a acestui verb întrucât se subînțelege complementul de agent (*a fost însurat de către cineva*).

6. c) Cuvântul *iarna* are valoare morfologică de substantiv deoarece este determinat de adjectivul participial *trecută* și are funcție sintactică de complement circumstanțial de timp în cazul acuzativ fiindcă răspunde la întrebarea *când?*

7. b) Când însoțește un substantiv la plural, *niște* este articol nehotărât proclitic, de aceea este corectă varianta **b**. Dacă este urmat de un substantiv la singular, cuvântul *niște* este adjectiv pronominal nehotărât (*niște cafea, niște lapte* etc.)

8. c) *Ce* este pronume relativ și element de relație în subordonata *ce-mi spune povestea pe de rost*. Pentru că introduce subordonata *De-mi țin la el urechea*, și se poate înlocui cu *încât*, cuvântul subliniat are valoare morfologică de conjuncție subordonatoare. Prepoziția *de* leagă un complement indirect (*de câte*) de termenul regent, verbul *râd*.

9. c) Cuvântul *un* arată numărul și apare în context cu numeralul cardinal trei. De aceea are valoare morfologică de numeral cardinal în propoziția *Mihai a cumpărat un caiet și trei creioane*.

10. a) Articolul hotărât proclitic *lui* apare în fața substantivelor proprii masculine (*lui Mihai*) și a celor feminine mai noi neterminate în *a (lui Jeni)*. *Lui* mai poate fi interjecție (*Se aude sunet de fluier: lui, lui, lui!*) sau pronume personal (**Lui** *i se cuvin laude*).

11. b) În propoziția *ce au stat*, **ce** este adverb relativ întrucât se poate substitui cu adverbul relativ *cât*. Structura *din ce în ce* este locuțiune adverbială sinonimă cu *mereu, tot, ce* din enunțul interogativ *Ce carte citești?* este adjectiv pronominal interogativ, iar în ultimul enunț este substantiv obținut prin conversiune.

12. d) Valorile morfologice ale lui *o* din text sunt: verb auxiliar (ajută la formarea viitorului popular **are s-o roage**), pronume personal, persoana a III-a singular (**pe ea s-o roage**), numeral cardinal cu valoare adjectivală pe lângă substantivul *culegere*, în context cu numeralul cardinal *două* și adjectiv pronominal nehotărât în context cu pronumele nehotărât *alta*.

13. c) Valorile morfologice ale lui *a* din text sunt: articol demonstrativ utilizat în limbajul popular (*fata a / cea mare*), verb auxiliar (ajută la formarea timpului perfect compus alături de verbul de conjugat *a muri, a da*), pronume demonstrativ utilizat în limbajul popular (*casa a / aceea de stă*).

14. c) Când introduce la nivelul frazei diferite subordonate, cuvântul *cum* este adverb relativ. Acesta, precum și adverbul de mod *așa* au funcție sintactică de nume predicativ deoarece determină verbele copulative *am fost, rămânem*.

15. b) Locuțiunile din text sunt: verbală (*a da piept*), adjectivală (*de samă*), adverbială (*în veci*).

16. c) Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate este: adjectiv propriu-zis (determină substantivul *vodă*), pronume personal formă neaccentuată în dativul posesiv (*zalele-i / sale*) și adjectiv propriu-zis (pe lângă substantivul *zale*).

17. b) Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate este: adverb de mod (determină verbul *aplec*), pronume reflexiv (**tu te** *aplec*), prepoziție compusă – leagă atributul substantival prepozițional (*de pe*) *nisip* de termenul regent, substantivul *urma* – și articol posesiv (genitiv) care însoțește substantivul *pașilor* în genitiv.

18. b) Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate este verb auxiliar (ajută la formarea timpului perfect compus alături de verbul de conjugat *a sosi*), prepoziție (marcă a verbului la infinitiv *a aduce*), articol demonstrativ (adjectival) utilizat în limbajul popular (vestea *a / cea mare*), articol posesiv pe lângă substantivul în genitiv *reușitei*. Cuvântul *a* mai poate fi interjecție (**A**, *tu erai?*), substantiv (*Scrive litera **a!***), pronume demonstrativ (**A de acolo?** / **Aceea de acolo!**), adjectiv pronominal demonstrativ (*tot **a** culoare / tot **aceeași** culoare*).

19. c) Pronumele sunt *ceea ce* (pronume relative compus), *-mi* (pronume reflexiv), *-mi* (pronume reflexiv).

20. a) *E* are valoare morfologică de verb auxiliar în alcătuirea diatezei pasive a verbului *a făuri*, care are complementul de agent *de bărbați*, adjectivul pronominal posesiv *noastră* se acordă în gen număr și caz cu substantivul determinat *vița*, iar *doi* este numeral cardinal cu valoare adjectivală pe lângă substantivul *bărbați*.

21. c) Cuvântul *chiondorâș* este adverb deoarece arată o trăsătură a verbului *a căta* (a privi).

22. b) *În urma* este o locuțiune prepozițională provenită din locuțiunea adverbială *în urmă* prin articularea substantivului, iar cuvântul *noastră* este un adjectiv pronominal posesiv deoarece îi lipsește articolul posesiv genitiv. Acesta este în cazul acuzativ, întrucât la genitiv-dativ are forma *noastre* (*cărții noastre*). Împreună, cuvintele date au funcție sintactică de complement circumstanțial de timp.

23. a) Cuvintele subliniate *ditamai*, *coșcogea* și *sadea* sunt adjective invariabile pe lângă substantivele *omul*, *logofătul* și *boierul* cu care se acordă în gen număr și caz, îndeplinind funcția sintactică de atribute adjectivale.

24. b) Cuvintele subliniate au valoare morfologică de verb auxiliar (ajută la formarea timpului perfect compus alături de verbul de conjugat *a veni*), prepoziție (marcă a infinitivului *a bârși*), articol demonstrativ (adjectival) utilizat în limbajul popular (*fata a / cea mică*), articol posesiv (genitiv) pe lângă substantivul în genitiv *vecinei*.

25. a) Prepoziția, adverbul și conjuncția sunt părți de vorbire neflexibile, iar dintre celelalte părți de vorbire flexibile, verbul nu își schimbă forma după gen, număr și caz, ci după mod, timp, persoană și număr.

26. a) Locuțiunile din seria **a** sunt, în ordine, pronominală nehotărâtă, adjectivală, substantivală și adverbială. În celelalte serii nu se încadrează cerinței prepozițiile compuse *de după*, *până lângă*, *până spre*. Celelalte sunt locuțiuni pronominale nehotărâte (*cine știe cine*, *nu știi cine*), adjectivale (*tot unul și unul*, *numai piele și os*), adverbiale (*nu știu cum*, *în față*), substantivale (*aruncătură de ochi*, *cai verzi pe pereți*) și conjuncționale (*precum să*).

27. c) *Împotriva ta* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ deoarece stă pe lângă verbul copulativ *sunt*, fiind exprimat prin adjectivul pronominal posesiv *ta* în cazul acuzativ precedat de o prepoziție cu regim de genitiv. Pronumele personal *lor* este precedat de prepoziția specifică genitivului *deasupra*, determină verbul predicativ *ești* și răspunde la întrebarea *unde?*, de aceea are funcție sintactică de complement circumstanțial de loc. Pronumele interogativ *cui* precedat de prepoziția specifică genitivului *contra* are funcție sintactică de complement indirect deoarece determină verbul *protestați* și răspunde la întrebarea *contra cui?*

28. a) Cuvântul *și* are în ordine următoarele valori morfologice: pronume reflexiv, formă neaccentuată în cazul dativ (*sieși*), conjuncție coordonatoare copulativă ce leagă două propoziții de același fel și adverb de întărire cu sensul de *chiar*.

29. c) Valoarea morfologică corectă a sintagmelor în care intră cuvântul *față* este: locuțiune prepozițională pentru acuzativ, locuțiune adverbială de mod și locuțiune adverbială de loc.

30. a) Valorile morfologice ale lui *a* sunt: articol demonstrativ (*fata a / cea mare*), adjectiv pronominal demonstrativ (*a vale / aceea vale*), articol hotărât (ideea), verb auxiliar *a avea* (ajută la formarea timpului perfect compus), prepoziție ce precedă substantivul *flori* și articol posesiv (genitiv) al substantivului în genitiv *Mariei*.

31. b) Ca articol posesiv (genitiv), *a* însoțește substantivul propriu *Mariei*. În celelalte variante este prepoziție (marca a infinitivului *a reuși*) și pronume demonstrativ utilizat în limbajul popular (*a de acolo / cea de acolo*).

32. c) *Unul*, în primul caz, este pronume nehotărât întrucât se află în context cu pronumele demonstrativ *celălalt*, iar în al doilea caz este numeral cardinal pentru că alternează cu numeralul cardinal *doi*.

33. c) *Desigur* putea avea funcție sintactică doar dacă era urmat de conjuncția subordonatoare *că/să*, devenind astfel adverb predicativ cu funcție sintactică de predicat verbal.

34. a) În seria *a* se află, în ordine, o locuțiune conjuncțională subordonatoare, una adverbială și ultima prepozițională. În celelalte variante mai există adverbele *târâș-grăpiș*, *nitam-nisam*, conjuncția compusă *ca să*, locuțiunile prepoziționale *în fața*, *de jur împrejurul* și adverb + conjuncție *măcar să*.

35. a) În enunțul dat, *o* este articol nehotărât care arată că obiectul determinat *dimineață* este mai puțin cunoscut de vorbitori (*o dimineață oarecare*).

36. a) Valoarea morfologică a lui *a* din enunțurile date este: prepoziție pentru că precedă substantivul în acuzativ *cozonac*, pronume demonstrativ utilizat în limbajul popular (*a/cea de acolo*) și verb auxiliar în alcătuirea timpului perfect compus al verbul *a plecat*.

37. a) *Ce* este pronume relativ în nominativ și are funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbului copulativ *a fi* (par a fi ceva); verbul copulativ *a fi* are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbului copulativ *par*.

38. c) *Niște* este adjectiv pronominal nehotărât când este urmat de un substantiv la singular (*niște făină*) și articol nehotărât când este urmat de un substantiv la plural (*niște creioane*).

39. c) Primele trei părți de vorbire își schimbă forma după gen număr și caz (se declină), unele pronume și după persoană, iar verbul își schimbă forma după mod, timp, persoană și număr (se conjugă). Nu își schimbă niciodată forma adverbul, prepoziția, conjuncția și interjecția care sunt părți de vorbire neflexibile.

40. a) Unele dintre pronume își schimbă forma și după persoană. Din celelalte variante de răspuns nu se încadrează cerinței prepoziția, verbul, adverbul și conjuncția.

41. a) Cuvântul *o* poate fi: pronume personal (*Am văzut-o pe Ana la școală*), numeral cardinal (*Am achiziționat o rochie și două tricouri*), articol nehotărât (*O fată trecea pe stradă*), interjecție (*O, ce vreme minunată!*); nu poate fi adverb, prepoziție și conjuncție, așa cum figurează în celelalte variante. Mai poate fi, în schimb, verb auxiliar *a avea* (*O să vină și el.*) și *a vrea* (*O veni și el.*), adjectiv pronominal nehotărât (*O fată scrie, alta citește.*), substantiv (*Elevis au scris litera o.*), pronume personal cu valoare neutră (*A luat-o la sănătoasa.*).

C.12. DIVERSE FUNCȚII SINTACTICE ALE PĂRȚILOR DE VORBIRE

1. c) Verbul la infinitiv *a înțelege* răspunde la întrebarea *cine?* adresată verbului *este* și are funcție sintactică de subiect (1); îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ când stă pe lângă verbul copulativ *este* și arată o trăsătură a subiectului (2); este atribut verbal deoarece determină substantivul *doriința* și răspunde la întrebarea *ce fel de?*

2. a) Pronumele nehotărât *tot* răspunde la întrebarea *ce?* și este subiectul predicatului nominal *este important*. Tot la întrebarea *ce?* răspunde și pronumele relativ *ce*, doar că determină verbul tranzitiv *sui* și are funcție sintactică de complement direct. Pronumele personal în acuzativ *mine* precedat de prepoziție determină adjectivul *important*, răspunde la întrebarea *pentru cine?* și are funcție sintactică de complement indirect.

3. c) Verbul la gerunziu *trecând* determină substantivul *oameni* și răspunde la întrebarea *ce fel de?*, de aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut verbal. Substantivul comun *păpuși* determină verbul copulativ *par* și are funcție sintactică de nume predicativ. Adjectivul propriu-zis *mișcătoare* determină substantivul *păpuși*, răspunde la întrebarea *care?* îndeplinind funcția de atribut adjectival.

4. c) Substantivul în acuzativ *în ... vacanță* are funcție sintactică de complement circumstanțial de timp fiindcă determină predicatul *sunt o bucurie*. Tot predicatului îi punem întrebarea *cine?* pentru a răspunde subiectul exprimat prin substantivul *excursiile*. Complementul de agent *de școală* răspunde la întrebarea *de către cine?* și determină adjectivul participial *organizate* cu valoare pasivă. Substantivul *bucurie* are funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *sunt*.

5. c) Substantivul în acuzativ *ca varul* are funcții sintactice diferite datorită valorilor morfologice ale termenilor regenți. În prima propoziție determină adjectivul propriu-zis *alb*, răspunde la întrebarea *cum?* și îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de mod, iar în a doua variantă, determină verbul copulativ *este* și de aceea are funcție sintactică de nume predicativ.

6. a) Atributul adjectival *nostru* este exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, determină substantivul *omul* și răspunde la întrebarea *care?* Pronumele demonstrativ în acuzativ *de aceea* determină substantivul *om* și răspunde la întrebarea *ce fel de?* și de aceea este atribut pronominal prepozițional. Complementul indirect *căruia* este exprimat prin pronumele relativ *căruia*, care înlocuiește substantivul *om*, determină verbul *mâncau* și răspunde la întrebarea *cui?*. Totodată este și reluat prin forma neaccentuată de dativ a pronumelui personal *-i*.

7. c) Substantivul comun *dor* este subiect în primul și al doilea enunț deoarece răspunde la întrebările *ce?*, *cine?* adresate verbului predicativ impersonal *e* (în **1**) și verbului predicativ *n-are* (în **2**). În **(3)** este complement direct pe lângă verbul predicativ *n-am* (*ce n-am?*), iar în **(4)** este complement circumstanțial de cauză al verbului *plânge* (*din ce cauză plânge?*).

8. d) Substantivul *sete* este subiect întrucât face parte dintr-o expresie verbală unipersonală de tipul *mi-e foame*, *mi-e dor*, *mi-e teamă* (cu referire la o stare fiziologică sau sufletească).

9. d) Complement circumstanțial de timp este exprimat prin adjectiv propriu-zis *de mic* și răspunde la întrebarea *de cât timp?* Substantivul *dor* este subiect întrucât face parte dintr-o expresie verbală unipersonală de tipul *mi-e foame*, *mi-e sete*, *mi-e teamă* (cu referire la o stare fiziologică sau sufletească). Pronumele personal *lui* determină substantivul *frații*, răspunde la întrebarea *ai cui?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal genitival.

10. d) Substantivul în acuzativ *de la bunici* determină substantivul *banii*, răspunde la întrebarea *care?* și îndeplinește funcția sintactică de atribut substantival prepozițional. Substantivul comun *cărți* determină verbul tranzitiv *cumpăra* și răspunde la întrebarea *ce?*. De aceea îndeplinește funcția sintactică de complement direct.

11. b) Pronumele interogativ *care* îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *a fost* (*Media la Frontieră anul trecut a fost mare / care.*).

12. d) Conjuncția *cum* (cu sensul de *îndată ce*, *imediat ce*) provine din adverbul relativ și introduce subordonata temporală: *Cum auzeam noi pe moș Luca pomenind cu drag de casă*, și de aceea nu are funcție sintactică.

13. a) Pronumele reflexiv *s* este marcă a diatezei reflexive, fără a avea funcție sintactică. Cuvântul *-mi* este forma neaccentuată a pronumelui personal *mie*, în cazul D. posesiv precedat de locuțiunea prepozițională specific genitivului *în jurul* și îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de loc deoarece determină verbul predicativ *s-au strâns*.

14. c) Adverbul *de acolo* determină pronumele demonstrativ *cea* și răspunde la întrebarea *care?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut adverbial. Substantivul *prietena* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e*.

15. a) Substantivul comun *nepăsare* stă în vocativ, de aceea nu are funcție sintactică. Adjectivul *tristă* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *nepăsare* (feminin, singular, vocativ), răspunde la întrebarea *care?* și îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

16. a) Cuvântul *cât* este adjectiv pronominal relativ pe lângă substantivul *timp* cu care se acordă în gen, număr și caz. Ca orice adjectiv pronominal are funcție sintactică de atribut adjectival.

17. d) Substantivul *aroganța* îndeplinește funcția sintactică de subiect fiindcă răspunde la întrebarea *ce?* adresată verbului *deranjează*. Pronumele personal *mă* determină același verb *deranjează* doar că răspunde la întrebarea *pe cine?* De aceea are funcție sintactică de complement direct. În text mai există atributul adjectival *ta* exprimat prin adjectiv pronominal posesiv.

18. b) Nu are funcție sintactică substantivul propriu *loane* care stă în cazul vocativ. Pronumele personal *o* din locuțiunea verbală *a luat-o la sănătoasa* nu are funcție sintactică deoarece are valoare neutră. În schimb, adjectivul *dragă* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *loane*, dar fiindcă răspunde la întrebarea *care?* îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival pe lângă acesta, iar locuțiunea verbală *a luat-o la sănătoasa* are funcție sintactică de predicat verbal.

19. c) Substantivul comun *data* este subiect pentru predicatul verbal *a fost comunicată*. Pronumele relativ în acuzativ *la care* înlocuiește substantivul *data*, determină verbul *să ne prezentăm* și răspunde la întrebarea *când?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de timp. Adverbul *telefonic* determină verbul *a fost comunicată* și fiindcă răspunde la întrebarea *cum?* are funcția sintactică de complement circumstanțial de mod.

20. c) În propoziția dată există cinci părți de propoziție dintre care una principală, predicatul nominal *fusese martor* și patru părți de propoziție secundare: complementul indirect exprimat prin substantiv în acuzativ *la procese*, atributele adjectivale *mai multe* (exprimat prin adjectiv propriu-zis), *său* (exprimat prin adjectiv pronominal posesiv) și atributul substantival genitival *ale vecinului*.

21. b) În propoziția dată există cinci părți de propoziție dintre care două principale: subiectul exprimat prin pronumele personal *ei*, predicatul verbal exprimat prin locuțiunea verbală *ajunseseră de râs* și trei părți de propoziție secundare: complementul circumstanțial de loc *în satul* și atributele adjectivale *tot* (exprimat prin adjectiv pronominal nehotărât), *natal* (exprimat prin adjectiv propriu-zis).

22. c) Adjectivul provenit din verb *la participiu* *ros* determină substantivul *volumul*, răspunde la întrebarea *ce fel de?* și are funcția sintactică de atribut adjectival. Substantivul *de molii* răspunde la întrebarea *de către cine?* adresată adjectivului participial *ros* cu valoare pasivă și de aceea îndeplinește funcția sintactică de complement de agent.

23. b) Circumstanțiala de loc *unde ai fost chemat* este introdusă prin adverbul relativ *unde* cu funcție sintactică de complement circumstanțial de loc în subordonată (*am fost chemat la școală; unde?*).

24. b) Substantivul *binele* provenit prin conversiune din adverb determină verbul reflexiv impersonal *se plătește* și răspunde la întrebarea *cine?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de subiect. Substantivul în acuzativ *cu bine* determină verbul *se plătește* și răspunde la întrebarea *cu ce?* De aceea îndeplinește funcția sintactică de complement indirect.

25. a) Complementele *bani*, *pe cal* determină același verb *dă*, diferența făcând-o întrebările la care răspund: întrebarea *ce?* pentru complementul direct *bani* și întrebarea *pe ce?* pentru complementul indirect *pe cal*. Adjectivul propriu-zis *sărac* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *sunt*.

26. c) Substantivul comun *casa* răspunde la întrebarea *cine?* și este subiect pentru predicatul nominal *e mare*. Substantivul *pădurea* precedat de prepozițiile specifice acuzativului *de lângă* răspunde la întrebarea *care?* adresată cuvântului determinat *casă*, de aceea are funcție sintactică de atribut substantival prepozițional. Atributul substantival genitival este exprimat prin substantivul *satului* care răspunde la întrebarea *a cui?*

27. c) Nu are funcție sintactică substantivul comun *țara* care stă în cazul vocativ. Pronumele posesiv *mea* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *țara* devenind adjectiv, răspunde la întrebarea *care?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

28. c) Subiectele exprimate prin substantivele comune *văl și rădăcina* determină verbele *a împodobi*, *se uscă* și răspund la întrebarea *cine?* Complementul direct exprimat prin substantivul comun *grădina* determină verbul tranzitiv *a împodobi* și răspunde la întrebarea *ce?*

29. b) Complementul circumstanțial de timp este exprimat prin adverbul *zilnic* care determină verbul *merge* și răspunde la întrebarea *când?* Substantivul *vecinul* îndeplinește funcția sintactică de subiect pe lângă predicatul verbal exprimat prin verbul predicativ *merge*. Substantivul în acuzativ *la gară* are funcția sintactică de complement circumstanțial de loc întrucât determină verbul *merge* și răspunde la întrebarea *unde?*

D. SINTAXA PROPOZIȚIEI

D.1. PREDICATUL

1. a) Predicatele verbale sunt *a fost bine organizat* și *(a fost) aplaudat* exprimate prin verbele *a organiza* și *a aplauda* la diateza pasivă, cel de-al doilea cu verbul auxiliar *a fi* subînțeles, diateză marcată și de complementul de agent *de public*. Nu confundați predicatul verbal la diateza pasivă cu cele nominale. În primele verbul *a fi* este auxiliar, nu copulativ ca în predicatul nominal.

2. c) Predicatele sunt *este instruit* (predicat verbal, exprimat prin verb la diateza pasivă deoarece se subînțelege complementul de agent, *este instruit* de către cineva) și *poate* (predicat verbal, exprimat prin verb la diateza activă). Verbul *aduce* este la modul infinitiv și de aceea nu are funcție sintactică de predicat.

3. a) Cele trei predicte verbale sunt *a fost atenționat* (diateza pasivă), *poate* (adverb predicativ), *nu a înțeles* (diateza activă), iar predicatul nominal este *să fie circumspect*.

4. a) Cele patru predicte verbale sunt *fără îndoială* (exprimat prin locuțiunea adverbială predicativă), *era* (exprimat prin verbul predicativ *a fi* din alcătuirea unei expresii verbale unipersonale, de tipul *mi-e teamă, mi-e dor, mi-e sete, este toamnă* etc.), *să nu fie certat* (exprimat prin verbul predicativ *a certa* la diateza pasivă) și *dezamăgise* (exprimat prin verb predicativ).

5. d) *Sunt apreciați* este predicat verbal exprimat prin verbul predicativ *a aprecia* la diateza pasivă alături de verbul auxiliar *a fi*. În toate celelalte variante există predicte nominale exprimate prin expresie verbală impersonală (*e ușor*) sau din verb copulativ și nume predicativ (*era isteț, s-a făcut inginer*).

6. c) Predicatele nominale sunt *erau uzi și sunt înverziți* deoarece sunt exprimate prin verbul copulativ *a fi* și numele predicative *verzi* și *uzi*. Predicatele verbale *este năpădit* și (*sunt*) *asaltați* sunt exprimate prin verbele *a năpădi* și *a asalta* la diateza pasivă, ultimul având verbul auxiliar subînțeles. Pe lângă acestea apar și complementele de agent *de nori* și *de păsărele*.

7. b) Fraza dată are, în ordine, predictele verbale *vine, poate* (din poziția a doua) și *nu (vine)*, subînțeles în ultima propoziție.

8. b) În structurile care indică stări fiziologice, suflați sau timpul (*mi-este sete, îmi este dor, este dimineață*), verbul *a fi* este predicativ cu funcție sintactică de predicat verbal, iar substantivele care urmează sunt subiecte. De aceea, verbul *a fi* din expresiile date cu forma *e* are funcție sintactică de predicat verbal, cu excepția expresiei *mi-e cald*, iar substantivele *foame, frig, milă* îndeplinesc funcția sintactică de subiect. În structura *mi-e cald* există un predicat nominal deoarece verbul *a fi* nu mai este urmat de un substantiv, ci de un adjectiv.

9. c) În propoziție există predicatul nominal alcătuit din verbul copulativ *era* + verbul la infinitiv *a avertiza*, precedat de prepoziția *de*, cu funcție sintactică de nume predicativ.

10. a) Primele două predicte verbale sunt alcătuite din verbele *a urgiși* și *a prigoni* la diateza pasivă, iar al treilea predicat verbal este exprimat prin verbul predicativ *s-au ținut*.

11. d) Adverbul predicativ *desigur*, verbele predicative *să respecte, o să regrete* și *a ascultat* îndeplinesc funcția de predicat verbal. Predicatele nominale sunt exprimate prin expresia verbală impersonală *e mai bine* și prin verbul copulativ *a fi* + numele predicativ exprimat prin interjecția *vai*.

12. d) Verbele predicative care alcătuiesc predictele verbale sunt *e (soare), e (fum)*, care arată existența, și *vine*, cu sensul *devine*. Predicatele nominale sunt alcătuite din expresie verbală impersonală *e bine* și verbul copulativ + numele predicativ *liniștit*, exprimat prin adjectiv.

13. b) Predicatul nominal este alcătuit din verbul copulativ *a fi* și adverbul *greu* la gradul comparativ de superioritate (*mai greu*), formând împreună o expresie verbală impersonală.

14. b) Singurul predicat verbal este exprimat prin verbul *se omoară*. În celelalte variante există predicade nominale exprimate prin verbele copulative + nume predicative: *cum pare, pare unsă, rămâne ideală*.

15. d) Verbul *sunt* este predicativ întrucât are sensul de *se află, se găsește, există* și îndeplinește funcția sintactică de predicat verbal. Substantivele *codri și câmpuri* au funcția sintactică de subiect multiplu al predicatului verbal menționat.

16. c) Predicadele verbale sunt exprimate prin adverbul predicativ *probabil* și verbele predicative *au fost aduse* și *au fost așezate* la diateza pasivă, ultimul cu verbul auxiliar *a fi* subînțeles.

17. c) Predicatul nominal *a cui a fost* este alcătuit din verbul copulativ *a fi* și numele predicativ *a cui* exprimat prin pronumele interogativ *cine* în cazul genitiv. Structura *mă rog* este o construcție incidentă.

18. a) Predicatul nominal este exprimat prin expresia verbală impersonală *e cu neputință* (cu sensul de *e imposibil*). Celelalte predicade sunt verbale: *să treci, să întâlnești, ai fi vrut, n-ai fi vrut*, în ultimele două verbul *a fi* fiind auxiliar.

19. a) Ambele predicade *are să se afle* și *se mulțumea* sunt verbale, primul fiind exprimat prin verb la timpul viitor popular perifrastic (alcătuit din verbul auxiliar *a avea* + forma de conjunctiv a verbului de conjugat). În enunțul dat mai există verbul *a te mira*, la modul indicativ, dar acesta nu are funcție sintactică de predicat, ci intră în alcătuirea locuțiunii pronominale *te miri ce*, cu sensul de *orice*.

20. a) Predicatul nominal *aș fi fost sigur* al propoziției date este alcătuit din verbul copulativ *a fi* la modul condițional optativ, timp perfect + numele predicativ exprimat prin adjectivul propriu-zis *sigur*.

21. b) Predicatul verbal *a fost...urmărit* este exprimat prin verb la diateza pasivă, cu termenii dislocați, dovadă fiind și prezența complementului de agent *de cei prezenți*.

22. b) Predicatul nominal este *părea a fi făcut* și este alcătuit din verbul copulativ *părea* și numele predicativ *a fi făcut* exprimat prin verb la infinitiv prezent, diateza pasivă.

23. a) Două predicade verbale se găsesc în enunțul **a**, ambele exprimate prin verbe la diateza pasivă (*a fost chemat* și *certat*), cel de-al doilea având auxiliarul *a fi* subînțeles. În varianta **b** există doar un predicat nominal (*nu e greu*), în **c** un predicat nominal (*nu e bine*) și unul verbal (*e*), iar în **d** un predicat nominal cu nume predicativ multiplu (*ești frumos și deștept*).

24. c) În enunțul dat, predicatul nominal este alcătuit din verbul copulativ *părea* + verbul *a fi fost* hotărât la infinitiv perfect, diateza pasivă, cu funcție sintactică de nume predicativ.

25. c) Expresia verbală unipersonală *nu mi-e teamă* este alcătuită din verbul predicativ *a fi* cu funcție sintactică de predicat verbal. Toate celelalte variante conțin predicadele nominale: *a rămas la fel de frumos, pare de oțel, nu fusese atât de singur*.

26. d) Având în vedere că subiectul propoziției este substantivul *bucuria*, predicatul nominal este *mare a fost*, iar pronumele personal *i*- îndeplinește funcția sintactică de complement indirect.

27. a) Deși aparent structurile date sunt identice, valorile morfologice ale cuvintelor fac diferența. În alcătuirea primului predicat nominal intră verbul copulativ *nu a fost* și adjectivul participial la gradul comparativ de superioritate *mai deschis*. Pe când în a doua structură, predicatul verbal conține verbul predicativ *a deschide* ajutat de verbul *a fi* (a fost) pentru construirea diatezei pasive. Prezența complementului de agent *de elevi* este tot o marcă a acestei diateze.

28. a) Predicadele verbale sunt *pot, să vadă, ar fi izbutit*. Predicatul nominal incomplet este *e* căruia îi urmează predicativa *să vadă la altul*.

29. b) Predicadele verbale din primele două propoziții sunt exprimate prin verbul predicativ *e* cu sensul *se află, se găsește*. În a treia propoziție există predicatul nominal incomplet *e*, urmat de predicativa *de vei reuși* care se contrage în numele predicativ corespunzător: *Problema e reușita*. Ultima propoziție are predicatul verbal *au fost crescuți*, exprimat prin verb la diateza pasivă, dovadă fiind și prezența complementului de agent *de bunici*.

30. b) În structurile care notează stări fiziologice, sufletești sau diviziuni ale timpului (*mi-e somn, mi-e milă, mi-e dor, e toamnă etc.*) verbul *a fi* este predicativ și are funcție sintactică de predicat verbal. Substantivul care urmează verbului îndeplinește funcția sintactică de subiect, iar pronumele personal în dativ *mi* este complement indirect.

D.2. SUBIECTUL

1. c) Subiectul subînțeles există în prima propoziție și corespunde predicatului *vine (el vine)*, iar în a doua propoziție subiectul *eu* este exprimat prin pronume personal.

2. c) Locuțiunea substantivală *părerile de rău* răspunde la întrebare *cine?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de subiect.

3. d) Subiectele incluse apar în terminația verbelor de persoana a II-a: *te uită (tu); privește (tu); spune (tu)* și de persoana I s-aud (*eu*). Subiectele exprimate sunt *focul* pe lângă predicatul verbal *trosnește* și *decembrie*, pe lângă verbul *ninge*, întrucât poetul atribuie, metaforic, o acțiune lunii *decembrie*.

4. d) Substantivul *sete* îndeplinește funcția sintactică de subiect pe lângă predicatul verbal exprimat prin verbul predicativ *e cu sensul de există*. Astfel de subiecte apar în structuri care se referă la stări fiziologice, stări sufletești sau diviziuni ale timpului de tipul *mi-e foame, mi-e sete, mi-e dor, e dimineață etc.*

5. b) Substantivul *fară* nu poate îndeplini funcția sintactică de subiect întrucât este în cazul vocativ. Subiectul predicatului *au cotropit* este pronumele nehotărât *mulți*. În ultima propoziție *fiindcă ești tărâm sfânt*, subiectul este neexprimat, inclus în terminația verbului copulativ (*tu ești*).

6. b) Primele două subiecte sunt exprimate prin pronumele personal **tu** (*te duci*) și pronumele relativ **ce** (*trecu*). În ultima propoziție subiectul este neexprimat, inclus în terminația verbului (*tu să mori*).

7. d) Cele patru subiecte sunt exprimate prin substantive: *bucurie (era); răul (era unul)* și pronume relativ: *care (încerca); care (sosea)*.

8. b) În text există subiect exprimat prin pronumele nehotărât *cine (oricine)*.

9. c) Complementul direct *propunerea* determină verbul tranzitiv *a primit* și răspunde la întrebarea *ce?* Subiectele *părerea, ținuta și interpretarea* sunt subiecte fiindcă răspund la întrebările *cine? ce?* adresate unor verbe impersonale.

10. b) Subiectul în această propoziție este neexprimat, inclus în terminația verbului (*tu ai făcut*), Substantivele *melc, melc* stau în cazul vocativ și nu au funcție sintactică.

11. a) Subiectul subînțeles se recunoaște pe lângă verbul de persoana a treia *nu venise (el, ea)*. În **b** subiectul predicatului *mă doare* este constituit de subiectiva *ce s-a întâmplat*, iar în propoziția *ce s-a întâmplat*, pronumele relativ *ce* îndeplinește funcția de subiect pe lângă verbul impersonal *s-a întâmplat*. În **c** subiectul este inclus în terminația verbului de persoana a II-a *ascultați*, iar în **d** subiectul este nedeterminat întrucât nu indică precis cine face acțiunea.

12. d) Subiectul *comerțanții* se referă la predicatul *au fost verificați*, iar substantivul *polițiștii* este subiect pentru predicatul *au confiscat*. În subordonata *care au descins în forță* subiectul este exprimat prin pronumele relativ *care*.

13. c) Subiectul este neexprimat, inclus în terminația verbului *am cunoscut*. Substantivul *castelul* îndeplinește funcția sintactică de complement direct întrucât răspunde la întrebarea *ce?* adresată verbului tranzitiv *am cunoscut*, iar substantivul *gândire* nu îndeplinește nicio funcție sintactică întrucât stă în cazul vocativ.

14. c) Substantivul *sete* face parte dintr-o structură care se referă la stări fiziologice și în această situație verbul *a fi* are funcție sintactică de predicat verbal iar substantivul care-i urmează este subiect.

15. b) Subiectele simple sunt: (*se vor afișa*) *rezultatele; candidații (se vor putea); care (au fost admiși)*.

16. b) Locuțiunea substantivală *băgare de seamă* provenită prin conversiune din locuțiunea verbală *a băga de seamă* reprezintă subiectul propoziției.

17. b) Verbele la supin *de citit* și *de înțeles* au rolul de subiect pe lângă expresia verbală impersonală *e ușor* întrucât răspund la întrebarea *ce?*

18. c) Substantivul *rouă* este subiect pe lângă predicatul *sclipea* deoarece răspunde la întrebarea *cine?*

19. d) Substantivul *frunzele* răspunde la întrebarea *cine?* adresată verbului *se scutură*, cu funcție sintactică de predicat.

20. b) Substantivul *capul* răspunde la întrebarea *ce?* – care se poate înlocui cu *cine?* – adresată predicatului *durea*.

21. b) Subordonata dată este subiectivă întrucât urmează termenului regent, verbul reflexiv impersonal *m-a uimit* și răspunde la întrebarea *ce?*. De aceea se contrace într-un subiect: *M-a uimit vorba (ta)*.

22. b) Verbul la supin *de știut* determină expresia verbală impersonală *este bine*, răspunde la întrebarea *cine?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de subiect.

23. c) Dacă punem întrebarea *cine?* predicatului *a adus* din regentă, va răspunde pronumele relativ *al cui*: *Cine a adus tabloul?* → *I-a adus al cui este*. Acest subiect înlocuiește, de fapt, pronumele demonstrativ *al aceluia* aflat inițial în regentă, fraza având structura *Tabloul este al aceluia /cine I-a adus.*^{2/} unde *cine* era subiect în nominativ. Prin înlocuirea pronumelui demonstrativ cu pronumele relativ, acesta din urmă a luat cazul pronumelui demonstrativ, dar și-a păstrat funcția sintactică inițială de subiect.

24. d) În fraza dată există un subiect exprimat prin pronumele personal *eu* și subiecte incluse în terminația verbelor *să cunoști (tu); pot (eu); ascultă (tu); du-te (tu); spune (tu), am învățat (eu)*.

25. d) Subiectul este exprimat prin substantivul *știrea*.

26. a) Substantivul *toamnă* răspunde la întrebarea *cine?* adresată verbului predicativ *e (există)*, având pe lângă acesta funcție sintactică de subiect.

27. b) Substantivul *o idee* răspunde la întrebarea *cine?* adresată verbului impersonal *a venit*, având pe lângă acesta funcție sintactică de subiect.

28. c) Subiectul inclus există în terminația verbelor de persoana I și a II-a, în situația de față fiind persoana a II-a: *(tu) ai rezolvat*. În **a** subiectul este exprimat prin substantivul *frig*, în **b** subiectul este subînțeles (*ei*) *au plecat*, iar în **d** subiectul este exprimat prin pronume demonstrativ *ceialți*.

29. a) Verbul la infinitiv *a crede* determină verbul impersonal *nevenind* aflat la gerunziu și răspunde la întrebarea *ce?* De aici vă puteți da seama că subiectul nu apare numai pe lângă un predicat, ci și pe lângă un verb la un mod nepredicativ (nepersonal) indiferent de funcția lui sintactică.

30. d) Subiectul enunțului este inclus în terminația verbului (*noi*) *am participat*. Pronumele nehotărât în acuzativ *cu toții* are funcție sintactică de complement circumstanțial de mod.

31. c) Substantivul *prăjitura* răspunde la întrebare *ce?* adresată verbului impersonal *place*, de aceea îndeplinește funcția sintactică de subiect. Tot la întrebarea *ce?* răspunde și complementul direct *fructe* cu deosebirea că acesta are termen regent verbul tranzitiv *voi lua*.

32. b) *Sete* este subiectul predicatului verbal exprimat prin verbul predicativ *e (există)*. În propoziția *Scrie în ziare* subiectul este nedeterminat întrucât nu se știe cine face acțiunea, iar în ultima propoziție subiectul este inclus în terminația verbului *ai venit (tu)*.

33. b) Subiectele sunt în ordine: *somn* (exprimat), subiect inexprimabil (nu se poate exprima și atunci verbele se referă la fenomene ale naturii) și neexprimat inclus (*tu*) *vino*. Verbele referitoare la elemente ale naturii pot avea un subiect intern din aceeași familie lexicală (*Ploaia plouă*) sau un subiect personal când verbul este folosit cu sens figurat (*El tuna și fulgera de supărare*).

34. b) Verbul la infinitiv perfect, diateza pasivă *A fi fost chemat* îndeplinește rolul de subiect pe lângă predicatul *era ... un chin* întrucât răspunde la întrebare *ce?*

D.3. ACORDUL PREDICATULUI CU SUBIECTUL

1. d) Varianta **2** este corectă întrucât acordul se face cu pronumele personal dacă subiectul multiplu este alcătuit dintr-un pronume personal și un substantiv. Exemplul din **4** este corect fiindcă predicatul stă la singular deoarece termenii subiectului multiplu sunt la singular și coordonați disjunctiv

(prin conjuncțiile *sau, fie, ori*). În **1** predicatul se acordă cu termenul introdus prin conjuncția *ci*, deci corect era *Nu mama, ci fiica a primit...* În **3** adjectivul cu funcție de nume predicativ se acordă cu cel mai apropiat când termenii subiectului multiplu sunt nume de lucruri la masculin și neutru plural (*sunt împădurite*).

2. b) Acordul prin atracție apare când predicatul se acordă cu termenul cel mai apropiat, respectiv atributul *de manifestanți*, în loc să se acorde cu subiectul *un grup*.

3. d) Când subiectul multiplu este alcătuit din substantive nume de lucruri de genul masculin și feminin plural (*perreții și ușile*) acordul se realizează cu termenul cel mai apropiat, respectiv: *Toți perreții și toate ușile casei mele sunt proaspăt vopsite*.

4. d) Acordul este realizat corect fiindcă predicatul stă la singular când termenii subiectului multiplu sunt la singular și coordonați disjunctiv (prin conjuncțiile *sau, fie, ori*). Celelalte variante erau corecte astfel: *Nu el, ci ei au venit* (predicatul se acordă cu termenul introdus prin conjuncția *ci*); *El și aceasta citesc* (predicatul este la persoana a III-a plural când termenii subiectului multiplu sunt coordonați copulativ); *Nici el, nici ea n-au venit* (se recomandă acordul la plural când termenii subiectului sunt coordonați negativ).

5. a) Acordul este realizat corect fiindcă predicatul stă la singular când termenii subiectului multiplu sunt la singular și coordonați disjunctiv (prin conjuncțiile *sau, fie, ori*). Celelalte variante corecte erau: *Nimeni și nimic nu-l poate influența* (acordul se face cu predicatul la singular când subiectul este exprimat prin pronumele negative *nimeni și nimic*).

6. b) În primul enunț verbul *a fi* cu forma *s* (*sunt*) este impersonal, cu sensul *se întâmplă* și de aceea trebuie folosit la singular, enunțul corect fiind *Ce-i (se-ntâmplă) cu astea*. Acordul corect apare în enunțul *Ce-i cu gălăgia asta?* (forma *-i* este prescurtarea verbului *a fi*) unde acest verb de persoana a III-a singular se acordă cu subiectul *gălăgia* și în al treilea enunț, unde *în ceea ce privește* este o structură invariabilă, indiferent de numărul substantivelor care îi urmează. În **4** verbul impersonal *nu se văd* este greșit acordat cu *motive*, subiectul predicatului *ar invoca*.

7. d) Acordul dintre predicat și subiect în enunțul din **d** este realizat corect fiindcă predicatul stă la singular când termenii subiectului multiplu sunt la singular și coordonați disjunctiv (prin conjuncțiile *sau, fie, ori*). Celelalte variante corecte erau: *Bunicul și bunica nu admit obrăznicia*; *Familia Georgescu a organizat o petrecere*; *Rezultatul de la teste i-a mulțumit pe părinți*.

8. c) Subiectul propoziției *care știu multe* este pronumele relativ *care*, ce reia substantivul *persoană*, pe care îl înlocuiește și de aceea acordul se face cu predicatul la persoana a III-a singular: *care știe multe*.

9. a) Acordul este corect realizat deoarece atunci când subiectul este exprimat printr-un substantiv colectiv și este determinat de un atribut la plural, acordul se face cu predicatul la plural. Celelalte variante sunt corecte astfel: *Mi s-au confirmat toate presupunerile* (acordul cu subiectul la plural *presupunerile*); *Voi și eu am venit la timp, tu ai întârziat!*; *El și voi ați răspuns prompt* (când subiectul multiplu este exprimat prin pronume personale de persoane diferite, acordul se face cu persoana I, față de a II-a și a III-a sau cu persoana a II-a, față de persoana a III-a).

10. b) Subiectul multiplu cu termenii coordonați copulativ se acordă cu predicatul la plural, de aceea este corectă exprimarea *Ioana, George și Mihai vor să devină polițiști*. Acordul din **a** se realizează prin atracție, iar cel de la **c** după înțeles. Numai cel de la **b** este un acord strict gramatical (formal).

11. b) Acordul este realizat corect fiindcă predicatul stă la singular când termenii subiectului multiplu sunt la singular și coordonați disjunctiv (prin conjuncțiile *sau, fie, ori*). Celelalte variante sunt corecte astfel: *Ce-i cu astea?*; *Comportamentul corect și colegial îl face iubit de ceilalți* (predicatul se acordă cu subiectul la singular: *comportamentul*); *În ceea ce privește sfaturile tale, le voi asculta* (*în ceea ce privește* este o structură invariabilă, indiferent de numărul substantivelor ce îi urmează).

12. b) Enunțurile în care acordul este corect folosit sunt ultimele două. Verbul *eram* din prima propoziție nu se acordă cu subiectul *eu* întrucât este verb impersonal iar subiectul corespunde verbului *a cădea*. Pronumele personal *ei* este subiectul *predicatului să plece*, nu al verbului *trebuia* – cu care se acordă.

D.4. ATRIBUTUL

1. c) Atributul este *din stânga noastră*, exprimat prin adjectivul posesiv în acuzativ *noastră* precedat de locuțiunea prepozițională *din stânga*, iar complementul indirect este *la explicații*, exprimat prin substantiv în acuzativ, pe lângă adjectivul propriu-zis *atent*.

2. b) Forma neaccentuată *-și* este pronume reflexiv în cazul dativ posesiv, deoarece se înlocuiește cu adjectivul pronominal posesiv *săi* (*și-a trimis copiii săi*) și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

3. b) Substantivul *casei* este precedat de locuțiunea prepozițională *din preajma* provenită prin conversiune din locuțiunea adverbială *din preajmă* și are funcție sintactică de atribut substantival prepozițional.

4. d) Structura *din spate* este o locuțiune adverbială care determină substantivul *latura* și are funcție sintactică de atribut adverbial. Predicatul verbal *va fi vopsită* este exprimat prin verbul predicativ *a vopsi* la diateza pasivă deoarece poate primi complementul de agent *de cineva*.

5. b) Pronumele demonstrativ *acestor* devine prin conversiune adjectiv demonstrativ deoarece determină substantivul *motive* cu care se acordă în gen, număr și caz. Ca orice adjectiv pronominal îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival pe lângă substantivul determinat.

6. a) Deoarece substantivele determinate sunt nume de ființe, acordul atributului se face cu masculinul. Când sunt nume de lucruri de genul masculin singular și neutru singular, acordul se face cu neutru, cu masculinul făcându-se numai dacă acesta este la plural. Celelalte forme corecte sunt *unei priveshti rar întâlnite* (adjectivul participial *întâlnită* trebuie să se acorde cu substantivul *priveshte* aflat în cazul genitiv-dativ). În ultima structură substantivul *punctul* trebuia să apară articulat întrucât este termenul regent al substantivului *justiție* care se află în cazul genitiv și este articulat.

7. a) În exemplele date predicatul s-au acordat cu atributele, în loc să se acorde cu subiectele *atitudinea, un transport, spiritul și înmulțirea*, aflate la singular. Acest tip de acord se numește acord prin atracție, care este incorect.

8. a) Atributele sunt *regemnatul* (apozitie pentru termenul regent subînțeles *eu*), *Ionescu Radu* (apozitie pentru termenul regent *subsemnatul*), *student* (apozitie pentru *Ionescu Radu*), *în anul* (atribut substantival prepozițional), *al doilea* (atribut adjectival), *la Academia de Poliție* (atribut substantival prepozițional).

9. c) Atributele pronominale sunt în primele trei variante deoarece pronumele nu se acordă cu substantivele pe care le determină. În *dorința mea* există adjectivul posesiv *mea* care se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *dorința*, de aceea are funcție sintactică de atribut adjectival.

10. a) Atributele adjectivale sunt: *al treilea* (numeral cu valoare adjectivală); *adânc* (adjectiv propriu-zis); *câțiva* (adjectiv pronominal nehotărât); *descrscândă* (adjectiv provenit din verb la gerunziu). În enunțurile date mai sunt și atribute substantivale: *de admirație, de clasă, concursului, a mediilor*.

11. d) Pronumele posesiv *sale* devine prin conversiune adjectiv posesiv întrucât se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *faptele*, de aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival. Celelalte enunțuri conțin atributele pronominale: *altora, unora, lui*.

12. d) Forma neaccentuată *-ți* este pronume reflexiv întrucât este identic în persoană și număr cu persoana verbului (cu subiectul) *tu să vezi*. Este în cazul dativ, deoarece se înlocuiește cu forma accentuată *ție*, dar este dativul posesiv, substituindu-se cu *a ta* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

13. c) Atributul apozitional *Madrid* (determină substantivul *oraș*) și atributul substantival genitival *Spaniei* (determină substantivul *capitala*) sunt cele două atribute existente în propoziție.

14. a) Substantivul propriu *Tibi* aduce o explicație pe lângă substantivul *prietenui*, de aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal apozitional.

15. b) Cele patru atribute sunt substantivele prepoziționale: *din poartă, de lut* și pronominale: *mi-, i*. Atributele pronominale stau în cazul dativ posesiv datorită formei și înțelesului lor: *ochii mei (mi), palmele sale*.

16. b) Atributele adjectivale sunt exprimate prin adjectiv pronominal posesiv (vieții) *mele* și prin adjective propriu-zise: *lucii* (valuri), (ape) *sfinte, mândre* (maluri), (laur) *verde*.

17. a) Pronumele personal îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal întrucât determină substantivul *masa* căruia îi adresăm întrebarea *a cui?* De reținut faptul că pronumele personal și cel reflexiv nu pot avea valoare adjectivală.

18. d) Adverbul *atunci* determină substantivul *clipele* și de aceea este atribut adverbial.

19. b) Prepoziția specifică dativului *grație* precedă substantivul *muncii* care răspunde la întrebarea *care?* adresată substantivului determinat *reușită* și are funcție sintactică de atribut substantival prepozițional.

20. d) Adjectivul pronominal nehotărât *altă* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *jucărie*, de aceea este atribut adjectival. În celelalte variante cuvintele subliniate au funcții sintactice de atribut pronominal genitival (*ai căror*), subiect (*care*), complement circumstanțial de loc (*în fața mea*).

21. a) Prepoziția pentru acuzativ *dintre* precedă pronumele personal *ei* care are funcție sintactică de atribut pronominal prepozițional pe lângă pronumele nehotărât *câtiva*.

22. c) Substantivul precedat de prepoziția pentru acuzativ *din vacanță* este atribut substantival prepozițional deoarece determină substantivul *sosirea* și răspunde la întrebarea *care?*

23. a) Subordonata atributivă se contrage într-un atribut: *Am ajuns mai devreme în locul dorit*.

24. a) Atributele substantivale din versurile date sunt *piețe(lor)* (pe lângă substantivul *solitar*), *cu ... becuri* (pe lângă substantivul *piețe*) și *cu ... lumină* (pe lângă substantivul *becuri*).

25. c) Substantivul propriu *Popescu* aduce o informație suplimentară pe lângă substantivul *elevul*, face o precizare, răspunde la întrebarea *care?* și de aceea este atribut substantival apozitional.

26. d) Atributul substantival apozitional *Gigel* oferă o informație suplimentară despre substantivul *colegul*, face o precizare și este izolat prin virgulă de restul enunțului.

27. b) Adjectivul *definitiv* provenit prin conversiune din adverb, determină pronumele negativ *nimic* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival.

28. c) Atributele în dativ sunt *deșteptării* și *semnelor*, răspund la întrebarea *cui?* și sunt exprimate prin substantive care au termeni regenți substantivele nearticulate *preot* și *profet*. Atributul în genitiv este *vremii* care determină substantivul *semne* (*ale cui?* → *semne*).

29. c) Cuvântul *important* este atribut adjectival deoarece determină pronumele nehotărât *ceva* și este exprimat prin adjectiv propriu-zis.

30. b) Numeralul cardinal *un* are valoare adjectivală deoarece se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *cap* (neutru, singular, nominativ). De aceea este atribut adjectival. Valoarea morfologică de numeral este marcată de prezența adverbului *măcar*.

31. c) Atributul în nominativ este *vameș* și reprezintă o apoziție pe lângă substantivul determinat *somnul*. Atributul substantival în dativ *vieții* răspunde la întrebarea *cui?* adresată substantivului determinat *vameș* care denumește o ocupație și este nearticulat.

32. c) Sintagma *mai în față* este o locuțiune adverbială la gradul comparativ de superioritate și are funcție sintactică de atribut adverbial pe lângă substantivul *loc*.

33. c) Singurul atribut este *deschise* care este atribut adjectival exprimat prin adjectivul provenit din verb la participiu *deschise* și care se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *uși* (feminin, plural, acuzativ), iar nume predicativ este doar *abil*.

34. a) Substantivul propriu *Câmpina* este o apoziție pe lângă substantivul determinat *orașul*, aducând o informație suplimentară și făcând o precizare.

35. d) Atributul substantival în dativ este *câștigătorilor* deoarece determină substantivul *acordarea* (care exprimă numele unei acțiuni și este articulat hotărât) și răspunde la întrebarea *cui?*

36. b) Prepoziția specifică acuzativului *din* precede substantivul *satul* – care răspunde la întrebarea *care?* adresată substantivului determinat *oamenii*. De aceea este atribut substantival prepozițional.

37. d) Pronumele demonstrativ *acea* devine adjectiv pronominal întrucât se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *zi*, răspunde la întrebarea *care?* și de aceea este atribut adjectival. Cele trei componente sunt de timp, exprimate prin substantivul *în ... zi* și adverbul compus *dis-de-diminează*, și de loc exprimat prin substantivul în acuzativ *la antrenament*.

38. d) Verbul la gerunziu determină substantivul *coșurile* și răspunde la întrebarea *care?*, de aceea este atribut verbal. Substantivul *ale caselor* răspunde la întrebarea *ale cui?* adresată cuvântului determinat *coșurile*, de aceea este atribut substantival genitival.

39. a) Forma neaccentuată *-mi* din prima variantă este pronume reflexiv în cazul dativ posesiv, substituindu-se cu *al meu*, și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal dativ pe lângă substantivul *feciorul* care denumește obiectul posedat.

40. b) Subordonata *care muncește* este atributivă (*care om?*) și de aceea se conține într-un atribut: *Omul muncitor câștigă experiență*.

41. a) Predicatele nominale sunt *este altul*, *alții (sunt)*, iar atributele sunt exprimate prin adjectivele pronominale posesive *al tău*, *tăi* care determină substantivele *suflet* și *ochii*.

42. c) Atributul adjectival *acelea* este exprimat prin adjectivul pronominal demonstrativ care se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat *problemele*. Atributul pronominal *lui* este exprimat prin pronume personal în cazul genitiv pe lângă substantivul *rezolvarea*. Acest pronume nu devine adjectiv pronominal și nu trebuie confundat cu pronumele și adjectivele posesive (*al*) *său*, (*a*) *sa*, (*ai*) *săi*, (*ale*) *sale*.

43. b) Adjectivul propriu-zis *dragă* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *mamă* (feminin, singular, vocativ) și are, pe lângă acesta, funcție sintactică de atribut adjectival.

D.5. COMPLEMENTUL

1. a) Substantivul *de evoluția* are funcția sintactică de complement de agent întrucât răspunde la întrebarea *de cine?* adresată verbului la diateza pasivă *să fiu îngrijorat*. Mai mult, dacă se transformă propoziția din diateza pasivă la diateza activă se va observa schimbarea complementului de agent în subiect gramatical: ***Evoluția prețurilor mă îngrijorează***.

2. b) Verbul la supin *la dus* răspunde la întrebarea *când?* adresată verbului *vom vizita* și de aceea este complement circumstanțial de timp. Prin expansiune, complementul circumstanțial de timp devine o subordonată temporală... *vom vizita când ne vom duce*.

3. a) Ultima subordonată *să înfrunte un lunecuș primejdios* este completivă indirectă întrucât urmează verbului intransitiv *ar fi năzuit* și răspunde la întrebarea *la ce?*. Aceasta se poate conține într-un complement indirect... *și n-ar fi năzuit la înfruntarea (unui lunecuș primejdios)*.

4. d) Substantivul *semnalul* determină verbul tranzitiv *primind* și răspunde la întrebarea *ce?*. De aceea îndeplinește funcția sintactică de complement direct al verbului la gerunziu *primind*.

5. c) Pronumele posesiv *ai săi* precedat de prepoziția specifică acuzativului *de* urmează participiului *impulsionat* cu valoare pasivă și răspunde la întrebarea *de către cine?*. De aceea este complement de agent.

6. c) Substantivul în acuzativ *de invitația* determină adjectivul provenit din verb la participiu *mirați* și răspunde la întrebarea *de ce?*. Din aceste motive îndeplinește funcția sintactică de complement indirect.

7. b) Complementul direct *deveni... un atlet* determină verbul *poate* și este exprimat prin verbul copulativ *deveni* la modul infinitiv prezent + numele predicativ, substantivul *un atlet*.

8. d) Complementul circumstanțial de scop este *după cumpărături* deoarece determină verbul *te duci* și răspunde la întrebarea *cu ce scop?*. În celelalte variante există complementele indirecte *după el* și complementul circumstanțial de timp *după... săptămână*.

9. a) Complementele circumstanțiale de loc sunt: *în fața cerului* (substantiv precedat de locuțiunea prepozițională specifică genitivului *în fața*); *mai sus* (adverb de loc la gradul comparativ de superioritate). Structurile *de casă*, *din jurul celor cinsprezece-douăzeci*, *din fundul văii*, nu au funcții sintactice de complemente circumstanțiale de loc, ci sunt atribute pe lângă substantivele *păsăret* și *locuințe*.

11. a) Complemente circumstanțiale de cauză din primele două enunțuri *din orgoliu*, *de plăcinte* și *de vârzare* sunt substantive în cazul acuzativ, determină verbele *ai călcat*, *râde* și răspund la întrebarea *din ce cauză?*. În **3** există un complement circumstanțial de cauză exprimat prin pronume personal

în genitiv precedat de locuțiune prepozițională (*din pricina ei*) care determină verbul *scula*. În celelalte două variante există alte tipuri de complemente, care se recunosc în funcție de întrebările la care răspund.

12. d) Pronumele relativ *pe care* îndeplinește funcția sintactică de complement direct pe lângă verbul tranzitiv *da* (*nu i-o poate da pe aceasta /pe care*) și răspunde la întrebarea *ce?* Pronumele personal *-i* cu formă neaccentuată de dativ răspunde la întrebarea *cui?* adresată verbului *da*, fiind deci complement indirect. Ultimul complement direct este exprimat tot prin pronume personal *-o*, formă neaccentuată, care reia complementul direct *pe care* exprimat prin pronume relativ.

13. c) Complementul circumstanțial de timp este *când*, din varianta **c** și este exprimat prin adverb relativ de timp. În celelalte variante mai există adverbele *de dimineață* și *devreme*, din varianta **d**, dar au funcție sintactică de atribute adverbiale pe lângă substantivele *sculatul* și *însuratul*. În celelalte variante cuvântul *dimineața* este substantiv deoarece are funcție sintactică de subiect și este determinat de atributul *de iulie* (în *a*), este însoțit de adjectivul pronominal demonstrativ *aceea* cu funcție sintactică de atribut adjectival (în *b*) și este termen regent pentru atributiva *când te-am întâlnit* (în *c*).

14. c) Complementele directe sunt fie exprimate prin substantivele *poezii*, *melodii*, *pe Wagner*, fie prin pronumele personal *îl*. Ele determină verbele tranzitive *scrie*, *compune* și *adoră* și răspund la întrebarea *ce?/pe cine?*

15. a) Ambele substantive determină verbul *plângea* și răspund la întrebarea *din ce cauză?* de aceea au funcție de complement circumstanțial de cauză.

16. b) Locuțiunea verbală *a o lua la sănătoasa* determină verbul reflexiv intransitiv *s-a hotărât* și răspunde la întrebarea *la ce?* așadar îndeplinește funcția sintactică de complement indirect.

17. a) Complementul circumstanțial de mod se recunoaște după întrebarea *cum?* adresată verbului *ieșim*.

18. d) Adjectivul precedat de prepoziție *de rea* determină verbul *nu acceptau*, răspunde la întrebarea *din ce cauză?* și îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de cauză.

19. c) Substantivul *fotografii* îndeplinește funcția de complement direct întrucât determină verbul tranzitiv *fac* și răspunde la întrebarea *ce?*

20. a) Subordonata *să te ajut* este finală deoarece are termen regent verbul *am venit* și răspunde la întrebarea *cu ce scop?* Se poate contrace într-un complement circumstanțial de scop: *Am venit pentru a te ajuta/în vederea ajutorului*.

21. c) Complementul circumstanțial de mod exprimat prin substantivul în acuzativ *decât tatăl*, determină adjectivul *înalt* și răspunde la întrebarea *cum?*

22. a) Cuvântul *înainte* este o prepoziție specifică genitivului, iar cuvântul *ta* este adjectiv posesiv deoarece îi lipsește articolul posesiv genitiv și stă în cazul acuzativ fiindcă la genitiv-dativ are forma *tale* (*cărții tale*). Adjectivul posesiv îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de timp întrucât răspunde la întrebarea *când?* adresată verbului *a plecat*.

23. c) Substantivul *de ploaie* determină verbul *s-a adăpostit* și răspunde la întrebarea *din ce cauză*, de aceea are funcție sintactică de complement circumstanțial de cauză.

24. a) Verbul la infinitiv *a nu intra* determină verbul *socotește* și răspunde la întrebarea *când?*, având funcția sintactică de complement circumstanțial de timp.

25. b) Substantivul în acuzativ *de la bunic* urmează verbului tranzitiv *a primit*, răspunde la întrebarea *de la cine?* și îndeplinește funcția sintactică de complement indirect.

26. b) Ambele substantive aflate în acuzativ *pe colegii*, *pe prijinul* determină verbele intransitive *mă bizuiam*, *contam*, răspund la întrebările *pe cine? pe ce?* și îndeplinesc funcția sintactică de complement indirect.

27. d) Cuvântul subliniat *pe un plâns* este un substantiv articulat nehotărât, determină verbul reflexiv *se pornește*, răspunde la întrebarea *pe ce?* și are funcția sintactică de complement indirect.

28. a) Complementele de mod sunt exprimate prin adverbul *bine* și substantivul *ajutorul* precedat de prepoziția specifică acuzativului *fără*.

29. b) Substantivul *cuvintele* are funcția sintactică de complement direct întrucât determină verbul la diateza reflexivă și *a amintit* și se subînțelege prepoziția *de*.

30. a) Verbul la gerunziu *lucrând* răspunde la întrebarea *din ce cauză?* adresată verbului *am pierdut* și de aceea are funcția sintactică de complement circumstanțial de cauză. Pentru verificare se poate face expansiunea complementului care devine o subordonată circumstanțială de cauză: **Pentru că a lucrat atât de mult, a pierdut noțiunea timpului.**

31. c)

32. c) În enunțul dat complementul direct exprimat prin substantivul *informațiile* se recunoaște după întrebarea *ce?* adresată verbului tranzitiv *a cerut*. În **a** și **d** există subiectele *indiferența și opțiunea* și complement indirect *pe prietenii* în **b**.

33. c) Complementele directe sunt exprimate prin pronumele personal, formă neaccentuată -/ care determină verbul tranzitiv *ajuta* și prin verb la infinitiv *ajuta* care determină verbul tranzitiv *pot*.

34. a) Complementul circumstanțial de loc exprimat prin substantivul *școlii* precedat de locuțiunea prepozițională specifică genitivului *în fața*, determină verbul *nu parcați* și răspunde la întrebarea *unde?*. Celelalte complemente circumstanțiale de loc sunt exprimate prin substantivul în acuzativ *prin pădure* în **b** și adverbe de loc *acolo, acasă* în **c** și **d**.

35. c) Substantivul *totul* provenit prin conversiune din pronumele nehotărât determină verbul tranzitiv *au mărturisit*, răspunde la întrebarea *ce?* și de aceea are funcție sintactică de complement direct.

36. b) Substantivul în acuzativ *pe vorbele* determină locuțiunea verbală *a pune temei*, răspunde la întrebarea *pe ce?* și de aceea îndeplinește funcția sintactică de complement indirect.

37. a) Complementul circumstanțial de loc determină adjectivul *biruitor*, este exprimat prin substantivul în acuzativ *pe pământul* și răspunde la întrebarea *unde?*

38. b) Verbul la gerunziu *întârziind* răspunde la întrebarea *din ce cauză?* adresată verbului *a pierdut* și de aceea are funcția sintactică de complement circumstanțial de cauză. Pentru verificare se poate face expansiunea complementului care devine o subordonată circumstanțială de cauză: **Pentru că a întârziat, a pierdut trenul.**

39. b) Structura subliniată este un complement circumstanțial de scop exprimat prin substantiv în cazul genitiv precedat de locuțiunea prepozițională *în vederea* care determină verbul *se pregătește* și răspunde la întrebarea *cu ce scop?*

40. c) Verbul la gerunziu *căutând* îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de scop întrucât determină verbul *umbra* și răspunde la întrebarea *cu ce scop?*

41. d) Complementele circumstanțiale sunt *de mic* (complement circumstanțial de timp exprimat prin adjectiv propriu-zis), *prietenește* (complement circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod), *de flămând* (complement circumstanțial de cauză exprimat prin adjectiv propriu-zis).

42. c) Adverbul *posibil* face parte din expresia verbală impersonală *e posibil* unde îndeplinește funcția sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e*.

43. d) Subordonata completivă indirectă este introdusă prin pronumele relativ *cui*, are termen regent verbul *dau* și răspunde la întrebarea *cui?*. Prin contragere, subordonata devine complement indirect: *Dau cartea cuiva/fetei*.

44. c) Subordonata *Că la noi e prea multă corupție* este o completivă directă întrucât determină verbul tranzitiv *recunoaștem*, este reluată în regentă prin pronumele personal *o* și răspunde la întrebarea *ce?*. Prin contragere, subordonata devine complement direct: **Corupția o recunoaștem.**

E. SINTAXA FRAZEI

E.1. SUBORDONATA PREDICATIVĂ

1. b) Fraza dată conține structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv în nume predicativ: **Neconcentrarea înseamnă nepregătire.**

2. c) Predicativa *ca și cum nu l-ar fi atins mână de om* urmează verbului copulativ *era* și poate fi contrasă într-un nume predicativ: (*era*) **intact**. Ea este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *ca și cum*.

3. a) Principala *Planul de a rămâne ... a eșuat*. include termenul regent pentru predicativa *cum l-au montat*, respectiv verbul copulativ *a rămâne*. Aceasta este introdusă prin adverbul relativ *cum*.

4. a) Primei structuri îi urmează o subiectivă având în vedere că verbul *ar fi plăcut* a devenit impersonal prin prezența pronumelui personal *mi-*. Toate celelalte variante conțin structura subiect + verb copulativ care cere predicativă.

5. d) Predicativa *că nu înțelege* urmează verbului copulativ *pare* care este personal. Subiectiva *că nu înțelegi* determină verbul impersonal reflexiv (*se*) *pare*. Prin contragere, predicativa corespunde unui nume predicativ, iar subiectiva unui subiect: *El pare nelămurit. (Se) Pare (se observă) nelămurirea*.

6. c) Primele două subiective *Dacă eu am fost sau sunt un om excepțional* au termen regent expresia verbală impersonală *este îndoielnic*. A treia subiectivă, *ceea ce este neîndoielnic*, are termen regent verbul copulativ *este* căruia îi urmează și cele două predicative coordonate copulativ: *că ea a fost și a rămas o femeie deosebită*.

7. c) Predicativa *cum o știam* determină verbul copulativ *rămânând* și este introdusă prin adverbul relativ *cum*. Se contrage în nume predicativ: *rămânând neschimbată*.

8. b) Fraza din varianta **b** conține structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv, în nume predicativ: **Nepunctualitatea înseamnă impolitețe**. În celelalte variante subordonatele *să ai ghinion, să te împaci cu soarta, oricine o vede și să decidem* sunt subiective, deoarece determină verbele impersonale *este* (cu sensul de *se întâmplă*), *trebuie* și *rămâne*.

9. a) Predicativa *cum e varul* are termen regent verbul copulativ *s-a făcut* și este introdusă prin adverbul relativ *cum*. Prin contragere, predicativa corespunde numelui predicativ *s-a făcut alb*.

10. a) Subordonatele predicative din fraza dată sunt *ceea ce ți-ai pus în gând și ai dorit atât de mult*, pe lângă verbul copulativ *ai ajuns*, sinonim cu *ai devenit*. Acestea se află între ele în raport de coordonare copulativă. Pe lângă cele două predicative și propoziția principală *este indiscutabil*, fraza dată mai conține o concesivă (*Chiar adevăruri de-ar fi*), două subiective (*câte se spun, în unele privințe, despre tine și că ai ajuns ... numai prin meritele tale*) și o atributivă (*pe care, din păcate, unii ți le contestă, din când în când, fără motive întemeiate*).

11. c) Subordonata *cum îi mai rău* este predicativă având termen regent verbul *e*, iar prin contragere se transformă în numele predicativ (*e*) **rău**. Celelalte subordonate din frază sunt temporală (*Când îi omul în doi peri*) și cauzală (*c-atunci e*).

12. a) Fraza dată conține structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv, în nume predicativ: **Confesiunea / adevărul înseamnă tristețe**.

13. a) Subordonata *cum prevăzuse* este predicativă deoarece determină din regentă verbul copulativ *era* și prin contragere, corespunde numelui predicativ *era conform planului*.

14. d) Subordonata *ca și cum l-ai condamna*. este predicativă întrucât urmează verbului copulativ *e* și poate fi contrasă într-un nume predicativ: **Ignorarea e condamnare**.

15. d) Subordonata *cum ai prezis* este predicativă întrucât urmează verbului copulativ *au fost* și poate fi contrasă într-un nume predicativ: *au fost conform prezicerii*.

16. b) Fraza dată conține structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *e*. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv, în nume predicativ: **Gânditul e (înseamnă) boală**.

17. a) Propoziția predicativă *ce și-a dorit* are termen regent verbul copulativ *a ajuns* și se contrage în nume predicativ: *a ajuns conform dorinței*.

18. c) Propoziția principală a frazei este alcătuită numai din verbul copulativ *era* de care depind atât subiectiva *Ceea ce îi convenea*, cât și predicativa *ceea ce și-ar fi dorit toți*, între ele realizându-se structura fixă SB+PP+PR. Cele două subordonate se contrag în subiect și în nume predicativ: **Avantajul**,

întâmplarea era dorința (tuturor). În frază mai există și subiectiva *să se întâmple*, având termen regent verbul *convenea*.

19. b) Cuvântul *a munci* aflat la modul infinitiv este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *înseamnă*, formând împreună un predicatul nominal *înseamnă a munci*. Numele predicativ se transformă, la nivelul frazei, în subordonată predicativă: *A învăța înseamnă să muncești*.

20. a) Fraza dată conține, structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *e*. Prin contragere, cele două subordonate se transformă în subiect și, respectiv, în nume predicativ: **Cunoașterea e adevărul**.

21. c) Propoziția predicativă *Cum era acum zece ani* este reluată în regentă prin adverbul *așa*, cu funcție de nume predicativ, determină verbul copulativ *a rămas* și este introdusă prin adverbul relativ *cum*.

22. c) Fraza dată conține, structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două subordonate se transformă în subiect și, respectiv în nume predicativ: **Învățatul înseamnă reușită**.

23. b) Primele două subiective au termeni regenți verbul reflexiv impersonal *s-a părut*, respectiv expresia verbală impersonală *nu e ușor*. Subordonata predicativă determină verbul copulativ *să fie*.

24. d) Subordonata condițională determină verbul copulativ *vor ajunge* din propoziția regentă, principală și răspunde la întrebarea *cu ce condiție?*. Atributiva are termen regent substantivul *sfaturile* căruia *i* se adresează întrebarea *care?*. Subordonata predicativă are ca termen regent verbul copulativ *vor ajunge*, iar completiva indirectă determină adjectival propriu-zis *mândri* și răspunde la întrebarea *de ce?*.

25. d) Fraza dată conține structura fixă SB+PP+PR, în care propoziția principală este alcătuită din verb copulativ. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv, în nume predicativ: **Pensia este (înseamnă) începerea unei noi vieți**.

26. a) Fraza dată conține, la primele trei propoziții, structura fixă SB+PP+PR, în care propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv în nume predicativ. **Pierderea înseamnă trebuința** (adresării organelor de poliție). Ultima subordonată este subiectivă întrucât are ca termen regent verbul activ impersonal *trebuie*.

27. c) Ultima propoziție este predicativă întrucât urmează termenului regent verbul copulativ *era* și de aceea poate fi contrasă într-un nume predicativ: **Obiceiul lui era hărnicia**.

E.2. SUBORDONATA SUBIECTIVĂ

1. d) Subiectiva *să-l crezi* determină din regentă expresia verbală impersonală este *de dorit*.

Rețineți că subiectiva care răspunde la întrebarea *ce?* determină din regentă:

- un verb impersonal la orice diateză: *trebuie, urmează, se pare, se întâmplă, se cade, se cuvine, se știe, se zice, se spune, se observă, este dat, este sortit, este destinat, este hotărât* etc.;
- un verb personal devenit impersonal prin adăugarea unei forme neaccentuate în dativ sau acuzativ a pronumelui personal: (ii) *place, (ii) vine, (ii) convine, (ii) ajunge, (ii) rămâne, (ii) tentează, (ii) preocupă, (ii) interesează* etc.;
- o expresie verbală impersonală: *este bine, este rău, este ușor, este greu, este lesne, este adevărat, este de neconceput, este păcat, pare imposibil, pare cu neputință, pare de necrezut* etc.
- un adverb predicativ sau o locuțiune adverbială predicativă: *poate, desigur, firește, negreșit, bineînțeles, pesemne, aproape, mai, neapărat; fără îndoială, fără doar și poate, de bună seamă, cu siguranță, cu certitudine* etc.

Rețineți, de asemenea, că regenta subiectivei nu are subiect, nici exprimat, nici neexprimat.

Nu confundați această subiectivă cu predicativa și completiva directă care răspund tot la întrebarea *ce?*. Predicativa determină din regentă un verb copulativ, iar completiva directă un verb predicativ, personal și tranzitiv. Totodată regentele acestor subordonate au subiect, exprimat sau neexprimat.

Aveți în vedere și structura fixă SB+PP+PR, când propoziția principală este alcătuită numai din verb copulativ: **(Ce) mă uimește¹/este²/ (că) a întârziat.³**

2. a) Verbul impersonal *a convenit* este termen regent pentru subiectiva: *să aveți încă o zi liberă*.

3. b) Subiectiva *că te-a uitat* are termen regent adverbul predicativ *probabil (că)* și răspunde la întrebarea *ce?*

4. b) Verbul reflexiv impersonal *nu se cuvine* este termen regent pentru subiectiva *să ne certăm*.

5. b) Verbul impersonal *a conveni* este termen regent pentru subiectiva *să se apuce de treabă*.

6. b) Expresia verbală impersonală *Greșit ar fi fost* este termen regent pentru subiectiva *să procedezi așa* care răspunde la întrebarea *ce?*. Aceasta se poate confunda cu predicativa deoarece expresia verbală impersonală *ar fi fost greșit* apare cu termenii inverși, terminându-se astfel în verb copulativ: *greșit ar fi fost*.

7. b) Subordonata *Problema aceasta... să fie rezolvată* determină expresia verbală impersonală *este greu* și de aceea este subiectivă. Atenție la despărțirea frazei în propoziții deoarece subiectul *problema* și determinantul său *aceasta* trebuie să apară în propoziție cu predicatul *să fie rezolvată*, unde are funcție de subiect.

8. c) Verbul reflexiv impersonal *nu se știe* îi urmează subiectiva introdusă prin conjuncția subordonatoare *dacă*. Celelalte variante de termeni regenți sunt în ordine pentru: completivă directă, predicativă și completivă indirectă.

9. c) Ultima subordonată *care câtă pâine a mâncat* este subiectivă întrucât determină verbul la infinitiv (a) *se ... ști* cu valoare impersonală (*să se știe*).

10. d) Expresia verbală impersonală inverșată *Esențial este* este termen regent pentru cele două subordonate subiective *că sunteți fericiți și înconjurați de mulți prieteni* coordonate copulativ prin conjuncția *și*. Ultima subiectivă are predicatul verbal la diateza pasivă (*sunteți înconjurați*), cu verbul auxiliar *a fi* subînțeles.

11. d) Cele patru subiective sunt *că trebuie, să muncească mai mult, să te prezinți la examen foarte pregătit, să te duci și la noroc* și au termeni regenți verbul reflexiv impersonal *s-a spus*, verbul activ impersonal *trebuie* și expresiile verbale impersonale *una e* și *alta e*. În text mai există două cauzale *pentru că una e* și *alta e*, prima introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *pentru că*, iar la a doua subînțelegându-se.

12. c) Subiectiva *să ne vedem peste trei zile* are termen regent verbul impersonal *rămânând*.

13. c) Expresia verbală impersonală *este greu* reprezintă termenul regent pentru subiectiva *Lucrul acesta... să îl explici în câteva cuvinte*. Existența propoziției discontinue (întrerupte) *Lucrul acesta... să îl explici în câteva cuvinte* se explică prin faptul că substantivul *lucru* are funcție sintactică de complement direct pe lângă verbul *să explici* și trebuie să stea în propoziție cu acesta, unde este și reluat prin forma pronominală neaccentuată *îl*.

14. c) Propozițiile principale, cea de-a doua cu predicatul subînțeles, sunt coordonate prin juxtapunere, negația *nu* marcând omiterea celei de-al doilea predicat *nu (era bine)*. Subiectivele *să-i urmezi sfatul* și *să acționezi haotic* au termen regent expresia verbală impersonală *bine era*, în a doua situație fiind subînțeleasă.

15. a) Subiectiva *ca n-ai venit și tu cu noi* are termen regent expresia verbală impersonală *e păcat (că)* și răspunde la întrebarea *ce?*. În celelalte variante există predicativele *cum o știm cu toții (a)* și *după cum ți-ai dorit (d)*, iar în **c** ambele propoziții sunt principale; în **d** există predicativa *după cum ți-ai dorit*.

16. c) Subordonata ultimă *ce-o fi* este subiectivă deoarece determină verbul impersonal *fie* cu sensul *să se întâmple*, și se conține în subiect: *să fie (să se întâmple) orice*.

17. a) În **1** subiectiva *ca ploaia să dureze puțin* are termen regent expresia verbală impersonală *era mai bine*. În **3**, subiectiva *Cine nu vrea* răspunde la întrebarea *cine?* și de aceea determină un verbul personal *să plece*, iar subiectiva *Cui plac eu* din enunțul **4** are regent verbul impersonal *nu place*. În **2** există predicativa *cum mi-aș fi dorit*, iar în **5** și **6** subordonatele *cine vine* și *să mai dureze mult ploaia* sunt complemente directe, având termeni regenți verbele predicative, personale și tranzitive *a ști* și *a crede*.

- 18. c)** Propoziția subordonată *că plecarea se amână* este subiectivă întrucât are termen regent verbul reflexiv impersonal *s-a comunicat*.
- 19. a)** Subordonatele coordonate disjunctiv prin conjuncția *ori*: *De mă înțelege ori nu*, ultima elipică de predicat, sunt subiective pentru că determină expresia verbală impersonală *e indiferent*.
- 20. b)** Subiectiva *să-mi amân plecarea* urmează verbului impersonal *nu tentează*, impersonalizat cu ajutorul formei pronominale neaccentuate *mă*.
- 21. c)** Verbul *rămâne* este verb impersonal și termen regent al subordonatei subiective *să stabilim ultimele detalii*.
- 22. c)** Prima subordonată (*să ajungă*) este subiectivă pe lângă verbul impersonal (*i*)-*a reușit*, iar cea de-a doua subordonată (*ce-și propusese*) este predicativă deoarece determină verbul copulativ *să ajungă*.
- 23. d)** Verbul reflexiv impersonal *se pare* este termen regent pentru subiectiva *că ai obosit*.
- 24. c)** Subiectiva *că nu a învățat pentru acest examen* urmează expresiei verbale impersonale *e clar*.
- 25. c)** Subiectiva *ca băiatul să renunțe la facultate*, intercalată între termenii regentei, este introdusă prin conjuncția subordonatoare disociată *ca...să* și determină verbul reflexiv impersonal *hotărându-se*.
- 26. d)** Propoziția subiectivă este *să renunțe*, având termen regent verbul impersonal (*ii*) *venea*. Celelalte subordonate introduse prin *să* sunt, în ordine: condițională în **a**, completivă directă în **b** și atributivă în **c**. În afara acestor subordonate, frazele date mai conțin două completeive directe (*că o chemați și dacă veniți*).
- 27. c)** Subordonata *că omul...este însuși Dumnezeu* este subiectivă, având termen regent verbul impersonal *reiese*. În frază mai există două subordonate atributive (*care și-a chemat slugile și le-a dat pe mână avuția sa*) coordonate între ele și intercalate între termenii subiectivei care le este și regentă.
- 28. d)** Propozițiile subiective, în ordinea predicatelor, sunt: *ce a fost adevărat* (2), *că...nu s-a putut ști cu precizie* (3) și *să reconstituie împrejurările...și mai ales cauzele* (6), având ca termeni regenți verbele impersonale *s-a aflat*, (*a se*) *ști* și expresia verbală impersonală *a fost imposibil*.
- 29. c)** Verbul impersonal *rămânând* este termen regent pentru subiectiva *să mai reflecteze asupra acestei situații*.
- 30. a)** Verbul *a fost* are sens impersonal de *s-a întâmplat* și este termen regent pentru subordonata subiectivă *să fie*.
- 31. b)** Locuțiunea verbală impersonală *n-are rost* este termen regent al subordonatei subiective *să mai înșiști atâta*.
- 32. a)** Fraza dată conține structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv în nume predicativ, deoarece a doua subordonată este predicativă: **Existența înseamnă moarte treptată**.
- 33. c)** Subiectiva *că s-ar putea epuiza biletele* are termen regent locuțiunea verbală impersonală *trecându-i prin cap* și răspunde la întrebarea *ce?*
- 34. d)** Subiectivele *că suntem puternici și înconjurați de vecini civilizați* determină expresia verbală impersonală cu termenii inverșați *impresionant este* și se află în raport de coordonare copulativă prin conjuncția *și*.
- 35. c)** Subiectiva *să se prezinte la interogatoriu* urmează verbului reflexiv impersonal la infinitiv *a se cere*.
- 36. c)** Subiectiva *să izbândească* are termen regent verbul pasiv impersonal *fiindu-i dat* și răspunde la întrebarea *ce?*
- 37. d)** Verbul impersonal *era* are sensul de *era gata, era cât pe ce* și este termen regent pentru subiectiva *să-și piardă slujba*.
- 38. b)** Subordonata *să aducă tabloul* este subiectivă întrucât are termen regent verbul impersonal *rămânea*.

39. a) Verbul *a fi* este verb predicativ impersonal cu sensul de *se întâmplă, se produce*, nu copulativ, și de aceea îi urmează o finală, nu o predicativă. Fiind subiectivă, prima subordonată se conține în subiect: **Lipsa lui este (are loc, se produce) pentru a mă enerva.** După cum se observă din această conținere subordonată care urmează verbului *este (ca să mă enerveze)* nu mai este predicativă, ci finală.

40. a) Expresiile verbale impersonale *una e, alta e* sunt termeni regenți pentru subiectivele *să te plimbi și să muncești.*

41. a) Subordonata *ce rămâne* este subiectivă deoarece determină verbul impersonal (*să) ajungă,* sinonim cu *este suficient.*

42. b) Subiectiva introdusă prin pronumele relativ *cine (cine se scoală de dimineață)* răspunde la întrebarea *cine?* și se conține într-un subiect: **Harnicul departe ajunge.**

43. a) Verbul *a trebui* este un verb impersonal, de aceea este specific subordonatei subiective.

44. a) Subiectiva *că va veni* urmează locuțiunii adverbiale predicative *de bună seamă (că).*

45. d) Verbul activ impersonal *a trebui* este termen regent al subordonatelor subiective *să mă supun și să mă abțin de la orice soluție radicală.,* coordonate copulativ prin conjuncția *și.*

46. a) Subiectiva nu se desparte prin virgulă indiferent de locul ei față de regentă. În exemplul dat, virgula este admisă deoarece subiectiva este reluată în regentă printr-un pronume demonstrativ cu funcție sinractică de subiect.

47. a) Subordonata *ce mi s-a spus* urmează verbului impersonal *nu convine* și de aceea este subiectivă.

48. c) Subordonata *să-ți aduc după-amiază testele* urmează verbului impersonal *rămânând.* De aceea este subiectivă.

49. a) Subiectivele *să te rogi și tu însuși ... să te transformi într-o rugăciune* au termen regent verbele activ impersonale *nu ajunge* (sinonim cu expresia verbală impersonală *nu este suficient*) și *trebuie.*

50. a) Fraza se delimitează astfel: *Dacă e^{1/} să vorbim^{2/} și/ s-arătăm^{3/} cum este^{4/} vine^{5/} că noi am fost purtați pe drumuri^{6/}, iar sămânța a rămas bun pierdut.^{7/}* Prima propoziție (*dacă e*) este subiectivă având ca regentă propoziția principală *vine* alcătuită din verbul copulativ *vine* cu sensul de *înseamnă*, conform regulii că prima subordonată din frază are ca regentă prima principală a frazei. Propozițiile *să vorbim și s-arătăm* sunt subiective coordonate între ele, având termen regent verbul impersonal din prima propoziție, cu sensul de *trebuie.* Cea de-a patra propoziție (*cum este*) este completivă directă pe lângă verbul *s-arătăm*, iar ultimele două subordonate sunt predicative coordonate între ele, având termen regent verbul copulativ *vine* cu sensul de *înseamnă.*

51. b) Predicativa *că nu m-ar întrista* urmează verbului copulativ *nu înseamnă* din regentă. Subiectivele *dacă nu îți-ar plăcea; ceea ce pictez eu* au ca termen regent verbul *nu ar întrista*, respectiv *nu ar plăcea.*

52. c) Subiectiva *Care va sosi primul* este reluată în regentă prin pronumele demonstrativ *acela.* Propoziția principală este *acela va primi recompensa.* Propoziția principală incidentă *zise el* aduce o completare a enunțului. Subordonata atributivă nu stă înaintea regentei și a termenului regent.

53. d) Cele două subiective sunt *Ceea ce puteam, ceea ce aș fi dorit eu*, iar în afara lor fraza mai conține o completivă directă (*să fac*) și o predicativă (*să te apăr de o brutală confruntare cu efectele acestei legi).*

54. c) Ultima subordonată *ce-o fi* este subiectivă și are ca termen regent verbul impersonal (*să) fie*, cu sensul *să se întâmple*, apărut în text cu forma populară *fie.* Aceasta se conține într-un subiect: *că de acum (să) fie întâmplarea.*

55. c) Subiectiva *că o să fac demonstrația respectivă cu condiția* urmează adverbului predicativ *bineînțeles (că)*, iar ultima subordonată (*să aveți un ragaz de două ore*) este atributivă deoarece determină substantivul *condiția.*

56. b) Subiectivele *ori c-a fi trăind calul, ori că n-a fi trăind* sunt coordonate disjunctiv și redate în regentă prin subiectul *aceasta.* Completivele directe *să știu; dacă mi-l dai; ori ba* urmează verbului tranzitiv *vreau*, respectiv *să știu* și răspund la întrebarea *ce?* Ultima completivă este coordonată disjunctiv cu prima prin conjuncția *ori* și este eliptică de predicat, acesta se subînțelege pe lângă negația *ba (nu).*

57. a) Propoziția subordonată subiectivă *ce ai de spus* urmează verbului *interesează* devenit impersonal prin adăugarea pronumelui personal *mă* și se conține în subiect *Mă interesează spusele (tale)*.

E.3. SUBORDONATA ATRIBUTIVĂ

1. a) Atributiva *că vii* are termen regent substantivul *cazul* și răspunde la întrebarea *care?*. Nu confundăm construcția *în cazul că* cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *în caz că* specifică subordonatei condiționale: *În caz că plouă, îmi iau umbrela*.

2. c) Prima subordonată *ca tot ... să fie corect* este subiectivă și urmează expresiei verbale impersonale *este bine*. Cea de-a doua subordonată este atributivă *ce se întâmplă* deoarece are termen regent pronumele nehotărât *tot* și răspunde la întrebarea *care?*.

4. a) Cele două atribute sunt *care s-a înșurat* și *are un copil* care sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*, având termen regent substantivul *bărbat*. În text mai există o subiectivă (*să-ți vezi părinții încă tineri*) și o temporală (*în timp ce ai devenit tu însuși un bărbat*).

5. a) Atributiva este *să iei munca în serios* deoarece determină substantivul *condiția* și răspunde la întrebarea *care?*. Atenție la structura *cu condiția să* care nu este locuțiune conjuncțională subordonatoare specifică subordonatei condiționale, așa cum se greșește de multe ori.

6. a) Subordonatele atributive sunt *ca membrii comisiei să își asume responsabilitatea*; *a ceea ce decid*, care răspund la întrebarea *care?* și au ca termeni regenți substantivele *propunerea*, respectiv *responsabilitatea*. Prima atributivă este introdusă prin conjuncția compusă subordonatoare disociată *ca...să* iar a doua are ca element de relație pronumele relativ compus *ceea ce*.

7. c) Atributivele sunt *care este o ființă finită sau limitată*; *care înseamnă nemărginire în timp și în spațiu*; și *pe care nu se poate*, având termen regent substantivul *omul*, respectiv substantivul *infinitul* și sunt introduse prin pronumele relativ *care*. Ultimele două atribute sunt și coordonate copulativ prin conjuncția *și*. În text mai există și trei subiective pe lângă expresia verbală impersonală *e greu*, respectiv verbul reflexiv impersonal *nu se poate* (*omul, ... să priceapă și mai ales să conceapă infinitul, să nu-l admitem*) și concesiva *chiar dacă această viziune asupra universului depășește posibilitățile noastre de înțelegere și de exprimare*.

8. b) Subordonata subiectivă urmează expresiei verbale impersonale *este bine*, iar atributiva determină substantivul *cărțile* și răspunde la întrebarea *care?*.

9. b) Atributiva izolată *care m-ai ascultat* determină pronumele personal în acuzativ *cu tine* și este introdusă prin pronumele relativ *care*.

10. a) Subordonata menționată este atributivă întrucât determină substantivul *locurile* și răspunde la întrebarea *care?*.

11. d) Conjuncția subordonatoare *deși* introduce concesiva *Deși bolnav*, cu predicatul nominal al cărui verb copulativ este subînțeles (*era*) *bolnav*, iar atributiva *când a fost chemat* răspunde la întrebarea *care?* adresată substantivului *momentul*.

12. a) Prima propoziție (*Și să mă rogi*) este o subordonată concesivă, care determină verbul *nu revin* și răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?*. Adverbul de întărire *și* are sensul de *chiar* și accentuează ideea de concesie. Atributiva *care m-au gonit din locurile* urmează pronumelui demonstrativ *cei (aceia)*, iar ultima atributivă (*unde am copilărit*) are termen regent substantivul *locurile*.

13. c) Subordonata *ce se petrece acolo* este atributivă întrucât are termen regent pronumele nehotărât *tot* și răspunde la întrebarea *care?*.

14. c) Substantivul *locul* este termen regent pentru subordonata atributivă *unde ne-am întâlnit cândva* care răspunde la întrebarea *care?*.

15. b) Subordonata *unde m-am născut* este atributivă pentru că determină substantivul *locul* și răspunde la întrebarea *care?*.

16. a) Subordonatele *dacă vina lui e atât de mare* și *dacă e singurul* sunt subiective aflate în raport de coordonare copulativă și au termen regent verbul impersonal *a se stabili* (*să se stabilească*) folosit

la modul supin. Modala *pe cât pare* determină adjectivul propriu-zis *mare*, iar predicativa *că este* urmează după verbul copulativ *pare*. Ultima subordonată (*care o poartă*) este atributivă, având termen regent adjectivul substantivizat *singurul*.

17. b) Ambele subordonate sunt atributive, au termen regent substantivul *timpul* și răspund la întrebarea *care?*. Ele se află în raport de coordonare copulativă, iar la cea de-a doua atributivă se subînțelege adverbul relativ *când*.

18. a) Termenul regent pentru atributiva *în care a fost furtuna aceea mare* este substantivul *ziua: care zi?* → *în care a fost furtuna aceea mare*.

19. d) Pronumele demonstrativ *cei (aceia)* este termenul regent pentru atributiva *care ți-au fost colegi în excursie*.

20. b) Fraza dată conține, la primele trei propoziții, structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv în nume predicativ: **Graba înseamnă șansa** (*ajungerii la timp*). Ultima subordonată este atributivă întrucât are ca termen regent substantivul *șansa*.

21. d) Subordonatele atributive *că începem atunci ceva cu desăvârșire deosebit de tot... cu desăvârșire deosebit și ce cunoaștem noi*, au termen regent substantivul *faptul*, respectiv pronumele nehotărât *tot*. Completivele indirecte *de ceea ce ne așteptam și să fie* determină adjectivul *deosebit*, respectiv verbul reflexiv *ne așteptam*.

22. c) Atributivele sunt *care merge în întâmpinarea imaginii, pe care ne-o lasă un spirit convins până la obsesie și ce e mai bun din el*, având termeni regenți substantivele *divagație și imagine*, respectiv pronumele nehotărât *tot*. Completiva indirectă *că este o obligație a fiecăruia* determină adjectivul provenit din verb la participiu *convins*, iar subiectiva *să dea tot* intră în relație cu predicatul nominal este *o obligație*.

23. b) Fraza dată conține structura fixă SB+PP+PR, în care propoziția principală este alcătuită din verb copulativ. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv în nume predicativ. **Mersul la serviciu ... înseamnă renunțarea la proiectele de vară**. Atributiva *ce i-a mai rămas*, cu termenul regent substantivul *timpul* se contrage într-un atribut adjectival participial – *rămas*.

24. a) Propoziția *în care un spirit inventiv, creator, transformă existența într-un spectacol* este o atributivă care se contrage într-un atribut: *Originalitatea lui vine din modul de transformare/de a transforma a existenței/existența într-un spectacol*.

25. b) Prima propoziție *S-a decis repede* se află în raport de coordonare adversativă cu propoziția *dar nu și-a pus întrebarea*, ambele fiind principale. Verbul *S-a decis* din propoziția principală este termen regent pentru completiva indirectă *ce tren să ia*. Următoarele două atributive determină substantivul *întrebarea* și sunt coordonate prin conjuncția disjunctivă *sau*. De observat că în a doua atributivă, predicatul este subînțeles (*sau nu are*), iar *cu ce veni* este o structură relativ infinitivală și nu îndeplinește funcția sintactică de predicat.

26. b) Principala *nu e decât o soluție provizorie* conține verbul impersonal *nu e*, termenul regent pentru subiectiva *Că aceste cauze există înăuntru, ele ținând de facultatea noastră de cunoaștere*. Atributiva *căreia îi sunt înmăscute*, este introdusă prin pronumele relativ *căreia*, urmează substantivului *facultatea* și răspunde la întrebarea *ce fel de?*.

27. a) Principalele *Eu vă mulțumesc pentru atenția; îmi cer iertare* sunt coordonate prin juxtapunere (alăturare). Atributiva *pe care mi-ați acordat-o*, determină substantivul *atenția* și răspunde la întrebarea *care?*, iar completiva indirectă urmează locuțiunii verbale *îmi cer iertare* și răspunde la întrebarea *pentru ce?*.

28. b) Pronumele nehotărât *tot* este termen regent pentru atributiva *ce se vedea de la fereastră*.

29. a) Atributivele *care nu se gândește temeinic și ce i s-a oferit se recunosc* după întrebarea *care?* adresată termenului regent – pronumele demonstrativ *cel* și pronumele nehotărât *tot*. Completiva indirectă determină verbul intransitiv *nu se gândește* și este introdusă prin pronumele relativ în acuzativ *la ce*.

E.4. SUBORDONATA COMPLETIVA DIRECTĂ ȘI CEA COMPLETIVĂ INDIRECTĂ

1. d) Completiva indirectă *Frica de iubire... să și-o exprime* determină verbul reflexiv *nu se teme* și răspunde la întrebare *de ce?*, iar temporală *îndată ce era compătimit* este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *îndată ce*, specifică temporalei. Substantivul *frica* și determinantul său *de iubire* trebuie să facă parte din propoziție cu verbul *să și exprime*, pe lângă el având și funcția sintactică de complement direct. Totodată, complementul direct *frica* este și reluat prin forma neaccentuată a pronumelui personal *o* (*pe frică, pe ea să și-o exprime*).

2. c) Verbul intransitiv *nu-(i) ardea* este termen regent pentru completiva indirectă *să facă nimic* care răspunde la întrebarea *de ce?*

3. b) Completiva indirectă *că am intrat* urmează locuțiunii verbale intransitive *Dându-și seama* și răspunde la întrebarea *de ce?*

4. a) Subordonata subiectivă este *să-i mute gândul*, cerută de verbul impersonal *trebuie*, iar cele trei complemente directe – *că duhul știa, că... apoi trebuie și să izbutească* au ca termeni regenți verbele tranzitive *vezi, știa și va putea*. În frază se mai află și condiționala *de nu va putea nici a treia seară*, intercalată între termenii celei de-a doua complemente directe.

5. a) Completiva directă *ce prăjitură să și cumpere, fiindu-i teamă* are regent verbul tranzitiv *neștiind*, iar completiva indirectă *că va regreta alegerea nepotrivită* determină expresia verbală unipersonală *fiind-i teamă*.

6. c) Propoziția subordonată *să mă despart* determină adjectivul participial *hotărât* și răspunde la întrebarea *la ce?*

7. a) Verbul reflexiv impersonal *nu se pare* este termen regent pentru subordonata subiectivă *ce faci* care răspunde la întrebarea *ce?*. Complementele directe din celelalte variante sunt *cum să discute cu ceilalți, că nu mă descurcam și unde vei merge*, care determină verbele tranzitive *știa, văzând, a afla*. Observați că atât subordonata subiectivă, cât și cea completivă directă răspund la întrebarea *ce?*, dar diferența o face termenul regent prin valoarea sa morfologică.

8. b) Subordonata din această frază este completiva directă *că nu va fi ușor examenul* care urmează verbului tranzitiv *imaginându-și* și răspunde la întrebarea *ce?*

9. c) În fraza dată este subordonata completivă directă *să insiste* care are termen regent verbul tranzitiv *neintenționând* și răspunde la întrebarea *ce?*

10. c) Complementele directe sunt *să scrie, să facă socoteală pe hârtie, să citească în toate cărțile, ba chiar și să cânte în strană*. Au același termen regent, verbul *știe*, și răspund la întrebarea *ce?*. În text mai există și subiectiva *că știe*, care are termen regent expresia verbală impersonală cu verbul copulativ subînțeles (*este*) *destul*.

11. b) Propoziția principală *Nu credem mereu* conține termenul regent pentru completiva directă *ceea ce ni se spune*, respectiv verbul tranzitiv *nu credem*. Subordonata este introdusă prin pronumele relativ compus *ceea ce*.

12. d) Subordonata *de cine vine mâine* este completivă indirectă întrucât urmează verbului intransitiv *mă tem* și răspunde la întrebarea *de ce?*

13. d) Termenul regent al complementivei directe este verbul tranzitiv *învață*. În celelalte variante apar, în ordine, subordonata subiectivă (**a**), atributivă (**b**) și completivă indirectă (**c**).

14. c) Fraza trebuie înțeleasă astfel: *Spună (ori)cine (ori)ce-ar avea chef!*, de aceea pronumele nehotărât *orice* introduce completiva directă.

15. b) Completiva indirectă urmează locuțiunii verbale *O să-i pară rău* și răspunde la întrebarea *de ce?*

16. a) Completiva indirectă *ca în timpul concediului să nu fiu sunat de la serviciu* răspunde la întrebarea *de ce?* și are termen regent verbul intransitiv *m-am temut*.

17. a) Verbul la infinitiv *citi* cu funcție sintactică de complement direct devine, prin expansiune, predicat verbal alcătuit din o propoziție completivă directă deoarece determină verbul tranzitiv *pot* și răspunde la întrebarea *ce?* – *Pot să citesc orice*.

18. b) Subordonata răspunde la întrebarea *despre ce?* și determină verbul *am vorbit*. De aceea este completivă indirectă.

19. a) Completiva indirectă are ca termen regent verbul reflexiv intransitiv *a se fi bazat* din principală și răspunde la întrebarea *pe ce?*. Predicativa *să o obsedeze* urmează verbului copulativ *ajunsesse*.

20. a) Principala este alcătuită din verbul predicativ personal *poate*, cu subiect inclus în terminația verbului, fiind termen regent pentru completiva directă *să se convingă singur*. Verbul reflexiv și intransitiv din completiva directă *că nu l-a înșelat* este termen regent pentru completiva indirectă care răspunde la întrebarea *de ce?*. Subiectiva *cine credea el* răspunde la întrebarea *cine?* adresată verbului *nu a înșelat*.

21. c) Completiva indirectă *că am greșit* urmează locuțiunii verbale intransitive *Dându-și seama* și răspunde la întrebarea *de ce?*

22. b) Fraza dată trebuie delimitată astfel: *Nu se știe¹ / dacă^{2a} / sportivii^{3a} / trebuie^{2b} / să își reactualizeze contractul^{Bb}, dar e posibil⁴ / să fie nevoie⁵ / să o facă⁶*. Prima propoziție și a patra sunt principale, coordonate adversativ. Primele trei subordonate sunt subiective datorită termenilor regenți *nu se știe* (verb reflexiv impersonal), *trebuie* (verb impersonal, specific subordonatei subiective) și *e posibil* (expresia verbală impersonală). Ultima subordonată este completivă indirectă și determină locuțiunea verbală intransitivă *să fie nevoie* și răspunde la întrebarea *de ce?*

23. d) Fraza trebuie delimitată astfel: *Cum de n-a izbutit¹ / să treacă examenul² / și / de ce, ulterior, a mințit³ /că l-a luat⁴, despre aceasta⁵ ar fi fost necesar⁶ / să discutăm deschis⁵*. Prima și a treia subordonată sunt completive indirecte față de regenta *despre aceasta ... să discutăm deschis*, unde sunt și reluate prin complementul indirect *despre aceasta*. Cele două completive directe au termeni regenți verbele *n-a izbutit* și *a mințit*, iar subiectiva depinde de expresia verbală impersonală *ar fi fost necesar*.

24. a) Ambele subiective determină verbe impersonale *nu place*, respectiv *trebuie*. Completiva indirectă are termen regent locuțiunea verbală *a-și aduce aminte* și răspunde la întrebarea *de ce?*

25. c) Propoziția principală este *A ști ... înseamnă a stăpâni tragicul*, iar subordonata *să râzi în clipe tragice* este completivă directă întrucât are ca termen regent verbul tranzitiv la infinitiv *a ști*.

26. b) Completivele directe *Ori că s-a supărat, ori că n-a avut timp* se află în raport de coordonare disjunctivă prin conjuncția *ori* și au ca termen regent verbul tranzitiv *să afli*. Consecutiva *de n-a venit* urmează verbului *n-a avut* și este introdusă prin conjuncția subordonatoare *de* (= încât).

27. a) Prima subordonată este subiectivă *Cine nu-i cu voi*, iar cea de-a doua completivă directă *Că izbit va fi de voi, / De cei strașnici în mâine...* și de aceea se vor contrade în subiect, respectiv complement direct: **trădătorul** știe **pedeapsa**).

28. b) Ultima subordonată este o completivă directă deoarece răspunde la întrebarea *ce?* adresată termenului regent, verbul tranzitiv *să știi* și de aceea se contrade într-un complement direct: *să știi bine* **întâlnirea...**

29. a) Completivele indirecte coordonate prin juxtapunere sunt *cum intră cineva de bunăvoie în conflicte* și *cum începe*, ambele având termen regent verbul intransitiv *gândindu-se*. Completivele directe *să mintă și să se prefacă* sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*.

30. d) Fraza dată conține, structura fixă SB+PP+PR, deoarece propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două subordonate se transformă în subiect și, respectiv, în nume predicativ: **Absența (Lipsa)** *înseamnă siguranța (lecției învățate)*. Ultima subordonată este completivă indirectă întrucât urmează verbului intransitiv *te bazezi* și răspunde la întrebarea *pe ce?*

E.5. SUBORDONATA CIRCUMSTANȚIALĂ DE LOC

1. a) Locuțiunea verbală *a sta de vorbă* (cu sensul *discută, vorbește*) este termenul regent al circumstanțialei de loc *oriunde m-aș afla*, întrucât acesteia îi punem întrebarea *unde?* pentru a răspunde subordonata.

2. c) Subordonata circumstanțială de loc determină verbul *așteaptă*, răspunde la întrebarea *unde?* și este introdusă prin adverbul relativ *unde*.

3. a) Propozițiile principale *merg și nu fac* se află în raport de coordonare adversativă prin conjuncția *dar*. Circumstanțiala de loc *unde vreau* urmează verbului *merg* iar completiva directă *ce vreau* determină verbul tranzitiv *nu fac*.

4. b) Subordonata atributivă *ale căror povești le cunoști* determină substantivul *bunicii* și răspunde la întrebarea *care?*. Circumstanțiala de loc *unde au văzut cu ochii* răspunde la întrebarea *unde?* adresată termenului regent, verbul *au plecat*.

E.6. SUBORDONATA CIRCUMSTANȚIALĂ DE TIMP

1. b) Adverbul *oricând* și locuțiunile conjuncționale subordonatoare *în timp ce; câtă vreme* introduc o subordonată temporală, excepție făcând locuțiunea conjuncțională subordonatoare *chiar dacă* specifică subordonatei concesive.

2. d) Prima propoziție este temporală fiind introdusă prin conjuncția subordonatoare temporală provenită prin conversiune din adverbul relativ *cum* (*cum = îndată ce, imediat ce*) și răspunde la întrebarea *când?*

3. d) Propoziția principală este *nu se sfia*, iar prima subordonată are structura *neputința ... să și-o mărturisească*, deoarece complementul direct *neputința* trebuie să stea în aceeași propoziție cu verbul determinat *să mărturisească*, unde este și reluat prin forma neaccentuată a pronumelui personal *o* (*pe ea, o, pe neputință s-o mărturisească*).

4. b) Complementul circumstanțial de timp *până a nu fi ucenic* se extinde într-o subordonată temporală prin adăugarea predicatului (*ești ucenic / să fii ucenic*) și a elementului de relație (*până; până să*): *până nu ești ucenic / până să fii ucenic*.

5. d) Prima propoziție este temporală fiind introdusă prin conjuncția subordonatoare temporală provenită prin conversiune din adverbul relativ *cum* (*cum = îndată ce, imediat ce*) și răspunde la întrebarea *când?*

6. d) Subordonatele circumstanțiale din frază sunt concesiva *De piatră de-ai fi fost* și temporală *când auzei uneori în puterea nopții pe Mihai scripcariul din Humulești*. Concesiva răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?* adresată verbului *nu se putea*, iar conjuncția subordonatoare *de* (ai fi fost) se poate înlocui cu un element subordonator specific concesivei – *chiar dacă*. Temporală *când auzei uneori în puterea nopții pe Mihai scripcariul din Humulești...* se recunoaște cu ajutorul întrebării *când* adresată verbului *să nu salte*. În text mai există o subordonată necircumstanțială, subiectiva *să nu-ți salte inima de bucurie* care determină verbul reflexiv impersonal *nu se putea* și răspunde la întrebarea *ce?*

7. c) Subordonata temporală mai are și alți termeni regenți precum: verbul, locuțiunea verbală, adjectivul și adverbul.

8. b) În frază există propozițiile principale *ne bucurăm și îți promitem* care sunt coordonate copulativ și sunt regente pentru o subordonată temporală *Oricând vii*, și o completivă directă *că te vom aștepta mereu*. Subordonatele respective se recunosc cu ușurință cu ajutorul întrebărilor *când?* și *ce?* și al termenilor regenți (verbele *ne bucurăm și trimitem*).

9. b) Predicativa urmează verbului copulativ *sunt*, atributiva determină substantivul *om*, iar temporală este introdusă prin conjuncția subordonatoare temporală *cum* provenită prin conversiune din adverbul relativ *cum* (*cum = îndată ce, imediat ce*) și răspunde la întrebarea *când?*

10. a) Fraza dată trebuie delimitată astfel: *Gândul^{1a}/că nu mă pot duce cu ei în excursie²/ mă frământă^{1b}/de când am fost anunțată,³/fiindu-mi imposibil^c/să reacționez⁴*. Atributiva are termen regent substantivul *gândul* și răspunde la întrebarea *care?*. Subordonata temporală este introdusă prin locuțiunea conjuncțională *de când* și determină verbul *frământă*, iar subiectiva are ca termen regent expresia verbală impersonală *fiindu-mi imposibil*.

11. a) Verbul impersonal *rămâne* este termen regent atât pentru temporală introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *după ce*, cât și pentru subiectiva *să vedem*. Completiva directă urmează verbului tranzitiv *să vedem*. Nu este subiectivă deoarece regenta ei are un subiect inclus în terminația verbului. Regenta subiectivei nu poate avea subiect decât dacă acesta reia subiectiva.

12. a) Cele trei subordonate temporale *După ce mântuim de băut cana ceea, până ce se făcea și iar fugea dintre noi* se contrag în complementele circumstanțiale de timp (*mântuind de băut, făcându-se, fugind*), atributiva *pentru care mulțameam crășmăriței tot cu sărutări* se transformă în atribut (*răspălătită cu sărutări*), iar predicativa *că se mânie* devine nume predicativ (*mânioasă*) pe lângă verbul copulativ *se făcea*.

13. c) Temporalele *când, fraților, m-oi duce/ De la voi; și-o fi* sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*, determină verbul *să puneți* și răspund la întrebarea *când?* Subiectiva *să mor* urmează verbului impersonal *o fi* cu sensul de *se întâmplă* și răspunde la întrebarea *ce?*

14. a) Subiectiva *să-l contrazici* urmează verbului impersonal *ajunge* cu sensul de *e suficient* și răspunde la întrebarea *ce?* Consecutiva *ca el să-ți poarte pică* este introdusă prin conjuncția subordonatoare compusă *ca...să*, sinonimă cu *încât să*, element subordonator specific acesteia, iar temporală *până mori* este introdusă prin conjuncția subordonatoare specific *până*, are ca termen regent locuțiunea verbală *să-ți poarte pică* și răspunde la întrebarea *cât timp?*

E.7. SUBORDONATA CIRCUMSTANȚIALĂ DE MOD

1. c) Subordonata *Cum îl primești* este o modală introdusă prin adverbul relativ *cum*, având și corelativ în regentă adverbul *așa*. Are termen regent verbul *va primi*.

2. c) Locuțiunea conjuncțională subordonatoare *pe măsură ce* este specifică unei modale de măsură progresivă.

3. a) Temporală *de cum am ieșit* se află ușor cu întrebarea *când?* adresată verbului regent *a izbit*. Consecutiva se recunoaște cu ajutorul elementului corelativ *atâta* din regentă și prin înlocuirea conjuncției subordonatoare *că* prin elementul relațional specific acesteia *încât*. Subordonata modală *ca și cum orbisem pe loc* este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *ca și cum*.

4. c) Modală *cât puteam mai calm* este intercalată între termenii regentei, iar completiva directă *de ce legătura noastră nu mai putea fi prelungită* are termen regent verbul tranzitiv *explicând*.

5. a) Complementul circumstanțial de mod *ca o duminică* se dezvoltă într-o subordonată modală – (frumoasă) *cum este o duminică fără sfârșit*, iar atributul verbal *crescând* se transformă în atributivă – (firul ierbii) *care crește din câmpul înverzit*.

6. c) Subordonata subiectivă determină verbul impersonal *neliniștește* (impersonalizat prin forma neaccentuată *mă* a pronumelui personal) și răspunde la întrebarea *cine?* Locuțiunea conjuncțională *cu cât*, având și elementul corelativ *cu atât*, introduce subordonata modală de măsură progresivă. Predicativa are termen regent verbul copulativ la gerunziu *părănd*, iar completiva indirectă determină adjectivul propriu-zis *siguri* și răspunde la întrebarea *de ce?*

7. b) Prima completivă directă apare intercalată *că ești mai mult*, având termen regent verbul *crezând*. A doua subordonată completivă directă *să fii* determină verbul tranzitiv *dorești*. Modală determină adverbul *mult*, iar completiva indirectă are termen regent verbul *nu vei progresa* și răspunde la întrebarea *către ce?*

8. a. Modală *Cu cât citești* se recunoaște după locuțiunea conjuncțională *cu cât*, care o introduce, după elementul corelativ *cu atât* și întrebarea *cum?*

9. c) Subordonata modală *cât ce poate* are termen regent verbul *fuge*, răspunde la întrebarea *cum?* și se contrage în complementul circumstanțial de mod *Fuge mult*. Cauzala *unde nu are altă soluție* are același termen regent, verbul *fuge*, este introdusă prin conjuncția provenită din adverb relativ *unde* (cu sensul de *fiindcă*) și răspunde la întrebarea *din ce cauză?*

E.8. SUBORDONATA CIRCUMSTANȚIALĂ DE CAUZĂ

1. d) Subordonata cauzală se află în varianta **d**, deoarece adverbul relativ *unde* devine prin conversiune conjuncție subordonatoare cauzală, cu sensul *deoarece, fiindcă* etc. Celelalte subordonate sunt temporale (**a**, **c**) și condițională (**b**).

2. c) Cauzala *De vreme ce au întârziat* este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *de vreme ce* și răspunde la întrebarea *din ce cauză* adresată verbului *nu s-a permis*.

3. b) În frază se află subordonata cauzală *Unde nu s-a simțit bine în concediu* care este introdusă prin conjuncția subordonatoare *unde* cu sensul de *fiindcă*, provenită prin conversiune din adverbul relativ *unde*. Aceasta nu se poate conține decât în complement circumstanțial de cauză: **nesimțindu-se bine în concediu, a plecat...**

4. a) Atributiva *care s-a creat recent* determină substantivul *situația* și răspunde la întrebarea *care?*, iar cauzala *fiindcă nu m-ai întrebat și pe mine* și concesiva *deși eram de față* se recunosc după elementele subordonatoare specifice *fiindcă* și *deși*.

5. c) A doua propoziție din frază (*că n-a avut timp*) este circumstanțiala de cauză deoarece răspunde la întrebarea *din ce cauză?* iar conjuncția subordonatoare *că* se poate înlocui cu un element subordonator specific cauzalei: *deoarece, fiindcă* etc.

6. c) Principala *Nu ne rămâne* conține termenul regent, verbul impersonal *nu.. rămâne*, pentru subordonata subiectivă *decât să plecăm*, iar cauzala *căci...este aproape imposibil* este introdusă prin conjuncția subordonatoare *căci*, specifică acestui tip de subordonată. și urmează verbului *să plecăm*. La rândul ei, subiectiva *alte cărți... să mai primim* determină expresia verbală impersonală *este imposibil*.

7. b) Subiectiva are termen regent verbul impersonal *a fost* (cu sensul de *s-a întâmplat*) și poate fi contrasă în subiect: **Mirarea a fost (s-a întâmplat)**. Ea este reluată în regentă prin subiectul *aceasta*. Circumstanțiala de cauză determină verbul impersonal *a fost* și este introdusă prin locuțiunea conjuncțională specifică acestei subordonate *pentru că*. Subordonata poate fi contrasă într-un complement circumstanțial de cauză. **Mirarea a fost (s-a întâmplat) pentru că (din cauza) neînțelegerii.**

8. b) Completivele directe au termen regent verbele tranzitive *înțelegea, să citească*. Subordonata subiectivă determină expresia verbală impersonală *este cu puțință*. Tot acestei expresii verbale îi urmează și cauzala care este introdusă prin conjuncția subordonatoare *căci (fiindcă)*.

9. c) Prima propoziție, în ordinea predicatelor este, completiva indirectă *că n-are ce vedea acolo* în alcătuirea căreia există și construcția infinitival relativă *ce vedea*. Aceasta are termen regent adjectivul participial *convins* și răspunde la întrebarea *de ce?* Cuzala *mai ales că totul era în ruină* răspunde la întrebarea *din ce cauză?* și determină verbul *a renunțat*. În ordinea predicatelor urmează principala *Fiind convins... a renunțat*, iar ultima subordonată *să-și mai ia două zile de concediu* este completivă indirectă, urmează verbului *a renunțat* și răspunde la întrebarea *la ce?*

10 d) Prin contragere propozițiile subordonate devin părți de propoziție. 1. **Îmi pare bine de reușită.** (*de ce?*); 2. **E bine finalul.** (*cine?*); 3. **Nu știa bine din cauza lipsei studiului.** (*din ce cauză?*)

11. c) Subiectiva *să-i telefonez* urmează expresiei verbale impersonale *era mai bine*. Condiționala *de unde nu este eliptică* de predicat, acesta se subînțelege prin negația *nu (telefonez)* și este intercalată între termenii cauzalei *că s-ar fi supărat*, care îi este și regentă. Subordonata răspunde la întrebarea *cu ce condiție?* și are termen regent verbul *s-ar fi supărat*. Cauzalele *că... s-ar fi supărat; și nu ar mai fi vorbit cu mine* sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*. Conjuncția *că* se poate înlocui cu un element subordonator specific cauzalei: *deoarece, fiindcă* etc. Concesiva este introdusă prin adverbul *oricât* și răspunde la întrebarea *în ciuda căruia fapt?* adresată termenului regent, verbul *aș fi rugat*.

12. c) Conjuncția subordonatoare *cum*, care introduce subordonata subliniată, este provenită prin conversiune din adverb relativ cu sensul de *fiindcă, pentru că* etc. De aceea propoziția este cauzală.

IE.9. SUBORDONATA CIRCUMSTANȚIALĂ DE SCOP

1. b) Subordonata de scop (finală) *să nu cumva să-l trezească* are termen regent verbul *mergea* și are elementul subordonator *să nu cumva să*, specific acestei subordonate.

2. c) Subordonata finală este în fraza de la **c**, unde, în regentă, are și elementul corelativ *pentru asta*. În celelalte variante subordonatele sunt, în ordine: consecutivă în **a**, cauzală în **b** și **c**.

3. b) Subordonata *de te culcă* este finală, pentru că răspunde la întrebarea *cu ce scop?*, iar conjuncția subordonatoare *de* are sensul *ca să*.

4. c) Subordonatele finale *Ca să reușești și ca să te bucuri de rezultatele obținute* sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*, de aceea au același termen regent, verbul *muncește*. Sunt introduse prin conjuncția subordonatoare compusă *ca să* și răspund la întrebarea *cu ce scop?*

5. d) Verbul *a fi* este verb predicativ impersonal cu sensul de *se întâmplă, se produce, are loc*, nu copulativ, și de aceea îi urmează o finală, nu o predicativă.

6. b) Subordonata de scop (finală) are termen regent verbul *mergea*, răspunde la întrebarea *cu ce scop?* și are elementul subordonator *ca nu cumva să*, specific acestei subordonate.

7. c) Prima subordonată *că excursia... se amână* este subiectivă fiindcă răspunde la întrebarea *ce?* și are ca termen regent verbul reflexiv impersonal *s-a comunicat*. Atributiva este introdusă prin pronumele relativ *care* și are termen regent substantivul *excursia*, iar subordonata finală este introdusă prin conjuncția subordonatoare *ca să* și determină verbul *se amână* răspunzând la întrebarea *cu ce scop?*

8. b) Verbul *a venit* din propoziția principală este termen regent atât pentru subordonata cauzală, cât și pentru subordonata finală. Cauzala este introdusă prin conjuncția subordonatoare cauzală provenită prin conversiune din adverbul relativ *cum* (*cum = fiindcă*) și răspunde la întrebarea *din ce cauză?*, iar propoziția de scop răspunde la întrebarea *cu ce scop?*

9. a) Subordonatele modală și finală se contrag în părțile de propoziție corespunzătoare – un complement circumstanțial de mod, respectiv de scop: *Faceți (cum?) așa (cu ce scop?) pentru atingerea scopului*.

10. c) Conjuncția subordonatoare *de* are sensul de *ca să* și introduce subordonata finală *de-mi dă o mână de ajutor la învățatură* care are în regentă și elementul corelativ *pentru asta* și răspunde la întrebarea *cu ce scop?* În celelalte variante există o consecutivă (*încât*) *să te tot sature* (**a**) și două cauzale (**b**), (**d**).

11. d) Finala *de cumpără* urmează verbului *mergi* și se recunoaște după întrebarea *cu ce scop?* Completiva directă *ce îți place* determină verbul tranzitiv *cumpără* căruia îi este adresată întrebarea *ce?*, iar subiectiva *să mănânci* are termen regent verbul impersonal (*îți*) *place*. Locuțiunea conjuncțională subordonatoare *chit că* este element subordonator specific pentru concesiva care urmează. La rândul ei, subiectiva *să faci asta în mod normal* are termen regent verbul pasiv impersonal *nu este permis*.

E.10. SUBORDONATA CIRCUMSTANȚIALĂ CONDIȚIONALĂ

1. a) Condiționala *De ai minte* este introdusă prin conjuncția subordonatoare *de* cu sensul de *dacă, în caz că*, determină verbul *afli* și răspunde la întrebarea *cu ce condiție?*

2. a) Subordonata condițională *Să fi învățat* are termen regent verbul *reușea* și răspunde la întrebarea *cu ce condiție?*

3. c) Condiționala *În caz că plouă* este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *în caz că*, specifică acestui tip de subordonată.

4. c) Subordonata *Dacă adăugăm* este un caz tipic de condițională introdusă prin conjuncția subordonatoare *dacă* și răspunde la întrebarea *cu ce condiție?* adresată termenului regent, verbul *înțelegem*. Cealaltă subordonată (*că magazinul avea dulciuri*) este completivă directă pe lângă verbul tranzitiv *adăugăm*.

5. b) Condiționala *de aveam felia de pâine* este introdusă prin conjuncția subordonatoare *de* cu sensul de *dacă* și răspunde la întrebarea *cu ce condiție?* Secvența *ce mânca* nu constituie o propoziție deoarece este o construcție infinitival relativă.

6. c) Când conjuncția subordonatoare *de* are sensul de *în caz că*, iar subordonata răspunde la întrebarea *cu ce condiție?*, atunci aceea este o condițională.

7. d) Subordonata condițională *Să fi știut adevărul* răspunde la întrebarea *cu ce condiție?* adresată verbului *ar fi sancționat*.

8. b) Subordonata condițională *Unde ar fi învățat mai mult* răspunde la întrebarea *cu ce condiție?* și este introdusă prin conjuncția subordonatoare *unde* provenită prin conversiune din adverb relativ, cu sensul de *dacă, în caz că*.

9. a) Condiționala există în varianta **a** deoarece răspunde la întrebarea *cu ce condiție?*, iar conjuncția subordonatoare *dacă* se poate înlocui cu *în caz că*. În celelalte variante, în funcție de elementul regent, subordonata *dacă voi reuși* este, în ordine, predicativă (după verbul copulativ *este*), subiectivă (determină verbul reflexiv impersonal *nu se știe*) și completivă directă (urmează verbului tranzitiv *nu știu*).

10. d) Subordonata condițională *să fiu vrut* răspunde la întrebarea *cu ce condiție?*, iar conjuncția *să* prin care se introduce are sensul de *dacă, în caz că*.

11. c) Principala *atunci e firesc* include termenul regent, expresia verbală impersonală *e firesc*, atât pentru condiționala *Dacă adevărul e*, cât și pentru subiectiva *să se întoarcă*. Concesiva *oricât e de supărat din cauza asta* răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?* adresată verbului *să se întoarcă*.

12. c) Verbul activ impersonal *trebuie* este termen regent pe de o parte pentru condiționala *Dacă te-ai băgat în joc*, introdusă prin conjuncția subordonatoare *dacă*, pe de altă parte și pentru subiectiva *să joci* care răspunde la întrebarea *ce?*

13. d) Subordonata condițională este introdusă prin conjuncția subordonatoare *dacă* și determină verbul *s-ar fi păzit*. Atributiva *unde putea fi rănit* are termen regent substantivul *călcăiul* și este introdusă prin adverbul relativ *unde*.

14. d) Subordonata condițională este *dacă ... se-ntâmplă*, iar cele două subiective sunt *de cu ziuă ... să te văz și că la noapte un tei o să visez*, acestea fiind cerute de verbul reflexiv impersonal *se-ntâmplă* și de adverbul predicativ *desigur*.

15. a) Condiționala *să fi intervenit* determină verbul *am fi fost scutiți*. Temporala *cum s-au făcut aceste schimbări* este introdusă prin adverbul relativ *cum* cu valoare de conjuncție subordonatoare; urmează verbului *aș fi intervenit*. Atributiva *ce a urmat* are ca termen regent substantivul *zbuciumul* și răspunde la întrebarea *ce fel de?*

16. c) Fraza conține două propoziții cu predicate subînțelese: *nu vrei, nu vîi* și două propoziții cu elemente subordonatoare subînțelese: *dacă vrei, dacă nu vrei*, având structura completă următoare: (*Dacă*) *vrei*¹, *vîi*²; (*dacă*) *nu (vrei)*³, *nu (vîi)*⁴. Propozițiile condiționale sunt cele introduse prin conjuncția subordonatoare *dacă* subînțeleasă și răspund la întrebarea *cu ce condiție?*

II.11. SUBORDONATA CIRCUMSTANȚIALĂ CONCESIVĂ

1. b)

2. d) Subordonatele concesive se recunosc cu ușurință pentru că au elemente subordonatoare specifice *chit că, măcar că* și elementul corelativ *și, tot*. Acolo unde aceste repere lipsesc se procedează la înlocuirea elementelor subordonatoare de și fără să prin elemente relaționale specifice: *deși, cu toate că* etc.

3. b) Adverbul corelativ *tot* din în regentă și locuțiunea conjuncțională subordonatoare *chiar să* marchează concesiva *Chiar așa să se întâmple* care răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?*

4. c) Subordonata *chit că nu e realist*, intercalată între termenii regentei, este concesivă, pentru că răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?*, se introduce prin locuțiunea conjuncțională specifică *chit că* și are și elementul corelativ *tot* în regentă.

5. c) Concesiva *Să fi plouat cu găleata* se recunoaște cu ajutorul întrebării *în ciuda cărui fapt?*, prin prezența elementului corelativ *tot* și prin înlocuirea conjuncției *să* cu un conector specific: *chiar dacă, chiar de* etc.

6. c) Subordonata subliniată este circumstanțială concesivă deoarece răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?* și este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *cu toate că*.

7. c) Elementele de recunoaștere a concesivei *De țî-ai da viața* sunt adverbul corelativ *tot* din regentă și înlocuirea conjuncției *să* cu un conector specific: *chiar dacă, chiar de* etc.

8. b) Ambele subordonate (*Să alege tot pământul și chit că nu a învățat*) sunt concesive. Prima are în regentă adverbul corelativ *tot*, iar cea de-a doua este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *chit că*.

9. b) Concesiva este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *chiar de (dacă)*, are adverbul corelativ în regentă *tot*, determină verbul *se pare* și răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?*. Cele două subiective au termen regent verbul reflexiv impersonal *se pare*, respectiv *se cuvine*. Subordonata atributivă determină substantivul *ideea* și răspunde la întrebarea *care?*

10. b) Verbul impersonal *a reușit* este termen regent atât pentru concesiva introdusă prin conjuncția subordonatoare *deși* și răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?*, cât și pentru subiectiva *să ajungă*. Cea de-a doua subiectivă are predicatul subînțeles (*a reuși*), termenul regent verbul reflexiv impersonal *nu se știe* și este introdusă prin pronumele relativ *cine* în dativ, precedat de prepoziția *datorită*. Predicativa urmează verbului copulativ *să ajungă*.

11. b) Fraza se desparte astfel: *Dacă*^{1a}/*ceea ce spune el*²/*cei alți cred*^{1b}/*, deși nu e adevărat*³/*înseamnă*⁴/*că sunt niște naivi*⁵. Fraza dată conține, la propozițiile **1, 4 și 5**, structura fixă SB+PP+PR (*Dacă... cei alți cred*^{1b}/*înseamnă*⁴/*că sunt niște naivi*⁵)/în care propoziția principală este alcătuită din verbul copulativ *înseamnă*. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv în nume predicativ. **Credință înseamnă naivitate**. A doua subordonată din frază este completivă directă întrucât are ca termen regent verbul tranzitiv *spune* și este introdusă prin pronumele relativ compus *ceea ce*. Ultima subordonată este concesivă, introdusă prin conjuncția subordonatoare specifică *deși*.

12. b) Propoziția *Să mă și roage* este concesivă, având termenul regent verbul *nu mă duc* și adverbul corelativ în regentă *tot*. Celelalte fraze conțin, pe rând, o condițională, o completivă indirectă și o completivă directă.

13. a) Predicativa urmează verbului copulativ *a rămas* din regentă și este introdusă prin adverbul relativ *cum*. Concesiva *măcar că... ar fi trebuit* are ca termen regent tot verbul *a rămas*, este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *măcar că* și răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?*. Subiectiva *cele trăite... să-l schimbe* urmează verbului activ impersonal *a trebui*.

E.12. SUBORDONATA CIRCUMSTANȚIALĂ CONSECUTIVĂ

1. d) Conjuncția subordonatoare *de* are sensul de *încât* și introduce consecutiva *de îngheață apele* care răspunde la întrebarea *care e urmarea faptului că?*

2. d) Singura frază care nu conține o subordonată consecutivă, ci o finală este *Învăț repede să am timp de film*. În toate celelalte variante există o consecutivă, dovadă fiind prezența în regentă a corelativelor *astfel și prea* și posibilitatea înlocuirii elementelor subordonatoare *ca să și pentru ca să* prin conjuncția specifică *încât*.

3. c) Subordonata circumstanțială consecutivă *de-mi pare* este introdusă prin conjuncția subordonatoare *de* cu sensul de *încât*, are corelativ în regentă adjectivul pronominal nehotărât *atâta*, determină verbul *i (este)* și răspunde la întrebarea *care e urmarea faptului că?*. În text mai există două subordonate necircumstanțiale: subiectiva *că aud* (după verbul impersonal *pare*) și completiva directă *Cum se izbesc de geamuri razele de lună*, subordonată verbului tranzitiv *aud*.

4. a) Adverbul corelativ *atât* din regentă, precum și conjuncția specifică *încât* marchează prezența subordonatei consecutive *încât nu se mai putea întoarce în casa aceea*.

5. a) Adverbul corelativ *prea* din regentă, precum și posibilitatea înlocuirii conjuncției subordonatoare *să* cu *încât să* marchează prezența subordonatei consecutive *să mai vină*.

6. c) A doua subordonată din frază este consecutiva *să ne exprimăm vreo părere despre evoluția evenimentelor* și este marcată de adverbul corelativ *prea* din regentă și de posibilitatea înlocuirii conjuncției subordonatoare *să* cu *încât să*. În frază mai există și subordonata completivă directă *că e prea devreme* care determină verbul tranzitiv *cred*.

7. c) Subordonata frazei (*de-l amețește*) este o consecutivă deoarece răspunde la întrebarea *care e urmarea faptului că?*, iar conjuncția subordonatoare *de* are sensul de *încât*.

8. a) Adverbul corelativ *destul* din regentă, precum și posibilitatea înlocuirii conjuncției subordonatoare *să* cu *încât să* marchează prezența subordonatei consecutive *să poată face față examenului* care determină adjectivul participial *pregătit* și răspunde la întrebarea *care e urmarea faptului că?*

9. c) Cele două consecutive *ca omenirea să ia atitudine și ca ea să rezolve problemele mediului*, sunt introduse prin conjuncția subordonatoare compusă disociată *ca...să*, sinonimă cu *încât să*. Totodată se remarcă, în regentele lor, și prezența elementului corelativ *prea*.

10. d) Consecutiva este introdusă prin conjuncția subordonatoare specifică *încât*, are în regentă elementul corelativ *atât de*, determină verbul *s-a schimbat* și răspunde la întrebarea *care e urmarea faptului că?* Subordonata atributivă are termen regent substantivul *prietenii*.

11. c) Având în vedere că supinul *de intuit* îndeplinește funcția sintactică de subiect pe lângă predicatul nominal *a fost greu*, subordonata care îi urmează este completivă directă. Aceasta determină supinul *de intuit* și răspunde la întrebarea *ce?* Următoarea completivă directă este intercalată și are termen regent verbul tranzitiv la gerunziu *văzând*. Consecutiva este introdusă prin conjuncția subordonatoare specifică *încât* și are ca termen regent verbul *nu reveniți*.

12. a) Cele două subordonate subiective au termen regent verbul reflexiv impersonal *nu mă interesează*, iar prin contragere, subordonatele se transformă în subiect (***Supărarea lui și lipsa timpului nu mă interesează.***). Subordonata *de n-a venit* este consecutivă.

13. a) Verbul reflexiv impersonal *mă întristează* este termen regent pentru subiectiva *să am atâtea treburi*. Circumstanțiala consecutivă este introdusă prin conjuncția subordonatoare *că* (cu sensul *încât*) și are elementul corelativ *atâtea*. Completiva directă *de unde să încep* urmează verbului tranzitiv *știu*.

14. b) Subiectiva *că... voi publica* determină verbul reflexiv impersonal *s-a spus*, iar între termenii ei s-a intercalat condiționala *de voi acorda atenție tuturor detaliilor* care este introdusă prin conjuncția subordonatoare *de* (dacă). Ultimele două subordonate sunt completive directe, au termen regent verbele tranzitive *voi publica și vor dori*.

15. c) Propoziția principală include adverbul corelativ *prea* care marchează consecutiva *să reziste la o asemenea greutate*. Aceasta răspunde la întrebarea *care e urmarea faptului că?* adresată termenului regent, adjectivul propriu-zis *slab*. Propoziția principală incidentă *zise mama lui* este izolată prin virgulă de restul frazei și nu depinde ca înțeles de altă propoziție din frază.

E.13. FRAZE DIVERSE

1. c) Propoziția subliniată este o principală întrucât are înțeles de sine stătător și nu depinde de înțelesul altei propoziții. În text mai există o circumstanțială de timp (*când cutreier blestematele ogoare*), o consecutivă (*de visez*) și o completivă directă (*că eu pășesc pe bolta unui cer*).

2. d) Raporturile sintactice prin juxtapunere (alăturare sau parataxă) se realizează întotdeauna prin virgulă sau punct și virgulă. În celelalte variante apar ca elemente relaționale conjuncțiile coordonatoare *și, ori, sau*. Când acestea se repetă, se folosește totuși virgula.

3. a) Subordonatele necircumstanțiale sunt completiva indirectă *să-l fi văzut vreodată pe Stoica Angheluș, singur*, atributiva *ce-i înconjură căsuța din Dealul Bubuitului* și subiectivele *că nu l-ar fi recunoscut și s-ar fi mirat foarte mult de această însingurare*, aflate în raport de coordonare, având termen regent adverbul predicativ *poate*. Subordonatele circumstanțiale sunt condiționala *dacă l-ar fi văzut cineva despărțit de perechea de boi albi* și modala *cum era calcarul*, subordonată adjectivului *albi* din regentă.

4. d) *De ce sa ajungă* este o propoziție principală interogativă fiindcă *de ce* nu are valoare de element de relație subordonator, fiind pronume interogativ, iar conjuncția *să* este numai marcă a modului conjunctiv. Celelalte propoziții din frază sunt, în ordine: predicativă (*să trăiască astfel de zile prietenul meu*), concesivă (*chiar dacă el se credea un dur, afirmând*) și completivă directă (*că nu i-ar păsa*).

5. a) Adverbul relativ *unde* îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de loc în subordonata circumstanțială de loc pe care o și introduce. În varianta **d**, adverbul relativ *unde* a devenit prin conversiune conjuncție subordonatoare cauzală, având sensul de *fiindcă* și nu are funcție sintactică. În variantele **b** și **c**, subordonatele sunt introdus și prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *din moment ce*, respectiv conjuncția subordonatoare *până*, care nu au funcții sintactice.

6. b) Adverbul relativ *unde* introduce o atributivă în 1. Aceasta având termen regent substantivul *locul*. În 2 subordonata este completivă indirectă și urmează locuțiunii verbale reflexive intransitive *nedându-și seama, iar* în 3 propoziția subliniată este principală interogativă urmată de completiva directă *să mergi*. În această ultimă situație, adverbul *unde* este numai interogativ, nemaifiind element de relație în frază, acest rol îndeplinindu-l conjuncția *să*.

7. b) Având în vedere că propozițiile simple au ca structură S exprimat/neexprimat + P verbal/nominal, în fraza dată acestea sunt: *zise el; Nilă ... trebuie; până răsare soarele*. În ultima propoziție menționată, cuvântul *până* nu are funcție sintactică, deoarece este conjuncție subordonatoare.

8. d) Subordonatele apozitive aduc o explicație suplimentară, în text acestea fiind: *să potrivești întotdeauna ... , să iei pielea cea de porc și s-o dai în foc, toate introduse prin conjuncția subordonatoare să*. Tot conjuncția *să* introduce și completiva directă *să fie foc zdrăvăn în sobă*, având ca termen regent verbul tranzitiv *să potrivești*. În text mai există temporala *când doarme bărbatu-tău* și finala *ca să ardă*.

9. a) Propozițiile principale sunt *cred; îți mulțămesc; mă face*. Subordonatele sunt: *Că ești frumoasă; că m-ar face fericit; că mă iubești, că-mi oferi tot; ceea ce tu crezi; să fiu în stare de a-mi jărtfi viața pentru tine*, toate începând cu un element subordonator.

10. a) Propoziția principală este *Ni s-a părut*. Verbul impersonal *s-a părut* este termen regent pentru subiectiva *că oferta nu era cine știe ce de tentantă*. De avut în vedere că *cine știe ce* este o locuțiune pronominală nehotărâtă și nu este o propoziție.

11. d) Propoziția *cum i s-a oferit un loc* este principală întrucât adverbul *cum* de aici nu este element subordonator, ci element corelativ al primei propoziții, sinonim cu *îndată*. Propoziția *Cum a intrat* este temporală, de data aceasta cuvântul *cum* fiind element subordonator, deoarece are sensul de *imediat ce*.

12. b) Subiectivele din exemplele 1 și 4 urmează expresiilor verbale impersonale *curios este, respectiv este adevărat și* răspund la întrebarea *ce?* Predicativa din 2 are ca termen regent verbul copulativ *este*. În 3 există o atributivă ce determină substantivul *afirmația*.

13. b) Propozițiile subordonate sunt: *când o să-ți dai seama* (atributivă, determină substantivul *vremea*); *că... trebuie* (completi vă indirectă, determină locuțiunea verbală *o să-ți dai seama*); *să faci și sacrificii* (subiectivă, determină verbul activ impersonal *trebuie*); *dacă vrei* (condițională, determină verbul *trebuie*); *să ajungi a reuși în viață*, (completivă directă, determină verbul tranzitiv *vrei*). Verbele *are și a reuși* nu au funcție sintactică de predicat deoarece primul este verb auxiliar și intră în alcătuirea viitorului popular *are să vină*, iar al doilea se află la infinitiv, mod nepredicativ.

14. c) Segmentați cu atenție fraza ținând cont:

- să subliniați predicatele;
- să încercați cuvintele de legătură dintre propozițiile frazei, cu atenție deosebită la cele coordonatoare, deoarece acestea au rol de legătură și în propoziție;
- să delimitați propozițiile și să le numerotați respectând următoarele reguli:
 - în fiecare propoziție să existe un singur predicat;
 - înaintea unui cuvânt încercuit să delimitați, deoarece cu el începe, de obicei, o altă propoziție;
 - să observați întreruperea unei propoziții și intercalarea alteia; o propoziție întreruptă se continuă, de obicei, unde nu mai este nimic încercuit.

15. a) Propozițiile simple au ca structură S exprimat/neexprimat + P verbal/nominal.

16. d) Fraza are cinci propoziții, în a doua propoziție predicatul fiind subînțeles (*unde să aduc*). Celelalte predicate sunt *spune, să aduc, ai împrumutat și să scap*.

17. c) Coordonarea disjunctivă există în varianta **c**, la nivelul propoziției, nu al frazei, fiindcă leagă două părți de propoziție de același fel și are rol de excludere a unuia dintre elemente (*sau mare, sau munte*). În celelalte variante se realizează o coordonare adversativă (**a**), conclusivă (**b**) și copulativă (**d**), toate la nivelul frazei.

18. b) Subordonatele complete sunt în număr de trei, dintre care două sunt complete directe: *cât de interesant este acel parcurs montan; să se alăture grupului nostru* care au termen regent verbul tranzitiv *am aflat, respectiv va dori*. Completiva indirectă *cu cine va dori* are termen regent verbul *vom merge*. În text mai există și subordonata atributivă *pe care vom merge*.

19. c) Adverbele relative (*de unde, cum* și pronumele relativ *cine* introduc trei propoziții în care predicatul sunt subînțelese: *de unde a venit, cum a venit, cine a venit*. Celelalte două propoziții au predicatul exprimate *s-a înfățișat* și *a venit*. Verbul *spunând* fiind la gerunziu nu poate avea funcție sintactică de predicat.

20. b) Concesiva *dacă-i soare* are corelativ în regentă adverbul *tot*, răspunde la întrebarea *în ciuda cărui fapt?*, iar conjuncția *dacă* se poate înlocui cu *deși*, conjuncție specifică acestui tip de subordonată. Condițională *dacă ne găsește eroi?* urmează verbului *ce face* și răspunde la întrebarea *cu ce condiție?* Cauzala *dacă nu-ți place?* determină verbul *vorbești*, răspunde la întrebarea *din ce cauză?*, iar conjuncția *dacă* se poate înlocui cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *din moment ce*, specifică acestui tip de subordonată.

21. b) Propoziția principală este *ai parte*, iar *Ai carte* este o subordonată condițională juxtapusă întrucât se subînțelege conjuncția subordonatoare *dacă*.

22. b) Fraza dată conține structura fixă SB+PP+PR, în care propoziția principală este alcătuită din verb copulativ. Prin contragere, cele două propoziții subordonate se transformă în subiect și, respectiv în nume predicativ. **Hotărârea este** (înseamnă) **străduință**. Verbele *a depăși* și *a se ivi* sunt la modul infinitiv și nu au funcție sintactică de predicat, deci nu formează propoziții.

23. d) Cele patru propoziții principale sunt *Barca noastră se apleca; șovăia uneori câteva clipe, parcă neștiind; apoi se smucea; o pornea din nou*. În text mai există o completivă directă: *în ce direcție să apuce*.

24. d) Raportul de subordonare se stabilește între propoziția regentă *Muntele...și tot are doruri multe* și concesiva în care predicatul și elementul subordonator sunt subînțelese: (*că / deși e*) *munte*.

25. b) Faptul că verbul *a fi* are valori morfologice diferite ca termen regent în propozițiile date, evidențiază și diversitatea subordonatelor pe care le determină. În 1 este verb copulativ și îi urmează o predicativă (*era neschimbată*). În 2, *era* are valoare morfologică de verb impersonal cu sens de *se întâmpla, era gata* și introduce o subiectivă. În ultima propoziție este determinat de o circumstanțială de loc întrucât are valoare de verb predicativ cu sensul de *se află, se găsește*.

26. c) Locuțiunea verbală intransitivă *îmi aduc aminte* este termen regent pentru cele două complete indirecte coordonate copulativ prin conjuncția și: *că președintele comisiei Dim. Gusti... m-a felicitat înainte de a încheia ședinta; și s-a retras*. Atributiva *care era și ministru al instrucției artelor* determină substantivul *președintele*, iar ultima subordonată este cauzală, introdusă prin locuțiunea conjuncțională specifică *pentru că*.

27. c) În această frază se află subordonatele *ce era, când a fost cutremur de pământ*, ambele intercalate între părțile propoziției principale regente. Înlăturându-le pe acestea, rezultă propoziția principală.

28. b) Verbele *ieșind, uitându-se* sunt la modul gerunziu, fără funcție sintactică de predicat. Așadar, rămân patru predicate: *se întoarce; chemă; ca să vină; să vază* corespunzătoare celor patru propoziții.

29. a) Fraza se desparte astfel: *Străinule^{1a}/ce bați la poartă,²/De unde vii^{1b}/și cine ești?...³*/Singurul element subordonator este pronumele relativ *ce*, care introduce o atributivă. Și este conjuncție coordonatoare copulativă care leagă cele două propoziții principale interogative în care cuvintele *de unde* și *cine* sunt adverb interogativ, respectiv pronume interogativ, ci nu sunt relative.

30. a) Raporturile de coordonare adversativă se stabilesc prin conjuncțiile *dar* și *iar* (cu sensul de *însă*) care au rolul de a opune două acțiuni fără a le exclude. În text există și un raport de subordonare prin pronumele relativ *cine* între propoziția subiectivă *cine-i vânzător vândut* și regenta ei *Iar ... Să iasă dintre noi*.

31. a) Numărul propozițiilor dintr-o frază este egal cu numărul predicatelor. Cum în enunțul dat nu există decât predicatul *arăta*, acesta conține doar o propoziție. Verbele *răscolind* și *căutând* sunt la modul gerunziu și nu au funcție sintactică de predicat.

32. b) *Să fie date în vileag* este predicat verbal exprimat prin locuțiune verbală la diateza pasivă, iar substantivele *minciunile* și *uneltirile* îndeplinesc funcția sintactică de subiect multiplu. În celelalte propoziții apar, pe lângă predicat, componente directe (*le, ce*) și indirecte (*-i, ne*) sau chiar cuvinte fără funcție sintactică, în cazul vocativ (*domnule*).

33. d) Doar propoziții principale se întâlnesc în varianta **d**, deoarece au înțeles de sine stătător și nu depind de înțelesul altei propoziții. Ele se află în raport de coordonare copulativă prin conjuncția *și*. Deși cele două propoziții încep prin conjuncția *să*, de data aceasta conjuncția respectivă nu mai este element subordonator, ci doar marcă a modului conjunctiv. În celelalte variante există, pe rând: o condițională (**a** și **b**) și două subiective coordonate copulativ prin conjuncția *și* (**c**).

34. a) Propoziția subliniată este o cauzală și se conține în complementul circumstanțial de cauză corespunzător.

35. b) Ambele propoziții sunt principale deoarece au înțeles de sine stătător și nu depind de înțelesul altei propoziții, fiind totodată coordonate prin conjuncția copulativă *și*. În celelalte variante există pe rând o subordonată de scop (finală) în **a**, o cauzală (**c**) și o subiectivă (**d**).

36. b) De observat că *Are să vină* este verb la modul indicativ, timpul viitor popular, funcție sintactică de predicat verbal și formează propoziția principală. Verbul *a reuși* este la modul infinitiv și nu are funcție sintactică de predicat. Subordonatele sunt *când o să-ți dai seama* (atributivă), *că... trebuie* (completivă indirectă), *dacă vrei* (condițională), *să ajungi a reuși în viață* (completivă directă), *să faci și sacrificii* (subiectivă), toate având exprimat elementul subordonator.

37. d) Ambele propoziții sunt principale, aflate în raport de coordonare prin conjuncția *și*. Adverbul *unde* nu are rol de element de relație în niciuna dintre propoziții, deoarece este interogativ, în cadrul unor propoziții interogative indirecte *unde* îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de loc.

38. c) Propozițiile simple sunt *să citești și să compun*. În propoziția *Îmi place* apare complementul indirect *îmi* /pronume personal în dativ, iar în propoziția *să te pictez* pronumele personal *te* îndeplinește funcția sintactică de complement direct.

39. a) Propoziția principală incidentă *zise unul dintre plăieși oftând* aparține vorbirii indirecte, spre deosebire de secvența anterioară care aparține vorbirii directe. Propozițiile incidente sunt incluse într-o frază și se izolează de restul enunțului prin virgulă, prin linie de pauză sau prin alt semn de punctuație, în cazul de față semnul întrebării, care se poate înlocui prin virgulă.

40. a) Formal, coordonarea se realizează prin juxtapunere deoarece elementul relațional lipsește, dar ca înțeles marchează și opoziția dintre cele două acțiuni, ceea ce face posibilă subînțelegerea conjuncției adversative *ci*.

41. c) În fraza dată există principala *Te sfătuiesc*, iar toate celelalte patru propoziții sunt subordonate, având element subordonator: *să, să, căci și care*.

42. b) Propoziția dată este simplă deoarece substantivul *omule* este în cazul vocativ și nu are funcție sintactică, iar substantivul *timpul* este subiectul propoziției urmat de predicatul *trece*. Este o propoziție enunțiativă întrucât exprimă o constatare, în timp ce semnul exclamării indică faptul că este o propoziție exclamativă.

43. a) La ultimele două propoziții principale predicatul este subînțeles, iar subordonata din frază este consecutiva *de te-ai abătut pe la casa mea*, introdusă prin conjuncția subordonatoare *de*.

44. d) Relația de juxtapunere constă în alăturarea părților de propoziție sau a propozițiilor prin virgulă. Prima propoziție este o condițională în care se subînțelege conjuncția subordonatoare *dacă*. În celelalte variante există relație prin joncțiune, legătura dintre propoziții stabilindu-se prin conjuncțiile subordonatoare *să, ca să, fiindcă*.

45. b) Coordonarea disjunctivă la nivelul propoziției se realizează între complementele *pentru ... tablou și pentru vasul*. În **a** coordonarea disjunctivă se stabilește la nivelul frazei, iar în **c**, coordonarea este tot la nivelul frazei, dar este adversativă. Ultima variantă conține un raport de subordonare sau de dependență realizat prin conjuncția subordonatoare concesivă *deși*.

46. c) Verbul *a se muta* este la modul infinitiv și nu are rol de predicat. În frază se află cinci predicate – *ar putea, să nu obțină, a făcut, să devină și nu și-a dorit*. Deci vor fi cinci propoziții, pentru că numărul propozițiilor din frază este egal cu numărul predicatelor.

47. c) Propoziția principală este *nu se sfia* (cu subiectul subînțeles), iar propozițiile subordonate sunt completiva indirectă *Tristețea ... să și-o exprime* și temporală *ori de câte ori mă întâlnea*. Substantivul

tristețea trebuie să facă parte din propoziție cu verbul *să-și exprime*, pe lângă el având și funcția sintactică de complement direct. Totodată, complementul direct *tristețea* este și reluat prin forma neaccentuată a pronumelui personal *o* (*pe tristețe, pe ea să și-o exprime*).

48. b) Numărul propozițiilor dintr-o frază este egal cu numărul predicatelor. *A te răzbuna, nepu-tând și apăra* sunt verbe la moduri nepersonale și nepredicative, respectiv infinitiv și gerunziu și nu au funcție sintactică de predicat. Astfel, predicate sunt doar *e, nu ar păsa, simte, se află*.

49. d) Fraza conține două propoziții cu elemente subordonatoare subînțelesese: *dacă vrei, dacă nu vrei*, având structura completă următoare: (*Dacă*) *vrei*¹, *vii*²; (*dacă*) *nu (vrei)*³, *nu (vii)*⁴ *dar asumă-ți responsabilitatea*.⁵ Propozițiile condiționale sunt cele introduse prin conjuncția subordonatoare *dacă* subînțeleasă și răspund la întrebarea *cu ce condiție?*. Propozițiile *vii, nu vîi*, ca și ultima propoziție – *asumă-ți responsabilitatea* – sunt propoziții principale.

50. c) A doua și a patra propoziție sunt alcătuite numai din subiect (*oamenii și care*) și predicat (*sunt amabili și afectuoși* – predicat nominal cu nume predicativ multiplu și *vine*-predicat verbal). Celelalte variante conțin complement de mod (*neîncetat*) și complement direct (*mă*).

F. FORME CORECTE. ORTOGRAFIE. ORTOEPIE. PUNCTUAȚIE

1. c)

2. b) Formele corecte ale celorlalte cuvinte sunt *teară, cheiaj, abia, eczemă, gheață*.

3. b)

4. b) Formele corecte ale celorlalte cuvinte sunt *interregn, transparent, linx, someșean, basorelief, transperant, portdrapel*. Cuvântul *piuneză* are și forma *pioneză*.

5. b) Celelalte cuvinte au următoarele forme corecte: *mouse, seif, ofsaid*.

6. a)

7. c) Numele personajelor din basme se scriu cu literă mare la toate părțile componente cu excepția cuvintelor de legătură și cu cratimă.

8. d)

9. d) La celelalte cuvinte este corectă cea de-a doua formă.

10. a) În neologisme, la început de cuvânt sau de silabă după o vocală se scrie și se pronunță *e* nu *ie*: *erou, erbicid, alee* etc.

11. b) Forma corectă este: *A trimis invitații prietenilor celor mai buni*.

12. a) Celelalte enunțuri sunt corecte astfel: *colegei al cărei rezultat, să nu se lase așteptați, informațiile pe care trebuie să le comunicați*.

13. d) Sensul expresiei din varianta d este *a-i face cuiva un mare neajuns (necaz)* și este adecvată contextului. Celelalte structuri nu sunt folosite cu sens figurat: *era așa slab de inger* (care cedează ușor, care se descurajează, fricos, timid), *și-a aprins paie-n cap* (a stârni, a-și atrage nemulțumirea cuiva), *s-a schimbat macazul* (a îndrepta în altă direcție cursul unor evenimente, a-și schimba atitudinea), ci cu sensul lor propriu, inadecvat contextului.

14. c) Verbele *s-a discutat* și *a fi (-i = se întâmplă)* sunt impersonale și de aceea trebuie folosite la persoana a treia singular (*s-a discutat ceva, ce se-ntâmplă cu astea*), iar pronumele interogativ-relativ *cine* realizează ca subiect acord numai la singular.

15. d) Formele corecte sunt *greșeală, grijă, îmbrățișări, aceeași*. Cuvântul *ferăstrău* are și forma *fierăstrău*, iar în locul cuvântului *aceeași* poate fi corect și cuvântul *aceiași*.

16. a)

17. b) Mai cunosc diferențiere semantică termenii *reacție – reacțiune, fracție- fracțiune*. Dicționele cunoaște varianta *dicțiune*, dar fără diferențiere semantică, ca și *direcție – direcțiune, funcție – funcțiune*, pentru sensul *conducere a unei unități*, respectiv pentru domeniile chimie, contabilitate, lingvistică, medicină, logică. Cuvântul *detenție* nici nu cunoaște varianta *detențiune*, ca și *emoțiune, inspecțiune, creațiune*.

18. b) Se scriu cu *nn* cuvintele derivate cu prefixul *în-* și a căror rădăcină începe cu *n*: *negru* – *în-negri*, *nebulă* – *înnebuli*. Cuvântul *înnota* nu este derivat deoarece nu există un cuvânt de bază *not*.

19. b) Enunțurile din celelalte variante sunt corecte astfel: *Vacanța de vară sau vacanța de iarnă este la fel de plăcută. Colegii nou-veniți în clasa noastră sunt simpatici. În ceea ce privește hotărârile adoptate, cred ca ele vor mulțumi pe toată lumea.*

20. a)

21. a)

22. b) Forma negativă de imperativ singular se alcătuiește adăugând adverbul de negație *nu* la forma de infinitiv prezent: *a fi* – *nu fi!*

23. b) Celelalte forme corecte sunt *aspectuos*, *influența*.

24. b) Pentru a stabili forma corectă treceți mai întâi verbul în topică normală: *mi l-ai văzut*. Alcătuind forma inversă mai apare după participiul *văzut* vocala de legătură *u* și cratima în spațiile libere: *văzutu-mi-l-ai*.

25. c) Formele corecte sunt *așază*, *înșală*, *agreează*, *bruiază*. Se aplică regulile: după *ș, j*, în rădăcina cuvântului scriem și pronunțăm *a* nu *ea*, verbul *a agreea* se conjugă după modelul lui *a lucra*, iar la *a bruia* se scrie *ia* pentru că urmează vocalei *u*.

26. c)

27. c) Forma corectă a ultimului cuvânt este *lubrifiant*.

28. a)

29. c) La primele două substantive este corectă cea de-a doua formă.

30. a)

31. a)

32. d)

33. a) Substantivul *tunel* are formele de plural *tunele/tuneluri*, fără diferențiere semantică, iar substantivul *virus* are două forme fără diferențiere semantică *viruși/virusuri* când are sensul de *agent patogen* și o singură formă *viruși*, cu sensul de *program de calculator*. Ultimele două substantive au formele de plural *țărânci* și *monede*.

34. b) Trecem mai întâi substantivele la plural și le adăugăm apoi articolul hotărât *i*: *o orhidee* – *două orhidee* – *orhideei*, *o poiană* – *două poieni* – *poienii* etc.

35. c) Formele corecte ale celorlalte nume proprii sunt: F. D. Roosevelt, C. D. Rosenthal, Jan Sobieski, Chile, Chihuahua, Charlie Chaplin, W. E. Boeing.

36. c) Formele corecte sunt *escapadă*, *magaziner*, *state* (de plată), *știft*, *plajă*, *președinție*, *absolvă*, *relevă*, *vehicul*, *prezbiter*, *fortuit*, *cafeină/cofeină*, *antedata*, *repercusiune*, *imixtiune*, *fratricid*.

37. c) Numele proprii denumiri geografice alcătuite din substantiv și adjectiv se scriu în cuvinte separate, cu literă mare la ambele părți componente, cu excepția lui *Câmpulung*, iar numele personajelor din basme se scriu cu literă mare la toate părțile componente cu excepția cuvintelor de legătură și cu cratimă.

38. a)

39. c)

40. b)

41. c)

42. c) Substantivele și adjectivele precedate de articolul nehotărât *niște* nu pot fi și articulate hotărât. Substantivele și adjectivele masculine terminate în *iu* + substantivul *copil* au formele nearticulate cu *ii*, iar celelalte cu *i*.

43. a) Formele verbale corecte din celelalte enunțuri sunt *se contractează*, *manifestează* și *reflectă*.

44. d)

45. b)

46. d)

47. d)

48. d)

49. a) Sunt scrise corect *Marea Neagră, Curtea de Argeș, Copșa Mică*, potrivit regulii că substantivele proprii denumiri geografice alcătuite de substantiv și adjectiv sau ai căror termeni se leagă prin prepoziție se scriu fără cratimă. Celelalte cuvinte se scriu toate cu cratimă: *redactor-șef, prim-ministru, floarea-soarelui, verde-prăzuliu*.

50. b) 51. b) 52. b)

53. d) Sufixul care exprimă originea are forma *-ean*, excepție făcând *băcăuan* și cele a căror rădăcină se termină în vocală sau sunt neologisme: *vasluian, eminescian* etc..

54. a) După *ch, gh* se scrie și se pronunță ea atunci când există forme alternante cu *e*: *gheruțe, înghet, încheга, dezgheț*.

55. c) Litera *x* redă grupurile de consoane *cs* și *gz*, nu și *çș*, care se scrie cu literele corespunzătoare pronunțării.

56. a) Îmbinările de cuvinte *evoluție ascendentă* și *notorietate publică* sunt pleonasme.

57. b)

58. d) Construcțiile *scurtă alocuțiune, mare majoritate, a conlucra împreună, zece procente la sută* constituie pleonasme, iar *mica majoritate* este un caz de incompatibilitate semantică.

59. b)

60. c)

61. b) Forma corectă a enunțului este *Mănâncă mujdei la friptură și apoi nu vrea decât să doarmă*.

62. b) Articolul hotărât și desinența sunt precedate de cratimă atunci când partea finală a cuvântului nu corespunde ca pronunție și scriere.

63. b)

64. a) Celelalte cuvinte au următoarele forme corecte: *greier, graur, mugur, macrameu, erbivor*, iar *gips* nu figurează în DOOM2 cu această formă, fiind prezente substantivele *ghips* și *ipsos*.

65. b)

66. c) Corect este: *Ți-am adus cărțile: ia-ți-le înapoi!*

67. b) Sunt scrise incorect cuvintele *Simfonia fantastică, revista Limba română, Tatăl nostru*, deoarece titlurile operelor literare și muzicale, ale revistelor și ale ziarelor se scriu cu literă mare numai la prima parte componentă.

68. b) Verbele la imperativ se formează cu negația *nu* și infinitivul verbului de conjugat, de aceea **b** este varianta corectă.

69. c)

70. a) Celelalte se scriu corect: *C. Negruzzi, A. Pann, Al. Rosetti*.

71. c) Numele instituțiilor și al edificiilor se scriu cu literă mare la toate părțile componente, cu excepția cuvintelor de legătură, iar titlurile lucrărilor științifice, literare, ale publicațiilor etc. se scriu cu literă mare numai la prima parte componentă.

72. b)

73. d)

74. b) Enunțul corect este: *Oamenii integri manifestă pretutindeni aceeași intoleranță la ideea de rasism*.

75. d)

76. d) Corect este: *Aici, demult* (cândva), *curgea un fir de apă*.

77. b) Punctul este semn de ortografie în abrevierile care păstrează una sau mai multe litere din partea inițială a cuvântului prescurtat: *a.c.; ș.a.m.d.*

78. a) Punctul este semn de ortografie în abrevieri, iar virgula în alcătuirea unor locuțiuni adverbiale cu structuri simetrice (*cu chiu, cu vai*), între interjecții identice repetate (*ham, ham*) sau între cuvinte care se repetă identic sau cu mici modificări (*doar, doar; încet, încetișor*).

79. b)

80. b) Semnele de ortografie sunt: apostroful și cratima, iar de punctuație sunt linia de dialog, cele trei virgule, semnul întrebării.

81. a)

82. a) Semnele de punctuație sunt linia de dialog, virgula și semnul exclamării.

83. d) Corect este: — *Ce te legeni, codrule,/ Fără ploaie, fără vânt,/ Cu crengile la pământ?*

84. c) Celelalte enunțuri sunt corecte astfel: *Colegul lui, Andrei, a plecat, iar el nu îl va înlocui* (virgula izolează o apozitie, apoi desparte două propoziții coordonate prin *iar* adversativ); *În primul rând, nu ai cum să știi totul* (virgula s-a folosit după locuțiunea adverbială *în primul rând* așezată la începutul enunțului, iar virgula nu se folosește după un element subordonator, eventual înaintea acestuia. În această situație nu se poate folosi nici înainte deoarece completiva directă nu se desparte prin virgulă de regenta ei dacă stă imediat după termenul regent. *Am încercat totul, dar nu mi-a ieșit nimic.* (Virgula stă înaintea conjuncției adversative *dar*, ci nu după aceasta.).

85. b)

86. a) Există numai semne de punctuație. Virgula s-a folosit după o construcție în vocativ așezată la începutul propoziției, iar cele două cratime s-au folosit ca semne de punctuație între cuvintele care arată limitele unei distanțe și ale unui interval de timp.

87. a)

88. a) Nu se pune niciodată virgulă între subiect și predicat.

89. c) Prima virgulă nu trebuie folosită deoarece se află între subiect și predicat, structura *nemai-pomenită* se scrie împreună, la structura următoare lipsește acordul pronumelui relativ *care* (*al cărei efect*), iar substantivul *spectatorii* trebuie scris cu *ii*, nu cu *iii*.

90. c) Semnele de ortografie sunt: cratima din *calea-valea*, din *s-a* și *nu-i*, iar de punctuație sunt linia de dialog, virgula, semnul întrebării, liniile de pauză și punctul.

91. b) Enunțul corect este: *Andrei, colegul meu, este liniștit, dar ne-a demonstrat c-ar putea fi și agitat de-a dreptul.*

92. d) Pronumele de politețe se scriu cu literă mică, dar locuțiunile pronominale de politețe se scriu cu majuscule la toți termenii componenți: *Măria Ta (Sa, Voastră), Excelența Sa (Ta, Voastră) etc.* Toate categoriile de substantive menționate, cu excepția celor de la **d**, sunt substantive comune și se scriu cu literă mică, dacă nu se află la începutul propoziției.

PARTEA a II-a

A. TESTE DATE LA ACADEMIA DE POLIȚIE ÎN PERIOADA 1999-2004, ACTUALIZATE DUPĂ ULTIMELE LUCRĂRI NORMATIVE

TESTUL 1 (1999)

1. b)

2. d) * Sunt considerate greșite următoarele forme: *mingiile* (în loc de *mingile*), *se forționează* (în loc de *se forțează*), *să nu fi* (în loc de *să nu fii*) și *comparabilitate* (în loc de *comparație*).

3. a)

4. a) Verbul *a trebui*, în această situație, este impersonal și are la indicativ prezent, persoana a III-a singular, forma unică *trebuie*. El poate fi și verb personal și atunci are și forme de plural, la persoana a III-a: *trebuiau*, *trebuiră*, *trebuiseră*, *vor trebui* etc. La conjunctiv prezent are forma *să trebuiască*. (DOOM2, p. XCVIII)

5. b) Substantivul *toamnă* are funcție sintactică de subiect pe lângă verbul *a fi* care este predicativ deoarece arată existența anotimpului. Totodată, pe lângă acest verb se găsește și complementul circumstanțial de loc *afară*.

Verbul *a fi* este predicativ și urmat de un substantiv cu funcție sintactică de subiect atunci când apare în structuri care se referă la timp (*este toamnă*, *este primăvară*, *este dimineață* etc.), la stări fiziologice (*îmi este sete*, *îmi este somn* etc.) sau la stări sufletești (*îmi este teamă*, *îmi este milă* etc.).

6. d) * Locuțiunea adverbială *de altfel* (sinonimă cu *de altminteri*) trebuie scrisă neapărat în două cuvinte. După corectarea tuturor greșelilor, fraza capătă următoarea înfățișare: **Nu fi trist, ci fii vesel, intrucât fiii tăi – ca de altfel și propriii-mi fii – sunt copiii foarte buni.**

7. a)

8. a) Adjectivul *calitativ* din primul exemplu este impropriu folosit în locul sintagmei *de calitate*. În al doilea enunț cuvântul *calitativ* a devenit adverb și se poate asocia cu expresia *din punct de vedere*.

9. b) Cuvântul *ce* apare în frază stabilind o relație (un raport) de subordonare (de determinare) între subiectiva pe care o introduce și regenta ei și este adjectiv pronominal relativ deoarece stă în aceeași propoziție cu substantivul *probleme* pe care îl determină și cu care se acordă în gen, număr și caz. Deoarece relativul *ce* este invariabil, pentru verificare se poate înlocui cu alt adjectiv pronominal relativ (*Se știe câte probleme...*) unde acordul este evident.

10. b)

11. a) Când este urmată de un cuvânt în cazul genitiv, forma corectă a acestei locuțiuni prepoziționale este *din punctul de vedere al ...*, iar când este urmată de un adverb ia forma *din punct de vedere: din punct de vedere filozofic*.

12. c) Cuvântul *privitor* este derivat în interiorul limbii române de la verbul *a privi*, celelalte cuvinte fiind împrumutate.

13. c) În fraza dată se subînțeleg predicatele *va merge*, *vom merge* pe lângă subiectele *soră-(mea)* și *copiii*.

14. c) * Fraza este formată din 11 propoziții, dintre care 6 au predicat verbal, iar 5 au predicat nominal. (Cu excepția celei dintâi, toate celelalte 4 au verbul copulativ subînțeles.) Existența, de fiecare dată, a numelui predicativ alături de subiectul pe care îl califică ne permite să reconstituim, fără nicio dificultate, cele patru propoziții eliptice de verbul-copulă: *germanii* [sunt] *idealiști*, *englezii* [sunt] *pragmatici*, *rușii* [sunt] *mistici și orientalii* [sunt] *fataliști*.

15. b)

16. c) * Pentru recunoașterea neologismelor (în cazul de față, cele patru verbe: *stabili, exista, ignora și admite*) recomand utilizarea a două lucrări lexicografice care înregistrează numai împrumuturi și creații lexicale neologice ale limbii române: Florin Marcu și Constant Maneca, *Dicționar de neologisme* (ediția a III-a) și Florin Marcu, *Noul dicționar de neologisme*, București, Editura Academiei Române, 1997.

17. b) În enunțuri de acest tip, indiferent de numărul substantivului care urmează, verbul predicat *privește* se folosește la singular, deoarece trebuie să se acorde cu subiectul *ceea ce* exprimat prin pronume relativ, iar substantivul *rezultatele* are funcție sintactică de complement direct: *în ceea ce privește rezultatul ...; în ceea ce privește rezultatele...* Compară cu *În ceea ce ne privește pe noi*.

18. c) Forma neaccentuată *ți-* a pronumelui personal are dublă funcție sintactică: de complement indirect pe lângă verbul *au sosit* și de atribut pronominal datival pe lângă substantivul *rudele*. În ultima situație, are sens posesiv, putându-se înlocui cu adjectivul posesiv *tale*, pe lângă substantivul menționat.

19. d) * Cinci dintre cele șase cacofonii pot fi evitate în felul următor: *munca în colectiv, puțină cafea, în casa lui, face tot ce vrea (sau orice vrea), în localitatea (ori în orașul) Las Vegas*.

20. a)

21. c) Pentru formele corecte ale acestor adjective vezi DOOM2 și Mioara Avram, *Gramatica pentru toți*, p. 86, unde autoarea precizează că „de obicei se admit ambele forme, în ordinea de preferință *-ică/-ea* (de exemplu, *mititică/mititea, singurică/singurea, tinerică/tinerea, ușurică/ușurea*), formele în *-ea* având totuși restricții de ordin stilistic”.

22. c) Pronumele din proverbul dat sunt: *ce* (relativ), *ție, -ți, -i* (personale) și *altuia* (nehotărât).

23. a) Aragazul nu folosește curentul electric, ci gazul lichefiat. *Aragazul electric* este incorect folosit în loc de *plită electrică*.

24. c) Substantivele care au mai multe forme de plural diferențiate semantic sunt: *bandă (bande/benzi), cap (capete/capuri/capi)*, ghid (*ghizi/ghiduri*), roată (*roți/roate*). Ultimul dintre acestea, cu primul dintre sensuri (*cerc*), poate fi folosit cu pluralul *roate* în expresii ca *totul merge ca pe roate* (în loc de *roți*). Pluralul *roate* este un arhaism cu sensul „unitate militară”. (Vezi DOOM2, p. 690)

Tot două forme, dar nediferențiate semantic, are și substantivul *copertă* (*coperți/coperte*), iar celelalte substantive au la plural formele corecte *înghețate, monede, țărânci*.

25. c) *Adjectivul *adevărat* stă în același caz cu substantivul *revoluționar*, pe care îl determină. Același substantiv este însă determinat și de adjectivul nehotărât *oricare* (singurul care poartă marca dativului, întrucât este așezat înaintea termenului pe care îl determină). Însoțind și lămurind același substantiv, ambele adjective sunt în cazul dativ, care este și cazul termenului determinat.

26. c) *Vezi explicațiile de la exercițiul 14.

27. c) Verbul repetat *vine* formează de fiecare dată câte un predicat verbal, iar prin repetarea lui se marchează, stilistic, o creștere a intensității acțiunii, o gradație ascendentă a acesteia.

28. c) În structura cuvântului *neîndestulător* intră prefixele *ne-, în-,* rădăcina lexicală *destul* (identică formal și semantic cu baza *destul*) și sufixul *-ător*.

29. a)

30. b) Cuvântul *un* este adjectiv pronominal nehotărât în enunțul al doilea deoarece apare în context (se corelează) cu adjectivul pronominal nehotărât *alte*. Aceeași valoare morfologică ar avea și dacă ar apărea alături de pronumele/adjectivul pronominal demonstrativ *celălalt*.

În primul exemplu *un* este articol nehotărât, obiectul denumit de substantivul *cadou* fiind mai puțin cunoscut, iar în ultimul este numeral cardinal cu valoare adjectivală, fiind în context (corelat) cu un alt numeral cardinal – *două*.

31. c) * Cele patru greșeli pe care le conține fraza sunt următoarele: *dat fiind* (în loc de *dată fiind*), *creată* (în loc de *creată*), *vieața* (în loc de *viața*) și *acelaș* (în loc de *același*). Deși traduce locuțiunea franțuzească invariabilă *étant donné*, îmbinarea lexicală românească *dat fiind* nu are caracter fix. Participiul *dat* se comportă asemenea unui adjectiv, acordându-se în gen și număr cu substantivul care urmează după gerunziul *fiind*: *dată fiind situația, date fiind noile împrejurări etc.*

32. d)

33. a) Prima parte componentă a substantivului *nou-născut* este un adverb pe lângă participiu *născut* și de aceea, ca orice adverb, nu flexionează, forma corectă a substantivului dat fiind *nou-născuți*.

34. d) * Douăsprezece adjective pot fi „cuplate”, formând șase dublete sinonimice: *adevărat – veritabil, ciudat – straniu, trist – melancolic, eronat – inexact, facil – ușor și dăunător – nociv*.

35. b) *Vei fi sosit* este predicat verbal exprimat prin verb la modul indicativ, timpul viitor anterior, iar cel de-al doilea predicat este nominal având în alcătuire verbul copulativ *suntem* și numele predicativ *pe pace*.

36. c)

37. c) La forma negativă de singular, imperativul verbelor se formează adăugând adverbul negativ *nu* la forma de infinitiv prezent (*a fi – nu fi, a zice – nu zice, a face – nu face* etc.), iar forma afirmativă a verbului *a fi* se scrie cu *-ii*: *fii*.

38. b) Verbul *a servi* – la diateza activă – are sensul de „a pune, a aduce la masă, mâncare, băutură etc.”, iar reflexivul *seviți-vă* are sensul de „a lua să mănânce și să bea”. (DEX, 1996, p. 979)

39. c) Cuvintele *știință* și *înștiința* sunt derivate de la cuvântul de bază *a ști*: *știință* = *a ști* + suf. *-ință*; *înștiința* = pref. *în-* + *știință* + suf. *-a*, iar substantivul *cunoștință* face parte din familia lexicală a verbului *a cunoaște*, fiind derivat cu sufixul *-ință*. Substantivul *fiică* se scrie cu *-ii-*, cele două sunete formând diftong: *fii-că*.

40. b) Verbul *a avea* din structura *are să fie călduroasă* este auxiliar întrucât ajută la formarea viitorului popular (perifrastic) al verbului copulativ *a fi*.

41. c) Adjectivele participiale date cu formă negativă sunt derivate cu prefixul *ne-* și compuse cu adverbul *mai*, ceea ce impune scrierea împreună a elementelor componente.

42. a) Este necesară despărțirea în silabe a cuvintelor date, ținând cont și de precizarea că „unele nume românești de familie aparent asemănătoare trebuie accentuate diferit, în conformitate cu originea și structura lor: *Vasilju*, dar *Rotariu*.” (DOOM2, p. LI)

Se accentuează pe *a* numele de familie provenite din substantive comune care denumesc ocupații, având desinența arhaică *-iu*: *Rotariu, Morariu, Păcurariu, Olariu* etc. Accentul cade în schimb pe *i*, la numele proprii de origine sau doar cu rezonanță grecească, derivate cu sufixul *-iu* accentuat și bisilabic, acestea neavând nicio legătură cu nume de ocupații: *Atanasju, Manoliu, Vasilju, Caragju* etc. (Vezi G. Gruțiș, *Gramatica normativă*, 2008, p. 115)

43. c) Adăugarea oricăruia dintre cuvintele date duce la crearea unui pleonasm cu substantivul *protagonist* care înseamnă „persoană care joacă rolul principal într-o piesă de teatru, într-o operă muzicală, într-un film”.

44. b) Pe lângă prima propoziție (*Ai carte*) se subînțelege conjuncția subordonatoare *dacă* și de aceea aceasta este subordonată condițională juxtapusă, iar a doua propoziție (*ai parte*) este principală și regentă a celei dintâi.

45. a) c) Substantivele epicene nu indică diferența de sex la ființele umane și la animale deoarece au aceeași formă atât pentru masculin, cât și pentru feminin: *elefant, privighetoare, rămă* etc.

46. c) Adjectivul *neîntinat* are în structura sa prefixele *ne-* și *în-*, rădăcina *tin-* (provenită din cuvântul de bază *tină*) și sufixul lexico-gramatical *-(a)t*.

47. c) Greșelile din textul dat sunt: absența celor două cratime (*vedea-te-aș*), auxiliarul *ași* (în loc de *aș*), folosirea prepoziției *dupe* (în loc de *după*) și forma de plural *grătii* (în loc de *gratii*).

48. c) d) Acordul participiului *împrumutați* trebuie să se realizeze cu *cei zece*, iar al participiului *împrumutate*, cu *cele zece*.

49. b) Termenul *investitură* este cel mai potrivit în acest context deoarece înseamnă „acordarea unui drept, a unei autorități, a unei atribuții, a unei demnități”, pe când verbul *a investi* și derivatele sale fac referire la plasarea, la alocarea unui capital într-o întreprindere, într-o afacere.

50. c) Pronumele reflexiv are forme proprii numai la persoana a III-a, atât accentuate, cât și neaccentuate: Ac. (*pe sine; se, s-*), D. (*sieși, sie; își, și-*). Acestea sunt însă invariabile ca gen și număr. La persoanele I și a II-a împrumută formele neaccentuate de acuzativ și dativ, singular și plural, ale pronumelor

personale, fiind identice în persoană și număr cu persoana verbului (cu subiectul): *eu mă gândesc* (pronume reflexiv); *el mă felicită* (pronume personal).

Pronumele reflexiv are deci numai cazurile Ac. și D. și forme proprii numai la persoana a III-a.

51 b) Verbul *a fi* este verb copulativ urmat de numele predicativ *îmbrăcată* exprimat prin adjectiv participial. Nu este predicat verbal exprimat prin verb la diateza pasivă, deoarece, în contextul dat, nu acceptă complement de agent: *să vadă ... cum trebuia să fie îmbrăcată* ***de cineva**, sensul contextual fiind *să vadă cum trebuia să se îmbrace*.

52. c) Structura *vasăzică* (și cu varianta *carevasăzică*) este conjuncție coordonatoare conclusivă/adverb sinonimă cu *deci/așadar*, iar când are sensul de „vrea să însemne” se scrie în cuvinte separate (*va să zică*).

53. c) Prima subordonată este predicativă deoarece determină verbul copulativ *e*, iar a doua este subiectivă având ca termen regent expresia verbală impersonală *e mai bine*.

54. c) *Un* este articol nehotărât în ultimul enunț deoarece apare în context cu articolul nehotărât *niște*. În celelalte două enunțuri apare cu valoare morfologică de numeral cardinal cu valoare adjectivală.

55. b) Au forme de plural diferențiate semantic cuvintele: *corn* (*coarne, cornuri, corni*), *curent* (*cu-renți, curente*), *ghiveci* (*ghivece, ghiveciuri*), *vară* (*vere, veri*).

56. b) Cele două subordonate sunt complementive directe coordonate copulativ, având ca termen regent verbul tranzitiv și personal *să vezi*.

57. d) * Derivatele create sigur în limba română sunt în număr de cinci, și anume: *mulțime, ființă, omenesc, împărtăși* și *a se roti*. Pentru cunoașterea modului exact în care s-au format aceste derivate poate fi consultat *Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția I din 1975 sau ediția a II-a, apărută în 1996). Singura indicație etimologică nesatisfăcătoare este aceea care se dă adjectivului *omenesc* (considerat un derivat de la *om* + suf. *-esc*). Întrucât rezultatul unei asemenea derivări ar fi trebuit să fie **omesc*, se impune să admitem că adjectivul în discuție provine de la pl. lui *om* (care este *oameni*) + sufixul *-esc*.

[Explicațiile de la răspunsurile notate cu * aparțin lui Theodor Hristea și au fost publicate în revista *Limba și literatura română*, nr. 2 (aprilie-iunie), Societatea de Științe Filologice, București, 2000, pp. 40-42.]

TESTUL 2 (1999)

1. c) * Prima dintre cele trei propoziții subiective este *cei ce știi*, care funcționează în frază ca subiect al predicatului (*nu*) *vor*. Conform celei mai răspândite păreri, l-am considerat pe *cei ce* (pluralul lui *cel ce*) ca fiind un pronume relativ compus, care, în cazul de față, nu trebuie separat la analiza morfosintactică. Pentru statutul de pronume relativ compus al grupării *cel ce*, vezi, mai pe larg, discuția și bibliografia pe care o citez în volumul *Limba română. Teste rezolvate, texte de analizat și un glosar de neologisme*, București, Editura Petrion, p. 79-80. Același statut i se recunoaște lui *cel ce* și în *Gramatica Academiei* (ediția a II-a), vol. I, p. 162. În *Studii de gramatică*, vol. I (1956), p. 31-32, Maria Iliescu admite, de asemenea, existența unui pronume relativ compus *cel ce*, recunoscut printre alții și de Gh. D. Trandafir, în *Probleme controversate de gramatică a limbii române*, Craiova, Scrisul Românesc, 1982, p. 202-203 și, mai pe larg, p. 187-188.

2. c) Primele cinci complementive directe, dintre care patru au verbul copulativ *sunt* subînțeles, au termen regent verbul *știi*, iar celelalte două depind de verbele *nu vor*, respectiv, *să admită*.

3. a) * Singurele derivate formate sigur în românește sunt *sufletește* (< *suflet* + suf. *-ește*) și *culturalicește* (< *cultural* + suf. *-icește*, prezent și în *moralicește, papagalicește, intelectualicește* etc.). *Oriental, fatalist, idealist și raționalist* au fost împrumutate din limba franceză, unde au corespondente perfecte (*oriental, fataliste, idéaliste, raționaliste*) și, eventual, din italiană, care folosește aceleași derivate sub o formă aproape identică: *orientale, fatalista, idealista, razionalista*.

4. b) * Cinci sunt normele ortografice încălcate: *împărtăși* (în loc de *împărtași*, pentru că *n* înaintea consoanei bilabiale *p*, se transformă în *m*), *soare* și *pământ* scrise cu literă mică, în loc de majusculă, fiindcă sunt nume proprii de aștri (vezi DOOM2, p. LIX) și compusele *geocentric* și *heliocentrism*, în cazul cărora trebuie suprimată cratima, întrucât elementele de compunere *geo-* și *helio-* (asemenea altor „afixoid”) nu se separă prin liniuță de unire de cuvintele la care se adaugă (cf. și frc. *géocentrique* și *héliocentrisme*). Aceleași grafii sunt recomandate în DOOM2 (p. 331 col. 2, p. 332 col. 1 și 2 și p. 354, col. 1 și col 2.).

5. d) Folosirea corectă a adverbului *mai* în celelalte enunțuri este următoarea: *S-a mai și supărat ...*, *Nu o (N-o) mai lăsa în pace ...*, *Îți mai aduci aminte ...*

6. a) Adjectivul *glaciar* se referă la tot ce aparține erei (perioadei) glaciare, în care ghețarii acopereau regiuni foarte întinse de pământ. Paronimul său, *glacial*, are sensul „de gheață, rece ca gheața, care îngheață” și, figurat, „lipsit de căldură, de bunăvoință, de prietenie, distant, rece”.

7. b, d) * Paralel cu *mijloace de informare în masă*, cum se spune de obicei, (deși mai bine ar fi „mijloace de informare în masă”), trebuie admisă și varianta *mijloace de masă ale informării* (sau *ale comunicării*), care traduce mult mai fidel engl. *mass-media of communication*. *Mijloace (de) mass-media* este un pleonasm întrucât engl. *media* (din lat. *media*, pl. lui *medium*) înseamnă chiar „mijloace”.

8. d) Adjectivul *specios* înseamnă „amăgitor, înșelător, fals care are doar aparențe favorabile, plăcute”. Cu acest sens nu se poate asocia decât cu substantivul *argumentare* și nu trebuie confundat cu *special, specific, caracteristic*.

9. d), e) * *Remușcări de cuget* și *remușcări de conștiință* sunt exprimări hibride și deci greșite, care se exprimă prin amestecul sau încrucișarea a două forme sinonime corecte: *remușcări* + *mustrări de cuget* și *remușcări* + *mustrări de conștiință*.

10. d) Toate substantivele date pot fi folosite cu sens figurat: *atmosfera* (ambianță), *brumă* (cantitate mică de ...), *căldură* (ardoare, amabilitate, afecțiune), *convulsie* (frământare, zvârcolire, confruntare), *explozie* (manifestare bruscă, izbucnire neașteptată și puternică, dar de scurtă durată a unei acțiuni, a unui sentiment), *sete* (pofță, dorință arzătoare), *spectru* (ceea ce produce îngrijorare, spaimă, pericol iminent), *val* (neplăcere, necaz, încercare grea). Iată câteva sintagme cu aceste sensuri: *atmosfera incendiară, i-a primit cu căldură, convulsii sociale, explozie de bucurie, sete de învățătură, spectru sărăciei, brumă de cunoștințe, valurile vieții*. Vezi și Theodor Hristea, *Limba română. Teste rezolvate, texte de analizat și un glossar de neologisme*, Editura Petron, București, 1998, p. 24.

11. c), d) *Tot prin „contaminarea” sau încrucișarea a două construcții sinonime corecte (una afirmativă și alta negativă) se explică formulările greșite *am decât un apartament* și *n-am decât numai un apartament* care provin din *am numai un apartament* + *n-am decât un apartament*. [Folosirea adverbului *decât* impune forma negativă a verbului, iar alăturarea adverbelor *decât* și *numai* realizează un pleonasm.(n.a.)]

12. d) Formele corecte ale tuturor cuvintelor date sunt: *avocat, corigent/corijent, dividend, escortă, escroc, itinerar, jurisconsult, prerie, revendica, standard, stres, vindicativ*.

13. b) Subordonata subliniată este concesivă deoarece este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare și *de*, sinonimă cu *chiar dacă, chiar de*, toate specifice acestei subordonate.

14. c) Dintre cuvintele date sunt derivate cu prefixul *ne-*: *nebul, nerușinat, nesaț, netot, neobrăzare*.

15. c) *Numai seria **c** conține exclusiv cuvinte diferite (adică: *auditor/auditoriu, orator/oratoriu, planetar/planetariu, solar/solariu*), pentru că și sensul lor este diferit (cum rezultă din DEX, DOOM etc.). Dacă sensul celor două forme este identic, înseamnă că ne aflăm în fața unei singure unități lexicale (ca în cazul lui *comentar* și *comentariu, salar* și *salariu, servicii* și *serviciu* etc.). În astfel de situații, prima dintre cele două variante este neliterară și ea se explică prin tendința de scurtare a unor asemenea cuvinte constând în eliminarea diftongului final *iu*. [Sensurile cuvintelor din seria **c** sunt următoarele: *auditor* (o singură persoană care ascultă un curs, o conferință etc.), *auditoriu* (totalitatea auditorilor, asistență, sală de cursuri); *orator* (persoană care ține un discurs, care vorbește public), *oratoriu* (compoziție muzicală simfonică); *planetar* (care aparține planetelor, privitor la planete), *planetariu* (construcție specială sub formă de cupolă, pe care se înfățișează cu un aparat de proiecție special, aspectul

bolzii cerești); *solar* (care aparține soarelui, referitor la soare), *solarium* (teren sau încăpere special amenajate, unde se fac băi de soare). (n.a.)]

16. a, d) La persoana a III-a, plural, feminin, adjectivul pronominal de întărire are două forme corecte: *înseși* și *însele*, ultima parte componentă fiind fie pronumele reflexiv *și*, fie pronumele personal *le*.

17. c) * Expresia internațională *curriculum vitae* este de origine latinească și, etimologic vorbind, înseamnă „cursă a vieții”, „mers al vieții cuiva”. Ea tinde să înlocuiască definitiv scurtele *autobiografii* de altădată. Primul element component al acestei expresii este verbul latin *curro*, -ere, „a alerga”, ceea ce explică grafia cu dublu *r* a cuvântului *curriculum*.

18. b) În celelalte serii nu mai există niciun cuvânt compus. *Apă tare* este o sintagmă alcătuită din substantivul *apă* + adjectivul *tare*.

19. c) Numărând, îți dai seama că au aceleași forme la ambele numere: *un tei – doi tei; o muncitoare – două muncitoare*.

20. b. Substantivele de genul neutru se numără cu *un* la singular și cu *două* la plural.

21. a) *Năcaz* este un regionalism fonetic, deoarece regională este doar pronunția: *năcaz* în loc de *necaz*. În celelalte serii mai sunt regionalisme *hârleț* și *lubeniță*. *Putinei* este un diminutiv de la *putină*, care are două sinonime regionale: *bădâi* și *masleancă* și nu figurează în DEX cu nicio specificație: nici ca termen popular, nici ca regionalism. Cuvântul *păpușoi* figurează în DEX, p. 764 ca regionalism, iar cuvântul *omăt* (p. 718) este notat ca popular, cu sensurile regionale *nămete*, *troian*. Cuvintele *hatman* și *hronic* din seria **b** sunt arhaisme.

22. c) Acest adverb are ca omofon structura *de vreme*, alcătuită din substantiv precedat de prepoziție: *Ei se tem de vreme rea*.

23. c) Aceste cuvinte sunt compuse prin contopirea (unirea, sudura, sudarea, alipirea) termenilor componenți și de aceea se scriu împreună.

24. b) Verbele *a plânge – a surâde* realizează o relație semantică de antonimie.

25. b) Interjecția este predicativă când se înlocuiește printr-un verb și are funcție sintactică de predicat verbal. Ea îndeplinește această funcție sintactică atunci când în propoziția respectivă nu se mai află alt cuvânt cu funcție sintactică de predicat.

26. b) În primul exemplu cuvântul *sutele* este substantiv, întreaga expresie având sensul „mulți”, iar numeralul din ultimul exemplu este un numeral ordinal adverbial.

27. d)

28. a)

29. b) Verbul *trebuie* este impersonal și are formă de persoana a III-a singular, pe când substantivul *copiii* este la plural și realizează acordul cu predicatul *să țină*. Totodată, după verbul *trebuie* urmează subiectiva *să țină la părinții lor* și el nu poate avea, în același timp, și subiect, și subiectivă.

30. c) Când arată direcția acțiunii, complementul circumstanțial de loc răspunde la întrebarea *încotro?* Când arată locul acțiunii răspunde la întrebarea *unde?* (*El a rămas acolo.*), când arată punctul de plecare al acțiunii, la întrebarea *de unde?* (*Am plecat acum din București.*) și când arată limita acțiunii, la întrebarea *până unde?* (*Vom călători împreună până la Ploiești.*)

31. b) Substantivul *Tincăi* răspunde la întrebarea *cui?*, specifică dativului.

32. b) Substantivul *urcior* este precedat de prepoziția *cu* specifică acestui caz.

33. c) Aceste cuvinte se folosesc în diferite domenii ale științei: fizică, chimie, geografie, istorie, matematică.

34. a)

35. c) Cuvântul *a reuși* este atribut pentru că determină un substantiv și răspunde la întrebarea *care?* și este atribut verbal întrucât este exprimat prin verb la infinitiv.

36. a) Toate celelalte substantive au forme de plural: *hanuri / hani, ploi, salamuri, bălți*.

37. c) Numeralul *șapte* a devenit prin conversiune substantiv și este în cazul vocativ. De aceea n-are funcție sintactică.

38. a) Acesta este singurul exemplu în care verbul *a călca* este la un mod predicativ sau personal (la conjunctiv). În celelalte enunțuri verbul este la infinitiv, respectiv la supin.

39. c) Cuvântul *cea* este articol demonstrativ (adjectival) deoarece face legătura între substantivul *fata* și adjectivul *cuminte*.

40. c) Ordinea firească, în topică normală, a primelor două propoziții este: *Îmi pare (mi se pare) că am trăit în lume optzeci de ani*. Inversiunea și intercalarea din text se justifică prin necesități prozodice.

41. b) Formele corecte ale acestor cuvinte sunt: *asambla, expresie, escortă, ciocolată, stofă, standard*. Și unele cuvinte din celelalte serii au forme greșite, corecte fiind: *areopag, binoclu, revendica*. Cuvintele *enerva* și *mușchetar* au câte două forme corecte: *enerva/inerva* (diferențiate semantic), *mușchetar/muschetar* (nediferențiate semantic).

42. a)

43. b) Trecând verbul *a deplasa* de la infinitiv la modul conjunctiv, constatăm că pronumele reflexiv se trece imediat lângă acest verb: *El se poate deplasa. / El poate să se deplaseze*.

44. c) Pe lângă verbele *ești, am venit și să ... te închini* există subiectul *tu* (exprimat) și subiectele neexprimate incluse *eu și tu*.

45. b) Pentru sensul „program de calculator” substantivul *virus* are doar forma de plural *viruși*. Formele corecte de plural ale substantivelor din celelalte serii sunt: *chibrituri, înghețate, țărânci, coperți/coperte* (nediferențiate semantic), *cravate, vise/visuri* (diferențiate semantic: *vise* pentru „imagine din timpul somnului” și *visuri* pentru: „aspirație”).

46. b) Vezi explicațiile de la Testul 1, exercițiul 44.

47. b) În general, substantivul în cazul vocativ nu are funcție sintactică, el exprimând o chemare sau o strigare. Într-un dialog, poate constitui o propoziție independentă neanalizabilă:

— *Ioane!* ^{1/}

— *Da.* ^{2/}

Poate avea însă funcție sintactică de atribut apozitional acordat sau neacordat în caz cu termenul regent: a) *Ioane, vecine, vino la noi!* (acordat în caz cu termenul regent); b) *Ai și tu, Ioane, o scrisoare!* (neacordat în caz cu termenul regent)

48. c) Vezi explicațiile de la Testul 1, exercițiul 18.

49. a) Cuvintele date constituie antonime prefixale obținute prin înlocuirea prefixului deja existent.

50. a)

51. c)

52. a)

53. b)

54. c) În enunțurile date se găsește pronumele relativ *care* în cazul genitiv. Acesta realizează un acord încrucișat cu obiectul posedat și cu posesorul. Articolul posesiv (genitiv) se acordă cu obiectul posedat (substantivul care îi urmează), iar pronumele relativ *care* cu posesorul (substantivul de dinainte):

cartea ai cărei eroi.

55. b) Substantivele *câlți* și *zori* sunt defective de numărul singular, substantivele colective *muncitorime* și *țărâtime* sunt defective de plural, substantivul *ochi* are aceeași formă și la singular și la plural (*un ochi – doi ochi*), iar substantivul *nor* are flexiune normală după număr: *un nor – doi nori*.

56. a)

57. c)

[Explicațiile de la răspunsurile notate cu * aparțin lui Theodor Hristea și au fost publicate în revista *Limba și literatura română*, nr. 2 (aprilie-iunie), Societate de Științe Filologice, București, 2000, pp. 40-42.]

TESTUL 3 (2000)

1. d) Primul atribut determină substantivul *mersul*, iar al doilea are ca termen regent pronumele demonstrativ formă scurtă *cel*, provenit din forma lungă *acela* și care substituie substantivul *mersul*.

2. c) Pronumele personal *-mi* se află în cazul D. posesiv (se înlocuiește cu adjectivul posesiv *mea*) precedat de prepoziția *înainte-* cu regim de genitiv, împreună având funcție sintactică de complement circumstanțial de loc. Ca prepoziție care se construiește cu genitivul, provenită din adverb, *înaintea* trebuie să aibă formă articulată hotărât, dar când este urmată de un pronume în dativ posesiv poate avea și formă nearticulată, ca și adverbul: *înaintea-mi, înainte-mi*.

3. b) Formele corecte de infinitiv sunt: *a ține, a tăcea, a părea, a plăcea*.

4. c) Propoziția **1** este completivă directă pentru că este reluată în regentă printr-un complementul direct exprimat prin forma neaccentuată a pronumelui personal *o* și poate fi contrasă în complement direct: *implicarea neantului ... o dovedește ...*

5. b) În toate celelalte situații, în afară de **b**, se folosește virgula: *Băiete, vino mai repede! Auzind așa, s-a speriat! Noi, elevii clasei a zecea, am câștigat concursul.*

6. a) Pentru stabilirea formei inverse corecte, scrie mai întâi forma respectivă în topică normală și vei constata că în scrierea formei inverse mai este necesară încă o cratimă: *I-ar vedea, vedea-I-ar*.

7. d) Din celelalte serii, mai conține diftong cuvântul *roi*, celelalte având vocale în hiat.

Pentru a stabili diftongii trebuie să despărțim cuvintele în silabe, deoarece vocala și semivocala trebuie să fie alăturate și pronunțate într-o silabă. Atenție însă la cazurile în care *e* și *i* urmează lui *c*, *g*, *ch*, *gh*, deoarece în această situație ele nu pot intra în alcătuirea unui diftong ca semivocale, fiind doar litere ajutoare (fără valoare fonetică): *ceapă – căpă, cheamă – k'amă*. Ele pot avea însă și valoare vocalică în aceeași situație, în cuvinte ca *cercei – cërcei, geamgiu – ǧamǧiu* etc.), deoarece *e* și *i* se pronunță cu o intensitate mai mare și atunci formează diftong cu semivocala următoare.

8. d) În toate celelalte situații se folosește virgula: *Omul, sătul de toate, devenise un însingurat. Vedeam acolo, lângă lac, în fiecare zi, spectacolul fascinant al apusului. Noi, băieții, am jucat fotbal.*

9. a) Construcția *de jur împrejur* este locuțiune adverbială sinonimă cu adverbul de loc *pretutindeni*.

10. d) Cuvântul *lui* este articol hotărât proclitic în genitiv și dativ când însoțește un substantiv propriu masculin și unul feminin, mai nou, care nu se termină în *a*. El mai poate fi pronume personal în G. și D. atunci când înlocuiește un substantiv (*Haina lui este nouă. Lui i s-a dat dreptate.*) sau interjecție (*Peste deal se auzea cântec de fluier: lui, lui, lui.*) Cuvântul *lui* nu este niciodată pronume posesiv sau adjectiv pronominal posesiv, aceste valori morfologice avându-le (*al*) său, (*a*) sa, (*ai*) săi, (*ale*) sale.

11. c) Cuvântul *niciunul* este pronume negativ compus deoarece apare în propoziție negativă și ține locul unui substantiv. Este singurul pronume negativ din cele trei (*niciunul, nimeni, nimic*) care devine adjectiv pronominal negativ când stă înaintea unui substantiv.

12. b) Verbele *crează* și *agreedă* se scriu cu doi *e* (*-ee-*) deoarece au rădăcina terminată în *e* (*cre-*, *agre-*) la care se adaugă *-ează*, conjugându-se după modelul lui *a lucra – lucr-ează*. Dintre celelalte verbe, *a cheltui* are două forme corecte: *cheltuieste / cheltuie*.

13. b) Cuvântul *hidrant* are la plural numai forma *hidranți*, substantivul *mesă* are la plural forma *meses* și denumește un termen religios la catolici și luterani – „liturghie”, *leah* are sensul de „polonez”, iar *leș* sensul de „cadavru”, ambele cu pluralele corespunzătoare – *leși*, respectiv *leșuri*.

14. a) În textul dat există numai pronumele relativ *care*. Cuvântul *ce* este adverb pe lângă adjectivul *frumos* (înlocuindu-se cu *cât de*), iar *acesta* este adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere pe lângă substantivul *norul*.

15. b) Cuvântul *ei* este atribut pronominal genitival exprimat prin pronume personal de persoana a III-a, numărul singular, genul feminin, cazul genitiv. Acest cuvânt mai poate fi pronume personal de persoana a III-a, numărul plural, cazurile nominativ și acuzativ (*Ei învață. Pe ei i-am văzut în parc.*). De asemenea, poate fi și interjecție (*Ei, ce să-i faci!*), dar niciodată pronume posesiv sau adjectiv pronominal posesiv.

16. a) Cuvântul dat este paronim cu *menaj* care înseamnă „activitatea unei gospodine, treburile gospodărești, căsnicie”.

17. b) În fraza dată există trei propoziții principale (*Așa e lumea asta, și rămâne, nu poți*), două subordonate circumstanțiale concesive (*de-ai face și măcar să te pui în ruptul capului*), două completeive directe (*ce-ai face și s-o întorci*) și o predicativă (*cum este ea*). Felul lor se stabilește în funcție de înțeles, de întrebări, de termenii regenți și de elementele relaționale specifice, acolo unde este cazul.

18. c) Atributele adjectivale sunt: *domnești, lat, lungi, revărsate, cucernică, împodobit, toate*. În text mai există un atribut pronominal genitival (*al căror*), un atribut substantival prepozițional (*de șindrilă*), și două atribute substantivale genitivale (*al răposatului și țării*).

19. a) Dintre cuvintele date doar *intim* are dublă accentuare, fără diferențiere semantică: *intim/intim*.

20. a) Predicatele verbale sunt *pot, să vadă, ar fi izbutit*, predicatul nominal este *ce ar fi fost*, iar predicatul nominal incomplet este *e*, urmat de propoziția predicativă *să vadă la altul*.

Verbele *ar* și *fi* din *ar fi izbutit* sunt verbe auxiliare care ajută la formarea condiționalului optativ perfect, iar verbul *suferi* este la infinitiv prezent, cu funcție sintactică de complement direct al verbului *pot*. Tot cu valoare verbală este și adjectivul *neizbutiți* (adjectiv participial), dar are funcție sintactică de atribut adjectival.

21. a)

22. d) Coordonarea disjunctivă se realizează prin conjuncțiile *sau, ori, fie*.

23. a) Subiectiva are termen regent verbul reflexiv impersonal la forma negativă *nu se cădea*, concesiva și prima cauzală sunt introduse prin elemente subordonatoare specifice – *cu toate că*, și respectiv *fiindcă* –, iar ultima cauzală este coordonată copulativ prin *și* cu cea precedentă.

24. d) Cacofoniile din celelalte enunțuri sunt: *de destinație, prima manșă și că cartea*.

25. d) Dintre cele opt articole, cinci sunt hotărâte enclitice (*pacea, iernii codrul, duruital, ciocănitarii*), unu nehotărât (*o tăcere*), unu posesiv sau genitival (*al ciocănitarii*) și unu demonstrativ sau adjectival (*celelalte mari*).

26. b) Atributul adjectival este *nicio* (exprimat prin adjectiv pronominal negativ), iar cel substantival este *de aventuri* (exprimat prin substantiv în acuzativ, însoțit de prepoziția *de*).

27. d) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal nehotărât, deoarece are sensul de *oarecare, ceva*, pe lângă substantivul *un ... profit*.

28. a) Expansiunea se poate realiza astfel: *Aș ruga^{1a} / (pe cine) este împărat² / a ne ospăta^{1b}*

P1 = PP; P2 = CD / 1

29. b) Prepoziția *prin* nu poate intra în relație cu substantivul *al pădurii*, deoarece acesta este în cazul genitiv, iar prepoziția cere cazul acuzativ. În structuri de tipul *prepoziție + adjectiv propriu-zis / adjectiv pronominal / numeral cu valoare adjectivală + substantiv* prepoziția intră în relație cu substantivul: *prin ... întuneric*. Totodată, adjectivul *mândru* este antepus substantivului *întuneric*, topica normală fiind *prin întunericul mândru*.

30. d) Cuvântul *cum* are valoare de conjuncție subordonatoare. Înlocuindu-se cu locuțiunea conjuncțională specifică *îndată ce (imediat ce)*, nu poate introduce decât o temporală.

31. d) Cuvintele date au funcție de complement de agent deoarece au ca termen regent un participiu cu valoare pasivă (*mărginită*) și arată cine face acțiunea suferită de subiect.

32. b) Lipsește acordul adjectivului pronominal demonstrativ *acesta* cu termenul determinat *inginerului (inginerului acestuia)*, acord care există în celelalte enunțuri.

33. a) Subiectivele **2** și **3** sunt coordonate între ele și au ca termen regent verbul impersonal *trebuie*, iar subiectiva **1** (*Ce scrie*) are ca regente propozițiile **3** și **4**: *Ce scrii (scrisul)¹ / să fie limpede³ / și să placă.⁴ / (Ce / cine să fie limpede și să placă?)*

34. b) În stabilirea răspunsului ține cont și de următoarele reguli: înainte de *b* și *p* se scrie și se pronunță *m*, iar înainte de *d, g, l, m, n, r, v* și de vocală se scrie și se pronunță *dez-* și *răz-*.

35. b) Cuvintele din seria **b** fac parte din vocabularul fundamental deoarece denumesc noțiuni esențiale, fiind cunoscute și folosite de către toți vorbitorii, pe când din masa vocabularului fac parte

regionalismele, arhaismele (*caimacam, postelnic, pisar*), neologismele, termenii tehnici, termenii științifici (*literar, hiperbolă, comparație, circumstanțială de loc*), cei argotici și de jargon.

36. b) Celelalte cuvinte au formele articulate hotărât *concediile și bucuriile*.

37. a), d) În seria **d** sinonimul *chipeș* se referă la sensul de „frumos, arătos”, iar celelalte sinonime, la sensul „îngâmfat”. În seriile **b** și **c** nu se încadrează în raportul de sinonime *cerebral* și *a condamna*.

38. d) *O dată* este substantiv precedat de articol nehotărât deoarece este urmat de adjectivul *importantă*. Cu aceeași scriere (formă) poate fi și numeral adverbial când arată de câte ori se repetă (se săvârșește) o acțiune: *o dată, de două ori* etc.: *A fost la mine o dată, iar eu l-am vizitat de două ori*.

Se scrie, în schimb, *odată*, atunci când este adverb cu sensul de „odinioară, cândva, demult” sau „îndată, imediat”: *A fost odată ca niciodată. Văzând așa, odată au și pornit la drum*.

39. a) Subordonata este consecutivă deoarece elementul subordonator *cât* se poate înlocui cu *încât*, element subordonator specific consecutivului, iar în regentă există și elementul corelativ *așa*.

40. d) Singurul subiect exprimat este *eu* aflat în relație de interdependență (de inerență) cu predicatul *cine sunt*, iar toate celelalte sunt incluse: (tu) *să cunoști*, (eu) *pot*, (tu) *ascultă*, (tu) *du-te*, (tu) *spune*, (eu) *am învățat*.

41. b) *Surzândă* este verb la gerunziu, dar are valoare adjectivală, fiind acordat.

42. c) Verbul *a fost* este predicativ deoarece are înțeles de sine stătător, fiind sinonim cu *a trăi, a exista*.

43. c) Cuvântul dat este subiect, deoarece, înlocuind întrebarea *ce?* cu *cine?*, specifică subiectului, va răspunde tot substantivul *melodiile*: *ce?/cine?* → *plac = melodiile*.

44. a) Cele două subordonate sunt subiective deoarece au ca termeni regenți construcțiile impersonale *una e și alta e*. Făcând contragerea acestora vom obține subiectele *plimbatul (plimbarea)* și *munca*: *Una e plimbatul (plimbarea), alta e munca* sau *Plimbatul (plimbarea) este una, munca este alta*.

45. c) Numeralul cardinal propriu-zis *două* are valoare adjectivală pe lângă substantivul *ore* deoarece stă înaintea lui, nu este urmat de prepoziție și se acordă în gen număr și caz cu acesta. De aceea, are funcție sintactică de atribut adjectival. Dacă numeralul cardinal stă după substantiv, are valoare substantivală, stă în cazul N., având funcție sintactică de atribut substantival apozițional: *Pe aici circulă tramvaiul trei*. (val. subst., N., atr. subst. apoz.)

46. b) Termenii neologici se termină în *ee*, iar cuvintele care fac parte din vocabularul fundamental se termină în *ie*.

47. c) Propozițiile sunt în ordine: subiectivă (*ca să spui conștiinței tale*), completivă directă (*că este liberă*), principală (*este*), predicativă (*ca și când ai asigura universul*), completivă indirectă (*că este liber*) și completivă indirectă (*să fie infinit*).

48. a) Dintre cuvintele date pot avea două modalități de accentuare, în funcție de sens, fiind omografe: *corector* (persoană), *corector* (aparat), *tipic* (specific, caracteristic), *tipic* (normă, regulă). Cuvântul *asfixie* are și el dublă accentuare (este dublet accentual), dar nu diferă ca sens: *asfixie/asfixie*. Accentuare unică au *radar* și *butelie*.

49. d) Textul corect este: *Absolvenții Academiei de Poliție, promoția 2000, au hotărât să se reîn-tâlnească în anul 2010, la Timișul de Sus*. În text există patru greșeli de ortografie și două greșeli de punctuație (cele două virgule).

50. b) Numărul propozițiilor dintr-o frază este egală cu numărul predicatelor exprimate și neexprimate (subînțelese), complete și incomplete. Predicatele acestei fraze sunt: *să-ți dai osteneala, să afli, nu știi, vorbesc*.

51. b) Propozițiile care au termen regent verbe, locuțiuni verbale, expresii verbale, adjective referitoare la procese psihice, la stări fiziologice și sufletești, la diferite atitudini sunt completive indirecte: *se gândește, se miră, se dumirește, se teme, se bucură, îi pare bine, îi pare rău, îi este sete, îi este foame, îi este teamă, îi este dor, atent, vrednic, mândru, demn* etc.

52. b) Prima subordonată este cauzală întrucât adverbul relativ *când* se poate înlocui cu conjuncțiile *deoarece, fiindcă, întrucât* sau cu locuțiunile conjuncționale subordonatoare *din cauză că, din pricină că, din moment ce, de vreme ce*, toate specifice cauzalei.

53. c) Substantivul *domnule* în cazul vocativ trebuie izolat între virgule, fiind în interiorul propoziției, ca și locuțiunea adverbială *vrând-nevrând*. De asemenea, se desparte prin virgulă de regenta ei și cauzala [...] *că, vrând-nevrând, tot nu ai*.

54. b) Fiind la diateza reflexivă și referindu-se la un proces psihic, verbul *a se gândi* este intransitiv (*mă gândesc la ceva*) și de aceea verbul la infinitiv prezent *a telefona* este complement indirect.

55. b) Cele două substantive (*copilo* și *Doino*) sunt în cazul vocativ și nu au funcție sintactică.

Nu sunt apoziii întrucât nu explică un alt termen, nu fac anumite precizări referitoare la diferiți termeni regenți. De asemenea, substantivele în vocativ nu pot avea funcție sintactică de subiect.

56. b) Cuvintele *omnesc, românesc, frățesc* sunt adjective derivate de la substantive cu ajutorul sufixului *-esc*. Cuvintele de la **c** sunt adverbe derivate, dar tot de la adverbe, nu de la alte părți de vorbire (*bine – bineșor, departe – depărțișor, repede – repejor*), iar cele de la **d** sunt adverbe compuse, nu derivate. Adverbele din seria **b** sunt derivate cu sufixul *-ește* de la substantive.

57. b) Prepozițiile cu regim de genitiv se termină în articol hotărât și provin, în general, din adverbe prin articulare: *înainte* (adv.) – *înaintea* (prep.); *împotrivă* (adv.) – *împotriva* (prep.) *împrejur* (adv.) – *împrejurul* (prep.) etc. sau au aceeași formă și ca adverbe, și ca prepoziții: *deasupra*. Genitivul se construiește cu prepozițiile *înaintea, asupra, împotriva, deasupra, înapoia, împrejurul*, iar *conform, asemenea, datorită, mulțumită* sunt prepoziții cu regim de dativ.

TESTUL 4 (2000)

1. a) Textul aparține stilului publicistic deoarece oferă informații în cadrul unei știri despre anumite aspecte, evenimente ale vieții internaționale.

2. d) Textul dat aparține stilului administrativ, numit și juridico-administrativ, fiindcă face referire la un drept al persoanei prevăzut de lege.

3. c) Cuvântul *totul* este substantiv provenit prin conversiune din pronumele nehotărât *tot* cu ajutorul articolului hotărât *-l*. Totodată el este și termen regent al atributului substantival genitival *inimii*.

4. b) Vezi precizările de la Testul 3, exercițiul 51.

5. b) Cazul dativ se construiește numai cu prepoziții, nu și cu locuțiuni prepoziționale, acestea fiind: *asemenea, aidoma, așijderea, grație, datorită, mulțumită, potrivit, conform, contrar*.

Între celelalte cuvinte există prepoziții și locuțiuni prepoziționale cu regim de acuzativ (*pe lângă, de pe lângă; în afară de, conform cu*), precum și prepoziții și locuțiuni prepoziționale cu regim de genitiv (*împotriva, împrejurul, înaintea; pe deasupra, în centrul, în fața*).

6. a) Cuvântul *amnezie* are două modalități de despărțire în silabe, ambele corecte: *am-ne-zi-e / a-mne-zi-e*.

7. d) Despărțirea corectă în silabe a cuvintelor date este următoarea: *a-nal-fa-bet / an-al-fa-bet, i-ne-gal / in-e-gal, de-za-mor-sa / dez-a-mor-sa, vârst-nic, des-pre / de-spre, drep-tunghi / drept-unghi, ni-cio-da-tă / nici-o-da-tă, jert-fă, sanc-tu-ar, mon-stru, func-ți-o-nar, somp-tu-os, a-u-to-buz, fruc-tu-os, ge-o-graf, i-na-bil / in-a-bil, de-zar-ma / dez-ar-ma*. Se observă că unele dintre cuvinte au dublă modalitate de despărțire în silabe (după pronunțare și după structură), acestea fiind cele derivate cu prefixe și cele compuse „din cuvinte întregi, elemente de compunere sau fragmente de cuvinte dintre care cel puțin unul există și independent și cu un sens care corespunde celui din compus.” (DOOM2, p. LXXXVIII)

8. c) Structura *astfel de* are valoare morfologică de locuțiune adjectivală sinonimă cu *asemenea*.

9. c)

10. c) O parte dintre celelalte cuvinte sunt compuse (*despre, tustrei, înspre, câțiva*), unu este format prin contaminație (*cocostârc*), *amândoi* provine din *ambii + doi*, iar restul sunt simple (*despot, destinație, desuet, destitui, dezmierda, destoinic*).

Pentru a ne da seama dacă anumite cuvinte sunt derivate, fără a consulta dicționarul explicativ, trebuie să găsim un cuvânt de bază și să stabilim înrudirea de sens dintre ele în funcție de prefix sau de sufix, deoarece sunt cuvinte care au aceleași sunete ca și cele derivate (vezi, de pildă, *desuet* și *desprinde*). Bunăoară, prefixul *des-/dez-* este un prefix privativ (care arată lipsa), deci *a desprinde* arată lipsa acțiunii de *a prinde*, *a dezarticula* arată lipsa articulării etc.

11. d) Predicatul nominal este *era bolnavă*, iar cel verbal este (*era*) *împovărată* exprimat prin verbul *a împovăra* la diateza pasivă cu verbul auxiliar *a fi* subînțeles. Dovadă că verbul *a împovăra* este la diateza pasivă este prezența complementului de agent *de copii*.

12. c) Este necesar acordul între adjectivul demonstrativ *acestei(a)* și substantivul determinat *fete(i)*.

13. b) Complementul circumstanțial de scop *după câștig* arată scopul acțiunii de *a umbla* și poate fi transformat (prin expansiune) în subordonată finală: *Umbla^{1/} ca să câștige.^{2/}*

14. a) Cuvântul *care* este pronume relativ deoarece leagă o subordonată completivă directă de regenta ei și nu stă în aceeași propoziție (în subordonată) alături de un substantiv cu care să se acorde în gen, număr și caz. Pentru a fi pronume sau adjectiv pronominal interogativ trebuia să apară într-o propoziție interogativă.

15. b) Acestea sunt formele corecte ale verbului *a continua*, conform DOOM 2 (2005), p. 178.

16. a)

17. b) Cuvintele din seria *b)* sunt sintagme sau îmbinări de cuvinte, fără un grad ridicat de unitate semantică, iar toate celelalte cuvinte date sunt compuse prin contopire sau prin alăturare.

18. b) Cuvântul *tot* este adverb, cu sensul „mereu”, pe lângă adjectivul mai greu.

19. a) Cuvântul *care* este pronume relativ ce introduce o atributivă și ține locul substantivului determinat din regentă (*prietenii*). Elementele subordonatoare *care* și *ce*, care introduc o atributivă, sunt întotdeauna pronume relative.

20. c) În exemplul **c** cuvântul *un* este adjectiv pronominal nehotărât, pentru că stă lângă substantivul *om* cu care se acordă în gen număr și caz și se află în context cu pronumele nehotărât *altul*. Cuvintele *unuia* și *unora* din primele două enunțuri sunt pronume nehotărâte în G. și D. întrucât țin locul unor substantive și pot fi substituite cu *altuia* și *altora* (tot pronume nehotărâte). Primul dintre ele (*unuia*), deși stă pe lângă substantivul *părerea*, nu se acordă cu el în gen, număr și caz pentru a fi adjectiv pronominal nehotărât. În ultimul enunț, cuvântul *un* este numeral cardinal cu valoare adjectivală deoarece se află în context cu numeralul *doi*.

21. d) Pronumele reflexiv *mă* nu are funcție sintactică întrucât nu poate fi înlocuit printr-o formă accentuată de pronume sau printr-o altă parte de vorbire. Un enunț ca: *Mă mândresc pe mine, nu-l mândresc pe el (pe copil)*. nu este corect și nici reperabil în limba română.

22. d) Cuvântul *cât* are funcție sintactică de atribut adjectival, deoarece din punct de vedere morfologic este adjectiv pronominal interogativ, dovadă fiind faptul că poate flexiona și realizează acordul: *Câți litri (de untdelemn) consumați pe lună? Câte mere consumați pe zi?* etc. Toate cele șapte feluri de adjective pronominale au o singură funcție sintactică – de atribut adjectival.

23. a) *Buged* este un adjectiv, un regionalism, care are sensul „buhăit, umflat, puhav” (referitor la obrazul oamenilor) și nu trebuie confundat cu substantivul *buget*, cu sensul „bilanț al veniturilor și al cheltuielilor”. Totodată, cele două cuvinte, afară de sens și valoare morfologică, diferă și ca accent: *buged, buget*.

24. b) Cuvântul *deznădăjduită* are funcția sintactică de atribut adjectival fiindcă este exprimat printr-un adjectiv participial (adjectiv provenit din verb la participiu) acordat în gen, număr și caz cu substantivul determinat *o privire*. Atributul adjectival este singurul dintre atribute care se acordă întotdeauna cu termenul regent în gen, număr și caz.

25. c) Termenii folosiți greșit sunt substantivul *dezidenții* (în loc de *disidenții*) și verbul *manifestă* folosit greșit în loc de *manifestează* cu sensul de „a participa la o manifestație”. Cuvântul *dicțiune* are și forma *dicție* (ambele corecte), iar substantivul *detenție* are corectă numai această formă, nu și *de-tențiune*.

26. b) Vezi explicațiile de la testul anterior, exercițiul 51.

27. b) Vezi explicațiile de la testul anterior, exercițiul 32.

28. c) Numeralul *1944* precedat de prepoziția *din* are valoare substantivală în Ac. și funcția sintactică de atribut substantival prepozițional pe lângă substantivul *catastrofă (care catrastofă?)*.

29. c) Deși răspunde la întrebarea *pe cine?*, subordonata este completivă indirectă, pentru că verbul regent este intransitiv și nu se poate dubla printr-un complement direct exprimat printr-o formă

neaccentuată a pronumelui personal, ca în exemplul: *Îl laudă¹ / pe cine învață.²* De asemenea, completiva indirectă *pe cine e cel mai bun* se poate înlocui cu o altă completivă indirectă care să răspundă la întrebarea *pe ce?*: *Contează¹ / pe ce i-ai promis.²* Verbul *contează*, ca și *se bizuie* și *se bazează*, nu poate fi termen regent pentru o completivă directă.

30. d) Nici un alt cuvânt dintre celelalte nu este neologism, ci ele aparțin vocabularului fundamental și activ (*barză, viezure, brânză, merinde, meșteșugar*), sunt regionalisme (*duhan*) sau arhaisme (*cinovnic, ișlic*). Cuvântul *chezaș* este un termen popular și învechit.

31. c) Cuvântul *oricând* este adverb nehotărât, fără a avea și rol de element subordonator la nivelul frazei (ca în textul *Poate veni oricine vrea.*), deoarece textul dat conține o singură propoziție.

32. b) Pronumele este termen regent numai pentru atribut, ca și substantivul și numeralul. Complementul poate determina un verb, o locuțiune verbală, o interjecție, un adjectiv, o locuțiune adjectivală și un adverb.

33. c) Substantivul *vieții* este o formă de dativ arhaic cu funcție sintactică de atribut substantival în dativ fără prepoziție (datival), pe lângă substantivul *vameș*. Acest tip de atribut se întâlnește când termenul regent este un substantiv nearticulat care denumește o ocupație, o profesie, o funcție, o relație sau un grad de rudenie și răspunde la întrebarea *cui?*: *El este nepot mamei mele*. Dacă substantivul determinat este articulat hotărât, cuvântul *mamei* este tot atribut, dar este în cazul G. și răspunde la întrebarea *al cui?*

34. a) Vezi explicațiile de la testul anterior, exercițiul 20.

35. a) O subordonată completivă directă (ca și subiectiva, predicativa, atributiva și completiva indirectă) nu se introduce prin conjuncția compusă *ca să*, fără ca aceasta să aibă termenii dislocați (ca în enunțul **b**). Corect ar fi fost, de pildă: *Mi-a ordonat ca în fiecare zi să trec pe la el*. În enunțul **c** nu există o concordanță a timpurilor verbale *zice – dorea* din regentă și subordonată și nici o concordanță a timpului ultimului verb cu adverbul de timp *acum*. În enunțul **d** pronumele relativ *care* trebuie însoțit de prepoziția *pe*, deoarece are funcție sintactică de complement direct, fiind reluat și prin forma neaccentuată de acuzativ a pronumelui personal *l-*.

36. b) Subiectiva din enunțul **b** este cerută de verbul impersonal (*imi, mi se*) *părea*. Celelalte subordonate sunt: predicativă în **a** (după verbul copulativ *este*), completivă directă în **c** (pe lângă verbul predicativ și tranzitiv *a notat*) și modală în **d** (cu regentul verbal *s-a procedat*).

37. a) Cuvântul *ieri* este un substantiv obținut din adverb, prin conversiune, dovadă fiind faptul că este determinat de adjectivul antepus cu formă articulată *veșnicului*.

38. d) Verbul copulativ intră numai în alcătuirea predicatului nominal sau poate forma un predicat nominal incomplet când este urmat de o predicativă.

39. c) Nu conțin diftongi cuvintele din seria **c**, deoarece în *gheață* (*ghea-ță*) și *aghiotant* (*a-ghio-tant*) literele *e* și *i* sunt litere ajutoare împreună cu *h*, iar în *leandru* și *foileton* sunetele *ea* și *oi* formează vocale în hiat întrucât aceste cuvinte se despart corect în silabe astfel: *le-an-dru, fo-i-le-ton*. Conțin diftongi cuvintele *mesteacăn, coafor, oacheș, lingual, lornion, înfiera, jaguar, îngăima, iguană, impiegat, inaugura* și *fiică*, deoarece se despart astfel în silabe: *mes-tea-căn, coa-for, oa-cheș, lin-gual, lor-nion, în-fie-ra, ja-guar, în-găi-ma, i-gua-nă, im-pie-gat, i-nau-gu-ra / in-au-gu-ra, fii-că*.

40. a) Substantivul *stropirea* are funcție sintactică de subiect, iar substantivele *copiilor, cu apă, de către colegi* sunt atribute având ca termen regent substantivul *stropirea*. Pronumele personal *lor* este atribut pronominal genitival cu termenul regent *colegii*, iar predicatul *a fost interzisă* este verbal, fiind exprimat prin verb la diateza pasivă (se subînțelege complementul de agent *de cineva*).

41. a) Când sunt însoțite de adverbe de mod cu sens restrictiv ca *decât, numai, doar*, cuvintele *un* și *o* au valoare morfologică de numere cardinale.

42. c) În enunțurile **a, b, d**, conjuncția *ca să* trebuie înlocuită cu *să* sau folosită cu termenii dislocați, (*ca ... să*), deoarece introduce subiectivă, atributivă și completivă directă. În schimb, această conjuncție poate fi folosită fără dislocarea termenilor când introduce o circumstanțială de scop. Vezi și exercițiul 35 din acest test.

43. d) Subiectul exprimat este *știrea* care realizează o relație de interdependență (de inerență) cu predicatul *s-a comunicat* exprimat prin verb reflexiv cu înțeles pasiv (*A fost comunicată știrea.*).

44. b) Pronumele personale *mi* și *ți*- din primul enunț nu au funcție sintactică pentru că se află în dativ etic, însă în al doilea enunț, pronumele reflexiv *mi* este în cazul dativ posesiv, înlocuindu-se prin adjectivul posesiv *meu* pe lângă substantivul *feciorul* care denumește obiectul posedat: *Să-mi văd feciorul meu.* Același pronume reflexiv, în enunțul **c** nu are funcție sintactică (intră în alcătuirea diatezei reflexive a verbului *mi-am amintit*), iar în enunțul **d** este complement indirect.

45. a) Singurele modalități de despărțire corectă în silabe se află în varianta **a**.

46. a) Cuvântul *lui* este, în acest context, articol hotărât proclitic care însoțește un substantiv propriu nume de persoană de genul masculin, în cazul genitiv. Dacă ar înlocui substantivul (*Cartea lui se află pe masă.*), ar fi pronume personal. Cuvântul *lui* nu poate fi nici pronume, nici adjectiv posesiv. Vezi și explicațiile de la testul anterior, exercițiul 10.

47. b) Cuvântul *ei* este, în acest context, pronume personal în genitiv care determină substantivul *pantofii* și de aceea nu poate fi, ca parte de propoziție, decât atribut pronominal genitiv. Tot pronume personal este și în enunțurile: *Ei merg la școală. Pe ei îi laudă toți. Ei i s-a dat premiul.*, fiind diferite însă cazul și funcția sintactică. Vezi și explicațiile de la testul anterior, exercițiul 15.

48. d) Omografele date au următoarele sensuri: *tipicul* (specificul), *tipicul* (norma, regula), *afin* (arbust), *afin* (rudă, cumnat).

49. b) Vezi explicația de la testul anterior, exercițiul 46.

50. b) Structurile pleonastice sunt: *dureri nevralgice, firesc și natural, mujdei de usturoi, ortografie corectă, și scurtă alocuțiune*, pentru că *nevralgia* este durere, ceea ce este *firesc* este și *natural*, *mujdeiul* nu poate fi decât din usturoi deoarece este „must de ai”, *ortografia* nu este altceva decât o scriere corectă, iar *alocuțiunea* este și trebuie să fie întotdeauna o cuvântare scurtă.

51. c) Când se înlocuiește cu *însă, dar*, cuvântul *iar* este conjuncție coordonatoare adversativă. Ca adverb, se înlocuiește cu adverbul *iarăși* sau cu locuțiunea adverbială *din nou*.

52. a) Substantivul *Mihai* este apozitie întrucât aduce o explicație, face o precizare asupra termenului regent *amicul* și poate fi precedat de un adverb explicativ: *adică, anume*. Apozitia stă de obicei în cazul N., dar poate sta în orice caz. Când stă în cazul N., poate fi acordată în caz cu termenul regent (ca în situația de față), sau neacordată ca în exemplul următor: *Pe amicul Mihai l-am văzut la spectacol*.

53. a) Cuvântul *ce* este pronume relativ și pentru a-i afla funcția sintactică transformă subordonata în propoziție interogativă (*Ce vreau?*) și dă apoi răspuns la întrebare (*Vreau ceva.*). Cuvântul *ceva* care înlocuiește pronumele *ce* este complement direct, deci și *ce* are aceeași funcție sintactică.

54. c) Vezi explicațiile de la testul anterior, exercițiul 42.

55. c) Denumirile geografice care au în alcătuirea lor o prepoziție (*Câmpia de Vest, America de Nord* etc.) se scriu fără cratimă, iar substantivele compuse ce denumesc personaje din basme (*Sfarmă-Piatră; Strâmbă-Lemne* etc.) se scriu cu cratimă. Tot cu cratimă se scriu și substantivele compuse din substantiv + substantiv cu formă de N.-Ac. (*câine-lup, zi-muncă* etc.) precum și dintr-un substantiv precedat de un numeral (*prim-ministru, prim-procuror* etc.) care sunt compuse prin alăturare. Substantivele compuse care se referă la denumiri geografice și la numele instituțiilor și al întreprinderilor se scriu cu literă mare la toate părțile componente, cu excepția cuvintelor de legătură (*Amărăști de Jos, Editura Humanitas* etc.).

56. b) Realizând contragerea subordonatei respective obținem sintagma: *Pentru a nu mai rămâne repent...* Înlocuind o subordonată finală și fiind exprimată prin verb la infinitiv precedat de prepoziția *pentru*, partea de propoziție obținută nu poate fi decât complement circumstanțial de scop.

57. b) Coordonarea adversativă este realizată prin conjuncția *însă*, virgula dintre propoziția a doua și a treia realizează juxtapunerea, iar conjuncția *și* este elementul relațional care asigură coordonarea copulativă dintre ultimele propoziții.

TESTUL 5 (2000)

1. c) Vezi Testul 1, exercițiul 24.

2. d) Vezi Testul 2, exercițiul 8.

3. c)

4. b) Toate adjectivele date pot fi folosite și cu sens figurat: *cătrănit* (amărât, necăjit, foarte supărat), *încins* (care se manifestă intens, puternic, înflăcărat), *înfierbântat* (care insuflă avânt, pasiune), *negru* (foarte supărat, furios), *piperat* (ridicat – cu referire la prețuri, indecent – cu referire la glume), *plouat* (posomorât, nemulțumit), *subțire* (distins, rafinat), *umflat* (care este ridicat, exagerat – despre prețuri, care este supărat, bosumflat – despre persoane).

5. b) Sunt două propoziții deoarece există două predicat, al doilea având verbul copulativ subînțeles: *-s(unt) vechi, nouă-s(unt)*. Ambele predicat au ca subiect pronumele nehotărât *toate*.

6. c)

7. c) Adăugarea adverbului *iarăși* sau a locuțiunii adverbiale *din nou* duce la realizarea unui pleonasm deoarece verbul *a reveni* are sensul de „a veni din nou”, datorită prefixului *re-*.

8. a)

9. a) Cuvântul *niciunul* este pronume negativ compus, singurul din cele trei (*niciunul, nimeni, nimic*) care devine adjectiv pronominal negativ când este urmat de un substantiv. În text se află și pronumele negativ *nimic*, folosit cu forma populară *nimica*.

10. b) Formele corecte sunt *chibrituri, înghețate, țărânci, pîcheri/pîchiri, tunele/tuneluri, coperte/coperți, înveșmântă/înveșmântează*. Substantivul *pîcheri/pîchiri* se referă la forma de plural a substantivului *bibilică* (*pîchere/pîchire*) și nu are nicio legătură cu *pîcher* (persoană) / *pîcher* (piesă a războiului de țesut) cu pluralul *pîcheri/pîchere*.

11. b) Cuvântul *hai* este interjecție predicativă deoarece se înlocuiește printr-un verb (*să mergem*) și are funcție sintactică de predicat verbal întrucât în propoziția din care face parte nu există alt predicat.

12. b) Formele verbul *a acorda* diferă în funcție de sensul lui: (eu) *acord* (a atribui, a oferi) / (eu) *acordez* (a regla un aparat, un instrument).

13. b) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal relativ deoarece stă înaintea substantivului *probleme*, în aceeași propoziție cu el, acordându-se între ele în gen, număr și caz.

14. b. Ultima propoziție este principală, iar celelalte două sunt subordonate, având, ca elemente relaționale, conjuncțiile subordonatoare *dacă* și *să*, prima subînțeleasă pe lângă predicatul *vrei*. Astfel, prima propoziție a frazei realizează raportul de subordonare prin juxtapunere.

15. a), c) La persoana a III-a feminin, plural, adjectivul pronominal de întărire are două forme: *înseși* (prin adăugarea pronumelui reflexiv *-și*) și *însele* (prin adăugarea pronumelui personal *-le*).

16. d) Toate verbele date pot fi folosite cu sens figurat: *a eclipsa* (a umbri, a întrece, a depăși pe cineva în merite, în strălucire), *a evapora* (a dispărea, a se face nevăzut), *a închea* (a prinde contur, a se forma, a lua ființă), *a mazili* (a alunga, a îndepărta), *a măcina* (a fărâmița, a zdrobi, a chinui, a consuma), *a mistui* (a se chinui sufletește, a dispărea), *a paraliza* (a împiedica să se manifeste), *a rumega* (a medita pe îndelete), *a sece* (a distruge oameni și animale în număr mare), *a topi* (a se șterge, a se risipi, a se estompa, a distruge, a nimici).

17. a) Prezența unuia dintre cuvintele *împreună* și *laolaltă* realizează pleonasm cu sintagma *cu toți* din enunț.

18. a) Substantivul *Miron* are dublă accentuare (*Miron / Mîron*), iar celelalte au accentuare unică: *Hercule, Seneca, Procust* (vezi DOOM2, p. LIII), *Rotariu* (vezi precizările de la Testul 1, exercițiul 42.)

19. c) Vezi Testul 1, exercițiul 28.

20. a) Complementele circumstanțiale din textul dat sunt *prin puterea* (complement circumstanțial instrumental) și *dinainte* (complement circumstanțial de timp). Cuvintele *gârbovă* și *stremțuroasă*, deși răspund la întrebarea *cum?*, nu sunt complemente circumstanțiale de mod, ci elemente predicative suplimentare, având doi termeni regenți: *mă* și *vezi*.

21. a) Vezi Testul 1, exercițiul 33.

22. c) Vezi Testul 1, exercițiul 47.

23. b) În textul dat, cuvântul *ce* este adverb, având în context sensul „cât de mult, așa de mult”, pe lângă substantivele *freamăt* și *zbcium*.

24. b) Vezi Testul 1, exercițiul 56.

25. c) Între subiectul *a visa* și predicatul *este piedica* urmat de atributul *eternă* din propoziția principală s-au intercalat subordonatele *că adevărul sau alt lucru de prisos e în stare* și „*ca să schimbe în natur-un fir de păr*”.

26. a) După DOOM2, verbul *a absolvi* are o singură formă indiferent de sensul lui („a termina un ciclu de învățământ” sau „a scuti de pedeapsă”): *absolvă*.

27. b) Pronumele relativ *care* trebuie să aibă formă prepozițională *pe care* deoarece are funcție sintactică de complement direct care răspunde la întrebarea *pe cine?* (*pe cine am citit?* / *pe carte am citit-o*). De asemenea, se observă că el este dublat (reluat) prin forma neaccentuată a pronumelui personal *o*, având tot funcție sintactică de complement direct.

28. c) Atributele sunt, în ordine: *a ta* – adjectival exprimat prin adjectiv pronominal posesiv; *-mi* – pronominal prin pronume personal în dativ posesiv; *stelei* – atribut substantival genitival și *în tăcere* – atribut substantival prepozițional, ambele având termen regent substantivul *răsărirea*.

29. b) Vezi Testul 2, exercițiul 13.

30. c), d) Vezi Testul 2, exercițiul 11.

31. c) În fraza dată există patru predicate exprimate – două nominale și două verbale (*e înalt*, *m-aș fi încumetat*, *să urc*, *aș fi fost mai tânăr*) și două predicate nominale cu verbul copulativ subînțeles: (*sunt*) *mici*, (*sunt*) *slabe*.

32. b) Subordonata din fraza dată este circumstanțială cauzală, fiind introdusă prin conjuncția subordonatoare cauzală *cum*, care se înlocuiește cu elemente subordonatoare specifice cauzalei (*deoarece*, *fiindcă*, *întrucât* etc.), provenită prin conversiune din adverbul relativ *cum*.

33. c) Celelalte cuvinte se despart corect în silabe astfel: *coa-fu-ră*, *co-niac*, *croa-zi-e-ră*, *cu-loar*, *fer-moar*, *lă-u-dat*, *se-ni-or*, *tro-tuar*, *a-da-gio*, *du-ios*.

34. b) DOOM2 nu înregistrează formele *petrifica*, *petrificare*, ci doar formele *pietrifica*, *pietrificare* și *pietrificație*, primele ca noutate, fiind marcate cu semnul exclamării antepus. În schimb, DEX-ul (1996) înregistrează ambele forme (*a petrifica*, *a petrifica*), precizând proveniența doar la *a petrifica*: „După fr. **pétrifier**, germ. **petrifizieren**.”, precum și forma *petrificație*. După fr. **petrification**.

A petrifica, *petrificare* și *a pietrifica*, *pietrificare* sunt prezentate în DEX ca variante libere ale aceluiași cuvinte. Așadar, *a petrifica*, nefiind format în interiorul limbii române, ci fiind împrumutat, nu face parte din familia lexicală a cuvântului *piatră*.

35. b) Neologismele, în general, și termenii tehnici și științifici, în special, sunt monosemantici. În schimb, se caracterizează prin polisemie cuvintele care aparțin vocabularului fundamental, nu masei vocabularului.

36. a) Dintre cuvintele date doar *antic* are dublă accentuare: *antic* / *antić*. Celelalte se accentuează corect astfel: *regizor*, *avarie*, *butelie*.

37. c) Adjectivul *urâtă*, în varianta **c** este la gradul superlativ, dar nu la superlativul absolut, ci la cel relativ deoarece este format cu ajutorul articolului demonstrativ (adjectival) *cea*. În celelalte două variante, superlativul absolut este format prin repetarea adjectivului cu forma de genitiv (*urâta urâtelor*), respectiv, prin repetarea adjectivului cu formă identică (*urâtă-urâtă*).

38. b) *Dânsul*, *dânșii* nu sunt pronume de politețe, din moment ce, regional, se folosesc cu referire și la obiecte sau la ființe necuvântătoare: *Sai cu dânsa pe sub streșina casei*. (cu pupăza).

39. b) Singurul numeral este *amândoi* (un numeral colectiv), în celelalte două enunțuri aflându-se două verbe: *a se îndoi* și *a decima*, din sfera semantică a numeralelor *doi* și *zece*.

40. b) Singura valoare morfologică a cuvântului *al* nu poate fi decât cea de articol posesiv (genitival). Cu această valoare se întâlnește când însoțește un substantiv în genitiv (ca în cazul de față), un pronume în cazul genitiv (*al lui*, *al acestuia* etc.), un pronume sau adjectiv posesiv și în alt caz decât genitiv (*al meu*, *acest prieten al meu*) ori un numeral ordinal (*al doilea*).

41. a) Verbul *a eluda* („a ocoli, a evita, a ignora în mod voit”) este singurul care, deși neologism, nu este sinonim cu *a (se) lămuri*. Dintre celelalte, toate sinonime, *a(se) limpezi* și *a înțelege* nu sunt neologisme.

42. e. Formele corecte ale celorlalte cuvinte sunt: *auxiliar, cocs, complexi, așază, micsandă, eczemă, statuie, proroc, erbicid, premisă*.

43. d) Formele corecte ale celorlalte cuvinte sunt: *constituie, burlescă, pitorească, să convoace, să continue, gheață*.

44. c) În afară de formele de la **c**, celelalte cuvinte au următoarele forme corecte: *frustra, oprobriu, orchestră, chirilic, expropria, halva, azbest, prezbite, zgomot, zgură*.

45. a), c) Sunt în afara relației semantice de antonimie cuvintele: *femeie – bărbat, rață – rățoi și cinstit – oneros*. *Oneros* este antonim cu *profitabil, lucrativ*.

46. a), c) Cuvintele *somn, pană, răs, bandă* sunt omonime lexicale, *lin* este atât omonim lexical, cât și lexico-gramatical, iar *sare* este omonim lexico-gramatical. Cuvântul *pană* figurează în DEX (pp. 743, 744) în două articole diferite, cu sensul *oprire accidentală a funcționării unei mașini*, provenind din fr. *panne*, și cu sensul de *formațiile epidermice cornoase care acoperă corpul păsărilor*, provenind din lat. *pinna*.

47. b)

48. b) Pentru a compara omografele, le analizăm morfologic și semantic: *modele* (substantiv, feminin, plural, N.-Ac.) – obicei, gust, preferință; *modèle* (substantiv, neutru, plural, N.-Ac.) – ceea ce poate servi ca orientare pentru reproducere sau imitații, tipar; *umbrele* (substantiv, feminin, plural, N.-Ac.) – întunecime, întuneric, obscuritate; *umbrele* (substantiv, feminin, plural, N.-Ac.) – obiect destinat să apere de soare și de ploaie. Constatăm că omografele date au aceeași valoare morfologică (substantive), au același număr (plural), fiind diferite doar sensul.

49. b) Termeni argotici mai există și în alte variante (*șuriu, răcan, mardeală, nasol, prof, baftă*), dar li se alătură și arhaisme (*agă, aprod, hoardă*), neologisme (*subiect, parolă, suspect*) sau cuvinte din vocabularul fundamental (*hoț, cuvânt, dovieac, crivăț*).

50. c)

51. c) În celelalte enunțuri, cuvântul *de* are alte valori morfologice decât conjuncție: pronume relativ în **b**, prepoziție în **a** și **d**. Atributivă mai apare în enunțul **b**, dar este introdusă prin pronumele relativ *de* sinonim cu *care*, iar în celelalte enunțuri (**a** și **d**) apar două atribute precedate de prepoziția *de*.

52. b) Omonimele lexico-gramaticale trebuie să difere atât ca înțeles, cât și ca valoare morfologică: *sare* și *cer* (substantive și verbe), *mare* și *mică* (substantive și adjective). În celelalte serii mai sunt omonime lexico-gramaticale *ceară, car, care, lin. Soră, somn, ban, bancă, bandă, leu, lin* (ca substantiv) sunt omonime lexicale totale sau parțiale.

53. a) Perechea 3 conține paronime, iar perechea 5 conține antonime.

54. d) Perechile 3, 5, 7, 8, 9 conțin, în ordine, omofone (3, 5), paronime (7), omografe (8) și sinonime (9).

55. a) Primele trei forme au în vedere acordul adjectivului pronominal posesiv (*a sale*), a celui demonstrativ (*acestuia*) și a celui de întărire (*însevă*), cu termenii lor regenți. Forma a patra vizează acordul articolului demonstrativ (adjectival) *celui*, care rămâne invariabil când intră în structura gradului superlativ relativ al adverbului, ca în cazul formei *ea învață cel mai bine*. Forma *clasa întâi* are corecte și formele *clasa întâia* și *întâia clasă*, dar nu și *clasa a întâia*.

56. d) Subordonata din fraza dată este concesivă deoarece conjuncția subordonatoare *de* se înlocuiește cu elementele subordonatoare specifice concesivei – *deși, chiar dacă, chiar de, cu toate că* etc. –, iar în regentă se află și elementul corelat *tot*.

57. a) Părțile de vorbire aflate în cazul nominativ sunt substantivele *frăția, o simțire* și *oamenii*, pronumele relativ *care* și numeralul *unu(l)*.

TESTUL 6 (2001)

1. c) Dintre cuvintele date, *întrucâtva* figurează în DOOM2 doar în forma *întru câtva*, ca locuțiune adverbială.

2. c) Cuvântul *toamna* din primul enunț este substantiv deoarece are funcție sintactică de subiect, iar adverbul nu poate îndeplini această funcție sintactică. Tot substantiv este dacă este determinat de un adjectiv propriu-zis, adjectiv pronominal sau un numeral cu valoare adjectivală și funcție sintactică de atribut: *Toamna trecută am mers la munte. Toată toamna a stat la munte. A doua toamnă n-a mai venit.* De asemenea, când este nearticulat (*toamnă*) sau însoțit de articol nehotărât (*o toamnă*) acest cuvânt este tot substantiv: *Vine în fiecare toamnă. Am mers acolo într-o toamnă bogată.* În toate celelalte situații cuvântul *toamna* (deci articular hotărât) este adverb.

3. b) Prima propoziție, deși începe cu construcția *să*, nu este subordonată, deoarece conjuncția este numai marcă (morfem) a(l) modului conjunctiv. Tot principală este și propoziția *și n-ai nicio grijă*, deoarece nu depinde de înțelesul altei propoziții și se coordonează cu prima. Celelalte trei propoziții sunt subordonate, începând și cu câte un element subordonator: adverbul relativ *unde*, conjuncția subordonatoare simplă *că* și locuțiunea conjuncțională subordonatoare *chiar de*.

4. b) Numărul propozițiilor dintr-o frază este egal cu numărul predicatelor (exprimate și neexprimate, complete și incomplete). Predicatele din textul dat sunt: *să-ți dai osteneala, să afli, nu știi și vorbesc.*

5. c) Formele incorecte sunt: *celălant, ceastălantă, cealantă și cealalaltă.*

6. b) Subiectul este neexprimat inclus, deoarece verbul cu funcție sintactică de predicat verbal este la persoana a II-a singular, (*tu*) *taci*, iar substantivul *omule* este în cazul vocativ, neputând fi subiect.

7. b) Vezi Testul 4, exercițiul 56.

8. a) Substantivul *lucru* precedat de prepoziția *de* are funcția sintactică de complement direct deoarece are termen regent verbul tranzitiv *a dat* și poate fi transformat prin expansiune în complementivă directă: *Ne-a dat¹/să lucrăm.²*

9. a) Singurul pronume din text este pronumele relativ *care*; *ce* este adverb pe lângă adjectivul *frumos*, înlocuindu-se cu „cât de”, iar *acesta* este adjectiv pronominal demonstrativ pe lângă substantivul *norul* cu care realizează acordul în gen, număr și caz.

10. c) Vezi Testul 3, exercițiul 39.

11. b) Enunțul dat conține următoarele greșeli: lipsa acordului între subiectul *fiecare* și predicatul *au* (în loc de *are*), folosirea cuvântului *obligativitatea* (în loc de *obligația*) și prezența pleonasmului *actuale în vigoare*.

12. a) Vezi explicațiile de la Testul 3, exercițiul 2.

13. b) Atributul adjectival este *nicio* exprimat prin adjectiv pronominal negativ, iar atributul substantival este *de aventuri* exprimat prin substantiv comun în cazul acuzativ precedat de prepoziția simplă *de*.

14. c) Termeni ca *merceologie, devize, gestiune, debitor, forfetar* aparțin domeniului economic și financiar, iar cuvintele *dreptate, ingerință, inamovibilitate* nu aparțin unui anumit domeniu, nu sunt specializate, ci au caracter de generalitate.

15. b) Verbele *a agreea* și *a crea* se conjugă după modelul verbului *a lucra* și de aceea la rădăcinile *agre-* și *cre-* se adaugă sufixul gramatical *-ând*, ca la *lucrând*. La celelalte două verbe, *a scrie* și *a studia*, la rădăcina terminată în *-i* se adaugă *-ind*: *scriind, studiind*.

16. a) Forma de feminin singular a adjectivului pronominal demonstrativ de depărtare *aceea* la N.-Ac. se scrie cu *ee* (*fata aceea*), iar cea de masculin plural se scrie, tot la N.-Ac., cu *ie*: *oamenii aceia*. Antepus substantivului, adjectivul demonstrativ de feminin singular, la N.-Ac., se scrie cu un *e*: *acea femeie*. La G.-D. singular, adjectivul pronominal demonstrativ de depărtare de genul feminin are forma *aceleia*, când este postpus (*femeii aceleia*) și *acelei*, când este antepus: *acelei femei*.

17. b) Complementele circumstanțiale din textul dat sunt: *după un... popas, la podul, înainte, spre Moșca, încet-încet*.

18. a) Subordonata indicată este subiectivă deoarece are ca termen regent construcția impersonală *e totuna*.

19. a) Felul atributului se recunoaște după partea de vorbire prin care se exprimă. Acesta este atribut adverbial deoarece este exprimat prin locuțiunea adverbială *din față* sinonimă cu „dinainte”.

20. c) Despărțirea corectă în silabe a cuvintelor date este: *mon-se-nior, băr-bi-er, bin-o-clu / bi-no-clu, fias-co, fruc-tu-os, hi-dra-u-lic, in-gi-ner, car-te, a-tlet, somn-am-bul / som-nam-bul, su-fleor, simp-tom*.

21. a) Forma corectă de genitiv a substantivului *Piața Comună* este *Pieței Comune*, iar substantivul *miniștri* este nearticulat și se scrie cu un singur *i*. Genitivul singular articulat hotărât al substantivelor feminine se formează prin adăugarea articolului *-i* la forma de G.-D. sg. nearticulat, identică cu cea de plural nearticulat: (acestei) *Piețe Comune* – (două) *Piețe Comune* – *Pieței Comune*. Excepție de la această regulă fac substantivele feminine terminate în *-e* în hiat la care articolul *-i* se adaugă la forma de N.-Ac. sg. nearticulat: (această) *câmpie* – *câmpiei*.

Substantivele de genul masculin terminate în vocala *u* precedată de un grup de consoane în care ultima este *r* sau *l*, de tipul *ministru, astru, arbitru, multiplu, codru, membru* etc., se pronunță la fel și când sunt articulate, și când sunt nearticulate; se scriu însă diferit: cu un *i* când sunt nearticulate și cu doi *i* când sunt articulate hotărât (*Cei șapte miniștri ai Pieței Comune* – *Toți miniștrii Pieței Comune*). Deoarece se pronunță la fel în ambele situații, verificarea scrierii corecte se face prin înlocuirea lor cu alte substantive decât cele din categoria de mai sus: *Cei șapte șefi ai Pieței Comune* – *Toți șefii Pieței Comune*.

22. d) Vezi Testul 3, exercițiul 40.

23. c) Subordonata este consecutivă deoarece conjuncția subordonatoare *de* se poate înlocui cu *încât*, element subordonator specific consecutiv. De asemenea, în regentă se poate subînțelege și structura *așa de tare*, care conține elementul corelativ *așa de*, specific consecutiv.

24. a) Celelalte serii conțin numerele multiplicative (*înzecit, înmiiit, întreit*), distributive (*câte doi, câte zece*), ordinale (*întâiul, primul, cel dintâi*) și adverbiale (*de trei ori, de cinci ori*).

25. c) Se scriu cu *ii* cuvintele *cuviință* și derivatele sale (*încuviințat, cuviincios*), *știință* și *conștiință* (derivate de la *a ști*) și *fiindcă* (compus cu verbul *a fi* la gerunziu). Cuvântul *cunoștință* și derivatele sale (*încunoștința*) se scriu cu un *i* deoarece sunt formate de la *a cunoaște*.

26. d) Vezi Testul 4, exercițiul 48.

27. b) Cele patru atribute sunt: *bărbatului, veri* (atribute substantivale genitivale) și *acestei și călduroase* (atribute adjectivale).

28. a) Cuvântul *ude* este adjectiv întrucât exprimă însușirea unui obiect și flexionează: ***Floarea albastră tremură udă.***

29. c)

30. a) Cuvântul *mea* este adjectiv pronominal posesiv deoarece nu este însoțit de articol posesiv (genitiv) și stă lângă substantivul *cartea* care denumește obiectul posedat cu care se acordă în gen, număr și caz. Substantivul determinat *cartea* este în cazul N., deci și adjectivul pronominal *mea* este tot în N.

31. a) Cuvântul *ta* este adjectiv pronominal posesiv din aceleași motive ca acelea menționate anterior (lipsa articolului posesiv (genitiv) și prezența lui lângă obiectul posedat). Toate cele șapte feluri de adjective pronominale au o singură funcție sintactică – cea de atribut adjectival, pe lângă substantivul determinat, cu care se acordă în gen, număr și caz. Deci și acest adjectiv pronominal are funcția sintactică de atribut adjectival, fiind în cazul Ac. ca și substantivul determinat (*în*) *cetățuia*.

32. d) Subordonata este subiectivă deoarece determină verbul *a merge* devenit impersonal prin adăugarea formei neaccentuate de dativ a pronumelui personal *-ți*. Ca dovadă, verbul poate fi înlocuit cu expresia verbală impersonală *nu e posibil*.

33. c) Celelalte cuvinte sunt adverbe compuse (*dis-de-dimineăță, astă-seară, mâine-seară*), locuțiuni adverbiale (*cu noaptea-n cap, odată cu găinile*) sau substantive compuse (*gură-cască, zgârie-brânză, nu-mă-uita, floarea-soarelui, drum-de-fier, pasăre-liră*). Locuțiunile substantivale date se pot înlocui cu substantivele: *amintire, atenție, memorie, regret, binefacere*.

34. a) Prima subordonată este subiectivă deoarece are ca termen regent verbul impersonal (*se*) *părea, (îmi) părea* sau (*mi se*) *părea*, în text apărând doar forma *părea*, neînsoțită de formele pronominale neaccentuate *se, îmi* sau *mi*, iar atributiva depinde de substantivul *poarta*.

35. d) Prefixul *pre-* din cuvintele *predecesor*, *precursor* și *premergător* are sensul de *înainte*, toate acestea fiind sinonime între ele, dar și cu *înaintaș*. Singurul cuvânt care rămâne în afara relației de sinonime este *urmaș*, antonim față de toate celelalte.

36. a) Singura locuțiune din enunțul dat este locuțiunea adjectivală *de treabă*, sinonimă cu adjectivul *cumsecade*.

37. c) Dovadă a faptului că structura dată are funcție sintactică de complement circumstanțial de timp este posibilitatea transformării lui în temporală: *Se cunoșteau^{1/} de când erau mici.^{2/}*

38. c) Singura subordonată din text poate fi interpretată, în funcție de variantele de răspuns, doar circumstanțială de scop, numai dacă admitem ca element subordonator structura *gândind să*, care, de fapt, ar trebui să fie *cu gând să*. În realitate, subordonata este completivă directă introdusă prin conjuncția subordonatoare *să* și având ca termen regent verbul tranzitiv la diateza activă *gândind*, sinonim cu *dorind*, *vrând*, *crezând*, *intenționând*. În *Dicționarul de expresii și locuțiuni ale limbii române*, de Gabriela Duda, Aglaia Gugui, Marie Jeanne Wojcicki, la verbul *a gândi* figurează doar expresia *a da (cuiva) de gândit*, la p. 261.

39. b) Cele două greșeli sunt pleonasmul *dar însă* și *preferi mai bine*. Prepoziția *de* din structura *de-ai tăi* are valoare partitivă (*dintre*) și atunci forma de plural a pronumelui posesiv este corectă (*dintre prietenii tăi*). Oricum, potrivit noului *DOOM* (2005), „În construcția cu prepoziția *de* (care și-a pierdut sensul partitiv, dobândind sensul „de felul”) + pronume posesiv, norma actuală admite atât **pluralul**, cât și **singularul**: *un prieten de-ai mei/de-al meu, o prietenă de-ale mele/de-a mea*” (p. XCIII)

40. c) Cuvântul *o... indiscreție* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e*, având ca subiect propoziția subiectivă care urmează – *să asiste la această discuție*. Prin contragerea subiectivei se observă clar funcția sintactică de nume predicativ a substantivului *o... indiscreție*: *Asistarea (prezența) la această discuție este o... indiscreție*.

41. d) Subordonata este predicativă deoarece are ca termen regent verbul copulativ *este* și poate fi contrasă în nume predicativ: *Costul casei este cel apreciat (de tine)*.

42. d) Vezi Testul 4, exercițiul 2.

43. a) Vezi Testul 4, exercițiul 40.

44. d) Există cinci predicate verbale. Trei sunt exprimate prin verbul predicativ *a fi* (cu sensul „n-a existat”), iar celelalte două sunt *să nu... fi înțeles* și (*să nu... fi*) *luminat*, ultimul cu conjuncția *să* și verbul auxiliar subînțelese.

45. b) Vezi Testul 3, exercițiul 55.

46. b) *Ce-i se scrie* cu cratimă pentru că sunt două părți de vorbire diferite care se pronunță împreună (*ce este*), iar a doua oară se scrie împreună fiind o singură parte de vorbire – forma scurtă a pronumelui demonstrativ *aceia*: *Ce este (se întâmplă) cu aceia de afară?*

47. b) Prima dată cuvântul *mai lămurit* este adjectiv întrucât arată însușirea substantivului *răspuns* cu care se acordă, iar a doua oară este adverb pe lângă verbul *vorbește* pe care-l determină. De aceea, în primul enunț poate flexiona (*răspunsuri mai lămurite*), iar în al doilea enunț rămâne neschimbat (*vorbiți copiilor mai lămurit*).

48. b) Vezi Testul 3, exercițiul 17.

49. d) Adjectivele din seria **d** au format gradul superlativ absolut prin procedee expresive: repetarea adjectivului, lungirea unui sunet și folosirea adverbului *prea*. Mai sunt la gradul superlativ absolut și adjectivele *copil deștept foc*, *copil foarte deștept*, *grozav de deștept*, *concurrent prea deștept*, *număr extrem de mare*. Celelalte adjective – *prieten unic*, *rezultat maxim*, *timp optim*, *ghinion enorm* – sunt la gradul pozitiv, ele având doar sens de superlativ. Unele dintre ele sunt, în limba din care provin, la un anumit grad de comparație.

50. a) Înainte de vocală și de consoanele *b, d, g, l, m, n, r, v* se scrie și se pronunță prefixul *dez-*. Urmat de alte consoane are forma *des-* (*descalifică*, *desface*, *dezăpezi*) sau *de* (*desăra*, *desaliniza*, *dejuca*, *dejuga*).

51. d) La această soluție se ajunge prin compararea și eliminarea, pe rând, a celorlalte variante. Considerăm însă că propoziția a doua – *să subliniem* – poate fi interpretată completivă indirectă, verbul *a ține*, în această situație, fiind intransitiv (*țin la ceva*, *țin la sublinierea faptului că...*).

52. c) Subordonata atributivă este introdusă prin pronumele relativ *care*, aflat în cazul genitiv cu forma *a cărui*. Elementele subordonatoare *care* și *ce* sunt întotdeauna pronume relative atunci când introduc o atributivă și țin locul cuvântului determinat din regentă. În acest enunț, pronumele relativ *a cărui* ține locul substantivului *râul* pe care subordonata atributivă îl determină. Înlocuind pronumele relativ cu substantivul, constatăm și funcția lui sintactică de atribut pronominal genitival: ***a cărui apă curgea – a pârâului apă curgea – apa pârâului curgea.***

53. b) Cuvintele *în spatele* constituie o locuțiune prepozițională cu regim de genitiv provenită prin articularea ultimului termen al locuțiunii adverbiale *în spate* și care se înlocuiește cu prepoziția *înapoia*. Nu este locuțiune verbală deoarece nu are un verb în alcătuirea ei și nici prepoziție compusă întrucât acestea au în alcătuirea lor numai prepoziții (*de la, de pe la, de lângă* etc.).

54. a) Vezi Testul 3, exercițiul 20.

55. d) Atributul este *acea* – atribut adjectival pe lângă substantivul *zi*, exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ, iar cele trei complementele sunt *în ... zi* (complement circumstanțial de timp), *dis-de-dimineață* (complement circumstanțial de timp) și *la antrenament* (complement circumstanțial de loc).

56. c) În fraza dată sunt cinci predicate, dintre care patru verbale (*am spus, se pare, nu îți fi uitat, se-ntâmplase*) și unu nominal (*s-ajungă împărat*). Fiind cinci predicate, vor fi și cinci propoziții.

57. a)

TESTUL 7 (2001)

1. a) Vezi Testul 6, exercițiul 19.

2. d) *Al cui* este forma pronumelui interogativ *cine* în cazul genitiv deoarece apare în propoziție interogativă și este însoțit de articolul posesiv (genitival) *al*. Pentru a stabili funcția sintactică a unui pronume interogativ dăm răspunsul la întrebarea conținută de propoziție interogativă din care face parte: *Caietul este al băiatului (al cuiva)*. Cuvintele evidențiate (*al băiatului, al cuiva*) care înlocuiesc pronumele interogativ *al cui* sunt nume predicative pe lângă verbul copulativ *sunt*, deci și pronumele are aceeași funcție sintactică.

3. d) Dintre celelalte cuvinte numai *roi* mai conține diftong. Restul conțin vocale în hiat.

4. d) Cuvântul *pașoptist* se desparte în două modalități: *pa-șop-tist / paș-op-tist*.

5. c) Verbul *a fugi*, fiind verb de mișcare, nu este tranzitiv și deci nu acceptă complement direct, iar atributul nu are ca termen regent un verb, ci un substantiv, pronume sau numeral.

6. a), d) Complementul indirect poate determina interjecție (*Bravo lor! Vai de ei!*) și verb tranzitiv (*Îi dau băiatului o minge.*). Mai poate determina verb intransitiv sau locuțiune verbală intransitivă (*Se gândește la el. Și-a adus aminte de tine.*), adjectiv (*Pomii sunt plini de flori.*) sau adverb (*Bine de voi, rău de ei!*). Substantivul și pronumele sunt termeni regenți ai atributului, nu ai complementului.

7. d) Complementul direct poate determina un verb tranzitiv sau o locuțiune verbală tranzitivă (*Cumpără o carte. Nu mai ține minte nimic.*) și o interjecție (*lată-I pe Mihai. lată cartea.*). Adjectivul și verbul intransitiv sunt termeni regenți pentru alte tipuri de complementele, iar substantivul este regent al atributului.

8. a) Subiectul propoziției este un adjectiv substantivat cu ajutorul articolului demonstrativ (adjectival) *cel*.

9. d) Verbul *se gândește* este intransitiv și îi urmează complement indirect, deoarece exprimă un proces psihic. Dacă s-ar fi aflat în enunț cu un verb de mișcare, *la bunici* ar fi avut funcție sintactică de complement circumstanțial de loc: *A mers la bunici*.

10. d) Vezi Testul 4, exercițiul 21.

11. a) Predicatele sunt exprimate prin locuțiunile verbale *a ieșit înainte* și *să dea ajutor*, sinonime cu *a întâmpina* și *a ajuta*.

12. c) Predicatul nominal este (*e*) *sigur* (cu verbul copulativ subînțeles), iar predicatele verbale sunt *va fi ajutat* (exprimat prin verb la diateza pasivă cu complementul de agent *de vecini*) și *va fi* (verb predicativ impersonal în structuri ca *e ger, e toamnă, mi-e teamă, mi-e foame* etc.).

13. a) Verbul *a dormi* este singurul care are ca termen regent un substantiv (*obiceiu*) și de aceea este atribut. Celelalte verbe la infinitiv (*a te odihni, munci, a pleca, dormi*) au funcții sintactice de complemente deoarece determină verbele *nu poți, putea* și adjectivul participial *odihnit*.

14. d) Subiectul propoziția este *știrea* pe lângă predicatul *s-a comunicat*. Răspunde la întrebarea *ce?* care se poate înlocui cu *cine?*

15. b) Cuvântul *oricând* tot adverb nehotărât ar fi fost și în cazul în care se afla în frază, unde ar fi avut însă și rolul unei conjuncții subordonatoare.

16. a) Celelalte cuvinte au următoarele sinonime: *ilizibil* = neciteț, indescrifabil; *bulimie* = foame (excesivă); *acribie* = exactitate, corectitudine, seriozitate, conștiinciozitate.

17. c) Celelalte cuvinte au ca omonime următoarele sensuri: *cală* – 1. floare; 2. parte a unei nave destinată încărcăturii acesteia; *liră* – 1. instrument muzical; 2. monedă; *carte* – 1. scriere cu un anumit subiect tipărită și legată în volum; 2. (înv. și pop.) scrisoare, document, ordin scris.

18. a) Omografele sunt cuvintele care se scriu la fel și diferă prin accent (prin pronunție) și prin sens. Afară de cuvintele din seria **a)** mai sunt omografe *imobil* – *imobil*, *comedie* – *comedie*. Celelalte cuvinte sunt paronime (*literal* – *literar*, *familial* – *familiar*, *arbitrar* – *arbitral*, *emigrant* – *imigrant*) sau antonime prefixale (*actual* – *inactual*, *abil* – *inabil*, *lizibil* – *ilizibil*, *acceptabil* – *inacceptabil*). Tot valoare de antonime au și paronimele *emigrant* – *imigrant*.

19. a) Termenul *licențios* nu trebuie confundat cu paronimul său *licențiat* care are sensul „persoană care a obținut o licență”, „persoană autorizată printr-un contract de licență să utilizeze un brevet de invenție sau o marcă”, „titrat”, „persoană care a obținut o diplomă de licență în urma absolvirii unei instituții de învățământ superior”.

20. d) După noul DOOM (2005), «Numeralul **cardinal** „12” și cel **ordinal** corespunzător trebuie folosite la forma de **feminin** atunci când se referă la substantive feminine: *ora douăsprezece, douăsprezece mii de lei, clasa a douăsprezecea* (dar se acceptă și forma de masculin în indicarea datei: *doi/doisprezece/douăzeci și doi mai*).» (p. XCII)

21. a)

22. b) Vezi Testul 4, exercițiul 17.

23. a) Din celelalte serii nu se încadrează în categoria neologismelor cuvintele *clătinare, rânduială, ființă, paharnic, stolnic*, ultimele două fiind chiar arhaisme.

24. a)

25. b) Cuvintele derivate date au ca termeni de bază substantivele *brad, piatră și dascăl*.

26. c) Mai sunt compuse prin abreviere *TVR* și *BCR*, iar celelalte sunt compuse prin contopire (*undelemn*) sau prin alăturare (*prim-plan, Făt-Frumos, redactor-șef, tehnico-științific*). Cuvântul *miază-noapte*, compus și el, provine din structura latinească *mediam noctem*, iar cuvintele *băietan, copilaș, brădet* și *blănărie* sunt derivate. Dintre cuvintele compuse prin abreviere, *BCR, ONU, NATO, BRD* sunt abreviate la inițiale, *TVR* este abreviat la fragment și la inițială (*TV* – televiziunea; *R* – română), iar *ASIROM* este abreviat la fragmente (*ASI* – asigurarea; *ROM* – românească). În cazul cuvintelor compuse prin abrevieri la inițiale se folosește punctul ca semn de ortografie, dar folosirea lui nu este obligatorie.

27. c) Vezi Testul 4, exercițiul 10.

28. b) Vezi Testul 3, exercițiul 29.

29. c) Vezi Testul 6, exercițiul 33.

30. c) Celelalte serii conțin locuțiuni adverbiale (*de jur împrejur, de-a binelea, talmeș-balmeș, zi de zi, de-a dura, în afară*), locuțiuni prepoziționale (*în scopul, în vederea, în afară de*) și locuțiuni conjuncționale (*în caz că, chiar dacă, așa că*).

31. b) Celelalte serii conțin locuțiuni adverbiale (*cât de cât, din ce în ce, așa și așa, cu toptanul, în față, în loc*) și locuțiuni prepoziționale (*din cauza, în urma, pe dinăuntru, dimpreună cu, alături de, cu privire la*).

32. b) Vezi Testul 6, exercițiul 47.

33. d) În primele două enunțuri cuvântul *asa* a devenit adjectiv invariabil prin conversiune a adverbului (schimbarea valorii morfologice) pe lângă substantivele *firea* și *oamenii*. În al treilea enunț este adverb pe lângă verbul *să spui*.

34. a) Cuvântul *lui* este pronume personal deoarece ține locul unui substantiv (*băiatului, vecinului* etc.). Nu este niciodată pronume sau adjectiv posesiv și nu trebuie confundat cu acestea (*al său, a sa, ai săi, ale sale*). Poate fi însă articol hotărât proclitic în cazurile genitiv și dativ ca în exemplele *Fratele lui Mihai este student. I-am dat lui Mihai un premiu.*, atunci când stă pe lângă substantive proprii nume de persoană de genul masculin sau de genul feminin mai noi, neterminate în *a*.

35. b) Cuvântul *cel* este pronume demonstrativ formă scurtă, întrucât se înlocuiește cu *acela* (sau cu un substantiv – *la omul*) și este termen regent pentru o atributivă. Acesta mai poate fi adjectiv pronominal demonstrativ când stă pe lângă un substantiv cu care se acordă (*Pe cel deal se zărea o turmă de oi.*) sau articol demonstrativ (adjectival) când leagă un adjectiv de substantiv (*copilul cel isteț*), când substantivizează un adjectiv (*Cel harnic muncește cu spor.*) sau însoțește un numeral ordinal (*cel de-al doilea*).

36. c) Cuvântul *mi* este pronume personal în cazul dativ posesiv fiindcă se înlocuiește cu adjectivul pronominal posesiv *mei*. Nu poate fi nici pronume sau adjectiv posesiv, nici pronume personal în genitiv, pentru că în toate aceste situații nu există forme neaccentuate, așa cum este *mi*.

37. b) Forma negativă de imperativ singular se formează de la infinitiv (*a fi*) prin adăugarea negației *nu* care înlocuiește prepoziția *a* (*a nu fi*). Conjunctivul *să fii* se scrie cu doi *i* pentru că primul aparține rădăcinii, iar al doilea este desinența persoanei a doua singular (*să fiu – să fii*).

38. a) Formele de la **a**, scrise cu cratimă, sunt adverbe compuse, iar expresia *astă dată* este formată din adjectival demonstrativ *astă* și substantivul *dată*. Vezi DOOM (2005), p. 58, col. 1.

39. c) Pentru a stabili formele corecte, așază cuvintele în topica normală – *m-a strigat* (trei cuvinte) și apoi realizează forma inversă (cu auxiliarul *a* la sfârșit) – *strigatu-m-a*, având grijă să apară tot trei cuvinte și o cratimă în plus. Apare, totodată, și vocala de legătură *u* între consoanele *t* și *m*.

40. d) Vezi DOOM2 (2005), p. 233, col. 1.

41. c) Vezi Testul 6, exercițiul 2.

42. c) Vezi Testul 3, exercițiul 42 și Testul 4, exercițiul 54.

43. b) Vezi Testul 6, exercițiul 53.

44. a) Cuvântul *o* este, în situația dată, articol nehotărât deoarece însoțește un substantiv și arată că obiectul denumit de acesta este mai puțin cunoscut vorbitorilor (*o mașină oarecare*). Numeral cardinal este atunci când se află în context cu un alt numeral cardinal (*A cumpărat o carte și două caiete.*), când este însoțit de adverbele *doar, numai, decât* (*A cumpărat doar o carte.*) sau când aceste adverbe se subînțeleg (*Cu o floare nu se face primăvară.*). Pronume personal este atunci când este însoțit de forma accentuată *pe ea* (*Pe ea am văzut-o în oraș.*) sau când aceasta se subînțelege (*A chemat-o la școală.*). Ca pronume personal poate avea și valoare neutră și atunci nu se mai poate dubla prin forma accentuată: *Văzând așa, a luat-o la sănătoasa.*

Cuvântul *o* mai poate avea și alte valori morfologice:

- *Cei mici au scris litera o.* (substantiv)
- *O, ce surpriză!* (interjecție)
- *O fată scrie, alta desenează.* (adjectiv pronominal nehotărât)
- *O să vină și ei.* (verbul auxiliar *a avea*)
- *O veni poate mâine.* (verbul auxiliar *a vrea*)

45. a) Vezi Testul 6, exercițiul 9 și Testul 3, exercițiul 14.

46. a) Vezi Testul 4, exercițiul 46.

47. d) Vezi Testul 3, exercițiul 40.

48. b) Substantivul *prietene* este în cazul vocativ și, în situația dată, nu are funcție sintactică. Fiind în cazul vocativ, nu poate îndeplini niciuna din funcțiile sintactice menționate la **a** și **c**. Poate avea doar funcție sintactică de atribut substantival apozitional, acordat în caz cu termenul regent (*loane, prietene, așteaptă-mă!*) sau neacordat (*Vino și tu, prietene, la petrecere!*).

49. a) În enunțul dat nu există decât un complement, complementul indirect *cu el*, deoarece construcția *nu vă puneți mintea* este o locuțiune verbală cu sensul *a se potrivi cuiva sau cu cineva, a lua în serios vorbele cuiva, a acorda prea multă atenție*.

50. b) Vezi Testul 3, exercițiul 54.

51. a) Vezi Testul 4, exercițiul 52.

52. b) Vezi Testul 6, exercițiul 6.

53. a) Vezi Testul 4, exercițiul 53.

54. d) Vezi Testul 6, exercițiul 55.

55. b) Vezi Testul 4, exercițiul 47.

56. d) Părțile de vorbire fără funcție sintactică sunt articolul hotărât proclitic *lui*, pronumele reflexiv *s-* și prepozițiile *la* și *în*.

57. b) Vezi Testul 6, exercițiul 4.

TESTUL 8 (2002) – SERIA I, VARIANTA 1

1. d) Litera *e* redă semivocală în toate cuvintele din seria **d** deoarece stă în silabă cu vocala *a*, formând astfel împreună un diftong ascendent.

2. a. În celelalte variante nu se încadrează în seria sinonimică a cuvintelor inițiale *a ucide, curajos, bolnav, negativ*.

3. c) Pentru a afla rădăcina unui cuvânt se înlătură prefixele și sufixele, ceea ce rămâne fiind rădăcina. Rădăcina poate fi, ca mărime, egală sau mai mică decât cuvântul de bază, iar ca formă identică sau diferită prin alternanțe fonetice. La acest cuvânt se înlătură prefixul *în-* și sufixul *-it*, rămânând rădăcina *lemn* care este identică și egală cu cuvântul de bază.

4. a) Cuvântul *gips* nu figurează în DOOM2, 2005.

5. b) Superlativul adjectivelor din seria **b** s-a format în mod expresiv prin repetarea adjectivului cu forma de genitiv, cu ajutorul adverbului *cât (de)* antepus adjectivului și al adverbului *prea*. Mai sunt la gradul superlativ absolut *copil deștept foc, grozav de deștept, concurent prea deștept și problemă teribil de grea*. În celelalte cazuri, adjectivele nu au grade de comparație deoarece fie că nu suportă comparația și au înțeles de superlativ (*prieten unic, noroc uriaș*), fie sunt deja la un grad de comparație în limba din care provin (*reușită majoră, timp optim*).

6. d) Există articole hotărâte în substantivele *ușa, scara, parterul, casei* și articolul demonstrativ (adjectival) *a* care precedă adjectivul *mare* pe care îl leagă de substantivul *scara: scara a (cea) mare*.

7. b) Conjugarea verbelor se recunoaște după terminația lor de la infinitiv prezent: *-a* (conjugarea I); *-ea* (conjugarea a II-a); *-e* (conjugarea a III-a); *-i, -î* (conjugarea a IV-a): *a se da* (I), *a se încinge, a se face* (III) și *a gândi* (IV).

8. a)

9. b) Structura *nu fusese revindicată* este predicat verbal deoarece este exprimat prin verbul *a revindica* la diateza pasivă formată cu auxiliarul *a fi*, iar *de nimeni* este complement de agent întrucât determină acest verb la diateza pasivă și arată autorul acțiunii suferite de subiect.

10. b) Structura subliniată are funcție sintactică de complement circumstanțial de scop deoarece arată scopul acțiunii de a rezolva și răspunde la întrebarea *cu ce scop?*

11. b) Vezi Testul 6, exercițiul 3.

12. a) Subordonatele se contrag în partea de propoziție pe care o înlocuiesc la nivelul frazei. Deoarece cele două subordonate sunt modală (*cât fugе?*), respectiv causală (*din ce cauză fugе?*), se vor contrage în complementele corespunzătoare, de mod și de cauză. Ultima propoziție este causală deoarece elementul relațional *unde se* înlocuiește cu conjuncțiile *deoarece, fiindcă* etc., specifice cauzalei.

13. c) În propoziția dată există subiectul *ei*, predicatul *ajunseseră de râsul* și atributele *tuturor, megieșilor și din sat*.

14. a) În fraza menționată există verbele auxiliare *fi* și *voi* care ajută la formarea modurilor și timpurilor conjunctiv perfect (*să se fi plictisit*) și indicativ viitor (*nu voi găsi*), verbul copulativ *e* din alcătuirea predicatului nominal *e sigur* și verbele predicative *îmi închipuiam, trebuie, să se fi plictisit, nu credeam și nu voi găsi*.

15. c) Conjuncția *încât* este element subordonator specific consecutivei și nu trebuie confundată cu conjuncția *întrucât* specifică subordonatei cauzale.

16. b) Completiva directă *ce să zică* are ca termen regim verbul tranzitiv *neștiind* aflat la modul gerunziu, iar atributiva *că se află în fața unui străin* determină substantivul *sentimentul*.

17. c) Subordonata din fraza dată este temporală deoarece adverbul relativ *cum* și-a schimbat valoarea morfologică, prin conversiune, în conjuncție subordonatoare temporală, înlocuindu-se cu *îndată ce, imediat ce*, locuțiuni conjuncționale subordonatoare specifice acestei subordonate.

18. c) Subordonata subiectivă care răspunde la întrebarea *ce?* are ca termen regent:

– un verb impersonal la orice diateză: *trebuie urmează, se pare, se întâmplă, se cade, se cuvine, se zice, se spune, este dat, este sortit, este hotărât* etc.;

– un verb personal, devenit impersonal prin adăugarea unei forme neaccentuate de dativ sau acuzativ a pronumelui personal: *(ii) vine, (ii) place, (ii) convine, (ii) rămâne, (ii) ajunge, (il) preocupă, (il) tentează, (il) interesează* etc.;

– o expresie verbală impersonală: *este bine, este rău, este ușor, este greu, este adevărat, este lesne, este de mirare, pare imposibil, pare cu neputință, este de neînchipuit* etc.;

– un adverb predicativ sau o locuțiune adverbială predicativă: *poate, desigur, firește, negreșit, bineînțeles, aproape, mai, fără îndoială, cu siguranță, cu certitudine, fără doar și poate, de bună seamă* etc.

19. c) Virgula din textul dat desparte o subordonată concesivă de regenta ei. Concesiva este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *și să*, sinonimă cu *chiar dacă, chiar de*, elemente subordonatoare specifice acestei subordonate.

20. a)

21. c)

22. b) Celelalte cuvinte au următoarele forme corecte: *loess, puzzle, chewing-gum, hamburger, happy-end, pizza, camping*.

23. b) Neologismele sunt: *a analiza, a examina, a explora, a investiga, a scruta, a studia*.

24. b) Substantivele date sunt la numărul singular, de genul neutru și nici nu au înțeles de plural, pentru a fi substantive colective.

25. c) Vezi Testul 6, exercițiul 40.

26. d) Vezi Testul 3, exercițiul 55.

27. b) Cuvântul *unui* este articol nehotărât deoarece arată că obiectul denumit de substantivul *nufăr* este mai puțin cunoscut vorbitorilor (*frunza unui nufăr oarecare*). Pentru a fi pronume nehotărât nu trebuie să fie urmat de substantiv și are forma *unuia* (*Pe frunza unuia se bucura o broscuță ...*). Ca adjectiv pronominal nehotărât trebuie să fie în context cu *altuia, altui, celuiilalt*, iar ca numeral cardinal trebuie să apară alături de un alt numeral cardinal.

28. d) Pronumele reflexivă *mă* intră în alcătuirea diatezei reflexive a verbului *a se gândi* care se referă la un proces psihic și nu se poate înlocui cu o formă accentuată sau cu altă parte de vorbire (**Eu mă gândesc pe mine, nu-l gândesc pe altul*).

29. a) Deoarece apare în propoziție interogativă și precedă un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz, cuvântul *cât* este adjectiv pronominal interogativ, iar, ca toate cele șapte feluri de adjective pronominale, are o singură funcție sintactică – de atribut adjectival.

30. c) Sunt intransitive verbele din seria **c)** deoarece sunt la diateza reflexivă și se referă la procese psihice și stări sufletești. Tot intransitive sunt și verbele copulative, impersonale, verbele de mișcare, cele care arată starea și verbele la diateza pasivă, așa cum sunt în celelalte serii *a fi, a se bucura, a pleca*.

31. b) Interjecția *pleosc* nu poate fi predicat verbal și nici parte componentă a unui predicat nominal, deoarece în propoziție există deja un predicat – *a căzut*. Credem însă că ar putea fi, totuși, interpretată ca un complement circumstanțial de mod al verbului *a căzut*: *cum?* → *a căzut* = (a căzut pleosc), ceea ce ar anula varianta **b)**.

32. a) Vezi Testul 6, exercițiul 36.

33. d) Subiectul este considerat, în mod greșit, *lacul*, dar acțiunea este făcută de *nufəri*, ei fiind cei care încarcă lacul. Substantivul *lacul* este complement direct, dovadă că este dublat (reluat) prin forma neaccentuată *il*. Ambiguitatea enunțului se datorează topicii, folosite astfel din necesități prozodice.

34. a) Vezi Testul 3, exercițiul 20.

35. c) Predicatele verbale sunt *a fost înștiințat* (exprimat prin verb la diateza pasivă), *se înfurie*, *se părea*, *exilă*, *erau*, *dădu afară* (exprimat prin locuțiune verbală), iar predicatul nominal este *era o înfruntare*.

36. a) Cuvântul *oricărei* este adjectiv pronominal nehotărât deoarece provine din pronumele nehotărât *oricăreia* și stă înaintea substantivului *fete* cu care se acordă în gen, număr și caz. Ca orice adjectiv pronominal, nu poate avea decât funcția sintactică de atribut adjectival.

37. c) Conjuncțiile, prepozițiile și articolele nu pot fi niciodată termeni regenți.

38. a) Cuvântul *analfabet* se desparte în două modalități: *a-nal-fa-bet* / *an-al-fa-bet*.

39. c) Vezi Testul 6, exercițiul 50.

40. a)

41. d) Vezi Testul 6, exercițiul 35.

42. c) Vezi Testul 7, exercițiul 31.

43. c) Vezi Testul 7, exercițiul 34.

44. b) Vezi Testul 7, exercițiul 39.

45. c) Substantive compuse date flexionează astfel: *pasărea-liră*, *păsării-liră*; *drumul-de-fier*, *drumului-de-fier*; *floarea-soarelui* / *florii-soarelui*. Se observă astfel flexiunea primului element component.

46. c) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal relativ deoarece se află într-o frază, în aceeași poziție cu substantivul *copii* și înaintea lui, între acestea realizându-se și acordul în gen, număr și caz.

47. d) Verbul *a fost* este predicativ impersonal deoarece se înlocuiește cu verbele impersonale *a trebuit* sau *s-a întâmplat*.

48. b) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal interogativ întrucât apare într-o propoziție interogativă precedând substantivul *ispravă* cu care se acordă în gen, număr și caz.

49. c) Vezi Testul 6, exercițiul 37.

50. b) Vezi Testul 6, exercițiul 18.

51. c) Prima subordonată este subiectivă, având ca termen regent expresia verbală impersonală *e bine*, iar modala din a doua propoziție determină verbul predicativ personal *procedează*.

52. b) Vezi Testul 3, exercițiul 51.

53. a) / este pronume personal formă neaccentuată în cazul dativ posesiv pentru că se înlocuiește cu adjectivul posesiv *sa* pe lângă substantivul *privirea* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal datival.

54. c) Cuvântul *cum* are valoarea unei conjuncții subordonatoare cauzale, înlocuindu-se cu *deoarece*, *fiindcă*, *întrucât*, *pentru că* etc., elemente relaționale subordonatoare specifice cauzalei.

55. b) Locuțiunile conjuncționale din seria **b** sunt toate subordonatoare, fiind terminate într-o conjuncție subordonatoare. În celelalte serii există, pe lângă locuțiuni conjuncționale, și conjuncțiile compuse *ca să*, *cum că* și grupul *măcar să* alcătuit din adverb și conjuncție. (DOOM2, p. 470, col. 2)

Locuțiunea *de câte ori* este deopotrivă adverbială și conjuncțională. (*idem*, p. 213, col. 1)

56. d) Vezi Testul 6, exercițiul 10.

57. b) Vezi, mai sus, precizările de la exercițiul 37.

TESTUL 9 (2002) – SERIA I, VARIANTA 2

1. a) Litera *h*, când face parte din grupurile de litere *ghe*, *ghi*, *che*, *chi*, nu are valoare fonetică, iar literele *e* și *i* au valoare fonetică de vocală numai în silabele în care nu există altă vocală. La fel, în grupurile de litere *ce*, *ci*, *ge*, *gi*, literele *e* și *i* au valoare de vocală numai dacă în silabele respective nu apare altă vocală: *ghi-veci* = [g' i – v e č], *cear-că-ne* = [č a r – c ă – n e], *ghi-o-cei* [g' i – o – č e i].

2. a) Mai conțin triftongi și cuvintele *suiiau*, *știoalună* și *trăiai*. Dacă le despărțim în silabe, vom constata că toate celelalte cuvinte conțin diftongi care urmează unei vocale din silaba anterioară: *bă-ieți*, *sca-ie-te*, *vi-oi* etc.

3. b) În fiecare serie, în afară de **b**, există câte un cuvânt scris incorect: *gleznă*, *a zvânta* și *obraznic*.

4. b) Pentru a afla rădăcina unui cuvânt derivat înlăturăm prefixele și sufixele, iar ce rămâne este rădăcina. Rădăcina este, față de cuvântul de bază, care este întotdeauna cuvânt întreg, mai mică sau egală cu acesta, iar ca formă este identică sau diferită prin schimbarea unor sunete (alternanțe fonetice). În cazul de față, înlăturând prefixele *re-* și *îm-* și sufixele *-i* și *-re*, obținem rădăcina *-pădur-*.

5. c) În seria **c** gradul superlativ absolut este format prin procedee expresive, altele decât cu adverbul *foarte*: prin înlocuirea adjectivului cu un substantiv din aceeași familie lexicală (*o splendoare de față*), cu ajutorul adverbului *cât* aflat într-o construcție exclamativă (*cât de darnic ești!*) și al locuțiunii adverbiale *de mama focului* (*frumos de mama focului*). Mai sunt la gradul superlativ absolut adjectivele *autobuz supraîncărcat*, *sală arhiplină*, *bomboane extrafine*, *mașină ultramodernă* (toate formate prin prefixare), *bunătate de om* și *tare bun*. Adjectivele din celelalte structuri (*etaj superior*, *dificultate ultimă* și *timp splendid*) nu au grade de comparație.

6. d) Pentru a afla funcția sintactică a unui pronume relativ, transformăm structura din care face parte într-un enunț interogativ și dăm apoi răspuns întrebării conținute de acesta. Pronumele relativ va avea același caz și aceeași funcție sintactică la fel ca partea de propoziție care îl înlocuiește: *Ce trebuie să faci?* / *Trebuie să fac* o lucrare. (*o lucrare* – cazul Ac., complement direct) Deci și *ce* are același caz și aceeași funcție sintactică.

7. c) Substantivele proprii de genul masculin și cele de genul feminin mai noi, neterminate în **a**, primesc la G.-D. articolul hotărât proclitic *lui*: **lui Ion**, **lui Victor**, **lui Carmen** etc. În schimb, femininele proprii mai vechi în limbă și terminate în *a* primesc articolul hotărât *-i*: *Ioanei*, *Mariei* etc.

8. a) Vezi Testul 6, exercițiul 27.

9. a) Cuvântul *a cărui* este pronume relativ deoarece se află într-o frază unde leagă o atributivă. Când leagă o atributivă nu poate fi decât pronume relativ, nu și adjectiv pronominal relativ, și ține locul substantivului determinat din regentă. Pentru a-i afla funcția sintactică îl înlocuim cu substantivul determinat din regentă – *șoferul* – punându-l în cazul pronumelui (**a cărui** *mașină* / **a șoferului** *mașină* / *mașina șoferului*). Dacă substantivul cu care se substituie (*șoferului*) este atribut substantival genitival, atunci și pronumele relativ are funcție sintactică de atribut pronominal genitival.

10. b) Structura subordonată este complement circumstanțial de scop deoarece poate fi transformată în propoziție subordonată de scop (finală): *Mă duc la piață*¹ / *ca să fac târguie!* / *ca să târguiesc* / *ca să fac cumpărături*².

11. a) Subordonata din fraza dată este atributivă deoarece determină substantivul *condiția*. Nu este condițională deoarece structura *cu condiția să* nu este locuțiune subordonatoare și singurele locuțiuni conjuncționale subordonatoare specifice condiționalei sunt *în caz că*, *în caz dacă*, *în caz de* (*dacă*). Dacă în locuțiunile menționate substantivul *caz* apare articulat hotărât, ele dispar și elementele subordonatoare rămân *că*, *dacă*, *de* care introduc tot atributive.

12. b) Subordonatele din fraza dată sunt, în ordine, atributivă (**care** *iarmaroc?*) și predicativă (**ce** *este?*) pe lângă substantivul *iarmaroc*, respectiv verbul copulativ *este* și nu se pot conține decât în părțile de vorbire corespunzătoare – atribut și nume predicativ.

13. b) Cele două subordonate sunt subiectivă, respectiv predicativă, aflate într-o structură fixă cu propoziția principală la mijloc, alcătuită numai din verb copulativ. Dovadă că se și contrag în subiect și nume predicativ: *Gândul la examen* **e** *ca boala*.

subiect vb. cop. n. pred.

14. a) În textul dat există patru propoziții deoarece în ultimele două se subînțelege predicatul *cărau*, exprimat în propoziția anterioară. Toate sunt propoziții principale coordonate prin juxtapunere, deoarece pronumele *care* repetat nu este pronume relativ, și deci element subordonator, ci este pronume nehotărât sinonim cu *unii* și *alții*.

15. c) Vezi Testul 8, exercițiul 19.

16. c) Cuvântul *et cetera* se scrie corect și *et caetera*.

17. c) În fraza dată există adverbele *încet*, *apoi*, și *(el)*.

18. a) Vezi Testul 8, exercițiul 14.

19. b) Vezi Testul 6, exercițiul 56.

20. b) Cuvântul *binoclu* are două modalități de despărțire în silabe: *bi-no-clu* / *bin-o-clu*.

21. b) Cuvântul *inaugura* se desparte în silabe în două feluri: *i-nau-gu-ra* / *in-au-gu-ra*.

22. d) Tot două modalități de despărțire are și cuvântul *niciodată*: *ni-cio-da-tă* / *nici-o-da-tă*.

23. d) Substantivele care denumesc simțuri (*auz, văz* etc.), acțiuni provenite din participii (*cules, fumat* etc.), materii și însușiri (*lapte, sânge, aur, argint, curaj* etc.), sporturi (*fotbal, box, baschet* etc.), vânturi (*austru, alizeu* etc.) sau unele animale (*macrou*) etc. sunt de genul neutru. Numele lunilor anului sunt de genul masculin, ca și substantivul *soare* care are pluralul *sori*.

24. c)

25. d) Cuvântul *față* este substantiv deoarece este sinonim cu *obraz* și denumește o parte a corpului omenesc. În această situație nu intră în alcătuirea unei locuțiuni.

26. d) Vezi Testul 3, exercițiul 25.

27. a) Vezi Testul 6, exercițiul 28.

28. c) *Un* este numeral cardinal cu valoare adjectivală deoarece prin prezența adverbului *decât* are sensul „decât un singur băiat, nu doi sau mai mulți” și se află înaintea substantivului *băiat* cu care se acordă în gen, număr și caz.

29. b) Vezi Testul 7, exercițiul 2.

30. b) Cuvântul *noastră* este adjectiv pronominal posesiv pentru că stă lângă obiectul posedat *casa* și nu este însoțit de articol posesiv (genitival). Ca orice adjectiv pronominal, are cazul substantivului determinat *casa* (cazul acuzativ, deoarece substantivul este precedat de prepoziția *în*, specifică acestui caz).

31. d) În variantele **a**, **b** și **c** verbul *a avea* este auxiliar, ajutând, pe rând, la formarea modurilor indicativ viitor popular (*are să treacă*), indicativ perfect compus (*au jucat*) și, din nou, indicativ viitor popular (*avea să vină*). În varianta **d** *a avea* este verb predicativ aflat la modul indicativ viitor anterior, cu sensul „a obține”. La formarea acestui mod și timp ajută verbele auxiliare *a vrea* și *a fi*, cu formele *vor* și *fi*.

32. c) Verbele de conjugarea a IV-a terminate la infinitiv în *-i* (*a citi, a veni, a sosi*) se scriu la perfect simplu, la persoana I, cu *-ii* (*eu citii, venii, sosii* etc.), iar la persoana a III-a cu *-i* (*el citi, veni, sosi* etc.). Verbele de conjugarea a IV-a terminate la infinitiv în *-ii* (*a înmii, a se sfii, a pustii* etc.) se scriu la perfect simplu, la persoana I, cu *-iii* (*eu înmiii, mă sfiii, pustiii* etc.), iar la persoana a III-a cu *-ii* (*el înmii, se sfii, pustii* etc.). La timpurile indicate în celelalte variante, verbul *a privi* are următoarele forme: imperfect, persoana I – (*eu priveam, (noi) priveam*, mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a – (*el) privea, (ei) priviseră* și perfect simplu, persoana a III-a – (*el) privi, (ei) priviră*).

33. c) În varianta **c** verbul *a fi* este predicativ deoarece are înțelesul de „a merge, a se duce”. În celelalte variante are următoarele valori: în variantele **a** și **b** este auxiliar deoarece ajută la formarea diatezei pasive, respectiv a modurilor condițional-optativ perfect și conjunctiv perfect, iar în varianta **d** este copulativ, formând predicat nominal împreună cu numele predicativ *atenți*.

34. c) Vezi Testul 3, exercițiul 41.

35. a) Verbul *va fi făcut* este la diateza activă deoarece este tranzitiv, având complementul direct *un bine*, iar verbele la celelalte două diateze nu sunt tranzitive. Totodată pronumele *îți* care îl precedă nu este pronume reflexiv, ci personal, iar la diateza pasivă ar fi trebuit să stea în context cu un complement de agent (de cineva).

36. a) Cele două predicate verbale sunt exprimate prin verbele *a mânca* și *a fi* aflate la modul indicativ, timpul viitor popular format cu auxiliarul *a avea*.

Verbul *a fi* este predicativ întrucât face parte din expresia *îi este foame*. El are valoare predicativă atunci când face parte din expresii referitoare la stări sufletești (*îmi este frică, îmi este teamă, îmi este dor* etc.) sau la stări fiziologice (*îmi este foame, îmi este sete* etc.), fiind însoțit și de o formă neaccentuată de dativ a pronumelui personal, precum și când este urmat de substantive care denumesc anotimpurile, zilele săptămânii, părțile zilei: *este toamnă, este luni, este dimineață* etc. În aceste situații verbul *a fi* este predicat verbal, iar substantivele care îi urmează sunt în cazul nominativ și au funcție sintactică de subiect.

37. c) Vezi explicațiile de punctul anterior. În celelalte variante există predicătele nominale *rămâne* ... *parc, par a se plânge și nu... fusese... atât de sigur*.

38. d) Complementul direct *pe profesori* este și anticipat prin forma neaccentuată *ii*, pe când complementul *pe băiat*, din varianta **c**, deși răspunde tot la întrebarea *pe cine?* nu se poate dubla (anticipa sau relua) printr-o formă neaccentuată. De aceea este complement indirect. Complementul *pe ajutorul* este complement indirect pentru că răspunde la întrebarea *pe ce?*, nu la întrebarea *pe cine?* În varianta **b** cuvântul *sate* are funcție sintactică de subiect întrucât întrebarea *ce?* la care răspunde se poate înlocui cu întrebarea *cine?*, specifică subiectului.

39. c) Vezi Testul 6, exercițiul 25.

40. a) Vezi Testul 6, exercițiul 46.

41. a)

42. a) Verbele *a crea* și *a agreea* au rădăcinile *cre-* și *agre-* la care se adaugă sufixele și desinențele verbului *a lucra* cu rădăcina *lucr-*: **lucr-am**. Structura *-am* se adaugă și la rădăcinile celorlalte verbe: **a încuraj-a, a infățiș-a, a scri-e, a ști-**.

43. b) Vezi Testul 4, exercițiul 15.

44. a) Vezi Testul 6, exercițiul 39.

45. a) La toate cuvintele date prima parte componentă este adverb aflat pe lângă un adjectiv și de aceea nu-și schimbă forma.

46. a) Vezi Testul 7, exercițiul 30.

47. d) În varianta **d**, care este și cea corectă, verbul *a fi* este auxiliar, în ordine, în următoarele situații: în alcătuirea diatezei pasive, a condiționalului-optativ perfect, a conjunctivului perfect, a indicativului viitor anterior și a infinitivului perfect. În celelalte serii, verbul *a fi* este auxiliar doar în enunțurile: *El a fost certat de părinți., Am fi mers și noi la spectacol. și Aș fi mers și eu în excursie*. În celelalte enunțuri este fie verb predicativ, fie copulativ.

48. a) Nu sunt locuțiuni adjectivale: *de altfel, de ajuns, pe față, în zadar, de-a dura*.

49. d) În celelalte serii nu sunt pronume relative *oricine* (pronume nehotărât), *când* (adverb relativ), *căci* (conjunție subordonatoare) și *ci* (conjunție coordonatoare adversativă).

50. c) Vezi Testul 8, exercițiul 46.

51. a) Cuvântul *o* din varianta **a** este adjectiv pronominal nehotărât deoarece apare în context cu adjectivul pronominal *altă*. Aceeași valoare morfologică are și în cazul în care apare alături de pronumele nehotărât *alta* sau de pronumele și adjectivul demonstrativ *cealaltă*. În celelalte variante, *o* este interjecție și articol nehotărât (în varianta **b**), pronume personal formă neaccentuată și articol nehotărât în ultimele situații din varianta **c** și pronume personal formă neaccentuată cu valoare neutră în ultima variantă.

52. b) Vezi Testul 3, exercițiul 51.

53. c) Cele cinci semne de punctuație sunt ghilimelele, linia de dialog, următoarele două virgule (după substantivul *nepoate*, respectiv, după pronumele demonstrativ *acestea*) și semnul întrebării. Cratima din structura *văzut-ai* este semn de ortografie.

54. a) Deși sunt termeni neologici terminați în *ce*, adjectivele *tenace, sagace, novice, vorace, rapace* sunt variabile. În seriile date mai există, în afară de *tenace* și *sagace*, și adjectivul variabil *verde*.

55. b) *De reușită* este complement indirect deoarece arată că bucuria este determinată de un anumit fapt – *de reușită (de ce bucuros? – de reușită)*.

56. a)

57. c) Subordonata este subiectivă deoarece depinde de structura impersonală *a rămas stabilit*.

TESTUL 10 (2002) – SERIA II, VARIANTA 1

1. b) În scrierea corectă a cuvintelor compuse date, se ține cont de următoarele reguli:

– substantivele compuse denumiri geografice alcătuite din substantive cu formă de nominativ și genitiv se scriu în cuvinte separate;

- substantivele compuse care denumesc personaje din basme se scriu cu literă mare la toate părțile componente, cu excepția cuvintelor de legătură, și cu cratimă;
- numele de persoane (de familie și prenumele) dacă nu sunt scrise altfel de purtătorii lor, alcătuite din două prenume sau două nume se scriu în cuvinte separate și cu cratimă (unele nume se scriu și într-un cuvânt (*Anamaria, Hagiculea* etc.).

2. b) Din celelalte serii mai conțin diftongi cuvintele *fiică* și *verdeață*, iar substantivul *pleoapă* conține triftong. Cuvântul *cioban* nu conține nici un segment vocalic (diftong, triftong sau hiat), iar celelalte cuvinte conțin numai hiaturi.

3. b) Din celelalte serii mai conțin triftongi cuvintele *learcă, îndoiai, beau, puteau*, iar cuvintele *iaurt, baie, trebuie, creează, efectuează, cioară, vegheau* conțin diftongi. Cuvintele *iaurt* și *ghiaur* conțin hiaturi.

4. b) Din celelalte serii nu se încadrează relației semantice de sinonimie expresiile: *a termina de citit, a fi deposedat de ceva și a păcăli*.

5. a) Din celelalte serii nu se încadrează relației semantice de antonimie cuvintele: *zece – douăzeci, a dormi – a adormi, a enerva – a inerva*.

6. b) Din celelalte serii nu sunt derivate cu sufixe augmentative cuvintele *orășean, muntean și usturoi*.

7. c) Nu sunt corecte cuvintele *somalian* în loc de *somalez, sudafrican* în loc de *sud-african, polon* în loc de *polonez*. Deși DOOM1 (1982) înregistrează și varianta *somalian*, DOOM2 (2005) nu-l mai include în indexul de cuvinte. De asemenea, de la substantivul *Peru* se formează și *peruvian*, ca nume al locuitorilor.

8. d) Ca verb auxiliar este formă a auxiliarului *a avea* care ajută la formarea perfectului compus, iar ca prepoziție intră în alcătuirea modului infinitiv. Cu valoare de articol demonstrativ (adjectival) se înlocuiește cu *cea* și însoțește adjectivul *mică* pe care îl leagă de substantivul determinat *fata*. În ultima situație, ca articol posesiv (genitiv) însoțește substantivul *vicinei* aflat în cazul genitiv.

9. b) Verbele date au conjugările menționate corect în această variantă, deoarece la infinitiv prezent au formele: *a se da, a se încinge, a se face, a gândi*.

10. c) Este prepoziție pentru că intră în alcătuirea modului infinitiv. Tot prepoziție este și când se înlocuiește cu *ca* și însoțește un substantiv în cazul acuzativ (*Miroase a busuioc.*) sau când ajută la formarea cazului genitiv al unui numeral cardinal (*Cărțile a doi dintre ei erau noi.*)

11. a) Fraza dată are structura: propoziție principală + propoziție principală + completivă indirectă + propoziție principală + completivă directă.

12. c) Fraza dată are structura: propoziție principală + propoziție principală + propoziție principală + propoziție principală + subordonată concesivă. În această situație între primele patru propoziții, fiind de același fel, nu pot să existe decât raporturi de coordonare. În funcție de modalitățile de realizare a acestor raporturi, există un raport de coordonare adversativă exprimat prin joncțiune cu conjuncția *dar*, un raport de coordonare prin juxtapunere și un altul de coordonare copulativă realizată prin conjuncția *și*. Ultima subordonată realizează un raport de subordonare având ca regentă ultima principală de care se leagă prin pronumele nehotărât *orice*.

13. d) Subiectiva are ca termen regent verbul impersonal (*se*) *părea*, iar atributiva determină din regentă substantivul *o poartă*.

14. d) În frază există 9 propoziții, întrucât există 9 predicate: *ajunse, strigă, povesti, a auzit, ar întreba, să spună, a scris, nu știe, cheamă*. Verbele *având* și *a reaminti*, deși sunt verbe predicative (personale), nu au funcție sintactică de predicat întrucât nu se află la un mod predicativ sau personal.

15. a) Ultimele două propoziții (*care cu căruțele* și *care cu covățile*) au predicatul *cărau* subînțeles, iar cuvântul *care* nu este element subordonator, nefiind pronume relativ, ci pronume nehotărât, substituindu-se cu *unii, alții*.

16. c) Subordonata *și să plouă cu găleata* este concesivă deoarece elementul subordonator *și să* se înlocuiește cu *chiar dacă*, locuțiune conjuncțională subordonatoare specifică.

17. c) Subordonata frazei este cauzală pentru că are ca element subordonator specific conjuncția *întrucât*. Causală fiind, nu se poate conține decât în complement circumstanțial de cauză.

18. a) Ultima subordonată este *cum se nimerește* și are ca termen regent verbul *i* care este predicativ impersonal, sinonim cu *se întâmplă*. Răspunzând la întrebarea *cum?* este subordonată modală.

19. c) Fraza dată are structura: principală + subiectivă + principală + principală. Între cele trei principale, fiind de același fel, se stabilesc raporturi de coordonare adversativă prin conjuncțiile *dar* și *ci*. Între primele două propoziții se stabilește un raport de subordonare, prima fiind regenta celei de-a doua.

20. b) Cuvântul *inaugura* se desparte atât după pronunțare, cât și după structură: *i-nau-gu-ra / in-au-gu-ra*. Celelalte se despart într-un singur fel.

21. d) Cuvântul *niciodată* se desparte atât după pronunțare, cât și după structură: *ni-cio-da-tă / nici-o-da-tă*. Celelalte cuvinte se despart într-un singur fel.

22. b) Cuvintele *paronim* și *pentatlon* se despart atât după pronunțare, cât și după structură: *pa-ro-nim / par-o-nim, pen-ta-tlon / pent-a-tlon*. Celelalte cuvinte se despart într-un singur fel.

23. b) Formele corecte ale celorlalte cuvinte sunt: *loess, puzzle, chewing-gum, hamburger, happy-end, pizza, camping*.

24. b) Au numai numărul singular și genul neutru, fiind nume de sport, de metal și de substanță.

25. d) În situația dată substantivul *fața* este sinonim cu *obraz*. Când acest substantiv intră într-o locuțiune, întreaga structură își schimbă sensul: *în față* (loc. adv.) – *direct, înainte*: Îi spune *în față* ceea ce are de spus. Merg *în față*.; *în fața* (loc. prep.) – *înaintea*: S-a oprit *în fața* magazinului.; *de față* (loc. adj.) – *prezenți*: Toți erau *de față* la eveniment.

26. d) Substantivele *copilo* și *doino* sunt în cazul vocativ și ca atare nu pot avea funcție sintactică de subiect. Subiectele predicatelor *ești gata* și *frâangi* sunt exprimate prin pronumele personal *tu*, iar predicatele *să plângi* și *ești tristă* au subiecte neexprimate incluse.

27. b) Cuvintele *unui* și *o* sunt articole nehotărâte deoarece substantivele pe care le însoțesc (*nufăr* și *brosuță*) sunt mai puțin cunoscute vorbitorului.

28. b) Cuvântul *a căruia*, dacă introduce o atributivă, nu poate fi decât pronume relativ care ține locul substantivului *râu* din regentă și pe care îl determină. Făcând înlocuirea lor (*a căruia / apă, a râului apă*) constatăm funcția sintactică de atribut pronominal genitival.

29. d) Subordonata menționată este completivă indirectă deoarece răspunde la întrebarea *la ce?* adresată verbului *ajută* care nu este dublu tranzitiv.

30. a) Propoziția subordonată subiectivă din fraza dată se conține într-un subiect care răspunde la întrebarea *ce?* care se poate înlocui cu *cine?*: *Nu contează media avută la bacalaureat. (ce? / cine? → nu contează = media)*

31. c) Atributul adjectival *nicio* este exprimat prin adjectiv pronominal negativ, iar atributul *de aventuri* este atribut substantival prepozițional având termen regent substantivul *romanul*.

32. a) În enunțul de la **a** există atributul pronominal datival exprimat prin pronumele reflexiv *-mi* în cazul dativ posesiv, care determină substantivul *feciorul* (*să-mi văd feciorul meu*).

33. d) Fraza dată are structura: condițională + completivă directă + principală. Prima subordonată este condițională pentru că răspunde la întrebarea *cu ce condiție?* iar conjuncția subordonatoare *dacă* se înlocuiește cu elementul subordonator specific condiționalei *în caz că*.

34. b) Cuvântul *mea* este adjectiv pronominal posesiv pentru că stă lângă obiectul posedat *cartea* și nici nu este însoțit de articolul posesiv (genitival) *a*. Ca adjectiv posesiv se acordă în caz cu substantivul *cartea* aflat în cazul nominativ și are funcția sintactică de atribut adjectival.

35. c) Verbele menționate în această variantă sunt la diateza reflexivă și nu acceptă complement direct, ci indirect: *a se mândri (cu ceva), a se mira (de ceva), a se teme (de ceva)*. Mai sunt intransitive și următoarele verbe din celelalte variante de răspuns: *a fi, a se bucura și a pleca*. Celelalte verbe sunt tranzitive deoarece acceptă pe lângă ele un complement direct care răspunde la întrebarea *ce?*: *a avea (ceva), a citi (ceva), a mânca (ceva), a scrie (ceva), a gândi (ceva), a face (ceva)*.

36. c) Perfectul simplu arată o acțiune trecută, terminată și de scurtă durată. Verbele de conjugare a IV-a terminate în *-i* se scriu la perfect simplu persoana I cu *-ii*, iar la persoana a III-a cu *-i*.

37. c) În construcțiile verbale unipersonale referitoare la stări sufletești, stări fiziologice și diviziuni ale timpului de tipul *îmi este teamă, îmi este frică, îmi este dor, îmi este foame, îmi este sete, este dimineață, este toamnă* etc. verbul *a fi* este predicativ, iar substantivul care îi urmează este în cazul nominativ și are funcție sintactică de subiect. În celelalte variante de răspuns există predicatele nominale rămâne ... *parc, par a se plânge, nu ... fusese ... sigur.*

38. a) Fraza dată are structura: principală + consecutivă + completivă directă + atributivă. Dintre acestea, ultimele două sunt necircumstanțiale. Tot necircumstanțiale sunt subiectiva, predicativa, completiva indirectă și completiva de agent.

39. c) Cuvintele *încuviințat, conștiință, cuviincios, știință* se scriu cu *-ii-* deoarece fac parte din aceeași familie lexicală cu *cuviință și a ști*, pe când *cunoștință și încunoștința* se înrudesc ca sens și structură cu *a cunoaște* și de aceea se scriu cu *-i-*.

40. a) Înlocuind formele scurte ale verbului *a fi* și ale pronumelui demonstrativ *acea* vă veți da seama de structura corectă: *Ce este cu aceia de-afară?*

41. a)

42. a) Verbele date de conjugarea I se conjugă după modelul lui *a lucra*. De aceea, rădăcinii lor le urmează aceleași sufixe gramaticale și desinențe: *lucram = lucr – am / cre – am, agre – am* etc.

43. b)

44. a) Fraza conține pleonasmul *dar însă și preferi mai bine*.

45. a) La toate cuvintele compuse date, prima parte componentă este un adverb pe lângă adjectivele care le urmează și de aceea nu trebuie să-și schimbe forma.

46. a) În celelalte variante de răspuns mai sunt locuțiuni adverbiale *de-a binelea, de jur împrejur, zi de zi, de-a dura*, iar celelalte sunt locuțiuni conjuncționale coordonatoare sau subordonatoare (*așa că, în caz că, chiar dacă*), locuțiuni prepoziționale (*în vederea, în scopul, în afară de, în afara*) sau substantive compuse (*talmeș-balmeș*).

47. d) Verbul *a fi* este auxiliar când intră în alcătuirea diatezei pasive și atunci are formă lungă și flexiune completă și când ajută la formarea unor moduri și timpuri compuse (indicativ viitor anterior, conjunctiv perfect, condițional-optativ perfect, infinitiv perfect), având forma unică și invariabilă *fi*. În situația dată, în primul enunț ajută la formarea diatezei pasive (*este lăudat*), iar în celelalte intră în alcătuirea condiționalului-optativ perfect (*aș fi mâncat*), conjunctivului perfect (*să fi venit*), indicativului viitor anterior (*voi fi făcut*) și a infinitivului perfect (*a fi invitat*).

În celelalte variante de răspuns verbul *a fi* este în ordine: a) predicativ, auxiliar, copulativ, copulativ, copulativ; b) predicativ impersonal, copulativ, auxiliar, copulativ, predicativ; c) predicativ, copulativ, predicativ impersonal, copulativ, auxiliar.

48. c) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal relativ deoarece leagă o subordonată de regenta ei și se află în subordonată, înaintea substantivului *copii* cu care se acordă în gen, număr și caz.

49. d) Verbul *a fi* este, în situația dată, predicativ impersonal deoarece se poate înlocui cu *a trebui, a se întâmpla*.

50. a) Cuvântul *o* este adjectiv pronominal nehotărât deoarece apare în context cu adjectivul pronominal nehotărât *altă*. În celelalte variante de răspuns, cuvântul *o* are, în ordine, următoarele valori morfologice: interjecție și articol nehotărât (**b**), pronume personal, articol nehotărât și numeral cardinal (**c**), pronume personal cu valoare neutră (**d**).

51. b) Subiectiva *de stai pe loc* are termen regent expresia verbală impersonală *este totuna*.

52. b) Completiva indirectă *că n-a venit* răspunde la întrebarea *de ce?* și determină locuțiunea verbală intransitivă *o să (-i) pară rău* (de ceva).

53. d) Forma corectă a enunțurilor date este următoarea: *Las' că v-am găsit eu ac de cojoc! Acum dormiți, dormire-ați somnul cel de veci!*

54. b) Din celelalte serii nu se încadrează relației semantice de sinonimie cuvintele *provizoriu, ulterior, sporadic, intempestiv, temporar, posterior, diletant*, majoritatea fiind chiar antonime cu termenii dați.

55. b) Cuvintele date determină substantivul *colegul* și au funcție sintactică de atribut adverbial, fiind exprimat prin locuțiunea adverbială *din față*.

56. b) Verbul la gerunziu *bătând* are funcție sintactică de complement indirect deoarece răspunde la întrebarea *de ce?* și determină verbul reflexiv intransitiv *s-a săturat* care se referă la o anumită stare sufletească.

57. c) Completiva indirectă *să mai facă o dată drumul până la școală* răspunde la întrebarea *de ce?* și determină verbul intransitiv *a fi scutit* (de ceva).

TESTUL 11 (2002) – SERIA II, VARIANTA 2

1. d) La scrierea numeralelor ordinale cu cifre, cratima se folosește numai după cifră nu și înaintea acesteia (al XIX-lea). Numele personajelor din basme se scriu și ele cu cratimă (Făt-Frumos), ca și denumirile geografice alcătuite dintr-un nume propriu de loc urmat de un substantiv comun cu rol distinctiv (Ploiești-Sud). În schimb, când denumirile geografice au structura substantiv + prepoziție + substantiv (adverb), acestea se scriu în cuvinte separate (America de Nord, Timișul de Jos).

2. b) Litera *h* nu are niciodată valoare fonetică în grupurile de litere *chi, che, ghi, ghe*, fiind doar literă ajutătoare. De aceea, consoanele din cuvintele date sunt: *k', m, n; k', m, r; g', č, t, r*.

3. b) Din restul variantelor mai conțin diftongi cuvintele *fică și verdeață, pleoapă* conține triftong, iar celelalte conțin vocale în hiat, cu excepția substantivului *cioban* care nu conține nimic, niciun segment vocalic.

4. b) În celelalte serii nu se încadrează relației de sinonimie cu termenul inițial cuvintele și structurile *a spune, a avea o nedumerire și foarte plăcut*.

5. a) În celelalte serii nu se încadrează relației de antonimie cuvintele *a sui-a urca, câine-cățel și problemă-rezolvare*.

6. b) Rădăcina este ceea ce rămâne după ce înlăturăm toate sufixele și prefixele. Rădăcina poate să se confunde cu cuvântul de bază, dar se deosebesc prin aceea că rădăcina este egală sau mai mică decât cuvântul de bază, iar ca formă este identică sau diferită față de cuvântul de bază prin unele schimbări de sunete numite alternanțe fonetice. La cuvântul dat, cuvântul de bază este *pădure*, prefixele sunt *re-* și *îm-*, iar sufixele sunt *-i* și *-re*. Ceea ce rămâne după înlăturarea prefixelor și a sufixelor este rădăcina *-pădur-*.

7. b) În celelalte serii sunt greșite cuvintele *oșan, timișorean și giurgean*, în loc de *oșean, timișean și giurgiuvean*.

8. c) Cuvântul *cui* este forma de G-D a pronumelui *cine*, care nu devine adjectiv pronominal. Deoarece se află în frază unde stabilește un raport de subordonare *cui* este un pronume relativ. Dovada că este în cazul D o face prezența pronumelui personal *i-*, tot în D: (*lui*) *i-(a împrumutat)*, prin care este reluat.

9. a) Primul *un* este articol nehotărât deoarece arată o ființă mai puțin cunoscută vorbitorului, iar următoarele două cuvinte sunt numere cardinale deoarece numără cele două animale la care se face referire prin numeralul colectiv *amândoi*.

10. c) Cuvintele articulate sunt *loanei, fetei, vecinului, florile* (cu articolele hotărâte evidențiate), *celeii* este articol demonstrativ (adjectival) care intră în alcătuirea gradului superlativ relativ și a care însoțește substantivul *vecinului* în cazul genitiv este articol posesiv (genitiv).

11. b) Adjectivul *albastru* precedat de prepoziția *din* răspunde la întrebarea *din ce?* și determină verbul intransitiv *s-a făcut*, având astfel funcție sintactică de complement indirect. În text există și adjectivul *roșu*, dar acesta are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *s-a făcut*, sinonim cu *a devenit*.

12. a) Prima subordonată este modală pe lângă verbul *fuge (cum? / cât? → fuge)*, iar a doua este cauzală deoarece elementul relațional subordonator, adverbul relativ *unde*, se înlocuiește cu o conjuncție sau locuțiune conjuncțională subordonatoare specifică subordonatei cauzale (*deoarece, fiindcă, din cauză că* etc.). Deoarece subordonatele se contrag în partea de propoziție căreia îi corespund la nivelul frazei, prin contragere vom avea un complement circumstanțial de mod și un complement circumstanțial de cauză.

13. b) Propoziția principală, cea de-a doua, este alcătuită numai din verbul copulativ *e* care este precedat de o subordonată subiectivă și urmat de o predicativă, care se pot conține într-un subiect, respectiv nume predicativ: **Gândul la examene** e(ste) **ca boala**.
subiect v. cop. n. pred.

14. c) Forma verbului în topică normală este *v-ați mira*, iar în inversiune dobândește forma *mira-v-ați*. **ă** din structura *frumusețe-vă* este un dativ posesiv legat prin cratimă de substantiv: *frumusețe-vă* (voastră).

15. c) Subordonată concesivă este introdusă prin elementul subordonator *și să* sinonim cu *chiar dacă*, *deși* etc., elemente subordonatoare specifice concesivei.

16. b) Substantivele compuse prin alăturare, inclusiv cele referitoare la personajele din basme, se scriu cu cratimă (*prim-ministru*, *câine-lup*, *Strâmbă-Lemne*), iar denumirile geografice proprii care au structura substantiv + prepoziție + substantiv se scriu fără cratimă și cu literă mare la toate părțile componente afară de cuvintele de legătură (*Câmpia de Vest*). Substantivele proprii care denumesc instituții se scriu cu litere mari la toate părțile componente afară de cuvintele de legătură, indiferent de natura lor (centrale, naționale, locale etc. (*Editura Humanitas*).

17. b) În frază există patru propoziții deoarece și predicatele sunt în număr de patru: *să-ți dai os-teneala*, *să afli*, *nu știi* și *vorbesc*.

18. c) Fraza conține 5 propoziții cărora le corespund predicatele *am spus*, *se pare*, *nu îți fi uitat*, *se ntâmplase* și *s-ajungă împărat*.

19. b) Completiva directă *ce să zică* are termen regent verbul tranzitiv *neștiind* aflat la un mod nepredicativ (gerunziu), iar atributiva *că se află în fața unui străin* determină substantivul *sentimentul*.

20. a) Cuvântul *inabil* se desparte în silabe atât după pronunțare, cât și după structură: *i-na-bil / in-a-bil*.

21. c)

22. b) Următoarele cuvinte au două modalități de despărțire în silabe, atât după pronunțare, cât și după structură: *pa-ro-nim / par-o-nim*, *pen-ta-tlon / pent-a-tlon*.

23. d) Cuvinte care conțin diftongi mai sunt *ieșite*, *mea*, *mereu*, iar cuvintele *eu*, *lăcrimioară* și *șer-poaică* conțin triftongi. Hiaturi se întâlnesc în cuvintele *corăbier* și *corabie*, pe când cuvântul *sprânceană* nu conține niciun segment vocalic (diftong, triftong sau hiat) deoarece *e* este doar semn grafic, fără valoare fonetică.

24. a) Substantivul nu poate avea mod, timp și persoană, primele două categorii gramaticale întâlnindu-se numai la verb, iar persoana este specifică verbului și unora dintre pronume.

25. d) Schimbarea topicii celor două substantive duce la dezambiguizarea enunțului: *Dau copilului caietul*. Astfel, substantivul *copilului* se află în cazul dativ, având funcție sintactică de complement indirect.

26. c) Adverbul *ieri* a devenit, prin conversiune, substantiv, dovadă fiind adjectivul *vecinicului* care îl determină și are funcție sintactică de atribut adjectival.

27. a) Valoarea morfologică de substantiv este dată și de prezența adjectivului *importantă* care îl determină și are funcție sintactică de atribut adjectival. Ca numeral adverbial trebuia să apară în context cu un alt numeral adverbial (*Am fost la ei de două ori*, *nu o dată*), iar ca numeral multiplicativ are forma *îndoit*.

28. a) Cuvântul *cât* are funcție sintactică de atribut adjectival deoarece are valoare morfologică de adjectiv pronominal interogativ și toate cele șapte feluri de adjective pronominale care stau pe lângă un substantiv au o singură funcție sintactică – de atribut adjectival.

29. c) Subordonata indirectă *că a întârziat* determină din regentă locuțiunea verbală impersonală și intransitivă *nu-ți pare rău* și răspunde la întrebarea *de ce?*

30. b) Propoziția predicativă *la cât ai apreciat tu* are termen regent verbul copulativ *a fost*.

31. c) Atributul adjectival este *nicio*, iar atributul substantival prepozițional *de aventuri* determină substantivul *romanul*.

32. d) Sintagma *la bunicii* are funcție sintactică de complement indirect deoarece răspunde la întrebarea *la ce?* și determină verbul intransitiv *se gândește* care face referire la un proces psihic.

33. c) Subordonata *să-l așteptăm la gară* arată scopul acțiunii din regentă și de aceea este subordonată finală (de scop).

34. a) Cuvântul *tuturor* este adjectiv pronominal nehotărât provenit prin conversiune din pronume nehotărât *toți*. El nu mai ține locul unui substantiv, ci îl însoțește, îl determină și se acordă cu el în gen, număr și caz: masculin, plural, G.

35. d) Verbul *a avea* are valoare predicativă în ultimul enunț deoarece are înțeles de sine stătător și se poate înlocui cu verbul *vor fi obținut*, la modul indicativ, viitor anterior. (De fapt, verbul este la modul prezumtiv, timpul perfect, dar aceste noțiuni nu sunt prevăzute în programa pentru concurs.) În celelalte enunțuri, verbul *a avea* este auxiliar intrând în alcătuirea formelor de viitor popular (*are să treacă, avea să vină*) și a indicativului perfect compus (*au jucat*).

36. c) Deoarece arată o acțiune trecută, terminată de curând, rapidă și de scurtă durată, verbul *a zice* este la perfect simplu. La celelalte timpuri ale indicativului, verbul *a zice* are următoarele forme: *ziceam* (imperfect), *ziseserăm* (mai-mult-ca-perfect), *zicem* (prezent), *am zis* (perfect compus).

37. d) Verbul *a rămâne* este predicativ și impersonal, iar verbul *a fi* are valoare predicativă deoarece arată existența. De aceea, amândouă au funcție sintactică de predicat verbal.

38. d) Completiva indirectă *să plecăm în excursie* este cerută de verbul reflexiv și intransitiv *s-au opus* (la ceva). În celelalte variante subordonatele sunt, în ordine: finală, completivă directă și consecutivă.

39. c) Se scriu cu *ea* cuvintele a căror formă alternează cu *e* (*ceapă – cepe, gheață – ghețuri, cheamă – chem, cheală – chele, teacă – teci*), și cu *ia*, substantivele a căror formă alternează cu *ie* (*piatră – pietre, piară – piere*) sau nu au forme alternante (*fiară – fiare*).

40. a)

41. a)

42. a) *Bun gust* se poate scrie și în cuvinte separate când se referă la gustul bun al unor alimente (*sarmalele au un bun gust de afumătură*). Cu cratimă se scrie atunci când are sensul de *simț estetic*.

43. a) Cuvintele *înnopta* și *înnoda* se scriu cu *-nn-* deoarece sunt derivate cu prefixul *în-* iar rădăcina lor începe tot cu *n*. În schimb, cuvintele *înota* și *înăbuși* nu sunt derivate.

44. a) Timpul viitor se formează adăugând auxiliarului *a vrea* (*voi, vei, va, vom, veți, vor*) forma de infinitiv prezent a verbului respectiv, fără prepoziția *a*: (*a fi, (a) ști, (a) privi, (a) se sfii, (a) pustii, (a) înmii*).

45. a) Celelalte enunțuri au următoarele forme corecte: *Prețul fasolei va crește mult toamna aceasta. Decizia lui este un exemplu de depășire a unei situații nedorite. Cei cinci membri ai Guvernului sunt oameni integri*.

46. c) Cuvântul *intim* se accentuează în două feluri, fără diferențiere semantică: *întim / întim*.

47. a) În celelalte variante de răspuns, se găsesc și locuțiuni adverbiale și substantivale.

48. d) În celelalte serii se găsesc și pronume nehotărâte (*oricine*), adverbe relative (*când*), conjuncții coordonatoare (*ci*) și conjuncții subordonatoare (*căci*).

49. d) Cuvântul *ce* apare într-o frază unde leagă subordonata *ce copiii au participat la concurs* de regenta ei *Mi-aduc bine aminte* și este urmat de substantivul *copiii* cu care se acordă în gen, număr și caz. De aceea este adjectiv pronominal relativ.

50. b) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal interogativ pentru că apare într-o propoziție interogativă și este urmat de substantivul *ispravă* cu care se acordă în gen, număr și caz.

51. a) Construcția subliniată are funcție sintactică de complement indirect deoarece răspunde la întrebarea *de ce?* adresată verbului *bănuia*.

52. b) Subordonata *că-i poet* este subiectivă deoarece are termen regent locuțiunea verbală impersonală *a (i) se sui la cap*.

53. d) Subordonata subliniată este cauzală deoarece elementul subordonator *când* poate fi înlocuit cu o conjuncție subordonatoare specifică acestui tip de subordonată: *deoarece, fiindcă, întrucât, din moment ce* etc.

54. c) Semnele de punctuație existente în text sunt ghilimelele, linia de dialog, prima virgulă, cea de-a doua virgulă și semnul întrebării. Cratima din structura *văzut-ai* este semn de ortografie deoarece marchează rostirea legată a elementelor componente ale formei verbale inverse a indicativului perfect compus.

55. a) În celelalte serii sunt variabile adjectivele *sagace, verde, tenace*.

56. b) Cuvântul *reușită* este complement indirect pe lângă adjectivul *bucuros (bucuros de ceva)* și răspunde la întrebarea *de ce?*

57. a) Cuvintele subliniate arată locul unde se petrece acțiunea verbelor determinate *a se cunoaște* și *a se întâlni*.

TESTUL 12 (2003)

1. c) Subordonata din fraza dată este completivă indirectă deoarece determină verbul reflexiv *m-am temut* care se referă la o stare sufletească și răspunde la întrebarea *de ce?* Totodată, ea se conține în complement indirect: *M-am temut de întrerupere*.

2. a) Vezi Testul 8, exercițiul 36.

3. a) Formele corecte ale cuvintelor date sunt: *badminton, bluejeans, jogging, miss, racket, shogun, show, staff, shop*.

4. c) Vezi Testul 8, exercițiul 13.

5. b) Cuvintele date au funcție sintactică de predicat verbal exprimat prin verb la diateza pasivă, întrucât este urmat de complementul de agent *de iubitorii*.

6. c)

7. c) Vezi Testul 9, exercițiul 33.

8. d)

9. a)

10. d) În fraza dată, atributele sunt *că începem atunci ceva cu desăvârșire deosebit de tot ... cu desăvârșire deosebit și ce cunoaștem noi*, având termeni regenți substantivul *faptul*, respectiv pronumele nehotărât *tot*. Completivele indirecte sunt *de ceea ce ne așteptam și să fie*, cu termenii regenți participiul *deosebit*, respectiv verbul reflexiv intransitiv *ne așteptam*. Ele răspund la întrebările *de ce?* și *la ce?* În fraza dată mai este subordonata subiectivă *ceea ce este miraculos în moarte*.

11. d) Formele corecte din celelalte variante sunt: *ele înseși / însele, eu însămi (infirmieră) și însuși autorul*. În varianta **d** este corectă și forma *voi înșivă*, dacă ne referim la genul masculin.

12. d) Vezi Testul nr. 4, punctul 48.

13. c) Deoarece răspunde la întrebarea *cui?* adresată verbului *plac*, fiind și reluat prin forma de dativ a pronumelui personal *îi*, cuvântul *adolescenților* are funcția sintactică de complement indirect.

14. a) Vezi Testul 6, exercițiul 23.

15. b)

16. b) Expresia *mărul discordiei* înseamnă „subiect, motiv de ceartă”, „cauza neînțelegerii, a dușmăniei între persoane”.

17. b) Cuvântul *cel* face parte din propoziția principală *Poetul adevărat, cel ... , nu moare niciodată* și se înlocuiește cu *acela*. În această situație este pronume demonstrativ formă scurtă și are funcție sintactică de atribut pronominal apozitional, făcând anumite precizări asupra termenului regent, substantivul *poet*: *Adevăratul poet, adică acela ... (care poet? – poetul acela)*.

18. b) Vezi Testul 9, exercițiul 4.

19. b) Celelalte enunțuri conțin anacoluturi, adică acele greșeli care constau în întreruperea construcției sintactice începute și continuarea frazei cu altă construcție. Formele corecte sunt: *Nu s-a aflat ce discuții a avut maiorul cu subordonații săi în timpul șederii sale în oraș. Sportivilor, îndată ce au ajuns la stadion, le-a plăcut entuziasmul publicului. Va fi avut și intenții bune, iar, dacă nu le-ai aflat, nu înseamnă că n-au existat*.

20. d)

21. b) Cuvântul *un* este articol nehotărât pe lângă substantivul compus *du-te-vino* cu sensul „treapă, alergătură, agitație”.

22. c) *Ți* este o formă neaccentuată a pronumelui personal de persoana a II-a. Forme neaccentuate au numai pronumele personale și cele reflexive și numai la cazurile acuzativ și dativ. Aici, este în cazul dativ posesiv pentru că se înlocuiește prin adjectivul posesiv *tău*, având, totodată, funcție sintactică de atribut pronominal datival (în dativ, fără prepoziție).

23. d) Vezi Testul 7, exercițiul 12.

24. a) Subordonata din fraza dată este *ce vreau* și este predicativă întrucât are ca termen regent verbul copulativ *a deveni*, chiar dacă este la infinitiv, un mod nepredicativ (nepersonal).

25. b) Pronumele relativ *ce* introduce în fraza de la varianta **b** subordonata completivă directă *ce ție nu-ți place*. Pentru a-i afla funcția sintactică transformăm subordonata în propoziție interogativă și dăm răspunsul la întrebarea conținută de aceasta: *Ce ție nu-ți place? / Nu-mi place **ceva** / **asta***. Cuvintele evidențiate din răspuns înlocuiesc pronumele relativ *ce* și au funcție sintactică de subiect. Înseamnă că și pronumele relativ *ce* are aceeași funcție sintactică, cea de subiect.

În celelalte enunțuri este complement direct (**a**), nume predicativ (**b**), complement circumstanțial de mod (**d**).

26. a) Prima propoziție este subordonată concesivă deoarece conjuncția *să* se înlocuiește cu un element subordonator specific concesivei (*chiar să, chiar dacă* etc.), iar în regentă se află și elementul corelativ *și tot*.

27. a) Celelalte variante conțin și locuțiuni substantivale și un adjectiv compus.

28. a) Ultimele propoziții subordonate din frază sunt *că nu mă mai duc la școală*¹ / *măcar să știu*² / *că m-ar omorî*³ / Prima și ultima propoziție sunt completive directe pe lângă verbele predicative, tranzitive și personale *a spune* și *să știu*, răspunzând la întrebarea *ce?*, iar a doua subordonată este concesivă, răspunzând la întrebarea *în ciuda cărui fapt?*.

29. c) În celelalte serii nu sunt neologisme *rânduială, mâhnire, îngăduință, viață, postelnic*.

30. b) Vezi Testul 4, exercițiul 33.

31. a) *Cel* se scrie într-un singur cuvânt când se înlocuiește cu *acela*, fiind pronume demonstrativ, iar cratima se folosește atunci când *ce* se înlocuiește cu *care* (fiind pronume relativ) și *-l* cu *îl*: *Cel ce-l vede ... – Acela care îl vede ...*

32. a) Vezi Testul 3, exercițiul 38.

33. c) Cuvintele *despre, dezacord* și *dispera* se despart atât după pronunțare, cât și după structură: *des-pre / de-spre, de-za-cord / dez-a-cord, des-pe-ra / de-spe-ra*. DOOM2 (2005) nu înregistrează forma *despera*, ci doar *dispera*, având tot ambele variante de despărțire în silabe: *dis-pe-ra / di-spe-ra*.

34. a) Vezi Testul 11, exercițiul 34.

35. b) *Din grabă* arată cauza acțiunii de *a uita* (*graba* este cauza *uitării*) și de aceea este complement circumstanțial de cauză.

36. c) Vezi și Testul 8, exercițiul 53.

37. a) Predicatul nominal este *nu sunt... așa de nevinovate*, iar cele verbale sunt *avu bănuiala* (exprimat prin locuțiune verbală), *fuseseră rostite* (exprimat prin verb la diateza pasivă), *s-ar fi putut și trecu* (exprimate prin verbe predicative).

38. d) Gradul superlativ absolut este format cu ajutorul construcției *asa de*.

39. c) Elementele de compunere *calo-* și *-fil* au sensul *frumos* și *iubitor*.

40. a) Elementele relaționale subordonatoare de la nivelul frazei sunt conjuncția compusă *ca ... să* cu termenii dislocați, care introduce o completivă directă discontinuă, conjuncția *dacă* ce introduce o condițională, conjuncția *să*, element introductiv al unei subiective și locuțiunea conjuncțională *pentru că*, specifică unei cauzale.

41. a) Conjuncțiile coordonatoare din fraza dată sunt *dar* (care coordonează adversativ două propoziții principale și ultimul *și* din frază (care coordonează copulativ două subiective). Primul *și* din enunț face parte din locuțiunea conjuncțională subordonatoare *și să* sinonimă cu *chiar să, chiar dacă*, iar cuvântul *iar* este adverb deoarece se înlocuiește cu *iarăși, din nou*.

42. b) Enunțului din varianta **b** i se poate adăuga complementul de agent *de cineva / de comercianți* etc.

43. c) Pronumele personal *eu* este subiectul predicatului verbal *am greșit* cu care se acordă, și nu al predicatului *poate* deoarece acesta nu este exprimat prin verbul *a putea*, ci prin adverbul predicativ *poate* care se substituie prin adverbul *probabil*. Totodată, este urmat de o propoziție subordonată subiectivă introdusă prin conjuncția subordonatoare *că*.

44. c) Cauzala *cum era sprințară și plină de incuri* este intercalată între termenii regentei, iar elementul subordonator *cum se înlocuiește* prin conjuncțiile *deoarece, fiindcă* etc., specifice acestui tip de subordonată.

45. c) Subordonata *să se apuce de treabă* este completivă indirectă pentru că răspunde la întrebarea *de ce?* și se poate conține prin complementul indirect *de treabă*: *Nu-i arde de treabă*. De asemenea, este cunoscut enunțul *Nu-i arde de nimic*., în care apare complementul indirect *de nimic*, cu același termen regent.

TESTUL 13 (2003)

1. d) Subiectiva *cât ai dormit* are ca termen regent verbul impersonal *nu ... ajunge*, sinonim cu expresia verbală impersonală „e suficient”. Verbul s-a impersonalizat prin intermediul formei neaccentuate a pronumelui personal *-ți*.

2. b) Elementul subordonator *că* al concesivei *că e piatră* se înlocuiește cu elementul subordonator specific *deși*, iar în regenta ei se poate subînțelege elementul corelativ *tot*.

3. a) Vezi Testul 12, exercițiul 26.

4. a) Vezi Testul 12, exercițiul 24.

5. c) Vezi Testul 12, exercițiul 45.

6. b) În celelalte contexte, subordonata *încotro se duce* este, în ordine: circumstanțială de loc, predicativă și subiectivă.

7. b) Propozițiile principale sunt *Istoria este alcătuită exclusiv din evenimente împlinite și trebuie*, coordonate între ele, cauzala este *căci ... există în mod concret*, discontinuă și introdusă prin conjuncția specializată *căci*, iar subiectivele sunt *s-o acceptăm ca atare, numai ceea ce s-a întâmplat și se întâmplă*, ultimele două coordonate între ele. Prima subiectivă are ca termen regent verbul impersonal *trebuie*, iar celelalte două sunt intercalate între termenii regentei, având termen regent verbul *există*.

8. c) Subiectiva este *dacă norii deși se duc*, consecutiva este *de iese-n luciul luna*, iar subordonata *ca aminte să-mi aduc de tine-ntotdeauna* este finală. Subiectiva are ca termen regent verbul predicativ impersonal *este* cu sensul „se întâmplă, are loc” și se conține în subiect: ***trezirea norilor este*** (se întâmplă), iar finala în complement circumstanțial de scop: ***este pentru a-mi aduce aminte*** (de tine). Consecutiva se recunoaște prin posibilitatea înlocuirii conjuncției *de* cu conjuncția subordonatoare specifică *încât*.

9. d) Vezi Testul 3, exercițiul 39.

10. d) Fraza are o structură foarte asemănătoare cu cea de la punctul 8, numai că există două subiective pe lângă verbul impersonal *este* (se întâmplă), coordonate între ele (*dacă ramuri bat în geam și se cutremur plopilor*) și două finale, aflate, de asemenea, în raport de coordonare (*ca în minte să te am și-ncet să te apropii*). Subordonatele se pot conține în subiecte, respectiv în complementele circumstanțiale de scop: ***Bătaia ramurilor în geam și cutremurarea plopilor este (se întâmplă) pentru a-mi aminti de tine și a mi te apropia încet***.

11. d) Vezi Testul 12, exercițiul 10.

12. c) Modala *Pe cât era de cuminte* este de măsură progresivă, elementul subordonator *pe cât* putându-se înlocui cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *pe măsură ce*, iar în regentă se află elementul corelativ *pe atât*. Celelalte subordonate sunt, în ordine: temporală, cauzală, finală, finală. Cauzala nu are elemente subordonatoare conjuncțiile *să* și *ca să*.

13. b) Vezi Testul 9, punctul 12.

14. a) Vezi Testul 12, exercițiul 28.

15. a) În expresii care se referă la stări fiziologice, la stări sufletești sau la diviziuni ale timpului (anotimpuri, zile, momente ale zilei) de tipul *îmi este foame, îmi este sete, îmi este somn, îmi este teamă, îmi este milă, îmi este dor, este toamnă, este joi, este dimineață, este seară* etc., verbul *a fi* este predicativ și are funcție sintactică de predicat verbal, iar substantivul care îi urmează este în cazul N., având funcția sintactică de subiect.

16. d) Expresiile verbale impersonale (*este ușor, este greu, este bine, este rău, este lesne, este dificil* etc.) pot avea subiect nonpersonal/nonuman, exprimat prin verbe la modurile infinitiv și supin.

17. a) Cuvântul *cât* este adjectiv pronominal interogativ întrucât se află într-o propoziție interogativă urmat de un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz (*cât timp/câtă vreme*). Toate cele șapte feluri de adjective pronominale au, pe lângă substantivul determinat, o singură funcție sintactică – de atribut adjectival.

18. c) Predicatele verbale sunt *nu-și pierde capul, are, ține, dă și biruiesc*, iar predicatele nominale sunt *-i cinstit și rămâne umilit*.

19. a) Vezi Testul 12, exercițiul 37.

20. a) Vezi Testul 3, exercițiul 9.

21. a) Vezi Testul 12, exercițiul 27.

22. b) Vezi Testul 6, exercițiul 30.

23. c) Vezi Testul 9, exercițiul 33.

24. d) Forma neaccentuată a pronumelui personal *-ți* este în cazul dativ posesiv deoarece se înlocuiește cu adjectivul pronominal posesiv *ta* și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal datival pe lângă substantivul *buza*.

25. c) Vezi Testul 4, exercițiul 37.

26. a) Locuțiunile din text sunt: *își dă osteneala – se ostenește, se străduiește* (verbală), *de toate zilele – zilnic, permanent, obișnuit* (adjectivală), *cu totul – total* (adverbială) și *față de – în raport cu, referitor la* (prepozițională).

27. a) Pronumele personal este *lui*, cele două pronume reflexive sunt *se și își*, iar *care* este de patru ori pronume nehotărât pentru că se înlocuiește cu pronumele nehotărâte *unul, altul, unii, altul*.

28. a) Textul dat conține adverbele *odată și acasă*, interjecția *tiva* și conjuncția *și*.

29. b) Sintagma *din rândul* este locuțiune prepozițională cu regim de genitiv, terminându-se într-o parte de vorbire articulată hotărât și fiind sinonimă cu propoziția *dintre*.

30. d) Vezi Testul 12, exercițiul 11.

31. a) Vezi Testul 12, exercițiul 41.

32. d) Pentru a afla cazul și funcția sintactică a pronumelui relativ, transformăm propoziția sau secvența din care face parte în propoziție interogativă și dăm răspuns întrebării conținute de aceasta, Pronumele relativ va avea cazul și funcția sintactică ale cuvântului primit ca răspuns și care înlocuiește pronumele respectiv: **Ce trebuie să faci? / Trebuie să fac ceva (tema, problema)**. Pronumele *ce*, ca și cuvintele *ceva, tema, problema* este în cazul acuzativ și are funcție sintactică de complement direct. Deși stă în propoziție cu verbul *trebuie*, nu are funcție sintactică de subiect pe lângă acesta, ci în propoziția care urmează, deoarece verbul *trebuie* nu poate avea și subiect și să fie urmat și de o propoziție subiectivă.

33. c) Vezi Testul 12, exercițiul 29.

34. a) 35. b) 36. c) 37. b) 38. c)

39. b) Cuvintele date se despart corect în silabe astfel: *a-si-du-u, per-pe-tu-u, re-zi-du-u, am-bi-gu-u, su-per-flu-u*.

40. c) Virgula este obligatorie în exemplele 2, 3 și 5 deoarece propozițiile sunt coordonate adversativ, conclusiv și disjunctiv prin conjuncțiile *dar, deci și ori*, aceasta din urmă repetată. În prima frază virgula este interzisă întrucât propozițiile sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*, iar în fraza a patra conjuncția disjunctivă *ori* nu mai este repetată.

41. c) Formele corecte ale acestor neologisme sunt: *business, country, hobby, joker, judo, puzzle, rugby / rugby, service, spleen*.

42. b) Grupul *ge* are valoarea unui sunet acolo unde se află în silabă cu o vocală, iar *e* rămâne astfel fără valoare fonetică, fiind doar literă ajutătoare.

43. b) Conțin diftongi cuvintele *voioși, șoimul, zboară, aveam și aveam*. Cuvintele *chiar și picior* nu conțin diftongi deoarece litera *i* din grupurile *chi și ci* nu are valoare fonetică, fiind doar literă ajutătoare, cuvintele respective transcriindu-se fonetic astfel: [k' a r], [p i č o r].

44. a) Vezi Testul 3, exercițiul 53.

45. b) În vederea stabilirii ordinii alfabetice a cuvintelor țineți seama de aceasta nu numai la litera inițială, ci și la literele următoare: a doua, a treia etc. Aveți în vedere mai ales ordinea literelor *a, ă, â; î, î, j, k, l; p, q, r; u, v, w, x, y, z*. În celelalte serii nu respectă ordinea alfabetică cuvintele *ceapă, hrib și iobag*.

B. TESTE DATE LA ȘCOLILE POSTLICEALE DE AGENȚI DE POLIȚIE ȘI DE SUBOFIȚERI DE JANDARMI PÂNĂ ÎN ANUL 2005, INCLUSIV, ACTUALIZATE DUPĂ ULTIMELE LUCRĂRI NORMATIVE

TESTUL 1 (2000 – SUBIECT UNIC)

1. b) Cuvintele *mai lămurit* sunt adjectiv pe lângă substantivul *răspuns*, în prima situație, și adverb pe lângă verbul *vorbește*, în cea de-a doua situație. Totodată, în prima situație poate flexiona (*răspunsuri mai lămurite*), pe când ca adverb rămâne invariabil.

2. b) Cuvintele din seria **b** (*lirica erotică, dor de țară, învățământ preuniversitar*) sunt doar îmbinări de cuvinte sau sintagme, ca și *pantofi de damă*. Asemănătoare lor sunt și sintagmele *lirică filozofică (patriotică, eminesciană etc.)*, *dor de frate (de mamă, de soră etc.)*, *învățământ primar (universitar, liceal etc.)* sau *pantofi de atletism (de dans, de bărbat etc.)* care, de asemenea, nu sunt cuvinte compuse. Toate celelalte cuvinte sunt compuse: *Europa Centrală, Cuibul Dorului, Ministerul de Interne, nouăsprezece, zi-muncă, cumsecade, verde-de-Paris, izmă-creață*.

3. b) Pentru a stabili acordul corect, țineți cont că prima parte a adjectivului de întărire (*însu, însă, înși, înse*) provine din *dânsul, dânsa, dânșii, dânsele* și se acordă cu substantivul sau pronumele determinat în gen, număr și caz, iar a doua parte componentă (pronumele reflexive *mi, ți, și, ne, vă, și*) se acordă în persoană și număr: Maria (*dânsa* → *însă + și = însăși*), Mariei (*dânsei* → *înse + și = înseși*), Ion (*dânsul* → *însu + și = însuși*) etc.

4. c) Toate cuvintele din această serie sunt derivate cu prefixe privative (care arată absența, lipsa). Întotdeauna trebuie găsit cuvântul de bază și stabilită legătura de sens cu prefixul: *a prinde – a desprinde, a articula – a dezarticula, a moșteni – a dezmoșteni, a tăinui – a destăinui*. Cuvintele *despre, costărc, tustrei, amândoi, înspre, câțiva* sunt compuse, iar cuvintele *destinație, desuet, destitui, dezmierda, despot și destoinic* nu sunt nici compuse, nici derivate.

5. c) Locuțiunile substantivale din seria **c** provin din infinitivul lung al locuțiunilor verbale corespunzătoare și substituie substantivele *amintire, atenție, memorie, regret, binefacere*. În celelalte serii există adverbele compuse *dis-de-diminează, astă-seară, mâine-seară*, locuțiunile adverbiale *cu noaptea-n cap, odată cu găinile* și substantivele compuse *drum-de-fier, pasăre-liră, gură-cască, zgărie-brânză, nu-mă-uita, floarea-soarelui*.

6. b) Vezi DOOM2, p. 178

7. a)

8. b) Sinonimele și antonimele trebuie să aparțină aceleiași clase morfologice, aici să aparțină tot verbului.

9. b)

10. a) În celelalte serii nu sunt neologisme *clătinare, rânduială, flintă, paharnic, stolnic*, dintre care ultimele trei sunt arhaisme.

11. c) Vezi DOOM2, p. 48

12. a) Textul apelează la stilul publicistic, deoarece oferă o informație din viața internațională, apelând la cuvinte folosite cu sens propriu, multe dintre ele neologisme, specifice domeniului evocat.

13. a) Celorlalte adverbe li se pot forma grade de comparație: *mai departe, mai bine, mai repede, foarte departe, foarte bine, foarte repede* etc..

14. d) Cu primele două cuvinte este sinonim datorită prefixului *pre-* care are sensul „înainte”, sens întâlnit și la cuvântul *înaintaș*.

15. a)

16. a) Locuțiunile verbale au în alcătuirea lor, în mod obligatoriu, un verb care le dă flexiunea și alte părți de vorbire care contribuie la sensul locuțiunilor.

17. a) Elementul relațional subordonator este pronumele relativ *care*. Susceptibil de a fi element subordonator este și adjectivul pronominal nehotărât *oricare*, dar în această situație ar trebui să-i urmeze mai întâi un predicat, nu pronumele relativ *care*: *Primesc cu plăcere pe oricare prieten mă vizitează*. Astfel, subordonata n-ar mai fi fost atributivă, ci completivă directă.

18. c) Compunerea prin abreviere s-a realizat la inițială (*ONU, NATO, BRD*) și prin unirea fragmentelor (*ASIROM*). Afară de compunerea prin abreviere la inițiale și la fragmente, mai există compunerea prin abreviere la inițiale și la fragmente de cuvinte (*TAROM*), precum și abrevierea la fragmente plus cuvinte întregi (*ROMARTA*). Mai sunt compuse prin abreviere la inițiale *BCR* și prin abreviere la fragmente și inițiale *TVR*. Celelalte cuvinte compuse s-au format prin contopire (unire, sudare, alipire) – *miazănoapte, untdelemn* – sau prin alăturare – *prim-plan, Făt-Frumos, redactor-șef, tehnico-științific*. În cazul abrevierilor la inițială se folosește punctul, dar acest lucru nu este obligatoriu. Deci se poate scrie *B.C.R.* sau *BCR, O.N.U.* sau *ONU* etc.

19. a) Cuvântul *uite* este interjecție de adresare deoarece este sinonim cu alte interjecții de adresare: *iată, iacă, iacăță*. Verb nu poate fi decât cu forma de infinitiv *a se uita* și atunci fraza dată ar trebui să apară astfel: *Uită-te ce ai făcut!*

20. c) Vezi DOOM2, p. 682

21. c) *De* este conjuncție atunci când se înlocuiește cu o altă conjuncție. În această situație se înlocuiește cu conjuncția subordonatoare *încât*, specifică subordonatei consecutive. Tot conjuncție este și când se înlocuiește cu *dacă, deși, să*. În celelalte variante de răspuns este prepoziție în *a* deoarece leagă atributul *blană* de substantivul determinat *haină*, pronume relativ în *b*, întrucât se înlocuiește cu *care* și interjecție în *d*, unde exprimă o anumită atitudine a vorbitorului.

22. d) Prima subordonată este condițională deoarece conjuncția *să* se înlocuiește cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *în caz că*, specifică subordonatei condiționale, iar cea de-a doua subordonată este completivă indirectă pentru că determină verbul reflexiv *a se mira* care se referă la o stare sufletească, la o atitudine și răspunde la întrebarea *de ce?*

23. b, d) În cuvintele din seria **d**, triftongii sunt formați din sunete aparținând unor cuvinte diferite, datorită cratimei realizându-se pronunțarea într-o silabă. În seria **a** nu sunt triftongi deoarece litera *i* este doar literă ajutoare și nu are valoare fonetică, conform regulii că după *c, g, ch, gh* nu există diftongi și triftongi care să înceapă cu semivocalele *e* sau *i*. În seria **c**, la despărțirea cuvintelor în silabe, *i* trece în silaba dinainte și lui îi urmează doar diftongul *oa*: *du-bi-oo-să, cu-ri-oo-să* etc.

24. c) În celelalte serii se mai află pronumele nehotărât *oricine*, adverbul nehotărât de timp *oricând*, conjuncția subordonatoare *căci* și conjuncția coordonatoare adversativă *ci*.

25. b) Formele corecte sunt *accese/accesuri, imnuri, grilaje, paradoxuri, localuri, calapoade, chitare, cicatrici/cicatrice, clișee, plaje, refrene, pocale*. Formele de plural ale substantivului *acces* diferă în funcție înțeles: *accese* (atac, izbucnire), *accesuri* (intrare), pe când substantivul *cicatrice* are același înțeles, indiferent de forma lui de plural.

26. c)

27. c) Vezi DOOM2, p. 454

28. c) Predicativa are termen regent verbul copulativ *a părea*, iar subiectiva determină verbul impersonal (*imi*) (*se*) *pare*. Verbul *a părea* este copulativ când este personal (are subiectul *el*) sau când face parte dintr-o expresie verbală impersonală: *pare imposibil, pare cu neputință*.

29. c) Acțiunea verbelor impersonale nu poate fi atribuită unei persoane, iar ca formă acestea au numai persoana a III-a, numărul singular. În situația dată, verbul *a ajunge* se înlocuiește și cu expresiile verbale impersonale *este de ajuns, este suficient* și îi urmează o subordonată subiectivă. În celelalte variante există subiectul exprimat *banii* și subiect subînțeles (*el*).

30. c) Cuvintele *cel* și *cea* sunt articole demonstrative (adjectivale) și sunt urmate de un numeral ordinal precedat de prepoziția *de*, care se leagă prin cratimă de numeral.

31. c) Viitorul anterior arată o acțiune viitoare care se va petrece înaintea altei acțiuni viitoare, iar ca structură este alcătuit din auxiliarul *a vrea* cu formele *voi, vei, va, vom, veți, vor* + auxiliarul *a fi* cu forma invariabil *fi* + participiul verbului de conjugat cu forma de masculin singular (terminat în *t* sau *s*) = *va + fi + venit*. Celelalte forme sunt, în ordine, la conjunctiv prezent (**a**), indicativ viitor popular (**b**) și condițional-optativ perfect (**d**).

32. c) Formele corecte ale cuvintelor date sunt: *aspectuos, cearșaf/cearceaf, aldămaș, sanguin, orășean, primăvărat, maiou, dicție/dicțiune, disident, a secunda, ostatic, cizmar*.

33. d) Primul atribut substantival determină substantivul *mersul*, iar cel de-al doilea are ca termen regent pronumele demonstrativ *cel (acela)*.

34. b) Sintagma dată este alcătuită din articolul demonstrativ (adjectival) *cel/cea* și numeralul ordinal *dintâi*.

35. c) Cuvintele din această serie sunt derivate cu sufixele *-ime, -iș, -et*. În celelalte serii mai sunt următoarele substantive colective derivate cu sufixe: *făget, mărăcișiș, pietriș, rămuriiș, studentime*. Deși sunt tot substantive colective, *turmă, stol, herghelie, roi*, acestea sunt derivate.

36. c)

37. c) Cuvântul *cel* este pronume demonstrativ deoarece se poate înlocui cu *acela*, urmat de pronumele relativ *ce* (înlocuibil cu *care*) pronunțat împreună cu *-l*, formă neaccentuată de acuzativ a pronumelui personal *el*. Aceeași formă neaccentuată se găsește și în structură cu conjuncția *să*. Pentru verificarea corectitudinii, pornind de la observațiile anterioare, se poate apela la transcrierea acestui enunț astfel: *Acela ce (care) îl vede să îl anunțe*.

38. a) Adăugați formei neaccentuate *vă* formele accentuate (*pe*) *voi* pentru acuzativ și *vouă*, pentru dativ și *veți* găsi răspunsul corect: *vă cheamă / pe voi vă cheamă; vă dau cartea / vouă vă dau cartea*.

39. b) Pe lângă adjectivele din seria **b**, în celelalte serii se mai află următoarele adjective invariabile: *coșcogea, ecosez, bordo, precoce, bej, feroce*.

40. c) Celelalte valori morfologice se află în enunțuri precum: *Cartea este a Mariei*. (articol posesiv) *El a fost acolo*. (verb auxiliar) **A**, *tu erai?* (interjecție)

41. d) Vezi DOOM2, p. 147

42. b) Cuvântul *ce* este adjectiv pronominal interogativ deoarece apare într-o propoziție interogativă și este urmat de substantivul *ispravă* cu care se acordă în gen, număr și caz.

43. a) *A, ă, â* sunt întotdeauna vocale, pe când *e, i, o, u* sunt atât vocale, cât și semivocale. *A, ă* sau *î* se află în fiecare dintre cuvintele date.

44. a)

45. a) În seria **a**, verbul *a fi* este auxiliar în alcătuirea diatezei pasive (*este lăudat*), a condiționalului-optativ perfect (*aș fi mâncat*), a conjunctivului perfect (*să fi venit*), a indicativului viitor anterior (*voi fi făcut*) și a infinitivului perfect (*a fi invitat*). În seria **b**, verbul *a fi* este, pe rând, predicativ, copulativ, impersonal, copulativ, auxiliar.

46. c) Subordonata *până obosești* este temporală, deoarece răspunde la întrebarea *cât timp?* și exprimă durata acțiunii.

47. a) Din vocabularul fundamental nu fac parte regionalismele, arhaismele, neologismele, termenii argotici, elementele de argou, termenii tehnici și științifici, cuvintele derivate și cele compuse.

48. b) Cazul dativ se construiește cu 9 prepoziții, dintre care 3 se termină în *a* și se pot confunda cu prepozițiile care se construiesc cu genitivul: *asemenea, aidoma, așjiderea, datorită, grație, mulțumită, conform, potrivit, contrar*. În celelalte serii există prepoziții și locuțiuni prepoziționale cu regim de acuzativ (*în afară de, pe lângă, de pe lângă, conform cu*) sau cu regim de genitiv (*pe deasupra, în centrul, împotriva, împrejurul, înaintea, în fața*).

49. d) În stabilirea scrierii corecte a cuvintelor date, țineți cont că substantivele și adjectivele de genul masculin terminate în *-iu* se scriu la plural nearticulat cu *-ii*, iar la forma articulată hotărât se folosesc *-iii*. Adjectivele se pot articula hotărât numai dacă stau înaintea substantivului.

50. b) În context cu un alt numeral cardinal, *un* și *o* sunt numere cardinale. În celelalte situații date *un* este articol nehotărât.

51. d) Adjectivul negativ *nicio* provine din pronumele negativ *niciuna* căruii îi urmează un substantiv, iar în al doilea enunț cuvântul *nici* este adverb sinonim cu *măcar*. În ultimul enunț cuvântul *nici* repetat coordonează pronumele nehotărâte *unul* și *altul*.

52. a) Verbul *a fi* are următoarele valori:

- predicativ (când are înțeles de sine stătător):
 - personal (se înlocuiește cu *se află*, *se găsește*, *există* etc.): El *este* acasă.
 - impersonal (se înlocuiește cu *trebuie*, *se întâmplă*, *este necesar*): Dacă *este* să pleci, anunță-mă!
- copulativ (când intră în alcătuirea predicatului nominal):
 - personal: Tu *ești* student.
 - impersonal (în alcătuirea expresiilor verbale impersonale): *Este* bine așa.
- auxiliar (ajutător):
 - în alcătuirea unor moduri și timpuri compuse cu forma invariabilă *fi*: *voi fi mers*, *să fi mers*, *aș fi mers*, *a fi mers*;
 - în alcătuirea diatezei pasive, având flexiune completă: *este chemat/chemată*, *sunt chemați/chemate* etc.

53. c) Celelalte cuvinte sunt omonime: *cală – floare / parte a unui vapor sau avion*; *liră – instrument muzical / unitate monetară*; *carte – volum, manual, lucrare / scrisoare*.

54. c) Cuvântul *totul* s-a format prin conversiune, devenind substantiv din pronumele nehotărât *tot* cu ajutorul articolului hotărât *-l*.

55. a)

56. d) Cuvintele date sunt omonime deoarece au formă identică și sens total diferit, ultimul având și valoare morfologică diferită. De aceea primele două sunt omonime lexicale, iar ultimul este omonim lexico-gramatical.

57. a) Ca elemente de argou cuvintele date sunt folosite de anumite categorii de vorbitori de la periferia societății (hoți, borfași, vagabonzi) pentru a nu fi înțeleși de cei din jur și reprezintă un limbaj codificat. Elemente de argou se mai întâlnesc și în limbajul elevilor, al studenților sau al militarilor.

58. c)

59. c) Cuvintele subliniate s-au format prin conversiune, devenind substantive din adjective, cu ajutorul articolului hotărât și a celui demonstrativ (adjectival).

60. b)

TESTUL 2 (2001, SUBIECT UNIC)

1. a) Nu-și schimbă forma după gen, număr și caz, în primul rând, cele patru părți de vorbire neflexibile: adverbul, prepoziția, conjuncția și interjecția, iar dintre cele șase părți de vorbire flexibile au flexiune nominală (își schimbă forma și după caz) substantivul, articolul, adjectivul, pronumele și numeralul (se declină). Verbul își schimbă forma după mod, timp, persoană și număr, având flexiune verbală (se conjugă).

2. d) Este complement indirect deoarece răspunde la întrebarea *de ce?* și determină verbul reflexiv intransitiv *a se sătura*, care se referă la o anumită atitudine.

3. a) Cuvântul *drept* este prepoziție când se înlocuiește prin *ca, în loc de ..., în calitate de ...*: *Am declarat tricolorul drept simbol*. El mai poate fi substantiv (*Este student la drept*), adjectiv (*S-a lovit la piciorul drept*) sau adverb (*Spune drept ce are de spus*).

4. b) Prima parte componentă a pronumelui și adjectivului pronominal de întărire (m. sg.: *însu-*; f. sg. N.- Ac.: *însă-*; f. sg. G-D.: *îNSE-*; m. pl.: *înși-*; f. pl.: *înSE-*) se acordă cu termenul regent în gen, număr și caz, iar a doua parte componentă (I sg.: *-mi*, II sg.: *-ți*, III sg.: *-și*, I. pl.: *-ne*, II pl.: *-vă*, III pl. m.: *-și*, III pl. f.: *-și* sau *-le*) se acordă în persoană și număr: *colegei / dânzei – înSE + -și*. Vezi și Testul 1, exercițiul 3.

5. c) Relațiile de paronimie și de antonimie se manifestă simultan la cuvintele *emigra / imigra* deoarece diferă ca formă printr-un singur sunet – *e/i*, iar ca sens sunt opuse: *emigra* – a-și părăsi țara pentru a se stabili în altă țară; *a imigra* – a veni într-o țară străină pentru a se stabili aici.

6. b) Cuvântul *voievod* a fost folosit în perioada Evului Mediu pentru a denumi titlul dat domnitorilor din Moldova și din Țara Românească, având însă și sensul vechi de „comandant de oaste”, „căpitan”. Cuvântul *oaste* este o formă învechită și populară. (Vezi DEX, 2009)

7. b) Cuvintele date sunt derivate cu sufixele *-tor* și *-iu* de la cuvintele de bază *a croi* și *argint*.

8. b) În fraza dată elementul subordonator este adverbul relativ *unde*, iar adverbul *acolo* din poziția principală este elementul corelativ al subordonatei anterioare. Deci prima propoziție este subordonată deoarece începe cu un element subordonator – adverbul relativ *unde* –, iar cea de-a doua este principală.

9. c) Complementul indirect *de farmec* are termen regent adjectivul *pline* și răspunde la întrebarea *de ce?*

10. b) Deoarece are termen regent verbul predicativ și tranzitiv *chem* și răspunde la întrebarea *ce?*, substantivul *medic* are funcție sintactică de complement direct.

11. b) Cuvântul *se* nu poate fi decât pronume reflexiv, iar verbul *smucind*, terminându-se în *-ind*, este la modul gerunziu.

12. b. Cuvântul *ce* este adverb relativ deoarece stabilește un raport de subordonare între subordonata *ce-au stat* și regenta ei și se poate înlocui cu *cât*.

13. c) Vezi Testul 1, exercițiul 53.

14. d)

15. d) Cuvintele polisemantice au o singură formă și mai multe sensuri apropiate, înrudite între ele și nu trebuie confundate cu omonimele, tot cu o singură formă, dar al căror sens este total diferit. Totodată omonimele pot diferi ca părți de vorbire, pe când cuvintele polisemantice au aceeași valoare morfologică. De obicei, neologismele nu sunt cuvinte polisemantice, ci monosemantice. Uneori, aceleași cuvinte pot fi atât omonime, cât și polisemantice, așa cum sunt *a însemna*, *cap* și *lin*: **a însemna** – **omonim**: *a nota / a reprezenta*; – **polisemantic** • *a nota, a semna, a marca, a scrie, a delimita*; • *a reprezenta, a constitui, a semnifica, a simboliza*; **cap** – **omonim**: *parte a corpului / porțiune de uscat / conducător*; – **polisemantic**: *parte a corpului, extremitate, vârf, măciulie, început, sfârșit, motiv etc.*; **lin** – **omonim**: *vas pentru struguri / pește / domol*; – **polisemantic**: *domol, liniștit, potolit, blând, odihnitor etc.*

16. a)

17. c)

18. b)

19. b) Subordonata atributivă are ca termen regent substantivul *cocoana*, iar cele două temporale sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*. Subordonata finală determină verbul reflexiv *smucindu-se*.

20. b) Dintre cuvintele date mai conține diftong doar substantivul *baie*. În celelalte apar triftongi (*vreau, leoaică*), vocale în hiat (*ioniza, vie, mie, roire, teolog*), iar în cuvintele *ceartă, chior, ceapă, ciumă* nu există diftongi deoarece *e* sau *i* din grupurile de litere *ce, chi* și *ci* nu au valoare fonetică, fiind doar litere ajutoare.

21. a Cuvântul dat se desparte în silabe astfel: *pau-pe-ri-za-re*.

22. d) Dintre cuvintele date mai conțin triftongi doar *gândeau* și *miei*. În celelalte apar diftongi (*vioară, pioasă, îndoială, chioară, baie, mioapă, cioară, mioară*), în funcție de despărțirea în silabe a cuvintelor sau de grupurile de litere *chi* și *ci* în care litera *i* nu are valoare fonetică, sau vocale în hiat (*șifonier*).

23. b) Dintre cuvintele date mai conțin diftongi: *proaspăt, toartă, ateu, coasă, coroiat, îndoială, soartă*. În celelalte apar un triftong (*eu*) și vocale în hiat (*respectuos, coabita, aer*), iar în cuvântul *tăciune* nu apare diftong deoarece litera *i* nu are valoare fonetică.

24. c) Litera *i* apare ca vocală în cuvântul *propriii* în silaba *-pri-* și în diftongul *-ii*. În cuvintele *i-am* și *mei i* este semivocală, iar în cuvântul *ochi* este doar literă ajutoare, fără valoare fonetică.

25. b) Forma corectă a enunțului dat este: *Copilul se așază la birou și începe a răspunde întrebării date de învățătoare*.

26. d) Subordonata subiectivă *unde ai ascuns aurul* răspunde la întrebarea *ce?* și determină verbul reflexiv impersonal *se știe*.

27. c) Acest cuvânt este în raport/relație semantică de paronimie cu substantivul *conjunctură* care este sinonim cu *împrejurare*.

28. c) Prepozițiile și locuțiunile prepoziționale stabilesc o relație (un raport) de subordonare sau de dependență în propoziție între un atribut sau un complement și cuvântul determinat.

29. d) Subordonata predicativă *ce și-a dorit din copilărie* are ca termen regent verbul copulativ *a ieșit*, sinonim cu *a devenit*, care este întotdeauna verb copulativ.

30. b) Atributul verbal *de a citi* este exprimat printr-un verb la modul infinitiv precedat de prepoziția *de*. El mai poate fi exprimat prin verb la supin (*Are o mașină de spălat.*) sau la gerunziu neacordat (*Se vedeau mulți oameni venind pe stradă.*). În celelalte variante de răspuns attributele sunt **(a)** adjectival exprimat prin verb la participiu cu valoare adjectivală, **(b)** substantival genitival și **(d)** substantival prepozițional.

31. b) În celelalte variante verbul *a fi* este auxiliar în alcătuirea diatezei pasive (*a fost atenționat / de cineva*) și predicativ, având sens de sine stătător (*a mers în excursie, se afla acasă*).

32. a) Subiectiva *să învățăm zilnic* este cerută de expresia verbală impersonală *e bine*.

33. c) Subiectul este subînțeles deoarece predicatul se află la persoana a III-a și se subînțelege pronumele personal *el*, pe când la subiectul inclus predicatul se află la persoana I sau a II-a. În schimb, când subiectul este nedeterminat, nu se știe cine face acțiunea și se subînțelege pronumele nehotărât *cineva*.

34. b) Pentru a realiza corect acordul pronumelui relativ care în genitiv trebuie să știți:

– formele articolului posesiv (genitival) (m. și n. sg.: **al**, f. sg.: **a**, m. pl.: **ai**, f. și n. pl.: **ale**) și acordul lui cu obiectul posedat (**părinți**);

– formele pronumelui relativ **care** în genitiv (m. și n. sg.: **cărui**, f. sg.: **cărei**, m., f. și n. pl.: **căror**) și acordul lui cu posesorul (**fata**).

Țineți cont că în acest caz se realizează un acord încrucișat: primul cuvânt (*fata*) se acordă cu al treilea (*cărei*), iar al doilea (*ai*) cu al patrulea (*părinți*).

35. c) Modul condițional-optativ este alcătuit din auxiliarul *a avea* cu formele *aș, ai, ar, am, ați, ar și* forma de infinitiv prezent fără prepoziția *a* a verbului de conjugat care se termină într-o vocală: *am avea, am ajunge, am citi*. Dintre formele precizate în variantele de răspuns se poate confunda cu indicativul perfect compus care are în alcătuire tot auxiliarul *a avea*, cu unele mici modificări (*am, ai, a, am, ați, au*), fiind însă urmat de participiul verbului de conjugat terminat în *t* sau *s*: *am avut, am ajuns, am citit*.

36. a) În celelalte serii mai există alte substantive colective, dintre care unele nu sunt obținute prin derivare: *grupă, armată, țărănime, muncitorime*. Substantivele *măcriș și creație* nu sunt substantive colective.

37. a) Formele corecte ale celorlalte substantive sunt: *spicher, panglică, premisă, șpagat, paliativ, portmoneu, șmecher*, iar cuvintele *având și fuge* sunt verbe.

38. c) Fiind în cazul vocativ, substantivul *pașă* nu are funcție sintactică.

39. c) Verbul *a venit* s-a impersonalizat cu ajutorul formei neaccentuate a pronumelui personal *i* și de aceea are un subiect care răspunde la întrebarea *ce?*. Ca mod de verificare, înlocuiți întrebarea *ce?* cu *cine?* și va răspunde același subiect.

40. c) Conversiunea s-a realizat cu ajutorul articolului nehotărât *un* adăugat pronumelui relativ *ce*.

41. d) Cuvântul *toamna* este adverb deoarece apare singur, nedeterminat de alte părți de vorbire și este terminat în vocala *a*, având funcția sintactică de complement circumstanțial de timp. Un cuvânt ca *toamna, primăvara, seara* etc. este substantiv:

– dacă este însoțit de un atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis sau participial, de un adjectiv pronominal ori de un numeral cu valoare adjectivală;

– dacă este articulat nehotărât sau este nearticulat;

– dacă are altă funcție sintactică decât cea de complement circumstanțial de timp.

42. d) Substantivul *leoaică* are în alcătuire un triftong, iar cuvântul *poezie* conține două hiaturi.

43. a) Cuvântul *profesor* are dublă accentuare, fără diferențiere semantică (*profesor/profesor*), iar celelalte se accentuează corect astfel: *fenomen, marmură*.

44. d)

45. a) Celelalte construcții sunt corecte astfel: *libret de economii, libretul operei muzicale; întreprindere carbonieră, ton familiar (apropiat).*

46. d) Când este pronume personal, o înlocuiește un substantiv și răspunde la întrebare cu ajutorul formei accentuate, iar ca numeral cardinal trebuie să apară în context cu alt numeral sau însoțit de cuvinte ca *decât, doar, numai* exprimate sau subînțelese. O nu poate fi niciodată articol hotărât, dar mai poate avea alte valori morfologice:

A scris litera o. (substantiv)

O să vină mâine. **O** veni și el. (verb auxiliar)

O fată scrie, alta desenează. (adjectiv pronominal nehotărât)

O fată trecea pe stradă. (articol nehotărât)

O, ce surpriză! (interjecție)

Cu o floare nu se face primăvară. Iau doar o carte. A luat o carte și două caiete. (numeral cardinal)

A văzut-o în oraș. (pronume personal, formă neaccentuată)

Auzind așa, a rupt-o la fugă. (pronume personal, formă neaccentuată cu valoare neutră)

47. b) Forma de genitiv-dativ singular a substantivelor de genul feminin, articulate cu articol hotărât se obține adăugând articolul hotărât *i* la forma de plural nearticulat care este la fel cu forma de genitiv-dativ singular nearticulat: **o casă** – două **case** / unei **case** + **i** = **casei**. Fac excepție de la această regulă substantivele feminine terminate la singular nearticulat în *-e* în hiat, la care articolul hotărât *i* se adaugă la forma de singular: **o farmacie** + **i** = **farmaciei**.

48. b) Gradul superlativ absolut este format aici, în mod expresiv, prin repetarea unui sunet, în această situație, consoana *r*.

49. c) Această formă este corectă deoarece se realizează acordul în gen al numeralului cardinal cu valoare adjectivală *douăsprezece*, cu substantivul însoțit *ora*.

50. a) Aceste cuvinte se despart corect în silabe astfel: *per-pe-tu-u, con-ti-nu-u*.

51. b) În afară de cuvintele din seria **b** (*a-flu-ent, dis-con-ti-nu-u, fa-mi-li-e, vi-e*), mai conțin vocale în hiat și cuvintele *fi-in-țã, hi-e-ro-gli-fã, a-er, tre-i-me, cre-a-ți-e, re-cre-a-ți-e*.

52. d) Conjugarea verbelor se recunoaște după terminația lor de la modul infinitiv prezent: *-a* (conjugarea I), *-ea* (conjugarea a II-a), *-e* (conjugarea a III-a), *-i* sau *-î* (conjugarea a IV-a).

53. d) Coordonarea adversativă exprimă ideea de opoziție, de adversitate și se realizează prin conjuncții și locuțiuni conjuncționale coordonatoare adversative: *dar, iar, însă, ci, or; numai că, în schimb, doar că*.

TESTUL 3 (2002, SUBIECT UNIC)

1. b) În celelalte serii nu fac parte din vocabularul fundamental neologismele *scenă, coridor*. Totodată, nu fac parte din vocabularul fundamental nici arhaismele, regionalismele, termenii științifici, termenii tehnici, elementele de argou și de jargon, cuvintele derivate și nici cele compuse.

2. d) Cuvântul dat este moștenit din cuvântul latinesc *respondere* (DEX, 1996, p. 891).

3. a) În celelalte serii nu realizează sinonimia cuvintele *a disimula, a desțeleni și a scăpa*.

4. c) Neologismele prezente în variantele de răspuns au următoarele sensuri: admonestare – *mus-trare, dojană*; amendare – *îmbunătățire, modificare a unei legi, acordarea unei amenzi*; apostrofare – *mustrare*; reproș – *învinuire, mustrare, imputare*; ameliorare – *îmbunătățire*.

5. b)

6. d) În celelalte serii nu realizează antonimia cuvintele *iute, satisfăcut, radios, înalt, subtil, rafinat și dur*.

7. b) Paronimele *emigra/emigra* sunt în același timp și antonime, în funcție de sensul lor: *emigra* – a-și părăsi țara pentru a se stabili în altă țară; *a imigra* – a veni într-o țară străină pentru a se stabili aici. Celelalte paronime au următoarele sensuri: *aluzie* – *apropo, referire indirectă la cineva sau la ceva*; *iluzie* – *amăgire, himeră, închipuire fără o bază reală*; *proveni* – *a se trage, a lua naștere, a rezulta, a avea*

originea, obârșia, proveniența; preveni – a avertiza, a preveni, a atenționa, a preîntâmpina. Sinonimele *răspântie* și *răscruce* au împreună și un sinonim neologic – *intersecție*, iar antonimele *diurn* și *nocturn* sunt sinonime cu *de zi*, *în timpul zilei*, *zilnic*, respectiv, *de noapte*, *în timpul nopții*, *noptatic*.

8. a) Din celelalte serii nu sunt cuvinte compuse, ci derivate cu prefixe următoarele: *dezlega*, *nemaiauzit*, *răscumpăra*, *descalifica* și *preșcolar*. Cuvântul *nemaiauzit* este și compus cu adverbul *mai* adăugat la forma negativă a participiului: *neauzit* – *nemaiauzit*.

9. c) Din celelalte serii nu se încadrează polisemiei cuvintele *aselenizare*, *neon*, *filament*, *a discuta*, *axiomă*, *radio*, *mangan*. Nu sunt polisemantice cuvintele care aparțin masei vocabularului, prin polisemie caracterizându-se cuvintele din vocabularul fundamental. Vezi și Testul 2, exercițiul 15.

10. a) *De* este prepoziție în structurile *de zid* și *de departe*. Conjunție este când se înlocuiește cu *dacă* (*de treci*), iar *dacă* se înlocuiește prin *care* este pronume relativ. Ca interjecție exprimă îndoiala (*De! Eu știu?*), incertitudinea (*De! Ce să-ți faci!*), amenințarea (*De! Vezi-ți de treabă!*) etc. Vezi și Testul 1, exercițiul 21.

11. d) Pluralul acestui substantiv diferă în funcție de sens: *coate* (articulație); *coturi* (meandă, tub); *coți* (unitate de măsură).

12. d) Cuvintele obținute prin conversiune sunt: adjectivul pronominal nehotărât *câțiva* provenit din pronume nehotărât; adjectivul *desfrunzite* provenit din participiul verbului *a desfrunzi*; adverbul *atent* provenit din adjectiv și substantivul *micuțul* provenit din adjectiv.

13. c) Sensul propriu este sensul original, etimologic al cuvântului, cunoscut și folosit de toți vorbitorii. Sensul secundar se stabilește prin analogie cu sensul propriu, iar sensul figurat pune în evidență o imagine nouă, nemaîntâlnită.

14. d) Din celelalte serii nu fac parte din familia lexicală a lui *tremur* următoarele cuvinte: *cutremur*, *tremolo*, *tremă*, *cutremurare*.

15. a) În cuvântul *copiii* ultimii doi (*co-pi-ii*) constituie un diftong ascendent.

16. b) În celelalte serii nu conțin diftongi cuvintele *mână*, *una*, *braț* și *glas*.

17. d) În scrierea corectă a enunțului dat se aplică următoarele reguli:

– substantivele și adjectivele de genul masculin terminate la singular nearticulat în *-iu* se scriu la forma nearticulată de N.-Ac. plural cu *-ii*, iar la cea articulată hotărât cu *-iii*; adjectivul se poate articula numai cu articol hotărât și numai dacă este postpus substantivului;

– pronumele și adjectivele pronominale posesive *noștri*, *voștri* se scriu cu un singur *-i*;

– verbul *a crea* se conjugă după modelul verbului *a lucra*, la rădăcina *cre-* adăugându-se desinența *-ează* din forma *lucrează*.

18. e) Construcțiile pleonastice sunt: *aversele de ploaie*, *se bifurca în două*, *cea mai optimă*, *hartă a mapamondului*.

19. b) Propoziția are în alcătuire și un complement indirect (*-i*), iar predicatul este la modul indicativ, forma negativă (*nu răspunde*). Totodată, vorbitorul face o constatare și oferă o informație, nu adresează o întrebare. De aceea este o propoziție enunțiativă, propriu-zisă, dezvoltată, negativă.

20. e) Substantivele din text sunt: *Nicolae*, *zid*, *coroana*, *mână*, *cărți*, *braț*.

21. c) La stabilirea cazurilor ne ajută prepoziția *în* (pentru acuzativ) și forma substantivului și întrebarea *al cui?* (pentru genitiv).

22. a) În celelalte serii nu sunt substantive colective: *elev*, *floare*, *student*, *zori*, *cinste*, *câlți*.

23. d) Substantivele *școlii* și *dușmanului* sunt în cazul genitiv deoarece sunt precedate de locuțiunea prepozițională *în fața*, respectiv de prepoziția *contra*, specifice acestui caz, iar substantivul *crystal* este în cazul acuzativ, fiind precedat de prepoziția *de*. Substantivul *locului* este în cazul dativ locativ, sinonim cu „într-un loc”.

24. b) Locuțiunile substantivele din seria **b** sunt sinonime cu substantivele *memorie*, *neatenție*, *regret*, *amintire*, *batjocură*. În celelalte serii, pe lângă unele locuțiuni substantivele, există locuțiuni prepoziționale (*în fața*, *în spatele*), locuțiuni adverbiale (*din timp în timp*), locuțiuni verbale (*a ține minte*, *a-și aduce aminte*) și locuțiuni conjuncționale subordonatoare (*în timp ce*).

25. d) Substantivele proprii de genul masculin și cele de genul feminin mai noi, neterminate în *a*, primesc la genitiv-dativ articolul hotărât proclitic *lui*: *lui Ion, lui Carmen*. Celelalte substantive proprii feminine terminate în *a* fac genitiv-dativul în *-ei* (*Mariei*), iar cele terminate în *-ca, -ga* se termină în *-căi, -găi* (*Floricăi, Olgăi*). Substantivele comune de genul feminin primesc articolul hotărât *-i* la forma de plural nearticulat, care este la fel cu cea de genitiv-dativ singular nearticulat: o carte – *două cărți / aceste cărți + i = cărții*; o casă – *două case / acestei case + i = casei*. Excepție de la această regulă fac substantivele feminine terminate în *-e* în hiat la care articolul *i* se adaugă la forma de singular nearticulat: o câmpie + *i = câmpiei*. Vezi și Testul 2, exercițiul 47.

26. a) Articolul posesiv (genitival) se acordă în gen și număr cu obiectul posedat și are la N.-Ac. următoarele forme: m. sg. și n. sg. – *al*; f. sg. – *a*; m. pl. – *ai*; f. pl. și n. pl. – *ale*. Obiectele posedate cu care articolul posesiv (genitival) se acordă în structurile date sunt *zidul, păsările, locuitorii, cartea*.

27. b) În seriile celelalte au grade de comparație adjectivele *harnic, înțelept, slab*.

28. c)

29. d) Cuvântul o din enunțul dat are valoare neutră deoarece nu mai ține locul unui substantiv și nu are funcție sintactică.

30. c) În textul dat există pronumele personal *el*, pronumele negativ *nimic* și adjectivul pronominal demonstrativ *acela*.

31. a) Cuvintele (*al*) *său*, (*a*) *sa*, (*ai*) *săi*, (*ale*) *sale* sunt pronume sau adjective pronominale posesive și nu trebuie confundate cu pronumele personale (*al*) *lui*, (*a*) *lei*, (*al*) *lor*. Adjectivele pronominale posesive trebuie să stea lângă substantivul care denumește obiectul posedat și să se acorde în gen, număr și caz cu acesta. Substantivul determinat *fiu* este în cazul acuzativ, fiind însoțit și de prepoziția *de*. De aceea și adjectivul posesiv *său* are cazul acuzativ. Toate adjectivele pronominale care stau pe lângă un substantiv, deci și adjectivul pronominal posesiv, au o singură funcție sintactică – de atribut adjectival.

32. d) Elementul relațional subordonator este pronumele relativ *care*, conjuncția *să* fiind doar marcă a modului conjunctiv, nu și element subordonator în cadrul frazei.

33. b) Cuvântul *câteva* este adjectiv pronominal nehotărât deoarece este urmat de substantivul *cărți* cu care se acordă în gen, număr și caz. Substantivul *cărți* este în cazul acuzativ, fiind precedat de prepoziția *cu*. Deci și adjectivul este în acuzativ. În structurile alcătuite din prepoziție + adjectiv propriu-zis / adjectiv pronominal / numeral cu valoare adjectivală + substantiv, prepoziția se analizează împreună cu substantivul.

34. a) Singura valoare morfologică a cuvântului *își* este cea de pronume reflexiv de persoana a III-a, în cazul dativ. Aici este în cazul dativ posesiv deoarece se înlocuiește prin adjectivul pronominal posesiv *său* (*cotul său*) și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal.

35. b) Pronumele relativ *care* în cazul genitiv realizează un acord încrucișat: articolul posesiv (genitival) se acordă în gen și număr cu obiectul posedat (substantivul din urmă), iar pronumele relativ se acordă în gen și număr cu posesorul (substantivul dinainte):

un coleg a cărui mamă; elevă ai cărei părinți etc.

↑ ↑ ↑ ↑ ↑ ↑ ↑
m.sg. f.sg. m.sg. f.sg. m.pl. f.sg. m.pl.

Vezi și Testul 2, exercițiul 34.

36. d) În verificarea acordului țineți cont de ambele părți componente ale adjectivului pronominal de întărire. Vezi și Testul 1, exercițiul 3 și Testul 2, exercițiul 4.

37. c) Deoarece apare într-o propoziție interogativă și este însoțit de prepoziția *de*, cuvântul *ce* este un pronume interogativ în cazul acuzativ. Întrucât arată cauza acțiunii de a tremura, el are funcție sintactică de complement circumstanțial de cauză. Dând răspuns întrebării conținute de această propoziție interogativă, vom observa că pronumele interogativ *ce* se înlocuiește cu altă parte de vorbire cu funcție sintactică de complement circumstanțial de cauză: **De ce tremuri? / Tremur de frică.**

38. a) Cuvântul *două* este numeral cardinal cu valoare adjectivală pe lângă substantivul *zile* cu care se acordă în gen, număr și caz, având cazul acuzativ. Ca orice numeral cu valoare adjectivală are o singură funcție sintactică – de atribut adjectival.

39. b)

40. d) Verbul *erau* este copulativ întrucât formează predicat nominal împreună cu numele predicativ o *boală*, iar în cea de-a doua situație este verb auxiliar deoarece intră în alcătuirea diatezei pasive, verbul putând primi complement de agent: *să fie luată în seamă (de cineva)*.

41. c) Verbul *să fie luată* este la diateza pasivă pentru că are în alcătuire verbul auxiliar *a fi* + participiul verbului de conjugat *luată*, putând să fie urmat și de complementul de agent *de cineva*.

42. b) Pentru a stabili conjugarea verbelor din enunțul dat trecem verbele la infinitiv prezent: *a se smulge* – conjugarea a III-a, *a lua* – conjugarea I. Vezi și Testul 2, exercițiul 52.

43. d)

44. a) Imperativul singular, formă negativă se formează adăugând adverbul *nu* la forma de infinitiv prezent: *a fi – nu fi! a face – nu face! a zice – nu zice!*

45. c)

46. b) Primul *și* este pronume reflexiv deoarece se înlocuiește cu *își (își luă)*, al doilea este conjuncție coordonatoare copulativă pentru că leagă două propoziții de același fel (principale), iar ultimul se înlocuiește cu *chiar* și este adverb de mod cu rol de întărire.

47. e) Cuvintele cu rol de legătură în propoziție care se termină în *a sau I (împotriva, asupra, contra, înaintea înapoia, dedesubtul, împrejurul etc.)* sunt prepoziții care cer cazul genitiv, iar grupurile de cuvinte care se termină într-o parte de vorbire articulată hotărât (*în fața, în urma, în spatele, în dosul, de-a lungul etc.*) sunt locuțiuni prepoziționale care se construiesc cu același caz.

48. a) În celelalte serii se mai găsesc adjectivul *prietenesc*, prepoziția *peste* și conjuncția subordonatoare *fiindcă*.

49. a) Deoarece leagă două propoziții de același fel (principale), cuvântul *și* este conjuncție coordonatoare copulativă.

50. c) Prin această propoziție se adresează o întrebare, are predicatul *tremuri* la modul indicativ, formă afirmativă și o parte secundară de propoziție – complementul circumstanțial de cauză *de ce*. De aceea este o propoziție interogativă, propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă.

51. a) Subiectele neexprimate nu apar în propoziție și sunt de mai multe feluri:

– subînțeles (se subînțelege persoana a III-a sau un subiect exprimat mai înainte): *Merge la școală.* (el) *Copiii învață ¹/și scriu. ²/* (copiii)

– inclus (se subînțelege persoana I sau a II-a: *Veniți la spectacol.* (voi) *Învăț o poezie.* (eu)

– nedeterminat (nu se știe cine face acțiunea și se subînțelege cuvântul *cineva*): *Spunea la radio.* (cineva)

– inexprimabil (propoziții fără subiect, când predicatul se referă la fenomene ale naturii): *Plouă.* În vorbirea populară, în aceste propoziții poate să apară un subiect din aceeași familie lexicală sau câmp lexical cu verbul, numit subiect intern (*Ploaia plouă. Cerul tună.*). De asemenea, aceste verbe pot avea subiect și atunci când sunt folosite cu sens figurat: *El tuna și fulgera de supărare.*

52. b) Prima propoziție este condițională deoarece răspunde la întrebarea *cu ce condiție?*, iar raportul de subordonare se realizează prin alăturare (juxtapunere sau parataxă), deoarece se subînțelege conjuncția *dacă*.

53. b) Primele două propoziții sunt principale și coordonate copulativ prin conjuncția *și*, iar a treia este consecutivă fiind introdusă prin conjuncția subordonatoare specifică *incât* și coordonată cu propoziția *și crezură*, care îi urmează. Ultimele două propoziții sunt complementive directe având termeni regenți verbele predicative, tranzitive și personale *crezură* și *vrea*.

54. d) Cuvintele *infernal* și *relata* sunt neologisme și nu s-au format în interiorul limbii române, fiind împrumutate. Celelalte sunt derivate, după cum urmează: *ființă* – cu ajutorul sufixului *-ință*; *dezrobire* – cu ajutorul prefixului *dez-* și al sufixelor *-i* și *-re*; *reîncepere* – cu ajutorul prefixelor *re-* și *în-* și al sufixului *-re*.

55. a) Ca substantiv, cuvântul *drept* denumește o instituție de profil (Facultatea de Drept), ca adjectiv arată însușirea substantivului *drum*, iar ca adverb este invariabil și determină verbul *judecă*. Ca propoziție, leagă elementul predicativ suplimentar *altcineva* de termenii regenți *I-a luat*.

56. b)

57. b)

58. c) Formele negative de participiu prin prefixare și compuse cu adverbul *mai* se scriu împreună (*nemaiauzit*), substantivul *bunăvoință* este compus prin contopire și de aceea se scrie împreună, iar singura formă corectă a substantivului *repercusiune* este fără ultimul *r*.

Condiționalul-optativ are în alcătuirea lui forma de infinitiv prezent fără prepoziția *a*, iar forma corectă a acestui verb la infinitiv este *a plăcea*, nu *a place*; de aceea la condițional-optativ este corectă forma *mi-ar plăcea*. Substantivele *rea-credință* și *nou-născuți* se scriu cu cratimă, fiind compuse prin alăturarea termenilor, dar cuvântul *nou* din *nou-născuți* nu-și mai schimbă forma deoarece este adverb, pe când *rea* din *rea-credință* este adjectiv și de aceea se articulează și flexionează: *reaua-credință* – *relei-credințe*.

59. b) Cele două verbe la infinitiv (*a învăța* și *a ști*) au funcții sintactice de subiect, respectiv de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *înseamnă*. De aceea ele se pot transforma prin expansiune în subiectivă, respectiv predicativă.

60. c) Fraza dată are structura fixă SB + PP + PR, propoziția principală fiind alcătuită numai din verbul copulativ *va deveni*. Ca urmare, prima subordonată se contrage în subiect, iar cea de-a doua subordonată în nume predicativ.

TESTUL 4 (2003, SUBIECT UNIC)

1. a) Formele corecte ale neologismelor date sunt: *sacrosanct*, *pick-up*, *pedestal*, *pietrifica* (DOOM2, 2005, p. 599), *reiat*, sg. *crenvurst* – pl. *crenvurști*, *abțibild*, *spicher*, *weekend*, *sandvici* / *sendviș*, *design*, *opțiuni*, *jazz*, *management*, *genuflexiune*, *dividend*.

2. c) În celelalte serii nu sunt sinonime: *potrivit* (= conform), *omisiune* (= lipsă, neglijare, scăpare, lacună, omitere), *eludare* (= evitare), *forțat* (= obligat).

3. e) Cuvântul *lucrativ* este sinonim cu *profitabil*.

4. d) Din celelalte serii nu sunt derivate: *anglofil*, *polivalent*, *microcentrală*, *titan*, *repede*, *declară*, *displăcea*, *încerca*, primele trei fiind compuse cu elemente de compunere.

5. a)

6. d) Cuvântul *somnambul* se desparte în silabe în două feluri: *som-nam-bul* / *somn-am-bul*.

7. c) În celelalte serii nu sunt neologisme *adâncime*, *sare*, *coasă*.

8. c) În celelalte serii nu sunt monosemantice *cuib*, *a da*, *icoană*, *a ține*, *condei*, *gură*, *apă*, *dulce*.

9. d) În celelalte serii mai conțin triftongi *aripioară*, *leoaică*, *beau*. Cuvintele *cioară*, *ochioasă*, *ghioagă* nu conțin triftongi deoarece *i* nu are valoare fonetică, ci este doar literă ajutătoare. Despărțind în silabe toate celelalte cuvinte observăm că *piatră*, *suie*, *leagă*, *ploaie* și *pleacă* conțin diftongi, iar cuvântul *duel* conține hiat.

10. c) Verbul *binecuvânta* este compus prin contopire, adjectivul *propriu-zis* este compus prin alăturare cu cratimă, adjectivul polisemantic este compus cu elemente de compunere, iar ASIROM este un substantiv compus prin abreviere la fragmente unite. În celelalte serii mai sunt compuse cuvintele *hipodrom*, *heliomarin*, *alb-gălbui*, *răuvoitor*, *gură-cască* și *încât*. În rest, există și locuțiunea substantivală *ținere de minte*, precum și cuvintele derivate *hipotensiv*, *disproporție*, *preșcolar*, *copilandru* și *consătean*.

11. b) În celelalte serii există chiar sinonime ale cuvintelor date: *opulent* – *bogat*; *obiectiv* – *nepărtinitor*, *imparțial*; *pudoare* – *jenă*; *trufie* – *infatuare*.

12. c) Celelalte cuvinte au următoarele forme corecte: *incas*, *votcă/vodcă*, *caramelă*, *cercevea*, *tobogan/topogan*, *gogoșărie*, *hobby*, *jiclor*, *macrameu*, *marșarier*, *mental*, *ofsaid*.

13. a) Cele două unități frazeologice de la **a** sunt sinonime cu *a lenevi*. Celelalte unități frazeologice au următoarele sinonime: *a lua în primire* – *a certa pe cineva*, *a-i face reproșuri*; *a lua parte* – *a participa*; *a șterge cu buretele* – *a ierta*, *a trece cu vederea*; *a face una cu pământul* – *a distruge*, *a nimici*; *cu capul în nori* – *distrat*; *cu ochii pe pereți* – *lipsă de orice preocupare*.

14. b) Antonimia dintre *hipotensiv/hipertensiv* se realizează prin intermediul prefixelor *hipo-* / *hiper-*. Paronimele au sensurile: *virtuos* – corect, cast, înzestrat cu multe virtuți; *virtuoz* – muzician dând dovadă de aptitudini deosebite și de talent în folosirea unui instrument muzical; *jantă* – partea exterioară a unei roți a unui autovehicul etc. pe care se montează anvelopa (pneul); *geantă* – poșetă, servietă, sacoșă; *insolent* – obraznic; *indolent* – leneș.

15. a) În celelalte serii există neologismele *comerț*, *circumstanță*, *argument*.

16. d) Nu fac parte din aceeași familie lexicală neologismele, chiar dacă sunt înrudite ca înțeles deoarece nu sunt formate în interiorul limbii române, așa cum sunt în cazul de față *manual*, *manu-factură*, *erbicid*, *erbivor*, *pectoral* și nici formele flexionare ale aceluiași cuvânt. De asemenea, nu are nicio legătură de sens cu celelalte cuvinte din serie substantivul *pietriș* din seria **c**.

17. c)

18. d) *Ordinar* este paronim cu *ordinal*: *ordinal* – care exprimă ordinea; *ordinar* – obișnuit, normal, de rând, comun; vulgar, grosolan, josnic, de proastă calitate; celelalte paronime sunt: *original* – primul exemplar, autentic, real, de necontestat; personal, nou, inedit; *originar* – care este de loc din..., care își are obârșia în...; în forma de la început, de origine, inițial; *oral* – prin viu grai; *orar* – program stabilit pe ore; *temporar* – de scurtă durată, trecător, provizoriu, vremelnic; *temporal* – care indică timpul, privitor la timp, care depinde de timp; os din regiunea tâmplilor.

19. c) Cuvântul *intrepid* formează serie sinonimică și cu *brav*, *îndrăzneț*, *cutezător*, *neînfricat*, *dârz*, *inimos*, *semeț*, *viteaz*.

20. a) Enunțul din varianta **d** conține un pleonasm admis.

21. a) Substantivele aflate în cazurile respective au, în ordine, funcții sintactice de nume predicativ, atribut substantival genitival, fără funcție sintactică, complement circumstanțial de mod precedat de prepoziția *ca*.

22. a) Formele corecte ale structurilor date sunt: *dragile mele fete*, *dragii mele bunici*, *discuții continue*, *creștini ortodocși*, *situație grotescă*, *femeie snoabă*, *ape tulburi*, *mișcări domoale*, *contexte ambigue*, *proprii ochi*, *ochelari fumurii*, *stâlpi ficși*, *grupare patriotă*, *sursă livrescă*, *ultimele zile*, *situație analogă/analoagă*. Formele corecte ale structurilor *dragile mele fete*, *dragii mele bunici*, *ultimele zile* se află așezând mai întâi adjectivul după substantiv (*fetele mele dragi*, *bunicii mele dragi*, *zilele ultime*) și trecând apoi adjectivul înaintea substantivului articulându-l: *dragile mele fete*, *dragii mele bunici*, *ultimele zile*.

La celelalte cuvinte se aplică următoarele reguli:

– adjectivele *continuu* și *ambiguu* au formele: m. sg. și n. sg. *continuu/ambiguu*, f. sg. *continuu/ambiguă*, m. pl. *continui/ambigui*, f. pl. și n. pl. *continue/ambigue*;

– cuvintele *ortodocși* și *ficși* nu se scriu cu *x*, ci cu *çș*, deoarece *x* redă grupurile de litere *cs* (*axă*, *taxă*, *xerox axiomă* etc.) și *gz* (*exact*, *exemplu*, *exercițiu*, *exil*, *auxiliar* etc.), nu *çș*;

– adjectivele *analog* și *omolog* au la feminin două forme: *analogă/analogă*, *omologă/omoloagă*;

– substantivele și adjectivele de genul masculin terminate în *-iu* la singular nearticulat se scriu cu *-ii* la forma nearticulată de N.-Ac. și cu *-iii* la forma articulată hotărât la aceleași cazuri, ținând cont că adjectivele se pot articula numai cu articol hotărât și numai când stau înaintea substantivului;

23. c) În variantele de răspuns mai există următoarele locuțiuni adjectivale: *în doi peri* (și locuțiune adverbială), *de treabă*, *la locul lui*, *de milioane*. Restul sintagmelor sunt locuțiuni adverbiale (*în urmă*, *de-a valma*), locuțiuni substantive (*punct de vedere*, *aducere-aminte*), adjective propriu-zise (*propriu-zis*), locuțiuni prepoziționale (*odată cu*), locuțiuni conjuncționale subordonatoare (*din pricină că*) și locuțiuni verbale (*a o lua la fugă*).

24. c) Formele corecte articulate hotărât sunt: *memorandumul*, *steaua*, *valvârtejul*, *câinele*, *copertele*, *fiii*, *geamgiii*, *referendumul*, *ultimatumul*, *radioul*, *ouăle*, *baremele*.

25. b)

26. a) Formele corecte ale celorlalte cuvinte cu grafie incorectă sunt: *Asia Mică*, *preaplin*, *aerospațial*, *bunăvoință*, *Câmpulung*.

27. c) Formele corecte de plural ale celorlalte substantive sunt: *burghezi*, *mânji*, *morminte*, *avantaje*, *vremi/vremuri*, *blesteme*, *ghișee*, *roade*, *tunele/tuneluri*, *râpi/râpe*, *albușuri*, *adaosuri*.

28. b) În celelalte serii sunt variabile adjectivele: *greoi, mare, limpede, dibaci și vechi*.

29. b) Celelalte cuvinte au următoarele sinonime: *efemer* – trecător, de scurtă durată, vremelnic, temporar, caduc; *eradicat* – smuls din rădăcini, dezrădăcinat, stârplit, desființat; *inoperant* – lipsit de efect sau de rezultat, fără urmare, neoperant, ineficace, ineficient.

30. c) Substantivul (*in*) *tabără* este atribut substantival prepozițional în cazul acuzativ, având termen regent substantivul *trimiteră*, iar complementul circumstanțial de loc *drumului* din al doilea enunț se află în cazul dativ locativ. Substantivul *om*, aflat în cazul nominativ, este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *a rămas*.

31. c) În celelalte enunțuri acordul corect se realizează astfel: *fetei înseși, băiete, tu însuși, fetele însele/inseși*. Vezi și Testul 1, punctul 3 și Testul 2, exercițiul 4.

32. d) Dintre cele trei pronume negative (*nimic, nimeni și niciunul*) numai ultimul, cel compus, devine adjectiv pronominal negativ când este urmat de un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz: *Nu cunosc nicio fată*.

33. b) Pronumele *ne* este personal atunci când are altă persoană decât verbul pe care îl însoțește: (*colegii ei ne caută*; (*sportul el ne place*. Când este identic în persoană și număr cu verbul, pronumele este reflexiv: *noi ne temem*; *noi ne dăm seama*. Deoarece forma neaccentuată *ne* este atât pentru acuzativ, cât și pentru dativ, o însoțim de forma accentuată *pe noi* (pentru acuzativ), respectiv *nouă* (pentru dativ): *pe noi ne caută* (acuzativ), *nouă ne place* (dativ).

34. a) Pronumele relativ *care* trebuie să apară în frază și să nu fie urmat de un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz, ca în enunțul *a*. În celelalte enunțuri este adjectiv pronominal interogativ (**b**), pronume interogativ (**c**), adjectiv pronominal relativ (**d**).

35. b) Valoare adjectivală au numeralele cardinale, ordinale, multiplicative, colective și distributive atunci când stau pe lângă un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz. În enunțurile date, singurul care se află în această situație este numeralul colectiv *ambii*, iar numeralul adverbial *de două ori* nu are valoare adjectivală.

36. d) Ca prepoziție, *a* însoțește un substantiv în cazul acuzativ și se înlocuiește cu *ca* (*a benzină*), iar când intră în alcătuirea perfectului compus este verb auxiliar (*a venit*). Când însoțește un substantiv în cazul genitiv are valoare morfologică de articol posesiv (genitiv) (*a fratelui*), iar când exprimă o stare sufletească este interjecție (*A, ce m-am speriat!*).

Cuvântul *a* mai poate avea și alte valori morfologice:

Copiii au scris litera a. (substantiv)

A de acolo este sora mea. (pronume demonstrativ)

Să nu te încrezi în a fată. (adjectiv pronominal demonstrativ)

A mare a câștigat concursul. (articol demonstrativ sau adjectival)

37. a) În celelalte serii sunt numerale neologice *bis* (adverbial) și *secund* (ordinal). *Dublu* este numeral multiplicativ, iar *terț* – ordinal. În DOOM2 (2005) niciunul dintre aceste neologisme nu figurează cu valoare de numeral.

38. a) b) Conform DOOM2 (2005) verbul *a învia* este prevăzut cu două forme *înviază/învie*, iar celelalte două verbe și *a copia* au formele corecte *triumfă, târguiește și copiază* (ca în grilă).

39. d) Celelalte adjective se află la comparativ de superioritate (*mai frumoasă, mai bun*) și la superlativ absolut de superioritate (*rarisim*) format cu ajutorul sufixului *-isim*.

40. b) Formele corecte în celelalte variante de răspuns sunt *aceiași drum, aceeași fată, copilului aceuia*. Pronumele și adjectivele pronominale demonstrative de identitate se scriu și se pronunță cu *i* final: *aceiași, aceeași, aceleiași, aceleiași, același*. Pronumele și adjectivele pronominale de depărtare și de identitate se scriu cu *ee* la feminin singular, în cazurile nominativ și acuzativ: *aceeași (fată), (fata) aceeași* și cu *ei* la masculin plural, nominativ și acuzativ: *aceiași (oameni), (oamenii) aceia*. În schimb, pronumele și adjectivele pronominale de depărtare și de identitate se scriu cu *ei* la feminin singular, în cazurile genitiv și dativ: *aceleiași (fete), (fetei) aceleia*.

41. c) Pentru a afla funcția sintactică a unui pronume relativ trebuie să transformăm structura respectivă într-o structură interogativă căreia îi dăm răspunsul, constatând astfel cazul și funcția sintactică

a pronumelui relativ: **Ce va deveni el? / El va deveni ceva** (doctor, inginer etc.) În răspunsul dat, cuvântul *ceva* înlocuiește pronumele relativ *ce* și este nume predicativ. Deci și pronumele relativ *ce* este nume predicativ al verbului copulativ *va deveni*.

42. d) Complementul de agent *de părinți* determină verbul *a fost certat* care este la diateza pasivă. Celelalte substantive precedate de prepoziția *de* au funcții sintactice de complement indirect (**a**), atribut substantiv prepozițional (**b**) și nume predicativ (**c**) după verbul copulativ *pare*.

43. a) În celelalte situații, virgula izolează apozitia dezvoltată *colega mea de liceu* (**b**), construcția incidentă *chipurile* (**c**) și desparte apoi interjecția *vai* de restul enunțului (**d**).

44. a) Prin propoziția interogativă se adresează o întrebare, iar dacă propoziția respectivă are predicatul la modul condițional-optativ, ea este interogativ-optativă. În celelalte variante de răspuns propozițiile sunt interogative propriu-zise (**b**) și (**c**) și enunțativă optativă (**d**).

45. c) Locuțiunea prepozițională *în spatele* provine din locuțiunea adverbială de loc *în spate* prin articularea ultimei părți componente. Tot locuțiuni adverbiale de loc sunt și *în urmă* și *în preajmă*.

46. b) Adverbul *bătrânește* s-a format de la substantivul *bătrân* cu sufixul *-ește*. Celelalte adverbe sunt compuse (**a**), provenite prin conversiune din participiul verbului *a desluși* (**c**) sau adverb simplu (**d**).

47. a) În celelalte variante de răspuns mai sunt prepoziții ale cazului dativ *datorită*, *conform*, *contrar*, *potrivit*. Celelalte prepoziții se construiesc cu acuzativul (*peste*, *la*, *lângă*) sau cu genitivul (*contra*, *deasupra*, *împotriva*, *împrejurul*, *dedesubtul*), toate terminate în articolele hotărâte *-a* și *-l*.

48. c) În celelalte enunțuri adjectivale au funcție sintactică de atribut adjectival (**a**), de complement circumstanțial de timp (**b**) și de nume predicativ (**d**).

49. a) *De* este conjuncție acolo unde se înlocuiește cu altă conjuncție: *dacă* (în **a**), *să* (în **c**), *încât* (în **d**). În varianta **a** este prepoziție întrucât leagă atributul *vultur* de substantivul determinat *ochi*.

50. d) În celelalte serii mai este locuțiunea conjuncțională subordonatoare *chiar* de specifică concesivei. În DOOM2 (2005) structura *măcar să* nu mai este prevăzută ca locuțiune conjuncțională subordonatoare, ci ca adverb urmat de conjuncție. Celelalte locuțiuni sunt specifice cauzalei (*de vreme ce*, *din pricină că*, *din cauză că*), condiționalei (*în caz că*), finalei (*pentru ca să*), temporalei (*îndată ce*), iar locuțiunea conjuncțională subordonatoare *fără să* poate să introducă o modală (*A plecat fără să spună*.) sau concesivă (*Fără să se străduiască prea mult*, *el a reușit să promoveze clasa*).

51. a) Adverbul *simplu* are funcție sintactică de nume predicativ deoarece face parte din expresia verbală impersonală *pare simplu*, iar celelalte adverbe au funcții sintactice de complement circumstanțial de timp (**b**), atribut adverbial (**c**) și complement circumstanțial de loc (**d**). Cuvântul *simplu* este adverb pentru că în structura *pare simplu* este invariabil, formând împreună o expresie verbală impersonală cu funcție sintactică de predicat nominal, urmată de o subordonată subiectivă. O expresie verbală impersonală are în alcătuire verbele copulative impersonale *a fi* și *a părea* urmate de un adverb, o locuțiune adverbială sau un verb la supin: *este bine*, *este de mirare*, *este de neînțeles*, *pare imposibil*, *pare cu neputință*, *pare de necrezut* etc. În aceste structuri, adverbul, locuțiunea adverbială sau verbul la supin nu pot avea decât funcție sintactică de nume predicativ.

52. d) Subiectiva urmează după verbul impersonal *trebuie*, iar subordonata *să ne vadă* arată scopul acțiunii de a veni. În fraza a treia conjuncția *să* se înlocuiește cu un element subordonator specific concesivei (*chiar dacă*, *cu toate că* etc.), iar în regentă se află și elementul corelativ *și tot*. La rândul lui, verbul reflexiv intransitiv *se pregătește* impune o subordonată completivă indirectă.

53. b) A doua propoziție este predicativă întrucât urmează verbului copulativ *să ajungă*, sinonim cu *a deveni*. Celelalte subordonate sunt finală (prima) și subiectivă (ultima).

54. c) Raportul de coordonare se stabilește între subordonatele *fără să citești* și *fără să auzi ceva frumos*, coordonate disjunctiv prin conjuncția *sau*. La rândul lor, cele două subordonate se află în raport de subordonare față de regentă *să treacă o zi*. Tot în raport de subordonare se află și propoziția regentă *să treacă o zi* față de propoziția principală *să nu lași*. În toate cazurile raporturile se realizează prin joncțiune (legătură prin elemente relaționale): conjuncțiile *să*, *sau* și locuțiunea conjuncțională *fără să*.

55. c) Forma negativă de imperativ singular se alcătuiește prin adăugarea adverbului *nu* formei de infinitiv prezent: *a fi – nu fi (leneș)!* Aceeași formă de imperativ, dar afirmativă, este corect scrisă cu *-ii: fii (atent)!*

56. d) În primele trei enunțuri verbul *a fi* este predicativ, dintre care primul este impersonal: *era (gata), am mers, costă.*

57. d) Trebuie mai întâi stabilite enunțurile în care există pronume reflexive. În enunțul **c** nu există pronume reflexiv, ci pronumele personal *mă*, fiind diferit ca persoană (persoana I) față de verbul *caută* (persoana a III-a). În celelalte variante există în toate pronume reflexive, dar formele neaccentuate ale pronumelui reflexiv pot avea funcție sintactică atunci când se înlocuiesc prin forme accentuate sau alte părți de vorbire: *Îmi pregătesc lecțiile mele.* (dativ posesiv) *Mă spăl pe mine pe mâini.* În ultimul enunț structura *se referă pe sine* nu poate fi folosită și nici nu este reperabilă în limba română, deci aici nu are funcție sintactică și verbul este la diateza reflexivă.

58. a) Forma corectă a enunțului este *Acesta este omul căruia i-am dat banii.*, pentru a se realiza acordul între (*lui*) *i* și *căruia*.

59. a) În primul enunț verbul la infinitiv este subiect pe lângă expresia verbală impersonală *e ușor*, iar în al doilea enunț, verbul la infinitiv are ca termen regent substantivul *intenția* având funcție sintactică de atribut. După un verb copulativ, verbul la infinitiv are funcție sintactică de nume predicativ. În ultimul enunț partea de propoziție exprimată prin verb la infinitiv răspunde la întrebarea *cum?*, fiind complement circumstanțial de mod.

60. d) Locuțiunea *odată ce* este o locuțiune conjuncțională subordonatoare deoarece se termină în pronumele relativ *ce*. Celelalte locuțiuni din variantele de răspuns conțin locuțiuni prepoziționale cu regim de acuzativ deoarece se termină într-o prepoziție.

TESTUL 5 (AUGUST 2004, SUBIECT UNIC)

1. b) În celelalte serii nu fac parte din vocabularul fundamental neologismele *bacalaureat, capodoperă, departament* și nici substantivul derivat *bunic*.

2. e) Toate cuvintele date sunt derivate numai cu sufixe, acestea fiind: *-ar, -eală, -ism, -el*.

3. d) Cuvântul dat este format prin sudare (contopire, unire, sudare, sudură, alipire) din cuvintele întregi existente și independent în vorbire: *doi, spre* și *zece* scrise împreună.

4. a) Antonimia se realizează aici între cuvinte cu rădăcină diferită.

5. e) Cuvintele date ca variante de răspuns sunt sinonime între ele, dar niciunul nu este sinonim cu *a jindui* care înseamnă: *a dori în mod intens, a râvni, a pofti, a tânji, a fi ahtiat după ceva, a aspira după ceva sau la ceva.*

6. a) Numărul vocalelor dintr-un cuvânt este egal cu numărul silabelor, în cazul acesta două: *a* și *ă*, care sunt întotdeauna vocale. Restul sunt semivocale (*o*) și consoane (*p, m*).

7. e) Despărțirea corectă în silabe a cuvintelor date este următoarea: *în-ver-zit, toți* (este monosilabic), *plim-ba-re, mis-te-rul*.

8. a) Conțin diftongi 4 cuvinte: *grădini, erau, trei* și *tei*. Dintre acestea, cuvântul *erau* conține doi diftongi deoarece se pronunță [j e r a u].

9. d) Paronimele date au următoarele sensuri: *eminent* – remarcabil, superior, excelent, excepțional, care se distinge prin calitate (intellectuale) deosebite; *iminent* – inevitabil, care este gata să se întâmple, să se producă, nu se poate amâna sau evita; *lagună* – porțiune din bazinul unei mări sau al unui ocean separată aproape complet de rest printr-o fâșie îngustă de pământ; *lacună* – gol, omisiune, lipsă, deficiență etc.; *geantă* – poșetă, servietă, sacoșă; *jantă* – partea exterioară a unei roți de autovehicul sau de bicicletă pe care se montează un pneu, o anvelopă; *a rămâne pe jantă* (expr.) – a avea cauciucul dezumflat.

10. a) Din familia lexicală a unui cuvânt nu fac parte neologismele, chiar dacă sunt înrudite ca înțeles cu termenul de bază, deoarece nu sunt formate de la acesta în interiorul limbii române. În această situație sunt cuvintele *manșetă, manichiură, manufactură*.

11. b)

12. b) Cuvântul dat conține diftongul *oa* deoarece *i* dinaintea lui este literă ajutătoare, fără valoare fonetică, întrucât în limba română, după *c, g, ch, gh*, nu există triftongi sau diftongi care să înceapă cu semivocalele *e* sau *i*, acestea fiind doar litere ajutătoare.

13. e) Niciunul dintre cuvintele date nu este antonim cu adverbul *nicăieri*. Antonimul său este *pretutindeni*.

14. d) Substantivul *gară* este în cazul acuzativ deoarece este precedat de prepoziția specifică *la*.

15. a) Cuvântul *binele* este substantiv obținut prin conversiune din adverbul *bine*, prin articularea acestuia cu articolul hotărât *-le*.

16. e) Cuvintele date se accentuează corect astfel: *dumînică, sever, unic, trafic/trafic, butelie, caracter, antic/antic, simbol, matur, verigă, fenomen, bolnav, șerveț, lozincă, actor, anost/anost*.

17. a) Substantivul propriu este *Agripina*, iar cel comun, *gospodine*. Substantivul *urmă* intră în alcătuirea locuțiunii conjuncționale adverbiale de timp *la urmă* sinonimă cu *apoi*, iar *acasă* este adverb de loc compus.

18. e) Adjectivul *insolită* este sinonim cu *neobișnuită, neuzitată, nepotrivită, aparte, contrară obiceiului, nemaîntâlnită*.

19. c) Verbul *a părea* este de conjugarea a II-a deoarece la infinitiv prezent se termină în *-ea*. Vezi și Testul 2, exercițiul 52.

20. e. Verbele la gerunziu se termină în *-ind* sau *-ind*, iar în enunțurile date nu se află un astfel de verb, ele fiind la indicativ (*este, merge, a plecat, este*), la infinitiv (*a te concentra*) și la supin (*la scăldat, de supărat, de băut*).

21. a) Pronumele personal este *ii* (*lui / ei, îi*), de persoana a III-a, masculin sau feminin, în cazul dativ.

22. c) Pronumele demonstrativ *aceștia* are funcție sintactică de subiect deoarece răspunde la întrebarea *cine?* adresată predicatului *sunt colegii* și arată cui i se atribuie calitatea exprimată prin numele predicativ *colegii*.

23. b) Numeralul cardinal este *doi* deoarece arată numărul obiectelor, iar *al treilea* este numeral ordinal pentru că arată ordinea obiectelor prin numărare.

24. e) Verbul *am plecat* se află la modul indicativ, timpul perfect compus întrucât arată o acțiune trecută, terminată mai demult, fără a se preciza când și are în alcătuire auxiliarul *a avea*. La timpurile indicate în variantele de răspuns are formele *plecam* (imperfect), *plecai/plecarăm* (perfect simplu), *plecasem/plecaserăm* (mai-mult-ca-perfect), *voi pleca / vom pleca* (viitor).

25. e) În afara adverbului de timp *niciodată* și a adverbului de mod *astfel*, în enunțul dat se află și adverbul de mod negativ *nu*, fără funcție sintactică, având rolul de a nega predicatul. În acest caz, răspunsul corect este **e**.

26. b) Prepozițiile cu statut independent din text sunt *spre, la și pe*, dar în alcătuirea infinitivului *a merge* se află prepoziția *a*.

27. c)

28. e) Cuvântul *box* este prevăzut în DOOM2 (2005) cu trei sensuri, din care la două figurează cu forme diferite de plural: *box²* (piele, sport) s. n.; *box¹* (rasă de câini) s. m., pl. *bocși; box³* (armă) s. n., pl. *boxuri*. La rândul lui, cuvântul *cimbru* este defectiv de plural cu sensul „plantă”, iar ca nume etnic are pluralul *cimbri*. De asemenea, cuvântul *icre* figurează în DOOM2 cu forma de singular *icră*, plural *icre*. În această situație, răspunsul corect este **e**.

29. e) Cuvântul *lui* este mai întâi pronume personal deoarece înlocuiește un substantiv de genul masculin în cazul genitiv (*băiatului, colegului, prietenului* etc.), iar în a doua situație este articol hotărât proclitic întrucât precedă un substantiv propriu de genul masculin în cazul genitiv.

30. d) Structura subliniată este alcătuită din articolul posesiv (genitival) *a* + articolul hotărât proclitic *lui* + substantivul propriu de genul masculin în cazul genitiv *Mihai*. Întreaga structură are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *este* cu care formează un predicat nominal. De fapt, numele predicativ poate sta în patru din cele cinci cazuri: nominativ, acuzativ, genitiv și dativ, cu condiția să intre în relație cu un verb copulativ.

31. e) În enunțurile date conțin pronume demonstrative cele de la **a**, **c** și **d**, dar niciunul nu este de apropiere: *celuilalt* – pronume demonstrativ de diferențiere de depărtare, *acelora* – pronume demonstrativ de depărtare, *același* – pronume demonstrativ de identitate. În enunțul **c** există pronumele nehotărât *unora* și pronumele personal *tine*.

32. b) Verbul *a fi* este verb copulativ deoarece formează un predicat nominal împreună cu numele predicativ de *porțelan* pe care îl leagă de subiectul *platoul*.

Verbul *a fi* este predicativ impersonal când are sensul de *trebuie*, *se întâmplă*, *este necesar* (*Dacă este să pleci, anunță-mă.*) și verb copulativ impersonal când intră în alcătuirea unei expresii verbale impersonale: *este bine*, *este ușor*, *este greu* etc.. Ca verb predicativ personal are diferite sensuri (*se află*, *se găsește*, *trăiește*, *există* etc.) iar ca auxiliar, ajută la formarea unor moduri și timpuri compuse (*va fi mers*, *să fi venit*, *aș fi mers*, *a fi mers*) și a tuturor formelor diatezei pasive (*este chemat*). Vezi Testul 1, exercițiul 52.

33. a) La celelalte grade de comparație prevăzute în variantele de răspuns are formele: *mai interesantă* (comparativ de superioritate), *tot așa (la fel de) interesantă* (comparativ de egalitate) și *cea mai puțin interesantă* (superlativ relativ de inferioritate).

34. c) Cuvântul *acolo* precedat de prepoziția *de* este atribut deoarece răspunde la întrebarea *care?* și determină un substantiv. Fiind exprimat prin adverb, atributul respectiv este adverbial, întrucât felul atributului se recunoaște după partea de vorbire prin care este exprimat.

35. e) Toate pronumele reflexive din primele trei variante au funcții sintactice deoarece se înlocuiesc prin forme accentuate sau prin alte părți de vorbire: *Fata se piaptână* (pe sine). *Vecinii își dau bună ziua* (lor, între ei). *Și-a uitat umbrela* (sa). Este, așadar, vorba de reflexivul obiectiv, de reflexivul reciproc și de dativul posesiv. În varianta **d** nu conține un pronume reflexiv, verbul fiind la diateza pasivă.

36. d) Predicatul verbal *mi-am adus aminte* este exprimat printr-o locuțiune verbală sinonimă cu verbul *a-și aminti*.

37. a) Numeralul cardinal *trei* are valoare adjectivală deoarece nu mai ține locul unui substantiv, ci stă înaintea acestuia, acordându-se cu el în gen, număr și caz.

38. e) Cuvântul *nostru* este adjectiv pronominal posesiv întrucât stă pe lângă obiectul posedat *prietenul* cu care se acordă în gen, număr și caz. Totodată, el nu este precedat de articolul posesiv (genitival). Ca pronume posesiv trebuie să înlocuiască și obiectul posedat și să fie însoțit obligatoriu de articol posesiv (genitival): **Al nostru a venit ieri**. Celelalte variante ar fi corecte, după cum urmează: **(b) Prietenul însuși a venit ieri. (c) Prietenul acesta a venit ieri. (d) Prietenul lui (ei, lor) a venit ieri.**

39. c) Prezența prepoziției *contra* și a formei substantivului (*curentului*) sunt argumente clare pentru susținerea cazului genitiv.

40. a) Pronumele reflexiv *și* este în cazul dativ posesiv și are funcție sintactică pe lângă substantivul *pălăria*: **Și-a uitat pălăria (sa)**.

41. b) Vezi Testul 2, exercițiul 41.

42. e) Fraza are patru propoziții deoarece are patru predicate: *a văzut*, *nu are*, *a încetat*, *să tachineze*.

43. a) Propoziția dată transmite o informație referitoare la o constatare (este enunțiativă propriu-zisă), are predicatul negat cu adverbul *nu* (este negativă) și are ca părți secundare atributul adjectival *nicio* și complementul indirect *mi* (este dezvoltată).

44. b) Enunțul dat este o propoziție pentru că are un singur predicat – *era exagerată*. Fraza este alcătuită din mai multe propoziții legate prin înțeles, iar textul este format din mai multe enunțuri (propoziții și/sau fraze).

45. d) Conjuncția *să* este conjuncție subordonatoare și nu poate realiza decât un raport de subordonare sau de dependență. Această conjuncție poate fi și numai marcă a conjunctivului atunci când verbul respectiv are înțeles de imperativ: *Să vii!* (*să*) *iei caietul!* / [*Vino!* (*să*) *iei caietul!*]

46. a) În celelalte variante subiectele sunt exprimate prin numeral cardinal **(b)**, substantiv comun **(c)**, verb la infinitiv **(d)**.

47. e) Nicio frază nu conține o subordonată subiectivă, acestea fiind, în ordine: completivă directă după verbul predicativ, personal și tranzitiv *știe* **(a)**, predicativă cerută de verbul copulativ *este* **(b)**, atributivă, având ca termen regent substantivul *problema* **(c)** și completivă indirectă pe lângă verbul

reflexiv intransitiv *se gândește*, cu referire la un proces psihic-cognitiv (**d**). Subordonata subiectivă care răspunde la întrebarea *ce?* determină:

- un verb impersonal: *trebuie, urmează, se întâmplă, se cuvine, se cade, se observă, se zice, se spune, este destinat este sortit* etc.;
- un verb personal devenit impersonal prin adăugarea unei forme neaccentuate a pronumelui personal: (*ii*) *vine, (ii) convine, (ii) place, (ii) ajunge, (ii) rămâne, (il) interesează, (il) preocupă, (il) tentează* etc.;
- o expresie verbală impersonală: *este bine, este rău, este ușor, este greu, este lesne, este adevărat, este de mirare, pare de necrezut, pare imposibil* etc.;
- un adverb predicativ sau o locuțiune adverbială predicativă: *poate, desigur, firește, bineînțeles, pesemne, negreșit; fără îndoială, fără doar și poate, de bună seamă, cu siguranță, cu certitudine* etc.

48. c) Subordonata *Dacă-mi spui totul*. este condițională deoarece conjuncția subordonată *dacă* se poate înlocui cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *în caz că*, specifică subordonatei condițională. Conjuncția *dacă* poate să introducă și alte subordonate:

- când se înlocuiește cu elemente subordonatoare specifice acestora:
 - o cauzală: *Dacă nai fost sigur, de ce ai insistat?* (deoarece)
 - o concesivă: *Dacă voi nu mă vreți, eu tot voi veni.* (chiar dacă)
 - o temporală: *Dacă a ajuns acolo, l-a căutat imediat.* (îndată ce)
- când are termeni regenți specifici subordonatelor respective:
 - o subiectivă: *Nu se știe dacă vor sosi astăzi.* (verbul reflexiv impersonal *nu se știe*)
 - o predicativă: *Întrebarea este dacă va ajunge la timp.* (verbul copulativ *este*)
 - o completivă directă: *A întrebat dacă este bine așa.* (verbul predicativ tranzitiv *a întrebat*)
 - o completivă indirectă: *Se gândește dacă va merge acolo.* (verbul reflexiv intransitiv *se gândește*)
 - o atributivă: *Toți și-au pus întrebarea dacă va fi premiat.* (substantivul *întrebarea*)

49. a) Atributul substantival prepozițională *de la casă* determină substantivul *ușa* și este exprimat prin substantivul *casă* însoțit de prepoziția compusă *de la*. În celelalte enunțuri mai există un atribut substantival genitival (*ușa casei*) și un atribut adjectival (*ușa mea*).

50. c) Complementele circumstanțiale de loc sunt *acolo* și *în stejărișul*, exprimate prin adverb de loc, respectiv, substantiv în acuzativ precedat de prepoziție. Celelalte părți de propoziție sunt: *erau* – predicat verbal; *poieni* – subiect; *ascunse* – atribut adjectival; *de pe coasta* – atribut substantival prepozițional; *dealului* – atribut substantival genitival.

51. d) Atributiva subliniată răspunde la întrebarea *care?* și are ca termen regent substantivul *tei*.

52. a)

53. c) Propoziția subliniată este o principală incidentă, aparținând vorbirii indirecte.

54. e) Deoarece răspunde la întrebarea *de ce?* și determină locuțiunea verbală intransitivă *și-a adus aminte*, propoziția subordonată este completivă indirectă.

55. a) Subiectul este multiplu fiind exprimat prin mai multe părți de vorbire coordonate între ele. Subiectul simplu este exprimat printr-o singură parte de vorbire, iar subiectul subînțeles (persoana a III-a) și cel inclus (persoana I și a II-a) nu apar în propoziție, acestea fiind subiecte neexprimate.

56. d) Primele două propoziții nu depind de înțelesul altei propoziții și sunt principale, fiind și coordonate între ele copulativ prin conjuncția *și*. Lor le urmează subiectiva *să recunosc* cerută de verbul impersonal *trebuie* și completiva directă *că-i stă bine* care are ca regent verbul predicativ, personal și tranzitiv *să recunosc*.

57. e) Acțiunile din cele două propoziții se opun, iar elementul relațional este conjuncția coordonatoare adversativă *dar*. Elementele relaționale coordonatoare (conjuncțiile și locuțiunile coordonatoare) se clasifică astfel:

- copulative: *și, nici, iar (= și); precum și, cât și, dar și, cât și;*
- adversative: *dar, iar (= însă), ci, însă, or (= însă); numai că, în schimb, doar că;*
- disjunctive: *sau, ori, fie;*
- conclusive: *deci, așadar, (care)vasăzică; așa că, așa deci, prin urmare, în concluzie, în consecință.*

58. a) Nu au subiect (subiectul este inexprimabil) propozițiile care au predicatul exprimat prin verbe referitoare la fenomene ale naturii: *plouă, tună, fulgeră, ninge* etc. În celelalte variante de răspuns subiectele sunt exprimate: *dor* (prin substantiv dintr-o expresie verbală unipersonală referitoare la stări sufletești) (**b**), *de reținut* (prin verb la supin) (**c**), *a învăța* (prin verb la infinitiv) (**d**).

59. c) Subordonata subiectivă *să întârzie la gară* este cerută de verbul impersonal *era*.

60. b) Pronumele personal *o*, formă neaccentuată, nu are funcție sintactică deoarece are valoare neutră, din moment ce nu mai înlocuiește niciun substantiv. Enunțul **a rupt pe cineva la fugă* nu este reperabil în limba română. Tot cu valoare neutră poate fi folosit pronumele personal și în cazul dativ: *El îi dădea mereu cu gura. (*ii dădea lui / cuiva mereu cu gura).*

Alte situații speciale de folosire a formelor neaccentuate ale pronumelui personal sunt:

– formele de dativ posesiv, când se înlocuiesc cu adjective pronominale posesive: *S-au oprit înaintea-ți. (ta). Ți-am văzut mașina.(ta)*

– formele neaccentuate de dativ etic, la persoana I și a II-a, când nu mai au funcție sintactică, ci doar valoare stilistică, exprimând o anumită stare sufletească sau atitudine, vorbitorul/naratorul implicându-se afectiv în relatarea faptelor: „*Vor să mi te-omoare; Îl ia și mi ți-l aruncă de nu se vede.*

TESTUL 6 (august 2005, Câmpina, Cluj-Napoca, Drăgășani)

1. c) Cuvintele *temporal / temporar* sunt paronime deoarece diferă doar printr-un sunet și au sens total diferit, *cinstit / necinstit* sun antonime având sens opus obținut prin prefixare negativă, iar între substantivele *odaie și praf* nu există nicio relație semantică.

2. d) Între cuvintele *lanț și lănișor*, pe de o parte, și *legat și nelegat*, pe de altă parte, nu există nicio legătură de sens, făcând parte din familii lexicale diferite.

3. a) Paronimul corect este *temporar* cu sensul „pentru scurt timp”, *temporal* însemnând „referitor la timp”, „zona osului tâmplei”. Celelalte cuvinte formează paronimele *investi* (a numi într-o funcție, a acorda cuiva un drept, o demnitate) / *investi* (a băga, a plasa, a alocă bani într-o afacere), *glaciar* (care se referă la perioada (era) glaciară / *glacial* (distant, neprimitor, lipsit de căldură, de bunăvoință, rece ca gheață, de gheață), *petrolifer* (care conține petrol) / *petrolier* (referitor la petrol).

4. a) În celelalte serii nu sunt compuse cuvintele *neînflorit, neprefăcut, nedesfăcut*, acestea fiind derivate cu prefix.

5. a) Verbul *a închipui* este un derivat parasintetic de la substantivul *chip* cu prefixul *în-* și sufixul *-ui*.

6. d) Cuvântul *mutual* înseamnă *reciproc, simultan*, neavând sensul „în tăcere”, „mutește”. Celelalte cuvinte sunt folosite corect cu sensurile *zgârcenie, nas coroiat ca ciocul acvilei, înfiorător, groaznic, îngrozitor, înspăimântător*.

7. a) Având două silabe, cuvântul *codru* are doar două vocale – *o* și *u* – restul fiind consoane – *c, d* și *r*.

8. d) Cuvintele din seria **d** se despart corect astfel: *sca-ră, mon-stru, astm* (este monosilabic).

9. a) Trifongul este *ioa: i-ni-mioa-ră*, având în alcătuire vocala *a* și semivocalele *i* și *o*.

10. a) Hiatul se realizează aici între două vocale identice: *fi-în-ță*.

11. b) Grupul de litere *ge* redă în această situație un singur sunet [g] deoarece *e* este numai literă ajutoare pentru că în silaba respectivă există vocala *a*, iar după *c, g, ch, gh*, în limba română nu poate urma semivocala *e* sau *i*.

12. a) Diftongul din acest cuvânt este *iu* din ultima silabă deoarece *i* este vocală (se aude mai tare fiind accentuată), iar *u* este semivocală. În prima silabă *e* este doar literă ajutoare, fără valoare fonetică. Vezi și explicația de mai înainte.

13. e) În fiecare serie există cel puțin un substantiv care nu este defectiv de singular: *pomi, cui, oi* (în **a**), *grâu* (în **b**), *aur, fier* (în **c**) și *icre, tărâțe* (în **d**).

Substantivele *icre* și *tărâțe* au formele de singular *icră* și *tărâță* (DOOM 2005, p. 371 și p. 786). În această situație, niciuna dintre grupe nu conține numai substantive defective de singular și răspunsul

este **e**. Defective de singular sunt numai substantivele *zori, ochelari, câlți, tăieței/tăitei*, substantivul *aur* este defectiv de plural, iar substantivul *fier* cu sensul de „unelte, lanțuri” are pluralul *fiare*. Substantivele din seria **a** au atât forme de singular, cât și forme de plural: *pom/pomi, cui/cuie, oaie/oi*.

14. a) Mai sunt substantive colective formate prin derivare cuvintele *țărănime, muncitorime* și *brădet*.

15. b) Adjectivul *albe* este variabil cu două terminații (*alb, ă*) și patru forme flexionare (*albi, e*), cazul nominativ, prin acord cu substantivul determinat *fumuri*.

16. c) Pronumele personal este *el* deoarece denumește o persoană (persoana despre care se vorbește) și este în cazul nominativ, întrucât răspunde la întrebarea *cine?* și are funcție sintactică de subiect. Cuvântul *se* este pronume reflexiv, *aceste* este adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere, iar *noastre* este adjectiv pronominal posesiv.

17. d) Numeralul *a opta*, deoarece arată ordinea, este numeral ordinal cu valoare adjectivală pe lângă substantivul *clasa*, cu care se acordă în gen, număr și caz, iar *doi* este numeral cardinal cu valoare substantivală pentru că arată numărul unor ființe și înlocuiește substantivul la care se referă (*elevi, băieți, copii* etc.).

18. a) Verbul *ai văzut* este la modul indicativ întrucât arată o acțiune sigură, reală, adevărată și la timpul perfect compus pentru că acțiunea este trecută, terminată mai demult, fără a se preciza când și are în alcătuire auxiliarul *ai*. La celelalte moduri și timpuri indicate în variantele de răspuns are formele *să fi văzut (b)*, *ai fi văzut (c)*, *vezi! (d)*.

19. c) Sunt de conjugarea I verbele care se termină la infinitiv prezent în *a*. Verbele din celelalte serii sunt de conjugarea a III-a (**a**), a IV-a (**b**), a II-a (**d**) Vezi și Testul 2, exercițiul 52.

20. b) Cuvântul *ieri* nu își schimbă forma (este parte de vorbire neflexibilă) și arată timpul acțiunii, fiind un adverb de timp. Pe lângă verbul *am făcut* îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de timp, răspunzând la întrebarea *când?*

21. d) În funcție de întrebările la care răspund și termenii lor regenți, cuvintele subliniate sunt, în ordine: subiect (*cine?* → *s-a lăsat*), complement circumstanțial de cauză (*din ce cauză?* → *moartă*), complement circumstanțial de loc (*unde?* → *s-a lăsat*) și atribut substantival prepozițional (*ce fel de?* → *lan*). La stabilirea felului atributului se ține cont, în primul rând, de partea de vorbire prin care este exprimat.

22. a) În funcție de întrebările la care răspund și termenii lor regenți, cuvintele subliniate sunt, în ordine: subiect (*ce? / cine?* → *a alunecat*), atribut substantival genitival (*a cui?* → *mână*) și atribut substantival prepozițional (*care?* → *om*). La stabilirea felului atributului se ține cont, în primul rând, de partea de vorbire prin care este exprimat.

23. c) În acest enunț nu se respectă acordul în caz: *fetei* → (*d*)*ânse(i)* → *înse* + *și* = *înseși*. Vezi și Testul 1, exercițiul 3 și Testul 2, exercițiul 4.

24. c) Numeralul multiplicativ se formează de la numeralul cardinal cu ajutorul prefixului *în-/îm-* și al sufixului *-it*: *zece – înzecit*. El are două valori:

- valoare adjectivală pe lângă un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz, având funcție sintactică de atribut adjectival (*Munca înzecită a dat roade.*) sau pe lângă un verb copulativ, având funcție sintactică de nume predicativ (*Munca lui a fost înzecită*);
- valoare adverbială pe lângă un verb predicativ, când nu-și mai schimbă forma și are funcție sintactică de complement circumstanțial de mod: *El / Ea muncește înzecit*.

25. b) Verbele la diateza pasivă sunt alcătuite din auxiliarul *a fi* + participiul verbului de conjugat urmate de un complement de agent exprimat sau subînțeles: *Ei au fost invitați le petreceri. (de prieteni / de colegi / de rude / de cineva)*.

26. d) Verbele din enunțurile date sunt copulative deoarece formează predicate nominale împreună cu numele predicative *bucurie, povestitoarea* și *o zână*. Verbul *a însemna* este copulativ deoarece nu are sensul de *a nota ceva, a face un semn* și se poate înlocui cu expresia *este totuna cu*; verbul *a rămâne* este copulativ când nu are sensul de *a sta într-un loc*, iar verbul *a părea* este copulativ deoarece este personal, având subiectul *ea*.

27. c) După regimul cazual (după cazul cu care se construiesc) prepozițiile și locuțiunile prepoziționale cer:

- cazul acuzativ: prepoziții (cele mai multe) – *cu, pe, de, la, din, prin, dintre, printre, sub, către, lângă, de pe la, de pe lângă, de către, de printre, de sub, despre, dinspre, înspre* etc.; locuțiuni prepoziționale (se termină într-o prepoziție care cere acuzativul) – *în loc de, în afară de, referitor la, în legătură cu* etc.;
- cazul genitiv: prepoziții (se termină în articolele hotărâte *a* sau *l*) – *asupra, împotriva, contra, deasupra, înaintea, înapoia, împrejurul, dedesubtul* etc.; locuțiuni prepoziționale (se termină într-o parte de vorbire articulată hotărât) – *în fața, în urma, în spatele, în dosul, de-a lungul, de-a latul, din cauza, în vederea* etc.;
- cazul dativ (sunt numai 9 prepoziții, dintre care 3 se termină în *a* și se pot confunda cu prepozițiile care se construiesc cu genitivul): *asemenea, aidoma, așijderea, datorită, grație, mulțumită, conform, potrivit, contrar*.

Ca excepții, prepozițiile și locuțiunile care se construiesc cu genitivul pot fi urmate și de:

- forme neaccentuate ale pronumelui personal în dativ posesiv: *înaintea-mi* (mea), *în fața-i* (sa) etc.;
- forme de acuzativ ale adjectivelor pronominale posesive: *înaintea mea, în fața sa*.

28. b) Interjecția *vai* are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *e*.

29. a) Întrebarea are în vedere scrierea corectă a formelor articulate și/sau nearticulate ale unor substantive în contextele date. Substantivele precedate de adjectivul pronominal nehotărât *toți/toate* au forme articulate hotărât (*toți copiii, toți maiștrii, toate surorile, toate verile*), iar cele precedate de un numeral cardinal sau de numeralul colectiv *ambii* au forme nearticulate (*trei fluvii, trei hangii, ambii vizitii, ambii hangii*). Totodată trebuie ținut cont și de regula conform căreia substantivele masculine terminate la singular nearticulat în *iu* și substantivul *copil* se scriu la forma de N.-Ac. plural, articulate hotărât cu *-iii*, iar la cea nearticulată cu *-ii*. Atenție și la substantivele de genul masculin terminate la singular în vocala *u* precedată de un grup de consoane în care ultima consoană este *r* sau *l* (*codru, maistru, tigrul* etc.) care au forma articulată cu *-ii*, iar cea nearticulată cu *-i*, chiar dacă nu diferă ca pronunțare și număr de silabe. Verificarea scrierii lor corecte se face prin înlocuire cu alte substantive care diferă ca pronunțare și număr de silabe: *toți maiștrii / băieții; acești maiștri / băieți*.

30. b) Substantivul *idee* are funcția sintactică de subiect deoarece răspunde la întrebarea *ce?* care se poate înlocui cu întrebarea *cine?* adresată predicatului *a venit*.

31. c) Substantivul *mamei* este în cazul dativ, răspunde la întrebarea *cui?*, determină substantivul *cumnată* (*cui?* → *cumnată*) și are funcție sintactică de atribut substantival datival (în dativ fără prepoziție). Acest atribut în dativ este o formă arhaică și are ca termen regent un substantiv nearticulat care denumește grade de rudenie (*nepot vecinei*), ocupații (*preot deșteptării noastre*), funcții (*domn Moldovei*) sau relații (*prieten lui Mihai*).

32. b) Pronumele *mi* este pronume personal deoarece diferă de verb în privința persoanei și a numărului (*el, sufletul, plângea* – persoana a III-a; *mi* – persoana I), este în cazul dativ posesiv [*sufletu-mi* (*meu*)] și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal datival.

33. b) Cuvântul *ce* poate fi pronume interogativ când apare într-o propoziție interogativă sau pronume relativ când apare în frază unde leagă o subordonată de regenta ei, stabilind între acestea un raport de subordonare sau de dependență. Dacă îi urmează un substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz, devine adjectiv pronominal interogativ (ca în **d**) sau adjectiv pronominal relativ (ca în **c**). Dintre variantele de răspuns este pronume, și anume pronume interogativ, în varianta **b**. În varianta **a** este adverb pe lângă adverbul *frumos* pentru că se înlocuiește cu *cât de*.

34. d) Imperativul singular negativ al verbului se formează prin adăugarea adverbului negativ *nu* la forma de infinitiv prezent (*a fi – nu fi!*), iar forma afirmativă se scrie cu *-ii*.

35. d) Verbele la modul gerunziu *plouând* și *curgând* au funcție sintactică de complement direct pe lângă verbul *aud*. Substantivul *materia* este subiect al verbului *curgând* aflat la gerunziu.

36. b) Cuvântul *firește* este adverb predicativ care, urmat fiind de o subordonată subiectivă introdusă prin conjuncția subordonatoare *că*, are funcție sintactică de predicat verbal. Tot adverbe predicative

sunt și poate (probabil), *desigur, negreșit, bineînțeles, neapărat, pesemne, aproape, mai*. Aceștia le corespond locuțiunile adverbiale predicative fără îndoială, fără doar și poate, cu siguranță, cu certitudine, de bună seamă.

37. c) Atributiva are ca termen regent un substantiv, un pronume sau un numeral, în cazul de față substantivul *cartea* (*care?* → *carte*).

38. b) Propoziția a doua *că timpul pierdut nu se mai întoarce* începe cu un element subordonator (conjunția subordonatoare *că*) și depinde de propoziția *știiu*, fiind astfel o propoziție secundară (subordonată) Deoarece are atributul *pierdut* iar predicatul este negat prin adverbul *mai*, este dezvoltată și negativă. Totodată, propoziția transmite o constatare, o observație, are predicatul exprimat printr-un verb la modul indicativ (este enunțiativă propriu-zisă) și nu transmite o stare sufletească (este neexclamativă).

39. a) Propoziția *răspunde căpitanul este* o propoziție principală incidentă și aparține planului vorbirii indirecte.

40. c) Subiectul este exprimat prin substantivul *zmeii* deoarece arată cine face acțiunea exprimată de predicatul verbal *au furat*, răspunzând la întrebarea corespunzătoare *cine?*

41. a) Prima propoziție din frază începe printr-un element subordonator (pronumele relativ *cine*) și răspunde la întrebarea *cine?*, fiind astfel subordonată subiectivă. Propoziția a doua este principală deoarece într-o frază trebuie să existe în mod obligatoriu cel puțin o propoziție principală.

42. b) Predicatul propoziției este *petrecură*, fiind exprimat prin verb aflat la un mod predicativ sau personal, modul indicativ. Verbele *sfătuind* și *aprinse* sunt la moduri nepredicative – gerunziu și participiu, ultimul schimbându-și valoarea morfologică în adjectiv și nu pot avea funcție sintactică de predicat. La rândul lui, cuvântul *o* este pronume personal formă neaccentuată cu funcție sintactică de complement direct: *pe cine?* → *petrecură* = *pe ea o petrecură*.

43. b) Fiind exprimat prin adjectiv propriu-zis, atributul *palidă* este atribut adjectival, iar felul atributului se recunoaște după partea de vorbire prin care este exprimat.

44. c) Subordonate *pe care îl ascult* este atributivă pentru că răspunde la întrebarea *care?* și are termen regent substantivul *cântecul*.

45. b) Prin expansiune, partea de propoziție se transformă în propoziția subordonatoare corespunzătoare: subiectul în subiectivă, numele predicativ în predicativă, atributul în atributivă etc.

46. c) Deoarece răspunde la întrebarea *unde?* adresată verbului *voi merge* și arată locul unde se va petrece acțiunea, subordonata *unde va fi nevoie* este circumstanțială de loc.

47. d) Subordonata *că nu a aflat încă* răspunde la întrebarea *ce?*, are termen regent adverbul predicativ *probabil* și de aceea este subiectivă. Celelalte enunțuri conțin, în ordine, o completivă indirectă (după verbul reflexiv intransitiv *mă gândeam*, care se referă la un proces psihic), o predicată (impusă de verbul copulativ *este*) și o completivă directă (are termen regent verbul predicativ, personal și tranzitiv *nu știe*).

48. c) În versurile date există predicatul nominal *sunt luceafărul și să ... fii mireasă*, alcătuite din verbul copulativ *a fi* cu formele *sunt* și *să fii* urmate de numele predicative *luceafărul* și *mireasă* care exprimă identitatea, respectiv calitatea subiectului. Totodată răspund la întrebările *cine sunt?* → (eu) și *ce să fii?* → (tu).

49. d) Verbul *a rămas* este verb copulativ deoarece nu are sensul de *a sta într-un loc* și de aceea subordonata care îi urmează și răspunde la întrebarea *cum?* este predicativă. Ea poate fi contrasă în numele predicativ *neschimbat*.

50. b) Felul atributului se recunoaște după partea de vorbire prin care este exprimat. Atributul *înfloriți* este exprimat printr-un adjectiv participial (provenit prin conversiune dintr-un verb la participiu) și de aceea este un atribut adjectival. În celelalte enunțuri există un atribut substantival prepozițional (*de povești*), un atribut substantival genitival (*lunii*) și un atribut verbal (*de a pleca*).

51. b) În enunțul dat există complementul circumstanțial de timp *sara*, complementul circumstanțial de loc *pe deal* și complementul circumstanțial de mod *cu jale*, toate având ca termen regent verbul *sună*.

52. a) Pe lângă propoziția principală *numai eu știu* mai există completiva directă *să iubesc* cu termenul regent verbul predicativ, personal și tranzitiv *știu* și cauzele ... *fiindcă sufletul meu e vacant, fiindcă eu n-am iubit pe nimeni* introduse prin conjuncția specifică *fiindcă* și coordonate între ele.

53. b) Ultimele două subordonate coordonate între ele sunt consecutive deoarece arată urmarea acțiunii de *a toca* și sunt introduse prin conjuncția subordonatoare *de* care se poate înlocui cu conjuncția *încât* care este specifică subordonatei consecutive.

54. c) Substantivul *teamă* face parte din expresia *mi-e ... teamă* care se referă la o stare sufletească și în astfel de construcții (*mi-e dor, mi-e milă* etc.) sau în cele care se referă la stări fiziologice (*mi-e somn, mi-e foame, mi-e sete* etc.) ori la diviziuni ale timpului (*e dimineață, e seară, e toamnă* etc.), verbul *a fi* este predicativ și are funcție sintactică de predicat verbal, iar substantivul care îi urmează este în nominativ, cu funcție sintactică de subiect.

55. b) Pronumele relativ *care* are funcție sintactică de subiect în propoziția atributivă pe care o leagă și unde se poate înlocui prin substantivul determinat din regentă *omul: care (omul) se ia pe gânduri*.

56. a) Fraza dată are structura fixă SB+PP+PR deoarece principala este alcătuită numai din verb copulativ și ocupă locul al doilea în structură: (*Ceea ce*) *îl durea mai tare*¹ / *era*² / (*că*) *tatăl său nu-l credea*.³ / Atenție că există și fraze cu structurile fixe SB+PP+CZ/CS, în care propoziția principală este formată numai din verbul predicativ impersonal *este* cu sensul *se întâmplă, se produce: Dacă învață*¹ / *este*² / *pentru că îi place*³. *Dacă învață*¹ / *este*² / *ca să reușească*³.

57. b) Predicativa *unde vom petrece vacanța* are termen regent verbul copulativ *era*. În celelalte fraze există propoziții subordonate subiective cerute de expresiile verbale impersonale *nu e suficient* și *plăcut este*, ultima cu termenii componenți inverși (*este plăcut*), și de verbul impersonal *rămâne*.

58. d) Subordonata predicativă *cum nu se aștepta* are termen regent verbul copulativ *a ieșit* sinonim cu *a fost*. În celelalte fraze subordonatele sunt subiective.

59. d) Cele trei subordonate sunt complementive indirecte cerute de verbul reflexiv intransitiv *mă tem*, care se referă la stări sufletești, răspund la întrebarea *de ce?* și sunt coordonate copulativ prin juxtapunere. Toate complementive indirecte au predicatul exprimat prin verb la modul indicativ, timpul viitor popular.

60. c) Subordonatele concesive *de e pace, de-i război* sunt introduse prin conjuncția subordonatoare *de*, care se înlocuiește cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *chiar dacă*, specifică subordonatei concesive, răspund la întrebarea *în ciuda cărui fapt?* și sunt coordonate copulativ prin juxtapunere.

TESTUL 7 (octombrie-noiembrie 2005, Câmpina și Cluj-Napoca)

1. a) Celelalte cuvinte sunt, în ordine, cuvânt popular, neologism și arhaism (*țăran liber, stăpân de pământ*) sau regionalism (*vecin*).

2. c) În celelalte serii nu realizează relație de antonimie: *pădureț, exuberant, avantajos, satisfăcut, nedomestic, voios, jovial* care sunt sinonime ale cuvintelor date.

3. b) Cuvântul *morar* s-a format prin derivare cu sufixul *-ar* de la cuvântul de bază *moară*. Celelalte cuvinte nu sunt derivate, neputând fi puse în relație cu un cuvânt de bază. Nici chiar cuvântul *măcelar* nu este derivat din cuvântul *măcel*, care la rândul lui este un derivat regresiv din verbul *măcelări* obținut din substantivul *măcelar*. Substantivul *măcelar* este moștenit din lat. *macellarius*.

4. d) Celelalte cuvinte se despart corect astfel: *de-cem-bri-e, noap-te, dum-nea-ta*.

5. a) Mai conține diftong cuvântul *era* care se pronunță [ɛ e r a], iar celelalte cuvinte conțin un tri-fong (*păreau*) și un hiat (*terapeut*).

6. c) Conțin vocale în hiat cuvintele *familia, duel* și *ideal*. Cuvintele *lunea, acelea, poartă* au în alcătuirea lor diftongii *ea, ea* și *oa*.

7. c) Cuvintele care se numără cu *unu – două* sunt de genul neutru (*drum, leac, ajutor, cuvânt, pi-cior, mal*), cele care se numără cu *un – doi* sunt de genul masculin (*băiat, erou, tei*), iar substantivele

vacanță, ureche, pupăză, faptă, vorbă, grijă, funie sunt de genul feminin deoarece se numără cu o – două. La substantivele care nu se numără, fiind defective de plural, comune sau proprii, genul lor se recunoaște după înțeles sau după formă. De fapt, la cele proprii nici nu se precizează genul și numărul. De cele mai multe ori, putem afla genul prin articularea substantivelor sau prin atașarea unui adjectiv. De asemenea, trebuie să știm că, printre altele, sunt de genul neutru numele jocurilor și ale sporturilor (*fotbal, handbal, volei* etc.), ale vânturilor (*crivăt, austru, alizeu* etc.) și ale metalelor (*aur, argint, plumb* etc.), de genul masculin sunt numele literelor alfabetului (*a, b, c* etc.), ale lunilor anului (*ianuarie, februarie, martie* etc.) și ale notelor muzicale (*do, re, mi* etc.), iar numele anotimpurilor (*primăvară, toamnă* etc.), ale continentelor (*Europa, Asia* etc.), ale zilelor săptămânii (*luni, marți* etc.) și ale limbilor (*româna, engleza* etc.) sunt de genul feminin.

8. a) Cuvântul *lor* are o singură valoare morfologică – de pronume personal. Aceeași valoare morfologică au și cuvintele *lui* și *ei* și nu trebuie confundate ce pronumele și adjectivele pronominale posesive (*al*) *său*, (*a*) *sa*, (*ai*) *săi*, (*ale*) *sale* care sunt pronume sau adjective posesive. Cuvântul *lui* mai poate fi însă și articol hotărât proclitic (*lui Mihai, lui Carmen, lui nenea* etc.) sau interjecție (*De departe se auzea lui, lui, lui!*), iar cuvântul *ei* are și valoare de interjecție (*Ei, ce să-i faci!*).

9. b) În celelalte situații, pronumele demonstrativ ar trebui să aibă formele *acesta (a)*, *același (c)* sau *prepoziție + acela (d)*. Răspunzând la întrebarea *cine?* este în cazul nominativ.

10. b) Substantivul *Moldova* răspunde la întrebarea *cine?* și are funcție sintactică de subiect și de aceea este în cazul nominativ.

11. d) Toate verbele din enunțul dat sunt predicative pentru că au înțeles de sine stătător și au sau pot avea funcție sintactică de predicat verbal când se află la un mod predicativ sau personal. Verbele *a fi, a avea* și *a vrea* sunt auxiliare, când intră în alcătuirea unor moduri și timpuri compuse sau în toate formele diatezei pasive, iar *a fi, a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a însemna, a rămâne, a se naște, a se numi, a se chema* sunt copulative atunci când formează predicat nominal împreună cu un nume predicativ.

12. c) Verbele terminate în *-ind* sau *-ind* sunt la gerunziu (*alergând, citind*), iar cele cu valoare adjectivală (*alergat, ă / alergați, te; citit, ă / citiți, te*) sunt la participiu. Celelalte forme sunt la modurile indicativ (*aleargă*), supin (*de alergat*) și infinitiv (*a alerga*).

13. a) Cuvintele *dreaptă, interesantă* și *durabilă* sunt adjective pentru că arată însușirea unor substantive (*linie, carte, prietenie*), iar *bine* și *tare* sunt adverbe pe lângă verbele *cântă* și *vorbește*.

14. a) Vorbitorul exprimă un îndemn, iar predicatul este exprimat printr-un verb la modul imperativ și de aceea propoziția este imperativă.

15. d) Predicatele din versurile date sunt *porniserăm, ne târâm, să nu prindă... de veste, năzuim*, toate predicate verbale, deoarece sunt exprimate prin verbe predicative și prin locuțiune verbală aflate la moduri predicative sau personale (indicativ și conjunctiv).

16. b) Atributul adjectival este *adânc* și determină substantivul *văzduh*, iar adjectivul *fermecătoare* din enunțul *a* are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *era*. Și în celelalte două variante există atribute, dar nu sunt adjectivale, ci adverbial (*de afară*) și substantival genitival (*copiilor*). Nu uitați că felul atributelor se recunoaște după partea de vorbire prin care se exprimă.

17. d) În această situație structura *pe marginea* este locuțiune prepozițională cu regim de genitiv care însoțește substantivul *lacului*, având împreună funcția sintactică de complement circumstanțial de loc. Celelalte propoziții au următoarele structuri: complement indirect + complement indirect re-luat + predicat verbal + complement direct + atribut substantival prepozițional; subiect + predicat nominal; subiect + predicat + complement direct + complement circumstanțial de mod.

18. a) Deoarece răspunde la întrebarea *cui?* adresată verbului *a plăcut* cuvântul *i-* are funcție sintactică de complement indirect. Fiind formă neaccentuată a pronumelui personal în cazul dativ, va răspunde la întrebare cu ajutorul formei accentuate: *cui?* → *a plăcut = lui (îi, -i)*.

19. a) Completiva directă are termen regent verbul predicativ personal și tranzitiv *sfătuiesc*. Deși are pe lângă el și complementul direct *îl*, verbul *sfătuiesc* are și completivă directă deoarece este dublu tranzitiv: *a sfătui ceva / pe cineva*. Propozițiile subordonate din celelalte fraze sunt toate atributive deoarece răspund la întrebarea *care?* și au termeni regenți substantivele *supărare, capul, cartea*.

20. c) Subiectiva este cerută de expresia verbală impersonală *este bine*. În celelalte fraze subordonatele sunt, în ordine, completivă directă (**a**), predicativă (**b**), atributivă (**d**).

Subiectivele care răspund la întrebarea *ce?* au termen regent:

- un verb impersonal la orice diateză: *urmează, trebuie, se pare, se întâmplă, se cade se cuvine, se observă se zice, se aude, este sortit, este predestinat etc.;*
- un verb personal devenit impersonal prin adăugarea unei forme neaccentuate de dativ sau acuzativ a pronumelui personal: *(ii) vine, (ii) place, (ii) ajunge; (ii) rămâne, (ii) tentează; (ii) preocupă, (ii) interesează etc.;*
- o expresie verbală impersonală: *este bine, este rău, este ușor, este greu, este adevărat, este de mirare, este lesne, este de neimaginat, pare de necrezut, pare cu neputință etc.;*
- un adverb predicativ sau o locuțiune verbală predicativă: *poate, probabil, firește, negreșit, desigur, bineînțeles, pesemne, neapărat, aproape, mai; de bună seamă, fără doar și poate, cu siguranță, cu certitudine, fără îndoială.*

21. d)

22. c) Expresia *de-a v-ați ascunselea* este înregistrată de DOOM2 (2005) numai ca locuțiune adverbială, dar când denumește un joc de copii poate fi considerată substantiv. În celelalte serii mai figurează și alte cuvinte derivate (*frumusețe, însângerat*) sau împrumutate din franceză ori latină (*elegantă*).

23. b) *A da pe față* este locuțiune verbală sinonimă cu *a demasca, a divulga*. În celelalte structuri cuvântul *față* este folosit cu sensul lui propriu, *obraz*.

24. d) Formele corecte ale celorlalte cuvinte sunt: *ușă, angajăm, zmeu*.

25. a) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *linie, ianuarie, farmec*.

26. a) La despărțirea în silabe de la **a** se ține cont de pronunțare, dar acest cuvânt se poate despărți și după structură: *drept-unghi*.

27. b) Părțile de vorbire neflexibile sunt prepozițiile *mulțumită* și *la*, iar celelalte cuvinte sunt, în ordine: substantiv, adjectiv pronominal posesiv, verb și substantiv, toate părți de vorbire flexibile.

28. c) Enunțul de la **c** conține verbul copulativ *a fi* care intră în alcătuirea predicatului nominal *era foarte valoros*. În celelalte enunțuri, verbul *a fi* este auxiliar în **b**, deoarece intră în alcătuirea diatezei pasive, iar în **d** este predicativ întrucât arată existența subiectului *liniște*, dovadă fiind și prezența complementului circumstanțial de loc *afară*. Vezi și Testul 1, exercițiul 52 pentru valorile verbului *a fi*. Predicatul (*imi*) *pare rău* este exprimat printr-o locuțiune verbală în care verbul *a părea* este predicativ.

29. a) În enunțul de sub **b**, predicatul este exprimat prin locuțiune verbală, în **d** există un predicat exprimat prin verb la diateza pasivă, iar în **c** verbul (*și*)-*a uitat* este la diateza activă pronominală pentru că pronumele reflexiv *și* este în dativ posesiv și are funcție sintactică de atribut pronominal datival.

30. d) Imperativul negativ singular se formează prin adăugarea adverbului *nu* la forma de infinitiv prezent: *a face – nu face!; a zice – nu zice!; a te duce – nu te duce!; a face – nu face!*

31. b) Prepoziția specifică genitivului este *asupra*. În variantele de răspuns există și prepoziții cu regim de acuzativ (*prin, peste, cu, despre, din, pe*) și de dativ (*grație, conform, contrar, mulțumită, datorită, asemenea, printru*). Vezi și Testul 6, exercițiul 27.

32. d) Pronumele demonstrativ mai are funcție sintactică de nume predicativ în varianta **c**, dar este în cazul acuzativ, fiind însoțit de prepoziția *pentru*, iar în celelalte variante este subiect (în **a**) și complement direct (în **b**).

33. a) Numeralul *jumătate* este fracționar, corespunzător lui *o doime*, și numeralele fracționare nu au decât valoare substantivală. Atenție, în DOOM2 (2005) cuvântul *jumătate* nu mai figurează ca numeral, ci ca substantiv.

34. d) Subiectul este inclus în desinența verbului prin care se subînțelege persoana I. Vezi și Testul 3, exercițiul 51.

35. a) În celelalte variante de răspuns subiectele sunt exprimate prin verb la infinitiv (în **b**), verb la gerunziu (în **c**) și prin substantiv (în **d**). Verbul la supin din enunțul de sub **d** are funcție sintactică de nume predicativ.

36. b) Cuvântul subliniat este adverb de timp și are funcție sintactică de complement circumstanțial de timp. El mai poate fi substantiv când este însoțit de un adjectiv propriu-zis, de un adjectiv participial, de un adjectiv pronominal sau de un numeral cu valoare adjectivală, când este nearticulat sau este însoțit de articol nehotărât ori când are funcție sintactică de subiect. Vezi și Testul 2, exercițiul 41.

37. d) Primul predicat este nominal întrucât arată cum este subiectul, răspunde la întrebarea *cum ești?* și este alcătuit din verbul copulativ *ești* și numele predicativ *ostenit*. Al doilea predicat este verbal, fiind exprimat prin verbul predicativ *așază-te* la modul imperativ, un mod predicativ (personal).

38. a) Cele două propoziții sunt de același fel (principale) și se află în raport de coordonare prin juxtapunere (alăturare sau parataxă), marcată grafic prin punct și virgulă. Coordonarea prin joncțiune presupune existența unui element coordonator (conjunție sau locuțiune conjuncțională coordonatoare), iar raportul de interdependență (numit și de inerență) se întâlnește în propoziție, nu în frază. De asemenea, raportul de subordonare din frază se stabilește între o subordonată și regenta ei, nu între două propoziții de același fel și se realizează, de obicei, prin elemente subordonatoare (conjunții sau locuțiuni conjuncționale subordonatoare, pronume și adjective pronominale relative, unele pronume și adjective pronominale nehotărâte, prin adverbe relative sau prin unele adverbe nehotărâte) și foarte rar prin juxtapunere.

39. c) Verbul la infinitiv *a vedea* însoțit de prepoziția *de* este atribut verbal având termen regent substantivul *fel*.

40. b) În celelalte fraze subiectivele determină numai expresii verbale impersonale.

41. a) Toate celelalte cuvinte, deși se înrudesesc semantic cu substantivul *mână*, nu fac parte din aceeași familie lexicală deoarece sunt neologisme și nu s-au format în interiorul limbii române.

42. d) Cuvântul *întredeschisă* este adjectiv obținut prin conversiunea verbului *a întredeschide* la modul participiu.

43. b)

44. b) Cuvintele care conțin diftongi sunt *tăciunii* și *dau*. Substantivul *tăciunii* nu conține decât un diftong (*-ii*), *-iu* nefiind diftong deoarece litera *i* este doar literă ajutătoare în pronunțarea consoanei *č*.

45. c) Numărul vocalelor este egal cu numărul silabelor (*i-na-in-tea bă-tră-nei*), iar în silabele *tea* și *nei* mai există semivocalele *e* și *i* care formează diftongi cu vocalele *a* și *e*.

46. a) Cuvântul *inegal* are două modalități de despărțire în silabe, atât după pronunțare, cât și după structură: *i-ne-gal / in-e-gal*. Celelalte cuvinte se despart corect în silabe astfel: *co-per-tă, zo-o-lo-gi-e, arc-tic*.

47. d) Cuvântul subliniat este verbul auxiliar *a avea* care ajută la formarea perfectului compus, cu formele *am, ai, a, am, ați, au*. Tot ca auxiliar, dar cu formele *aș, ai, ar, am, ați, ar* intră în alcătuirea formelor de condițional-optativ prezent și perfect. Cu aceeași valoare apare și în formele de viitor popular: **am să merg, o să merg**. Cuvântul *a* mai are și alte valori morfologice:

- substantiv: *Ei au scris litera a.*
- pronume demonstrativ: **A de acolo este colega mea.**
- adjectiv pronominal demonstrativ: **Să nu mergi pe a cărare.**
- articol demonstrativ (adjectival): **A mică este mai bună decât a mare.**
- prepoziție: **Miroase a busuioac.** (cu valoare comparativă pe lângă un substantiv în acuzativ)
Merge acolo pentru a învăța. (însoțește un verb la modul infinitiv)
Cărțile sunt a doi dintre ei. (pe lângă un numeral cardinal în cazul genitiv)
- interjecție: **A, ce surpriză!**

48. b) Amândouă cuvintele sunt în cazul dativ deoarece adjectivul *celebru* se acordă cu substantivul *munte*. Fiind antepus substantivului, adjectivul îi preia articolul: *muntelui celebru / celebrului munte*.

49. a) Structura subliniată este sinonimă cu *foarte trist* și de aceea adjectivul este la gradul superlativ absolut.

50. c) Cuvântul *ta* este adjectiv pronominal posesiv deoarece nu este însoțit de articol posesiv (genitiv) și este în cazul acuzativ, fiind precedat de prepoziția *înaintea*, cu regim de genitiv (una din cele două excepții referitoare la prepozițiile și locuțiunile prepoziționale cu regim de genitiv).

51. a) Vezi Testul 6, exercițiul 54.

52. b) Deoarece determină adverbul *frumos* și se înlocuiește cu *cât de*, cuvântul *ce* este adverb și, aici, intră în alcătuirea gradului superlativ absolut al adverbului determinat.

Cuvântul *ce* are și alte valori morfologice:

- pronume interogativ: **Ce** faci acolo?
- adjectiv pronominal interogativ: **Ce** carte citești?
- pronume relativ: *M-a întrebat ce am cumpărat.*
- adjectiv pronominal relativ: *Nu știu ce carte citește.*
- interjecție: — **Ce?** Ai zis ceva?

Vezi și Testul 6, exercițiul 33.

53. c) Grupul de cuvinte *în față* este locuțiune adverbială sinonimă cu adverbul *înainte*.

54. d) Structura *de bucuros* arată cauza care determină începerea acțiunii de *a cânta* și de aceea are funcția sintactică de complement circumstanțial de cauză: *din ce cauză?* → *am început să cânt = de bucuros.*

55. a) Adjectivul *dragă* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *prietene* care se află în cazul vocativ. Determinând un substantiv și fiind exprimat prin adjectiv, are funcție sintactică de atribut adjectival.

56. b) Predicatul primei propoziții este exprimat prin verbul copulativ *e* urmat de propoziția predicativă *ce-și închipuie omul care ține locul unui nume predicativ și de aceea este predicat nominal incomplet.*

57. d) Propoziția *să fie rezonabilă* este predicativă deoarece determină din regentă verbul copulativ *pare*. Verbul *a părea* este copulativ când este personal (are subiect) sau când intră în expresii verbale impersonale de tipul: *pare imposibil, pare de necrezut, pare cu neputință* etc. Verbul *a părea* este predicativ cu formele următoare și în structuri de tipul: *se pare (că), (mi) se pare (că), (îmi) pare (că), (îmi) pare rău, (îmi) pare bine*, în toate aceste structuri fiind impersonal. În celelalte variante subordonatele sunt subiective.

58. b) Subordonata *cum mi l-am închipuit* este predicativă deoarece determină din regentă verbul copulativ *nu este*.

59. a) În celelalte fraze, subordonatele sunt, în ordine: atributivă (**b**), subiectivă (**c**) și predicativă (**d**), având termeni regenți substantivul *vara*, verbul reflexiv impersonal *nu se știe* și verbul copulativ *este*.

60. c) Subordonatele care răspund la întrebarea *ce* și determină interjecțiile *iată, iacă, uite, iacă* sunt complementive directe. În celelalte variante de răspuns subordonatele sunt circumstanțiale de scop, iar în varianta **b** nu mai determină o interjecție, ci un verb la modul imperativ.

TESTUL 8 (august 2005, Oradea)

1. c) Cuvântul *nemaipomenit* este format și prin derivare cu prefixul *ne-*, iar secvența *pomenit* din alcătuirea lui reprezintă un adjectiv obținut prin conversiune din verbul *a pomeni*. În același timp, cuvântul dat este și compus cu adverbul *mai*. Etapele lui de formare sunt: *a pomeni* → *pomenit* (adj. obținut prin conversiune) → *nepomenit* (derivat negativ cu prefix) → *nemaipomenit* (compus cu adverbul *mai*).

2. b) Celelalte cuvinte au antonimele: *lungă – scurtă; ascuțită – boantă, obtuză, teșită, tocită; îngustă – lată.*

3. a) În celelalte serii se află și unele cuvinte compuse sau derivate care nu fac parte din vocabularul fundamental.

4. b) Cuvintele care conțin diftongi sunt: *toată, lumea și cunoștea.*

5. b) Cuvântul *fiecare* conține hiatul *i-e*.

6. a) Cuvântul dat se desparte în silabe astfel: *în-fier-bân-ta-ți.*

7. d)

8. b) Vezi Testul 2, exercițiul 52.

9. c) Adjectivele din enunțul dat sunt *uriașă* și *sălbatică*.

10. a) Imperfectul arată o acțiune trecută neterminată. La celelalte timpuri are formele *îmbrățișează* (indicativ prezent), *au îmbrățișat* (indicativ perfect compus), *îmbrățișă* (indicativ perfect simplu).

11. d) Celelalte structuri ar avea, în ordine, următoarea componentă: *lângă acesta* (*acela, același, cestălalt, celălalt*), *lângă dumnealui și lângă sine*.

12. a) Substantivele *grădina* și *plantele* răspund la întrebarea *ce? / cine?* adresată predicatelor *era întunecată* și *nu acopereau* și de aceea au funcție sintactică de subiect.

13. b) Cazul acuzativ este marcat de prepoziția *de* specifică acestui caz.

14. d) Cele două propoziții sunt de același fel (principale) și se coordonează prin joncțiune cu conjuncția coordonatoare copulativă *și*. În coordonarea prin juxtapunere (alăturare sau parataxă) elementele coordonatoare (conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale coordonatoare) lipsesc și sunt înlocuite prin virgulă. La rândul lui, raportul de interdependență (numit și de inerență) nu se găsește în frază, ci doar în propoziție unde se realizează între subiect și predicat. Subordonarea din frază se stabilește între o regentă și o subordonată și se realizează prin elemente subordonatoare și foarte rar prin juxtapunere. Vezi și Testul 7, exercițiul 38.

15. a) Emițătorul/autorul transmite prin enunțul dat o informație, fără a participa afectiv la cele relatate, acțiunea se îndeplinește, predicatul nefiind negat, iar pe lângă subiectul *lumea* și predicatul *cunoștea* există și părți secundare de propoziție: *toată, acest, salcâm*. De aceea propoziția este enunțiativă, neexclamativă, afirmativă și dezvoltată.

16. b) În text sunt trei propoziții pentru că acesta are trei predicate și numărul propozițiilor din frază este egal cu numărul predicatelor: *se urcau, mâncau, jucau*. Verbul *alegând* nu are funcție sintactică de predicat întrucât este la modul gerunziu.

17. c) Singura propoziție subordonată este temporală *când erau mici*, deoarece începe cu un element subordonator, iar celelalte două propoziții sunt principale și coordonate copulativ prin conjuncția *și*.

18. d) Fraza este alcătuită din două propoziții principale coordonate copulativ prin conjuncția coordonatoare copulativă *și*.

19. b) În structura dată există complementul direct *lumina* și atributele *înaltă* (atribut adjectival) și *cerului* (atribut substantival genitival). Complementele determină verb, locuțiune verbală, interjecție, adjectiv, adverb, iar felul lor se recunoaște cu ajutorul întrebărilor. Atributele au termeni regenți substantivul, pronumele sau numeralul, felul lor stabilindu-se după partea de vorbire prin care sunt exprimate.

20. c) Subordonata atributivă *în care vom merge* răspunde la întrebarea *care?* și determină un substantiv (*locul*) ca și atributul pe care îl înlocuiește. Celelalte subordonate sunt completivă directă (**a**), subiectivă (**b**) și predicativă (**d**).

21. a) Într-o familie lexicală nu intră numai cuvintele derivate (*înnopta, înnoptare, reînnopta*), ci și cele compuse (*regina-noptii*) sau obținute prin conversiune (*înnoptat, neînnoptat*) de la cuvântul de bază. În schimb nu intră neologismele (*nocturn, noctambul*) și nici formele flexionare ale aceluiași cuvânt (*înnoptând*).

22. b)

23. a) Variantele **b** și **d** conțin sinonime, iar varianta **c** conține antonime.

24. d)

25. c) Cuvintele care conțin două sau mai multe silabe se numesc plurisilabice. Cele formate din două și trei silabe se mai numesc bisilabice și trisilabice. Patru cuvinte din propoziția dată sunt bisilabice (*toată, lumea, acest, salcâm*) și unu trisilabic (*cunoștea*).

26. b) Deoarece are patru silabe, cuvântul *ambitios* are patru vocale. Restul sunetelor sunt consoane. Nu există semivocale deoarece cuvântul nu conține diftong sau trifong.

27. c) Fiind terminat în *-ând*, verbul *ajungând* este la gerunziu. La celelalte moduri are formele: *de ajuns* (supin), *ajuns(ă)* (participiu), *a ajunge* (infinitiv).

28. d) Verbul *pune* exprimă un îndemn și de aceea este la modul imperativ. La celelalte moduri are formele: *el pune, tu pui* (indicativ prezent), *să pui* (conjunctiv prezent), *ai pune* (condițional-optativ).

29. a) La celelalte grade de comparație indicate în celelalte variante de răspuns, acest adjectiv are formele: *mai lungă* (comparativ de superioritate), *cea mai puțin lungă* (superlativ relativ de inferioritate), *foarte lungă* (superlativ absolut de superioritate).

30. b) Toate cele patru substantive din text sunt articulate hotărât: *grădina, plantele, lumina, cerului*.

31. a) Forma neaccentuată *le* a pronumelui personal se află în cazul acuzativ deoarece răspunde la întrebarea pe cine: *pe cine?* → să prindă = (*pe ele*) *le*. Aceeași formă se află și la cazul dativ când răspunde la întrebarea cui?: să le dea: *cui?* → să dea = (*lor*) *le*.

32. c) În structurile alcătuite din *prepoziție + adjectiv de orice fel sau numeral cu valoare adjectivală + substantiv*, prepoziția se analizează cu substantivul.

33. d) Adverbul de timp corespunzător lui *unde* este *cândva*, iar adverbele predicative sunt *firește, desigur, negreșit, bineînțeles, pesemne, poate, aproape, mai când* sunt urmate de o subordonată subiectivă introdusă prin conjuncția *că*. Adverbe relative sunt *unde, când, cum, cât, încotro* când apar în frază unde leagă o subordonată de regenta ei, stabilind între acestea un raport de subordonare sau de dependență.

34. d) Cuvintele *Paraschiv, Nilă și Achim* constituie subiectul multiplu al predicatului *curățau*.

35. b) Pronumele relativ compus *ceea ce* are funcție sintactică de subiect pe lângă predicatul *umbrea*.

36. d) În text există atributele adjectivale *uriașă și sălbatică* și atributele substantivale *a salcâmului și de albine*.

37. c) În enunțul dat se află complementul circumstanțial de timp *în... iarnă* și complementul circumstanțial de loc *aici*.

38. b) Conjuncția *și* are rol de legătură în propoziție unde leagă două părți de propoziție de același fel (complementele indirecte *de salcâmi și de iarbă*) între care stabilește un raport de coordonare.

39. b) Propoziția *zise el* este incidentă și aparține vorbirii indirecte.

40. d) Prima subordonată este temporală fiind introdusă prin conjuncția *până* provenită prin conversiune din prepoziție, sinonimă cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *până ce*, iar a doua subordonată este subiectivă pe lângă verbul impersonal *trebuie*.

41. b) Neologismul este substantivul *barieră*.

42. d) Este un adjectiv obținut prin conversiune din participiul verbului *a înfierbânta*, care la rândul lui este un derivat parasintetic din adjectivul *fierbinte*.

43. d)

44. c) Cuvântul *ghețușului* conține litera *h* din grupul de litere *ghe*, care nu are niciodată valoare fonetică. Deci în acest cuvânt numărul de sunete nu este egal cu numărul de litere, deoarece se transcrie fonetic astfel: [g' e ț u ș u l u i].

45. a) Cuvântul *acopereau* are 4 vocale deoarece are 4 silabe. În ultima silabă este triftongul *eau* care conține semivocalele *e* și *u*.

46. b) În celelalte cuvinte accentul este corect astfel: *nemaipomenită, hărmălaie, fiecare*.

47. a) Complementul circumstanțial de timp *primăvara* este exprimat prin adverb de timp. Pentru valoarea de adverb a cuvântului *primăvara* vezi și Testul 2, exercițiul 41.

48. d) Adjectivul *uriaș* nu suportă grade de comparație deoarece prin însuși înțelesul lui are valoare de superlativ – *foarte mare*.

49. a) Cuvântul *al cărora* din structura *plute ... al căror vârf abia putea fi văzut* este pronume relativ deoarece leagă în frază o subordonată atributivă de regenta ei și este în cazul genitiv, fiind însoțit de articolul posesiv (genitival) *al*. El înlocuiește substantivul *plute* și îndeplinește funcția sintactică de atribut pronominal genitival pe lângă substantivul *vârf*.

50. c) În propoziția dată există adjectivul pronominal nehotărât *toată* și adjectivul pronominal demonstrativ *acest*, urmate de substantivele *lumea, respectiv salcâm* cu care se acordă în gen număr și caz.

51. d) Verbul *fi văzut*, cu prepoziția *a* subînțeleasă este la infinitiv prezent (*a fi văzut*) și la diateza pasivă deoarece are în alcătuire verbul auxiliar *a fi* și poate fi urmat de un complement de agent (*a fi văzut de cineva*).

52. b) Pronumele *-i* este pronume personal, și nu reflexiv, deoarece la persoana a III-a pronumele personal și cel reflexiv au forme diferite: *pe sine, se, s-, sieși, sie, își, și* (pronume reflexiv) și *lui, ei, îi, i, pe el, îl, l, lor, le, li, pe ei, îi, i, pe ele, le* (pronume personale). Cele două feluri de pronume se confundă numai la persoana I sau a II-a unde au numai forme neaccentuate identice, de dativ și acuzativ: *îmi, mi, îți, ți, ne, ni, vă, v, vi* (dativ), *mă, m, te, ne, vă, v* (acuzativ). Când sunt identice în persoană și număr cu verbul aceste forme sunt pronume reflexive, iar când diferă sunt pronume personale:

Eu mă duc. (pronume reflexiv)

I sg. I sg.

El mă cheamă. (pronume personal)

III sg. I sg.

Deoarece se înlocuiește cu adjectivul posesiv *sale*, pronumele *i* este în cazul dativ posesiv și are funcție sintactică de atribut pronominal pe lângă substantivul *florile*.

53. c) Verbul *a fi* are valoare copulativă și formează predicat nominal împreună cu numele predicativ multiplu *stufos și înalt*.

54. b) Substantivul *hărmălaie* este subiect pe lângă verbul *a fi* (era o hărmălaie), aici verb predicativ cu funcție sintactică de predicat verbal, deoarece arată existența.

55. a) Adverbul relativ *unde* din prima frază a textului introduce o atributivă care răspunde la întrebarea *care?* și determină substantivul *locul*.

56. c) Expresia *din susul* este locuțiune prepozițională cu regim de genitiv, terminată într-un substantiv articular hotărât, urmată de substantivul *grădinii* aflat în cazul genitiv și împreună au funcție sintactică de complement circumstanțial de loc. Vezi și Testul 6, exercițiul 27.

57. d) Verbul *ajungând*, aflat la gerunziu, arată momentul în care se săvârșește acțiunea de *a îmbrățișa* și de aceea este complement circumstanțial de timp. Este exclusă funcția lui de predicat verbal deoarece este la un mod nepredicativ.

58. b) Subordonata dată este finală sau de scop deoarece arată scopul acțiunii de *a se cățăra* din regentă.

59. b) În fraza dată există o propoziție discontinuă, atributiva *care la început ... nu se băga în seamă*, și cauzala *pentru că era stufos și înalt*, intercalată între termenii atributivei. Atributiva are termen regent substantivul *un salcâm*, iar cauzala are element subordonator specific locuțiunea conjuncțională subordonatoare *pentru că*. La rândul ei, subiectiva de la începutul frazei se poate contradege într-un subiect al propoziției principale regente: **Umbra** (întregii vâlcele a grădinii) *era un salcâm*.

60. b) Fiind o temporală pe lângă termenii regenți *curățau și netezeau*, subordonata dată nu se poate contradege decât într-un complement circumstanțial de timp (*în copilărie*).

TESTUL 9 (octombrie-noiembrie 2005, Oradea)

1. d) Fiind neologism, cuvântul *axilă* nu face parte din vocabularul fundamental, ci din masa vocabularului.

2. b) În celelalte serii nu se încadrează în raportul semantic de sinonimie cuvintele *sărăcie, tulburător și a oferi*.

3. a) Cuvântul de bază de la care s-a format adjectivul *osos* este substantivul *os*. Celorlalte cuvinte date nu le corespunde un cuvânt de bază înrudit cu ele ca înțeleș.

4. c)

5. a) Conțin triftongi cuvintele *ieșeau și scoteau*. Cuvântul *ieșeau* conține și un diftong, ca și cuvintele *iarnă, soare, mioară, vioară, treceau* [t r e ă u].

6. c) Cuvântul *zburau* conține o semivocală, întrucât conține diftongul *au*, pe când în verbul *primeai* sunt două semivocale aflate în triftongul *eai*. Cuvintele *uriaș și bătălie* conțin numai vocale în hiat.

7. b) În celelalte serii există și prepoziții cu regim de genitiv (*contra*) sau de dativ (*contrar, conform*). Vezi și Testul nr. 6, punctul 27.

8. d) Textul dat conține următoarele adjective calificative (propriu-zise): *marea, lin, lung, vechea*. Primul și ultimul sunt articulate hotărât deoarece sunt antepuse substantivelor determinate.

9. a) *Mie* și *eu* nu sunt pronume reflexive deoarece sunt forme accentuate, iar pronumele reflexive de persoana I nu au decât forme neaccentuate. Forma neaccentuată *mi* este pronume personal deoarece nu este identică în persoană și număr cu verbul *se cuvenea*, iar *il* este formă specifică pronumelui personal de persoana a III-a, pe când pronumele reflexiv de aceeași persoană are forma neaccentuată *se*. *Mie* și *mi* sunt în cazul dativ (*cui?* → *se cuvenea = mie / mi*), *eu* este în nominativ (*cine?* → *știa = eu*), iar *il* în cazul acuzativ (*pe cine?* → *știam = pe el / îl*).

10. d) Verbul subliniat exprimă un ordin, o poruncă.

11. c) Forma pronominală *lui* aparține pronumelui personal, nu devine adjectiv pronominal și nu trebuie confundată cu pronumele și adjectivele pronominale posesive (*al*) *său*, (*a*) *sa*, (*ai*) *săi*, (*ale*) *sale*.

12. b) Verbele la moduri predicative sunt *va veni* (indicativ), *să nu frângă* și *să nu doară* (conjunctiv), iar verbul *purtând* este la gerunziu – mod nepredicativ.

13. b) În text există trei adverbe (*când, îndată, și*), dintre care primul, din adverb relativ de timp, devine prin conversiune conjuncție subordonatoare temporală sinonimă cu *imediat ce*.

14. a) Subiectul este *sărutul* care răspunde la întrebarea *cine?* și arată cine face acțiunea exprimată de predicatul *omoară*.

15. d) În text se află atributele adjectivale *alburie, greu, uniform* și *plumburiu* pe lângă substantivele *negura* și *vâl* și niciun atribut substantival.

16. a) Completiva indirectă *că vom anunța* răspunde la întrebarea *de ce?* iar temporală *îndată ce va sosi* răspunde la întrebarea *când?* și este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *îndată ce*.

17. b) Complementul indirect *mi* răspunde la întrebarea *cui?* (*cui?* → *se pare = mie / mi*) iar predicatul verbal *nu poți* răspunde la întrebarea *ce (nu) faci?*

18. c) Atributiva *care-și avea casa în marginea unei păduri* răspunde la întrebarea *care?* și are termen regent substantivul *vulpe*.

19. b) Părțile secundare din propoziția dată sunt complementul direct *tocătura*, complementul circumstanțial de loc *într-un uciur* și atributele *cu gâtul, lung și gros*, unu substantival prepozițional și ultimele două adjectivale.

20. d) Singura propoziție secundară/subordonată este completiva directă *să cânte-n brădet*, cu elementul subordonator *să*, celelalte patru fiind principale coordonate între ele și având predicatele *începe, se face, s-albește și s-apropie*.

21. a) În celelalte serii nu sunt cuvinte compuse *răsfățat, induioșare, dezveli*.

22. d) Din celelalte serii nu fac parte din aceeași familie lexicală neologismele *locatar, localiza, localitate* care sunt împrumutate din limba franceză și nu sunt formate în interiorul limbii române prin derivare, precum și cuvântul *birui* care n-are nicio legătură de sens cu substantivul *loc*.

23. c)

24. b) Numărul de sunete este mai mare cu unu decât numărul de litere deoarece litera *x* redă un grup de două sunete [gz]: *examen* = [e g z a m e n].

25. d) Despărțind în silabe cuvintele date, vedem că în cuvântul *cimpoaie* există doi diftongi: *cim-poa-ie*.

26. a)

27. a) În enunțul de sub **a** verbul *a fi* arată existența și este predicativ, în enunțurile **b** și **c** este copulativ și intră în alcătuirea predicatelor nominale *e ușor* și *este un medic*, iar în ultimul enunț ajută la formarea modulului condițional-optativ perfect *ar fi trebuit*, fiind deci auxiliar. Pentru valorile verbului *a fi* vezi și Testul nr. 1, punctul 52.

28. b) Prima dată cuvântul *îse* înlocuiește cu verbul copulativ *este* (*o albină este slabă*), iar a doua oară cu forma accentuată a pronumelui personal *lui* sau *ei* în cazul dativ (*să ceară lui / ei*).

Cuvântul *i* mai are și alte valori morfologice:

- substantiv: *Elevii au scris litera i.*
- interjecție: *I, ce surpriză!*
- verb predicativ personal: *Nu-i acasă.*
- verb predicativ impersonal: *Dacă-i să pleci, anunță-mă!*
- verb auxiliar. *Dacă-i ajutat de colegi, reușește.*
- pronume personal în acuzativ: *Pe ei i-am văzut în oraș.*
- pronume personal în dativ cu valoare neutră: *Zi-i, măi lăutare!*
- pronume personal în dativ posesiv: *Se opriseră înainte-i.*

29. c) Adjectivul *mărunte* se acordă în caz cu substantivul *licăriri* care este în acuzativ deoarece este precedat de prepoziția (*i*)n.

30. b) Substantivele în cazul acuzativ sunt *răchitele, vale, apă, niște coji, portocale*, toate precedate de prepozițiile *sub, din, pe, ca, de*, specifice acestui caz.

31. c) În versul dat cuvântul *o* este articol nehotărât. În varianta **c** cuvântul *o* este pronume personal formă neaccentuată: (*pe ea*) **o** *auzise*. În toate celelalte variante de răspuns cuvântul *o* este articol nehotărât. Pentru alte valori ale lui *o* vezi Testul 2, exercițiul 46.

32. a) Cuvântul *relativ* este adverb pe lângă adjectivul *caldă* (*cât de / cum?* → *caldă = relativ*), iar cuvântul *negru* este substantiv obținut prin conversiune din adjectiv deoarece este articulat hotărât și este termen regent pentru atributul *cerului*.

33. d) În celelalte serii sunt și adjective care pot avea grade de comparație: *clar, rece, limpede*.

34. b) Pentru a avea funcție sintactică de complement direct numeralul cardinal *doi* trebuie să aibă valoare substantivală, adică să înlocuiască un substantiv. El are această valoare numai în varianta **b**, în celelalte variante având valoare adjectivală pe lângă substantivele *copii, cărți și iepuri* pe care le determină și cu care se acordă, îndeplinind funcție sintactică de atribut adjectival. În varianta **b** răspunde la întrebarea *pe cine?* și are termen regent verbul *să convingă: pe cine?* → *să convingă = pe doi*.

35. a) Toate cele trei subordonate încep cu un element subordonator: *să, ca să și cum*. În funcție de întrebările la care răspund și cuvintele determinate, cele trei subordonate sunt circumstanțiale de scop și completivă directă: *cu ce scop?* → *s-a-mbrăcat, cu ce scop?* → *să colinde, ce?* → *să vadă*.

36. a) Funcție sintactică are numai interjecția *zău*. Adverbul explicativ *adică*, vocativul *bobocule* și interjecția *de* nu au funcție sintactică.

37. d) O subordonată se conține în partea de propoziție corespunzătoare pe care o înlocuiește la nivelul frazei. Ținând cont că predicativa înlocuiește un nume predicativ, ea se conține tot în nume predicativ.

38. b) Întrebările adresate termenilor regenți corespunzătorii ne conduc la această soluție: *ce făcea?* = *stătea; cum?* → *stătea = ca un stâlp; ce fel de?* → *stâlp = de piatră; unde?* → *stătea = înaintea ei*.

39. c) Atributiva *care ședeau pe laița de lângă masa cea mare din umbra cerdacului* răspunde la întrebarea *care?* adresată substantivelor *Ana și bătrână*, iar completiva directă *unde-i cărciumarul* răspunde la întrebarea *ce?* adresată verbului predicativ, personal și tranzitiv *întrebă*.

40. a) Atributiva *că ne-am certat* din varianta **a** este intercalată, răspunde la întrebarea *care?* și are ca termen regent substantivul *faptul*. În celelalte variante subordonatele sunt, în ordine: indirectă, consecutivă și completivă directă.

41. d) Cuvântul *tremurândă* este un adjectiv obținut prin conversiune din verbul *a tremura*, aflat la gerunziu.

42. a) Neologismele *sideral* și *astral* au sensul *referitor la aștri*, iar celelalte trei cuvinte date fac referire la *noapte* și la *seară*.

43. e) Cuvântul *perie* nu figurează în DEX în niciuna din categoriile menționate. (neologism, arhaism, regionalism sau cuvânt popular), la finalul articolului precizându-se: *Et. nec, Cf. sl. Perije*. El poate avea sensuri diferite în funcție de context, făcând parte din vocabularul activ, fără să se încadreze într-una dintre categoriile menționate.

44. b) În cuvântul *cercețează* numărul literelor este egal cu numărul sunetelor deoarece grupul de litere *ce* redă două sunete, întrucât în silaba din care face parte nu există altă vocală.

45. a) Cuvântul *ulicioară* conține patru vocale deoarece are patru silabe, și semivocala *o* din diftongul *oa*. În acest cuvânt nu există triftongul *ioa* pentru că *i* este numai literă ajutătoare.

46. a) Cuvântul *sublinia* are două modalități de despărțire în silabe: *sub-li-ni-a* / *su-bli-ni-a*. Celelalte cuvinte se despart corect în silabe astfel: *as-pru*, *func-ți-e*, *mon-stru*.

47. b) Adjectivul subliniat se acordă cu substantivele *genunchi* și (*înaintea*) ... *naturi(i)* care sunt în acuzativ și genitiv, ultimul substantiv fiind însoțit și de prepoziția *înaintea* specifică genitivului.

48. c) Numeralul ordinal *al doilea* are valoare adjectivală pe lângă substantivul *pahar*, cu care se acordă în gen, număr și caz și care este în cazul acuzativ. Prin acord cu acesta, și numeralul are cazul acuzativ.

49. b) Cuvântul *cealaltă* este adjectiv pronominal de diferențiere deoarece se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *partea* pe care îl determină și care este în cazul acuzativ, precedat fiind de prepoziția *în*. Așadar, și adjectivul demonstrativ *cealaltă* este în acuzativ.

50. d)

51. b) Verbul *a fi* este copulativ pentru că intră în alcătuirea predicatului nominal *erau strălucitori și pătrunzători*.

52. a) Verbul *a fi* este auxiliar în varianta **a** deoarece intră în alcătuirea diatezei pasive a verbului *a asculta* căruia *i* se poate adăuga un complement de agent. În celelalte situații este copulativ (**b**), predicativ impersonal (**c**) și predicativ unipersonal în alcătuirea expresiei *mi-e groază*. Pentru valorile verbului *a fi* vezi și Testul 1, exercițiul 52.

53. d) Complementul circumstanțial de timp reprezintă funcția / valoarea sintactică, nu pe cea morfologică, iar dintre celelalte trei variante nu poate avea decât valoare de adverb de timp. Vezi și Testul 2, exercițiul 41.

54. b) Verbul la infinitiv *a comunica* are ca termen regent substantivul *onoarea* și de aceea are funcție sintactică de atribut verbal.

55. a)

56. a) *Mi* este forma neaccentuată de dativ a pronumelui personal și, înlocuindu-se prin adjectivul posesiv *mele* (*tâmpoalele mele*), are funcție sintactică de atribut pronominal în dativ.

57. d) Numai prima propoziție este principală iar celelalte sunt: subiectivă (pe lângă expresia verbală impersonală *e destul*), completivă indirectă (răspunde la întrebarea *la ce?* și determină verbul reflexiv intransitiv *să te gândești* care se referă la un proces psihic), consecutivă (elementul subordonator *ca să* se poate înlocui cu conjuncția subordonatoare *încât*, specifică acestei subordonate, și apare în context cu adverbul *destul*) și atributivă (cu termenul regent *lucrului*).

58. c) În celelalte variante, formele corecte sunt: Ea *însăși* a făcut compunerea. Ei *înseși* i-am data cartea. El *însuși* a citit poezia. Vezi și Testul 1, exercițiul 3 și Testul 2, exercițiul 4.

59. b) Singurul subiect exprimat este *mama*, celelalte două fiind neexprimate incluse: **tu** (*te uiți*), **tu** (*dai*).

60. c) Subiectul exprimat este *dor* deoarece face parte dintr-o expresie verbală unipersonală care se referă la un sentiment. Vezi și Testul 6, exercițiul 54.

PARTEA a III-a

Teste propuse de autori

TESTUL 1

1. c) În frază există următoarele intercalări: *să fi fugit ... prin pădure; și ... negreșit; turcii că se luaseră după ele*. Cele două subiective au ca termeni regenți verbul impersonal *trebuie* la diateza activă și adverbul predicativ *negreșit*.

2. d) Cuvântul *și* este adverb când se înlocuiește cu un adverb cu valoare modală (*chiar, încă*) sau temporală (*indată, imediat*). Când este conjuncție coordonatoare, *și* leagă două părți de propoziție sau două propoziții de același fel. Același cuvânt mai poate fi pronume reflexiv: *Și-a adus aminte de voi*.

3. b) Locuțiunea adverbială este *la urmă*, sinonimă cu *apoi*, iar locuțiunea verbală este *se luaseră după ele* care este sinonimă cu *a urmări*.

4. d) Verbul *a fi* cu forma *erau* este predicativ, deoarece arată existența (*se aflau*), iar în a doua situație este folosit ca auxiliar în alcătuirea conjunctivului perfect al verbului *a fugi* (*să fi fugit*).

5. c) Locuțiunea verbală *se luaseră după ele* poate avea și sensul „a proceda după sfatul (îndemnul) cuiva”: *Dacă te-ai fi luat după ele, ai fi reușit mai ușor*.

6. c) Desparte cuvintele în silabe și vei constata că se mai întâlnește hiat în: *știa, luaseră, energie, cooperare, locuțiune, geometrie, coalțițe și aplauze*. Celelalte cuvinte conțin diftongi: *trebuie, ploaie* (are doi diftongi), *două, metrou, fiică, nouă*. Cuvântul *iaurgiu* are doi diftongi (*ia* și *iu*) și un hiat care se realizează între diftongul *ia* și vocala *u*, deoarece diftongul se termină în vocală urmată de o altă vocală. Deși regula prevede că după *c, g, ch, gh*, nu există diftongi sau triftongi care să înceapă cu semivocalele *e* sau *i*, grupul de sunete *iu* formează diftong întrucât *i* de după *g* este vocală, iar *u* semivocală.

7. d) Litera *e* din cuvântul *el* redă diftongul *ie*, deoarece acest cuvânt se pronunță *iel*. Diftongi mai conțin și cuvintele: *rouă, ieri, soartă, dogoare, soare, floare, poliției, mâine*. Cuvintele *alcool, geograf, protozoare, inflație* conțin hiaturi, iar cuvântul *poliției*, pe lângă diftongul *ei*, conține și hiatul *i-ei*, fiindcă diftongul începe cu vocala *e*.

8. c) Fraza nu ridică nici probleme de segmentare, nici de stabilire a felului subordonatelor.

9. a) Predicatul nominal din propoziția a doua este *crime sunt*, ci *nu sunt acesta*, deoarece are numele predicativ postpus și exprimat prin substantiv nearticulat, iar pronumele demonstrativ *acesta* este subiect.

Structura *să te dau pradă* nu este, în acest caz, locuțiune verbală, deoarece cuvântul *pradă*, conform DEX, intră în alcătuirea locuțiunii verbale mai vechi *a face pradă* („a prăda”) și a expresiei *a fi* (*a cădea, a se afla*) *pradă* (*în prada*) *cuiva* cu sensul „a discreția, în stăpânirea cuiva”. Aici, în text, cuvântul *pradă* are singur înțelesul de „persoană ajunsă în puterea cuiva”, „dar de război”.

10. c) Cuvintele date pot avea următoarele sinonime, unele în funcție de context: *a ști* = a cunoaște, a dumiri, a avea, a găsi, a poseda, a afla, a recunoaște, a bănuși, a aminti etc.; *gâde* = călău, gealat, ucigaș etc.; *nemernic* = ticălos, abject, infam, josnic, mișel, mizerabil, mârșav, nelegiuit, nedemn, netrebnic etc.; *crimă* = asasinat, omor, moarte, omucidere, omorâre, ucidere, homicid etc.; *dreptate* = echitate, justiție, justețe etc.

11. c) Grupul de litere *ge* redă două sunete (consoana *g* și vocala *e*) atunci când în silaba în care se află, nu există altă vocală.

12. d) Cuvântul *ce* este pronume relativ deoarece leagă subordonata atributivă *ce-așteaptă* de regenta ei, având ca termen regent substantivul *gâdea*. Pronumele relativ *ce* înlocuiește tocmai acest substantiv și, substituindu-le, descoperim funcția sintactică de subiect a pronumelui relativ *ce*: *ce (gâdea) așteaptă*.

13. a) Verbul *a fi* este verb copulativ în ambele situații deoarece intră în alcătuirea predicatelor nominale *crime sunt și ar fi dreptate*.

14. d) Completivele directe au ca termeni regenți verbele predicative, personale și tranzitive *știi și ai cătat* (cu sensul „ai încercat”), iar în situația consecutivă, conjuncția subordonatoare *să* se poate înlocui cu conjuncția subordonatoare *încât*, element relațional subordonator specific acesteia.

15. c) Cuvintele și locuțiunile date pot avea următoarele sinonime, unele în funcție de context: *solie* = misiune, veste, însărcinare, mesaj, menire, delegație etc.; *scaun* = domnie, cârmuire, ocârmuire, conducere, stăpânire, diriguire; *mobilier*; defecație; *temelie* = bază, fundament, fundație, temei etc.; *a zdruncina* = a cutremura, a dezechilibra, a zgâlțâi, a clătina, a vătămă etc.; *a da o mână de ajutor* = a ajuta, a sprijini, a susține etc.

16. a) Grupul de litere *ge* redă un singur sunet (consoana *g*) atunci când în silaba în care se află, există altă vocală iar litera *e* nu are valoare fonetică, fiind doar literă ajutătoare.

17. d) Cuvântul *asupra*, deși nearticulat, este prepoziție cu regim de genitiv, dar în această situație este urmată, ca excepție, de pronumele personal *-mi* în cazul dativ posesiv (*asupra mea*) și împreună au funcție sintactică de complement indirect care răspunde la întrebarea *împotriva cui?* adresată verbului *încercat-au*.

18. d) Cele două subiective au ca termeni regenți verbele reflexive *se pare și se știe*.

19. d) Fiecare dintre cele trei propoziții are și părți secundare (attribute sau complemente).

20. d) În text se află pronumele personale *mi, ți*, pronumele relativ *ce* și pronumele reflexiv *se* folosit de trei ori.

21. b) Au funcție sintactică pronumele *mi* (complement indirect), *ți* (atribut pronominal datival), *ce* subiect.

22. a) Cuvântul *ți* este pronume personal în cazul dativ posesiv, înlocuindu-se cu adjectivul pronominal posesiv *ta*, și are funcție sintactică de atribut pronominal în dativ pe lângă substantivul *Curtea*.

23. d) Pronumele relativ *ce* leagă subordonata *ce se cade* de regenta ei, având funcția sintactică de subiect pe lângă verbul *se cade*.

24. a) Structura menționată are funcție sintactică de apozitie dezvoltată care explică sintagma *unui sol trimis de craiul*, dovadă că i se poate alătura adverbul explicativ *adică*. Apozitia propriu-zisă este *unui sol*, acordată în caz cu termenul regent, iar celălalt cuvânt este atribut adjectival.

25. a) Dintre celelalte cuvinte, sunt dublete accentuale (fără diferențiere semantică) *dihor/dihor, alo/alo, trafic/trafic și penurie/penurie*, iar celelalte se accentuează corect astfel: *doctoriță, taxi, fenomenologie, radar, regizor, vatman, duminică, ianuarie, cobalt, arșiță, furie*. Cuvântul *alo* are dublă accentuare atunci când are valoare morfologică de interjecție, dar când este substantiv cu sensul „apel telefonic” se accentuează pe ultima silabă (*alo*).

26. b) Dintre celelalte cuvinte, numai *gângav* și *intim* sunt dublete accentuale, pe când restul sunt omograme, accentuarea diferită având consecință și diferențierea semantică. Unele dintre acestea sunt și părți de vorbire diferite: *august, barem, imobil, înapoia, însuși, tipic*.

27. c) Tot omograme sunt cuvintele *voi, vestibul, corector și țarină*, iar *polip, ponei, manager, rolfilm, jilav, protector, satiră, sinecdocă, vector, pegas, profesor* sunt dublete accentuale.

28. c) Mai au forme multiple de plural nediferențiate semantic cuvintele *antet, artimon, balot, chipiu, crucifix, coardă, debușeu, fedeleș, gălușcă*. Cuvintele *corector, translator, țarină* au forme multiple de plural, dar realizează și o diferențiere semantică, fiind omograme. Tot omograme sunt și cuvintele *boxer* și *barem*, dar primul are la plural aceeași formă indiferent de sens (*boxeri*), iar al doilea nu flexionează atunci când are valoare adverbială. Cuvântul *polip* are formă unică la plural (*polipi*).

29. c) În afară de cuvintele din seria **c** (*alice/alice, amploiat/amploiat, chiulasă/culasă, cafeină/cofeină*) mai au forme duble de singular: *direcție/direcțiune, fierăstrău/ferăstrău, colind/colindă, corigent/corijent, cartilaj/cartilagi, delcou/delco, încarnare/incarnare*. Celelalte substantive au forme unice de singular: *mugure, fluture, greiere, oaspete, berbec*.

30. b) Formele și sensurile omonimelor parțiale găsite sunt: *accese* (atac, izbucnire), *accesuri* (intrare), *accidenți* (semn muzical), *accidente* (întâmplări), *arce* (porțiuni de curbă), *arcuri* (resort), *capi*

(conducător), *capete* (parte a corpului, unitate, extremitate, vârf, măciulie, căpătâi, început, sfârșit, motiv), *capuri* (promontoriu), *cămine* (instituție, casă părintească), *căminuri* (sobă, cuptor, vatră, horn, acces subteran). Mai sunt omonime parțiale: *ciubuce* (pipă, ornament), *ciubucuri* (bacșiș), *colți* (dinte, dantelă, șuviță), *colțuri* (unghi, extremitate), *fluierași* (persoană), *fluierașe* (obiect, instrument), *fuse* (unealtă, instrument de tors), *fusuri* (anat., geogr., tehn., arhit., mat.), *ghizi* (persoană), *ghiduri* (carte), *ghivece* (vase), *ghiveciuri* (mâncare). Cuvintele *cocoloș*, *tunel*, *râpă*, *rujă*, *modem* au forme duble de plural pentru același sens, fără a fi omonime: *cocoloși/cocoloașe*, *tunele/tuneluri*, *râpi/râpe*, *ruje/ruji*, *modeme/modemuri*. Substantivul *boală* are, pe lângă forma *boli*, și pluralul *boale*, dar numai în expresia „a băga în boale”.

TESTUL 2

1. c) Formele corecte de plural ale substantivelor date sunt: *chibrituri*, *bareme*, *ghișee*, *tranșee*, *debușee/debușeuri*, *găluște/găluști*.

2. d) Formele corect accentuate sunt: *veveriță*, *suferință*, *ianuarie*, *avarie*, *penurie/penurie*, *candid/candid*.

3. d) Formele corecte ale substantivelor date sunt: *corigență/corijență*, *peisaj*, *nafragiu*, *încarnare/încarnare*, *serviciu*, *cartilaj/cartilagiu*, *incrustare*, *încorporare/încorporare*.

4. c) Paronime sunt *insera/insera*, *investi/investi*, deoarece au formă aproape identică și sens diferit: „a include un cuvânt, un enunț, un fragment într-un text”, „a se face seară”, „a numi pe cineva într-o funcție”, „a participa cu bani într-o afacere”. Celelalte sunt variante literare libere (adică amândouă sunt forme corecte ale aceluiași cuvânt).

5. d) Paronimele *carbonifer(ă)*, *petrolifer(ă)* care au în alcătuirea lor elementul *-fer(ă)* au sensul „care conține” și de aceea se folosesc în contexte cu substantive ca *zonă*, *regiune*, *strat*, *bazin*. Perechile lor *carbonier*, *petrolier* au sensul „care se referă la cărbune sau la petrol”, „referitor, privitor la cărbune sau la petrol.” *Temporal* înseamnă „pentru scurt timp”, pe când *temporal* are sensul „referitor la timp” (*circumstanțiala temporală*) sau „care aparține timpului” (*osul temporal*). *Învestit* are sensul „numit într-o funcție”, iar *investit* semnifică „acțiunea de a plasa capital într-o afacere”.

6. a) Fraza dată are următoarele discontinuități și intercalări: *silindu-se ... oamenii ajung; iar agresiunea ... ei o exercită asupra semenilor lor; ca și cum în mod cu totul și cu totul necesar ... trebuie; noi ... ori să ofensăm*. Completiva indirectă este cerută de verbul reflexiv intransitiv *silindu-se*, predicativa urmează verbului copulativ *ajung*, iar cele două subiective coordonate disjunctiv au ca termen regent verbul impersonal *trebuie*. Cele două modale au termeni regenți diferiți – verbele *se feresc* și *exercită*.

7. d) În fraza dată există raport de coordonare între propozițiile principale *silindu-se ... oameni ajung* și *iar agresiunea ... ei o exercită asupra semenilor lor* și între subordonatele subiective *noi ... ori să ofensăm* ori *să fim ofensați*. În raport de subordonare se află toate cele șapte subordonate față de regentele lor.

8. a) Predicativele verbale sunt: *să nu ... fie* (verbul *a fi* face parte dintr-o structură impersonală care se referă la o stare sufltească și este însoțit de o formă neaccentuată a unui pronume personal în dativ), *să ... inspire, se feresc, pot, exercită, trebuie, să ofensăm, să fim ofensați* (exprimat prin verb la diateza pasivă). Predicatul nominal incomplet este exprimat prin verbul copulativ *ajung* cu înțelesul „devin” iar predicativa care-i urmează se poate contrade în numele predicativ *de temut*.

9. c) Complementul indirect este *le*, predicatul verbal este *să nu ... fie* și subiectul este *teamă*.

10. c) Cuvintele *ei* și *o* mai pot avea și alte valori morfologice:

- **Ei**, *ce să-i faci! Așa e lumea...* (interjecție)
- **Auzind așa**, *a luat-o la sănătoasa*. (pronume personal cu valoare neutră)
- **A avut loc acolo** **o** *întâmplare ciudată*. (articol nehotărât)
- **O fată** *sare coarda, alta desenează*. (adjectiv pronominal nehotărât)
- **Am cumpărat o carte și două caiete**. (numeral cardinal cu valoare adjectivală)
- **O**, *ce surpriză!* (interjecție)

- *Copiii au învățat litera și sunetul o.* (substantiv)
- *O să vină și el acolo.* (verbul auxiliar *a avea*, în alcătuirea viitorului popular)
- *O veni poate mâine.* (verbul auxiliar *a vrea* în alcătuirea viitorului popular)

11. d) Prima dată este predicativ deoarece face parte dintr-o structură impersonală care se referă la o stare sufletească și este însoțit de o formă neaccentuată a unui pronume personal în cazul dativ, iar a doua oară este auxiliar deoarece ajută la formarea diatezei pasive.

Verbul *a fi* este predicativ și în structuri de tipul: *mi-e sete, mi-este foame, mi-e somn, e primăvară, e toamnă, este dimineață* etc.

12. a) Cuvintele date au și alte sinonime: *a inspira* = a sugera, a evoca, a aspira, a trage; *a exercita* = a îndeplini, a practica, a profesa; *necesar* = trebuincios, indispensabil, neapărat; *a ofensa* = a jigni, a supăra, a insulta, a ultragia, a vexa, a invectiva, a leza, (fig.) a răni, a atinge.

13. b) Hiatul se realizează între un diftong sau triftong și o vocală numai dacă vocala din diftong sau triftong se alătură celeilalte vocale și se pronunță în silabe diferite: *poliți-ei, ia-urt*. Atenție la despărțirea în silabe a cuvintelor *hi-e-ro-gli-fă, fe-bru-a-ri-e!*

14. a) Diftongul se formează și din sunete aparținând unor cuvinte diferite unite prin cratimă (*i-ar*), primul e din cuvântul *este* se pronunță diftongat (*ie*), iar în cuvântul *vegheau* al doilea e este doar literă ajutătoare fără valoare fonetică, transcriindu-se fonetic [*v e g' a u*].

15. d) Ca și în cazul vocalelor în hiat și al diftongilor, despărțiți mai întâi cuvintele în silabe. Cuvântul *ei* se pronunță triftongat (*iei*).

16. d) Sintagmele *cine mă spăla, cine mă îngrijii, cine-mi spune* conțin construcții relative infinitivale care au în alcătuire verbele *a spăla, a îngrijii, a spune*, cu prepoziția *a* subînțeleasă, și pronumele relativ *cine*. De aceea aceste verbe nu au funcție sintactică de predicat.

17. c) Cuvântul *cine* este subiect pe lângă verbul *a spăla, mă* este complement direct pe lângă același verb, iar verbul *a spăla* are funcție sintactică de subiect al predicatului *n-are*.

18. d) Formele corecte din celelalte variante de răspuns trebuie să fie *tu însăți* (deoarece se referă la substantivul feminin *polițistă*), *ție însuși/înseși* (în funcție de gen și pentru a se realiza și acordul în cazul dativ), *voi însevă* (cu referire la substantivul *fetelor*, de genul feminin, aflat la numărul plural). În varianta de răspuns **d)**, ar fi fost corectă și structura *mie însumi*, dacă ar fi fost vorba despre o persoană de sex masculin.

19. d) În această situație trebuie să se țină cont de regula acordului pronumelui relativ *care* în cazul genitiv, însoțit de articol posesiv (genitival). Articolul se acordă în gen și număr cu obiectul posedat (cuvântul care urmează), iar pronumele cu posesorul (cuvântul de dinainte), realizându-se astfel un acord încrucișat. Formele corecte sunt *a cărui (a), ale cărui (b), ai căror (c)*.

20. a) În privința valorilor ei fonetice, litera *i* poate fi vocală (*pictură, ultragia*), semivocală (*piață, maică*) și *i* scurt (*toți*), când stă pe lângă o consoană, într-o silabă în care se află o altă vocală. Când se află după *c, g, ch, gh*, litera *i* nu are valoare fonetică fiind doar literă ajutătoare, dar dacă în silaba respectivă nu există o altă vocală, ea este și vocală a silabei.

21. a) Locuțiunile conjuncționale *pentru că, de vreme ce, din moment ce, odată ce* sunt specifice subordonatei cauzale, iar structura *măcar să* – alcătuită din adverb și conjuncție – nu are valoare de locuțiune conjuncțională (DOOM2, 2005, p. 470). Cuvântul *și* din locuțiunea conjuncțională subordonatoare și *dacă* este adverb sinonim cu *chiar*, nu conjuncție coordonatoare.

22. d) Conjuncțiile compuse scrise în cuvinte separate se pot confunda cu locuțiunile prepoziționale, dar se deosebesc prin aceea că acestea sunt alcătuite numai din prepoziții, pe când locuțiunile prepoziționale au în compunere și alte părți de vorbire.

23. a) Deși sunt neologisme și se termină în *ce*, adjectivele următoare sunt variabile, având forme de plural: *tenace, vorace, sagace, rapace, novice*. Sunt invariabile *atroce, feroce, locvace, precoce, eficace, vivace, motrice, perspicace*.

24. b) Prepozițiile cu regim de genitiv se termină în articolele hotărâte *a* sau *l*, unele dintre ele provenind din adverbe prin articularea acestora: *înainte* (adv.) – *înaintea* (prep.), *împrejur* (adv.) – *împrejurul* etc. Prepozițiile cu regim de genitiv terminate în *a* nu trebuie confundate cu trei dintre prepozițiile cu regim de dativ care se termină în aceeași vocală: *aidoma, asemenea, așijderea*.

25. d) Substantivul *exercițiul* este subiect al predicatului *să fie rezolvat*, ci nu al expresiei verbale impersonale *este greu* care are, de obicei, ca subiect un verb la infinitiv sau la supin ori este urmată de o subordonată subiectivă, ca în cazul de față. De aceea substantivul *exercițiul* și atributul său *acesta* trec în propoziție cu predicatul *să fie rezolvat*.

26. d) Gradul superlativ absolut al adjectivelor de la punctul **d** este format prin mijloace expresive: lungirea unui sunet, cu ajutorul sufixului *-isim* și al unor locuțiuni adverbiale. Tot în mod expresiv sunt formate și superlativele absolute *ultramodern, miică, supraaglomerat, deșteaptă foc, grozav de isteț*. Un superlativ absolut obișnuit este *foarte înalt*, pe când *colosal, gigantic, imens, foarte optim* nu au grade de comparație, iar *cel mai înalt* și *cea mai frumoasă* sunt la gradul superlativ relativ.

27. c) Substantivul *hotărârea* este complement direct pe lângă verbul *să ... destăinuie*, unde este și reluat prin forma neaccentuată a pronumelui personal *o*.

28. d) Subiectivele sunt *că Dora era înțelegătoare* și *că ea s-ar fi priceput*, având ca termeni regenți expresiile verbale impersonale *era foarte adevărat* și *era cel puțin exagerat*. Completiva indirectă *să închidă nouă ochi din zece* determină verbul reflexiv intransitiv *s-ar fi priceput*, iar elementul subordonator *oricum* al concesivei se poate înlocui cu unul specific – *chiar dacă*.

29. b) Predicatele nominale sunt *era înțelegătoare, era foarte adevărat, era cel puțin exagerat*, iar restul sunt predicate verbale. Verbul *a fi* – din predicatul *s-ar fi priceput* – este auxiliar, nu copulativ, deoarece ajută la formarea condiționalului perfect și de aceea predicatul este verbal.

30. c) În frază mai există un subiect subînțeles și două propoziții subiective care țin locul unor subiecte.

TESTUL 3

1. a) Subiectivele sunt *ceea ce m-a mirat* și *să devină*, iar predicativele sunt *că niciunul dintre acești oameni ... n-a ajuns, ceea ce a visat* și *ceea ce ar fi trebuit*. Ultimele două subordonate trebuie interpretate ca atributive pe lângă substantivul *osteneala* articulat hotărât, chiar dacă acesta face parte dintr-o locuțiune verbală. Acestea au însă și o nuanță finală.

2. c) În prima situație cuvântul *și* se înlocuiește cu adverbul *chiar*, în a doua și ultima situație stabilește un raport de coordonare la nivelul frazei, iar în structura *și-au dat osteneala* se poate înlocui cu *își: își (dă osteneala)* și este pronume reflexiv.

3. b) Pronumele din fraza dată sunt: *ceea ce* (în toate trei situațiile pronume relativ), *m-, l-, ei, îi, eu, -i, -i* (pronume personale), (*pe*) *care, care* (pronume relative), *celor* (pronume demonstrativ), *și (au)* (pronume reflexiv), *niciunul* (pronume negativ).

4. b) În ultima situație, pronumele relativ *ceea ce* are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul *a deveni* din subordonată, deși el are rol de legătură în regenta acesteia. Există, așadar, un caz de împletire a regentei cu subordonata.

5. a) Atributele din text sunt: *dintre ... oameni* = atribut substantival prepozițional / substantiv comun în acuzativ, cu prepoziție; *acești* = atribut adjectival / adjectiv pronominal demonstrativ; *celor* = atribut pronominal genitival / pronume demonstrativ.

6. d) Litera *i* are valoare de vocală când se află singură în silabă sau numai cu consoane, iar când se alătură unei vocale în aceeași silabă are valoare de semivocală. Îl marchează pe *i* scurt atunci când stă lângă o consoană iar în silaba respectivă există altă vocală.

7. c) Diftongii și triftongii pot fi alcătuiți și din sunete aparținând unor cuvinte diferite și atunci se scriu cu cratimă, prin care se realizează pronunțarea într-o silabă. În cuvântul *ei* există triftong deoarece litera *e* din alcătuirea lui transcrie sunetele *ie* [iei].

8. d) Grupurile de litere *ge, gi, ce, ci, ghe, ghi, che, chi* redau două sunete numai atunci când în silabă cu ele nu există o altă vocală. Literalele *e* și *i* din aceste grupuri nu pot să fie semivocale atunci când sunt urmate de o vocală, deoarece după consoanele *c, g, ch, gh* nu există diftongi sau triftongi care să înceapă cu semivocalele *e* și *i*, acestea fiind doar litere ajutoare. *E* sau *i* care urmează consoanelor menționate pot fi însă vocale atunci când sunt accentuate, pronunțându-se cu o intensitate mai mare decât sunetul care le urmează: *geamgiu, cercei, hangiu*.

9. b) Cuvintele *îndemnul, înnoda, strămoșesc* sunt derivate (primul este derivat regresiv); *în loc de, înainte de* sunt locuțiuni prepoziționale; *în caz că* este locuțiune conjuncțională subordonatoare.

10. b) Celelalte serii conțin și sinonime care nu sunt neologisme: *a arăta, caznă, a uimi, a istorisi, trudă, sfat, a nedumeri, strădanie*.

11. c) Prima subordonată este concesivă introdusă prin conjuncția subordonatoare subînțeleasă *să*, sinonimă cu locuțiunea conjuncțională *chiar dacă*, specifică subordonatei concesive, iar următoarea subordonată este subiectivă deoarece determină verbul *fie* care este predicativ impersonal, sinonim cu *a se întâmpla (să se întâmple¹/ ce s-o întâmpla²)*.

12. b) Verbul *a fi* este în ambele situații predicativ impersonal sinonim cu *a se întâmpla: să se întâmple ce s-o (se va) întâmpla*. Tot predicative sunt și verbele *trebuie, să mă duc, cer* și *a rezolva* (acesta fiind folosit la un mod nepersonal sau nepredicativ). În text este însă și verbul auxiliar *o* care intră în alcătuirea viitorului popular *o fi (va fi)*.

13. d) *Ce* este subiectul predicatului *o fi, eu* este subiectul predicatului *să mă duc*, iar *care* al predicatului *cer*. Predicatele *fie* și *trebuie* sunt urmate de propoziții subiective care țin locul subiectelor.

14. b) Predicatele verbale sunt *fie, o fi* (exprimate prin verb predicativ impersonal cu sensul *a se întâmpla*), *trebuie, să mă duc, cer*, iar verbul *a rezolva*, fiind la modul infinitiv prezent, are funcție sintactică de complement circumstanțial de scop, nu de predicat.

15. d) Adjectivul *intempestivă* are sensul de „inoportună, care se produce pe neașteptate, într-un moment nepotrivit, neprielnic”.

16. a) Cele două propoziții intercalate între termenii cauzalei sunt temporale coordonate între ele, ultima dintre ele având elementul subordonator *când* subînțeles.

17. d) În cadrul acestei propoziții se intercalează alte două temporale, iar sintagma *de dureri* este atribut al substantivului *vecie* cu care face parte din aceeași propoziție.

18. c) Cuvântul *sara* este un arhaism fonetic, deoarece învechită este doar pronunția.

19. b) În cuvântul *ceasornicul* litera *e* este numai literă ajutătoare, fără valoare fonetică, în cuvântul *vecie* există hiatul *i-e*, cuvântul *ei*, în funcție de pronunțare, conține triftongul *iei*, iar în substantivul *dureri* litera *i* stă lângă o consoană, nu lângă vocala *e* sau *u*, pentru a forma diftong.

20. c) Acolo unde numărul de sunete este mai mic decât numărul de litere, literele *e* și *i* nu au valoare fonetică, fiind doar litere ajutătoare pe lângă *c* (*căci, ceasornicul*). Când numărul de litere este egal cu numărul de sunete, *e* și *i*, pe lângă litere ajutătoare, sunt și vocale ale silabelor din care fac parte, în lipsa altor vocale în silaba respectivă (*vecie, gene*).

21. c) În funcție de poziția în cuvânt și de pronunțare, litera *e* poate transcrie vocala *e* când este singură în silabă (*epocă*) sau alături de consoane (*mere*), semivocala *e* când este în silabă alături de o vocală și se pronunță *e* (*mea*) și semivocala *i*, tot alături de o vocală în aceeași silabă, dar se pronunță *i* (*aceea*). În cuvintele mai vechi în limbă litera *e* se pronunță *ie*, diftongat (*el, este, era*).

22. b) Litera *i* este semivocală atunci când se află alături de o vocală în aceeași silabă (*iarbă*) și *i* scurt când stă lângă o consoană într-o silabă în care se află altă vocală (*pomi*).

23. d) Cuvântul *ei* poate fi și interjecție (*Ei, ce să-i faci!*).

24. d) Atributul pronominal *ei* are ca termen regent substantivul *văpaie* și stă înaintea acestuia. Atributul *de dureri* determină substantivul *o vecie* și între ele *s-au* intercalat alte părți de vorbire. Valoarea sintactică de complement direct a cuvintelor *pe care* este dovedită și de faptul că este dublat (reluat) prin forma neaccentuată a pronumelui personal *le* în cazul acuzativ.

25. d) În fiecare serie există câte un cuvânt care face notă discordantă cu sensurile cuvintelor date: *voluntariat* pentru *voluptate, vâlvă* pentru *văpaie* și *vecinătate* pentru *vecie*.

26. b) Ordinea firească a propozițiilor din fraza dată ar fi aceasta: *Poate că ceea ce nu știm este faptul că Dumnezeu suferă de noi și că el va muri odată cu noi, dacă va fi (se va întâmpla) să pierim*.

27. d) Între cei doi și sunt intercalate subordonatele *de va fi să pierim*.

28. b) Primul și coordonează cele două atributive, iar al doilea și se poate înlocui cu adverbul *chiar*.

29. d) Pronumele relativ compus *ceea ce* are funcție sintactică de complement direct pe lângă verbul *nu știm* cu care se află în aceeași propoziție, iar cuvântul *poate* este adverb predicativ cu funcție sintactică de predicat verbal, fiind urmat de o subiectivă. Verbul *va fi* este predicativ impersonal, sinonim cu *se va întâmpla* și de aceea are funcție sintactică de predicat verbal.

30. b) Singurul predicat nominal este: *este faptul*, iar celelalte șase predicate sunt verbale.

TESTUL 4

1. d) Concesiva este marcată în frază prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *chiar de* și prin elementul corelativ *tot*. Cele două subiective au ca termeni regenți verbul predicativ impersonal *ar fi* cu sensul „s-ar întâmpla” și de verbul personal *tentează* devenit impersonal prin adăugarea formei neaccentuate a pronumelui personal *mă*.

2. b) Verbul *a fi* este predicativ în ambele situații, fiind sinonim cu „s-ar întâmpla” și „să existe”.

3. d) Doar cuvântul *intim* are dublă accentuare fără diferențiere semantică: *intim/intim*.

4. d) Cele două subiective au ca termeni regenți verbul personal *bucură* devenit impersonal prin adăugarea formei neaccentuate a pronumelui personal *mă* și verbul predicativ impersonal *trebuie*. Completiva directă este cerută de verbul predicativ, personal și tranzitiv *cred*. În text mai există două propoziții principale și o cauzală.

5. b) Adverbele din text sunt *acum, nu, prea, repede, abia*, adjectivul participial este *început*, iar substantivele sunt *timp și proiectul*. Substantivul *vreme* face parte din locuțiunea conjuncțională subordonatoare *de vreme ce* și nu se ia în calcul ca parte de vorbire independentă.

6. c) Subordonata fiind condițională, conjuncția subordonatoare *să* se înlocuiește cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *în caz că*, specifică acestei subordonate. În celelalte fraze, subordonata dată este, pe rând, subiectivă (**a**), completivă directă (**b**) și completivă indirectă (**d**).

7. d) Atributele existente în textul dat sunt: *de-ai lor, mare, vecinului, nostru, acea, întunecoasă*.

8. c) Patru dintre cele șase atribute sunt adjectivale: *mare, nostru, acea, întunecoasă*.

9. a) Formele corecte de plural ale cuvintelor din seria **a** sunt: *baloți/baloturi, cicatrice/cicatrici, divane/divanuri, găluște/găluști*. Dintre celelalte cuvinte mai au forme duble de plural nediferențiate semantic *crucifix (crucifixe/crucifixuri), esofag (esofage/esofaguri), guturai (guturaie/guturaiuri), maraton (maratoane/maratonuri), cireșă (cireșe/cireși)*. Restul cuvintelor au următoarele forme de plural: *chibrituri, convoaie, hoteluri, rucsacuri, vișine, monede, pâraie*.

10. a) Cuvintele *ad interim* și *ad hoc* se scriu și cu cratimă: *ad-interim* și *ad-hoc*.

11. a) În scrierea cuvintelor date se aplică următoarele reguli:

- se scriu cu cratimă substantivele comune compuse dintr-un substantiv precedat de un numeral (*prim-ministru*), dintr-un substantiv articulat hotărât urmat de un substantiv în genitiv (*gura-leului*), din două substantive legate prin prepoziție (*viță-de-vie*);
- se scriu în cuvinte separate grupurile de cuvinte cu structură sintactică stabilă alcătuite din substantiv sau adjectiv substantivizat, însoțit de unu sau mai multe determinante (*prim ajutor*);
- se scriu în cuvinte separate substantivele proprii compuse care se referă la denumiri geografice și teritorial administrative formate din substantiv + substantiv în genitiv (*Delta Dunării*), din substantiv + prepoziție + substantiv (*Curtea de Argeș*), din substantiv + adjectiv (*Baia Mare*);
- se scriu cu cratimă numele proprii și teritorial administrative alcătuite din două substantive cu formă de nominativ-acuzativ care sunt nume topice proprii (*Cluj-Napoca*);
- se scriu într-un cuvânt substantivele proprii compuse prin contopire alcătuite din substantiv urmat de adjectiv (*Câmpulung*).

12. d) *Ad interim/ad-interim* înseamnă *interimar, provizoriu*, iar *ad hoc/ad-hoc* înseamnă *pentru aceasta, în acest scop, de circumstanță*.

13. d) Prima subiectivă și predicativa apar în structura fixă subiectivă + principală alcătuită numai din verb copulativ + predicativă, iar a doua subiectivă are ca termen regent verbul impersonal *trebuie*. Cele două cauzale sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*, iar prima dintre ele are un element subordonator specific cauzalei – locuțiunea conjuncțională subordonatoare *din moment ce*.

14. a) Dintre celelalte perechi de cuvinte mai sunt sinonime: *clandestin/secret, despot/tiran, dezi-derat/doleanță*. Cuvintele din seria **b** sunt antonime, iar celelalte cuvinte sunt sinonime cu: *desuetudine* – perimare, învechire, ieșire din uz; *implementare* – aplicare, introducere, integrare; *diacritic* – semn grafic; *diacronic* – în evoluție; *sincronic* – simultan, static, independent de evoluție.

15. d) Cazurile formelor neaccentuate ale pronumelor personale se află prin raportarea lor la formele accentuate: *(lui) îi, i; (pe ei) îi, i; (lor) le; (pe ele) le*. Când este verb *i* se înlocuiește cu *e(ste)*.

16. a) Niciunul dintre cuvintele date nu are dublă accentuare.

17. c) Numărul propozițiilor dintr-o frază este egal cu numărul predicatelor exprimate și neexprimate. În fraza dată sunt cinci predicate: *era mai vechi, (era) renovat, (erau) dezorientați, s-au hotărât, să rămână*.

18. d) Cele două cauzale sunt coordonate între ele, prima fiind introdusă printr-un *cum* cauzal (se înlocuiește cu un element subordonator specific acestei subordonate (*deoarece, fiindcă* etc.), iar concesiva are tot un conector specific – conjuncția subordonatoare *deși*. Completiva indirectă de la sfârșitul frazei are ca termen regent verbul personal intransitiv *s-au hotărât* (la ceva).

19. c) Predicatele nominale sunt *era mai vechi* și *(erau) dezorientați*, iar predicatele *(era) renovat, s-au hotărât* și *să rămână* sunt verbale. Primul dintre predicatele verbale este exprimat prin verb la diateza pasivă (**era renovat de către cineva**), cu auxiliarul subînțeles.

20. d) Completiva directă urmează verbului tranzitiv *au hotărât*, iar subiectiva este cerută de verbul reflexiv impersonal *se hotărâse* (de către cineva). În ultima frază verbul *a se hotărî* nu mai este impersonal, ci personal și de aceea îi urmează o completivă indirectă. Atributiva urmează imediat termenului regent – substantivul *hotărârea*, articulat *hotărât* – care face parte din locuțiunea verbală *luaseră hotărârea*.

21. a) Cuvintele date au ca sinonime: *vechi* – arhaic, antic, uzat, perimat, depășit, demodat; *renovat* – înnoit, reparat; *dezorientat* – încurcat, deconcertat, zăpăcit, uluit, deusolat; *hotărât* – decis, dărz, ferm, intransigent, neabătut, determinat; *sejur* – ședere, vacanță, concediu.

22. d) Cuvintele date se scriu corect astfel: *rolfilm, room-service, pursânge, Măria Ta, întrajutorare, răuvoitor*.

23. d) Numărul propozițiilor dintr-o frază este egal cu numărul predicatelor. În fraza dată predicatele sunt: *este tânărul, trebuia, să se înscrie, știe, nu poate*.

24. a) Dintre predicatele menționate mai sus primul este nominal, iar celelalte sunt verbale.

25. c) *Deși* face parte din propoziția *care trebuie*, pronumele relativ *care* are funcție sintactică de subiect în propoziția care urmează (*să se înscrie la concurs...*). El nu poate îndeplini această funcție pe lângă verbul impersonal *trebuie* deoarece acestuia îi urmează o subiectivă și nu poate avea simultan un subiect și o subiectivă, decât dacă subiectul ar fi reluat.

26. b) Prin verbe nepredicative se înțeleg verbele auxiliare și copulative. Verbele auxiliare nu se analizează singure deoarece fac parte din alcătuirea formelor altor verbe, iar cele copulative formează o parte de propoziție împreună cu un nume predicativ. Verbele nepredicative din text sunt *este* (din alcătuirea predicatului nominal *este tânărul*) și *a deveni* (din alcătuirea complementului circumstanțial de scop *pentru a deveni directorul*). Felul verbelor nu trebuie confundat cu felul modului. Un verb rămâne așa cum este el (predicativ sau copulativ) indiferent la ce fel de mod se află: mod predicativ sau nepredicativ. De pildă, verbele *a se prezenta* și *a studia* sunt verbe predicative care au înțeles de sine stătător, numai că se află la un mod nepredicativ – la infinitiv.

27. c) Pronumele reflexiv *se* aparține verbului la infinitiv (*a se prezenta*). Ne dăm seama de acest lucru numai dacă trecem verbul de la infinitiv la conjunctiv: *nu se poate prezenta – nu poate să se prezinte*.

28. b) Valoarea sunetelor se stabilește în funcție de pronunțare. În cuvintele *aceea* și *ea* din seria **b** litera *e* care formează diftong cu vocala *a*, redă o semivocală, care se pronunță *i*. În celelalte cuvinte, *i* se pronunță așa cum se scrie și este semivocală pe lângă vocalele *a* și *e*. *l* mai are valoare de vocală în cuvintele *inelar, ghinion, gingie, icoană, ziua* și de *i* scurt în *ieri* (unde apare și ca semivocală) și *pomi*.

29. d) Forma corectă a enunțului dat este: *Să vii mai repede, că dacă nu vei veni la timp, să fii tu ori-cine ai fi, tot te voi pedepsi*.

30. c) Gradul superlativ absolut al adjectivelor din această serie este format în mod expresiv prin lungirea unui sunet, cu ajutorul sufixului *isim*, al prefixului *supra* și prin reluarea adjectivului substantivizat cu formă de genitiv. Din celelalte serii mai sunt la gradul superlativ absolut: *deosebit de valoros, extrem de încântat, putred de bogat, în cale-afară de meticulos, tare bun, foarte iscusit, o bunătate de om, îndrăgostit lulea, ce frumoasă*.

TESTUL 5

1. a) Dintre cuvintele date doar *colaps* are dublă accentuare, fără diferențiere semantică: *colaps/colaps*.

2. b) Singurul cuvânt care se desparte atât după pronunțare, cât și după structură este *dezamorsare*: *de-za-mor-sa-re/dez-a-mor-sa-re*.

3. c) Substantivele de genul masculin terminate la singular nearticulat în *-iu* și substantivul *copil* se scriu la N.-Ac. nearticulat cu *-ii*, iar articulat hotărât cu *-iii*: (acești) *vizitii* – (toți) *vizitiii*; (acești) *copii* – (toți) *copiii*. Celelalte substantive de genul masculin se scriu la forma articulată hotărât de N.-Ac. cu *-ii*, iar la forma nearticulată cu *-i*: (acești) *băieți* – (toți) *băieții*. Formele articulate hotărât au cu o silabă în plus față de cele nearticulate: *bă-ie-ți* – *bă-ie-ții*. Excepție fac substantivele de genul masculin terminate în vocala *u* precedată de un grup de consoane în care ultima consoană este *r* sau *l*. La acestea numărul de silabe este același atât la forma articulată scrisă cu *-ii*, cât și la cea nearticulată scrisă cu *-i*. Verificarea scrierii corecte a acestora se face prin înlocuirea lor cu alte substantive la care numărul de silabe diferă de la o formă la alta: (toți) *mi-niș-trii* / (toți) *bă-ie-ții*; (acești) *mi-niș-tri* – (acești) *bă-ie-ți*.

4. d) Fraza dată are numai patru propoziții deoarece verbul (*a*) *te...aștepta* este la infinitiv, iar structura *nu știu ce* este o locuțiune adjectivală pronominală nehotărâtă sinonimă cu adjectivul pronominal nehotărât *oricâte* pe lângă substantivul *averi*. Concesiva este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *și de*, sinonimă cu *chiar dacă*, iar consecutiva prin conjuncția subordonatoare specifică *încât*. Completiva indirectă urmează verbului reflexiv intransitiv *nu mă angajez*.

5. d) Verbul cu funcție sintactică de predicat *nu mă angajez* este la diateza reflexivă, predicatul verbal *să duc la bun sfârșit* este exprimat printr-o locuțiune verbală sinonimă cu *să termin, să finalizez*, iar ultimul predicat este *poți* întrucât pronumele reflexiv *te* aparține verbului la infinitiv *a aștepta*, aflat la diateza reflexivă.

6. c) Locuțiunile din text sunt: *și de* – locuțiune conjuncțională subordonatoare, *nu știu ce* – locuțiune adjectivală nehotărâtă și locuțiunea verbală *să duc la bun sfârșit*.

7. a) Pronumele reflexive sunt identice în persoană și număr cu verbul, iar cele personale diferă ca persoană de verb: *tu mi(-ai da); eu (nu) mă (angajez); tu te (poți aștepta)*.

8. a) Litera *o* are valoare de vocală când se află în silabă cu una sau mai multe consoane sau când formează un diftong ori triftong împreună cu una sau două semivocale. Totodată ea redă semivocalele *o* și *u*; se pronunță *u* la început de cuvânt (*oală*) sau la început de silabă după o vocală (*du-bi-oa-să*).

9. d) Două dintre cuvinte (*vocifera* și *ajusta*) sunt verbe, iar substantivele articulate sunt: *cartea, vecina, vocea, aprecierea*, iar celelalte au următoarele forme articulate definite: *sarmaua, cafeaua, manta*, în care apare vocala de legătură *u* urmată de articolul hotărât *a*.

10. a) În seria **a** se află omonimele parțiale *acordor, mops* și *difuzor* și un omonim lexico-gramatical – *acru* (substantiv și adjectiv). În celelalte serii se mai află omonimele *sol, spătar, leu, ajutor, vară*. Există, de asemenea, omografele *comedie* și *haină*, accentuate diferit și substantivul *piuneză* cu formă dublă de singular și același înțeles – *piuneză/pioneză*.

11. b) Cuvintele scrise cu cratimă sunt locuțiuni adverbiale (*într-adins, dintr-adins*) și tot locuțiune adverbială este și structura *întru totul*, scrisă în cuvinte separate.

12. d) Prima conjuncție coordonatoare din frază (*și*) coordonează două construcții gerunziale cu funcție sintactică de complement circumstanțiale de cauză care fac parte din propoziția principală, prima din frază, continuată cu alte două intercalări.

13. d) Atributivele au ca termeni regenți substantivul *faptul*, respectiv, pronumele demonstrativ *cei*, iar termenii regenți ai completivelor directe sunt *având în vedere* și *au hotărât*.

14. c) Prin verbe nepredicative se înțeleg verbele auxiliare și copulative. Verbele auxiliare sunt *a fi, a vrea și a avea* și nu se analizează singure/separat deoarece fac parte din alcătuirea formelor compuse ale altor verbe. Verbele copulative (*a fi, a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna, a se naște, a se numi, a se chema*) formează o parte de propoziție împreună cu un nume predicativ. Felul verbelor nu trebuie confundat cu felul modului. Un verb rămâne așa cum este el (predicativ sau copulativ) indiferent la ce fel de mod se află: mod predicativ sau nepredicativ.

În fraza dată, un verb nepredicativ este copulativul *a fi* cu forma *erau* din alcătuirea predicatului nominal *erau implicați*. Același verb din structura *va fi o vreme frumoasă* este predicativ, deoarece arată existența, dar în alcătuirea lui intră și auxiliarul *va*. Alt verb auxiliar este verbul *au* din alcătuirea perfectului compus *au hotărât*. La rândul lui, verbul *a ajunge* nu este copulativ deoarece nu se înlocuiește cu *a deveni, iar* verbele *având și ținând* sunt predicative, numai că se află la un mod nepredicativ – gerunziu.

15. d) În celelalte fraze există, în ordine, următoarele tipuri de subordonate: predicativă, atributivă, condițională și completivă directă.

16. c) *Odată* se scrie împreună când este adverb cu sensul *cândva, odinioară, îndată, deodată, imediat* sau când intră în alcătuirea locuțiunii prepoziționale *odată cu* sau a celei conjuncționale *odată ce*. În cuvinte separate se scrie atunci când este numeral adverbial sau de repetiție și se corelează cu *de două ori, de trei ori* etc. și când este substantiv articulat nehotărât, putând să fie determinat de un adjectiv.

17. c) *Destul și greu* sunt adverbe deoarece nu flexionează (nu-și schimbă forma) și determină verbul *greu*, respectiv verbul *se ajunge*. Cuvântul *care* stabilește un raport de subordonare în frază și nu este urmat de un substantiv în aceeași propoziție, fiind deci pronume relativ, în timp ce *o dată* este substantiv deoarece este urmat de un adjectiv.

18. b) Omofonele se pronunță la fel, dar se scriu diferit: *flori de tei / te-i duce și tu acolo* (te vei duce); *ii frumos cusute / dacă i-i vedea* (ii vei vedea); *amintiri vii / vi-i dau pe toți*; *un nor pe cer / n-or să vină* (n-au să vină). Dintre celelalte cuvinte mai sunt omofone *săi* (*părinții săi / să-i dea*), *vile* (*vile noi / vi le dă*), *noi* (*haine noi / n-oi veni la timp*), *nul* (*meci nul / nu-l dau*), *ție* (*ți-e bine / ție ți se cuvine*), *dul* (*are un dul la deget / du-l de aici*), *naș* (*ii este naș / n-aș vrea*), *caș* (*a cumpărat caș / c-aș zice*).

19. d) Forma corectă a enunțului dat este: *Se sfii să spună adevărul, deși îl cunoaște bine, întrucât mie mi-a spus să nu-i divulg secretul*.

20. d) Structura alcătuită dintr-o interjecție de adresare cu valoare de vocativ și un substantiv în cazul vocativ constituie un tot unitar și virgula se folosește în funcție de întregul grup, nu și între interjecție și substantivul în vocativ.

21. d) Cele patru complementive indirecte au ca termeni regenți locuțiunea verbală *îți dai seama*, verbele *acuzând* și *ai fost împiedicat*, ultimele două complementive indirecte fiind coordonate între ele și având același termen regent. Subiectiva este cerută de locuțiunea verbală impersonală *ar face plăcere*, iar modala are ca termen regent verbul *acuzând*.

22. d) Predicatul nominal este *cum ... -i*, iar celelalte șase sunt predicate verbale dintre care două (*ai fost împiedicat și nu ai fost votat*) sunt exprimate prin verbe la diateza pasivă.

23. c) Locuțiunile verbale sunt *îți dai seama și ar face plăcere*, iar cele adverbiale sunt *din nou, în totalitate și de aceea*.

24. b) Pronumele personale sunt *mi(-ar face)*, (*să*) *te* (aud), (*acuzându*)-*i*, (*cum*) *ți(-i)*, cele reflexive sunt *îți* (dai), (*să*)-*ți* (expui), iar *unii și alții* sunt pronume nehotărâte.

25. a) Dintre pronumele reflexive, *îți* din alcătuirea locuțiunii verbale *îți dai seama* nu are funcție sintactică, iar *ți* din structura reflexivă a verbului *să-ți expui*, are funcție de atribut pronominal datival pe lângă substantivul *programul*, fiind în dativ posesiv. Tot funcție sintactică de atribut pronominal datival are și pronumele personal *ți-* pe lângă substantivul *obiceiul*, iar celelalte pronume personale au următoarele funcții sintactice: *mi-* = complement indirect; *te* = complement direct; *-i* = complement direct.

26. c) Cuvântul *integral* este adverb pe lângă verbul *și-a expus* și pe lângă adjectivul participial *expus*. Valoare adjectivală are în structura *a avut un program integral*.

27. c) Verbele care la infinitiv prezent se termină în *i* au la perfect simplu persoana I doi *-i* și la persoana a III-a un *-i* (eu *citii* / el *citi*), iar cele care au infinitivul în *-ii* se scriu la perfect simplu persoana I cu *-iii* și la persoana a III-a cu *-ii* (eu mă *sfiii* / el se *sfi*). Verbele *a părea*, *a cădea*, *a zăcea*, *a plăcea*, *a apărea* se scriu și se pronunță cu *-ea*, nu cu *-e*.

28. d) În primele două enunțuri *de aceea* este locuțiune adverbială, element corelativ pentru o finală, respectiv o cauzală. În enunțul al doilea este pronume demonstrativ, deoarece, ca orice pronume, ține locul unui substantiv (*persoana*, *problema* etc.), iar în ultimul enunț este adjectiv pronominal demonstrativ pe lângă substantivul *concurrenta*.

29. d) Prepozițiile sunt *prin* și *pe lângă*, prima simplă, a doua compusă, iar substantivele în cazul acuzativ sunt *întuneric* și *țintirim*. În afară de acestea, în enunț mai există și verbul *trecu*.

30. b) Cratima este mai ales semn de ortografie, dar se folosește și ca semn de punctuație între două numerale care exprimă aproximația, între cuvinte care arată limitele unei distanțe sau a unui interval de timp sau între cuvintele care se repetă și formează o unitate. Punctul este semn de ortografie în abrevieri, iar blankul (pauza albă) ca semn de punctuație marchează o pauză în vorbire pentru a distinge elementele componente ale enunțului.

TESTUL 6

1. a) Cele două principale sunt coordonate adversativ (*Știu, însă ... trebuie*), prima subiectivă depinde de expresia verbală impersonală *e greu*, iar celelalte două subiective care au ca termen regent verbul impersonal *trebuie* sunt și ele coordonate.

2. b) Cuvintele compuse din fraza dată sunt *ca să*, *ceva*, *totdeauna*.

3. d) Adverbul *greu* aparținând expresiei verbale impersonale *e greu* provine din conversiunea adjectivului *greu*.

4. d) Conjuncțiile din text sunt: *că*, *să*, *însă*, *ca să*, *să*, *să*, adverbele sunt: *greu*, *totdeauna*, prepozițiile: *pentru*, *în*, iar singurul adjectiv este *singur*.

5. b) Există un singur verb copulativ (*e* din expresia verbală impersonală *e greu*), iar celelalte sunt verbe predicative. Nu este niciun verb auxiliar deoarece în text nu există verbe la moduri și timpuri compuse și nici verbe la diateza pasivă.

6. c) Pentru a stabili numărul de sunete și de litere, cuvintele trebuie transcrise fonetic. În transcrierea fonetică trebuie ca în fiecare silabă să existe o vocală, iar după *ç*, *ğ*, *k*, *g* nu trebuie să urmeze imediat o consoană: [*ç e v a*], [*r u m e ğ*].

7. a) Nu sunt sinonime ale cuvintelor date: *ușor*, *astăzi*, *niciodată*.

8. a) Cele două subiective depind de expresiile verbale impersonale *adevărat este* și *e foarte adevărat*, prima folosită cu formă inversă, iar elementul subordonator al concesivei (*oricât*) se poate înlocui cu unul specific acestei subordonate: *chiar dacă*.

9. c) Predicatele nominale sunt: *adevărat este*, *e foarte adevărat*, *rămâne cu un cerc de vedere*. Celelalte două predicate – *are* și *ar umbla* – sunt verbale.

10. b) Substantivul *cititul* este obținut prin conversiune din verbul *a citi*, iar *și* este compus din *iar* + *și*, substantivul *urmare* este derivat cu sufixul *-re* de la verbul *a urma*, iar pronumele nehotărât *cineva* este compus prin contopire din *cine* + *va*.

11. c) Cuvântul *adevărat* este adverb, făcând parte dintr-o expresie verbală impersonală și fiind invariabil, *asta* este adjectiv pronominal demonstrativ pe lângă substantivul *îndeletnicirea*, *cineva* este pronume nehotărât (de fapt, singura sa valoare morfologică), iar *oricât* este adverb nehotărât, deoarece este invariabil, spre deosebire de situația în care poate fi pronume sau adjectiv pronominal nehotărât și poate flexiona: *oricât timp*, *oricâtă vreme*.

12. d) Numărul vocalelor dintr-un cuvânt este egal cu numărul silabelor. Cuvântul *urmări*, ca substantiv – așa cum este în textul frazei, are două silabe. Dacă ar fi fost verb (*a urmări*), ar fi avut trei silabe și deci trei vocale.

13. d) Cele trei subiective au același termen regent (verbul reflexiv impersonal *se păru*), iar între ultimele două s-a intercalat o consecutivă introdusă prin conjuncția *de*, sinonimă cu *încât*. Atributiva frazei are ca termen regent substantivul *calea*.

14. d) Litera *e* din cuvântul *el* se pronunță diftongat *ie*, iar un diftong poate fi format și din sunete aparținând unor cuvinte diferite. Mai conțin diftongi cuvintele: *risipea*, *oasele*, *calea* și *luminoasă*. *Argintie* și *aer* conțin hiaturi, în *rămâneau* și *ei* există triftongi, iar în *ducea* nu există diftong întrucât *e* nu are valoare fonetică, fiind doar literă ajutătoare.

15. c) Cuvintele *el* și *ea* sunt pronume personale și nu pot avea altă valoare morfologică. *Lui*, *ei*, *lor* sunt tot pronume personale și nu trebuie confundate cu (*al*) *său*, (*a*) *sa*, (*ai*) *săi*, (*ale*) *sale* care sunt pronume posesive sau adjective pronominale posesive. În afară de aceasta, cuvintele *lui* și *ei* pot avea și alte valori morfologice: articol hotărât proclitic și interjecție (primul dintre ele) și interjecție (cel de-al doilea). Cuvântul *ce* este pronume relativ întrucât ține locul unui substantiv (*calea*) și leagă o subordonată de regenta ei. Funcțiile sintactice ale cuvintelor date se află cu ajutorul întrebărilor și al termenilor regenți.

16. d) Verbul *merge* din enunțul **d** are valoare impersonală, fiind sinonim cu expresia verbală impersonală *nu este posibil*. În celelalte situații urmează, în ordine, o finală, o completivă directă și alta indirectă.

17. c) *Nu* este adverb care neagă predicatul *rămâneau*, și este adverb de mod sinonim cu *chiar*, cu rol de întărire a subiectelor *fata* și *ea*, iar *încet* este adverb pe lângă verbul *se ridică*.

18. d) În familia lexicală intră, pe lângă cuvintele derivate, și cele compuse sau cu valoare morfologică schimbată de la cuvântul de bază. Nu intră însă formele flexionare ale cuvântului de bază sau ale celorlalte cuvinte din familia respectivă ori neologismele, care nu sunt formate în interiorul limbii române. Nu fac parte, așadar, din familiile lexicale date cuvintele *uman*, *întinerește*, *eflorescență*.

19. d) Cele două subiective au ca termen regent verbul *plăcea* la forma afirmativă, apoi la cea negativă. Cauzele sunt coordonate adversativ prin conjuncția *dar*, iar prima dintre ele are element subordonator specific (conjuncția subordonatoare *căci*). Subordonata completivă directă *ce-i mai bun și mai frumos* este coordonată, după înțeles, cu o parte de propoziție (*cât de mult*), deși aparent s-ar coordona cu subiectiva care o precedă.

20. c) Predicativa are ca termen regent verbul copulativ personal *păreau*. Toate celelalte subordonate sunt subiective pe lângă verbe impersonale: *se părea* (verb reflexiv impersonal) și verbele *ajunge* și *rămâne* impersonalizate prin adăugarea formei neaccentuate de dativ a pronumelui personal *ii*, *i*.

21. a) Verbele predicative sunt *s-a suit*, *a ales*, *plăcea*, *să ieie*, *să facă*, *nu...plăcea*, iar verbul copulativ este *-i*, din structura *-i mai bun și mai frumos*. Verbul auxiliar este *a avea* cu forma *a* din alcătuirea perfectului compus al verbelor *s-a suit* și *a ales*.

22. d) Predicatul nominal este *i mai bun și mai frumos*, cu nume predicativ multiplu. Celelalte șase predicate sunt toate verbale.

23. d) Vezi explicațiile de la exercițiul 6. În situația cuvintelor date, *e* și *i* sunt numai litere ajutătoare, deoarece în silabele din care ele fac parte se află alte vocale.

24. d) În limba română, după *c*, *g*, *ch*, *gh* nu există diftongi sau triftongi care să înceapă cu semi-vocalele *e* sau *i*, acestea fiind litere ajutătoare: *cea* [č a], *plăcea* [p l ă č a]. Dacă, în aceeași situație, *e* sau *i* ce urmează consoanelor amintite sunt vocale, ele intră în alcătuirea diftongului sau a triftongului: *cei* [č e i], *hangiu* [h a n ǧ i u] etc.

25. c) Aceste adjective nu au grade de comparație, deoarece *inferior* și *superior* sunt deja la diferite grade de comparație în limba latină, *veșnic* și *integral* nu suportă comparația, iar *gigantic* are valoare de superlativ prin însuși înțelesul lui. În celelalte serii există cel puțin un adjectiv care are grade de comparație.

26. c) *Aieste* și *gios* sunt regionalisme fonetice (regională este doar pronunția), iar *lepedeu* și *rujă* sunt regionalisme lexicale. Seria **b** conține cuvinte populare, iar în seriile **a** și **d**, pe lângă regionalisme se află și arhaismele *hatman*, *cinovnic* și *hoardă*.

27. b) Adjectivul la gradul pozitiv este *bună, mai bun și mai frumos* sunt la gradul comparativ de superioritate, iar *cea mai nouă și mai frumoasă* se află la gradul superlativ relativ de superioritate. În ultima situație, în cazul coordonării a două adjective la gradul superlativ relativ, nu este obligatorie repetarea articolului demonstrativ decât dacă se insistă asupra însușirii respective.

28. c) *Și* este pronume reflexiv în structura *ș-a ales* și conjuncție în toate celelalte situații, realizând un raport de coordonare fie în propoziție, fie în frază.

29. a) Mai sunt sinonime perechile: *egidă – sprijin, elan – entuziasm, elector – alegător. Electiv – selectiv și elaborare – colaborare* sunt paronime, iar *fertil – arid* antonime.

30. b) Celelalte cuvinte au alte sinonime: *a elucida* – a clarifica, a limpezi, a lămuri, a desluși; *a edita* – a publica o carte, o revistă; *a elida* – a suprima o vocală finală.

TESTUL 7

1. a) Atributele din textul dat sunt: *asta, mare, copii, ai lumii, mici, nostru, de furnici.*

2. c) Atributele adjectivale sunt: *asta, mare, mici, nostru.*

3. c) În propoziția dată sunt articulate cu articol hotărât *lumea și pământul*, iar cu articol posesiv (genitiv) și cu articol hotărât substantivul *ai lumii*.

4. c) Părțile de vorbire în cazul nominativ sunt substantivul *niște pui* și adjectivele *drăguți, goi, îmbrăcați, mici* (toate prin acord cu substantivul determinat *niște pui*).

5. d) *Păreau* este verb copulativ și este necesară prezența unei subordonate predicative sau a unui nume predicativ. Acesta este *prea apropiate și ... de însemnătate*, deoarece *prea slabă* este atribut adjectival pe lângă substantivul *însemnătate*.

6. c) Sunt patru propoziții fiindcă există patru predicat: *nu putem, facem, pățim, e lucru ... ori ... un vis*. Verbul *spune* este la modul infinitiv și nu are funcție sintactică de predicat.

7. d) Predicatul nominal este *e lucru ... ori ... un vis*, cu nume predicativ multiplu ai cărui termeni sunt dislocați, iar predicatele verbale sunt: *nu putem, facem, pățim*.

8. b) Completiva directă are ca termen regent verbul personal și tranzitiv (*a*) *spune*, iar cele două subiective sunt coordonate disjunctiv și intercalate între termenii regentei.

9. d) Cuvintele compuse din fraza dată sunt: *niciodată, ceea ce, înșine, numai, fără de*.

10. a) Pronumele relativ compus *ceea ce* este complement direct al verbului personal și tranzitiv *facem*, iar pronumele de întărire *înșine* este subiect al predicatului *facem*.

11. b) În situația prepozițiilor și a locuțiunilor prepoziționale cu regim de genitiv există și două excepții, una dintre ele întâlnindu-se și aici: pot fi urmate de o formă neaccentuată a pronumelui personal ori reflexiv în cazul dativ posesiv sau de un adjectiv pronominal posesiv în cazul acuzativ. Aici se întâlneste cea de-a doua excepție.

12. b) Aici prepoziția *înaintea* cu regim de genitiv este urmată de o formă neaccentuată a pronumelui personal în dativ posesiv, care au împreună funcție sintactică de complement circumstanțial de loc.

13. b) Pleonasmul din celelalte enunțuri sunt: *a coborî jos, coautori au lucrat împreună, vechile tradiții*.

14. c) Celelalte cuvinte pot avea ca sinonime: *respectuos* – politicos, deferent, condescendent; *lipsit de politețe* – nepolitic, ireverențios; *interiorizat* – introvertit.

15. c) Dintre cuvintele date în celelalte serii mai sunt neologisme: *a invidia, a debuta, a aspira*.

16. c) Prima subiectivă răspunde la întrebarea *cine?* adresată verbului *roșească*, iar cea de-a doua răspunde la întrebarea *ce?*, având ca termen regent verbul *place*.

17. c) Pronumele relativ este *cui*, formă a pronumelui *cine* în cazul dativ, *a mea* și *meu* sunt adjective pronominale posesive pe lângă substantivele obiecte posedate *armă și obraz*, cu care se acordă în gen, număr și caz, iar *eu* nu poate fi decât pronume personal în cazul N.

18. a) Ținând cont de cele arătate la punctul anterior, cuvintele date nu pot îndeplini decât funcțiile sintactice menționate.

19. d) *Cui* este forma de genitiv-dativ a pronumelui relativ *cine*. În primele două enunțuri este în cazul dativ, iar în ultimele două se află în cazul genitiv. Când se află în cazul genitiv este precedat de articolul posesiv (genitival) prezent (*al cui*) sau subînțeles (*o casă a cui ne are*). Prima formă de dativ este subiect – *cine ascultă?* → *ascultă cui povestește* – ca și prima formă de genitiv – *cine ne are?* → *ne are a cui este casa*. Aceste situații constituie excepții propriu-zise ale subiectului aflat în alt caz decât nominativ.

A doua formă de dativ este complement indirect, fiind dublat (reluat) de forma neaccentuată a pronumelui personal *i* în dativ și cu aceeași funcție sintactică: *cui se cuvine?* – *lui, îi, i*. Ultima formă de genitiv are funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul copulativ *este*, substantivul *meritul* fiind subiect: *Meritul este al cui (al cuiva, al colegului etc.)...*

20. d) *Abracadabrant* mai este sinonim cu *ciudat, bizar, extraordinar* etc. Celelalte cuvinte au următoarele sensuri: *abstract* – general, fără legătură cu realitatea, cu aspectele concrete, palpabile; *nepotrivit* – inadecvat, impropriu, nefavorabil, inoportun; *fals* – neadevărat, contrafăcut, neautentic, ipocrit, nereal, nenatural.

21. c) Dintre cuvintele date în celelalte serii mai sunt neologisme: *onoare, opinie, abis, argument*.

22. c) *Temporal* are sensul de *scurtă durată*, iar *temporal* se referă la timp (*subordonată temporală, complement temporal*) sau la tâmplă (*zona temporală, os temporal*). *Petrolifer* se referă la ceea ce conține petrol (*zonă, strat, bazin petrolifer*), iar *petrolier* se referă la un vas pentru transportul petrolului (*petrolier*) sau la tot ce ține de petrol (*industrie petrolieră, conductă petrolieră, sondă petrolieră* etc). *Glaciar* se referă la o perioadă, epocă, eră sau la ceea ce provine din topirea ghețurilor (*epoca glaciară, lac glaciar*), pe când *glacial* are sensul de *gheață, rece ca gheața, care îngheață* și, referindu-se la acțiuni și manifestări ale oamenilor, înseamnă *lipsit de orice căldură, de bunăvoință, distant*.

23. b) Enunțul de la **a** conține tautologie (*dealu-i deal, valea-i vale*), cel de la **c**, o cacofonie (*la Laura*), iar cel de la **d**, un pleonasm (*biografia scrisă*). Forma corectă a enunțului cu anacolut este: *Colegului care învață cu sânguință zi de zi i se cuvin laude*.

24. a) Enunțul **b** conține un pleonasm (*romancier epic*), **c** – o cacofonie (*depinde de*), iar ultimul, un anacolut (*moșul ... i se făcuse milă ...*). Tautologia *face ce face* se realizează între două propoziții.

25. a) Predicativa urmează verbului copulativ *este*, condiționala este intercalată între termenii predicativei pe care o are regentă, completiva indirectă determină verbul personal, reflexiv și intransitiv *se hotărăște*, iar subiectiva urmează verbului impersonal *trebuie*.

26. a) Verbul *e* este verb copulativ cu funcție de predicat nominal incomplet căruia îi urmează o predicativă, *cineva* nu poate fi decât pronume nehotărât, primul *o* este articol nehotărât, iar al doilea *o* este pronume personal cu valoare neutră deoarece nu ține locul unui substantiv și nu are funcție sintactică.

27. c) Alte sensuri ale cuvântului *a exala* sunt *a răspândi, a împrăști* (vapori, mirosuri etc.). Celelalte cuvinte au ca sinonime: *a exista* – a avea ființă, existență, a se afla, a trăi, a fi, a se manifesta; *a excelela* – a se distinge, a fi mai presus, a fi superior; *a șovăi* – a ezita.

28. c) Litera *x* se mai pronunță *gz* și în *exact, auxiliar, existență, exemplu*. În celelalte cuvinte date litera *x* se pronunță *cs*.

29. d) Singura formă corectă a primului sinonim neologic este *detaliat*, iar cuvintele *potrivnic, mărunțit, întocmai* și *răutăcios* nu sunt neologisme, chiar dacă unele dintre ele ar putea fi sinonime cu termenii dați.

30. b) Formele pronominale *o* și *i* au valoare neutră deoarece nu înlocuiesc un anumit substantiv. În consecință nu au nici funcție sintactică. În enunțul **a** nu există nicio formă neaccentuată de tip special (cu valoare neutră, cu valoare etică sau de dativ posesiv), în seria **c** se află, pe lângă pronumele *le* cu valoare neutră, și formele de dativ etic *mi, ți*, iar în seria **d** există tot un dativ etic – *mi*.

TESTUL 8

1. d) Singurul cuvânt care se desparte în două feluri este *inegal*: *i-ne-gal / in-e-gal*.

2. b) Substantivele care au două forme corecte de plural fără diferențiere semantică sunt *copertă (coperți/coperte)* și *căpșună (căpșuni/căpșune)*.

3. d) Nu au forme multiple de singular substantivele: *berbec, mugur, oaspete*.

4. d) Nu au forme multiple de plural substantivele: *refrene, hoteluri, poieni*. Substantivul *miez* are și forma de plural *miezuri* când se referă la interiorul unei forme de turnătorie. Formele duble de plural *virusuri/virusi* se referă la sensul *agent patogen*, iar pentru sensul *program de calculator* are numai pluralul *virusi*.

5. c) Toate substantivele date au forme duble de plural, dar în cazul substantivelor *cerebel, debușeu* și *politețe* nu se realizează o diferențiere semantică.

6. d) Niciun cuvânt nu are dublă accentuare.

7. b) Toate cuvintele au dublă accentuare, dar *afin, barem* și *colonie* sunt și diferențiate semantic.

8. c) Cuvintele *anost, gângav* și *manager* se accentuează în două feluri, dar nu diferă și ca sens.

9. d) Într-o frază trebuie să existe cel puțin o propoziție principală. Subiectiva urmează expresiei verbale impersonale *nu-i de mirare*, iar predicativa, verbului copulativ *este*. Atributiva are ca termen regent pronumele nehotărât *una*.

10. d) / este verb copulativ impersonal care face parte din expresia verbală impersonală *nu-i de mirare, una*, pronume nehotărât fiind, poate fi raportat la pronumele nehotărât *alta*, iar *i*, ca pronume personal, se poate înlocui cu forma accentuată *lui* și cu substantivul complement indirect *cititorului* pe care îl anticipează. *Său* nu poate fi decât adjectiv pronominal posesiv deoarece stă lângă obiectul posedat *cititorului* și nu este însoțit de articol posesiv (genitival).

11. d) *Una* este subiect al predicatului nominal incomplet *este*, iar substantivul *ipoteze* precedat de prepoziția *din* are funcție sintactică de atribut substantival prepozițional pe lângă pronumele nehotărât *una*. Pronumele relativ *care* însoțit de prepoziția *pe* este complement direct, fiind reluat prin forma neaccentuată *o*, iar toate adjectivele pronominale, deci și posesivul *său* din text, au o singură funcție sintactică: de atribut adjectival. Deoarece felul atributului se recunoaște după partea de vorbire prin care este exprimat, cuvântul *astăzi* este atribut adverbial pe lângă substantivul *cititor*.

12. c) Articolele din textul dat sunt: **cele** (articol demonstrativ sau adjectival), **cititorului**, **precursoarii**, **literaturii**, **absurdului** (articole hotărâte enclitice).

13. c) În text există nouă predicate, deci și nouă propoziții: *se culcase, se sculă, începu, ațipise, trebui, să se scoale, să sărute, să arate, a lucrat*. Verbele *a trânti* și *a plesni* sunt la infinitiv, un mod nepredicativ, și de aceea nu au funcție sintactică de predicat.

14. d) Substantivul *noră* cu determinantul său *biata* trebuie să facă parte din propoziție cu predicatul *să se scoale*, al cărui subiect este. Acest substantiv nu poate fi subiect al verbului *trebuie* deoarece este verb impersonal.

15. b) Locuțiunile adverbiale din fraza dată sunt *odată cu găinile, cu noaptea-n cap, de voie, de nevoie*.

16. d) Locuțiunile sinonime sunt *odată cu găinile* și *cu noaptea-n cap*, ambele având sensul *devreme*.

17. b) Verbul *se culcase* arată o acțiune trecută terminată înainte altei acțiuni trecute și de aceea este la mai-mult-ca-perfect, iar verbele *se sculă* și *începu* sunt la perfect simplu deoarece arată o acțiune trecută terminată de curând și de scurtă durată, rapidă. Verbul *a trânti* este la modul infinitiv, singurul mod nepredicativ care are două timpuri, întrucât arată numele acțiunii și este însoțit de prepoziția *a*. Este la timpul prezent, și nu la perfect, deoarece nu are în alcătuire auxiliarul *fi* (*a fi trântit*).

18. b) Atributele substantivele sunt: *căpitanului* (genitival), *de steag* (prepozițional), *Gheorghieș Duhu* (apozitional), *ale...* *căpitan* (genitival), *Stamate* (apozitional). Cele două atribute adjectivale sunt *celuilalt* (exprimat prin adjectiv pronominal demonstrativ) și *prea slabă* (exprimat prin adjectiv propriu-zis).

19. c) Substantivele în cazul nominativ sunt *întâmplările, vremile, Gheorghieș Duhu* și *Stamate*, cele în acuzativ, *de steag* și *de...* *însemnătate*, iar cele în genitiv, *căpitanului* și *ale...* *căpitan*.

20. c) Semnul de ortografie este cratima din structura *ți-am spus* deoarece marchează pronunțarea împreună a două părți de vorbire diferite, iar celelalte două cratime sunt semne de punctuație întrucât arată limitele unui interval de timp și ale unei distanțe. Celelalte semne de punctuație sunt linia de dialog, cele două virgule și semnul întrebării.

21. a) Niciunul dintre cuvintele date nu este adaptat fonetic limbii române.

22. b) Numărul de sunete apare în cerința exercițiului 21, cu excepția lui [chečap], unde grupul de litere *che* redă un singur sunet [k].

23. a) *Mediteranean* are sensul de la Marea Mediterană, *septentrional* înseamnă *nordic*, ca și *boreal*.

24. a) Predicatele sunt: *intrară, ședea, (erau) mai bătrâni, (erau) juni*, două dintre ele fiind predicate nominale cu verbul copulativ subînțeles. Deci fraza conține patru propoziții, deoarece are patru predicate.

25. c) Adverbul relativ de loc *unde* îndeplinește funcția sintactică menționată pe lângă verbul *ședea*, iar *săi* este atribut adjectival deoarece este exprimat prin adjectiv pronominal posesiv. Numeralul *doi* are în ambele situații valoare substantivală, este în cazul nominativ și de aceea are funcție sintactică de subiect.

26. c) Numeralul *doi* are valoare adjectivală pe lângă substantivul *băieți*, iar numeralul ordinal *al treilea* are valoare substantivală fiindcă înlocuiește un substantiv (*băiatul*). Ultimele două numere cardinale (*douăzeci și trei*) au valoare substantivală deși stau pe lângă substantivele *mese* și *tramvaiul*, dar nu se acordă cu ele. Primul este urmat de o prepoziție și este subiect, iar al doilea este postpus substantivului și este în nominativ, având funcție sintactică de atribut substantival apozitional.

27. d) *Duet, bis, dublu, secund* sunt neologisme și nu sunt formate în interiorul limbii române și de aceea nu fac parte din familia lexicală a lui *doi*, deși între ele există o înrudire de sens. De asemenea, *îndoiesc* și *îndoiește* nu sunt cuvinte noi formate de la *doi*, ci doar forme flexionare ale verbului *a îndoii*.

28. d) Aici este adverb relativ deoarece leagă o completivă directă de regenta ei. În textul **a** este adverb de loc fără rol de legătură, în **b** este substantiv, iar în **c** este adverb interogativ.

29. a) *Arctic* este sinonim cu *boreal* și *septentrional*, toate trei însemnând *nordic*. *Austral* este sinonim cu *sudic* și cu *meridional*, iar *crepuscular* se referă la *crepuscul*, sinonim cu *înserare, amurg*.

30. d) *Boreal*, care înseamnă *nordic*, este antonim cu *austral*, care înseamnă *sudic*. *Crepuscul* este, după cum am arătat, sinonim cu *apus, înserare, amurg*, iar cu sens figurat cu *declin, decădere, sfârșit*. Pornind de la sensul general de *lumină difuză care se răspândește înainte de răsărit și după apus, crepuscul* poate fi sinonim și cu *zori*.

TESTUL 9

1. a) Pentru a stabili corect felul subordonatelor din fraza dată este necesar să le așezăm în ordinea lor logică în frază: *Azi nu mai sunt ce-am fost, dar îmi pare rău că n-am putut să fiu mereu ce sunt azi, același cântăreț cu chip de sfânt*.

2. a) Adverbele din frază sunt: *cândva, azi, nu, mai, azi, rău, n-, mereu*.

3. a) Predicatele nominale sunt *ce-am fost* și *ce sunt*, cele nominale incomplete: *nu...sunt* și *să fiu*, iar *îmi pare rău* și *n-am putut* sunt predicate verbale.

4. c) Atributele din fraza dată sunt: *același, cântăreț, cu chip, de Sfânt*, prezente într-o apozitie dezvoltată.

5. a) *Meridional*, sinonim cu *sudic*, este antonim cu *septentrional*, care înseamnă *nordic*. *Mediterranean* înseamnă de la Marea Mediterană.

6. d) Celelalte se încadrează cerinței: cele de la **d** și *coautor, coechipier, colocatar, corepetitor, conațional*.

7. d) Nu sunt derivate cu prefixul *co-* cuvintele: *corector, covoraș, consumator, colindător*.

8. c) *Pluvial* este atât adjectiv, cât și substantiv. Ca adjectiv are sensul *produs de ploaie*, iar ca substantiv de: *perioadă de timp caracterizată prin precipitații abundente*.

9. c) Enunțul de la **a** conține o tautologie, cel de la **b**, un pleonasm, iar enunțul de la **d** conține o cacofonie.

10. d) Au dublă accentuare, fără diferențiere semantică, cuvintele *asfixie (asfixie/asfixie)* și *precaut (precaut/precaut)*.

11. d) Subiectiva urmează expresiei verbale impersonale *pare folositor*, predicativa, verbului copulativ *pare*, iar consecutiva are elementul subordonator specific *încât*. Cele două completive directe sunt coordonate adversativ și au termen regent verbul *să arătăm*.

12. c) Atributele adjectivale sunt: *mai multe, această, glorioasă, câteva, izolate, române, caracteristice, public*, iar cele substantivale: *din tendințele, ale spiritului*. În frază există și atributul pronominal *în sine*.

13. d) Nu sunt cuvinte derivate: *încât, spiritului, produce, câteva, tendințele.*

14. d) Nu sunt cuvinte compuse: *scrierile, mărginește, produce, caracteristice.*

15. d) Pronumele personal este *ne*, pronumele reflexive sunt *sine, se, se*; adverbele sunt *folositor, mai, nu, așa, des*; verbele copulative sunt *pare, pare și să fie.*

16. c) *Avantaj și bonificație* sunt sinonime între ele, iar *solvabilitate* înseamnă *posibilitatea de a plăti*, ca și *bonitate* (capacitate de plată și de credit).

17. d) *Bonificare, avantaj și compensație* sunt toate sinonime cu *bonificație*, iar *solvență* nu intră în sfera semantică a acestuia, însemnând *solvabilitate, capacitate de plată sau de creditare.*

18. d) *A preleva* înseamnă *a extrage, a lua, a ridica o cantitate mică, de probă, din cantitatea totală a unui material disponibil.* Celelalte cuvinte au următoarele sensuri: *a prăvăli* – a răsturna, a prăbuși, a rostogoli; *a prelua* – a lua în primire de la cineva, a lua asupra-și; *a preamări* – a lăuda, a glorifica, a elogia.

19. b) Cele trei elemente subordonatoare din fraza dată sunt: *oriunde, să, ce.* *Așa că și numai că* sunt locuțiuni conjuncționale coordonatoare, una concluzivă și cealaltă adversativă, sinonime cu *deci și dar.*

20. c) Cele trei propoziții principale sunt coordonate tocmai prin locuțiunile conjuncționale menționate anterior (*așa că și numai că*), subiectiva urmează verbului impersonal *trebuie*, iar completiva directă verbului predicativ, personal și tranzitiv *să faci.* Concesiva este introdusă prin adverbul nehotărât *oriunde* care se poate înlocui cu un element subordonator specific acesteia – *chiar dacă.*

21. c) Mai sunt corecte și formele *aceleiași fete, cartea aceleia, fetelor celor cuminți.* Din necesități de acord, formele corecte ale celorlalte cuvinte trebuie să fie: *aceeași fată, băieților celor buni, băiatului acestuia, aceleași/aceleiași/acelorași colege, oamenii ceilalți, prietenilor acestora.*

22. c) În cazul acestui pronume relativ în genitiv, articolul posesiv (genitivul) *al, a, ai, ale* se acordă în gen și număr cu obiectul posedat (al doilea termen), iar formele pronumelui relativ în genitiv *cărui, cărei, căror* se acordă cu posesorul (primul termen): *colegă a cărei diplomă.* Formele corecte ale celorlalte structuri sunt: *băieții ale căror cărți, profesoare a căror opinie, fete ai căror frați.*

23. c) Mai întâi, trebuie ca forma verbală inversă să fie transcrisă în forma ei firească pentru a constata numărul de cratime necesar: *ți-1 voi spune.* Apoi se observă că sensul structurii *mii/mi-i (da)* este *îmi vei (da)*, existând deci două cuvinte, iar în structura *să-ți* se poate remarca ușor absența vocalei *î.*

24. d) Celelalte cuvinte au alte semnificații: *parșivenie* – ticăloșie, mârșăvie, nerușinare; *presiune* – apăsare, constrângere, violență; *penetrare* – pătrundere.

25. d) *Locvace* înseamnă *vorbăreț*, *taciturn* înseamnă *tăcut* și de aceea sunt antonime. Celelalte cuvinte au următoarele sinonime: *penetrant* – pătrunzător; *impertinent* – obraznic; *indolent* – leneș; *insolent* – obraznic; *echivoc* – confuz, ambiguu; *echivalent* – concordant, coincident, corespunzător, congruent.

26. a) Cuvântul *seif* este monosilabic, iar celelalte cuvinte se despart în silabe într-un singur fel.

27. c) Din celelalte serii mai sunt cuvinte compuse *coregrafie, sud-estic, Harap-Alb, întreprindere, interregional, răuvoitor, floarea-soarelui.* Cuvintele *reîmprospătare și reîmpădurit* sunt derivate, *pantofi de damă* constituie o sintagmă, iar *inopinat și sacrosanct* nu sunt nici derivate, nici compuse.

28. a) Celelalte cuvinte se scriu corect astfel: *după prânz, duraluminu.*

29. c) În celelalte serii mai sunt termeni argotici: *mangleală, teșcar, coțcar*, iar *bonjur și madam* sunt elemente de jargon. *Dugliș* este regionalism, *găligan* este cuvânt popular, iar *fandoseală* este un termen familiar.

30. c) Verbul *rămâne* este folosit ca impersonal și de aceea îi urmează o subiectivă. Enunțul de la **b** conține o propoziție, nu o frază, iar în celelalte enunțuri există o completivă directă (în **a**) și o predicativă (în **d**).

TESTUL 10

1. a) Niciun cuvânt nu are două modalități de despărțire în silabe.

2. a) Fraza are 14 propoziții deoarece are 14 predicate: *strânse, pecetlui, chemă, aduse, opri, să nu afle, voia, să facă, s-ar fi întâmplat, să fie văzut, ar fi fost descoperite, negreșit, ar fi pierdut, agonisise.*

3. d) Subiectivele au termeni regenți verbul reflexiv impersonal *s-ar fi întâmplat* și adverbul predicativ *negreșit*. Cele două cauzale sunt coordonate copulativ prin conjuncția *și*. Prima dintre ele este discontinuă (*pentru că ... planurile ar fi fost descoperite*), iar cea de-a doua are elementul subordonator *pentru că* subînțeles (*și pentru că negreșit*). Finalele *de-i aduse o căruță* și *ca să nu afle nimeni* au termeni regenți diferiți – verbele *chemă* și *opri*.

4. a) Predicatele *să fie văzut* și *ar fi fost descoperite* sunt predicate verbale exprimate prin verbe la diateza pasivă, iar predicatul *s-ar fi întâmplat* este tot verbal, dar exprimat prin verb reflexiv impersonal la condițional-optativ timpul perfect. *Negreșit*, adverb predicativ, urmat de o subiectivă, nu poate avea decât funcția sintactică de predicat verbal.

5. a) Dintre toate sinonimele date, cuvintele *decopertate*, *agonizase* și *pătă* nu realizează raport semantic de sinonimie cu niciunul dintre termenii indicați în enunțul exercițiului.

6. c) Cele trei locuțiuni existente în frază sunt: locuțiunile conjuncționale subordonatoare *după ce* și *pentru că* și locuțiunea adverbială *din dos*.

7. c) Verbul *a fi* este auxiliar în toate cele patru situații din text: *să fie văzut* și *ar fi fost descoperite* (în alcătuirea diatezei pasive), *s-ar fi întâmplat* și *ar fi pierdut* (în alcătuirea condiționalului-optativ perfect). Mai mult decât atât, în forma verbală *ar fi fost descoperite* acest verb apare de două ori ca auxiliar: *ar fi fost*, care ajută la formarea diatezei pasive, iar *fi* din alcătuirea acestuia ajută la structurarea formei sale de condițional-optativ perfect.

8. d) Soluția dată este justificată prin faptul că *un* nu arată numărul, ci arată o ființă mai puțin cunoscută vorbitorului, *de* se înlocuiește cu conjuncția *să*, *a* însoțește un substantiv în cazul genitiv, *negreșit* este invariabil și urmat de o subiectivă, iar *tot* nu dă o indicație precisă asupra substantivului înlocuit.

9. c) Locuțiunea adverbială *din dos* determină substantivul *portița*. Pronumele nehotărât compus *cineva* răspunde la întrebarea *de cine* și determină un verb la diateza pasivă, iar adverbul predicativ *negreșit* urmat de o subiectivă nu poate avea decât funcția de predicat verbal. Pronumele relativ *ce* îndeplinește funcția sintactică de complement direct pe lângă verbul *agonisise*.

10. a) În cuvintele *chemă* și *fecior* numărul sunetelor este mai mic cu unu decât numărul literelor, deoarece *h* și *i* sunt litere ajutoare, iar în celelalte două cuvinte *e* și *i* de pe lângă *c* sunt atât litere ajutoare, cât și vocale ale silabelor din care fac parte, deoarece acestea nu conțin alte vocale.

11. d) În cuvântul *treceau* există diftong, nu triftong, deoarece *e* este literă ajutoare, neputând fi semivocală după *c*, iar în structura *mi-arătă* diftongul este format din sunete (*ia*) care aparțin unor cuvinte diferite. În cuvântul *geamgiu*, *ea* nu formează diftong, deoarece *e* este literă ajutoare, în schimb *iu* formează diftong întrucât *i*, deși îi urmează lui *g*, este vocală. În cuvintele *fecior*, *cheamă*, *ceartă*, *continuu*, *fie*, nu se află diftongi, în ultimele două existând vocale în hiat.

12. c) Pronumele existente în fraza dată sunt: *-i*, *o* (*opri*) (pronume personale), *care*, *ce*, *ce*, (pronume relative), *nimeni* (pronume negativ), *s-* (pronume reflexiv), *cineva* și *tot* (pronume nehotărâte).

13. b) În text există nouă propoziții întrucât există și nouă predicate: *ești ... bun*, *a fost*, *treceam*, *nu ... ai stricat*, *vreau*, *să ... fac*, *na, îi avea*, *să dai foc*, *avem să ... venim în ajutor*.

14. d) Cele trei apozitive care sunt coordonate între ele explică substantivul *un bine* provenit din adverb prin conversiune, iar ultima temporală este intercalată între termenii uneia dintre apozitive. Cele două consecutive sunt și ele coordonate, prima dintre ele având elementul subordonator *de*, care se poate înlocui cu cel specific – *încât*. Celelalte propoziții nu ridică dificultăți în recunoașterea felului lor.

15. b) Predicatul nominal este *ești ... bun*, iar dintre predicatele verbale: *a fost*, *treceam*, *nu ... ai stricat*, *vreau*, *să ... fac*, *na, îi avea*, *să dai foc*, *avem să ... venim în ajutor* ridică probleme de recunoaștere corectă predicatul *a fost* din structura *ți-a fost milă*, *na*, care este exprimat prin interjecție predicativă, precum și cele două predicate exprimate prin locuțiunile verbale *să dai foc* și *avem să ... venim în ajutor*, ultima aflată la viitorul popular, ca și verbul *îi avea* (*vei avea*).

16. c) Verbul *a avea* este predicativ cu forma *îi avea* și auxiliar în alcătuirea formei amintite de viitor popular (*avem să venim*), precum și în formele de indicativ perfect compus: *a fost*, *ai stricat*. Nu poate fi copulativ.

17. b) Verbele aflate la modul indicativ sunt: *ești, a fost, treceam, ai stricat, vreau, îi avea, avem să venim*, iar cele la conjunctiv sunt: *să fac, să dai*.

18. a) La timpul prezent sunt verbele: *ești, vreau, să fac, să dai*; la timpul perfect compus: *a fost, nu ... ai stricat*; la imperfect este verbul *treceam*, iar verbele *îi avea* (vei avea) și *avem să ... venim* (vom veni) sunt la timpul viitor popular.

19. d) Primul *și* este conjuncție coordonatoare copulativă deoarece leagă două subordonate de același fel, iar al doilea *și* este adverb, putându-se înlocui cu *chiar*. Cuvântul *bine* a devenit, prin conversiune, substantiv, fiind însoțit de articolul nehotărât *un*, iar *na* este interjecție predicativă sinonimă cu verbul *ia*. Cuvântul *îi* se înlocuiește cu *vei* și de aceea este verb auxiliar, iar *mea* este adjectiv pronominal posesiv deoarece stă pe lângă obiectul posedat *neamul* și nu este precedat de articol posesiv (genitival).

20. c) În cazul substantivelor proprii compuse, se scriu cu cratimă următoarele categorii:

– numele personajelor literare din basme și povestiri de tipul: *Aleodor-Împărat, Rilă-Iepurilă, Zâna-Zorilor, Făt-Frumos, Craiul-de-Rouă, Albă-ca-Zăpada, Strâmbă-Lemne, Statu-Palmă-Barbă-Cot*;

– denumirile astronomice populare: *Calea-Laptelui, Cloșca-cu-Pui* etc.;

– unele nume de sărbători: *Moș-Ajun*;

– numele proprii geografice și teritorial-administrative alcătuite din două substantive cu formă de nominativ-acuzativ de tipul: *Cluj-Napoca, Broșteni-Deal, Piatra-Olt, Măneciu-Pământeni* etc.;

– nume de persoane (de familie și prenumele) dacă nu sunt scrise altfel de purtătorii lor, de tipul: *Papadat-Bengescu, Ana-Maria, Rădulescu-Motru, Vasiliu-Birlic, Alexandru-Vodă* etc.

Se scriu însă în cuvinte separate următoarele categorii de substantive proprii compuse:

– toate denumirile geografice și teritorial-administrative de tipul: *Câmpia Burnas, Delta Dunării, Marea Neagră, America de Nord, Între Gârle, Trei Brazi, Oceanul Înghețat de Nord* etc.;

– numele proprii de personalități istorice și de personaje literare de tipul: *Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Radu de la Afumați* etc.

21. d) Pronumele personale, forme neaccentuate, sunt, în ordine, *ți*-(a fost), *ne*-(ai stricat), (să)-*ți* (fac), (să)-*ți* (venim), iar pronumele reflexiv este *-ți* care stă pe lângă interjecția *na* cu valoare de imperativ: (tu) *na-ți* / (tu) *ia-ți*.

22. d) Cuvintele *noastră* și *asta* fiind din punct de vedere morfologic adjective pronominale (posesiv, respectiv demonstrativ), nu pot să aibă decât funcție de atribut adjectival, pronumele personal *mine* este complement indirect, iar substantivul *aripii* are funcție de complement indirect.

23. c) Pe lângă formele pronominale neaccentuate menționate la exercițiul 21, în număr de cinci, în text se mai află pronumele personale, forme accentuate, *eu* (de două ori) și *mine*.

24. d) Structura propozițiilor din frază și a frazei date, în funcție de înțeles, este următoarea: *Socrul roagă nunul mare, mândrul soare, și pe lună, mândra lună, să poftească să se pună-n capul mesei*, deoarece substantivele *nunul*, căruia îi lipsește prepoziția *pe*, și *pe lună* sunt componente directe ale verbului *roagă*, fiecare urmat de o apozitie (*mândrul soare* și *mândra lună*). La rândul lui, complementul circumstanțial de loc *în capul mesei* are ca termen regent verbul *să se pună*, sinonim cu *să se așeze*.

25. c) Modalele sunt cele introduse prin adverbul relativ *cum* și coordonate între ele prin juxtapunere (*cum li-s anii, cum li-i rangul*), completiva directă *să poftească* are ca termen regent verbul dublu tranzitiv *roagă* (ceva pe cineva), iar aceasta este regenta finalei *să se pună-n capul mesei*.

26. d) Cele două apozitii dezvoltate sunt *mândrul soare* și *mândra lună* și au ca termeni regenți substantivele *nun* și *nună*.

27. d) Structura *în capul* este locuțiune prepozițională cu regim de genitiv, deoarece se termină într-o parte de vorbire articulată hotărât; *cum* este în ambele situații adverb relativ de mod care introduce în frază cele două modale, iar *-s* și *-i* sunt formele scurte ale verbului copulativ *sunt* și *este* care formează predicate nominale împreună cu adverbul relativ *cum*. *Lin* este adverb pe lângă verbul predicativ *răsună* și *iar* este conjuncție coordonatoare adversativă ca și *dar, ci, or, însă*.

28. d) Substantivul *rangul* este subiect postpus predicatului, pronumele personal formă neaccentuată *li* are funcție sintactică de atribut pronominal datival deoarece este în cazul dativ posesiv, iar locuțiunea verbală *ține hangul* este predicat verbal. Pentru funcțiile sintactice ale cuvintelor *cum, nunul* și *soare* vezi rezolvările de la exercițiile 24-27.

29. c) După literele *ș, j*, aflate în interiorul rădăcinii cuvintelor, se scrie și se pronunță *a*, nu *ea*, iar când acesta se află la sfârșitul rădăcinii scriem și pronunțăm *ea*.

30. c) Dintre cuvintele date, locuțiunile menționate mai sunt sinonime și cu: *a cutreiera*, *a amplifica*, *a se întinde* (fig.), *a muștrului*, *absent*, *a obține*.

TESTUL 11

1. a) În fraza dată există două propoziții principale (a doua și ultima), dintre care una (cea de-a doua) este incidentă. Cele două condiționale sunt coordonate între ele și au regentă ultima propoziție din frază. Tot coordonate între ele sunt și completivele directe care au ca termen regent verbul activ personal și tranzitiv *am fi sfătuit*, iar atributiva depinde de pronumele personal *noi* din a treia propoziție. Cele două subiective au termeni regenți diferiți: verbul impersonal *trebuie* și expresia verbală impersonală *e bine*.

2. d) În text există nouă predicate corespunzătoare celor nouă propoziții: *ar fi fost prevăzător*, *spunea*, *suntem colegi și prieteni*, *am fi sfătuit*, *trebuie*, *să facă*, *e bine*, *să organizeze*, *ar fi putut*. Verbul (*a*) *lua* este la infinitiv și nu îndeplinește funcția sintactică de predicat, iar predicatul *suntem colegi și prieteni* este un predicat nominal cu nume predicativ multiplu.

3. d) Dintre predicatele menționate sunt nominale *ar fi fost prevăzător*, *suntem colegi și prieteni* și *e bine*, restul șase fiind verbale.

4. c) Verbul *a fi* este copulativ (*ar fi fost*) și auxiliar (*fi*) în structura *ar fi fost prevăzător*, numai copulativ în alcătuirea predicatelor nominale *suntem colegi și prieteni* și *e bine* și numai auxiliar cu forma *fi* în alcătuirea formelor de condițional-optativ perfect *am fi sfătuit* și *ar fi putut*.

5. d) Cuvintele *Mihai*, *trebuie*, *prea*, *bătaie*, *spunea*, *noi* conțin diftongi, iar în structura *să-și* se află o vocală (*ă*) și un *i* scurt între care nu se formează nici hiat, nici diftong.

6. d) Adjectivul *prevăzător* arată însușirea subiectului, conjuncția *și* coordonează copulativ două propoziții condiționale, pronumele reflexiv *și* se înlocuiește cu forma lui accentuată *sieși* și cu adjectivul posesiv *sa*, iar prepoziția *de* marchează cazul acuzativ al substantivului *cap*.

7. c) Pronumele relativ *ce* nu poate îndeplini funcția de complement direct pe lângă verbul impersonal *trebuie* care este intransitiv, dar nici pe cea de subiect al aceluiași verb întrucât acesta este urmat de o subiectivă și nu poate avea în același timp și subiect, și subiectivă. De aceea este complement direct al verbului *să facă*: *trebuie să facă ce (ceva)*. Pronumele reflexiv *și* se află în cazul dativ posesiv și de aceea are funcție sintactică de atribut pronominal datival pe lângă substantivul munca: *să organizeze munca sa*.

8. d) Primele două enunțuri conțin pleonasmul *cea mai optimă* și *a debutat prima dată* și ultimul conține o incompatibilitate semantică (*chenzina* se referă la data de cincisprezece, ci nu la data de douăzeci a fiecărei luni).

9. d) Construcția incidentă izolată este o propoziție principală (*spunea Mihai*), incidente putând fi și o parte de propoziție, o propoziție subordonată sau o frază. Această propoziție aparține vorbirii indirecte, iar restul frazei, vorbirii directe.

10. d) Cuvântul *de* se înlocuiește în acest enunț cu *să* și de aceea este conjuncție. În celelalte enunțuri *de* are, în ordine, următoarele valori morfologice: pronume relativ (se înlocuiește cu *care*), prepoziție pentru acuzativ care leagă atributul *aventuri* de substantivul *roman* și interjecție (exprimă îndoiala, incertitudinea).

11. c) Primul substantiv (*Mihai*) arată cine are calitatea de student, iar al doilea (*student*) exprimă calitatea care se atribuie subiectului și stă pe lângă un verb copulativ. Atributul *Piața Victoriei* are ca termen regent substantivul *traseu* (*care traseu?*), iar substantivele *traseul* și *mersul* răspund la întrebarea *ce?*, adresață verbelor impersonalizate *interesează* și *tentează*, dar aceasta se poate înlocui cu *cine?* – care este specifică subiectului. Cuvântul *una* are funcția de complement direct pe lângă verbul tranzitiv *a procurat* care are un subiect subînțeles.

12. d) Primul enunț conține pleonasmul *prefera mai bine*, în al doilea este folosit greșit adjectivul *grei* în locul adverbului *greu*, iar cel de-al treilea conține o confuzie paronimică (*zonă petroliferă* în loc de *zonă petroliferă*).

13. c) Genitiv-dativul substantivelor feminine articulate cu articol hotărât se formează prin adăugarea articolului hotărât *i* la forma plural nearticulat, identică cu cea de genitiv-dativ singular nearticulat, cu excepția femininelor terminate în *i-e* în hiat, la care articolul se adaugă direct la forma de nominativ-acuzativ nearticulat: *o viaară – două viori (acestei viori) – viorii; o cobză – două cobze (acestei cobze) – cobzei* etc.; *o hârtie – hârtiei; o farmacie – farmaciei* etc. În situația cuvintelor date, substantivul *masă* are două forme corecte de genitiv-dativ, în funcție de sensul lui: *masă* (obiect de mobilă) – *mesei* (fața mesei); *masă* (mulțime) – *masei* (nemulțumirea masei de oameni).

14. d) *Platonic* mai este sinonim și cu *pur*, *curat* sau cu *abstract*, *formal*. *Plutonian* are sensul de referitor la *Pluto* sau *format prin acțiunea vulcanilor*. Acest al doilea sens al lui *plutonian* îl are și *plutonic*, acestea fiind sinonime între ele. La rândul lui, *insignifiant* înseamnă *nesemnificativ*, *neînsemnat*, *lipsit de importanță*, *de însemnătate*, *care nu înseamnă nimic*.

15. d) Prima subordonată este condițională întrucât adverbul relativ *când* a devenit prin conversiune conjuncție subordonatoare, înlocuindu-se cu *dacă* sau cu *în caz că*. Completiva directă are regent verbul tranzitiv *a ști* și atributiva determină din regentă pronumele nehotărât *tot*.

16. d) Verbul *a avea* intră ca auxiliar în alcătuirea condiționalului-optativ prezent și perfect cu formele *aș*, *ai*, *ar*, *am*, *ați*, *ar și* în alcătuirea indicativului perfect compus cu formele *am*, *ai*, *a*, *am*, *ați*, *au*. În text se mai află verbul *a fi* cu forma *este* și cu valoare copulativă.

17. d) *Mai rău* este, în prima situație, adverb cu funcție sintactică de nume predicativ care face parte dintr-o expresia verbală impersonală, iar în al doilea exemplu este adjectiv, deși stă tot pe lângă un verb copulativ, deoarece poate flexiona și arată însușirea substantivului *câinele*. În al treilea exemplu a devenit, prin conversiune, substantiv datorită articulării lui cu articolul nehotărât *un*. În enunțul final este tot adverb, ca și în primul, dar pe lângă un verb predicativ, cu funcție sintactică de complement circumstanțial de mod, nemaifăcând parte dintr-o expresie verbală impersonală.

18. d) Cuvântul *conjectură* mai este sinonim și cu *presupunere*, *ipoteză*, *prezumție*, iar cu substantivul *conjuratură* se află în raport de paronimie, acesta la rândul lui fiind sinonim cu *împrejurare*.

19. d) Circumstanțiala de mod din ultimul enunț determină verbul predicativ *au procedat*, iar în celelalte enunțuri se află, în ordine, o predicativă, o atributivă și din nou o predicativă, pe lângă alt verb copulativ, urmată de o completivă indirectă introdusă prin alt element relațional decât *cum*.

20. c) Primul *ce* este complement direct al verbului *ar păți* [*ar păți ce (ceva)*], iar al doilea este subiect al predicatului nominal *este mai rău*.

21. a) Conform noului DOOM2 cuvintele *antinevralgic* și *abrogare* se despart numai după pronunțare, nu și după structură. Niciunul dintre cuvintele date nu au două modalități de despărțire în silabe. Deși cuvântul *sangvinic* nu conține unul dintre cele 10 grupuri de trei consoane în care despărțirea se face între a doua și a treia consoană, DOOM2 prevede despărțirea *sang-vi-nic* (p. 700).

22. a) Dintre cuvintele date, *translator* are dublă accentuare în funcție de sens: *translator* (persoană) / *translator* (aparat). Celelalte două cuvinte, și ele cu sensuri diferite, se accentuează într-un singur fel: *conductor* (persoană și cablu) și *tranzistor* (aparat și semiconductor).

23. c) Cuvântul *conjectură* este sinonim cu *supoziție*, *ipoteză*, *prezumție*, *presupunere*, dar antonim cu *certitudine*. Cu celelalte cuvinte (*raportare*, *relație*, *opinie*) nu realizează nicio relație semantică. *Conjectura* este o opinie, dar bazată pe presupunere.

24. d) Cele două subiective au ca termeni regenți verbul predicativ impersonal *e* cu sensul *se întâmplă*, *se produce*, respectiv verbul reflexiv impersonal cu valoare pasivă *s-a explicat*, cauzala are elementul subordonator specific *pentru că*, iar atributiva determină substantivul *cazul*. Structura *în cazul că* nu trebuie confundată cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *în caz că*, specifică subordonatei condiționale, unde substantivul *caz* este nearticulat.

25. d) Pronumele personal *i* nu poate fi, în acest context, decât complement indirect în dativ, iar pronumele relativ *ce* are funcție sintactică de subiect pe lângă verbul impersonal *a se întâmpla*, la

care prepoziția *a* și pronumele reflexiv *se* sunt subînțelese: *s-ar putea a se întâmpla (să se întâmple) ce (ceva)*. Verbul (*a se*) *întâmpla*, aflat la infinitiv, îndeplinește funcția de subiect pe lângă verbul impersonal *s-ar putea*. Tot subiect, dar al predicatului *s-ar defecta* este și numeralul *unu* – care este termen regent pentru atributul substantival prepozițional *dintre motoare*.

26. d) În afară de cuvintele din seria **d**, litera *x* se mai pronunță *cs* și în cuvintele *excitabilitate, excursie, xeroxat, axiomă, dezaxare, Xenia*. În celelalte cuvinte se pronunță *gz*.

27. b) Al doilea *i* din acest cuvânt nu are valoare fonetică, fiind doar literă ajutătoare pe lângă *c*.

28. d) Conjunția *dacă* se înlocuiește cu elementul subordonator *în caz că*, specific condiționalei. În celelalte fraze există în ordine: atributivă (pe lângă substantivul *condiția*), concesivă (conjunția *dacă* se poate înlocui cu locuțiunea conjuncțională *chiar dacă*, iar în regentă este elementul corelativ *tot*, ambele specifice concesivei) și causală (conjunția *dacă* se înlocuiește cu *din moment ce*, element subordonator specific cauzalei).

29. d) Cuvântul *împrejurare* nu este sinonim cu *conjectură*, ci cu paronimul acestuia – *conjunctură*.

30. c) În enunțul de la **c** adverbul de timp este *când*, care este și adverb relativ. În primele două enunțuri, cuvintele *dimineață* și *primăvară* sunt substantive deoarece sunt însoțite de adjective, unul propriu-zis și altul demonstrativ, iar în ultimul exemplu au sens temporal numeralele adverbiale *de două ori* și *o dată* – care arată frecvența acțiunii.

TESTUL 12

1. b) *Burlesc* și *buf* sunt sinonime, ambele având sensul de: *exagerat de comic, grotesc, caraghios, hazliu, vesel, trivial*. La rândul său *grobian* înseamnă: *mojic, mitocan, grosolan, prost crescut*.

2. a) Se scriu cu cratimă *dintr-odată, dintr-acolo, dintr-adins, într-adins* și *într-adevăr* (care are și varianta *în adevăr*). Împreună se scriu adverbele *dinadins, înadins* și substantivul *întrajutorare*, iar locuțiunea adverbială *întru totul* se scrie în cuvinte separate.

3. c) Toate cele cinci locuțiuni sunt adverbiale: *dintr-odată, dintr-adins, într-adins, într-adevăr, întru totul*. Structura *dintr-acolo* este alcătuită din prepoziție + adverb.

4. c) Obiectele care constituie *butaforia* imită obiectele reale și sunt confecționate, de obicei, din carton, mase plastice, ipsos etc. Acest cuvânt se confundă uneori cu *butadă* care înseamnă *vorbă de spirit, ironie*.

5. c) Dintre cuvintele date au dublă accentuare *vector* și *comis*, primul fără diferențiere semantică, iar al doilea diferențindu-se semantic în funcție de accent: *comis* (rang boieresc) și *comiș* (confiscare de bunuri). Tot cu accentul pe ultima silabă se pronunță acest cuvânt și în substantivul compus *comiș-voiajor* și în forma de participiu a verbului *a comite*: *au comiș, păcatul comiș*.

6. a) Cele două subiective sunt cerute de verbul personal *urmărește*, devenit impersonal prin adăugarea formei neaccentuate *mă* a pronumelui personal și de verbul impersonal *este* cu sensul *trebuie, este necesar*.

7. b) Pronumele din fraza dată sunt: *mă, mi* (pronume personale); *mă, se, se* (pronume reflexive); *ceea ce* (pronume relativ); *ceva* (pronume nehotărât). Cuvântul *tot* nu este pronume, ci adverb.

8. d) Forme personale au pronumele: *mă, mi, mă, se, se*.

9. a) Verbe impersonale sunt: *urmărește, este, să se întâmple, se întâmplă*; adverbe sunt: *și, astăzi, atunci, tot*; conjuncțiile sunt: *dar, că, dacă, să*.

10. d) Numai pronumele nehotărât *ceva* are funcție sintactică de subiect pe lângă verbul impersonal *să se întâmple* care impune un subiect non-personal, celelalte cuvinte fiind: *ceea ce* – complement direct, *mă* – complement direct, *cu gândul* – complement indirect, *tot* – fără funcție sintactică.

11. d) *Imanent* este sinonim cu *intrinsec*, ambele având sensul *care constituie partea lăuntrică, esența unui lucru; în interiorul unui organ*. La rândul lor, celelalte cuvinte propuse ca sinonime au următoarele sensuri: *eminent* – strălucit, cu rezultate foarte bune; *inextricabil* – imposibil de descurcat, extrem de complicat, de neînțeles; *exoteric* – care poate fi înțeles ușor de neinițiați, accesibil, destinat tuturor.

12. d) Temporală este introdusă prin *cum*, care, prin conversiune, a devenit conjuncție subordonatoare temporală, deoarece se înlocuiește cu *îndată ce*, iar atributiva are ca termen regent pronumele demonstrativ *celor* (*acelora*). Verbul *ajutaseră* este intransitiv în contextul dat și de aceea este urmat de o completivă indirectă: *il ajutaseră la ceva*.

13. d) Pentru stabilirea subordonatelor introduse prin cuvântul *cum* trebuie să se țină cont de valoarea acestuia, de eventualele elemente corelative și de termenii regenți. În primul enunț, *cum* se poate înlocui cu *deși*, *chiar dacă* etc., iar în regentă se află elementul corelativ *tot*, caracteristice concesivei. În al treilea exemplu, elementul relațional *cum* se înlocuiește cu *deoarece*, *fiindcă*, *întrucât* etc. specifice cauzalei. În celelalte fraze hotărâtoare pentru stabilirea felului subordonatelor sunt termenii regenți: substantivul *felul* și verbul copulativ *a rămas*.

14. b) Pronumele cu forme personale sunt *el*, *le*, *il* (personale), *și* (reflexiv), fără forme personale sunt *celor* (demonstrativ) și *care* (relativ), iar *tuturor* este adjectiv pronominal nehotărât, pe lângă pronumele demonstrativ *celor*.

15. a) Atributele din enunțul dat sunt: *unora*, *dintre ei*, *de a escalada*, *cele mai semețe*, *mai abrupte*, *ale munților*, *toate*, *întâlnite*, *străini*, *veniți*, *frumoasele*, *noastre*.

16. a) *Unora* și *dintre ei* sunt atribute pronominale, substantival este *ale munților*, iar verbal este *de a escalada*. Toate celelalte opt atribute sunt adjectivale.

17. a) Cele opt părți de vorbire în cazul nominativ sunt substantivele *părerile*, *părerile*, *opiniile*, pronumele demonstrativ *acestea*, pronumele personal *ei*, adjectivul propriu-zis *juste* și adjectivale pronominale posesive *noastre* și *voastre*.

18. b) Singurul verb care are două forme corecte este *a cheltui*: *cheltuie/cheltuiește*.

19. c) Verbele terminate la infinitiv prezent în *i* (a contribui, a constitui, a atribui), au terminația *ie*, iar cele terminate la infinitiv în *a* se scriu la conjunctiv prezent cu *ue*, nu cu *ie*.

20. b) *A preleva* are sensul de *a lua*, *a extrage* o parte dintr-un întreg. Celelalte paronime sunt folosite incorect în locul formelor corecte: *preceptor* (persoană care se ocupă de educația cuiva), *iminent* (pe cale de a se produce, de neevitat) și *investit* (promovat într-o funcție). Cuvintele din enunțurile date au, în ordine, sensurile: agent, funcționar fiscal care se ocupă cu strângerea dărilor; parte esențială, lăuntrică a unui lucru; a contribui cu o sumă de bani într-o afacere.

21. a) *Vestibul* astfel accentuat înseamnă *antreu*, iar cu accentul pe *i* înseamnă *parte a urechii*. Celelalte cuvinte din enunțuri, conform accentuării lor au sensul de subunitate militară, aparat folosit la realizarea unei corecturi și aparat pentru proiecția unor materiale. Pentru sensul corect din text, cuvintele respective ar fi trebuit accentuate astfel: *companie*, *corector*, *episcop*. Primul dintre aceste cuvinte poate să aibă și sensul de *însoțire*, *tovărășie*: *I-a ținut companie până la școală*.

22. d) Prima completivă indirectă are ca termen regent verbul *mă bucur* la diateza reflexivă, care se referă la stări sufletești și se contrace în complement indirect (*mă bucur de reușită*), iar a doua completivă indirectă este cerută de verbul intransitiv *a ține* (*el ține la ceva*). Subiectiva este cerută de verbul impersonal *trebuie*, iar termenul regent al atributivei este substantivul *principii*.

23. d) Chiar dacă are în alcătuirea ei conjuncția subordonatoare *că*, locuțiunea conjuncțională *numai că* este coordonatoare adversativă, sinonimă cu *dar*, *cam* este adverb de mod care exprimă aproximația, iar *niște* este articol nehotărât care individualizează substantivul însoțit *principii*, dar arată că acesta nu este bine cunoscut vorbitorului. Structura *cu tot dinadinsul* este o locuțiune adverbială sinonimă cu *neapărat*, *cu orice preț*.

24. c) Pronumele relativ (*pe*) *care* îndeplinește funcția de complement direct pe lângă verbul *să respecte* unde este și reluat prin forma neaccentuată a pronumelui personal *le*: **pe care** (pe principii, pe ele) **să le respecte**.

25. d) *Cred* este o propoziție principală incidentă, deoarece poate lipsi din frază, nefiind absolut necesară, fiindcă exprimă doar un punct de vedere, o presupunere a vorbitorului. Toate construcțiile incidente (părți de propoziție, propoziții sau fraze) se izolează în enunț prin virgule sau prin linii de pauză.

26. c) Cuvântul *niște* este articol nehotărât proclitic când este urmat de un substantiv la numărul plural, iar când este urmat de un substantiv la numărul singular este adjectiv pronominal nehotărât sinonim cu *ceva, puțină*. În celelalte enunțuri o este susceptibil de a fi adjectiv pronominal nehotărât, în realitate el fiind în ordine: articol nehotărât, numeral cardinal, pronume personal formă neaccentuată. Adjectiv pronominal nehotărât apare în structuri precum: *o fată, altă fată; o fată, cealaltă fată*.

27. a) Pronumele reflexiv *și* este în dativ posesiv (se poate înlocui cu adjectivul pronominal posesiv *sa*) și are funcție sintactică de atribut pronominal datival pe lângă substantivul *mașina*. Celelalte atribute (*sa, acestui, fiecăru*) sunt adjectivale, fiind exprimate prin adjective pronominale posesiv, demonstrativ, respectiv nehotărât.

28. d) Din textul dat lipsesc patru virgule care trebuie să izoleze substantivele *codruțule și drăguțule*, aflate în cazul vocativ și cratima din structura *ne-am*.

29. c) Adverbul *așadar* cu valoare de conjuncție coordonatoare concludivă se desparte prin virgulă, indiferent de locul pe care îl ocupă în enunț. În celelalte enunțuri folosirea virgulei este interzisă.

30. c) *Insolent* este sinonim cu *impertinent*, ambele însemnând *obraznic*. *Insolvent* se referă la cel care nu are posibilitatea de a plăti o datorie, iar *însingurat* este sinonim cu *solitar*.

TESTUL 13

1. a) Cele trei subiective *că... nu s-a putut ști cu precizie, ce a fost adevărat și să reconstituie împrejurările... și mai ales cauzele*, urmează după verbele reflexive impersonale *s-a aflat și a (se) ști* și după expresia verbală impersonală *a fost imposibil*. Cauzala *deoarece acestora ... le-a fost imposibil* este introdusă prin conjuncția subordonatoare specifică *deoarece*, iar cele trei atributive au termeni regenți diferiți: pronumele demonstrativ *acelora* și substantivele *împrejurările și cauzele*.

2. c) Verbul *a (se) ști* este la modul infinitiv și de aceea poate îndeplini funcția sintactică de subiect, iar numele predicativ *imposibil* este exprimat prin adverb obținut prin conversiune din adjectiv și face parte dintr-o expresie verbală impersonală. Complementul direct *cauzele* are ca termen regent verbul *reconstituie* și este coordonat copulativ cu complementul direct *împrejurările*, iar complementul indirect *acelora* are o întrebare specifică (*cui?*) și este reluat prin complementul indirect *le-*.

3. d) Pronumele din text sunt *s-(a aflat) – reflexiv, ce – relativ, s-(a putut) – reflexiv, acelora – demonstrativ, care – relativ, le- – personal, (în) care – relativ, care – relativ, -o – personal*.

4. b) Nu conțin diftongi cuvintele: *precizie, cauzele, creioane*. Litera *e* din cuvântul *cei* marchează vocala *e*, *i* fiind semivocală și de aceea formează împreună un diftong, deși *e* urmează după *c*. Regula generală prevede că, după *c, g, ch, gh* nu pot urma semivocalele *e* sau *i*, acestea fiind, în acest caz, doar litere ajutoare, fără valoare fonetică.

5. d) Litera *e* nu notează semivocala *e* în cuvintele *ea, era, aceea, muzee, trecea, răsuceau*. În cuvântul *venea* marchează atât vocala *e*, cât și semivocala *e*, iar în cuvintele *trecea și răsuceau* este numai literă ajutoare, fără valoare fonetică. În cuvântul *muzee* marchează în ambele situații vocala *e*, în cuvântul *aceea* marchează vocala *e*, respectiv semivocala *i*, în cuvântul *ea*, semivocala *i*, iar în *era* marchează diftongul *ie*.

6. b) Pentru a stabili numărul de sunete este necesară transcrierea fonetică a cuvintelor, ținând cont că în fiecare silabă să existe o singură vocală, iar după *č, ĝ, k', g'* să nu urmeze imediat o consoană: [č e i], [d e o a r e č e], [č i n č], [v e g' a u].

7. d) Numai cuvântul *deoarece* are o singură valoare morfologică, pe când celelalte cuvinte date pot avea și alte valori morfologice:

- Copii **cei** harnici învață. (articol demonstrativ adjectival)
- **Cei** de acolo sunt prietenii mei. (pronume demonstrativ de depărtare)
- Să nu-i cerți pe **cei** copilași. (adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare)
- Ei **au** haine noi. (verb predicativ)
- Ei **au** mers în excursie. (verb auxiliar)
- **Au**, ce rău mă doare! (interjecție)

- Vine **au** ba. (conjunție coordonatoare disjunctivă, în registru arhaic și popular)
- **Au** nu vezi tu, mândro, bine / Cum bat calea pentru tine? (adverb interogativ în registru arhaic și popular, cu sensul de oare)
- El **a** venit la spectacol. (verb auxiliar)
- Merge la librărie pentru **a** cumpăra o carte. (prepoziție care intră în alcătuirea modului infinitiv)
- Miroase **a** busuioc. (prepoziție care precedă un substantiv în cazul acuzativ)
- Meritele **a** doi dintre ei au fost recunoscute. (prepoziție care ajută la formarea cazului genitiv al numeralului cardinal)
- **A** de acolo este prietena mea. (pronume demonstrativ de depărtare, în limbaj popular)
- Să nu te încrezi în **a** fată! (adjectiv pronominal de depărtare în limbaj popular)
- Cele două rochii sunt tot **a** culoare. (adjectiv pronominal de identitate în limbaj popular)
- **A** mare este mai bună decât **a** mică. (articol demonstrativ sau adjectival în limbaj popular)
- Copiii au învățat sunetul și litera **a**. (substantiv)
- **A**, tu erai! (interjecție)
- Cartea este **a** băiatului. (articol posesiv sau genitiv)

Cuvântul *cei*, ca articol demonstrativ (adjectival), se folosește în următoarele situații:

- când substantivizează un adjectiv, ca în text: **Cei** silitori sunt apreciați.
- când leagă un adjectiv de substantiv: Băieții **cei** harnici învață.
- când însoțește un numeral cardinal: **Cei** doi au plecat.
- când ajută la formarea gradului superlativ relativ al adjectivului: *Ei sunt **cei** mai harnici.*

Cuvintele *au* și *a*, ca verbe auxiliare, ajută la formarea următoarelor forme verbale compuse:

- modul indicativ, timpul perfect compus: *Ei **au** mers la teatru.*
- modul indicativ, timpul viitor popular: **Au** să vină și ei acolo.
- modul indicativ, timpul perfect compus, ca în text: *El **a** mers la școală.* (auxiliarul *a avea*)
- modul indicativ, timpul viitor popular/regional: **A** veni și el până la urmă! (auxiliarul *a vrea: va veni*)

8. a) Pentru a afla funcțiile sintactice ale pronomelor relative care introduc propoziții subordonate atributive, trebuie să înlocuim pronumele respective cu termenii regenți ai atributivelor, punându-le în cazul acestora: **Care** au cercetat cazul. / **Aceia** au cercetat cazul. (subiect)

Când pronumele relativ nu introduce o atributivă, transformăm subordonata respectivă în propoziție interogativă și, dând răspunsul, constatăm prin ce cuvânt se poate înlocui pronumele relativ: **Ce** a fost adevărat? / **Asta** a fost adevărat. Cuvintele *asta* și *ce* au aceeași funcție sintactică de subiect.

9. d) Celelalte cuvinte au următoarele sinonime: *concesie* – favoare, compromis, hatâr; *concluzie* – concentrare, laconicitate, laconism, lapidaritate, scurtime; *consecință* – efect, repercusiune, urmare, rezultat, rod.

10. a) Pronumele relativ *care* însoțit de prepoziția *pe* din enunțul **a** este subiect (excepție proprie-zisă de la cazul nominativ). În celelalte enunțuri există complementele directe *se* (se poate înlocui prin formele accentuate *pe sine*, *pe el* se spală), *lecția* și *le*.

11. d) În celelalte enunțuri există subiectele exprimate: *trosc*, *muzica*, *de rezolvat*.

12. d) Consecutiva și cauzala au elemente subordonatoare specifice (*încât*, *întrucât*), subiectiva este cerută de verbul impersonal *urmează*, iar completiva indirectă determină adjectivul *dator*.

13. c) Predicatele nominale sunt: *ești dator*, *este felul*; cele verbale: *are*, *nu urmează*, *să te porți*, *să faci pe plac*.

14. a) Atributul verbal este *de a fi*, adjectivele posesive sunt *sa* și *tău*, iar formele pronominale neaccentuate, *te* și *le*.

15. b) În **a** și **b** formele neaccentuate înlocuiesc substantive și se referă la diferite persoane (*a ascultat-o pe ea*, *îi zicea lui sau ei să-l caute pe el*), iar în enunțul de sub **d** există formele de dativ etic cu valoare stilistică *mă* și *ți*, precum și forma obișnuită de acuzativ (*pe el să-l ia*). Forma neaccentuată de acuzativ *le* din enunțul **b** nu mai înlocuiește un substantiv și nu are funcție sintactică, având valoare neutră.

16. d) În celelalte enunțuri, cuvântul *o* are, în ordine, următoarele valori morfologice: verb auxiliar *a avea* în alcătuirea viitorului popular (**a**), articol nehotărât (**b**) și pronume personal formă neaccentuată cu valoare neutră (**c**).

17. c) Cele patru propoziții corespund celor patru predicate: *să lași, înseamnă, să ajuți și să suie*. Celelalte verbe din frază nu au funcție sintactică de predicat deoarece se află la moduri nepersonale (nepredicative).

18. d) Cele două completeive indirecte au ca termeni regenți verbele *a te căzni și să ajuți*. În afara lor, mai există o subordonată predicativă (*să-i ajuți*).

19. b) Verbul nepredicativ este copulativul *înseamnă*, iar cele predicative sunt: *a te căzni, să lași, să ajuți, să suie, a ține*, primul și ultimul fiind la mod nepersonal (nepredicativ) – infinitiv.

20. a) Din celelalte serii nu conțin hiaturi cuvintele: *fiică, creioane, eroare, leoaică, voie, lighioană*.

21. d) Toate cuvintele date în seriile **a-d** sunt sinonime, dar numai cele de la **d** sunt neologice.

22. c) Verbul *a te căzni* este subiectul predicatului nominal incomplet *înseamnă*, iar verbul *a ține* precedat de prepoziția *fără* arată modalitatea (modul) acțiunii.

23. c) În frază sunt șapte propoziții corespunzătoare predicatelor: *se vede, nu ești de împărat, (nu este) pentru tine, să încurci, (este) mai bine, să șezi, zici*.

24. c) În raport de coordonare sunt cele trei atributive, iar celelalte se află în raport de subordonare fie față de o regentă principală, fie de o regentă secundară.

25. d) În frază există trei atributive coordonate între ele, toate având ca termen regent substantivul *lucru* din prima propoziție, o subiectivă cu termen regent – expresia verbală impersonală (*este*) *mai bine* și două modale cu regente diferite, dintre care una este intercalată între termenii regentei.

26. d) Predicatele verbale sunt: *se vede, să încurci, să șezi, zici*; cele nominale: *nu ești de împărat, (nu este) pentru tine, (este) mai bine*.

27. d) Pronumele reflexiv *se* intră în componența diazezei reflexive a verbului impersonal *a vedea*, conjuncția coordonatoare copulativă *nici* stabilește un raport de coordonare în frază, prepoziția *de* se construiește cu acuzativul și leagă numele predicativ *împărat* de verbul copulativ *nu ești*, iar *departe* este adverb de loc.

28. a) În celelalte serii există și cuvinte derivate cu prefixe: *rechemare, inegal, preșcolar, indecis, debloca, involuntar, debarca*.

29. b) Cuvântul *un* din celelalte serii este, în ordine, articol nehotărât (la **a** și **c**) întrucât arată că substantivul *răspuns* nu este precizat, respectiv ajută la substantivizarea pronumelui negativ *nimic*, iar în **d** este adjectiv pronominal nehotărât, deoarece se corelează cu pronumele demonstrativ *celălalt*.

30. a) În primul enunț *i și lui* sunt verb, respectiv articol hotărât proclitic, iar în celelalte enunțuri există următoarele forme pronominale: *-i, -i, lui, ei, -i* (pronume personale) și *altora* (pronume nehotărât).

TESTUL 14

1. d) Completeivele directe determină verbele predicative, personale și tranzitive *simți și crezuse*, predicativa are termen regent verbul copulativ *să rămână*, iar subiectiva este cerută de expresia verbală impersonală *este peste puțință*. Ultima subordonată este completivă indirectă, deoarece are termen regent verbul reflexiv intransitiv *se hotărî*. Atenție la întreruperea unor propoziții și intercalarea altora.

2. c) Atributele din text sunt: *câteva, de lupte, încrâncenate și de a se lăsa*.

3. d) Numele predicative *peste puțință, cum și mai bine* formează predicate nominale cu verbele copulative *este, fusese și e*. În schimb, adverbul *cum* de lângă verbul *crezuse* are funcție sintactică de complement circumstanțial de mod, iar pronumele relativ *cărora* este complement indirect al verbului *rezistase*. Pentru a afla funcțiile sintactice ale adverbelor și ale pronumelor relative trebuie să transformăm subordonatele în propoziții interogative și să dăm răspuns la întrebările pe care acestea le conțin. În răspuns apare un cuvânt în locul acestora: *Cum fusese până atunci? Până atunci fusese bine.* (nume predicativ). *Cum crezuse? Așa crezuse.* (complement circumstanțial de mod) *Cărora le rezistase? Le rezistase acestora (lor).* (complement indirect)

4. b) Verbele nepredicative sunt auxiliare și copulative. În text, aparțin acestei categorii verbele *este, să rămână, fusese, e*, iar verbele predicative sunt *simți, rezistase, crezuse, scăzuseră, se hotărî, să nu cedeze, a se lăsa*, deoarece au înțeles de sine stătător.

5. d) În enunțul **d** primul *o* este verbul auxiliar *a avea* care intră în alcătuirea viitorului popular, iar al doilea *o* este formă neaccentuată a pronumelui personal.

6. b) *Altora* este pronume nehotărât în cazul genitiv pe lângă substantivul *părerile* în cazul nominativ. Pronumele *altora* devine adjectiv pronominal numai dacă stă înaintea substantivului determinat. Celelalte enunțuri conțin adjectivele pronominale *săi, fiecăru, celuilalt*.

7. b)

8. a) Locuțiunea adverbială *de-a lungul* din seria **a** poate fi și locuțiune prepozițională: *A parcurs de-a lungul tot terenul*. (locuțiune adverbială) *A alergat de-a lungul terenului*. (locuțiune prepozițională urmată de un substantiv în cazul genitiv) În celelalte serii există și locuțiunile prepoziționale *în preajma, în susul, spre amintirea, afară de*, locuțiunile adverbiale *de-a binelea, de bună seamă, cu de-a sila, pe nepusă masă*, locuțiunile adjectivale *cu stare, de milioane* și locuțiunile conjuncționale *până să și ca și când*.

9. a) În cuvântul *ești* din prima serie există diftong ascendent deoarece se pronunță [iești]. În celelalte serii mai conțin diftongi ascendenți cuvintele *nouă, ploaie, suia, vrea, sosea, mea*. În cuvintele *voi, birou, noroi, metrou* există diftongi descendenți, în timp ce cuvintele *mergea și trecea* nu conțin diftongi, *e* fiind doar literă ajutătoare.

10. d)

11. c) Mai sunt defective de număr substantivele *fasole și foame*, iar substantivele *arici, pui, nume, ardei, prenume, pronume* sunt numai invariabile, deoarece se numără la plural. Substantivele *alică și ferăstrău* au forme multiple de singular (*alică/alice, ferăstrău/fierăstrău*), iar *corn* și *colț* au forme multiple de plural (*coarne, cornuri, corni; colțuri, colți*).

12. d) Probleme de recunoaștere ridică doar cele două subiective care sunt cerute de verbul personal devenit impersonal *nu-(i) venea* și de expresia verbală impersonală cu termenii inverși *zadarnic ar fi fost*. Trebuie, de asemenea, remarcat raportul de coordonare dintre cele două subordonate cauzale, celei de a doua lipsindu-i elementul subordonator. Deși este conjuncție subordonatoare specifică subordonatei concesive.

13. d) Adverbele *drept, tot* determină verbul *să spuie*, respectiv expresia verbală impersonală *zadarnic ar fi fost*, adverbul *greu* determină adjectivul *bolnavă*, iar adverbul *zadarnic* face parte, în mod firesc, din expresia verbală impersonală amintită. *Lui*, în această situație, nu poate fi decât pronume personal și nu poate fi confundat cu pronumele și adjectivele pronominale posesive (*al*) *său, (a) sa, (ai) săi, (ale) sale*.

14. d) În prima situație, conjuncția coordonatoare *și* are valoare contextuală și narativă, realizând legătura cu un context anterior și continuând relatarea faptelor, iar a doua oară conjuncția *și* coordonează două subordonate cauzale. În ultima situație, cuvântul *și* este adverb de mod cu rol de întărire.

15. a) Verbele copulative sunt *era și ar fi fost*. În cadrul ultimului verb copulativ se află verbul *a fi* ca auxiliar, ajutând la formarea modului condițional-optativ, timpul perfect.

16. d) Substantivul *foame* precedat de prepoziția *de* are funcție sintactică de complement circumstanțial de cauză, numeralul cardinal *șase* are valoare adjectivală pe lângă substantivul *ani* și implicit funcție sintactică de atribut adjectival, ca toate numerele cu valoare adjectivală, iar adverbul *zadarnic*, ca parte componentă a expresiei verbale impersonale, nu poate avea decât funcție sintactică de nume predicativ. Fiind pronume personal în cazul *G*, *lui* este atribut pronominal genitival pe lângă substantivul *foamea*.

17. d) Anacolutul constă în discontinuitatea sau ruptura logico-sintactică în interiorul unei propoziții sau fraze datorită unei intercalări: *Și el ... nu-i venea*. Tautologia reprezintă repetarea unui cuvânt sau a unei propoziții cu funcții sintactice diferite: *Fratele este frate*.

18. c) Forma corectă a enunțului este următoarea: *Scrieți-vă tema toți și rescrie-ți-o și tu ca să n-ai nicio problemă cu educatorii aceia*.

19. b) Celelalte forme sunt corecte astfel: *mi-ar face, nu zice!, înfățișează, nu te duce!, oblojeală, a crea, nu fi răul!, stai!*

20. d)

21. d) Adverbul cu funcție sintactică de complement circumstanțial de timp este *când*.

22. d) Celelalte verbe la moduri nepersonale (nepredicative) au următoarele funcții sintactice: *învățând* – complement circumstanțial condițional; *a ști* – complement circumstanțial concesiv. În varianta **c** nu există verb la un mod nepredicativ (nepersonal).

23. c)

24. d) Stabilirea felului subordonatelor nu ridică dificultăți dacă ținem cont de elementele subordonatoare specifice, de elementele corelative și de termenii regenți.

25. a) Verbele copulative sunt: *ar fi fost și era*. Verbele auxiliare sunt *ar* (a avea) și *fi* (a fi) din alcătuirea formelor verbale *ar fi fost și n-ar fi putut* aflate la modul condițional-optativ, timpul perfect.

26. d) Locuțiunile conjuncționale subordonatoare sunt *chiar dacă și fără ca să*, care au ca ultim element component conjuncțiile subordonatoare *dacă și ca să*. *Cum* este adverb relativ după rolul lui în enunț, dar și adverb de mod după înțeles. Fiind prepoziție, cuvântul *după* este urmat de complementul pe care-l leagă de termenul lui regent. *Prin târg* arată locul desfășurării unei acțiuni.

27. a) *Ar fi fost* este predicat nominal incomplet deoarece este urmat de o predicativă care înlocuiește numele predicativ. Adverbul *cum* este element subordonator, dar are și funcție sintactică de nume predicativ pe lângă verbul *era*, în propoziția pe care o leagă.

28. d) În celelalte fraze, cuvântul *de* introduce, pe rând: consecutivă, predicativă, finală.

29. c)

30. d) În familia lexicală nu intră formele flexionare ale unui cuvânt așa cum sunt *împăraților, locuiește, împădurește* și nici neologismele, chiar dacă se înrudesc ca sens cu termenul de bază: *localitate, alocație*. În schimb, pot intra cuvintele compuse și cele cu valoare morfologică schimbată de la cuvântul de bază.

TESTUL 15

1. b) În text există două predicate subînțelese (*vino și pleacă*) pe lângă adverbele *aproape și de parte*.

2. c) Cele trei condiționale *de ești om bun, de ești om rău, de i-oi da drumul*, sunt introduse prin conjuncția subordonatoare *de* (= *dacă*) și au regente diferite, iar cauzalele sunt coordonate între ele: *că am o cățea cu dinții de oțel și... te face mii de fărâme*.

3. b) Atributele din fraza dată sunt: *bun, mea, rău, aceste, cu dinții, de oțel, de fărâme*.

4. a) Cuvintele în cazul nominativ sunt substantivul *om* folosit de două ori și adjectivele propriuzise *bun și rău* acordate cu acesta. Cele șase conjuncții sunt conjuncțiile subordonatoare *de* (repetată de trei ori) și *că*, precum și conjuncțiile coordonatoare *iar și și*. Lor li se adaugă adjectivele pronominale *mea* (posesiv) și *aceste* (demonstrativ).

5. d)

6. a) Diftongul final *ii*, din substantivele nearticulate este descendent, iar cel din substantivele articulate hotărât este ascendent. Dintre cuvintele date nu au diftongi *fiindcă, istorie* (hiat) și *ceas* (în care *e* este literă ajutoare: [č a s]).

7. d) Nu sunt derivate cuvintele *privesc, roiesc, uimește, privește*, deși se termină în *esc*, ca și adjectivele derivate *vitejesc, prietenesc* etc. sau în *ește*, ca și adverbele derivate *bătrânește, tinerește* etc. Ele sunt forme flexionare ale verbelor *a privi, a roi și a uimi*.

8. b) Verbul *a ieși* este copulativ când se înlocuiește cu *a deveni*, iar predicativ impersonal este atunci când se impersonalizează cu ajutorul unei forme neaccentuate a pronumelui personal: *(ii) iese*. Ca verb predicativ personal exprimă ideea de mișcare și are sensul general *de a pleca, a se deplasa*.

9. d) Formele corecte ale adjectivelor pronominale de întărire din celelalte enunțuri sunt, în ordine: *ție înseși (Maria), mie însumi (prietenul), Mihai și Maria înșiși*. La persoana I și a II-a, genul adjectivului

pronominal de întărire se stabilește în funcție de un alt cuvânt (substantiv sau adjectiv), deoarece pronumele personal nu are forme diferite după gen decât la persoana a III-a. Când nu există un alt cuvânt, la aceste persoane sunt corecte ambele forme: *Fiți voi înșivă/insevă!* în funcție de persoana la care se referă – de sex masculin sau feminin. Adjectivul pronominal de întărire *înșiși* are formă de masculin deoarece determină substantive nume de persoană de genuri diferite, dintre care unu este de genul masculin.

10. c) Este vorba de acordul încrucișat al pronumelui relativ care în cazul genitiv, însoțit de articol posesiv (genitiv): articolul se acordă cu obiectul posedat: *al* (m. și n. sg.), *a* (f., sg.), *ai* (m., pl.), *ale* (f. și n. pl.), iar pronumele relativ se acordă cu posesorul: *cărui* (m. și n. sg.), *cărei* (f. sg.), *căror* (m., f. și n. pl.). Formele corecte din celelalte enunțuri sunt: *băiatul ai cărui frați, un fapt a cărui rezolvare, cartea al cărei autor.*

11. d)

12. b) Celelalte cuvinte au următoarele sensuri: exfoliere – *cojire, desfrunzire*; elucbrație – *absurditate, aberație, enormitate, prostie, stupiditate*; exorcizare – *pretinsă eliberare de diavol prin rugăciune, prin cuvinte magice sau printr-o slujbă.*

13. a) În propoziția a treia se subînțeleg atât verbul copulativ *sunt*, cât și conjuncția subordonatoare *că. Și (că) altfel (sunt) oamenii văzuți de jos în sus.* Aceasta este subiectivă și coordonată cu cea precedentă. Conjuncțiile coordonatoare *și și deci*, deși apar scrise cu litere mari, ele stabilesc raporturi de coordonare la nivelul frazei, între propoziții de același fel. Acest tip de ortografiere este specific stilului sentențios și celui modern, cu scopul de a accentua asupra ideii exprimate.

14. d. Verbele *se pare, sunt* se află la modul indicativ, *ar fi* este la modul condițional-optativ, iar *vezi* la imperativ.

15. d) Subordonata intercalată între termenii regentei este concesiva *oricare ar fi ei.*

16. c) Cuvântul *altfel* este, în această situație adjectiv invariabil provenit din adverb prin converșiune deoarece se raportează la subiectul *oamenii*. El se poate scrie și în cuvinte diferite (*alt fel* de mâncare), fiind, în această situație, adjectiv pronominal nehotărât + s. n., iar în structurile un *altfel* de om, *altfel* de oameni este locuțiune adjectivală cu sensul *diferit/diferiți*. Ca prepoziție, *de* stabilește un raport de subordonare la nivelul propoziției între complementele *sus și jos* și termenul lor regent *văzuți. Deci* este exclusiv conjuncție coordonatoare conclusivă, având, aici, rol coordonator în frază între două propoziții principale, iar *i* este pronume personal (*pe ei/îi*).

17. a) Cuvântul *văzuți* este atribut adjectival exprimat prin adjectiv participial, având termen regent substantivul *oamenii, oricare* este nume predicativ realizat morfologic prin pronume nehotărât, alături de verbul copulativ *ar fi. Ei* este subiect al predicatului nominal *oricare ar fi*, iar locuțiunea adverbială *față-n față* realizează funcția sintactică de complement circumstanțial de mod al verbului *vezi.*

18. a) Verbul *a rămâne* este predicativ personal când are ca determinant un complement circumstanțial de loc sau de timp și impersonal când îi urmează un subiect exprimat prin verb la supin sau o subiectivă. Ca verb copulativ este, de asemenea, personal când îi urmează un nume predicativ care răspunde la întrebările *cum? și ce?*, iar impersonal când numele predicativ este exprimat prin adverb.

19. c) Cele trei subiective sunt *cum se vor petrece toate acestea, cine să aibă grijă, cine să fie tras la răspundere*, având ca regentă propoziția *toate acestea nu i se păreau lui Ilie niște lucruri*, în care sunt și reluate prin subiectul *acestea*. Completiva indirectă *ca lucrurile să iasă bine* are ca termen regent locuțiunea verbală intransitivă *să aibă grijă*, iar celelalte subordonate sunt *dacă ceva are să iasă prost* (condițională) și *la care să se gândească în mod deosebit* (atributivă).

20. d) Conjuncția *să* intră numai în alcătuirea modului conjunctiv (*să aibă, să fie tras, să iasă, să se gândească*) sau în alcătuirea viitorului popular (*are să iasă*). În propoziția *ca lucrurile să iasă bine*, cuvântul *să* apare ca element constitutiv al conjuncției compuse *ca ... să.*

21. a) Verbele auxiliare *a vrea, a fi, a avea* se află în alcătuirea structurilor verbale *se vor petrece* (indicativ viitor), *să fie tras* (diateza pasivă) și *are să iasă* (indicativ viitor popular).

22. d) Formele corecte ale celorlalte enunțuri sunt: *Ea învață cel mai bine dintre toate*, deoarece articolul demonstrativ adjectival *cel, cea, cei, cele* rămâne invariabil cu forma *cel*, când însoțește un

adverb și *Ei erau destul de inteligenți*. deoarece cuvântul *destul* este adverb, și deci invariabil, pe lângă adjectivul *inteligent*. În cel de-al treilea enunț trebuie realizat acordul adjectivul participial *prevăzută* cu substantivul determinat *interdicției*: *Ei erau împotriva interdicției prevăzute de regulament*.

23. c) Forma corectă a enunțului dat este: *Într-una din zile mă întâlnii cu copiii aceia ale căror fapte sunt de condamnat și de aceea i-am apostrofat*.

24. d) Cele trei atributive au ca termeni regenți substantivele *faptul*, *condiția* și *cazul*, iar elementele lor relaționale sunt conjuncțiile *că*, *să* și *că*, nu expresiile *în ciuda faptului că*, *cu condiția să* și *în cazul că*, deoarece niciuna dintre ele nu este locuțiune conjuncțională subordonatoare. Ultima dintre aceste expresii nu trebuie confundată cu locuțiunea conjuncțională *în caz că*, specifică, într-adevăr, subordonatei condiționale.

25. d)

26. d) Cuvintele *inepție* și *stupiditate* sunt sinonime cu *prostie*. Celelalte cuvinte au, în ordine, următoarele sinonime sau sensuri: *aviditate*, *lăcomie*, *nesaț*, *insațiabilitate*; *nepăsare*, *impasibilitate*, *insensibilitate*, *răceală*; *tratare completă*, *integrală*, *totală a unui subiect*.

27. c) Sinonimele menționate mai sunt sinonime și cu: *absurditate*, *enormitate*, *stupiditate*, *prostie*, *fantasmagorie*, *aiureală*, *bazaconie*; *respectuos*, *amabil*, *afabil*, *cuviincios*, *politicos*, *decent*, *reverențios*; *obraznic*, *nerușinat*, *necuviincios*, *neobrăzat*, *ireverențios*, *prezumțios*, *semeț*, *trufaș*, *arogant*, *sfidător*. Celelalte cuvinte date au următoarele sensuri: *creditor* – *persoană care dă bani cu împrumut sau care are de primit o datorie*; *debitor* – *datornic, persoană care datorează sume de bani sau mărfuri către un creditor*; *euforie* – *bună dispoziție exagerată, atitudine de optimism exagerat, beatitudine, beție*; *eufonie* – *armonie sonoră, impresie acustică plăcută*; *cacofonie* – *asociere neplăcută de sunete, lipsă de armonie, disonanță*.

28. c) Grupurile de litere *ce*, *ci*, *ge*, *gi*, *che*, *chi*, *ghe*, *ghi* redau două sunete atunci când în silaba din care fac parte nu există altă vocală, iar literele *e* și *i* sunt și vocale ale silabelor respective.

29. d) Atributul adjectival poate sta în toate cazurile deoarece este singurul atribut care se acordă întotdeauna în gen, număr și caz cu substantivul, având același caz ca și acesta.

30. a)

TESTUL 16

1. d) Principalele incidente sunt *zic eu* și *vezi tu*, iar celelalte două principale sunt coordonate ad-versativ (*poate, dar acesta-i un lucru*). Subiectiva determină adverbul predicativ *poate*, atributiva – substantivul *un lucru*, iar completiva indirectă expresia verbală unipersonală *mi-e teamă* care se referă la o anumită stare sufletească.

2. a) Predicatul nominal este *-i un lucru*, iar cele verbale sunt *poate* (exprimat prin adverb predicativ), *am să scriu* (viitor popular – *voi scrie*), *zic, vezi, e* (din construcția verbală unipersonală *mi-e teamă*, cu referire la o stare sufletească), *să iscodesc*.

3. c) Sunt în cazul nominativ cuvintele *eu, tu, acesta, teamă* cu funcție sintactică de subiect și *un lucru*, cu funcție sintactică de nume predicativ.

4. c) Adverbul predicativ *poate* se înlocuiește cu *probabil* și este urmat de o subordonată subiectivă, auxiliarul *am* intră în alcătuirea viitorului popular, *un* este articol nehotărât arătând un lucru oarecare, iar *e* este verb predicativ deoarece face parte din construcția verbală unipersonală *mi-e teamă*, cu referire la o stare sufletească. În aceeași categorie se încadrează și construcțiile care se referă la stări fiziologice (*mi-e sete, îmi este somn* etc.) sau la diviziuni ale timpului (*e dimineață, e toamnă* etc.).

5. b) Cuvintele *pe care* și *-l* sunt complemente directe deoarece răspund la întrebarea *pe cine?*, iar *-l* este un complement direct reluat (reia complementul direct *pe care*). Pronumele personal *mi* este în cazul dativ și răspunde la întrebarea *cui?*, fiind, în această situație, complement indirect, iar substantivul *teamă* din expresia verbală unipersonală *mi-e teamă* este în cazul nominativ și are funcție sintactică de subiect.

6. a) Verbul *a părea* este copulativ personal când are subiect exprimat sau subînțeles ori inclus (*el pare un om, (ei) păreau*) și copulativ impersonal când intră în alcătuirea unor expresii verbale impersonale (*se pare normal, pare de necrezut*). Verb predicativ impersonal este în toate celelalte situații când este la diateza activă (*(îmi) pare* sau reflexivă: *(i) se pare, (mi) se pare*).

7. c)

8. d) Cea de-a doua virgulă este cea care marchează și un raport de coordonare în frază realizat prin conjuncția adversativă *dar*, iar celelalte virgule se referă la cele două propoziții incidente.

9. b) Termenii de la **a** sunt elemente de jargon, cei de la **c** sunt arhaisme, iar cei de la **d** sunt regionalisme.

10. c) Cratima este semn de punctuație în următoarele situații:

– în repetiții, când cuvântul repetat formează o unitate: *rânduri – rânduri*;

– între două numerale care exprimă aproximația: *veo 200-3000*;

– între cuvintele care arată limitele unei distanțe sau ale unui interval de timp: *pe ruta București – Roșiori; în perioada 1-10 ianuarie*.

11. b) Sintagmele *săi* și *să-i* sunt omofone deoarece se pronunță la fel și se scriu diferit. Cuvintele polisemantice au o singură formă și mai multe sensuri apropiate între ele, înrudite, derivate din sensul de bază, iar omonimele au aceeași formă, dar înțelesul lor este total diferit, putând fi și părți de vorbire diferite. Omografele se scriu la fel, dar se pronunță diferit prin accent, în funcție de sensul lor.

12. b) Modalele sunt *cum era* și *de parcă era trasă la cumpănă*, ambele cu referire la adjectivul *dreaptă*, dar fără a fi coordonate între ele deoarece a doua modală este comparativă. Atributiva are ca termen regent substantivul *scobitură*.

13. a) Verbul *a fi* este atât verb copulativ (*cum era*), cât și verb auxiliar (*s-ar fi putut*); verbul *a avea* este, de asemenea, auxiliar (*s-ar fi putut*), dar și predicativ (*avea*). Celelalte verbe (*s-ar fi putut, adăpostii*) sunt predicative, indiferent la ce mod se află.

14. a) Prin verbe nepredicative se înțeleg verbele copulative și verbele auxiliare, în text întâlnindu-se ca auxiliar și copulativ verbul *a fi*, în trei situații, și verbul auxiliar *a avea*, într-o situație.

15. b) Litera *e* din cuvântul *era*, conform pronunțării, redă diftongul *ie*, iar în cuvântul *supravegheau* există diftongul *au*, deoarece *e* este numai literă ajutătoare, fără valoare fonetică: [s u p r a v e g' a u]. Tot fără valoare fonetică este litera *e* și în cuvântul *trecea*, transcris fonetic [t r e č a]. În restul cuvintelor, mai există de două ori diftongul *ea*: *dreaptă* și *avea*.

16. c) Articolul demonstrativ *cel* trebuie obligatoriu acordat cu substantivul (*băiatului celui harnic*), ca și adjectivul demonstrativ (*acelorași fete, colegului acestuia*). Totodată, pronumele și adjectivul demonstrativ de identitate se scrie și se pronunță cu *i* final: *acelorași*. Formele corecte ale celorlalte structuri scrise greșit sunt următoarele: *aceeași fată, băieților celor buni, fetei aceleia, băieților acestora, același băiat, cealaltă fată*.

17. d) În cuvintele *exil, exersa, exercițiu, auxiliar, exact, exotic* litera *x* redă sunetele *gz*.

18. b) Semnele de punctuație sunt: ghilimelele, linia de dialog, virgula, cratima dintre cele două cifre care exprimă aproximația și semnul exclamării. Semnele ortografice sunt apostroful (exclusiv semn ortografic) și cratima din secvența *și-i* unde marchează rostirea într-o silabă a două părți de vorbire diferite (*și îi*), prin căderea vocalei *i*.

19. d) Propoziția a doua *cum a recunoscut-o* este principală deoarece cuvântul *cum* nu este element subordonator, ci doar adverb corelativ sinonim cu *imediat*. Element subordonator este primul *cum* din prima propoziție deoarece a devenit conjuncție prin conversiune din adverb relativ, înlocuindu-se cu locuțiunile conjuncționale subordonatoare *îndată ce, imediat ce*. Celelalte propoziții din frază sunt, în ordine: temporală, concesivă, principală și completivă indirectă.

20. d) Primul *cum* este conjuncție subordonatoare cu valoare temporală, iar al doilea este adverb de timp corelativ al subordonatei temporale *cum a văzut-o*. Cuvântul *și* este formă neaccentuată de dativ a pronumelui reflexiv de persoana a III-a (*își dă seama*), iar *după* este prepoziție întrucât leagă complementul *zâmbetul* de termenul lui regent – locuțiunea verbală *și-a dat seama*. Vezi și explicațiile de la punctul anterior.

21. d) Atributul adjectival *rămas neschimbat* are termen regent substantivul *zâmbetul* și este exprimat prin verbul copulativ *a rămâne* la modul participiu cu valoare adjectivală + adjectivul participial negativ al verbului *a schimba*. Un verb copulativ aflat la un mod nepredicativ (nepersonal) nu mai formează predicat nominal împreună cu numele predicativ, ci o altă parte de propoziție, tot împreună cu numele predicativ aferent: subiect, nume predicativ, atribut sau complemente de tipuri diferite.

22. b) Așezați forma inversă a verbului în topică normală (*-ai văzut*) și constatați că prin inversarea formei vor fi necesare două cratime: cea existentă deja (*-ai*) și alta în locul liber dintre cuvintele *văzut* și *I* unde trebuie să apară și vocala de legătură *u*, neputându-se alătura două consoane: *văzut-I-ai / văzut(u)-I-ai*. La rândul lui, cuvântul *la* nu se poate scrie decât împreună, fiind prepoziție urmată de un complement (*ștrand*) pe care-l leagă de verbul determinat (*ai văzut*).

23. b) Perechile de cuvinte de la **a** și **c** sunt sinonime, iar perechea de la **d** reprezintă raportul semantic de paronimie.

24. c)

25. b. Primul *i* este vocala celei de-a doua silabe a cuvântului dat, iar cei doi *-i* formează un diftong ascendent (cu vocala la sfârșit) deoarece substantivul *copiii* este articulat hotărât. În variantă nearticulată, cei doi *-i* formează un diftong descendent (terminat în semivocală).

26. b) Vezi explicațiile de la punctul anterior.

27. c) Prima subiectivă răspunde la întrebarea *cine?*, este reluată în regentă printr-un subiect exprimat prin pronumele demonstrativ *acela* și determină verbul predicativ și personal *va culege*, iar celelalte două subiective au termeni regenți două verbe reflexive impersonale: *nu se poate* și *să nu se descopere*. Cauzala se recunoaște cu ușurință după elementul subordonator specific – conjuncția subordonatoare *deoarece*. Interpretarea primei subordonate ca atributivă este greșită pentru că atributiva nu stă niciodată înaintea regentei.

28. b) Cele șase pronume din text sunt *cine* și *ceea ce* (pronume relative), *acela* (pronume demonstrativ), de două ori pronumele reflexiv *se* și pronumele nehotărât *fiecare*.

29. a) Din categoria pronumelor cu forme personale fac parte cele două pronume reflexive.

30. b) Pot deveni adjective pronominale pronumele *acela* și *fiecare*.

TESTUL 17

1. a) Modala *ce era* are termen regent adjectivul *frumoasă*, predicativa *că din acest motiv nu se putea* este cerută de verbul copulativ *era* din regenta *dar problema era*, iar cele două subiective determină verbele reflexive impersonale *nu se putea* și *să se accepte*. Ultima subordonată din frază (*orice vrea*) este completivă directă, având termen regent verbul predicativ, personal și tranzitiv *să facă*.

2. d) În celelalte propoziții subiectele sunt neexprimate subînțelese sau sunt înlocuite de cele două subordonate subiective.

3. c)

4. d) Verbul *să se accepte* are înțeles pasiv deoarece se poate înlocui cu forma diatezei pasive (*să fie acceptat*) și poate fi urmat de un complement de agent (*de cineva*).

5. a) În celelalte serii mai sunt cuvintele compuse *fărădelege*, *bineînțeles*, *floarea-soarelui*, *hipodrom*, *Aviasan*, *cumsecade*, iar restul sunt derivate (*postliceal*, *reînfrunzire*, *hipertensiune*), locuțiuni substantivale (*părere de rău*, *ținere de minte*) sau prepoziționale (*în loc de*).

6. d) Paronimele corecte din celelalte enunțuri sunt *livretul militar*, *inervarea mușchiiului* și *condorul*. Paronimul *prelevate* este participiul verbului *a preleva* (a extrage, a detașa, a lua o parte dintr-un întreg) și face pereche cu participiul verbului *a prevala* (a avea preponderență, a predomina, a se folosi de ceva, a face uz de ceva). Celelalte paronime au sensurile: *livret militar* – document militar; *libret* – textul unei opere muzicale și carnet de economii; *enervare* – supărare, pierdere a calmului, iritare; *inervare* – transmiterea unui impuls nervos, stare de excitare a unui organ sau țesut; *condur* – pantof; *condor* – vultur.

7. d) Cele trei subiective au termeni regenți adverbul predicativ *desigur*, verbul impersonal *trebuie* și expresia verbală impersonală *este bine*. Completiva indirectă determină verbul reflexiv intransitiv *te gândești*, iar prezența cauzalei se verifică prin înlocuirea lui *când* printr-un element subordonator specific acesteia: *deoarece, fiindcă* etc.

8. b) Adverbul relativ *când* a devenit prin conversiune conjuncție subordonatoare cauzală, iar adverbul predicativ *desigur* este urmat de o subordonată subiectivă. Cuvântul *râu* este adverb de mod și de aceea nici nu poate flexiona, iar cuvintele *însă* și *de la* nu pot fi decât conjuncție coordonatoare adversativă, respectiv prepoziție compusă.

9. c) Cuvintele *bine* și *cumpătat* sunt nume predicative exprimate prin adverb, respectiv adjectiv participial, iar adverbul predicativ *desigur* are funcție de predicat verbal, urmat fiind de o subiectivă. În contextul dat, cuvântul *atâta* este adverb de mod cantitativ, cu funcție sintactică de complement circumstanțial de mod.

10. a) Verbul *a fi* predicativ personal se înlocuiește cu *se află*, iar *când* este predicativ impersonal este sinonim cu *trebuie, se întâmplă, este necesar*. Verbul *a fi* ca verb copulativ impersonal intră în alcătuirea unor expresii verbale impersonale, iar ca verb copulativ personal are subiect. Ca verb auxiliar intră în alcătuirea diatezei pasive și ajută la formarea unor moduri și timpuri compuse: indicativ viitor anterior, conjunctiv perfect, condițional-optativ perfect, infinitiv perfect.

11. d) Pentru folosirea corectă a verbelor următoare trebuie să le știm sensul: *a reflecta* – a gândi, a medita (reflectează); *a oglindi, a răsfrânge* (reflectă); *a manifesta* – a arăta un sentiment, a exprima o tendință (manifestă); *a participa la o manifestație* (manifestează); *a contracta* – a se micșora, a se strânge (contractă); *a încheia un contract, a-și asuma, a se molipsi* (contractează); *a turna* – a vărsa, a denunța (toarnă); *a realiza un film* (turnează).

12. c)

13. d) Prezența celor două consecutive se verifică prin înlocuirea conjuncției subordonatoare *că* prin conjuncția specifică *încât*, iar ambele complemente indirecte răspund la întrebarea *la ce?* adresată termenilor regenți *s-a hotărât* și *s(-o) ajute*. Depistarea temporalei *când o vedeai* și a complementivei directe *ceea ce își dorea de multă vreme* nu presupune un grad mare de dificultate.

14. c) La primele trei subordonate elementele relaționale se pot înlocui cu unele specifice: *încât să, chiar dacă, în caz că*, iar ultima urmează după verbul copulativ *era*.

15. c)

16. a) Diftongi conțin cuvintele *rupea, ceea ce, dorea*, iar triftong se găsește în *vedei*. În cuvântul *plângea* nu există diftong deoarece litera *e* nu are valoare fonetică, fiind doar literă ajutătoare. Totodată, în limba română, după *c, g, ch, gh* nu există diftongi sau triftongi care să înceapă cu semivocalele *e* sau *i*.

17. c) Celelalte enunțuri conțin construcții pleonastice: *preferă mai mult, a debutat prima oară, amintiri vii de neuitat*.

18. d) Virgula nu se folosește atunci când conjuncția disjunctivă nu se repetă și nici când conjuncțiile *însă* și *deci* se află în interiorul unei propoziții, și nu la legătura dintre ele.

19. d) Conjuncția subordonatoare *dacă* se înlocuiește cu elemente subordonatoare specifice cauzale: *din moment ce, de vreme ce, deoarece, fiindcă* etc.

20. a) În primul enunț *de ce* este pronume interogativ în cazul acuzativ precedat de prepoziția *de* deoarece apare într-o propoziție interogativă și ține locul unui substantiv. În al doilea enunț, primul *de ce* este locuțiune conjuncțională subordonatoare sinonimă cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare *pe măsură ce* specifică modalei de măsură progresivă, iar al doilea *de ce* este o locuțiune adverbială corelativă. În ultimul enunț, cuvântul *ce* este adjectiv pronominal interogativ pe lângă substantivul *fapte*, iar prepoziția *de* aparține substantivului menționat.

21. c) Structura *și dacă* reprezintă al singur element relațional acolo unde este locuțiune conjuncțională subordonatoare specifică concesivei și se poate înlocui și cu *chiar dacă, chiar de* etc. În celelalte enunțuri elementul subordonator este numai conjuncția *dacă*, introducând de fiecare dată o subordonată intercalată între termenii regenți.

22. b) Pronumele *ne* este identic în persoană cu verbul (**noi ne-am luat**) și este în dativ posesiv. De aceea îndeplinește funcția de atribut pronominal datival pe lângă substantivul *cărțile: ne-am luat cărțile (noastre)*.

23. c) Formele corecte se stabilesc aici în funcție de rădăcina verbelor: *a tăcea, a cădea; a bate, a face*.

24. c)

25. a) Subordonata subiectivă urmează adverbului predicativ *firește*, completiva indirectă are termen regent locuțiunea verbală *o să(-i) pară rău*, iar atributiva determină substantivul *momentul*. La rândul ei, cauzala se recunoaște cu ușurință datorită elementului subordonator specific *de vreme ce*.

26. c) Pronumele din text sunt *-i*, *se* și *s-*, adverbul predicativ este *firește*, iar verbele auxiliare sunt: *o (să-i) pară rău*, (*n-a venit, a fost (anunțat)*) și (*s-a amânat*). Structura *a fost* conține două verbe auxiliare: *a* (verbul auxiliar *a avea* care ajută la formarea perfectului compus *a fost*) și auxiliarul *a fi* care intră în alcătuirea diatezei pasive (*a fost anunțat*).

27. b) Verbele menționate în varianta corectă de răspuns sunt, în ordine: *a se întâlni, s-a amânat* (= *a fost amânat*), *a fost anunțat*.

28. a) *O* și *a* sunt forme ale auxiliarului *a avea*, *a fost* este forma auxiliarului *a fi* din structura diatezei pasive care are în alcătuire și auxiliarul *a avea*, cu forma *a* cuvântul *încă* este adverb, iar cuvântul *a* din alcătuirea infinitivului *a se întâlni* este prepoziție.

29. c) Adverbul predicativ *firește* nu poate avea decât funcție sintactică de predicat verbal, ca și verbul *a fost anunțat* aflat la diateza pasivă, la un mod predicativ (personal). Substantivul *o posibilitate* cu funcție sintactică de subiect realizează un raport de interdependență (de inerență) cu predicatul *există*, iar verbul la infinitiv *a se întâlni* are funcția sintactică de atribut verbal pe lângă substantivul *o posibilitate*.

30. a) Cuvintele *friabil* și *casabil* au sensul *care se sfarmă, se sparge ușor, consuetudine* și *cutumă* sunt sinonime cu *obicei, tradiție, obișnuință, deprindere*, iar *contumacie* este sinonim cu *absență, lipsă*. Celelalte cuvinte au sensuri diverse, nerealizând între ele raport de sinonimie: *repercusiune* – urmare, consecință, *consecvență* – constantă, stabilitate, statornicie, *venial* – scuzabil, *corupt* – pervertit, stricat, desfrânat, vicios etc.

TESTUL 18

1. b) În funcție de genul natural, substantivele se clasifică în epicene, heteronime și mobile. Cele epicene au aceeași formă atât pentru masculin, cât și pentru feminin. Heteronimele au forme diferite pentru fiecare gen (*băiat – fată*), iar cele mobile se formează prin sufixare: masculinul se formează de la feminin și invers: *rață – rățoi, leu – leoaică*. Sufixele folosite se numesc sufixe moționale, iar procedeul poartă numele de moțiune.

2. b) Omonimele lexicale parțiale au la plural forme diferite în funcție de sensul lor: *bandă – bande* (grup de persoane); *benzi* (fășie); *corn* – cornuri, coarne, corni; *cot* – coate, coturi, coți; *cap* – capete, capi, capuri. Omonimele lexicale totale au la plural o singură formă, indiferent de sensul lor: *leu – lei* (animal); *lei* (ban), iar omonimele lexico-gramaticale diferă nu numai ca înțeles, ci și ca valoare morfologică: *cer* – (subst.) *bolta cerească*; (verb) *solicit, pretind*. Cuvintele de la **a** sunt omonime lexicale totale, iar cele de la **d** sunt omonime lexico-gramaticale. Dintre cuvintele din seria **c** numai *cer* este omonim lexico-gramatical, iar celelalte sunt cuvinte polisemantice (*față*) sau în afara unor relații semantice (*emisferă* și *facultate*).

3. c) Structurile pleonastice sunt: *cutremur de pământ, caniculă dogoritoare, altercație verbală*.

4. a)

5. c) Principalele *nu și-a dat seama* și *de aceea insista* sunt coordonate copulativ. Cuzala *cum era prea întuneric* este introdusă prin conjuncția cauzală *cum*, sinonimă cu *deoarece, fiindcă* etc., provenită din conversiunea adverbului relativ *cum*, iar subordonata subiectivă *să se întâmple* determină verbul

impersonal *ar urma*. La rândul lor, cele două complemente indirecte răspund la întrebările *de ce?* și *la ce?*, având termeni regenți locuțiunea verbală *și-a dat seama* și verbul *insista*.

6. a) Toate predicade sunt verbale, inclusiv cele care au în structura lor verbul *a fi*, deoarece prima dată este predicativ, arătând existența întunericului, iar în a doua situație intră în alcătuirea diatezei pasive a verbului *a indica*.

7. b) Auxiliarele *ar* și *vor* intră în alcătuirea condiționalului-optativ *ar urma* și al viitorului *vor greși*, iar raportul de coordonare dintre cele două propoziții principale se realizează prin conjuncția *și*, nu prin locuțiunea *de aceea*, care este locuțiune adverbială.

8. a) Verbul *ar urma* este impersonal și este determinat de o subiectivă, iar în această situație nu poate să aibă și subiectul *ce*, care îndeplinește această funcție sintactică pe lângă verbul *să se întâmple*: **ce ar urma să se întâmple?** → *ar urma să se întâmple ceva*. Al doilea pronume relativ *ce* substituie substantivul *drumul* din regentă și, înlocuindu-l cu acesta, se observă ușor funcția lui sintactică de subiect pe lângă predicatul verbal *fusese indicat*.

9. d) Pronumele, numeralul și substantivul sunt termeni regenți pentru atribut, iar verbul auxiliar nu este niciodată termen regent deoarece intră în alcătuirea altor forme verbale. Iată enunțuri în care apar termenii regenți ai complementului indirect:

I-am dat băiatului o carte. (1) **Se gândește la plecarea.** (2) Pomii erau **plini de flori.** (4) **Și-au adus aminte de voi.**(5) **Bravo câștigătorilor!** (8) S-a comportat **asemănător părinților.** (9)

10. a) Omonimele din seria **a** au următoarele sensuri: *odor* (obiect de preț / miroso), *observator* (persoană / instituție), *pas* (mișcare / trecătoare, spațiu între spire), *trapez* (mușchi / patruleter, aparat). În celelalte variante de răspuns se mai găsesc omonimele lexicale parțiale *corp* (trup, obiect, ansamblu, unitate / porțiune de materie, substanță), *bandă* (grup / fâșie), *cămin* (instituție, casă părintească / sobă, cuptor, vatră, horn, acces subteran), *raportor* (persoană / instrument) și *receptor* (organ / aparat, dispozitiv tehnic). Cuvântul *cer* este omonim lexico-gramatical, iar cuvintele *balot*, *cerdac*, *debușeu*, *divan*, *crucifix* și *esofag* sunt substantive cu forme duble de plural nediferențiate semantic: *baloți/baloturi*, *cerdace/cerdacuri*, *debușee/debușeuri*, *divane/divanuri* (pentru *canapea fără spătar*), *crucifixe/crucifixuri*, *esofage/esofaguri*.

11. b) Subordonatele frazei date au, în ordine, următorii termeni regenți: completiva directă – verbul *văzând*, atributiva – substantivul *concluzia*, consecutiva – adjectivul *isteț*, completiva indirectă și temporala – verbul *ne-am convins*, subiectiva – locuțiunea verbală impersonală *s-a adus la cunoștință*, predicativa – verbul copulativ *ajunsese*.

12. d) Felul subordonatelor posibile se stabilește în funcție de termenul regent: verbul copulativ *este*, expresia verbală impersonală cu termenii inverși *adevărat este*, substantivul *adevărul* și expresia verbală *este adevărat*, cu termenii în topică normală.

13. a) Verbele cu statut multiplu din text sunt, în ordine: *am* (auxiliar), *am ajuns* (predicativ), *era* (copulativ), *am* (auxiliar), *este* (copulativ), *a* (auxiliar), *ajunsese* (copulativ), *să fie* (copulativ).

14. b) În celelalte serii există cel puțin un adjectiv care are grade de comparație: *harnic*, *solid*, *voinic*.

15. a) Pronumele sunt: *se* (reflexiv), *ne-* (reflexiv), *acesta* (demonstrativ), *ni* (personal), *s-* (reflexiv), *unul* (nehotărât), iar *acela* și *ai noștri* sunt adjective pronominale- demonstrativ, respectiv posesiv.

16. c)

17. a) Fraza are 7 propoziții din care 3 sunt principale: subiectiva determină expresia verbală impersonală *e adevărat*, iar cele două atributive au termeni regenți pronumele nehotărât *unul* și substantivul *hotărârea*. Concesiva este intercalată între termenii regentei și se recunoaște după elementul corelativ *tot* din regentă și prin înlocuirea conjuncției *de* printr-o conjuncție sau o locuțiune conjuncțională specifică acestui tip de subordonată: *deși*, *chiar dacă* etc.

18. c) Cuvintele *casa*, *masa* și *băieții* conțin articole hotărâte, *cel mai bun* conține articol demonstrativ (adjectival), enunțul *este un băiat bun* conține articol nehotărât, iar cuvintele *a doua* și *a mea* conțin articole posesive (genitivale).

19. b) În rezolvarea corectă a acestui exercițiu trebuie să ținem cont de următoarele reguli:

- substantivele de genul masculin terminate la singular nearticulat în *-iu* (*vizitiu, hangiu, fiu*) + substantivul *copil* se scriu cu *-iii* la forma de N.-Ac. plural, articulate hotărât și cu *-ii*, când sunt nearticulate;
- celelalte substantive masculine (*ministru, arbitru, tigru*) se scriu cu *-ii* la forma de N.-Ac. plural, articulate hotărât și cu *-i* când sunt nearticulate.

În general, formele articulate hotărât au cu o silabă în plus față de cele nearticulate, cu excepția substantivelor masculine terminate în vocala *-u* precedată de un grup de consoane în care ultima este *l* sau *r*, la care numărul de silabe este același. Verificarea scrierii corecte a acestor substantive se face prin înlocuirea lor cu alte substantive la care numărul de silabe diferă (*acești miniștri / băieți; toți miniștrii / băieții* etc.) sau prin reținerea contextelor în care apar: *acești, alți, mulți* + substantiv nearticulat; *toți, amândoi* + substantiv articulat etc.

20. d) *Cum* este conjuncție temporală când se înlocuiește cu *îndată ce, imediat ce*.

21. a) Acordul corect din celelalte enunțuri este: *ție însuși / înseși (b); tu însăși (c); tu însuși (d)*. Deoarece pronumele *tu* nu are forme diferite după gen, acordul în gen al pronumelor de întărire este impus de o altă parte de vorbire din enunț: *atletă, miss boboc, handbaliști*.

22. c) În celelalte fraze subordonatele sunt, în ordine: atributivă (**a**), consecutivă (**b**) și condițională (**d**). În varianta **a**, cuvântul *de* este pronume relativ fiind sinonim cu *care*, iar în celelalte variante este conjuncție subordonatoare, înlocuindu-se cu *încât, să și dacă*.

23. c) Prefixele sunt *re-* și *îm-*, rădăcina este *pădur*, iar *-i* și *-re* sunt sufixe. Acest cuvânt cunoaște mai multe etape derivative, pornind de la cuvântul de bază *pădure*: *pădure* → *împăduri* → *împădurire* → *reîmpădurire*. Rădăcina este ceea ce rămâne după ce înlăturăm sufixele și prefixele.

24. a) Cuvântul *vituperă* este sinonim și cu *a defăima, a critica*. Cuvintele din celelalte variante de răspuns au sensul: *a învenina* – a otrăvi, a deveni sau a face să devină neplăcut, a se înrâi, a se înrăutăți; *a vocifera* – a zberia, a țipa, a vorbi tare; *a interpela* – a pune întrebări cuiva asupra unei chestiuni.

25. d) Sensul cuvântului *concupiscent* este *care are înclinare către plăceri senzuale, trupești*. Deci este sinonim și cu *luxurios, care înseamnă lasciv, desfrânat*.

26. d) După modul în care se pronunță, litera *e* redă, în cuvântul *aceea*, vocala *e* și semivocala *i* [a ɕ e i a], în cuvântul *mea* redă semivocala *e*, în *mei* este vocală, iar în cuvântul *este* primul *e* se pronunță diftongat *ie*, iar ultimul *e* redă vocala *e*: [i e s t e].

27. d) Completiva indirectă răspunde la întrebarea *de ce?* (nemulțumit de ceva), iar concesiva este introdusă prin conjuncția subordonatoare specifică *deși*. Consecutiva are, în regentă, elementul corelativ *așa de*, iar conjuncția subordonatoare *să* se poate înlocui cu conectorul specific *încât să*. Elementul subordonator *de parcă* prezintă un raport modal, putându-se înlocui cu locuțiunile subordonatoare *ca și când, ca și cum*, iar subiectiva din finalul frazei are termen regent expresia impersonală *îi fusese în intenție*.

28. d) Deși sunt termeni neologici terminați în *-ce*, adjectivele *rapace, sagace, tenace, novice, vorace* au forme de plural, fiind variabile, ca și adjectivul *cuminte*.

29. c) Ultima subordonată *ce-o fi* este subiectivă deoarece are termen regent verbul predicativ impersonal (*să*) *fie*, sinonim cu *să se întâmple* și se contrace în subiect. Celelalte propoziții din frază sunt: principală, completivă directă și concesivă.

30. c) Substantivul *aflarea* are funcție sintactică de subiect și se poate transforma în subiectivă.

TESTUL 19

1. a) Cuvântul *întruna* se poate scrie atât împreună, cât și cu cratimă: *Vorbește întruna*. (adverb) *A venit într-una din zile*. (prepoziție + pronume nehotărât)

2. c) Litera *o* transcrie semivocala *u* la început de cuvânt (*oameni, oare, oală, oază* etc.) sau la început de silabă după o vocală: *curioasă, dubioasă* etc.

3. c) Ca articol posesiv (genitiv), *a* intră în alcătuirea adjectivului posesiv *a mea*, iar ca verb auxiliar ajută la formarea perfectului compus *a venit*. În celelalte două situații este prepoziție, în alcătuirea modului infinitiv al verbului *a lua* și în alcătuirea cazului genitiv al numeralului cardinal *a doi*. Tot prepoziție este și când însoțește un substantiv în cazul acuzativ în construcții comparative: Miroase **a** busuioc.

Cuvântul *a* poate să aibă și alte valori morfologice:

- **A**, *tu erai!* (interjecție)
- *El scrie litera a.* (substantiv)
- **A** *de acolo este colega mea.* (pronume demonstrativ)
- **A** *mare este mai bună decât a mică.* (articol demonstrativ sau adjectival)
- *Cele două rochii sunt tot a culoare.* (adjectiv pronominal demonstrativ)

4. c) Probleme de identificare pune subordonata cauzală, dar elementul ei subordonator *odată* ce se poate înlocui cu unul specific mai cunoscut: *deoarece, fiindcă, din moment ce* etc. Atenție trebuie acordată și structurii *de ce* care nu conține un pronume relativ, ci unul interogativ.

5. c) Primele două subordonate se recunosc cu ușurință datorită elementelor subordonatoare specifice, locuțiunile conjuncționale subordonatoare *în caz că* și *chit că*, pentru condițională, respectiv concesivă, iar completiva indirectă răspunde la întrebarea *de ce?* → nemulțumit.

6. d) Structurile *în caz că* și *chit că* sunt locuțiuni conjuncționale subordonatoare deoarece se termină în conjuncția subordonatoare *că*, iar *ceea ce* este un pronume relativ compus. Pe lângă cele terminate în conjuncție subordonatoare (*pentru că, din cauză că, din pricină că, cu toate că, chiar dacă, chiar de, măcar că, fără să, pentru ca să, până să* etc.) locuțiunile conjuncționale subordonatoare se pot termina și în pronumele relativ *ce* (*de vreme ce, din moment ce, odată ce, după ce, până ce, îndată ce, imediat ce* etc.) sau într-un adverb relativ (*ca și când, ca și cum, după cum, după cât, cu cât* etc.).

7. d) În afară de elementele relaționale de la **d**, tot specifice cauzalei sunt și *din moment ce, de vreme ce, fiindcă, din pricină că*. Celelalte introduc temporale, consecutive sau sunt locuțiuni adverbiale sau pronominale (*din ce în ce, cine știe ce*).

8. a) Cele două principale sunt coordonate adversativ între ele – *de ce ar mai dormi, dar... de ce nu și-a schimbat orele de odihnă*, iar prima subordonată este o modală de măsură progresivă introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *de ce* sinonimă cu *pe măsură ce*, element introductiv specific acestui tip de subordonată. Al doilea *de ce* este o locuțiune adverbială, element corelativ al modalei, și sinonimă cu *cu atât*. În ultima situație structura *de ce* este alcătuită din pronumele interogativ *ce* precedat de prepoziția *de*. Ultima subordonată este cauzală deoarece conjuncția subordonatoare *dacă* se înlocuiește cu *din moment ce*, element subordonator specific acesteia.

9. c) Elementele relaționale subordonatoare sunt locuțiunea conjuncțională subordonatoare *de ce* de la începutul frazei și conjuncția subordonatoare *dacă*.

10. b) Verbele predicative sunt *doarme, ar dormi, nu a respectat*. Prin verbe nepredicative se înțeleg verbele copulative și auxiliare. În această frază se întâlnesc verbul copulativ *a fost* și auxiliarul *a avea* cu formele *ar, a, a* care ajută la formarea modului condițional-optativ **ar dormi** și a perfectului compus **a fost și a respectat**.

11. c) Pronumele reflexiv *și* este în cazul dativ posesiv și are funcție sintactică de atribut datival pe lângă substantivul *orele* care denumește obiectul posedat. Acest substantiv are, la rândul său, funcție sintactică de complement direct și este termen regent pentru atributul substantival prepozițional *de odihnă*.

12. a) Condiționala se recunoaște prin înlocuirea conjuncției *să* cu locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *în caz că*, iar cele două complete directe au termeni regenți verbele tranzitive *a hotărât* și *a vrut*. Subiectiva este cerută de expresia verbală impersonală *este mai bine*, pe când completiva indirectă determină verbul reflexiv și intransitiv *se gândește*. Cauzala are elementul subordonator specific *întrucât*, iar substantivul *bănuiala* este termenul regent al atributivei care îi urmează.

13. c) Singurul auxiliar din fraza dată este *a avea* cu formele *ar și a*, ajutând la formarea modului condițional-optativ și a timpului perfect compus.

14. d) Pronumele personal *pe el* este complement indirect deoarece are ca termen regent verbul intransitiv *s-ar supăra* și nu poate fi dublat printr-o formă neaccentuată de acuzativ a aceluiași pronume. Numele predicativ *mai bine* face parte din structura unei expresii verbale impersonale, *-i* este un complement indirect în cazul dativ, iar substantivul *bănuiala* este complement direct al verbului *ar înlătura*.

15. d) 16. a) 17. b)

18. a) Mai sunt diferențiate semantic prin accent (sunt omografe) și cuvintele: *mobilă, colonie, veselă, linia, comedie, însuși, a opta*. Celelalte cuvinte (*trafic, antic, anost*) au numai dublete accentuale fără diferențiere semantică, iar substantivul *antet* are o singură modalitate de accentuare.

19. a) Din celelalte variante de răspuns nu se încadrează relației de sinonimie cuvintele: *infam/demn, sinuos/drept, șarmant/respingător*.

20. d) 21. d) 22. d) 23. c)

24. a) Conțin diftongi cuvintele: *noi, turbure-al, gloriei, dea, de-i*, iar hiaturi conțin cuvintele *primădie* și *gloriei*, în ultima situație hiatul realizându-se între o vocală și un diftong descendent. În cuvintele *ceas* și *ciulită* nu există diftongi deoarece literele *e* și *i* nu au valoare fonetică, fiind doar litere ajutătoare.

25. d) Propozițiile frazei au următoarea structură: 1. *Acei ... uită de fenomenul atât de ciudat al agoniei treptate* – propoziție principală; 2. *care susțin* – atributivă; 3. *că frica de moarte nu are o justificare mai adâncă* – completivă directă; 4. *deoarece ... moartea nu există* – cauzală; 5. *atât cât este un eu* – temporală; 6. *iar ... eul a dispărut* – cauzală; 7. *când ești mort* – temporală.

26. a) Neologismele din text sunt: *susțin, justificare, există, a dispărut, fenomen, agonie*.

27. a) Pronumele sunt: *acei, care, și*.

28. c) În celelalte variante de răspuns nu se încadrează cerinței cuvintele: *comedie, comis și copil* care sunt omografe, fiind diferite ca înțeles. Omonimele trebuie să fie omografe și omofone.

29. c)

30. c) Din celelalte serii nu aparțin aceleiași familii lexicale cuvintele: *fricativ, sufleur, înființează și însuflețim*. Primele două sunt neologisme care nu au nicio legătură de sens cu celelalte cuvinte din familie, iar ultimele două sunt forme flexionare ale verbelor *a înființa* și *a însufleți*.

TESTUL 20

1. d) Omofonele sunt cuvintele care se pronunță la fel, dar se scriu diferit.

2. c) Cuvântul *de* este de obicei prepoziție, când leagă un atribut sau un complement de termenul lor regent. Când este conjuncție se înlocuiește cu o conjuncție sau cu o locuțiune conjuncțională (*deși, dacă, încât, să*), iar când se poate substitui cu *care* are valoare morfologică de pronume relativ. Interjecție este atunci când exprimă o stare sufletească sau o atitudine.

3. c) În cuvintele date litera *i* are toate cele trei valori fonetice. Atunci când intră în alcătuirea grupurilor de litere *ci, gi, chi, ghi* este doar literă ajutătoare fără valoare fonetică numai dacă în silaba respectivă există o altă vocală.

4. c) Subordonata *că totul se va petrece altfel* este atributivă introdusă prin conjuncția *că* întrucât elementul de relație nu este *în cazul că*. Locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică subordonatei condiționale este *în caz că*, cu substantivul nearticulat, nu *în cazul că*. În a doua situație, conjuncția *că* se înlocuiește cu un element subordonator specific cauzalei: *deoarece, fiindcă* etc. Ultima subordonată modală este de măsură progresivă, fiind introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *pe măsură ce*.

5. b) Elementele subordonatoare sunt *că, decăt, că și pe măsură ce*. Conjuncția *să* este numai marcă a modului conjunctiv, deoarece în situația în care am considera-o element subordonator ar însemna ca în frază să nu existe nicio propoziție principală.

6. b) Nu se încadrează cerinței grupurile de cuvinte *în cazul că, cu condiția să, în măsura în care*, locuțiunea conjuncțională coordonatoare adversativă *numai că*, locuțiunea pronominală nehotărâtă

nu știi ce și locuțiunea adverbială *din ce în ce*. Locuțiunea *în caz de* poate fi atât locuțiune prepozițională (**În caz de** ploaie îmi iau umbrela.), cât și locuțiune conjuncțională subordonatoare (**În caz de** plouă, îmi iau umbrela.)

7. c) Subiectivele au termeni regenți verbele reflexive impersonale *se hotărâse* și *nu se știe*, iar completiva indirectă determină verbul reflexiv personal *s-au hotărât*. Ultima subordonată (*să-ți repare televizorul*) arată scopul acțiunii din regentă.

8. b) *De către* este o prepoziție compusă prin alăturare, iar pronumele demonstrativ *celălalt* este compus prin contopire din *cel(a) + alalt*. La rândul său, substantivul *televizor* este compus cu elementul de compunere *tele*.

9. c) Cele două atributive au termeni regenți substantivul *măsura* și pronumele nehotărât *tot*, concesiva are element subordonator specific conjuncția *deși*, iar subiectiva determină verbul reflexiv impersonal *se zvonește*. Completiva indirectă determină verbul *se va strădui* (la ceva), iar completiva directă verbul tranzitiv *va reuși* (ceva).

10. d) *Vor* este auxiliarul *a vrea* care ajută la formarea timpului viitor, *lor* este întotdeauna pronume personal, *deși* este conjuncție subordonatoare, iar *va fi* intră în alcătuirea predicatului nominal *va fi ... mai ridicat*. Dintre aceste cuvinte mai pot avea alte valori morfologice *vor* (verb predicativ – **Ei vor** mingea.), *deși* (ca omograf cu valoare de adjectiv – **Norii deși se duc.**) și *va fi* (verb predicativ – **Va fi** și *el acolo*. sau verb auxiliar – **El va fi** chemat la școală.)

11. d) Cuvintele *tot* și *ce* sunt complemente directe, având termeni regenți verbele tranzitive *să rezolve* și *vor cuprinde*, iar complementul de agent *de examinatori* determină adjectivul participial *propuse*, cu valoare pasivă. Pronumele personal *lor* are funcție sintactică de atribut pronominal genitival pe lângă substantivul *gradul*, iar adjectivul *mai ridicat* face parte din predicatul nominal *va fi ... mai ridicat* în calitate de nume predicativ.

12. b. Cuvintele *așa că, ci, or* (= *însă*), *fie* sunt locuțiune conjuncțională coordonatoare conclusivă (*așa că*), conjuncții coordonatoare adversative (*ci, or*) și conjuncție coordonatoare disjunctivă (*fie*). În celelalte variante de răspuns nu se încadrează în categoria solicitată cuvintele *ce, cine* (pronume relative), *cu toate că, pentru că* (locuțiuni conjuncționale subordonatoare), *căci* (conjuncție subordonatoare), *cum* și *când* (adverbe relative).

13. d) Mai sunt derivate cu prefixe cuvintele *postnatal, prevedere, hipotensiv, refăcut, extrașcolar, ultramodern*, pe când cuvântul *rentier* este derivat cu sufix iar toate celelalte sunt compuse cu elemente de compunere: *avicultură, hipodrom, telecomandă, biolog, hidrofor*.

14. d) Cele trei atributive au termeni regenți substantivele *fapt* și *momente* și pronumele nehotărât *tot*, iar completivele indirecte răspund la întrebările *de ce?* și *la ce?* adresate verbelor *era acuzată* și *era obligată* la diateza pasivă.

15. a) Predicatele *era acuzată* și *era obligată* sunt predicate verbale fiind exprimate prin verbe predicative la diateza pasivă.

16. c) În cuvintele date litera *i* din cuvântul *ciuda* și cel de-al doilea *i* din cuvântul *niciodată* nu au valoare fonetică, fiind doar litere ajutătoare, iar în cuvântul *cele* primul *e* este atât literă ajutătoare, cât și vocală a silabei din care face parte. Litera *x* din cuvântul *explicații* redă grupul de sunete *cs*.

17. d) Dintre cuvintele date numai *se* are o singură valoare morfologică, pe când celelalte au și alte valori morfologice: *mai* poate fi și substantiv (*A venit luna mai.*), *de* este și conjuncție (**De** vrei, *vino și tu.*), pronume relativ (*El este omul de m-a ajutat.*) sau interjecție (**De!** *ce să faci ...*), *tot* este și adverb (**Tot** *vine pe la noi.*), iar *ce* poate fi pronume interogativ (**Ce** vrei?), adjectiv pronominal interogativ (**Ce** *carte citești?*) sau relativ (*Te-am întrebat ce carte citești.*), adverb (**Ce** *frumos este afară!*) și interjecție (**Ce!** *... Ai zis ceva?*).

18. a) Adverbul relativ *când* din primele două fraze a devenit prin conversiune conjuncție subordonatoare, putându-se înlocui cu *dacă, în caz că* sau cu *deoarece, fiindcă, din moment ce* etc. În celelalte două fraze, atributiva determină substantivul *seara*, iar subordonata temporală *când îi ordoni* are și elementul corelativ *atunci*.

19. d) Concesiva are elementul subordonator specific deși, subiectiva are ca termen regent expresia verbală impersonală *era evident*, iar predicativa determină verbul copulativ *era*.

Celelalte subordonate pot fi contrase în părțile de propoziție corespunzătoare: *reclamantul continua a-l acuza* (complement direct), *de însușirea* (complement indirect) *bunurilor aparținătoare* (atribut).

20. d) Predicatul nominal *era evident* este exprimat prin expresie verbală impersonală, adjectivul pronominal posesiv *său* are o singură funcție sintactică – de atribut adjectival, pe lângă substantivul determinat *adversarul*, iar pronumele relativ *care* înlocuiește substantivul *bunurile*, având funcție de subiect în subordonata pe care o introduce. Forma neaccentuată *-i* a pronumelui este în cazul dativ și are funcție sintactică de complement indirect: *lui nu-i aparțineau*.

21. c) Adverbele sunt *evident* din alcătuirea expresiei verbale impersonale și *nu*, pronumele sunt *ceea ce*, *-l*, *-și*, *care*, *-i*, iar adjectivul pronominal posesiv este *său*.

22. c) Pronumele relativ compus *ceea ce* îndeplinește funcția sintactică de complement direct pe lângă verbul *susține* (*susține* **ceea ce / ceva**).

23. d)

24. c) Omografele date au sensuri diferite și aparțin și unor părți de vorbire diferite: *deși* – adjectiv, *deși* – conjuncție subordonatoare.

25. a) Cu excepția cuvântului *backhand* la care despărțirea se face după structură, celelalte cuvinte se despart ținându-se cont de pronunțare.

26. d) Celelalte cuvinte sunt sinonime cu *acrimă, aciditate; dușmănie, vrăjmășie; stăruință, perseverență, dârzenie*.

27. a) Celelalte cuvinte se accentuează corect astfel: *doctoriță, butelie, basma*le.

28. c) Forma corectă a enunțului este următoarea: *Luați-vă, măi băieți, bagajele și mergeți de puneți-le la locurile lor*.

29. b) În celelalte serii mai sunt locuțiuni conjuncționale subordonatoare *ca și când* și *pe măsură ce*. Celelalte structuri sunt locuțiuni adverbiale (*din când în când, nu știu când, cine știe când, cine știe cum, te miri cum, nu știu unde, din ce în ce*) sau locuțiuni pronominale *nehotărâte* (*cine știe cine, cine știe ce, nu știu ce*).

30. d) Atributele adjectivale sunt *înaltele, ușoară, timpurie, venită, îndepărtate*, cele substantivale sunt *ale munților, de primăvară, ghiocelor, toporașilor*, iar atributul verbal este *aducând*.

TESTUL 21

1. d)

2. d) Prima dată verbul *a fi* este predicativ deoarece are înțeles de sine stătător, fiind sinonim cu *se află*, iar ca verb copulativ intră în alcătuirea predicatelor nominale *este exuberanța, ești lumea, nu este conceptibilă, este ... a realiza, este un monopol*.

3. c) Ultima subordonată este atributivă și se coordonează cu atributul verbal *de bănuir*: *o formă de bucurie greu de bănuir și care este un monopol al celor dotați cu o sensibilitate magică*.

4. d) Datorită intercalărilor, părțile componente ale subiectului multiplu *a simți, a găsi* se află într-un enunț discontinuu. Numele predicativ *a realiza* formează predicat nominal cu verbul copulativ *este*, iar atributul verbal *de bănuir* determină substantivul *bucurie*.

5. d) Cuvântul *totul* este un substantiv obținut prin conversiune din pronumele *nehotărât tot*, iar adjectivul pronominal posesiv *ta* provine din conversiunea pronumelui posesiv *a ta*. Cuvintele *decât* și *fiecare* s-au format prin compunere, ultimul devenind prin conversiune și adjectiv pronominal *nehotărât*. Singurul cuvânt obținut prin derivare este substantivul *bucurie*, format cu ajutorul sufixului *-ie*.

6. d)

7. a) Litera *x* se pronunță *cs* numai în cuvintele *exonera* și *expresie*.

8. b) Propozițiile discontinue sunt: *acea ... aceia ating o armonie și trăiesc asimilați naivi în existență, nu din prostie sau imbecilitate ... ci dintr-o iubire instinctivă și organică pentru un farmec natural al lumii*.

9. d) Conjuncția *ci* coordonează complementele circumstanțiale de cauză *nu din prostie sau imbecilitate ... ci dintr-o iubire*.

10. d) Există numai opt predicade deoarece verbele *fiind, a fi invidiată și apreciată* se află la moduri nepredicative (nepersonale). Toate predicadele sunt verbale, fiind exprimate prin verbe predicative.

11. d) Verbul *a fi invidiată* este verb la diateza pasivă, modul infinitiv prezent, iar cuvântul *cei* este forma scurtă a pronumelui demonstrativ de depărtare *aceia*. Introducând o subordonată atributivă, cuvântul *care* nu poate fi decât pronume relativ.

12. d) Pronumele demonstrativ *aceia* are funcție sintactică de subiect, fiind și reluat în aceeași propoziție. Verbul *a fi invidiată* este complement direct pe lângă verbul *merită*, iar pronumele demonstrativ *cei* este complement de agent al participiului pasiv *apreciată*. Pronumele relativ *care* este subiect al predicatului *rătăcesc*.

13. c) Participiile *preocupat, chemat, convins* au alte funcții sintactice decât de predicat: nume predicativ, atribut adjectival și nume predicativ. Doar participiul *apreciați* face parte din predicatul verbal (*sunt*) *apreciați*, exprimat prin verb la diateza pasivă, cu verbul auxiliar *a fi* subînțeles.

14. b)

15. d) Fraza are trei propoziții deoarece are trei predicade: *e ușor, nu ai și au să sune* (indicativ, viitor popular). Verbele *a scrie, a spune, înșirând* sunt la moduri nepredicative (nepersonale) și nu au funcție sintactică de predicat.

16. d) Predicatul nominal *e ușor* este exprimat prin expresie verbală impersonală, iar celelalte două predicade sunt verbale exprimate prin verbele predicative *a avea (nu ai) și a suna (au să sune)*, folosite la un mod predicativ (personal) – la indicativ.

17. b) Pentru a constata analiza corectă a pronumelui negativ *nimic*, așezați mai întâi cuvintele în topica lor firească: *Când nu ai a spune nimic*.

18. d) Verbul *a scrie* are funcție sintactică de subiect pe lângă expresia verbală impersonală *e ușor, a spune* este complement direct al verbului *nu ai*, iar gerunziul *înșirând* este complement circumstanțial de mod al verbului *a scrie*.

19. b) Verbele predicative sunt *a scrie, nu ai, a spune, înșirând, au să sune*, iar verbele nepredicative sunt verbul copulativ *e (e ușor)* și verbul auxiliar *au (au să sune)*.

20. d) Cuvântul *ușor* este adverb care face parte din expresia verbală impersonală *e ușor, a* este prepoziție care intră în alcătuirea modului infinitiv al verbului *a scrie, nu ai* este verb predicativ, *ce* este pronume relativ, iar *au* este verb auxiliar care intră în alcătuirea viitorului popular. Toate aceste cuvinte pot avea și alte valori morfologice: Acesta a fost un exercițiu *ușor*. (adjectiv) *A!* Tu erai? (interjecție) Din cuvânt lipsește litera *a*. (substantiv) *El a mers* la concurs. (verb auxiliar) *A lui* este mai nouă. (articol posesiv sau genitival) *A mare* este mai rezistentă. (articol demonstrativ sau adjectival) *A de acolo* este prietena mea. (pronume demonstrativ de depărtare) *Să nu te încrezi în a femeie*. (adjectiv pronominal demonstrativ)

Cuvântul *a* mai este prepoziție și în următoarele două situații: Miroase *a* busuioc. (prepoziție) Aceasta este hotărârea *a* patru dintre participanți. (prepoziție)

Tu *ai* merge la școală. (verb auxiliar)

Ai, ce surpriză! (interjecție)

Să cumperi și niște *ai*. (substantiv)

M-am întâlnit cu *ai* mei. (articol posesiv sau genitival)

Nu mi-ai spus *ce* carte citești. (adjectiv pronominal relativ)

Ce faci acolo? (pronume interogativ)

Ce carte ai cumpărat? (adjectiv pronominal interogativ)

Ce frumos este afară! (adverb)

Ce!... Ai spus ceva? (interjecție)

Ei *au* note mari. (verb predicativ)

Au, ce doare! (interjecție)

21. c) Există cinci subiective (*să declarați la cercetări; că l-ați omorât; că trebuie; să fiți judecați toți; toată bateria; cine a fost vinovat*) și o completivă directă eliptică de predicat (*de ce*).

22. d) Propoziția independentă este *De ce să-l fi omorât?*, iar cea incidentă este *a răspuns colonelul german*.

23. c) Verbul *a fi* este auxiliar în forma de conjunctiv perfect (*să fi omorât*) și în diateza pasivă a verbului *a judeca* (*să fiți judecați*) iar copulativ este în structurile *nu e important, fapt e și a fost inovat*.

24. b) Articolul posesiv (genitival) se acordă cu obiectul posedat (substantivul de la finalul structurii), iar pronumele relativ cu posesorul (substantivul de la începutul structurii), realizându-se un acord încrucișat. Rețineți formele articolului posesiv sau genitival (**al** – m. și n., sg., **a** – f., sg., **ai** – m. pl., **ale** – f. și n., pl.) și ale pronumelui relativ *care* în genitiv (**cărui** – m. și n. sg., **cărei** – f. sg., **cărora** – m., f., n., pl.).

În celelalte variante acordul corect este: *un coleg a cărui mamă, profesoara mea ale cărei opinii și fata ai cărei părinți*.

25. c) Celelalte adjective pronominale de întărire se acordă corect astfel: *tu însăși, ție înseși/însuși, voi însevă*. Prima parte componentă (*însu* – m. sg., *însă* – f. sg. N.-Ac., *înse* – f. sg. G.-D., *înși* – m. pl., *înse* – f. pl.) se acordă cu pronumele personal sau cu substantivul în gen, număr și caz, iar a doua parte componentă (*mi, ți, și, ne, vă, și / le*) se acordă în persoană și număr.

26. a) Cuvintele scrise cu cratimă sunt substantive compuse, iar cele fără cratimă sunt îmbinări de cuvinte sau sintagme.

27. d) În celelalte variate de răspuns sunt elemente de compunere *hidro-, neo-, epi-*, iar celelalte sunt prefixe. Față de prefixe, elementele de compunere sunt de proveniență străină, au circulație internațională, sunt mai puțin productive și se pot combina între ele.

28. c) Celelalte elemente de compunere au următoarele sensuri: *endo* – înăuntru, *etero-* altul, diferit, inegal, *mezo-* central, mediu, median mijlociu, intermediar.

29. a) Vezi, pentru valorile lui *a*, exercițiul 20.

30. b) Grupurile de litere *ge, ce* transcriu două sunete atunci când în silaba din care fac parte nu există altă vocală.

TESTUL 22

1. c) Fraza are 4 propoziții, dintre care două sunt principale coordonate între ele. Propoziția subordonată atributivă este: *care punea răul pe urmă și întâi binele* și completiva directă este: *că băiatul ar putea ajunge cândva un om de știință sau un inginer cu renume*.

2. d) Predicatele sunt toate verbale exprimate prin verbe predicative aflate la moduri predicative (personale): *punea, socotea, ar putea, nu se ținea*. Verbul copulativ *ajunge* nu poate intra în alcătuirea unui predicat nominal deoarece se află la modul infinitiv. Noua GA (2005) include între verbele copulative și verbul *a ține (de)*, dar acesta nu figurează cu această valoare în programa și manualele școlare actuale.

3. a) Verbele nepredicative sunt auxiliarul *ar* și copulativul *ajunge*.

4. a) Locuțiunile adverbiale sunt *pe urmă* și *de aceea*, locuțiunea substantivală *om de știință* este sinonimă cu substantivele *erudit, savant, învățat*, iar locuțiunea adjectivală *cu renume* are sensul de *renumit, cunoscut, apreciat*.

5. d) Cuvântul *știință* este derivat cu sufix, *cândva* și *pe lângă* sunt compuse, iar substantivul *răul* este obținut prin conversiune din adjectiv.

6. d) Cuvântul *lui* este pronume personal deoarece ține locul unui substantiv, *binele* este substantiv obținut prin conversiune din adverb, *pe lângă* este prepoziție compusă cu regim de acuzativ, iar *întâi* este adverb, întrucât poate avea grad de comparație (*mai întâi*) și se poate înlocui prin expresia *la început*. Când arată ordinea (*clasa întâi, locul întâi* etc.), cuvântul *întâi* este numeral ordinal. Și cuvântul *lui* mai poate fi articol hotărât proclitic (*I-am dat lui Mihai o carte*.) sau interjecție (*Se auzea cântecul fluierului: lui, lui, lui.*), dar nu este niciodată pronume sau adjectiv posesiv.

7. a) Pentru a vedea funcția sintactică de subiect a pronumele relativ *care*, îl înlocuim cu substantivul *inima*, iar numele predicativ *inginer* urmează verbului copulativ *ajunge* cu sensul de *a deveni*, având împreună funcție sintactică de complement direct. Răspunzând la întrebarea *a cui?* și determinând substantivul *inima*, *pronumele lui* nu poate fi decât atribut pronominal genitival.

8. d) Din celelalte serii nu sunt derivate cuvintele *recompensă*, *rezistență*, *renunța*, *pretenție*, *președinte*, iar substantivul *portavion* este compus cu element de compunere.

9. a) În celelalte serii nu sunt cuvinte compuse, ci derivate *prefacere*, *solicitare*, *transilvănean*, *macedonean*, *bunic*, *romașcan*, *sofiot*.

10. d) Fraza conține 3 propoziții principale (*Măi moșnege, ... îi mai dau o poruncă, și ... nu mai am ce-i zice, și-am să-i dau fata*), 2 condiționale (*dacă băiatul tău este așa de năzdrăvan, dacă o face*), o cauzală (*că atunci știu*), o modală (*cum se vede*) și o completivă directă (*cui o dau*). Atenție la construcția infinitivală relativă *nu am ce zice* în care verbul *zice* nu formează predicat și la forma de viitor popular *am să dau* care formează un singur predicat.

11. b) Predicatele verbale sunt: *se vede, dau, face, nu am, am să ... dau, știu, dau*, iar predicatul nominal este *este ... năzdrăvan*.

12. a)

13. c) Verbele predicative sunt *se vede, dau, face, nu am, am să ... dau, știu, dau, zice* (ultimul la un mod nepredicativ sau nepersonal – la infinitiv prezent, în construcție relativ infinitivală), iar nepredicative sunt verbul copulativ *este* din alcătuirea predicatului nominal *este ... năzdrăvan* și verbul auxiliar *am* din alcătuirea viitorului popular *am să dau*.

14. b) Pronumele din textul dat sunt: *se, îi, o* (face), *ce, -i* (zice), (să)-*i* (dau), *eu, cui, o* (dau).

15. a) Cuvântul *tău* este atribut adjectival deoarece este exprimat prin adjectiv pronominal posesiv, iar adjectivul *năzdrăvan* este nume predicativ pe lângă verbul copulativ *este*. Pronumele relativ *ce* din construcția relativă infinitivală *ce zice* îndeplinește funcția de complement direct al verbului la infinitiv *a zice*, care la rândul lui este complement direct, având termen regent verbul *am*. Pronumele relativ *cui*, în cazul dativ, este complement indirect pe lângă verbul *dau*.

16. c) Toate cuvintele date sunt omonime, numai că *bancă, ban* și *broască* sunt omonime totale, având la plural aceeași formă, indiferent de sens: *bănci* (scaun lung și îngust; instituție financiară), *broaște* (animal amfibiu din clasa batracienilor; mecanism de închidere a ușii), *bani* (unitate monetară; funcție, rang de mare dregător în Țara Românească, după secolul al XV-lea), iar celelalte sunt omonime parțiale, având pentru fiecare sens o altă formă la plural (cot – *coate, coturi, coți*; corn – *coarne, cornuri, corni*; colț – *colțuri, colți*; bandă – *bande, benzi*; acces – *accese, accesuri*; ghid – *ghiduri, ghizi*; accident – *accidente, accidente*; arlechin – *arlechini, arlechine*; buton – *butoni, butoane*; centru – *centri, centre*; colon – *coloni, colonuri*; conector – *conectori, conectoare*; moș – *moșuri, moși, moaște*).

17. d) În celelalte serii nu sunt derivate cu prefixe cuvintele: *corector, străchioară, regretabil, filolog* și *renovat*, deoarece nu toate cuvintele care încep cu aceleași sunete ca prefixele sunt derivate, ci ele trebuie să aibă o înrudire de sens cu baza (cuvântul de bază), diferența de sens fiind produsă doar de sensul prefixului.

18. d) Primele trei cuvinte (*prostește, cavalereste, voinicește* sunt adverbe derivate cu sufixul *-ește*), iar *sufletesc* este un adjectiv derivat cu sufixul adjectival *-esc*. Mai sunt derivate cu sufixe cuvintele *prietenesc, frățesc, tineresc, bătrânește, vitejește*. În schimb, cuvintele *pornesc, vorbește, îmboldește, îndoiește, privește, înfloresc, opresc* nu sunt cuvinte noi, ci sunt forme flexionare de indicativ prezent ale verbelor *a porni, a vorbi, a îmboldi, a îndoii, a privi, a înflori, a opri*.

19. c) Sunt în afara cerinței formulate prepozițiile *înapoia, lângă, împrejurul* și locuțiunile prepoziționale *în dosul, în afară de*.

20. a) Completiva directă *ce să faci* are ca termen regent interjecția predicativă *uite* (ca și după interjecțiile *iată, iacă, iacătă*), iar cele două apozitive *de la noi la casa ta, băiatul să facă un pod de aur și și pe margine să crească pomi cu fructe în ei și păsări* determină pronumele relativ *ce*, prezența acestor apozitive fiind marcată grafic și prin cele două puncte care le precedă. Celelalte subordonate (cauzala, atributiva și temporală) nu ridică dificultăți în stabilirea felului lor.

21. a) Elementele subordonatoare din frază sunt conjuncțiile *să* (facă), *că*, *să* (crească), pronumele relative *ce* și *care* și adverbul relativ de timp *când*. Conjuncția *să* din structurile *să faci* și *să se întrecă* sunt numai mărci ale modului conjunctiv, nu și elemente relaționale subordonatoare.

22. d)

23. a) Adjectivele pronominale sunt *ta*, *mea*, *orice*, interjecția este *uite*, iar cele șase pronume sunt *ce*, *noi*, *ei*, *care*, *se*, *s-*.

24. c)

25. d) Cuvântul *venal* înseamnă *imoral*, *corupt*, *lipsit de scrupule*, *face orice lucru (reprobabil)* pentru *bani* și nu trebuie confundat cu paronimul său *venial* cu sensul de *scuzabil*, *care poate fi iertat* și este antonim cu *de neiertat*.

26. d) Concesiva este introdusă prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare specifică *chiar ... de*, iar cele trei atributive au termeni regenți substantivele *băiatul* și *eveniment* și pronumele nehotărât *tot*. Tot un element subordonator specific are și cauza (locuțiunea conjuncțională subordonatoare *din moment ce*), iar subiectivele au termeni regenți predicatul nominal *ireal ... ar fi* și expresia verbală impersonală cu termenii inversați *cert este*.

27. a) Predicatele nominale sunt *ireal ... ar fi*, *cert este* și *este un eveniment*, iar cele verbale sunt *relatează*, *ai ascultat*, *s-a întâmplat*, *ar trebui*, *să ne pună ... pe gânduri* și *a afectat*.

28. d) În structura *chiar ... de* cuvântul *de* este element component al locuțiunii conjuncționale subordonatoare respective, cu valoarea conjuncției *dacă*, pronume relativ deoarece se înlocuiește cu *pe care* și prepoziție cu regim de acuzativ care leagă atributul *gravitate* de termenul regent *eveniment*.

29. d) În a doua situație pronumele relativ *ce* nu este subiect al predicatului *ar trebui* deoarece acesta este termen regent pentru o subiectivă și nu poate avea concomitent subiectivă și subiect, deoarece subiectul este înlocuit de subiectivă.

30. c) Complementul direct *ceea ce* are termen regent verbul *relatează*.

TESTUL 23

1. a) În celelalte variante de răspuns există și neologisme (*fotograf*, *cauză*), arhaisme (*pașă*) sau cuvinte derivate (*omuleț*, *zidar*, *paznic*) care nu fac parte din vocabularul fundamental.

2. c) *Agerime / sagacitate* se referă la *inteligență*, *inept* este sinonim și cu *prost*, *stupid*, *tâmpit*, *originar* are sensul *care își are originea*, *este de loc*, *de fel*, iar *original* înseamnă *primul exemplar*, *propriu unei persoane*, *personal*, *autentic*, *inedit*. *Opulență* este sinonim cu *bogăție*, *paupertate* cu *sărăcie*, iar *fad* și *insipid* înseamnă *anost*, *searbăd*, *plat*, *plictisitor*. *Infaibil* și *perfect* mai sunt sinonime cu *desăvârșit*, *fără cusur*, *care nu poate greși*, *care nu se poate înșela*. *Petrolifer* se referă la ceea ce conține petrol (*regiune*, *zonă*, *strat*, *bazin*), iar *petrolier* se referă la petrol în general (*industrie*, *vas*, *conductă*, *societate*, *companie*). *Perceptorul* este *agentul fiscal*, *agentul de percepție* și are legătură de sens cu *a percepe* care este sinonim cu *a încasa*, *a strânge* (o sumă de bani), pe când *preceptorul* este *educatorul*, *persoana însărcinată cu educarea și instruirea unui copil* și are legătură de sens cu *percept* care înseamnă *principiu*, *normă*, *regulă*. *Torturile* sunt *prăjituri*, iar *torturile* sunt *chinuri*, *cazne*. Celelalte omograme diferă și ca valoare morfologică: *bărem* este adverb cu sensul *măcar*, *cel puțin*, iar substantivul *bărem* înseamnă *normă care trebuie realizată pentru calificarea într-o fază superioară a unei competiții*, *tabel în baza căruia se fac anumite calcule pentru acordarea unei note în vederea promovării unui examen*.

3. a) Mai sunt sinonime totale *bancă*, *baie*, *arie*, *lac*, iar celelalte sunt omonime parțiale: *crystal/cristaluri*, *arce/arcuri*, *rapoarte/raporturi*, *difuzori/difuzoare*, *râși/râsuri*, *mese/mase*, *ghizi/ghiduri*, *ghivece/ghiveciuri*.

4. b) În celelalte variante de răspuns mai sunt locuțiuni conjuncționale subordonatoare *ca și când* și *pe măsură ce*. Celelalte locuțiuni sunt adverbiale (*din când în când*, *nu știi când*, *cine știe când*, *cine știe cum*, *te miri cum*, *nu știi unde*, *din ce în ce*) și pronominale nehotărâte (*cine știe cine*, *cine știe ce*, *nu știi ce*).

5. d)

6. c)

7. c) Cele două subiective sunt coordonate între ele și au termen regent verbul reflexiv impersonal *se părea*, iar condiționala este intercalată între termenii regentei, fiind introdusă prin conjuncția *dacă*, sinonimă cu locuțiunea conjuncțională *în caz că*, specifică subordonatei condiționale. Temporală este ușor de stabilit deoarece răspunde la întrebarea *când?*

8. b) Cuvântul *dimineața* este adverb obținut prin conversiune din substantiv, iar *i* este forma neaccentuată de dativ a pronumelui personal *ei*: (ei) *i* (se părea). Primul *și* este adverb de mod cu rol de întărire deoarece se înlocuiește cu *chiar*, iar al doilea *și* stabilește un raport de coordonare între două subordonate subiective și de aceea este conjuncție coordonatoare. Cuvântul *ar* nu este aici substantiv, ci verb auxiliar care ajută la formarea modului condițional-optativ, timpul prezent al verbului *a privi*.

9. a) Pronumele din fraza dată sunt: *i, se, s-, -o*.

10. b)

11. d) Subordonata predicativă *să caute* are regent verbul copulativ *a fost*, iar completiva directă *să-și adune de pe jos foile caietului său zdrențuite și risipite în luptă, operație lungă și anevoioasă* determină verbul tranzitiv *să caute* cu sensul de *să încerce*.

12. b) Atributele din fraza dată sunt: *cea dintâi, a băiatului, -și, caietului, său, zdrențuite, risipite, operație, lungă, anevoioasă*.

13. a) Atributele adjectivale sunt *cea dintâi, său, zdrențuite, risipite, lungă, anevoioasă*.

14. b) Relativul care introduce o atributivă nu este niciodată adjectiv pronominal relativ, ci pronume relativ care ține locul cuvântului determinat din regentă. În schimb, funcție sintactică are în propoziția subordonată pe care o leagă, având termen regent substantivul care îi urmează, în cazul acesta substantivul *pană*.

15. d) Cuvintele care conțin diftongi sunt: *marelui, căru, glorioase și eroicului*.

16. a) Atributele substantivale sunt *poet, ale... trecut*, atributul pronominal este *a căru*, iar cele adjectivale sunt *marelui, glorioase, eroicului și nostru*.

17. d)

18. a) Predicatele verbale sunt *nu cere, face, încalecă, aruncă, a legat*, iar cele nominale sunt *înseamnă un armăsar și e steagul*.

19. c) Deoarece verbul *face* este tranzitiv și este la diateza activă pronominală iar pronumele reflexiv *își* se poate înlocui cu formele accentuate *șieși* sau *lui* în cazul dativ, acesta are funcție sintactică de complement indirect.

20. b) Cele două propoziții intercalate sunt *care rămân deschise și unde cad măturăturile gospodăriei*, regentele lor discontinue fiind *noaptea prin curțile ... Jap cu ai lui ori singur începea cercetările și să găsească în cutia ... indivizi cu o înfățișare jalnică*.

21. d) Cele două atributive sunt tocmai propozițiile intercalate, cu termenii regenți *curțile și cutia*.

22. b)

23. d) Structura *cu inscripția anului* trebuie să facă parte din prima propoziție deoarece substantivul (*cu*) *inscripția* este atribut pe lângă termenul regent *placa*, având la rândul lui atributul *anului*. Această propoziție se va continua acolo unde nu mai există niciun element relațional încercuit, trecând peste intercalările ce urmează (*când a fost smuls din pământul țării lui și peste care se înclină curiozitatea trecătorilor*).

24. b) *A fost smuls* este și el predicat verbal deoarece este exprimat prin verb la diateza pasivă.

25. c) Substantivele *Gârbovului, Strămurare, Cozmuță și Agapie* sunt apoziii pe lângă termenii care formează subiectul multiplu.

26. b) Cuvintele în cazul nominativ sunt *luri Botgrozna, feciorii, unul, Strămurare, dumneavoastră, eu, căpitanul, Cozmuță, vatanatul, Agapie*, iar cuvintele care conțin triftongi sunt *eu* (pronunțat [**ie u**]) și *băteau*.

27. a) Atributele din textul dat sunt: *măreț, întins, capodoperă, de arhitectură, toate, naturale, celelalte, ale Europei*.

28. d) Când are înțelesul de *a avea trăsături comune, calități, defecte comune cu altcineva sau cu ceva, a se asemui, a se asemăna*, verbul *seamănă* este intransitiv și îi urmează un complement indirect.

29. a) Neologismele din text sunt *capodoperă, arhitectură și natural*. Cuvântul *palat* figurează ca neologism doar cu sensul de *cerul gurii*.

30. c) Cuvintele date au forme identice și sensuri total diferite. De aceea sunt omonime, fiind totodată omofone și omografe. Și din punct de vedere etimologic au origine diferită: *seminare*, respectiv, *similare*.

TESTUL 24

1. a) Subiectivele din fraza dată sunt: *să se știe, că ... trebuie, cine vrea, să fie bine pregătit, să ocupe un post foarte important*, având, în ordine, ca termeni regenți expresia verbală impersonală *este bine*, verbul reflexiv impersonal *să se știe*, predicatul *să fie pregătit*, verbele impersonale *trebuie și urmează*.

2. a) Verbele nepredicative sunt copulative și auxiliare. În textul dat, sunt copulative verbele *este și să fie*, verbe auxiliare nu există, iar restul sunt verbe predicative: *să se știe, vrea, să participe, trebuie, urmează și să ocupe*.

3. d) Ca omonim, cuvântul *post* are următoarele sensuri și sinonime: *funcție, slujbă, serviciu, loc special amenajat destinat unui anumit scop; interdicție de a mânca unele alimente (de origine animală) prescrisă credincioșilor de către biserică*.

4. a)

5. b) În această serie, litera *i* are valoare de *i* scurt deoarece însoțește o consoană, într-o silabă în care se află o vocală cu care nu formează diftong sau triftong. Celelalte valori fonetice ale literei *i* sunt vocala *i* și semivocala *i*.

6. a) Litera *e* are următoarele valori fonetice: vocala *e* (*eră*), diftongul *ie* (*el*), semivocala *i* (*aceea*) și semivocala *e* (*mea*).

7. a) Semn exclusiv ortografic este apostroful, iar cratima și blankul pot fi atât semne ortografice, cât și de punctuație.

8. d) Subordonata subiectivă are termen regent verbul reflexiv impersonal *se pare*, iar cele două atributive determină substantivele *singurătatea și arborii*. Subordonata circumstanțială de loc *oriîn-cotro te întorci* se conține în complementul corespunzător *pretutindeni*.

9. b) Topica firească a cuvintelor din prima atributivă este ... *te întâmpină singurătatea* ¹ / **la ale cărei hotare ... se pare**, de unde se vede că pronumele relativ *ale căreia* înlocuiește substantivul determinat din regentă *singurătatea* și are ca termen regent substantivul *hotare* cu care se află în aceeași poziție.

10. b) Substantivul *viața* nu este subiect pe lângă predicatul *se pare* deoarece acesta este exprimat prin verb impersonal care este urmat de o propoziție subiectivă, iar un verb nu poate avea în același timp și subiect și subiectivă deoarece subiectiva înlocuiește subiectul.

11. d) Cuvântul *și* este element relațional coordonator (conjunție coordonatoare copulativă), iar pronumele relativ *cărora* este precedat de locuțiunea prepozițională *în mijlocul* cu care se ia împreună.

12. d) După *c, g, ch, gh*, literele *e și i* nu pot fi semivocale, ci doar litere ajutoare, fără valoare fonetică (*mescioară, ciudat, serviciu, ciocan, căscioară, cioban, ciorap, ciorbă, chior, ghiol, chiar, geamgiu* – în prima silabă). În schimb, în același context, literele *e și i* pot să apară cu valoare de vocale, ca în cuvintele *cianură, geamgiu* – în a doua silabă, *hangiu, cercei* – în ambele silabe.

13. a) Litera *o* are trei valori fonetice: vocala *o*, semivocala *o* și semivocala *u* – la început de cuvânt (*oală*) și la început de silabă după o vocală (*dubioasă*).

14. a) Valorile fonetice ale literei *i* sunt: vocala *i* (*inel*), semivocala *i* (*iarnă*) și *i* scurt (*poți*) – pe lângă o consoană, într-o silabă unde apare o altă vocală.

15. c) Subordonata consecutivă din enunțul **c)** are ca element corelativ adverbul *suficient*, iar conjuncția subordonatoare *ca să* se poate substitui cu elementul subordonator specific *încât să*. În celelalte fraze subordonatele sunt, în ordine, condițională, concesivă și subiectivă.

16. d) Locuțiunile din textul dat sunt: *cu atenție, în dreapta, în stânga, de-a valma* (locuțiuni adverbiale), *fără să* (locuțiune conjuncțională subordonatoare) și *să-și dea seama* (locuțiune verbală).

17. a) Adjectivul posesiv *voastră* și adjectivul propriu-zis *cea mai interesantă* sunt în cazul nominativ, prin acord cu substantivul *cartea* aflat în nominativ cu funcție sintactică de nume predicativ.

18. c) Subiectiva este cerută de expresia verbală impersonală *este greu*, atributiva are regent substantivul *argument*, iar completiva indirectă verbul intransitiv *să convingă*. La rândul ei, cauzala are element introductiv specific *din moment ce*.

19. d) Adverbele sunt *nu* și *acolo*, iar pronumele cu forme personale este pronumele reflexiv *se*.

20. d) Pronumele din text sunt *nimeni* (negativ), *care* și *ce* (relative) și *se* (reflexiv).

21. a) În celelalte serii mai sunt omonime totale *locaș* (*locașuri*), *mandarin* (*mandarini*), *molete* (*moleți*), iar celelalte sunt omonime parțiale, având forme de plural diferite în funcție de înțeles: *accese/accesuri, ghizi/ghiduri, bande/benzi, obraji/obraze, cămine/căminuri, pare/per*.

22. d) *Lugubru* și *funebru* mai sunt sinonime cu *înfiorător, macabru, sumbru, sinistru*, iar *prolix* și *concis* au ca sinonime cuvintele *confuz, complicat, dezlânat, greoi, neclar*, respectiv *scurt, concentrat, succint*. Paronimele *doză* și *duză* reprezintă o *cantitate determinată dintr-o substanță, o cutie metalică folosită la protejarea firelor unei instalații electrice sau la îmbutelierea unor băuturi, aparat folosit la redarea sunetelor de pe un disc sau la dezvoltare*, respectiv *ajutaj* folosit la reducerea presiunii fluidelor și *filieră* prin care se trage în fire mătasea. Cele două omograme se referă la *prăjituri* și *chinuri*.

23. d)

24. a) Subiectiva este cerută de verbul reflexiv impersonal *nu se hotărâse*. În celelalte contexte subordonata dată ar fi, în ordine, predicativă, completivă directă și completivă indirectă.

25. d) Sunt în cazul nominativ părțile de vorbire *fata, care, băiatul, prietenii, mei, cei mai buni*, ultimele două prin acord cu substantivul determinat.

26. d) Subiectul exprimat simplu este *care*, subiectul exprimat multiplu este *fata ... și băiatul*, și subiectul neexprimat inclus (eu) pe lângă predicatul *am prezentat*.

27. a) Verbele copulative sunt intransitive, iar adjectivul poate fi termen regent pentru alte tipuri de complemente, afară de complementul direct.

28. d) *Consuetudine* și *cutumă* sunt sinonime și cu *datină, obicei, tradiție, uz, uzanță*. *Confidență* este sinonim cu *destăinuire, mărturisire*, iar *deferență* are ca sinonime cuvintele *respect, stimă, consideratie, condescendență*.

29. c) Subiectivele sunt *să fii tânăr, să lupți din răspuțeri, că nimic nu se obține fără îndârjire și că totul depinde de fiecare dintre noi*.

30. b) Atributele pronominale sunt *a căror și dintre noi*, iar cele cinci pronume sunt *a căror, nimic, se, fiecare, noi*.

TESTUL 25

1. b) Substantivele și adjectivele de genul masculin terminate în vocala *u* precedată de un grup de consoane în care ultima este *r* sau *l* se scriu la N.-Ac. plural cu un *i* la forma nearticulată și cu *-ii* la forma articulată hotărât, dar cele două forme nu mai diferă ca număr de silabe. De aceea verificarea corectitudinii scrierii lor se face înlocuindu-le cu alte cuvinte: *acești arbitri – acești băieți, toți arbitrii – toți băieții*. Substantivele și adjectivele de genul masculin terminate în *-iu* și substantivul *copil* se scriu cu *-ii* la N.-Ac. plural nearticulat și cu *-iii* la forma articulată hotărât. Adjectivele se pot articula numai dacă stau înaintea substantivului.

2. b) În textul dat există de două ori locuțiunea adverbială *în lături*, locuțiunea adverbială *în urmă* și locuțiunea prepozițională *în urmă*, atunci când este urmată de forma neaccentuată de dativ posesiv a pronumelui personal *-i* (*în urmă-i*). În mod obișnuit, adverbele și locuțiunile adverbiale devin prepoziții și locuțiuni prepoziționale prin articularea lor: *înainte* (adv.) – *înaintea* (prep.), *în urmă* (loc. adv.) – *în urma* (loc. prep.), însă prepozițiile și locuțiunile prepoziționale pot să apară și nearticulate atunci când sunt urmate de o formă neaccentuată de dativ posesiv a pronumelui personal sau reflexiv: *înaintea-ți (-și) / înainte-ți (-și), în urma-ți (-și) / în urmă-ți (-și)*.

3. a) În celelalte serii sunt locuțiuni adverbiale numai *cu de-a sila, peste tot, în dreapta, cine știe când, în veci, cu noaptea-n cap și pe-ndelete, astă-vară* este adverb compus, iar celelalte locuțiuni au următoarele valori morfologice: *nu știu cine* (pronominală nehotărâtă), *după cum* (conjuncțională subordonatoare), *în mijlocul* (prepozițională) și *cu capul în nori* (adjectivală). În funcție de contextul în care este folosită, locuțiunea *în dreapta* poate fi adverbială (*A luat-o în dreapta.*) sau prepozițională (*S-a așezat în dreapta celorlalți.*). *Aastă-vară* este adverb compus.

4. c) Textul dat conține un anacolut deoarece, din cauza intercalării unei subordonate, nu se mai realizează acordul: *Și acela ... nu pe Gebila i-o voi da.* (în loc de *Și acelaia ... nu pe Gebila i-o voi da.*)

5. d) În silabă cu *a*, care este întotdeauna vocală și cu care formează diftong, *o* nu poate fi decât semivocală, iar în celelalte cuvinte se pronunță cu mai mare intensitate decât *i* cu care formează diftongi și de aceea este vocală.

6. d) În celelalte serii mai sunt omonime lexicale parțiale *centru, mops*, omonime totale *ban, leu, broască* și omonime lexico-gramaticale *port, sare, care*. *Comedie* și *corector* sunt omografe, sensul fiind diferit datorită accentului, iar *copertă* și *gălușcă* sunt substantive cu forme multiple de plural, fără diferențiere semantică.

7. c)

8. b) Pronumele din text sunt *mine, mă, mi* (pronume personale), *ce, care* (pronume relative) și *cele* (pronume demonstrativ).

9. d) Cuvântul *cele* este forma scurtă a pronumelui demonstrativ de depărtare *aceleia*, care, la rândul lui, înlocuiește un substantiv de genul feminin.

10. d) Pronumele relative sunt *care* și *ce*, subordonatele atributive sunt: *ce brusc izvora din negură, care odată, cu ani în urmă, înflorise ca o floare* și: *-mi fermecase c-un zâmbet un trecător ceas al vieții*, iar *înflorise* este cuvântul derivat cu prefix.

11. b) Pronumele demonstrativ *cele* este termen regent pentru ultimele două propoziții din frază, care sunt atributive aflate în raport de coordonare.

12. c) În cuvântul *cele*, grupul de litere *ce* redă două sunete, *e* fiind și vocală a silabei, iar în cel de-al doilea cuvânt, același grup de litere reprezintă un singur sunet deoarece *e* este numai literă ajutătoare, fără valoare fonetică.

13. d) Cuvintele însoțite de articole sunt: *strălucirea, nașterii, lui Mihai, sfatul, cel drept, cuvântul, faptele, ale lui, inima, poporului*.

14. d) În prima situație cuvântul *lui* este articol hotărât proclitic deoarece însoțește un substantiv propriu de genul masculin (*Mihai*), iar în celelalte cazuri este pronume personal pentru că înlocuiește același substantiv. *Lui* nu este niciodată pronume posesiv sau adjectiv pronominal posesiv.

15. a) Atributele din textul dat sunt, în ordine: *nașterii, lui Mihai, lui, cel drept, priceput, lui, blând, îmbelșugat, cunoscute, ale lui, poporului*, iar dintre acestea pronominale sunt *lui, lui, ale lui*.

16. d) Părțile de vorbire în cazul nominativ sunt substantivele *strălucirea, sfatul, cuvântul, faptele* și adjectivele *cel drept, priceput, blând, îmbelșugat, cunoscute*.

17. a) Subiectivele sunt cerute de expresia verbală impersonală *ar fi fost cuminte*, sinonimă cu *ar fi fost bine* și sunt coordonate copulativ, iar atributiva are termen regent substantivul *pădurea*.

18. c) Expresiile *în dreapta* și *în stânga* pot fi și locuțiuni prepoziționale atunci când sunt urmate de un substantiv sau un pronume în cazul genitiv (*în dreapta drumului / lui, în stânga drumului / lui*), de o formă pronominală neaccentuată în cazul dativ posesiv (*în dreapta-mi, în stânga-mi*) sau de un adjectiv pronominal posesiv în acuzativ (*în dreapta mea, în stânga mea*).

19. a) Cele două cuvinte sunt adverbe pentru că nu își schimbă forma, fiind părți de vorbire neflexibile și stau pe lângă verbele *ar fi fost* și *stăpânea*. Totodată, primul dintre ele (*cuminte*) face parte și dintr-o expresie verbală impersonală, fiind sinonim cu *bine*.

20. c) Cuvântul *ne* este forma neaccentuată de dativ posesiv a pronumelui personal *noi*, înlocuindu-se cu adjectivul posesiv *noastră: înainte-ne – înaintea noastră*.

21. d) Completivele directe *că feciorul ei are să fie dascăl* și *că ... ar scoate-o din pământ* au termeni regenți verbele tranzitive *ar afla* și *credea* iar completiva indirectă *cum s-ar bucura Safta* determină

verbul reflexiv intransitiv *se gândea*. Conjunția subordonatoare *să* din concesiva *moartă să fie* se înlocuiește cu elemente subordonatoare specifice acesteia (*chiar dacă, chiar de, deși* etc.), pe când conjunția *dacă* se substituie prin locuțiunea conjuncțională subordonatoare *în caz că*, specifică subordonatei condiționale.

22. d) Verbele predicative sunt *se gândea, s-ar bucura, ar afla, se umpleau, credea, ar scoate*, verbele copulative sunt *are să fie, și să fie*, iar cele auxiliare *ar, ar, are, ar*.

23. a) Predicatele verbale sunt *se gândea, s-ar bucura, ar afla, se umpleau, credea, ar scoate*, iar *are să fie dascăl și moartă să fie* sunt predicatul nominal.

24. c) Verbele predicative sunt *de vorbit, de judecat și a vorbi*, aflate la moduri nepredicative (supin și infinitiv), iar nepredicativ este verbul copulativ *a fi*, folosit de două ori cu forma *este*, la un mod predicativ (indicativ).

25. d) Litera *e* este diftong în cuvântul *este* (pronunțat *ieste*), iar semivocală în cuvântul *seară*, unde formează diftong cu vocala *a*. În diftongul *ie* este întotdeauna vocală, ca și în poziția finală din verbul *este*.

26. d) Paronimele corecte din primele trei enunțuri sunt *aliniază, carbonifer și prelevat*, iar cuvântul *iminent* (pe cale de a se produce, de neevitat) are paronimul *eminent* (strălucit, cu rezultate deosebite).

27. c) Rezultă că în celelalte variante de răspuns forma corectă este cea de a doua: *prerie, proroc, frecvent*.

28. d) În cuvintele *imposibilitate* și *mantaua* accentul cade pe penultima silabă, iar în cuvântul *doctoriță* pe prima silabă: *imposibilitate, mantaua, doctoriță*.

29. d)

30. d) Perechile *indecent/licențios* și *solitar/solidar* sunt sinonime, respectiv paronime, iar *cacofonie/euforie* se află în afara raporturilor semantice.